Pearl S. Buck

CASA DE LUT

Volumul II

FECIORII

Pearl S. Buck

CASA DE LUT

Volumul II

FECIORII

Traducere de JUL. GIURGEA

EDITURA TRIBUNA

CRAIOVA – 1993

———————————————————

Îngrijirea ediţiei: VALERIU CÎMPEANU

Coperta de ŞTEFAN BRĂDICEANU

———————————————————

Versiunea românească a acestei cărţi a fost făcută din
originalul în limba engleză al trilogiei
HOUSE OF EARTH
de Pearl S. Buck,
apărut în editura Grosset & Dunlap, Inc.,
New York, 1931.

———————————————————

Versiune electronică:
[V4.0]

———————————————————
Corectură [V1.0]: august 2015
Corectură [V2.0]: noiembrie 2015
Corectură [V3.0]: decembrie 2015
Corectură [V4.0]: iulie 2016
———————————————————

Capitolul I

Wang Lung trăgea să moară. Sta întins în casa lui mică şi întunecoasă, casa de lut din mijlocul ţarinei sale, în aceeaşi odaie în care-şi petrecuse tinereţea şi în acelaşi pat pe care-l întrebuinţase în noaptea de nuntă. Odaia era mai mică decât o bucătărie din casa cea mare de la oraş, care era tot a lui şi unde trăiau feciorii săi, împreună cu copiii lor. Dar se simţea mulţumit că va putea muri – de vreme ce într-o bună zi tot trebuia să moară – aici, în mijlocul holdelor lui, în casa aceasta veche a înaintaşilor săi, în odaia aceasta simplă, cu mesele şi laviţele nevopsite, în patul acesta cu perdele de pânză albastră.

Dar Wang Lung presimţea că moartea se apropie şi se uita la cei doi feciori care stăteau lângă patul lui, şi ştia că ei aşteaptă acum ca el să moară, căci îi sosise ceasul. Aduseseră doctori vestiţi de la oraş şi aceştia veniseră cu acele lor şi cu legăturile de buruieni, dar după ce-i pipăiseră pulsul şi-i cercetaseră limba, îşi adunară buruienile aduse şi se pregătiră de plecare, spunând:

— E bărbat înaintat în vârstă şi nimeni nu va fi în stare să oprească în drum moartea care i-a fost dinainte hărăzită.

Pe urmă auzi pe cei doi feciori ai săi şoptind între ei, căci veniseră să stea împreună cu el în casa aceasta de lut, până când va muri, şi crezând că a adormit – deşi el îi auzea ce vorbesc – auzi pe unul dintre ei spunând cu glas înăbuşit:

— Va trebui să trimitem vorbă spre miazăzi, feciorului al treilea, care este fratele nostru.

— Da, răspunse al doilea fecior, dar va trebui să trimitem vorbă fără întârziere, căci nu se ştie ce părţi de lume pribegeşte şi în slujba cărui general o fi acuma.

Auzind vorbele lor, Wang Lung înţelese că feciorii lui se pregătesc de înmormântare.

În apropierea patului său era sicriul cumpărat de feciorii săi pe care-l aduseseră în odaia aceasta, ca să se simtă mulţumit, de câte ori se va uita la el. Era un sicriu uriaş, făcut dintr-un singur trunchi de lemn de tisă şi umplea toată odaia, aşa că cei care intrau şi ieşeau de la el, trebuia să-l ocolească, şi să-şi facă loc cu multă băgare de seamă, ca să poată trece. Sicriul acesta costase aproape şase sute de arginţi, dar de astă dată nici chiar feciorului al doilea

nu-i păruse rău de banii cheltuiţi, deşi banii care treceau prin mâna lui ieşeau cu atâta încetineală, încât numai rareori se întâmpla să iasă ceva mai mult decât a intrat. Nu le păruse rău de banii plătiţi, căci vedeau că părintele lor este mulţumit şi din când în când, dacă se întâmpla să se simtă în stare, Wang Lung întindea braţul slăbit şi galben, şi pipăia cu palma lemnul negru şi lustruit. Pe dinăuntru mai era un sicriu, lucitor şi galben ca o bucată de satin, iar sicriul acesta se potrivea în cel din afară, întocmai cum se potriveşte sufletul în trupul unui om. Sicriul era anume făcut, să fie mângâierea celui căruia îi este hărăzit.

Dar cu toate acestea Wang Lung nu reuşi să treacă pragul morţii tot atât de uşor, cum se întâmplase odinioară cu părintele său. Adevărat este că sufletul său fusese gata să-şi ia zborul, cel puţin de şase ori la rând până acuma, dar de fiecare dată trupul său vânjos, deşi îmbătrânit, se împotrivise să rămână singur, la capătul zilelor ce-i fuseseră hărăzite, şi de fiecare dată când simţea că a început lupta între trupul şi sufletul său, Wang Lung rămânea înspăimântat de slăbiciunea ce o simţea după aceea în adâncul fiinţei sale. Toată viaţa lui fusese mult mai vânjos trupeşte decât sufleteşte şi în tinereţea lui fremătase biciuit de pornirile trupului acestuia, aşa că nu-i venea să-l părăsească, şi de câte ori se întâmpla să simtă că sufletul său ar vrea să se furişeze dintr-însul, se înspăimânta şi începea să strige cu glasul sugrumat şi fără cuvinte, întocmai ca un copil când începe să plângă de frică.

De fiecare dată când începea să strige în felul acesta, tânăra lui ibovnică, Floare de Păr, care zi şi noapte nu se mişca de lângă el, întindea braţul şi-i mângâia mâna slăbită cu mâna ei tânără, iar cei doi feciori se apropiau şi încercau să-l liniştească, povestindu-i înmormântarea pompoasă pe care i-o vor face şi înşirându-i toate amănuntele ceremoniei ce plănuiseră. Feciorul cel mai mare îşi pleca trupul uriaş, îmbrăcat în haine de satin, peste trupul chircit al moşneagului, care trăgea să moară şi-i striga la ureche:

— Vom avea un cortegiu de îngropare mai lung de un kilometru, iar noi feciorii vom fi de faţă, şi te vom jeli, împreună cu soţiile tale care te vor plânge şi te vor jeli şi ele; feciorii şi nepoţii tăi vor fi îmbrăcaţi în haine albe de cânepă, în semn de respect faţă de tine şi după carul tău mortuar vor veni toţi oamenii din sat şi dijmaşii din ţarina ta. În frunte va merge litiera cu sufletul tău şi într-însul va fi portretul pe care l-am poruncit unui artist, iar după el va veni sicriul tău măreţ în care vei dormi ca un împărat în hainele cele noi

care te aşteaptă; am poruncit să se aducă învelitori roşii de mătase, brodate cu fir de aur, pentru a acoperi sicriul tău, când îl vor duce pe străzi, în vederea tuturora.

În felul acesta striga, până când se aprindea la faţă şi i se tăia răsuflarea, căci feciorul cel mai mare era bărbat gras şi greoi în mişcări; iar după ce-şi îndrepta mijlocul şi începea să răsufle mai uşurat, începea al doilea fecior ca să depene povestea, de unde o lăsase fratele său. Acesta era bărbat mic de statură, galben la faţă şi viclean în vorbă, cu glas piţigăiat şi stins care-i ieşea mai mult pe nas decât pe gură:

— Vor veni şi preoţii care vor petrece sufletul tău cu cântece în drumul spre rai, vor veni bocitorii şi cei care te vor coborî în groapă, îmbrăcaţi în haine roşii şi haine galbene, care vor purta obiectele de care vei avea trebuinţă, după ce vei coborî în lumea umbrelor. În tindă avem două căsuţe, una de hârtie, alta de trestie, care aşteaptă gata şi una este făcută pe potriva casei acesteia de aci, iar cealaltă pe potriva casei din oraş, şi căsuţele acestea sunt pline de mobile, de slujitori şi roabe; mai ai o litieră şi un cal de călărie şi tot ce-ţi lipseşte. Căsuţele acestea sunt atât de bine făcute şi feluritele forme de hârtie întrebuinţată mă fac să cred că după ce le vom arde în faţa mormântului tău ar fi peste putinţă să se mai găsească o umbră atât de bine înzestrată ca a ta; toate acestea vor urma cortegiul mortuar, ca să le vadă lumea şi ne rugăm cu toţii, ca să avem parte de o zi prielnică la înmormântarea ta.

Moşneagul păru încântat de vorbele lor şi îngână cu greutate:

— Cred că tot oraşul va fi de faţă!…

— Tot oraşul… fireşte, se grăbi să răspundă feciorul său cel mai mare şi făcu un gest larg cu mâna lui palidă şi catifelată. Pe fiecare parte a străzilor oamenii vor sta înşiraţi, ca să te vadă când vei trece, căci o astfel de înmormântare nu s-a mai pomenit, da, aşa ceva n-a mai fost din vremea zilelor de strălucire ale Casei Hwang.

— Aaah!... gemu Wang Lung şi se simţi împăcat, aşa că-şi uită din nou să mai moară şi aţipi uşor, cum i se întâmpla adeseori în timpul zăcerii.

Dar nici îmbunarea aceasta nu se putea să ţină o veşnicie, aşa că în zorii zilei a şasea de când trăgea să moară, veni şi ceasul când chinurile lui se sfârşiră. Cei doi feciori se plictisiră să mai aştepte ceasul morţii lui, căci nu erau obişnuiţi să trăiască într-o casă atât de mică şi de înghesuită, cum era aceasta în care nu mai intraseră din anii tinereţii lor. Simţindu-se osteniţi de aşteptarea

îndelungată a morţii ce nu mai sosea, trecuseră să se culce în casele din curtea interioară, pe care le clădise pentru Lotus, în vremea când îşi adusese în casă cea dintâi ibovnică din anii lui de tinereţe. Spuseseră Floarei de Păr pe înserat că ei se duc să se culce, dar să vină să-i trezească numaidecât, dacă se va întâmpla ca părintele lor să intre din nou în chinurile morţii. Întins pe patul care odinioară lui Wang Lung i se păruse atât de bun şi în care îşi legănase dragostea lui, feciorul cel mai mare se zvârcolea şi spunea că aşternutul e tare şi gloduros, din pricină că de multă vreme n-a mai fost scărmănat: se simţea nemulţumit, şi din pricină că odaia era întunecoasă şi aerul înăbuşitor, căci uşile erau închise, fiind abia început de primăvară. După ce mai stăteau câteva clipe, adormi adânc şi respiraţia lui greoaie se auzea în toată casa. Al doilea fecior al lui Wang Lung se întinse pe un mindir de bambus şi adormi numaidecât, cum ar fi adormit o pisică în faţa vetrei.

Floare de Păr însă nu dormi toată noaptea. Se aşezase pe un scaun de trestie de bambus care era atât de scund încât obrazul ei ajungea foarte aproape de obrazul moşneagului; toată noaptea nu se mişcă de lângă el ci-i ţinu mâna uscată şi fără putere între palmele ei catifelate. Era atât de tânără, încât putea să treacă drept fiică a lui Wang Lung, dar cu toate acestea nu părea deloc tânără, deoarece pe obrazul ei se săpase o expresie stranie de îndelungă răbdare şi tot ce făcea era făcut cu răbdarea şi grija care nu fac parte din obiceiurile tinereţii. Stătea lângă moşneagul acesta care fusese atât de bun cu ea, care-i fusese mai mult decât un tată şi o îngrijise cu mai multă dragoste decât oricine, dar de plâns nu plânse. Îi urmări ceasuri de-a rândul trăsăturile obrazului încremenit de somnul adânc şi liniştit, poate tot atât de adânc ca şi liniştea morţii.

Apoi cu totul pe neaşteptate, la ceasurile cele dintâi după miezul nopţii, când noaptea e mai neagră decât de obicei, înainte de a se revărsa de ziuă, Wang Lung deschise ochii, dar se simţea atât de slăbit, încât îi venea să creadă că sufletul plecase de mult din trupul său. Rotindu-şi privirea în largul odăii, văzu pe Floare de Păr, lângă el. Era atât de slăbit, încât se înspăimântă şi glasul lui uşor ca o fluturare se auzi murmurând cu greutate:

— Fetiţa mea… se poate ca asta să fie… moartea?

Îl văzu cât este de speriat şi răspunse liniştită şi cu glasul domol, cum avea obiceiul întotdeauna:

— Nu, stăpâne… da de unde… acum eşti mult mai bine, asta nu

e moartea!

— Eşti încredinţată că aşa trebuie să fie? murmură el din nou şi cu glasul mai liniştit, întorcând ochii sticloşi spre ea.

Floare de Păr înţelese ce va urma după asta şi-şi simţi inima cum începe să i se bată în salturi repezi, apoi se ridică de pe scăunel şi aplecându-se asupra lui, îi răspunse cu glasul tot atât de blând şi de liniştit:

— Stăpâne, te-am amăgit eu vreodată? Nu vezi că-ţi ţin mâna în palmele mele şi o simt fierbinte şi plină de putere – cred că pe măsură ce trec clipele, începi să te faci tot mai bine. Nu trebuie să te sperii, stăpâne – nu te teme de nimic – începi să te reculegi... acum eşti mult mai bine...

Încerca în toate chipurile să-l liniştească şi-i repeta mereu că arată mult mai bine, ţinându-l strâns de mâna înfierbântată, iar el se uita la ea zâmbind şi în timpul acesta ochii începură să i se împăienjenească, buzele îi încremeniră şi parcă încercă să-i înţeleagă glasul limpede care se auzea totuşi foarte depărtat în urma lui. Văzându-l că acuma trage să moară, se plecă şi mai adânc asupra lui, iar glasul ei calm se ridică limpede, ca s-o poată auzi:

— Acum arăţi mai bine... mult mai bine! Aceasta nu e moartea, stăpâne... nu se poate să fie moartea.

În felul acesta încerca să-l îmbărbăteze, dar cu toate că la auzul glasului ei inima mai zvâcni de câteva ori, totuşi muri. Dar nu putu muri liniştit. Cu toate vorbele de îmbărbătare, când sufletul se desprinse din trupul lui, trupul acesta uscat de vârstă tresări cu putere, ca şi când ar fi fost cutremurat de furie, iar mâinile şi picioarele lui mai zvâcniră o dată, repezite atât de vajnic, încât mâna lui ciolănoasă se ridică în sus şi în cădere lovi peste obraz pe Floare de Păr care sta plecată asupra lui. Lovitura fu atât de neaşteptată încât Floare de Păr îşi duse numaidecât mâna la obraz şi murmură:

— Stăpâne, aceasta este cea dintâi lovitură pe care am primit-o de la tine!

Dar el nu-i mai răspunse. Coborând privirea îl văzu îngrămădit de-a curmezişul patului şi-i simţi ultima respiraţie tresărind uşoară în jurul buzelor, apoi nu se mai mişcă. Cu gesturi domoale îi întinse mâinile şi picioarele, apoi netezi păturile în jurul lui. Cu degetele delicate îi închise ochii care acuma nu mai puteau vedea, apoi se opri şi se uită o clipă la zâmbetul care parcă-i mai juca şi acuma

împrejurul buzelor, aşa cum îl văzuse că apare când îi spusese că nu va muri.

După ce îndeplini toate acestea, se gândi că va trebui să se ducă şi să cheme pe feciorii lui. Dar se aşeză din nou pe scăunelul din faţa patului. Ştia că va trebui să-i cheme. Dar îi luă mâna cu care o lovise peste obraz şi ţinând-o în palmele fierbinţi, se plecă asupra ei şi plânse în tăcere, cât mai putea plânge fără să o vadă nimeni. Femeia aceasta avea un suflet straniu, întristat prin însăşi firea lui, aşa că nu putea să plângă, pentru a se linişti, cum făceau alte femei, deoarece lacrimile nu-i aduceau niciodată uşurare... Prin urmare nu întârzie prea îndelung, ci ridicându-se de pe scăunel, se duse şi chemă pe cei doi fraţi, cărora le spuse:

— Nu e nevoie să vă mai grăbiţi, deoarece e mort demult.

Dar cei doi fraţi răspunseră numaidecât la chemarea ei şi se grăbiră să iasă în curte; cel mare era cu hainele boţite din timpul somnului şi cu părul zbârlit. Intrând la părintele lor, îl găsiră cum îl întinsese Floare de Păr, şi amândoi feciorii se uitară la el, de parcă nu l-ar mai fi văzut niciodată până acuma şi ca şi când s-ar fi temut de el. Pe urmă cel mai mare întrebă cu glasul în şoaptă, ca şi când s-ar fi găsit un străin în odaie:

— A murit uşor, ori s-a chinuit înainte de a muri?

Floare de Păr îi răspunse cu glasul liniştit:

— A murit fără să ştie că i-a sosit ceasul morţii.

Al doilea fecior se uită la părintele său şi adăugă:

— Arată ca şi când ar fi adormit, nu mort.

După ce aceşti doi feciori se uitară o bucată de vreme la părintele lor, se simţiră cuprinşi de o spaimă neînţeleasă, pe care le-o pricinuia vederea trupului acestuia lipsit de viaţă, iar Floare de Păr înţelegând spaima lor, le spuse cu blândeţe:

— Mai aveţi multe de făcut pentru el.

Tresăriră amândoi şi se simţiră mulţumiţi că le aduce aminte de datoriile ce trebuiau să le îndeplinească cei vii. Aşa că cel mai mare îşi netezi hainele împrejurul trupului şi trecându-şi palma peste obraz, răspunse cu glasul răguşit:

— Da... da... adevărat este... trebuie să îngrijim de înmormântare... şi se grăbiră să plece, simţindu-se mulţumiţi că pot ieşi din casa aceasta în care rămânea părintele lor, lovit de aripa morţii.

Capitolul II

Într-una din zilele dinaintea morţii sale, Wang Lung spusese feciorilor săi ca trupul să i-l întindă în sicriu şi să-l lase aci în casa lui de lut, până în ziua când îl vor putea îngropa în pământul ţarinei sale. Dar după ce începură pregătirile de înmormântare, feciorii lui văzură că le este peste mână să facă drumul lung din casa lor de la oraş, până la casa aceasta de lut, iar după ce se gândiră la cele patruzeci şi nouă de zile ce trebuiau să treacă de la moarte până în ziua înmormântării, îşi ziseră că le-ar fi peste putinţă să îndeplinească această dorinţă a părintelui lor, mai ales acum, după ce murise. De fapt dorinţa aceasta era pentru ei, din multe puncte de vedere o sarcină foarte grea, deoarece preoţii de la templul din oraş se codeau să facă un drum atât de lung, cântând psalmodiile mortuare şi până şi oamenii care veniră să spele trupul lui Wang Lung şi să-l îmbrace în hainele de mătase, pregătite anume pentru înmormântare, după ce-l ridicară, că să-l aşeze în sicriu şi pecetluiră capacul, cerură plată îndoită, aşa că Wang al doilea se înspăimântă.

Cei doi fraţi se uitată unul la altul şi privirile lor se întâlniră pe deasupra sicriului în aceeaşi înţelegere mută, căreia mortul nu mai putea acuma să i se împotrivească. Astfel chemară dijmaşii şi le porunciră să ducă sicriul lui Wang Lung în curţile casei mari, unde trăise înainte de a muri, şi Floare de Păr, cu toată împotrivirea ei, nu-i putu împiedica, să facă aşa cum vor. Când văzu că orice ar spune ea, nu poate să folosească, adăugă cu glasul blând:

— Mi-am închipuit că fata asta slabă de minte şi cu mine nu ne vom mai întoarce niciodată în casa de la oraş, dar dacă-l luaţi de aici, va trebui să plecăm şi noi cu el.

Astfel luă cu ea pe fata cea mai mare a lui Wang Lung, care acuma era o femeie înaintată în vârstă, dar care rămăsese tot aşa cum fusese toată viaţa ei, şi urmară împreună sicriul lui Wang Lung pe drumul de răzoare din ţarină. Fata cea slabă de minte râdea fericită, căci ziua era senină şi plină de miresmele primăverii, iar soarele lucea blând în fundul cerului.

Prin urmare Floare de Păr se întoarse din nou în curtea unde trăise împreună cu Wang Lung pe vremea cât mai era în viaţă; în curtea aceasta o dusese Wang Lung într-o zi când îşi simţise sângele alergând slobod în trupul lui, cu toate că era înaintat în vârstă, şi singurătatea curţilor lui începuse să-l chinuiască. Dar curtea aceasta era acum tăcută şi de pe toate uşile de la casa cea

mare fuseseră rupte fâşiile de hârtie roşie, în semn că e un mort în casă, iar pe poarta cea mare de la intrare, care sta deschisă spre uliţă, lipiseră hârtie albă, care era semnul morţii. Floare de Păr trăi tot timpul şi dormi alături de mort.

Într-una din zilele acestea de aşteptare, alături de Wang Lung care sta întins în sicriul său, în faţa uşii de la intrare se arătă o slujitoare care aducea vorbă de la Lotus, prima ibovnică a lui Wang Lung, spunând că ar vrea să vină să cinstească rămăşiţele pământeşti ale stăpânului ei. Floare de Păr trebuia să răspundă cu vorbe curtenitoare; şi aşa făcu, deşi nu putea suferi pe Lotus, care fusese odinioară stăpâna ei; se ridică deci în picioare şi aşteptă, făcându-şi de lucru cu făcliile aprinse în sfeşnicele dimprejurul sicriului.

Era pentru întâia dată când vedea pe Lotus, din ziua când ea aflase despre fapta lui Wang Lung şi-i trimisese vorbă că nu doreşte ca Floare de Păr să se mai arate în faţa ochilor ei, deoarece era furioasă că el luase în curte o fată care fusese roabă în casa ei, de pe vremea când era mică. Era atât de geloasă şi de supărată, încât se prefăcea că nici nu ştie dacă Floare de Păr mai trăieşte sau a murit. Dar adevărul era, că ar fi vrut s-o vadă, şi acum după moartea lui Wang Lung, chemase pe slujitoarea Cucu la ea:

— Cred că acum, după ce bătrânul a murit, între mine şi femeia aceea nu mai este nicio pricină de neînţelegere, aşa că aş vrea să mă duc s-o văd cum arată.

Prin urmare, împinsă de curiozitate, ieşise din curtea ei, susţinută de două slujitoare, şi alesese un ceas destul de devreme, când preoţii nu veniseră încă, pentru a începe psalmodiile lor alături de sicriul mortului.

Intră deci în odaie unde aştepta Floare de Păr, aducând făclii şi tămâie, cum se cădea într-o astfel de împrejurare, şi porunci uneia dintre roabe să le aprindă în faţa sicriului. În timp ce roaba îndeplinea porunca, Lotus nu-şi putu desprinde privirile de pe obrazul lui Floare de Păr, căci aştepta cu nerăbdare s-o vadă cât s-a schimbat de când n-a mai văzut-o şi cât a îmbătrânit. Dar Lotus deşi era încălţată în papuci albi de doliu şi purta haine mortuare, chipul ei nu părea deloc îndoliat, şi spuse Floarei de Păr:

— După cât văd eşti tot atât de mică şi de palidă, cum erai înainte de asta, căci nu te-ai schimbat deloc. Nu ştiu ce a putut să găsească la tine!

Se simţea foarte mulţumită, văzând că Floare de Păr e atât de

mică, de palidă şi că în toată fiinţa ei nu era nimic din frumuseţea caracteristică femeilor provocatoare.

Floare de Păr se opri în apropierea sicriului, cu fruntea plecată în pământ, şi nu răspunse nimic, dar în sufletul ei simţi o scârbă atât de adâncă, încât rămase înspăimântată şi umilită, când văzu că poate fi atât de rea faţă de fosta ei stăpână şi că o poate urî cu atâta înverşunare. Lotus însă nu era femeia care ar fi putut să-şi oprească gândurile în loc, din pricina urii ce o trezeşte împrejurul ei, chiar după ce aruncă lui Floare de Păr acul înveninat, aşa că se uită la sicriu şi murmură:

— Aş fi în stare să jur că feciorii lui au plătit o grămăjoară destul de mare de argint pentru sicriul acesta! Apoi se ridică cu greutate şi apropiindu-se de sicriu, întinse mâna şi pipăi lemnul, ca să-şi poată da seama cam cât ar putea costa.

Dar Floare de Păr nu era în stare să îndure atingerea grosolană a mâinii ei, de sicriul pe care ea îl păzise cu atâta duioşie şi ţipă întărâtată:

— Nu te atinge de el! Apoi îşi strânse pumnii mici, împreunându-i pe piept şi-şi apucă buza de sus între dinţi.

Auzind-o, Lotus începu să râdă batjocoritoare şi răspunse:

— Vasăzică mai ţii şi acuma la el.

Începu să râdă din nou, deşi se simţea înfiorată de o uşoară nemulţumire, apoi se aşeză pe scaun şi se uită la făcliile care ardeau pâlpâind; dar foarte curând se plictisi de şedere şi ieşi în curte, ca să se întoarcă la ea acasă. Uitându-se împrejurul ei prin curte, văzu pe fata cea slabă de minte stând în lumina soarelui şi strigă mirată:

— Cum se poate… nenorocita asta mai trăieşte şi acum?

Auzind-o, Floare de Păr ieşi în curte şi se opri alături de fată, dar sufletul îi era atât de încărcat de scârbă, încât abia se mai putea stăpâni. După plecarea lui Lotus, se duse şi aduse o cârpă cu care şterse de mai multe ori locul unde mâna ei atinsese sicriul lui Wang Lung, iar fetei îi dădu o bucată de plăcintă pe care aceasta o primi mulţumită, căci nu se aştepta la aşa ceva, şi începu să o mănânce zâmbind fericită. Câteva clipe Floare de Păr se uită la ea în tăcere, pe urmă oftă îndurerată:

— Tu eşti tot ce mi-a mai rămas în lume, de la cel care a fost singurul om bun faţă de mine şi m-a privit întotdeauna ca pe ceva mai mult decât o roabă.

Dar fata cea slabă de minte continuă să-şi mănânce bucata de

plăcintă, căci ea nu putea nici vorbi şi nici nu înţelegea pe alţii când încercau să vorbească cu ea.

Astfel Floare de Păr aşteptă să treacă zilele ce mai erau până la înmormântare, dar afară de ceasurile când veneau preoţii, ca să cânte psalmodiile mortuare, curţile erau copleşite de tăcere, căci nici chiar feciorii lui Wang Lung nu mai intrau în odaia unde era sicriul lui decât atunci când trebuiau să vină pentru a-şi îndeplini anumite îndatoriri. Toţi păreau neliniştiţi şi speriaţi în casa aceasta, din pricina duhurilor pământeşti ce trăiesc împrejurul unui mort, iar de vreme ce Wang Lung fusese toată viaţa lui un bărbat vânjos şi plin de putere, ar fi fost peste putinţă ca aceste şapte duhuri să se fi despărţit cu uşurinţă de trupul lui. Se vede că nici nu se despărţiseră şi toată lumea din casă era înspăimântată, deoarece auzea sunetele stranii şi neobişnuite în lungul coridoarelor, iar slujitoarele ţipau în timp de noapte şi spuneau că au simţit vânturi îngheţate înfiorându-le trupul în aşternut şi răscolindu-le părul; altele spuneau că aud râcâieli în faţa uşilor şi ferestrelor, iar câte o oală zbura din mâna bucătarului sau o roabă scăpa cupa de ceai din mână, tocmai când o întindea ca să-şi servească stăpâna.

Când feciorii lui Wang Lung şi soţiile lor auzeau vorbele acestea ale slugilor, începură să zâmbească, prefăcându-se că le consideră drept prostii născocite de către oameni neştiutori, dar se simţeau şi ei neliniştiţi, iar când află şi Lotus, începu să ţipe:

— Toată viaţa lui a fost un bărbat încăpăţânat!

— Stăpână, zise Cucu, lasă mortul să facă ce-i place, şi nu vorbi despre el decât bine, până în ziua când îl vor băga în pământ.

Numai Floare de Păr nu se temea de nimic, ci trăia singură în odaie, alături de Wang Lung, aşa cum trăise în timpul cât el fusese în viaţă. Dar când veneau preoţii îmbrăcaţi în hainele lor galbene, se ridica de lângă el şi trecea în odaia de alături unde sta şi asculta murmurul plângător al melopeelor mortuare şi sunetul surd al tobelor.

Încetul cu încetul cele şapte duhuri pământene părăsiseră trupul mortului şi tot din şapte în şapte zile mai marele preoţilor se ducea la feciorii lui Wang Lung şi le spunea:

— Un alt duh s-a desprins din trupul lui! Iar feciorii îl răsplăteau cu câte un pumn de arginţi, de fiecare dată când venea la ei…

Astfel zilele trecură, de şapte ori câte şapte, şi ziua înmormântării se apropie.

Tot oraşul aflase de ziua sorocită de geomant, pentru înmormântarea unui bărbat atât de însemnat cum fusese Wang Lung, şi în ziua aceasta, în plină primăvară a anului, şi aproape de începutul verii, mamele îşi zoriră copiii să sfârşească mai repede cu masa, ca să se poată duce să vadă ce era de văzut, iar oamenii ieşiţi la lucrul ţarinei, lăsară în ziua aceea plugul în brazdă; ucenicii şi funcţionarii din magazine se sfătuiau între ei, cum să se aşeze mai bine, ca să poată vedea trecerea cortegiului, căci toată lumea din regiunea aceasta cunoştea pe Wang Lung şi aflase despre el că odinioară a fost om sărac, plugar ca mulţi alţii cu el de o seamă, că făcuse avere şi întemeiase o mare familie, iar acuma murise, lăsând pe feciorii săi oameni bogaţi. Toţi săracii voiau să vadă această înmormântare, deoarece era ceva la care se puteau gândi mai îndelung, căci aci era vorba de un bărbat care fusese tot atât de sărac ca şi ei, iar acuma murise bogat, aşa că trecerea lui era un prilej de nădejde ascunsă pentru fiecare dintre ei. Tot aşa bogaţii ar fi vrut să vadă şi ei cortegiul, deoarece ştiau că feciorii lui Wang Lung moşteniseră o mare avere, prin urmare fiecare dintre bogaţi trebuia să-şi dovedească respectul faţă de bătrânul acesta de seamă care murise.

Dar în ziua înmormântării toată lumea din casa Wang Lung îşi pierdu capul şi era o larmă de clocoteau toate curţile, deoarece nu era lucru de nimic să porneşti un cortegiu de înmormântare atât de uriaş şi să-l pui în ordine, iar fiul lui Wang Lung cel mai mare nu ştia ce să mai facă, deoarece fiind capul familiei, toate erau în sarcina lui şi trebuia să supravegheze sutele de oameni, ca hainele de doliu cu care erau îmbrăcaţi să se potrivească rangului pe care-l aveau; tot el trebuia să se îngrijească de litierele pentru femei şi copii. Nu mai ştia încotro să apuce, dar deşi se simţea mândru de importanţa ce o avea în casă, când vedea că toţi aleargă la el, să-l întrebe ce să facă în cutare sau cutare împrejurare, curgea sudoarea de pe el ca în miezul verii; uitându-se în jurul său, văzu pe fratele al doilea care sta liniştit şi văzând indiferenţa lui, Wang cel mai în vârstă strigă întărâtat:

— Le laşi toate în grija mea şi nu te îngrijeşti nici de soţia şi copii tăi, ca să fie cumsecade îmbrăcaţi şi cu înfăţişare cuviincioasă.

Wang al doilea se uită la el şi-i răspunse cu înţeles, dar cât se poate de blând:

— La ce să se îngrijească altul de ceea ce ar trebui făcut, când pe tine nu te poate mulţumi decât ceea ce faci tu însuţi? Eu şi soţia

mea ştim limpede că ţie şi soţiei tale nu se poate să-ţi placă altceva, prin urmare înainte de orice, noi vrem să-ţi facem ţie plăcere!

Astfel feciorii lui Wang Lung se ciorovăiau până şi în timpul înmormântării, dar amănuntul acesta li se părea de mai puţină însemnătate, deoarece amândoi se gândeau la faptul că fratele lor cel mai mic nu se întorsese până acuma acasă, şi fiecare dintre ei învinuia pe ascuns, pe celălalt, din pricina acestei întârzieri: cel mai mare credea că fratele său al doilea nu a dat bani de ajuns omului trimis spre miazăzi, aşa că n-a putut ajunge la el, iar fratele al doilea, pentru că cel mai mare întârziase cu vreo două zile plecarea crainicului.

În ziua aceasta în toată casa cea mare nu era nimeni afară de Floare de Păr, care să se simtă pe deplin împăcat. Sta liniştită alături de sicriul lui Wang Lung, îmbrăcată în rochie albă de cânepă, haina de doliu care în rang venea numaidecât după a lui Lotus, şi aştepta cu răbdare. Se îmbrăcase devreme şi îmbrăcase în haine de doliu şi pe fata cea slabă de minte, dar ea nu era în stare să priceapă ce se întâmplă, aşa că râdea mereu şi trăgea de hainele acestea cu care nu era obişnuită, încercând să şi le scoată. Floare de Păr îi dădu o bucată de plăcintă şi-i aduse bucăţica de pânză roşie, ca să aibă cu ce se juca şi astfel să nu se mai gândească la hainele cu care era îmbrăcată.

Cât despre Lotus ea nu se simţise niciodată până acuma într-o astfel de încurcătură, căci nu se putea urca în litiera ei obişnuită, din cauză că se îngrăşase de nu mai avea loc să se aşeze; încercă toate litierele pe care i le aduseră şi începu să ţipe, că niciuna nu va fi destul de largă pentru ea; cum se poate să facă litierele atât de înguste, striga ea plângând, de teamă că nu va putea face parte din cortegiul de înmormântare al omului acestuia atât de ales care era bărbatul ei. Când văzu fata cea slabă de minte îmbrăcată în haine de doliu, toată furia i se îndreptă împotriva ei şi începu să strige în gura mare, adresându-se lui Wang cel mai în vârstă:

— Cum se poate… vine şi nenorocita asta? şi începu să strige că o astfel de netrebnică trebuie să stea acasă, mai ales într-o zi ca asta, ca să n-o vadă lumea.

Dar Floare de Păr îi răspunse cu glasul blând şi categoric:

— Stăpânul meu mi-a poruncit să nu părăsesc niciodată pe fata aceasta a lui. Asta este porunca ce mi-a dat-o! Eu pot să o fac să stea liniştită, căci pe mine mă ascultă şi e obişnuită cu mine, aşa că

nu va supăra pe nimeni.

Wang cel mai în vârstă nu zise nimic, deoarece trebuia să alerge în toate părţile, după sutele acestea de oameni care aşteptau să înceapă ceremonia; văzându-l însă cât este de înspăimântat, cei care veniseră cu litierele profitară de ocazie şi-i cerură preţul îndoit pentru munca lor, iar cei care trebuiau să ducă sicriul lui Wang Lung, începură să protesteze şi ei, că sicriul e prea greu şi locul unde trebuie să-l înmormânteze prea departe de oraş; în timpul acesta dijmaşii şi toţi gură-cască de prin oraş umpluseră curţile casei şi se îngrămădiseră în toate părţile, ca să vadă tot ce putea fi văzut într-o astfel de împrejurare. La toate neajunsurile acestea se mai adăugau şi nazurile soţiei feciorului cel mai mare care spunea mereu că lucrurile nu sunt cum ar trebui să fie, aşa că Wang cel mai în vârstă alerga bezmetic de colo până colo, dar deşi strigă până răguşi, nimeni nu părea să se sinchisească de el, şi asuda cum nu asudase decât rareori în viaţa lui.

Nu se ştie dacă ar fi fost în stare să sfârşească ceremonia înmormântării în ziua aceea, dar se întâmplă ceva cu totul neaşteptat şi în clipa din urmă sosi Wang al treilea din partea de miazăzi. Apăru în clipa cea din urmă, când toţi îşi pierduseră capul, aşa că se întoarseră să se uite la el, ca să-l vadă cum arată, deoarece tânărul acesta lipsise de acasă vreme de zece ani împliniţi şi niciunul dintre ei nu-l mai văzuse din ziua când Wang Lung luase pe Floare de Păr în casa lui. Plecase în zorii acelei zile, mânat de o pornire neînţeleasă şi nu se mai întoarse niciodată la ai lui. Plecase revoltat, trufaş şi cu sprâncenele şi cu sufletul clocotind de ură împotriva părintelui său. Acum se întoarse bărbat, mai înalt şi mai impunător decât fraţii lui, dar atât de schimbat, încât fără sprâncenele încruntate şi negre şi fără strâmbătura dureroasă a gurii lui, aşa cum îl văzuseră întotdeauna, ar fi fost peste putinţă să-l recunoască.

Îl văzură că intră pe poarta cea mare a caselor, îmbrăcat în uniformă de ostaş, dar uniforma aceasta nu era uniforma unui oştean de rând. Tunica şi pantalonii lui erau dintr-un postav negru de bună calitate, pe veston avea nasturi auriţi şi din centiron îi atârna o sabie. Pe urma lui veneau patru soldaţi cu arma la umăr, toţi bărbaţi bine legaţi şi chipeşi, afară de unul singur care avea buză de iepure, dar era tot atât de bine legat şi de făţos ca şi ceilalţi tovarăşi ai lui.

Când îl văzură trecând pe sub poarta cea mare liniştea se

aşternu numaidecât în largul curţilor şi toţi se întoarseră spre Wang al treilea, şi toţi amuţiră când îl văzură cât este de încruntat şi înţeleseră că omul acesta este obişnuit să poruncească celor dimprejurul său. Trecu printre preoţi, dijmaşi şi adunarea de gură-cască venită din toate părţile să vadă cortegiul, şi se apropie cu paşi largi şi siguri, apoi se opri şi strigă cu glas tare:

— Unde sunt fraţii mei?

Unul dintre cei de faţă alergase numaidecât ca să le dea de ştire că a sosit fratele lor cel mai mic, aşa că acum se apropiau fără să ştie nici ei limpede, dacă trebuie să-l primească respectuos, cum s-ar fi căzut să primească pe un frate mai tânăr, sau să-l trateze ca pe un vagabond. Dar când văzură pe fratele lor al treilea îmbrăcat în uniforma lui şi cei patru soldaţi încremeniţi în nemişcare, aşteptând poruncile lui, deveniră numaidecât curtenitori şi mieroşi în vorbă, ca şi când ar fi fost de faţă cu un om străin. Se prosternară în faţa lui şi oftară, îndureraţi de revederea în timpul acestei zile triste. Astfel Wang al treilea se prosternă şi el adânc în faţa fraţilor lui mai în vârstă, apoi uitându-se în stânga şi în dreapta, întrebă:

— Unde este părintele meu?

Cei doi fraţi îl însoţiră în curtea interioară unde era sicriul lui Wang Lung, acoperit cu păturile de mătase roşie, cusute cu fir de aur, iar Wang al treilea porunci soldaţilor să rămână în curte şi intră el singur în odaie. Când auzi răbufnitul încălţămintei lui grele pe lespezile casei, Floare de Păr ridică repede privirea, să vadă cine intră, dar după ce-l recunoscu, se întoarse cu faţa spre perete şi aşa rămase, fără să se mai uite la el.

Dar Wang al treilea nu făcu niciun semn, nici că a văzut-o, nici că ar fi recunoscut-o. Se prosternă în faţa sicriului şi ceru să i se aducă hainele de cânepă, pregătite anume pentru el, dar când le îmbrăcă, acestea erau prea scurte pentru statura lui, căci fraţii săi nu se gândiseră că el a devenit un bărbat atât de voinic. Totuşi îmbrăcă hainele de doliu şi aprinse două făclii pe care le adusese el însuşi şi ceru să-i aducă în odaie carne proaspătă pentru jertfa ce trebuie adusă în faţa sicriului părintelui său.

După ce toate formele acestea fură îndeplinite, se prosternă de trei ori până la pământ, în faţa sicriului părintelui, său şi strigă cu glas tare, aşa cum se cuvenea: „Ooo, părintele meu!”, Floare de Păr însă sta nemişcată, cu faţa la perete şi nu se întoarse nicio singura dată, să vadă ce se petrece în odaie.

Când datoria de respect faţă de părintele său fu terminată, Wang al treilea se ridică, şi porunci repede, fără să mai adauge nimic:

— Dacă pregătirile sunt gata, atunci să începem fără întârziere!

Dar amănunt straniu şi neaşteptat, acolo unde până acum toată lumea părea că şi-a pierdut capul, unde toţi strigau şi se îngrămădeau, căscând gura unul la altul, de astă dată se făcu linişte şi erau gata să facă ceea ce li se porunceşte, căci prezenţa lui Wang al treilea şi a celor patru soldaţi ai lui, era o forţă în faţa căreia se plecau. Astfel deşi adineaori cei de la litiere începuseră să zbiere la Wang cel mai în vârstă, în faţa fratelui său deveniră sfioşi şi umiliţi. Dar chiar aşa Wang al treilea încruntă din sprâncene, şi se feriră înspăimântaţi din calea lui, când îl auziră strigând:

— Faceţi-vă datoria şi fiţi încredinţaţi că în casa aceasta veţi fi trataţi aşa cum se cuvine!

Tăcură şi se apropiară de litierele lor, de parcă soldaţii aceştia şi armele lor ar fi avut o putere magică.

Fiecare dintre oameni îşi luă locul dinainte hotărât şi în cele din urmă sicriul uriaş fu scos în curte cu frânghii de fuior, prin care trecură prăjinile de bambus şi oamenii se proptiră cu umerii sub ele. Din cortegiu făcea parte şi litiera lui Wang Lung în care aşezară câteva lucruri de ale lui: luleaua din care fumase în timpul vieţii şi hainele cu care fusese îmbrăcat; alături de acestea era portretul lui pe care-l făcuse un pictor adus anume din oraş, după ce se îmbolnăvise, deoarece în timpul vieţii nu se gândise la aşa ceva. De fapt portretul acesta nu semăna cu chipul lui Wang Lung, ci mai curând cu chipul unui înţelept, dar cu toate acestea artistul îşi dăduse toată osteneala şi-i făcuse nişte mustăţi lungi şi sprâncene groase, iar pe obraz o mulţime de creţuri, cum se cade să aibă un bărbat în vârstă.

Astfel cortegiul porni la drum şi femeile începură să plângă şi să bocească, dar cea mai guralivă dintre toate era Lotus. Îşi despletise părul şi în mână ţinea o batistă nouă albă, pe care şi-o ducea când la un ochi când la altul şi striga:

— Ooo, cel care a fost sprijinul vieţii mele… acuma se duce… se duce…

Pe marginea străzilor, în amândouă părţile, lumea sta îngrămădită ca să vadă pe Wang Lung trecând în drumul lui cel din urmă, iar când văzură pe Lotus începură să şoptească şi să dea din cap în semn de aprobare:

„E o femeie cumsecade şi se boceşte după un om care toată

viaţa lui a fost bărbat vrednic”. Alţii se mirau văzând o femeie atât de voinică şi de grasă plângând şi spuneau: „Cât de bogat trebuie să fi fost, ca femeia aceasta să poată mânca atât de mult, încât să devină ceea ce este astăzi”, aşa că toţi pizmuiau pe Wang Lung pentru averea lui.

Cât despre soţiile feciorilor lui Wang Lung, acestea plângeau şi se boceau fiecare după cum îi era firea. Soţia lui Wang cel mai în vârstă plângea cu bunăcuviinţă şi atât cât trebuia, ducându-şi din când în când batista la ochi, căci nu se cădea să plângă atât cât plângea Lotus. Ibovnica bărbatului ei, care era o fată drăguţă şi durdulie, măritată abia de un an şi ceva, se uita la stăpâna ei şi plângea numai când o vedea pe aceasta plângând. Dar femeia de la ţară a lui Wang al doilea îşi uitase cu totul că trebuie să plângă şi ea, deoarece i se întâmpla pentru întâia dată să treacă pe străzile oraşului, purtată pe umeri şi nu era în stare să plângă, ci se uita la sutele de oameni îngrămădiţi în lungul zidurilor şi la uşile caselor, pline de femei şi copii ieşiţi să vadă cortegiul, iar dacă se întâmpla să-şi aducă aminte, îşi ducea batista la ochi şi se uita la ei pe ascuns, ca apoi să-şi uite numaidecât ce trebuie să facă.

O vorbă veche spune, că femeile care plâng, pot fi împărţite în trei neamuri. Cele care încep să se vaiete în gura mare şi lacrimile le curg nestăvilite în lungul obrazului. Acestea sunt femeile care bocesc. Vin apoi cele care se vaită în gura mare, dar nicio lacrimă nu le scapă dintre pleoape. Acestea sunt femeile despre care se spune că zbiară. La urmă cele al căror glas nu se aude niciodată, numai lacrimile le izvorăsc nesecate şi despre acestea se poate spune că plâng. Dintre toate femeile care urmau sicriul lui Wang Lung, soţiile lui şi soţiile feciorilor săi, slujitoarele, roabele şi bocitoarele plătite anume, nu era decât una singură care plângea cu adevărat şi aceasta era Floare de Păr. Se aşezase în litieră şi după ce coborâse perdelele, ca să n-o vadă nimeni, începu să plângă tăcută şi liniştită. Chiar după ce impunătorul cortegiu de îngropare al lui Wang Lung se termină şi pe el îl coboară în pământ şi-l acoperiră cu bulgării de humă, după ce casele, slujitorii şi dobitoacele făcute din hârtie, fură arse şi tămâia aprinsă se făcu cenuşă, după ce feciorii lui îi dădură cinstea din urmă şi bocitoarele fură plătite pentru osteneala lor, după ce totul se terminase şi movila de pământ se înălţă deasupra mormântului proaspăt, când nimeni nu mai plângea, neavând de ce să plângă, Floare de Păr continuă totuşi plânsul ei liniştit şi fără cuvinte.

Nu vru nici să se mai întoarcă în casa de la oraş. Porunci să fie dusă la casa de lut şi când Wang cel mai în vârstă stărui să se întoarcă la oraş şi să trăiască împreună cu restul familiei în casa cea mare, cel puţin până în ziua când vor împărţi moştenirea rămasă, ea clătină din cap şi răspunse:

— Nu mă mai întorc; în casa aceasta eu am trăit împreună cu el mai mult decât oricare dintre ai lui şi am fost foarte mulţumită, că mi-a dat în grijă pe fata lui cea slabă de minte. Prezenţa ei ar supăra pe prima soţie, dacă ne-am întoarce, căci ea nu mă iubeşte nici pe mine, aşa că va fi mai bine, dacă vom sta aci în casa cea veche a stăpânului meu. Să nu-ţi faci nicio grijă din pricina noastră. Dacă voi avea nevoie de ceva, îţi voi da de ştire, dar eu am nevoie de atât de puţin şi vom putea trăi liniştite, alături de bărbatul dijmaş şi de soţia lui, şi voi putea astfel să îngrijesc de sora ta şi să-mi îndeplinesc sarcina ce mi-a dat-o stăpânul meu înainte de a muri.

— Bine, dacă asta-ţi este voia, atunci fie aşa cum spui, răspunse Wang cel mai în vârstă, ca şi când i-ar fi venit greu să se învoiască la cererea ei.

Cu toate acestea se simţea mulţumit, deoarece soţia lui spusese despre fata cea slabă de minte că n-ar trebui să trăiască în curţile lor, mai ales în vederea femeilor care sunt însărcinate, iar acuma după moartea lui Wang Lung fără îndoială Lotus va deveni mult mai rău nărăvită decât pe vremea când el era în viaţă, aşa că nemulţumirile nu s-ar mai fi sfârşit. Se învoi deci la cererea Floarei de Păr care luă de mână pe fata cea slabă de minte şi o conduse în curţile casei de lut, unde până acuma îngrijise de Wang Lung, după ce povara vârstei îl copleşise cu slăbiciunea ei. Din ziua aceea îşi petrecu toată viaţa în curţile acestea, îngrijind de nenorocita pe care o avea în seamă şi nu se ducea nicăieri, decât cel mult până la mormântul din ţarină al lui Wang Lung.

Tot aşa, Floare de Păr fu singura care se ducea mai des la mormântul lui Wang Lung, căci dacă se întâmpla să vină şi Lotus, ea nu venea decât la rare răstimpuri şi numai atunci când se cădea ca o văduvă să se ducă la mormântul bărbatului ei, dar avea întotdeauna grijă să se ducă numai atunci când era şi lume străină prin apropiere, ca s-o vadă ce femeie credincioasă este ea. Floare de Păr însă se ducea, fără să ştie nimeni, când se duce şi destul de des, mai ales când îşi simţea sufletul prea încărcat de amărăciune şi chinuri de singurătate. Avea grijă să se ducă numai atunci când

nu era nimeni prin apropiere şi când oamenii erau în casele lor sau când dormeau, sau atunci când aveau de lucru şi erau plecaţi la câmp. În astfel de împrejurări lua întotdeauna de mână pe fata cea slabă de minte şi se duceau amândouă la mormântul lui Wang Lung.

Dar nici aici nu plângea în gura mare. Îşi pleca fruntea pe movila mormântului şi plângea uneori, iar din când în când se pomenea murmurând:

„O, stăpâne şi părinte al meu, singurul părinte pe care l-am avut în viaţă!”

Capitolul III

Dar deşi stăpânitorul acesta puternic al ţarinelor murise la vârstă înaintată şi era demult îngropat, nu se putea să rămână uitat, căci i se cuvenea să fie jelit vreme de trei ani, aşa că feciorii lui trebuiau să-şi facă până la capăt datoria faţă de părintele lor. Feciorul cel mai mare al lui Wang Lung care acuma era capul familiei, avea cea mai mare grijă ca totul să fie îndeplinit aşa cum se cuvine, iar dacă se întâmpla ca nici el să nu ştie cum trebuie să procedeze, se ducea şi cerea sfatul soţiei lui. La tinereţea sa Wang cel mai în vârstă crescuse la ţară, în mijlocul holdelor, înainte ca părintele său să poată ajunge om bogat, datorită unei fericite întâmplări, şi să cumpere casa aceasta mare de la oraş pentru familia lui. Astfel când se ducea în taină la soţia lui să-i ceară sfatul, ea îi răspundea de sus, ca şi când l-ar fi dispreţuit oarecum pentru stângăcia lui, dar cu toate acestea îi da sfaturi cu cea mai mare grijă, căci n-ar fi vrut să se ruşineze de faptele soţului ei în propria lor casă:

— După ce tableta în care trăieşte acuma sufletul lui, va fi aşezată în sala cea mare, vei porunci să se pregătească mâncările de sacrificiu şi să se aşeze castroanele în faţa ei, ca astfel să-l putem jeli cu toţii…

Îl îndrumă ce trebuie să facă, până în cele mai mici amănunte, aşa că Wang cel mai în vârstă pleca de la ea şi împărţea poruncile, ca şi când ar fi fost el însuşi cel care porunceşte. Astfel porunci hainele pentru a doua jelire pe seama tuturor oamenilor casei şi după ce cumpără pânza trebuitoare, aduse croitorii în casă. Vreme de o sută de zile cei trei feciori trebuia să încalţe papucii albi, iar după aceea puteau umbla şi cu încălţăminte de culoare cenuşie deschisă, sau dintr-o pânză mai palid colorată. Dar nu puteau să

poarte niciun fel de îmbrăcăminte de mătase, nici ei nici soţiile lor, înainte de împlinirea celor trei ani, când se pregătea tableta cea din urmă pentru locul unde trebuia să odihnească sufletul lui Wang Lung şi era aşezată la loc de cinste între tabletele părintelui şi ale bunicului său.

Aşa hotărî Wang cel mai în vârstă şi porunci hainele de doliu pentru fiecare bărbat şi femeie şi pentru fiecare nepot. Când vorbea, glasul lui răsuna acuma tremurând de mândrie, cum se cade să fie glasul unui stăpân, deoarece el era capul familiei şi credea că are dreptul să se aşeze întotdeauna pe scaunul cel mai înalt ce se găsea în orice odaie, când se întâmpla să stea de vorbă cu fraţii săi. Fraţii lui îl ascultau, al doilea cu gura mică şi ţuguiată, de parcă ar fi vrut să zâmbească pe ascuns, deoarece el se crezuse întotdeauna mai deştept decât fratele său mai mare, căci deşi era al doilea fecior, Wang Lung îi încredinţase lui administrarea averii şi el era singurul care ştia câţi dijmaşi are părintele său şi ce câştiguri le putea aduce ţarina în fiecare an, iar cunoştinţele acestea îi asigurau o anumită superioritate faţă de fraţii săi, sau cel puţin aşa îşi închipuia el că trebuie să fie. Wang al treilea asculta poruncile date de fratele său mai mare, ca omul care este învăţat, ca la nevoie să asculte de porunci, dar în acelaşi timp ca unul care în sufletul lui nu se simte împăcat cu ceea ce face şi abia aşteaptă să se vadă plecat după treburile lui.

Adevărul era că fiecare dintre cei trei fraţi aştepta cu nerăbdare ceasul ca moştenirea să fie împărţită, căci se înţeleseseră între ei s-o împartă, deoarece fiecare îşi avea planul său ascuns pentru realizarea căruia aştepta să i se dea ceea ce i se cuvine, aşa că nici Wang al doilea şi nici Wang al treilea nu s-ar fi învoit ca ţarina să rămână cu totul în stăpânirea fratelui mai în vârstă şi astfel ei să aibă mereu nevoie de el. Fiecare dintre fraţi avea pricina lui să fie nerăbdător; cel mai în vârstă ar fi dorit să ştie cât i se cade lui şi dacă ceea ce va moşteni îi va ajunge pentru întreţinerea casei, pentru cele două soţii şi a numeroşilor lui copii, şi pe deasupra să mai aibă şi pentru micile lui plăceri ascunse, de care nu se putea lipsi. Al doilea pentru că începuse afaceri mari de grâne, investise sume importante de bani în toate părţile, aşa că ar fi vrut să pună cât mai curând mâna pe moştenire, pentru a se aşterne pe afaceri şi câştiguri. Cât despre al treilea, acesta era o fire stranie şi închisă, aşa că nimeni nu ştia ce urmăreşte, iar chipul lui întunecat nu trăda niciodată gândurile ce-l preocupau. Dar se vedea că e nerăbdător şi

abia aşteaptă să se vadă plecat, deşi niciunul dintre ei nu ştia ce are de gând să facă cu partea de moştenire şi nici nu ar fi îndrăznit să-l întrebe. Era cel mai tânăr dintre ei, dar cu toate acestea toţi se temeau de el şi fiecare slujitor, fie bărbat fie femeie, se grăbea să alerge de două ori atât de repede, cât ar fi alergat la porunca altuia, când se întâmpla să fie chemat, dar mai încet decât poruncile oricăruia, îndeplineau pe cele date de Wang cel mai în vârstă, deşi vorbea răstit şi trufaş.

Din generaţia sa, Wang Lung fusese cel din urmă care murise, căci era bărbat vânjos şi dornic de viaţă, aşa că nu mai rămăsese nimeni din familia lui decât un nepot al său care era un fel de soldat netrebnic şi fraţii nu mai ştiau de urma lui, căci el nu era decât un fel de căpitan fără însemnătate în cine ştie ce hoardă rătăcitoare din loc în loc, jumătate soldat, jumătate tâlhar care slujea pe cel care-i plătea mai mult, sau nu slujea pe nimeni, dacă îi venea la socoteală să pună la cale jafuri pe socoteala lui. Cei trei fraţi erau foarte mulţumiţi că nu ştiau de urma nepotului părintelui lor şi ar fi fost şi mai mulţumiţi dacă ar fi aflat despre el că a murit.

Dar de vreme ce nu aveau nicio rudă mai în vârstă decât ei, în conformitate cu legea trebuiau să cheme un om fruntaş dintre vecinii lor, care să împartă moştenirea ce li se cuvenea, de faţă cu o adunare de cetăţeni cinstiţi şi cumsecade. Într-o seară, stând de vorbă împreună şi întrebându-se pe cine ar putea să aleagă, Wang al doilea le spuse:

— Nu avem pe nimeni care să fie mai aproape de noi şi în care să putem avea încredere decât pe Liu, negustorul de cereale la care am învăţat meseria aceasta şi a cărui fată este soţia ta. Să-l rugăm să ne împartă el moştenirea, căci este un bărbat despre care toată lumea ştie că e om drept, dar în afară de asta e şi om bogat, aşa că nu ne va pizmui pentru moştenirea ce ne-a lăsat-o părintele nostru.

Auzind aceste vorbe ale fratelui său, Wang cel mai în vârstă rămase nemulţumit, din cauză că nu s-a gândit el însuşi la această posibilitate, chiar de la început, aşa că-i răspunse cu oarecare întârziere:

— Aş fi preferat frate, să nu fii atât de grăbit cu vorba, deoarece tocmai mă gândeam să vă spun că ar fi bine să chemăm pe părintele mamei copiilor mei şi să-i dăm lui această însărcinare. Dar de vreme ce ai spus vorba aceasta, fie aşa cum spui şi prin urmare îl vom pofti. Cu toate acestea trebuie să-ţi spun că tocmai mă

gândisem să vă propun şi eu acelaşi lucru, dar văd că şi de astă dată te-ai grăbit cu vorba, cum faci întotdeauna, când e să vorbim ceva în legătură cu familia noastră.

Spunând aceste cuvinte Wang cel mai în vârstă îşi ţuguie buzele groase şi începu să răsufle cu greutate, uitându-se la fratele său. Wang al doilea dădu să spună ceva şi-şi repezi colţurile gurii în jos, ca şi când ar fi fost gata să râdă, dar cu toate acestea nu râse. Cel mai în vârstă se grăbi să întoarcă privirea şi întrebă pe fratele mai tânăr:

— Ce părere ai despre asta, frate al meu mai mic?

Wang al treilea ridică privirea mândră şi visătoare, ca să-i răspundă:

— Pentru mine nu are nicio însemnătate pe cine alegeţi. Dar orice veţi hotărî şi veţi face, vă poftesc să sfârşiţi cât mai repede.

Wang cel mai în vârstă se ridică numaidecât în mare grabă, deşi la vârsta pe care o avea nu mai era în stare să facă nimic grăbit, fără să se încurce, şi chiar când încerca să umble mai repede, mâinile şi picioarele păreau că sunt o povară prea grea pentru el.

Dar afacerea asta fu în cele din urmă limpezită şi negustorul Liu se învoi să primească însărcinarea, deoarece pe Wang Lung îl respectase întotdeauna ca pe un om priceput în afacerile lui. Fraţii mai invitară şi câţiva vecini pe care-i crezură destul de aleşi pentru casa lor, câţiva fruntaşi din oraş care erau nu numai oameni bogaţi, dar aveau şi rosturi statornice, aşa că în ziua hotărâtă toţi aceştia se adunară în sala cea mare a casei lui Wang Lung şi fiecare dintre ei se aşeză pe scaune, după rangul pe care-l avea.

Pe urmă când negustorul Liu ceru să i se dea socotelile ţarinei şi ale banilor ce trebuiau împărţiţi, Wang al doilea se ridică de la locul lui şi dădu hârtia – în care erau trecute toate – lui Wang cel mai în vârstă, iar acesta se duse şi o dădu lui Liu care o primi din mâinile lui. Înainte de toate despături hârtia, pe urmă îşi puse ochelarii uriaşi de alamă şi începu să citească în şoaptă, ca să vadă ce conţine, iar cei de faţă aşteptară fără să zică nimic, până când termină. Pe urmă citi hârtia cu glas tare, aşa că toţi cei adunaţi în sală putură afla că, înainte de a muri, Wang Lung stăpânise o mare întindere de pământ, în totul peste opt sute de hectare. Numai rareori se auzise în părţile acestea ca un singur om să stăpânească atâta pământ, şi nici chiar o familie întreagă, dar în niciun caz nu se mai pomenise despre aşa ceva din vremea zilelor de strălucire al marii familii Hwang. Wang al doilea cunoştea demult toate aceste

amănunte, aşa că nu rămase deloc mirat de ceea ce citea Liu, dar ceilalţi oameni din sală nu-şi putură stăpâni mirarea, deşi îşi dădeau toată silinţa să nu se trădeze, căci purtarea aceasta într-o astfel de împrejurare nu se cădea. Numai Wang al treilea părea că nu se interesează de nimic, ci sta pe scaun cum sta întotdeauna, ca şi când gândurile lui ar fi rătăcit în alte părţi şi abia aşteaptă să se termine şi formalităţile acestea, pentru a pleca acolo unde-l trage inima.

În afară de pământul din ţarină, mai erau două case tot ale lui Wang Lung; casa de lut pe care o avea la ţară şi casa aceasta mare de la oraş, pe care o cumpărase de la stăpânul familiei Hwang, după ce moştenitorii lui plecaseră în largul lumii. În afară de holde şi case mai erau sumele de bani împrumutate în toate părţile cu dobândă, banii băgaţi în afacerile de cereale, pungi de bani care rămaseră ascunşi, fără să aducă niciun folos şi toţi banii aceştia împreună erau cam jumătate cât făcea pământul din ţarină.

Dar înainte de a putea împărţi această moştenire între cei trei fraţi, în afară de câteva pretenţii mărunte ale dijmaşilor şi negustorilor din oraş, mai erau cele ale ibovnicelor pe care şi le luase Wang Lung în timpul cât fusese în viaţă; a lui Lotus pe care o scosese dintr-o ceainărie, pentru că era frumoasă şi pentru mulţumirea bărbăţiei lui, după ce femeia pe care o avusese, nu-i mai putea pricinui nicio mulţumire; pe urmă Floare de Păr care fusese o roabă chiar în casa lui şi pe care o luase pentru mulţumirea anilor lui de bătrâneţe. Prin urmare mai erau acestea două, dar niciuna dintre ele nu-i fusese soţie legitimă, astfel că unei ibovnice nu se poate să-i iei în nume de rău, dacă se întâmplă să-şi ia un alt bărbat, după moartea celui dintâi, în cazul când nu este prea înaintată în vârstă. Totuşi cei trei fraţi ştiau destul de bine, că dacă ele nu vor avea gândul acesta, atunci vor fi obligaţi să le hrănească şi să le dea de îmbrăcat, căci aveau drept să-şi petreacă tot restul zilelor în casa familiei. Lotus ar fi fost peste putinţă să-şi găsească alt bărbat, mai ales că era atât de bătrână şi de grasă, aşa că ar fi putut trăi mulţumită în curtea ei. Se întâmplă deci, că după ce negustorul Liu îi strigă numele, ea se ridică de pe scaunul ce-l ocupa în apropierea uşii, sprijinită de două roabe şi ştergându-şi ochii cu mânecile hainei, declară cu glasul întristat:

— Oo, acuma după ce a murit cel care mă hrănea, cum s-ar putea să mă gândesc la alt bărbat şi la cine m-aş putea duce? Sunt femeie în vârstă şi nu am nevoie decât de foarte puţin pentru a mă

hrăni şi a mă îmbrăca; daţi-mi puţin vin şi câteva frunze de tutun care să-mi lumineze sufletul întristat, căci feciorii stăpânului meu sunt oameni cu inimă bună!

Negustorul Liu care era un om atât de cumsecade, încât despre toată lumea îşi închipuia că trebuie să fie la fel cu el, se uită la ea cu blândeţe şi cu nimic nu-i dădu să înţeleagă cine este ea şi nici că o consideră altceva decât soţia unui om cumsecade, îi răspunse cu tot respectul:

— Ai vorbit aşa cum se cuvine, căci răposatul a fost un stăpân cu suflet bun şi aşa am auzit şi pe alţii vorbind despre el. Prin urmare iată ce hotărăsc: ţi se vor da douăzeci de arginţi pe lună şi vei putea trăi şi de aci înainte în curţile tale, vei avea slujitoarele şi roabele tale, cu hrana ce ţi se cade şi afară de asta hainele de care vei avea nevoie în fiecare an.

Dar când auzi aceste cuvinte, căci trăgea cu urechea ca să nu-i scape nimic, Lotus se uită pe rând la fraţii din faţa ei şi împreunându-şi mâinile, scoase un ţipăt sfâşietor şi începu să se vaiete:

— Numai douăzeci? Cum se poate... să-mi daţi numai douăzeci? Atâta nu-mi ajunge nici pentru dulciurile de care am nevoie, căci eu nu prea am poftă de mâncare şi nu sunt obişnuită cu orice fel de hrană.

La aceste cuvinte bătrânul negustor îşi ridică ochelarii pe frunte şi se uită la ea mirat, apoi îi răspunse răstit:

— Douăzeci de arginţi pe lună înseamnă că este mai mult decât au multe familii pentru toată casa lor; jumătate din suma aceasta ar fi tocmai de ajuns pentru cele mai multe case şi nu dintre cele sărace, mai ales când stăpânul a murit!

Lotus începu să se vaite de-a binelea fără să se mai prefacă şi începu să ţipe după Wang Lung şi să se bocească cum nu se bocise nici când îl petrecuse la groapă:

— Mai bine nu m-ai fi lăsat singură, stăpâne, căci văd că sunt dată la o parte şi nimeni nu mă mai ia în seamă, acuma după ce tu ai plecat şi nu mă mai poţi ocroti!

Soţia lui Wang Lung cel mai în vârstă sta în dosul unei draperii, dar acuma o feri într-o parte şi începu să facă semne soţului ei, ca să-l facă să înţeleagă că această purtare era necuviincioasă faţă de fruntaşii adunaţi în casa lor; enervarea ei era atât de mare încât Wang cel mai în vârstă începu să se frământe pe scaun, prefăcându-se că n-o bagă de seamă, dar cu toate acestea o

vedea, iar la urmă trebui să se ridice în picioare şi să strige mult mai puternic decât Lotus:

— Domnul meu, mai dă-i ceva pe deasupra, ca să putem continua netulburaţi!

Dar Wang al doilea nu putea suporta aşa ceva, şi ridicându-se de pe scaun, protestă:

— Dacă e vorba să-i daţi ceva pe deasupra, atunci să-i dea fratele meu din partea ce i se cuvine lui, deoarece adevărat aţi grăit, spunând că douăzeci de arginţi sunt mai mult decât de ajuns, chiar pentru o femeie ca ea, obişnuită să joace la zaruri!

Spuse vorbele acestea pentru că Lotus pe măsură ce îmbătrânea, se dădea tot mai mult la patima jocului şi timpul pe care nu-l întrebuinţa pentru mâncare şi dormit, şi-l pierdea la masa de joc. Soţia lui Wang cel mai în vârstă păru şi mai indignată şi începu să facă soţului ei semne, ca să nu primească această propunere şi adăugă cu glasul în şoaptă:

— Nu se poate, văduvelor trebuie să li se dea partea lor înainte de împărţirea moştenirii. Pentru noi femeia aceasta nu este cu nimic mai mult, decât este pentru el!

Aici era o neînţelegere şi bătrânul negustor cumsecade se uita dezamăgit, când la unul când la altul, iar Lotus nu voia să sfârşească cu bocetele, aşa că toţi cei de faţă se simţeau foarte stânjeniţi din cauza neînţelegerii. Poate larma ar fi continuat multă vreme, dacă nu se întâmpla ca Wang al treilea să se simtă jignit de această purtare, aşa că se ridică în picioare şi după ce bătu din cizmele grele pe lespezile sălii, strigă:

— Voi da din ceea ce mi se cuvine mie! Ce înseamnă câţiva arginţi? Îmi ajunge cu purtarea aceasta lipsită de respect!

Propunerea aceasta păru mijlocul cel mai potrivit pentru a pune capăt neînţelegerii şi soţia lui Wang cel mai în vârstă adăugă:

— El poate da din ceea ce i se cuvine, deoarece este bărbat singur. El nu trebuie să se gândească la feciorii lui, cum trebuie să ne gândim noi.

Wang al doilea zâmbi şi ridică uşor din umeri, ca şi când ar fi vrut să zică: „La urma urmelor nu e treaba mea să mă amestec, dacă se întâmplă ca cineva să fie prea prost pentru a-şi apăra drepturile lui!”

Dar bătrânul negustor fu foarte mulţumit că s-a terminat în felul acesta şi scoţându-şi batista, se şterse pe obraz, deoarece el era obişnuit să trăiască într-o casă liniştită şi nu-i plăceau femeile de

teapa lui Lotus. Cât despre ea însăşi, poate ar fi continuat să se bocească, dacă nu se întâmpla să se uite la Wang al treilea, al cărui obraz era atât de întunecat, încât numaidecât îşi luă seama. Astfel tăcu dintr-odată şi se aşeză pe scaun, mulţumită de ea însăşi dar deşi sta cu colţurile gurii repezite în jos, ca şi când ar fi fost tristă, îşi uită numaidecât de situaţia în care se găsea şi începu să se uite la bărbaţii adunaţi în sală. Pe urmă întinse mâna după seminţele de harbuz pe care i le adusese o roabă pe tavă şi începu să le ronţăie între dinţii sănătoşi şi albi, ceea ce era ceva neobişnuit pentru o femeie la vârsta ei. În felul acesta reuşi să se liniştească.

Prin urmare pretenţiile ei erau acum limpezite. Bătrânul negustor se uită împrejurul său şi întrebă:

— Unde este a doua ibovnică? Văd că şi numele ei este trecut aici.

Venise rândul Floarei de Păr, dar niciunul dintre ei nu se întrebase până acuma dacă ea era de faţă sau nu şi începură să cerceteze sala cea mare, pe urmă trimiseră roabele în curtea ei s-o caute, dar n-o găsiră nicăieri în casă. La urmă de tot Wang cel mai în vârstă îşi aduse aminte că a uitat cu totul s-o cheme. Trimiseră deci după ea în mare grabă, dar trebuiră să aştepte mai bine de un ceas, până să sosească, iar cei adunaţi îşi băură ceaiul şi încercară să-şi treacă vremea plimbându-se de colo până colo. Într-un târziu sosi împreună cu slujitoarea şi se arătă în uşa sălii. Dar când văzu bărbaţii adunaţi înăuntru, nu vru să intre, mai ales după ce băgă de seamă uniforma feciorului cel mai mic, aşa că se retrase în curtea ei şi bătrânul negustor trebui să se ducă şi să vorbească cu ea. Îi vorbi cu blândeţe şi se feri s-o privească în faţă, ca să n-o supere; dar văzu cât este de tânără, o femeie abia ajunsă în floarea vârstei, foarte palidă şi foarte frumoasă, aşa că-i spuse:

— Doamnă, eşti atât de tânără, încât nimeni nu-ţi va putea face vreo vină din cauză că viaţa dumitale nu s-a încheiat încă; avem pentru dumneata argint de ajuns şi-ţi vom da o sumă mare, ca să te poţi întoarce acasă, să te căsătoreşti cu un om cumsecade sau să faci ceea ce vei crede de cuviinţă.

Dar ea nefiind pregătită pentru astfel de vorbe îşi închipui că vor s-o trimită undeva, aşa că nu înţelese ce urmăreşte şi ţipă înspăimântată, cu glasul sugrumat de frică:

— Ooo, stăpâne, eu nu am casă şi nu am pe nimeni, decât fata aceasta slabă de minte pe care mi-a încredinţat-o stăpânul meu, aşa că nu avem unde ne duce! Mi-am închipuit că vom putea trăi în

casa de lut, căci amândouă mâncăm foarte puţin şi nu avem nevoie decât de haine de pânză, căci acum eu nu voi mai purta niciodată haine de mătase, după ce stăpânul meu a murit; cât voi trăi nu voi mai îmbrăca haine de mătase, aşa că nu vom supăra cu nimic pe cei din casa asta mare!

Bătrânul negustor se întoarse în sală şi întrebă mirat pe fratele mai în vârstă:

— Cine este fata cea slabă de minte, despre care mi-a vorbit femeia asta din curte?

Wang cel mai în vârstă îi răspunse cu sfială:

— E o biată nenorocită, soră de-a noastră, care din copilărie n-a fost în apele ei, dar mama şi părintele meu n-au vrut s-o lase să moară de foame, cum fac alţii, ci a poruncit acestei femei a lui să aibă grijă de ea, aşa că ea a rămas în viaţă până în ziua de astăzi. Părintele meu a poruncit acestei femei a lui să aibă grijă de ea, aşa că dacă nu vrea să se mai mărite, atunci să-i dăm câţiva arginţi şi să o lăsăm să facă aşa cum îi va fi voia, căci este o femeie foarte blândă şi adevărat este ce a spus, că ea nu va supăra pe niciunul dintre noi.

La aceste cuvinte glasul lui Lotus se ridică din nou:

— Da, dar nu trebuie să-i daţi prea mult, deoarece toată viaţa ei ea a fost o roabă în casa aceasta, prin urmare e obişnuită să fie tratată fără cruţare şi să umble îmbrăcată în haine grosolane. Asta aşa a fost până în ziua când stăpânul meu a vrut să se facă de râs şi a fost scos din minţi de obrazul ei palid; probabil chiar ea a căutat să-l ademenească – cât despre fata cea slabă de minte, din ce va muri mai repede, va fi cu atât mai bine!

Acestea fură vorbele pe care le spuse Lotus în faţa fruntaşilor din sală, dar când o auzi, Wang al treilea, se încruntă la ea atât de cumplit, încât numaidecât plecă ochii în pământ şi întoarse capul în altă parte, ca să nu-i vadă ochii negrii care vărsau flăcări. Dar îl auzi strigând:

— Daţi-i şi acesteia atât cât i-aţi dat celei mai bătrâne, căci voi da eu de la mine.

Lotus începu să se frământe şi cu toate că nu îndrăzni să ridice glasul, murmură totuşi în şoaptă:

— Nu se cade ca cei mai în vârstă să fie trataţi ca egali – tocmai când e vorba de una care a fost roabă în casa mea!

Acestea fură vorbele ei şi părea că va începe să se bocească din nou, dar bătrânul negustor se grăbi să adauge numaidecât:

— Aşa e... adevărat este ceea ce spune... prin urmare hotărăsc ca celei mai bătrâne să i se dea douăzeci şi cinci de arginţi, iar celei mai tinere douăzeci...

Aşa că ieşi din sală şi ducându-se în curtea unde era Floare de Păr, îi spuse:

— Întoarce-te la casa ta şi să trăieşti în pace şi nesupărată, căci vei putea să faci aşa cum pofteşti şi vei primi în fiecare lună douăzeci de arginţi pentru trebuinţele dumitale.

Floare de Păr îi mulţumi din toată inima, dar gura mică începuse să-i tremure, deoarece nu ştia ce se va întâmplă cu ea, aşa că simţi o mare uşurare când îi spuse că va putea trăi şi de aici înainte aşa cum a trăit până acuma şi nu va avea pricină să se teamă de nimic.

Aceste două pricini fiind limpezite şi hotărârea luată, ceea ce mai rămăsese nu era tocmai greu, aşa că bătrânul negustor începu să împartă casele, holdele şi arginţii în patru părţi egale, dintre care două părţi trebuia date lui Wang cel mai în vârstă, fiind capul familiei, o parte lui Wang al doilea şi o parte lui Wang al treilea, dar cel mai mic le spuse fără niciun fel de înconjur:

— Mie să nu-mi daţi nici casa nici ţarina! M-am săturat de ţarină pe vremea când eram tânăr şi părintele meu avea de gând să mă facă plugar. Eu nu sunt căsătorit, prin urmare la ce mi-ar putea folosi casa. Mai bine, fraţilor, să-mi daţi ceea ce mi se cuvine în argint, sau dacă trebuie numaidecât să mi se dea şi mie parte din casă şi din ţarină, cum vi se dă vouă, atunci cumpăraţi-o de la mine şi daţi-mi în schimbul ei argintul de care am nevoie.

Cei doi fraţi rămaseră încremeniţi, când auziră vorbele lui, căci cine a mai pomenit până acuma de un bărbat care să-şi ceară toată partea din moştenirea ce i se cuvine, numai în argint care oricui îi poate scăpa printre degete, fără să lase nicio urmă, în loc să ia casa şi pământul care pot rămâne în stăpânirea lui? Cel mai în vârstă îi răspunse solemn:

— Bine frate al meu, dar în toată lumea aceasta nu se află bărbat cumsecade care să trăiască toată viaţa fără să se căsătorească; mai curând sau mai târziu noi îţi vom găsi o soţie, căci datoria aceasta după moartea părintelui nostru a rămas în sarcina noastră, aşa că vei avea nevoie de o casă şi de pământ.

Pe urmă se ridică al doilea frate şi-i spuse mai lămurit decât celălalt:

— Poţi să faci tot ce pofteşti cu partea ce ţi se cuvine din ţarină, dar să ştii că nu o vom cumpăra de la tine, deoarece în multe

familii s-au iscat neînţelegeri din pricină că unul dintre moştenitori şi-a luat partea în bani pe care după ce i-a cheltuit, s-a întors acasă şi a învinuit pe ai lui că l-au înşelat la împărţirea moştenirii; ori argintul fiind cheltuit, fără să lase altă urmă decât un petec de hârtie pe care-l poate scrie oricine şi nici altă dovadă despre dreapta împărţeală, toate aceste dovezi sunt fără putere. Aşa ceva nu se poate, căci chiar dacă se întâmplă ca el însuşi să nu se ridice împotriva moştenitorilor, s-ar putea să se ridice feciorii lui sau chiar nepoţii, ori asta aduce neînţelegere între neamurile din aceeaşi familie. Prin urmare pământul trebuie împărţit, asta este vorba pe care v-o spun eu. Dacă vrei, aş putea să am eu grijă de pământul din ţarină şi să-ţi trimit în fiecare an argintul la care ai dreptul pentru recolta ce o va rodi, dar nu mă pot învoi ca partea ta de moştenire să ţi se plătească în argint.

Toată lumea îşi dădu seama că vorbele acestea sunt înţelepte, deşi oşteanul murmură din nou: „Eu nu am nevoie de casă şi de pământ!” aşa că nu-i dădu nimeni atenţie, doar că bătrânul negustor îl întrebă mirat:

— Ce vrei să faci cu atâta argint?

La întrebarea aceasta oşteanul îi răspunse mândru:

— Am eu o pricină a mea!

Dar niciunul dintre cei de faţă nu înţelese ce vrea să spună, aşa că la urmă negustorul Liu hotărî ca banii şi pământul din ţarină să fie împărţit, iar dacă cel mai mic dintre fraţi nu vrea parte din casa cea mare de la oraş atunci îi vor da casa cea de lut de la ţară, care e adevărat că nu preţuia prea mult, deoarece fusese făcută din pământ bătut pe care-l scoaseră din ţarină, fără prea mare cheltuială şi cu puţină muncă. Mai hotărî ca cei doi fraţi mai în vârstă să ţină gata pregătită o sumă de bani pentru orice vreme, care să fie întrebuinţată pentru căsătoria fratelui al treilea, aşa cum se cuvine să facă fraţii mai în vârstă, când părintele lor este mort.

Wang al treilea sta şi nu zicea nimic, ci asculta la ce spun cei dimprejurul său; iar după ce hotărârea fu luată şi moştenirea împărţită, aşa cum spunea legea, feciorii lui Wang Lung dădură un ospăţ în cinstea celor care veniseră să fie de faţă la împărţeală, dar cu toate acestea nu se veseliră şi nici nu se îmbrăcară în haine de mătase, deoarece nu se sfârşise încă doliul din familie.

Astfel, ţarina unde Wang Lung îşi petrecuse toată viaţa, fu împărţită şi pământul nu mai era al lui, ci al feciorilor săi, fără de palma de pământ în care era îngropat şi pe care o stăpânea tot el.

Dar în adâncul gropii lui pe care nimeni nu o vedea, huma sângelui şi a oaselor sale începu să se fărâmiţeze şi să se amestece cu adâncurile pământului din ţarina sa; feciorii lui puteau face tot ce pofteau cu partea de deasupra, dar în adânc era el, şi acolo îşi avea partea lui, pe care nu i-o putea lua nimenea.

Capitolul IV

Wang al treilea aşteptase cu mare greutate ziua când trebuia să se împartă moştenirea, aşa că îndată ce termină formalităţile, el şi cei patru oameni ai lui se pregătiră să se întoarcă din nou de unde veniseră. Când Wang cel mai în vârstă văzu cât este de grăbit, îl întrebă mirat:

— Cum adică... nu vrei să mai întârzii nici până când vor trece cei trei ani de doliu pentru părintele nostru, şi abia după aceea să te duci după treburile tale?

— Cum aş putea să mai aştept vreme de trei ani? răspunse oşteanul şi întoarse ochii lacomi şi aprinşi spre fratele său. Câtă vreme eu sunt departe de voi şi plecat din casa aceasta, oamenii nu ştiu ce fac eu şi nici nu cred că s-ar găsi cineva care să se intereseze de faptele mele!

Auzind răspunsul fratelui său, cel mai mare îl întrebă din nou, dar de astă dată cu oarecare curiozitate:

— Ce te face să te grăbeşti aşa?

Wang al treilea tocmai începuse să-şi încingă sabia, dar se opri, uitându-se la fratele său mai în vârstă, şi văzu că este un bărbat înalt şi gras, cu obrazul căptuşit de grăsime şi buzele groase şi răsfrânte; un bărbat cu trupul îngreunat de osânză care umbla cu degetele mâinilor catifelate ca de femeie, răşchirate şi cu unghii lungi, cu palmele trandafirii şi umflate ca nişte perniţe. Văzându-l cum arată, Wang al treilea întoarse privirea în altă parte, şi-i răspunse în silă:

— Dacă ţi-aş spune, tot n-ai înţelege. E de ajuns să-ţi spun că trebuie să mă întorc cât mai repede, căci mă aşteaptă cei pe care trebuie să-i conduc. Poate aş putea să-ţi mai spun că am oameni sub poruncile mele care sunt gata să facă ceea ce le spun.

— Pentru treaba aceasta eşti bine plătit? întrebă Wang cel mai în vârstă, mirat de supărarea neaşteptată a fratelui său mai mic, mai ales că el îşi închipuia despre sine că e om blajin.

— Uneori sunt, alte ori nu sunt, răspunse oşteanul.

Dar Wang cel mai în vârstă nu putea să-şi închipuie că sunt şi oameni care fac o treabă fără să fie plătiţi, aşa că adăugă:

— Mi se pare foarte ciudat, că se poate găsi şi o slujbă în care oamenii nu sunt plătiţi pentru ceea ce fac. Dacă eu aş fi oştean ca tine, cu rang de căpitan şi oameni care să asculte poruncile mele, iar mai marele meu un general care nu-mi plăteşte pentru slujba ce i-o fac, aş trece în slujba altui general.

Fratele său nu-i mai răspunse. Înainte de plecare mai avea un gând ce trebuia limpezit, aşa că se duse la fratele său al doilea şi-i spuse între patru ochi:

— Să nu uiţi să plăteşti femeii aceleia mai tinere a tatălui meu, partea întreagă ce i s-a hotărât. Înainte de a-mi trimite argintul ce mi se cuvine, vei reţine câte cinci arginţi pentru fiecare lună, ca să i-i dai ei.

Fratele al doilea făcu ochii mari când îl auzi ce spune, şi cum el nu era în stare să înţeleagă atât de uşor, când trebuia să se despartă de astfel de sume, îl întrebă:

— De ce vrei să-i dai atât de mult?

Oşteanul îi răspunse cu o grabă neaşteptată:

— Ea trebuie să îngrijească şi de sora noastră cea slabă de minte.

Părea că mai are ceva de spus, dar nu mai spuse şi păru foarte nerăbdător, în timpul cât cei patru soldaţi îi adunară lucrurile ce le avea într-o legătură. Era atât de neliniştit, încât trebui să iasă din curte şi să se ducă până la poarta zidului ce înconjura oraşul; aici se opri şi se uită în partea unde fusese ţarina părintelui său şi unde era casa de lut, pe care deşi nu o dorise, era acuma a lui, şi murmură printre dinţi:

— Poate ar trebui să mă duc o dată să o văd, de vreme ce acuma este a mea!

Cu toate acestea răsuflă o dată adânc, clătină din cap şi se întoarse din nou spre casa cea mare. Pe urmă îşi scoase oamenii din curte şi se depărtă repede, simţindu-se mulţumit că poate pleca, deoarece i se părea că în casa aceasta au pus stăpânire pe el puterile misterioase ale părintelui său şi vor să-l reţină, dar el era un fel de fire care nu putea să se împace cu niciun fel de putere ce i-ar fi stat împotrivă.

Ca şi el, ceilalţi doi fraţi aşteptau şi ei nerăbdători să scape de cătuşele ce le impusese părintele lor fiecăruia dintre ei. Cel mai în vârstă era nerăbdător să vadă cât mai repede trecuţi cei trei ani de

doliu, să poată aşeza tableta părintelui său în adâncitura peretelui din sala cea mare, alături de celelalte, deoarece câtă vreme rămânea acolo unde era acuma, i se părea că Wang Lung îşi urmăreşte feciorii cu privirea. Duhul lui era ascuns aci în tableta aceasta şi urmărea tot ce fac feciorii săi, iar cel mai în vârstă aştepta să devină liber cât mai curând, pentru a trăi numai pentru plăcerile lui şi a cheltui moştenirea aşa cum îl trăgea inima. Ar fi fost peste putinţă să ducă felul acesta de viaţă, câtă vreme tableta era acolo unde era acuma, căci până ce nu se împlineau cei trei ani de doliu, nu se cădea ca un fiu al mortului să se veselească. Astfel amintirea mortului se întindea ca un fel de oprelişte în calea pornirilor acestui bărbat care era cu gândurile mereu pribege la plăceri şi nu se ostenea niciodată să facă ceva.

Cât despre al doilea fecior, îşi avea şi el planurile lui şi era nerăbdător să prefacă în bani anumite partale de pământ, căci hotărâse să-şi întindă afacerile de cereale şi să mai cumpere o parte din afacerile negustorului Liu care îmbătrânise şi al cărui fecior era cărturar şi nu-i plăcea să se ocupe de jigniţele părintelui său. Având o afacere atât de mare, Wang al doilea ar fi putut să transporte cereale în regiuni mai depărtate şi chiar în ţările vecine. Dar ar fi peste putinţă să te apuci de o întreprindere atât de mare, în timpul cât doliul nu este încă sfârşit. Astfel lui Wang al doilea nu-i mai rămânea altceva de făcut, decât să aştepte cu răbdare şi să nu spună nimic, decât cel mult să întrebe pe fratele său ca din întâmplare:

— După ce vor trece anii de doliu, ce ai de gând şi faci cu pământul moştenit... îl vinzi sau ce faci cu el?

Cel mai în vârstă îi răspundea cu prefăcută indiferenţă:

— De, deocamdată nici eu nu ştiu ce voi face. Nu m-am gândit cu dinadinsul, dar cred că va trebui să păstrez o bună parte a holdelor pentru noi, ca să avem cu ce ne hrăni, deoarece eu nu am niciun fel de afacere, cum ai tu de pildă, şi la vârsta mea ar fi foarte greu să învăţ sau să încep ceva.

— Bine, dar ţarina aceasta va fi pentru tine mai mult o povară, răspundea fratele lui. Dacă vrei să devii agricultor, va trebui să supraveghezi dijmaşii şi va trebui să fii de faţă când se cântăreşte recolta, dar afară de asta un agricultor mai are de făcut o mulţime de lucruri foarte plicticoase, dacă vrea să trăiască din ceea ce-i aduce pământul. Cât despre mine, eu toate aceste treburi le-am făcut şi pe vremea cât părintele nostru a fost în viaţă, dar mi-ar fi

peste putinţă să fac acelaşi lucru pentru tine, căci acuma am şi eu afacerile mele. Eu voi vinde tot ce am moştenit, afară de holdele cele mai bune, iar banii îi voi da cu dobândă mare, aşa că vom vedea care dintre noi se va îmbogăţi mai curând, tu sau eu.

Auzind aceste cuvinte, Wang cel mai în vârstă se simţi cuprins de o pizmă neaşteptată, deoarece ştia că el are nevoie de mulţi bani, şi chiar de mai mulţi decât avea acuma, aşa că-i răspunse cu sfială:

— Nu ştiu ce să zic, vom vedea ce va mai fi; s-ar putea ca şi eu să vând mai mult pământ decât m-am gândit până acuma, iar banii îi voi da şi eu cu dobândă, odată cu ai tăi, dar să vedem ce va mai fi.

Dar fără să-şi dea seamă niciunul dintre ei, de fiecare dată când începeau să vorbească despre vânzarea pământului, glasurile li se stingeau în şoapte, ca şi când s-ar fi temut să nu fie auziţi de moşneagul care zăcea în fundul gropii lui din mijlocul ţarinii.

Astfel aceşti doi fraţi aşteptau cu toată nerăbdarea să treacă cei trei ani. Lotus aştepta şi ea tot atât de nerăbdătoare şi murmura, din pricină că în aceşti ani nu se putea îmbrăca în haine de mătase, ci trebuia să respecte doliul; murmura şi din pricină că se plictisise să umble îmbrăcată în haine de pânză şi să stea toată ziua acasă şi că nu se putea duce la ospeţe şi nici nu se putea veseli împreună cu prietenele ei decât pe ascuns. Se întâmplase anume că după ce îmbătrânise, Lotus se împrieteni cu cinci-şase femei mai în vârstă care trăiau în alte case de oameni cu stare, iar femeile acestea se duceau cu litiera una la alta ca să se ospăteze, să joace zaruri şi să clevetească. Niciuna dintre ele nu mai avea acum niciun fel de grijă, de vreme ce nu mai puteau naşte copii, iar stăpânii lor, dacă se întâmpla să mai fie în viaţă, îşi luaseră alte ibovnice mai tinere.

De faţă cu femeile acestea Lotus se plângea de multe ori împotriva lui Wang Lung, spunând:

— Omului acestuia i-am dat anii cei mai frumoşi ai tinereţii mele, şi Cucu v-ar putea spune ce frumuseţe eram pe vremea aceea, ca să vă încredinţaţi de temeinicia vorbelor mele, şi toată frumuseţea asta i-am închinat-o lui. Am trăit în casa aceea de lut şi n-am văzut niciodată oraşul, până în ziua când ajunsese destul de bogat, ca să poată cumpăra casa aceasta. Dar nu m-am plâns niciodată, ci-i aşteptam poruncile şi mă supuneam plăcerilor lui în orice clipă; totuşi n-a fost mulţumit. Îndată ce am început să îmbătrânesc, a luat la el una dintre roabele mele, o nenorocită cu obrazul palid pe

care am ţinut-o de milă, căci era atât de slabă, încât nu era bună de nimic; iar acum, după ce a murit, nu mi-a lăsat decât aceşti câţiva arginţi care să-mi îndulcească amărăciunea!

Auzind-o vorbind în felul acesta, se întâmpla ca una sau alta dintre femeile acestea să o compătimească pentru suferinţele ei, şi fiecare dintre ele să se prefacă că nu ştie că ea n-a fost altceva decât o cântăreaţă de ceainărie, iar uneori mai începu şi prietenele ei să se plângă:

— De, aşa sunt toţi bărbaţii; îndată ce frumuseţea noastră prinde să se ofilească, încep să alerge după femei, deşi au abuzat fără cruţare de frumuseţea acestora! Aşa ni se întâmplă tuturor femeilor!

Din două puncte de vedere, ajungeau întotdeauna să cadă foarte repede de acord, anume că toţi bărbaţii sunt stricaţi şi egoişti şi că dintre toate femeile, ele sunt cele mai vrednice de milă, deoarece s-au sacrificat în întregime bărbaţilor, iar după ce se înţelegeau în aceste două privinţe şi fiecare sfârşea ce avea de povestit, arătând cât a fost de rău stăpânul ei, începeau să mănânce mulţumite şi se aşezau cu toată plăcerea la joc. Acesta era felul de viaţă pe care-l ducea Lotus acuma. Ori fiind obiceiul ca sluga să aibă dreptul asupra câştigului de la joc al stăpânului său, sau cel puţin asupra unei părţi din acest câştig, Cucu făcea tot ce-i sta în putinţă pentru a o obişnui cu acest fel de viaţă.

Totuşi Lotus aştepta nerăbdătoare să treacă anii de doliu ca să se poată îmbrăca din nou în haine de mătase şi să uite că Wang Lung a trăit vreodată. De fapt, afară de cazurile impuse de bunacuviinţă, când trebuia să se ducă la mormântul lui şi să plângă, şi când familia se ducea să ardă fâşii de hârtie şi tămâie pentru umbra lui, ea nu se mai gândea la el, decât cel mult dimineaţa, când trebuia să îmbrace hainele de doliu, sau seara când le dezbrăca, aşa că aştepta să sosească sorocul când nu va mai fi obligată să îmbrace aceste haine şi astfel nu va trebui nici să-şi mai aducă aminte de el.

Numai Floare de Păr nu era grăbită să treacă vremea, ci se ducea şi acum, cum se dusese întotdeauna, la mormântul din ţarină. Dar se ducea numai când se întâmpla să nu fie nimeni prin apropiere să-i vadă durerea.

În timpul acestei aşteptări, cei doi fraţi trebuiau să trăiască alături în casa cea mare, atât ei cât şi soţiile şi copiii lor, dar felul

acesta de viaţă nu era deloc uşor, din pricina duşmăniei dintre cele două femei. Soţia lui Wang cel mai în vârstă şi cea a lui Wang al doilea se urau una pe alta cu atâta înverşunare, încât bărbaţii nu mai aveau o clipă de răgaz, deoarece nu erau în stare să-şi păstreze duşmănia pentru ele, ci căutau să o picure şi în sufletul bărbaţilor, de câte ori se întâmpla să-i prindă singuri prin casă.

Soţia lui Wang cel mai în vârstă spunea bărbatului ei cu vorbe alese, cum avea obiceiul:

— Mi se pare straniu că în casa aceasta în care m-ai adus, nu se poate să văd că mi se dă respectul cuvenit. Cât timp bătrânul a fost în viaţă, mi-am zis că vă trebui să mă împac şi cu asta, deoarece el era un om grosolan şi un nepriceput, aşa că pentru feciorii mei era mai mare ruşinea să vadă ce fel de om este bunicul lor. Totuşi am tăcut, pentru că aşa se cădea să se poarte nora din casă. Astăzi însă el e mort şi tu eşti capul familiei, iar dacă s-a întâmplat ca el să nu vadă ce fel de femeie este soţia fratelui tău şi cum se poartă faţă de mine, el nu vedea din pricină că era prost şi neştiutor de carte. Tu însă eşti astăzi capul familiei şi vezi ce se întâmplă, dar cu toate acestea nu o pui la locul ei. Sunt luată de ea în bătaie de joc, în fiecare zi; tocmai de ea care este o femeie bădărană de la ţară şi care nici cel puţin nu este cuvioasă.

Wang cel mai în vârstă murmura ceva mai mult pentru sine şi-i răspundea cu toată liniştea de care era capabil:

— Ce are cu tine şi ce-ţi spune?

— Nu este vorba numai de ceea ce-mi spune, răspundea soţia lui cu dispreţ şi când vorbea buzele aproape nu i se vedeau mişcându-se şi nici glasul nu i se mlădia. E vorba de tot ce face şi ce este femeia aceasta în realitate. Când se întâmplă să intru într-o cameră în care se găseşte şi ea, se preface că e ocupată cu ceva şi nu se ridică în picioare, ca să-mi facă loc; are un obraz atât de roşu şi vorbeşte atât de zgomotos, încât mi-e peste putinţă să o suport, când o văd că începe să caşte gura; nu pot să o mai suport nici chiar atunci când o văd că trece pe lângă mine.

— De, cred că ar fi foarte greu să mă duc la fratele meu şi să-i spun: „Frate, soţia ta e prea roşie şi prea vorbeşte tare, iar mama copiilor mei nu se poate împăca cu aşa ceva”, răspunse Wang cel mai în vârstă şi clătină din cap, întinzând mâna să-şi scoată tutunul, din punga ce o avea la brâu, pe sub haină. Presimţea că a răspuns bine şi încerca să zâmbească.

Soţia lui nu era femeia care să-i poată da un răspuns pe loc;

adevărul era că de multe ori nu era în stare să-i răspundă atât de repede cât ar fi dorit; una dintre pricinile pentru care ura pe cumnata ei, era şi faptul că femeia aceasta de la ţară avea o limbă ascuţită şi era deşteaptă, cu toate că vorbea cam grosolan, şi astfel înainte ca ea – care era femeie de la oraş – să poată termina ceea ce începuse să spună, cu glasul domolit şi plin de demnitate, cea de la ţară cu o singură privire sau un cuvânt aruncat la întâmplare, o făcea să se zăpăcească şi să pară caraghioasă, aşa că slujitoarele care erau în apropierea lor şi le auzeau, trebuia să întoarcă privirea ca să nu le vadă că zâmbesc. Dar uneori se întâmpla ca slujitoarele mai tinere să nu se poată întoarce destul de repede şi să le scape câte un hohot de râs pe care nu şi-l mai puteau stăpâni, aşa că începură să râdă şi celelalte, prefăcându-se că râd de zgomotul pe care l-au făcut slujitoarele, astfel că femeia de la oraş ajunse să urască pe cumnata ei din adâncul sufletului. Prin urmare când Wang cel mai în vârstă îi dădu acest răspuns, femeia se uită la el bănuitoare, să vadă nu cumva şi el vrea să-şi bată joc de ea; îl văzu că s-a aşezat într-un jeţ roşu pe care-l adusese ca să poată şedea tihnit, şi se uita la ea zâmbind. Femeia se ridică numaidecât în picioare de pe scaunul ei de lemn şi plecând pleoapele îşi ţuguie gura şi adăugă:

— Ştiu foarte bine, stăpâne, că şi tu mă dispreţuieşti! Am văzut chiar din ziua când aţi adus în casa aceasta pe femeia aceea vulgară; ea m-a dispreţuit întotdeauna, aşa că ar fi fost mult mai bine să fi rămas în casa părinţilor mei. Da, aş fi gata chiar acuma să mă pot devota unui templu şi să devin călugăriţă; să ştii că dacă n-ar fi copiii, aşa aş face. Mi-am dat toată silinţa să fac din casa aceasta a ta o casă ceva mai mult decât casa unui plugar, dar văd că nu am nicio recunoştinţă de la tine.

Spunând aceste cuvinte, îşi şterse ochii cu mânecile hainei, apoi ieşi din cameră şi intră în apartamentul ei, unde Wang o auzi recitind o rugăciune budistă. În timpul anilor din urmă soţia lui se dedase la un cult neobişnuit faţă de călugăriţe şi preoţi şi era foarte minuţioasă în îndeplinirea datoriilor ei faţă de cultul zeilor, petrecându-şi o mare parte din vreme recitind rugăciuni şi cântând imnuri, iar în casa lor veneau foarte des călugăriţele care îi dădeau lecţii în domeniul credinţei. Era de asemenea foarte mândră de faptul că nu mânca decât foarte puţină carne, deşi până acuma nu făcuse niciun fel de legământ; toate acestea le făcea într-o casă de oameni bogaţi cum era casa lor, care avea nevoie de un astfel de

cult, cum au oamenii săraci, pentru a se simţi feriţi de mânia zeilor.

Astfel şi de astă dată, cum făcea întotdeauna când era supărată, începu să se închine cu glasul ridicat în odaia ei, iar când o auzi Wang cel mai în vârstă îşi împreună mâinile, ridicându-şi-le deasupra capului şi oftă, căci îşi aduse aminte că soţia lui nu l-a iertat niciodată, pentru că-şi adusese în casă o ibovnică, o fată frumoasă şi simplă pe care o întâlnise în stradă, stând în faţa casei unui om sărac. O văzuse aşezată pe un scăunel şi spălând rufe la albie, dar era atât de tânără şi de drăguţă, încât se întoarse şi mai trecuse o dată pe lângă ea, pe urma veni a doua oară şi chiar a treia oară. Părintele fetei fu foarte mulţumit că o putea da unui om atât de bogat, căci Wang îl răsplătise destul de bine. Dar fata aceasta era atât de naivă, încât Wang se întrebă cum de a putut-o dori aşa cum a dorit-o, căci era atât de simplă şi de lipsită de orice pornire personală, încât se temea de stăpâna ei, iar când se întâmpla ca seara să o poftească să vină în odaia lui, ea îşi pleca fruntea în piept şi murmura ca sfială:

— Nu se supără stăpâna dacă voi veni noaptea aceasta?

Uneori, când o vedea cât este de proastă şi de fricoasă, Wang cel mai în vârstă se supăra şi-şi zicea, că de rândul viitor îşi va aduce în casă o femeie voinică, sănătoasă, cu limba ca o sabie, care să nu se mai teamă de soţia lui, cum se temeau toate femeile din casă. Altădată ofta şi se gândea că la urma urmelor tot e mai bine aşa, căci astfel cele două femei puteau trăi în linişte alături, căci cea mai tânără era respingător de ascultătoare şi nu îndrăznea să se uite la el, când stăpânul ei era de faţă.

Dar deşi situaţia aceasta mulţumea pe soţia lui în oarecare măsură, ea nu încetase nici acuma să reproşeze lui Wang cel mai în vârstă, că în general şi-a luat a doua femeie, iar dacă şi-a luat, n-ar fi trebuit să-şi aducă în casă o femeie atât de săracă. Cât despre Wang, el era plictisit de cicălelile soţiei lui şi ţinea la fata aceasta pentru că era frumoasă, şi se simţea cu atât mai puternic atras de ea, cu cât vedea mai des pe soţia lui că este împotriva ei, aşa că făcea tot ce-i sta în putinţă, ca s-o ademenească să vină la el, iar când vedea că-i e frică de stăpâna ei, se grăbea să-i spună:

— Poţi veni fără nicio grijă, căci astăzi este prea obosită, ca să se mai gândească la mine.

Era de asemenea adevărat că soţia lui fiind o femeie calmă din fire, se simţi foarte mulţumită, când ajunse la vârsta ca să nu mai nască alţi copii. Wang cel mai în vârstă o trata cu tot respectul

cuvenit, iar în timpul zilei nu-i ieşea niciodată din voie, şi tot aşa proceda şi ibovnica; în timpul nopţii aceasta se ducea la el şi astfel reuşea să aibă în casă liniştea dorită, alături de aceste două femei.

Totuşi neînţelegerea cu cumnata lor nu era un amănunt care putea să fie înlăturat cu aceeaşi uşurinţă, iar soţia lui Wang al doilea se ducea şi ea la bărbatul ei cu ponoase:

— Mi-e scârbă ca de moarte când văd pe femeia aceea cu obrazul de mort, care este soţia fratelui tău. Să ştii că dacă nu faci ceva pentru a despărţi curţile noastre una de alta, am să mă cert cu ea pe stradă şi o fac de râsul lumii, căci sunt sătulă s-o văd că i se năzare mereu că nu mă prostern destul de adânc în faţa ei, când se întâmplă să intru într-o cameră unde este şi ea. Sunt tot atât de bună ca şi ea, poate chiar mai bună şi sunt foarte mulţumită că nu seamăn cu ea şi nici tu nu semeni cu caraghiosul acela gras, deşi este fratele tău.

Wang al doilea şi soţia lui se înţelegeau foarte bine unul cu altul. Era bărbat mic de statură, gălbejit la obraz şi liniştit, aşa că-i era drag de ea, din pricină că era rumenă, voinică şi mereu veselă; îi plăcea de ea şi pentru că era femeie pricepută şi bună soţie pentru treburile casei, iar banii nu-i risipea cu uşurinţă; în acelaşi timp, deşi ea fusese fată în casa unui plugar, prin urmare neobişnuită cu viaţa uşoară, astăzi, când îşi putea îngădui orice lux, nu se prăpădea cu firea după fleacuri, cum ar fi făcut oricare altă femeie în locul ei. Mânca mâncăruri simple, cum era obişnuită, şi prefera să umble îmbrăcată în haine de pânză în loc să umble îmbrăcată în mătăsuri; singurul ei cusur era că avea o limbă prea ascuţită şi-i plăcea să stea de vorbă cu slugile.

E adevărat că ea n-ar fi putut deveni niciodată doamnă adevărată, deoarece îi plăcea să spele, să frece şi să cureţe ea însăşi prin casă. Dar în felul acesta nu avea nevoie de prea multe slujitoare, aşa că nu avea decât două fete de la ţară pe care le trata ca pe nişte prietene; dar şi amănuntul acesta era o pricină care făcea pe cumnata ei s-o urască, deoarece spunea că nu ştie cum trebuie să se poarte cu slugile, şi le tratează ca pe nişte egale şi în felul acesta face familia de ruşine. Slugile sunt obişnuite să vorbească între ele, aşa că soţia celui mai în vârstă auzise slujnicele din casa cumnatei, lăudându-se cu stăpâna lor, despre care spuneau că este mult mai generoasă decât cumnata ei, căci le dă întotdeauna câte ceva bun de mâncare şi bucăţi de pânză pentru încălţăminte, când se întâmplă să fie bine dispusă.

Nu e mai puţin adevărat că soţia celui mare era severă cu slugile, dar acesta era felul ei de a se purta faţă de toată lumea şi faţă de ea însăşi; afară de asta nu pleca niciodată din apartamentul ei şi nici nu alerga niciodată prin curte, îmbrăcată în haine ieşite de soare şi rupte, cu părul nepieptănat şi încălţămintea murdară şi scâlciată, deşi nici despre ea nu se putea spune că are picioarele prea mici şi i-ar veni greu să umble. Tot aşa nu i se întâmplase niciodată să-şi alăpteze singură copilul, cum făcea cumnata ei de la ţară, care se oprea unde-i venea şi scotea sânul, de faţă cu toată lumea, ca să dea copilului să sugă.

De fapt cea mai mare nemulţumire între femeile acestea două era tocmai alăptarea copiilor şi neînţelegerile dintre ele dădură în sfârşit prilej celor doi fraţi să găsească mijlocul pentru a avea linişte în casă. Într-o zi femeia de la oraş se îndreptă spre poartă, ca să se urce în litieră, căci era tocmai aniversarea unui zeu care-şi avea templul în oraş şi ar fi vrut să se ducă să-i facă o danie. Când ieşi în stradă, văzu pe cumnata ei în faţa porţii, cu sânul descoperit ca al unei roabe, alăptându-şi copilul în timp ce se târguia cu un vânzător, ca să cumpere un peşte pentru masa de amiază.

Era un spectacol urât şi respingător pe care femeia de la oraş nu-l putea suporta, aşa că se hotărî să înfrunte pe cumnata ei fără cruţare şi apropiindu-se de ea îi spuse:

— Este o purtare ruşinoasă, când vezi o femeie care ar trebui să se poarte ca o doamnă într-o casa ca aceasta, dar care se poartă cum eu n-aş îngădui nici unei roabe de-ale mele…

Dar vorba ei înceată ar fi fost peste putinţă să răzbească răspunsul cumnatei de la ţară care strigă la ea:

— Cine nu ştie că orice copil trebuie alăptat; mie nu mi-e ruşine că am feciori care trebuie alăptaţi şi am şi doi sâni, ca să le pot da să sugă!

Astfel în loc să-şi fi acoperit sânul, cum ar fi cerut buna-cuviinţă, ea ridică micuţul ce-l avea la piept şi-i dădu să sugă din celălalt sân. Auzindu-i glasul întărâtat, lumea începu să se adune împrejurul lor, femeile ieşiră din bucătării şi din curţi, ştergându-şi mâinile în grabă, iar ţăranii care treceau îşi lăsară cobiliţele din spinare şi se opriră, ca să poată asculta cearta lor.

Văzând lumea aceasta vulgară adunată în faţa porţii, femeia de la oraş spuse celor cu litiera să plece şi se întoarse în curţile ei, căci pe ziua de astăzi toată plăcerea de a ieşi în oraş îi fusese stricată. Femeia de la ţară nu mai pomenise de aşa ceva toată viaţa ei, căci

văzuse copiii sugând la pieptul mamelor lor, indiferent de locul unde se întâmpla să se găsească acestea, fiind ştiut de toată lumea, că atunci când un copil începe să ţipe, cu nimic nu-l poţi împăca mai uşor, decât dându-i sânul ca să sugă. Astfel începu să-şi bată joc de cumnata ei şi făcea mare haz, aşa că lumea adunată împrejurul ei, începu să râdă cu hohote.

Dar o roabă a cumnatei, fiind curioasă să vadă ce se întâmplă auzi vorbele ei şi ducându-se la stăpână, îi repetă tot ce spusese femeia de la ţară, adăugând:

— Stăpână, spune despre tine că te ţii atât de măreaţă, încât stăpânul nostru crede că viaţa lui este în primejdie şi nu îndrăzneşte să se apropie nici de mica lui ibovnică, decât atunci când îi îngădui şi numai atâta vreme cât i-ai hotărât dinainte, iar lumea care ascultă vorbele ei a început să râdă!

Femeia se făcu palidă la faţă şi se lăsă pe un scaun din faţa unei mese în sala cea mare, iar roaba plecă în fugă, apoi se întoarse din nou, gâfâind de alergătură şi-i aduse ştire despre ce se petrece în faţa porţii:

— Acum spune că dumneata te interesezi mai mult de preoţi şi de călugăriţe, decât de copiii şi casa dumitale, ori este ştiut de toată lumea cât rău sunt în stare să facă astfel de oameni într-o casă!

Văzând atâta răutate, femeia de la oraş nu se mai putu stăpâni şi ridicându-se în picioare, porunci roabei să cheme fără întârziere portarul care păzea intrarea casei.

Astfel roaba plecă din nou, mulţumită şi emoţionată, căci nu se întâmpla să aibă mereu o zi ca aceasta, şi aduse portarul cu ea. Acesta era un moşneag gârbovit care odinioară fusese argat în curţile lui Wang Lung, dar după ce îmbătrânise, fiind om de încredere şi neavând niciun fecior care să-l îngrijească, îl primiseră la curte, unde făcea straja porţilor. Se temea de stăpâna aceasta a lui, cum se temeau toţi slujitorii din curte, aşa că se prosternă în faţa ei şi rămase cu fruntea în pământ când o auzi spunându-i trufaşă:

— Stăpânul meu este plecat la ceainărie şi nu ştie nimica despre necuviinţele ce se întâmplă acasă şi cum nici cumnatul meu nu este aci ca să facă ordine în casa lui, va trebui să-mi fac eu datoria, pentru că nu vreau ca adunătura asta de gură-cască să-şi bată joc de casa noastră, prin urmare îţi poruncesc să închizi porţile de la intrare. Dacă se va întâmpla ca cumnată-mea să rămână pe

dinafară, e treaba ei, iar dacă te va întreba de ce-ai închis porţile, îi vei răspunde că eu ţi-am poruncit şi vei îndeplini întocmai porunca ce ţi-am dat.

Bătrânul se prosternă din nou în faţa ei şi ieşi fără să zică nimic, dar făcu întocmai aşa cum i se poruncise. Femeia de la ţară era tot în faţa porţii şi făcea mare haz în faţa lumii adunate împrejurul ei, văzând-o că râde de ceea ce spune, aşa că nu băgă de seamă că porţile încep să se închidă fără zgomot până când nu mai rămase decât o despărţitură îngustă între aripile ei. Bătrânul apropie gura de această despărţitură şi suflă cu glasul răguşit:

— Sâât… stăpână!

Femeia se întoarse numaidecât şi văzând ce se întâmplă, se repezi şi împinse aripile porţii, apoi intră în curte, purtându-şi copilul mereu la sân, şi ţipă la portar:

— Cine ţi-a poruncit să mă închizi afară, mă, câine bătrân?

Bătrânul îi răspunse cu sfială:

— Mi-a poruncit cumnata dumitale şi mi-a spus să te las în stradă căci nu vrea să aibă o astfel de adunătură în faţa porţilor. Dar cu toate acestea eu te-am strigat, ca să vezi ce se întâmplă.

— Cum adică, porţile acestea sunt porţile ei, şi pe mine mă poţi închide afară în stradă chiar din casa mea?

Strigând în gura mare, femeia de la ţară se repezi în curtea cumnatei ei. Dar aceasta prevăzuse ce se va întâmpla şi se retrăsese în apartamentele ei unde zăvorâse uşile şi începuse să se închine, aşa că, deşi femeia de la ţară începu să bată furioasă cu pumnul în uşă, nu-i deschise nimeni, iar din adâncul odăii se auzea până la ea murmurul monoton, al rugăciunilor cumnatei care nici nu se sinchisea.

Totuşi ar fi fost imposibil ca cei doi fraţi să nu afle de la soţiile lor în aceeaşi seară, tot ce s-a întâmplat în timpul zilei, aşa că a doua zi, când se întâlniră, se uitară unul la altul foarte rece, iar fratele al doilea încercă să zâmbească şi declară:

— Soţiile noastre îşi dau toată silinţa ca noi doi să ajungem duşmani, dar aşa cum suntem, cred că ar fi peste putinţă să începem să ne duşmănim. Va fi mult mai bine dacă le vom despărţi una de alta. Vei lua curţile în care trăieşti acuma şi poarta ce dă spre strada mare va fi poarta ta. Eu voi rămâne în curţile mele şi voi deschide în zid o portiţă laterală care să dea spre strada mărginaşă, aşa că în felul acesta vom putea trăi liniştiţi. Dacă se va întâmpla vreodată ca fratele nostru mai mic să se întoarcă acasă şi

să trăiască împreună cu noi, el va lua curtea în care a trăit părintele nostru, iar după ce va muri prima ibovnică, o va lua şi pe a ei, căci sunt vecine între ele.

În timpul nopţii ce trecuse, soţia lui Wang cel mai în vârstă îi repetase de nenumărate ori ce s-a întâmplat şi stăruise atât de mult, încât îi făgăduise că de astă dată nu va mai fi îngăduitor şi nici nu va trece cu vederea; nu, de astă dată va trebui să-şi facă datoria de cap al familiei, când se întâmplă ca stăpâna să fie jignită tocmai de cineva care este mai prejos decât ea şi ar trebui să-i dea tot respectul. Auzind deci vorbele fratelui său îşi aduse aminte de stăruinţele din noaptea trecută ale soţiei lui, aşa că-i răspunse cu jumătate gură şi plin de reproş:

— E foarte urât din partea soţiei tale, să vorbească despre soţia mea, de faţă cu oamenii aceia de jos, aşa cum a vorbit şi cred că aşa ceva nu poate fi trecut cu vederea. Trebuie să te rog să o baţi de câteva ori.

Wang al doilea clipi din ochii mici şi şireţi, şi uitându-se la fratele său, îi răspunse:

— Frate, noi doi suntem bărbaţi şi ştim ce vasăzică femeile şi cât sunt de proaste şi de neînţelegătoare, oricât de bune soţii ar fi. Bărbaţii nu se pot amesteca în treburile femeieşti şi noi doi, frate mai mare, ne înţelegem destul de bine unul cu altul, căci suntem bărbaţi. Adevărat este că soţia mea s-a purtat ca o proastă, dar ea nu este altceva decât o femeie de la ţară. Spune-i soţiei tale aceste cuvinte ale mele şi mai spune-i că-i cer iertare pentru ceea ce s-a întâmplat. A cere cuiva iertare nu înseamnă să faci vreun sacrificiu. Pe urmă, frate, ne vom despărţi femeile una de alta, împreună cu copiii noştri, şi vom putea trăi în pace, iar treburile noastre le vom putea limpezi când ne întâlnim la ceainărie, trăind departe unul de altul aci, în casa noastră.

— Da… dar… bâlbâi Wang cel mai în vârstă, căci el nu era în stare să se gândească atât de repede şi de limpede ca fratele său.

Wang al doilea însă era destul de deştept, aşa că-şi dădu numaidecât seama de pricina ezitării fratelui său care nu ştia cum va putea împăca pe soţia lui, aşa că se grăbi să adauge:

— Uite ce, frate, spune soţiei tale aşa: Am despărţit casa fratelui meu de casa noastră, prin urmare de aci înainte nu ne va mai supăra. Aceasta este pedeapsa pe care le-am dat-o!

Fratele mai în vârstă fu încântat de planul acesta şi-şi frecă mâinile grase şi palide, cu toată mulţumirea:

— Înţeleg… acum înţeleg!

Astfel fiecare dintre cei doi fraţi făcu soţiei sale pe voie. Cel mai tânăr spuse soţiei sale:

— De aci înainte nu vom mai fi supăraţi de femeia aceea închipuită şi trufaşă de la oraş. Am spus fratelui meu că nu mai vreau să trăiesc sub acoperişul aceleiaşi case în care trăieşte ea. Vreau să fiu stăpân în casa mea. Aşa că ne vom despărţi, căci nu mai vreau să fiu sub călcâiul lui, şi nici tu nu vei mai asculta de poruncile ei.

Cel mai în vârstă se duse la soţia lui, să-i spună şi el cu mândrie:

— Am limpezit şi afacerea ăsta şi i-am pedepsit aşa cum merită. Poţi fi mulţumită şi împăcată în sufletul tău. Iată ce am spus fratelui meu: „De aci înainte nu te vei mai apropia de casa mea. Nici tu, nici soţia şi nici copiii tăi; noi vom întrebuinţa curţile ce le avem, cu poarta cea mare, iar tu va trebui să-ţi tai o portiţă laterală spre aleea din partea de răsărit, aşa că de aci înainte soţia ta să nu mai poată supăra pe mama copiilor mei. Dacă nevastă-ta vrea să se aşeze în faţa porţii şi să-şi alăpteze copiii ca o scroafă când alăptează purceii, cel puţin pentru noi nu va mai fi nicio ruşine”. Acestea sunt vorbele pe care i le-am spus, prin urmare mamă a copiilor mei, linişteşte-te, căci de aci înainte nu vei fi obligată s-o mai vezi.

Astfel fiecare dintre cei doi fraţi făcu soţiei lui pe voie, aşa că femeile rămaseră mulţumite, închipuindu-şi că duşmana ei şi-a primit pedeapsa cuvenită. După întâmplarea asta cei doi fraţi deveniră prieteni mai buni decât fuseseră până acuma şi fiecare dintre ei se credea foarte deştept şi priceput în felul de a se purta cu femeile. Erau mulţumiţi de ei înşişi, precum şi de felul în care se purtaseră unul faţă de altul, aşa că aşteptau cu nerăbdare să treacă doliul, pentru a putea hotărî ziua când să se întâlnească la ceainărie şi să hotărască ce partaluri ale ţarinei ar vrea să le vândă.

Astfel cei trei ani trecură în mijlocul feluritelor aşteptări din partea fiecăruia şi se apropie ziua când doliul pentru Wang Lung ajunse la sfârşit. Ziua aceasta fu aleasă din zodiac şi numele zilei avea semnul indicat pentru o astfel de zi, iar Wang cel mai în vârstă pregăti totul în vederea îndeplinirii ritualului ce se obişnuia la sfârşitul unui doliu. Se sfătui cu soţia lui şi află de la ea ce se cade să fie făcut într-o astfel de împrejurare şi toate le îndeplini aşa cum îi spusese.

Feciorii şi soţiile feciorilor lui Wang Lung, împreună cu toate

rudele lor care purtaseră doliul în aceşti trei ani, îmbrăcară haine de mătase de culori vesele, iar femeile îşi împodobiră îmbrăcămintea şi cu panglici roşii. Peste hainele acestea îmbrăcară hainele de pânză de cânepă pe care le purtaseră şi ieşiră cu toţii pe poarta cea mare a casei cum era obiceiul în părţile acelea, unde era făcut chipul de hârtie aurită şi argintată al unui duh, alături de care aşteptau preoţii ca să-l aprindă. La lumina flăcărilor toţi cei care purtaseră doliu pentru Wang Lung, trebuiau să-şi scoată hainele acestea şi să rămână îmbrăcaţi în hainele de culori vesele ce le aveau îmbrăcate pe dedesubt.

După ce ritualul se sfârşea, intrau în casă şi se felicitau reciproc, pentru că zilele lor de jale s-au terminat şi se prosternau în faţa tabletei pregătite pentru Wang Lung, căci cea veche fusese arsă şi aşezau carafe de vin şi mâncăruri de carne gătită în faţa ei, în semn de jertfă. Tableta aceasta nouă era tableta ce trebuia să rămână pentru totdeauna şi era făcută dintr-un lemn preţios şi foarte tare, cum se obişnuia, care se păstra închisă într-o cutioară de lemn. După ce i-o făcură şi o dădură cu un lac negru foarte scump, feciorii lui Wang Lung căutară pe cel mai învăţat om din oraş care să scrie pe tabletă numele duhului lui Wang Lung.

Dar în tot oraşul nu se găsea om mai învăţat decât feciorul cărbunarului cunoscător al învăţăturilor lui Confucius, care pe vremuri fusese profesorul lor şi care în tinereţea lui se prezentase la examenele şcolii imperiale. Adevărat este că a fost respins, dar cu toate acestea el era mai învăţat decât cei care nu făcuseră deloc această încercare. El trecuse toată învăţătura ce o avea asupra fiului său, aşa că şi acesta devenise cărturar. Prin urmare, când îl invitară să primească sarcina aceasta de cinste, veni fără întârziere, vânturându-şi hainele în timpul mersului şi proptindu-se în picioare, cum fac toţi cărturarii, iar ochelarii şi-i purta foarte jos pe vârful nasului. După ce intră în casă, se aşeză la masă în faţa tabletei, ploconindu-se mai înainte în faţa ei de câte ori era prescris în ritualul acestei ceremonii, pe urmă îşi sumese mânecile lungi ale hainei şi subţiindu-şi vârful penelului de păr de cămilă, începu să scrie. Atât penelul cât şi bucăţica de tuş şi toate sculele lui erau noi şi neîntrebuinţate, cum se cerea într-o astfel de împrejurare şi cum era prescris. Când ajunse la ultima literă a textului ce trebuia scris, se opri înainte de a termina şi, închizând ochii, se gândi îndelung, aşa ca să poată prinde în întregime duhul lui Wang Lung şi să-l cuprindă în cuvântul cel din urmă ce trebuia scris.

Astfel după lungă gândire scrise: „Wang Lung a cărui bogăţie trupească şi sufletească se datoreşte pământului”. Când îi trecu prin minte gândul acesta i se păru că a reuşit să prindă însăşi esenţa fiinţei lui Wang Lung, aşa că sufletul său va fi prins în veci pe tabletă, şi muindu-şi penelul în roşu, trase ultimele linii.

După ce termină şi cu aceasta, Wang cel mai în vârstă apucă tableta cu amândouă mâinile şi o duse cu mare grijă, însoţit de toţi ceilalţi ai casei, în camera cea de sus şi o aşeză alături de celelalte două tablete ale bătrânilor plugari care fuseseră bunicul şi părintele lui Wang Lung. Tabletele lor erau aici în casa aceasta mare şi în timpul cât ei trăiseră, niciunul dintre ei nu ar fi îndrăznit să-şi închipuie că vor avea astfel de tablete cum nu se obişnuieşte decât între oameni bogaţi; dar dacă totuşi s-a întâmplat să se gândească la ceva, atunci şi-au închipuit cel mult că numele lor va fi scris de un om cu oarecare învăţătură pe o bucată de hârtie şi aceasta va fi lipită pe pereţii casei de lut de la ţară, unde va sta bătută de vânturi şi ploi, până când va putrezi. Dar după ce se mutase în casa de la oraş, Wang Lung poruncise tablete pentru cei doi înaintaşi ai lui, ca şi când şi ei şi-ar fi petrecut viaţa tot în casa aceasta, deşi nimeni n-ar fi putut spune dacă duhurile lor erau aici, sau pribegeau în alte părţi.

Astfel şi tableta lui Wang Lung fu aşezată în camera aceasta, şi după ce feciorii lui făcură tot ce trebuia făcut într-o astfel de împrejurare, închiseră uşa camerei şi plecară, simţindu-se mulţumiţi în inima lor.

Acuma sosise şi vremea când puteau primi oaspeţi în casă, pentru a se ospăta şi a se veseli, iar Lotus se îmbrăcă în haine de mătase şi de culoare deschisă, poate prea deschisă pentru o femeie atât de grasă şi de bătrână ca ea, dar nimeni nu îndrăzni să-i spună ceva, ştiind-o ce fel de fire este, aşa că se veseliră cu toţii. În timpul ospăţului oamenii râdeau şi beau vin, iar Wang cel mai în vârstă căruia îi plăcea veselia, striga mereu:

— Beţi băutura toată, ca să putem vedea fundul cupelor.

El însuşi bea cu atâta înverşunare, încât roşeaţa din vine începu să i se urce în obraz. Dar soţia lui care era în curtea de alături, împreună cu alte femei, auzind că e pe cale să se îmbete, trimise o slujitoare să-i spună: „Nu se cade să te îmbeţi acum şi tocmai la un ospăţ ca acesta!” aşa că îşi puse stavilă pornirilor.

Dar într-o zi ca aceasta până şi Wang al doilea se simţea mulţumit şi nu-i părea rău de nimic. Profită de prilejul acesta,

pentru a vorbi cu unii dintre oaspeţi, ca să vadă nu cumva au de gând să mai cumpere ceva pământ, pe lângă cel care-l aveau, lăsând să se înţeleagă că el ar avea anume câteva partale de pământ bun de care ar fi gata să se despartă, şi astfel ziua trecu şi fiecare dintre cei doi fraţi se simţi mulţumit, că în sfârşit a reuşit să rupă cătuşele cu care fusese legat de bătrânul care acum zăcea în pământ.

Mai era cineva care nu venise să se ospăteze împreună cu ei, căci Floare de Păr le trimisese vorbă, spunând:

„Cea pe care o am eu în grijă se simte ceva mai puţin bine, decât de obicei, aşa că vă rog să mă iertaţi”.

Dar având în vedere că absenţa ei nu putea supăra pe nimeni, Wang cel mai în vârstă îi trimisese vorbă că, dacă nu va putea veni la ospăţ, i se va trece cu vederea, aşa că ea nu dezbrăcă în ziua aceea hainele de doliu, nici nu descălţă încălţămintea albă şi nici nu-şi desfăcu din păr panglica albă cu care şi-l împletea. Tot aşa nu dezbrăcă nici pe fata cea slabă de minte de aceste semne ale jalei. În timp ce toţi ceilalţi se ospătau, ea făcu ce făcea întotdeauna şi cu toată plăcerea. Luă de mână fata cea slabă de minte şi se duseră împreună până la mormântul lui Wang Lung, unde se aşezară în apropierea gropii. În timp ce fata se juca mulţumită că putea fi împreună cu cea care o îngrijea, Floare de Păr, sta şi se uita la ţarina care se aşternea în faţa ei, împărţită în holde mici şi verzi, aşezate în lung şi lat, departe cât putea vedea cu ochii. Ici colo se vedea câte o pată albastră care sta în loc sau se mişca, după cum se mişca ţăranul ieşit la munca de primăvară pe răzoare. Tot aşa se mişca odinioară şi Wang Lung printre semănăturile din ţarina lui, când îi venise rândul să se îngrijească el de pământul părintelui său şi Floare de Păr îşi aduse aminte cât de mult stăruiseră gândurile lui în jurul vremurilor acelora, în anii de bătrâneţe, pe vremea când ea nu era încă născută şi cât de mult îi plăcuse să-i povestească despre felul în care lucrase cu plugul şi cu sapa, semănând ţarina lui.

Astfel trecură anii de doliu şi trecu ziua aceasta pentru familia lui Wang Lung. Dar feciorul lui al treilea nu se întoarse nici în ziua aceasta. Rămase acolo unde era şi îşi văzu de felul lui de viaţă care era numai a lui şi cu totul despărţită de a celorlalţi.

Capitolul V

Întocmai cum crengile unui copac uriaş şi străvechi încep să apară şi să se întindă departe de trunchi, despărţite una de alta şi dând fiecare mlădiţe în felul ei, deşi sunt din aceeaşi tulpină, tot aşa se întâmplă şi cu cei trei feciori ai lui Wang Lung, între care Wang al treilea ce alese, ca fiind mai îndrăzneţ şi cu voinţa cea mai tare şi să devină oştean, undeva într-o regiune din miazăzi.

În ziua când Wang al treilea primi ştirea că părintele său trage să moară, el se găsea tocmai în faţa unui templu din marginea oraşului, unde tăbărâse generalul său împreună cu oamenii lui, căci în faţa templului era un loc viran, aşa că el îşi comanda soldaţii, făcându-i să mărşăluiască în sus şi în jos şi învăţându-i meşteşugul armelor. Aci îl găsi crainicul trimis de fraţii lui şi când îl văzu, se apropie de el în fugă şi gâfâind de nerăbdare, să-i spună cât mai repede ce avea de spus:

— Domnule şi al treilea stăpân mai tânăr al nostru – părintele tău, bătrânul nostru stăpân, trage să moară!

Wang al treilea nu mai avusese nicio legătură cu părintele său din ziua aceea când pribegise de acasă, supărat din pricină că părintele său, deşi la adânci bătrâneţe, luase în curtea lui o fată tânără cu numele Floare de Păr, care crescuse în casa lor şi despre care el nu ştiuse că o iubeşte, decât în clipa când aflase despre fapta părintelui său. În aceeaşi seară se dusese la părintele său, căci toată ziua se frământase, după ce aflase întâmplarea asta, dar fusese atât de copleşit de pornirea lui, încât intrase de-a dreptul în odaia unde era părintele său împreună cu fata. Intrase în odaia lui, apărând din adâncul întunericului unei nopţi de vară, şi o văzuse stând pe scaun, liniştită şi palidă şi în clipa aceea îşi dăduse seama că el o iubeşte pe fata aceasta. În aceeaşi clipă în sufletul lui se ridică un val copleşitor de revoltă împotriva părintelui său, căci era om iute de mânie, încât abia se mai putuse stăpâni. Înţelesese că dacă va mai întârzia ca valul acesta de revoltă să se liniştească, ar fi peste putinţă să nu moară. Tocmai de aceea plecase din casa părintească în aceeaşi noapte, căci dorise mereu să plece în lume şi să devină om vestit, luptând sub vreun steag, aşa că banii ce-i avea la el, îi întrebuinţă pentru a se îndrepta spre miazăzi, cât mai departe, şi intră în slujba unui general care în vremurile acelea de vrajbă ajunsese vestit. Dar Wang al treilea era un tânăr atât de înalt şi voinic, privirile lui atât de întunecate şi fălcile cu dinţii albi şi puternici atât de puternic încleştate din pricina revoltei ce clocotea într-însul, încât generalul îşi puse ochii pe el şi-l luă sub ocrotirea

lui, pe urmă îl ridică în rang, mult mai repede decât era obiceiul. Ocrotirea aceasta se datora pe de o parte împrejurării că Wang al treilea era o fire tăcută şi închisă, aşa că generalul începu să aibă încredere în el, pe de altă parte faptului că era o fire întunecată şi iute la mânie, aşa că atunci când se întâmpla să fie supărat, nu se ferea să omoare şi nici nu se temea că el însuşi ar putea să fie omorât, ori numai rareori se întâmpla să se găsească astfel de oameni care să se învoiască să intre în slujba altuia. Afară de asta tocmai se întâmplară câteva bătălii, ori în timp de război un oştean se ridică foarte repede şi aşa se întâmplă şi cu Wang al treilea, căci după ce mai marii lui căzură în lupte sau fură îndrumaţi în alte părţi, generalul îi dădu însărcinări tot mai însemnate, ridicându-l din treaptă în treaptă, până când îl făcu căpitan peste numeroşi oameni şi în rangul acesta îl găsi ştirea primită din casa părintească.

După ce ascultă ce-i spuse crainicul, porunci soldaţilor să se întoarcă în tabără, iar el apucă singur în largul câmpului, cu crainicul care venea la oarecare depărtare în urma lui. Era tocmai o zi de la începutul primăverii, o zi dintre acelea când Wang Lung, părintele său, începea să se frământe şi ieşea în ţarină să vadă holdele şi tot într-o zi ca aceasta lua sapa la umăr şi începea să întoarcă brazdele de semănături în lungul răzoarelor. Totuşi împrejurul lui nu se arăta niciun semn de viaţă nouă pe care ar fi putut să-l vadă şi altul afară de el, dar el înţelegea ca pământul a început să dospească şi să se schimbe împrejurul său, cu făgăduieli de rod nou. Acum era mort, dar cu toate acestea, într-o astfel de zi, Wang al treilea nu era în stare să-şi închipuie că cineva ar putea muri.

În felul său, Wang al treilea presimţea şi el apropierea primăverii şi atunci când părintele său începea să se frământe şi ieşea în largul ţarinei, se frământa şi Wang al treilea şi în fiecare primăvară îşi aducea aminte de planul lui, căci se gândise să părăsească pe bătrânul general şi să înceapă un război pe socoteala lui şi să ademenească pe cei care s-ar învoi să slujească sub steagul său propriu. În fiecare primăvară i se părea că ar putea începe această aventură, că la urma urmelor tot va trebui s-o înceapă şi gândindu-se mereu la planul acesta, de o vreme încoace începuse să-l stăpânească chiar în timpul somnului, aşa că nu era în stare să se mai gândească la altceva şi în primăvara asta îşi zisese că a sosit vremea să înceapă, căci i-ar fi fost peste putinţă să mai ducă viaţa

sub poruncile bătrânului general.

Adevărul era că Wang al treilea era foarte pornit împotriva generalului său. Pe vremea când venise el şi intrase în slujba steagului acestuia, generalul era unul dintre comandanţii care conduceau revoltele împotriva dregătorilor netrebnici şi era încă destul de tânăr, aşa că mai putea vorbi despre revoluţii, spunând cât de frumoasă este o astfel de cauză pentru care trebuie să lupţi, ca să îndrepţi viaţa semenilor tăi; avea şi un glas puternic şi vorbele-i curgeau uşoare, vrăjind mulţimile care-l ascultau, dar afară de asta mai întrebuinţa şi anumite apucături pentru a pune oamenii în mişcare, în afară de voinţa lui, dar despre acestea niciunul dintre cei care-l ascultau nu ştia nimic.

Când Wang Lung auzi pentru întâia dată vorbele lui cinstite, se simţi mişcat, căci era naiv şi uşor impresionabil, aşa că-şi jură să asculte de generalul acesta care slujea o cauză atât de frumoasă, şi în sufletul său simţi o adâncă mulţumire.

Tocmai de aceea, după ce revoluţia se termină cu bine şi generalul se întoarse de pe câmpul de luptă, Wang al treilea rămase mirat, văzându-l că a ales tocmai această vale mănoasă ca reşedinţă pentru el şi că începe să ducă viaţa pe care o ducea acum, tocmai el, care pe câmpul de luptă se purtase ca un erou. Astăzi nu putea să-l ierte, pentru că-şi uitase până într-atâta de sine şi dintr-un anumit punct de vedere, lui Wang al treilea i se părea că a fost jefuit sau înşelat cu ceva, deşi nu ştia cu ce anume şi gândul care-l preocupa acuma izvorâse la început chiar din această amărăciune, aşa că se hotărâse să părăsească pe generalul acesta pe care-l slujise cu credinţă în timp de război şi să-şi vadă de drumul său.

În timpul anilor din urmă puterea scăpase din mâinile bătrânului general care acum trăia din veniturile provinciei şi nu se mai ducea niciodată la război. Începuse să se îngraşe peste măsură şi mânca în fiecare zi numai mâncăruri de carne şi bea vinuri aduse din ţări străine care ar fi peste putinţă să nu ciuruiască măruntaiele unui bărbat, atât sunt de tari; nu mai vorbea acuma nici despre războaie, ci numai despre felul în care bucătarul său a gătit cutare sos pentru peştele prins în apele mării şi despre felul în care bucătarul lui ştie pregăti bucate care să mulţumească chiar masa unui crai; iar după ce se sătura până nu mai putea, gândul lui alerga numai la femei; în curtea lui avea cincizeci de ibovnice şi ţinea să aibă tot felul de femei între care era şi o femeie străină cu

obrazul alb, cu ochii verzi ca frunzele copacilor şi părul ca de cânepă, pe care o cumpărase de undeva. Dar generalul se temea de femeia aceasta care avea obiceiul, când se întâmpla să fie supărată, să murmure tot felul de vorbe în limba ei, aşa că părea uneori că leagă vrăji. Totuşi bătrânul general se veselea la vederea ei şi se mândrea că are o astfel de femeie printre ibovnicele lui.

Sub comanda unui astfel de general căpitanii deveniră şi ei slăbănogi şi nepăsători, aşa că-şi pierdeau vremea în petreceri şi destrăbălări, jecmănind poporul care ura nu numai pe general ci şi căpeteniile lui din tot sufletul. Dar cei mai tineri şi mai viteji dintre oamenii lui începuseră să se neliniştească şi să li se urască cu această viaţă de trândăvie, aşa că după ce văzură că Wang al treilea îşi trăieşte felul său deosebit de viaţă şi nici nu vrea să audă de femei toţi se întoarseră spre el. Azi unul, mâine altul, azi un grup, mâine o căprărie şi începură să se sfătuiască între ei, întrebându-se:

— Acesta o fi omul care ne poate conduce?

Toţi se uitau la el şi aşteptau ce va hotărî.

Singurul lucru ce mai împiedeca acuma pe Wang al treilea în realizarea visului său era amănuntul că nu avea banii de trebuinţă, căci după plecarea din casa părintelui său el nu avea decât solda puţină, ce i-o plătea generalul la fiecare sfârşit de lună, dar de multe ori se întâmplă să n-o primească nici pe asta, deoarece uneori generalul nu avea bani de ajuns, ca să-şi plătească oamenii, căci cheltuia el însuşi sume foarte mari, iar cincizeci de femei în casa unui bărbat mănâncă, nu glumesc şi se întrec între ele, care mai de care să poarte podoabele şi hainele cele mai frumoase, şi în mijloacele de a stoarce de la bătrânul lor stăpân, tot ce putea fi stors, fie prin lacrimi, fie cu ajutorul farmecului ispitelor.

Wang al treilea îşi închipuia că îi va fi imposibil să poată face ceea ce urmăreşte, decât dacă pentru o vreme va deveni bandit şi oamenii lui o bandă organizată, cum făcuseră mulţi alţii înaintea lui; după ce va jefui un timp, până când va avea mijloace de ajuns, va putea să aştepte iscarea unui război prielnic, sau se va putea întovărăşi cu una dintre armatele Statului, sau cine ştie ce alte mijloace care îi vor permite să ceară iertarea şi să fie din nou primit în organizaţia legală a Statului.

Dar nu se putea împăca nici cu ghidul de a deveni bandit, deoarece părintele lui fusese om cinstit, care niciodată nu se dedase la jafuri în timp de foamete sau de război, aşa că Wang al

treilea s-ar mai fi zbătut în felul acesta încă mulţi ani, aşteptând vremea prielnică, deoarece visurile acestea ale lui stăruiseră atât de îndelung, încât începuse el însuşi să creadă că a fost ales de pronia cerească, pentru ca toate să i se întâmple în viaţă aşa cum a visat, prin urmare nu-i mai rămânea decât să aştepte să-i sosească ceasul şi să întindă mâna după el.

Un amănunt care făcea aproape peste putinţă continuarea acestei aşteptări, fiind o fire aprigă, era faptul că începuse să-i fie silă de provincia aceasta din miazăzi unde trăia acuma, şi abia aştepta să plece în părţile de miazănoapte, unde era născut. Era originar din regiunile acelea depărtate şi avea zile când nu era în stare să mai înghită orezul alb care era mâncarea preferată a acestor oameni din miazăzi şi tânjea să-şi poată înfige colţii o singură dată într-o lipie sănătoasă de grâu, înfăşurată în jurul unei legături de usturoi. Glasul lui devenise mai răstit şi mai neîngăduitor, chiar dincolo de firea lui obişnuită, din pricină că-i era silă de purtările şi dulcegăriile acestor oameni meridionali care erau atât de politicoşi, încât ar fi trebuit numaidecât să fie şi oameni cu două feţe, căci nu este în firea omului să zâmbească şi să spună mereu vorbe frumoase, aşa că-şi zicea de multe ori că oamenii deştepţi trebuie să fie cu inima stearpă. Tocmai de aceea îi dispreţuia şi se revolta de multe ori împotriva lor, căci îi era dor să se vadă cât mai curând în provincia lui, unde bărbaţii erau înalţi şi voinici, aşa cum trebuie să fie un bărbat – şi nu maimuţe ca aceştia de aici – oameni a căror vorbă era limpede şi dreaptă, şi sufletul curat şi îndrăzneţ. Dar din pricină că Wang al treilea era atât de iute de fire, oamenii se temeau de el şi se înspăimântau la vederea sprâncenelor lui negre şi a gurii strâmbate de scârbă, şi din pricina acestui obicei al său şi a dinţilor albi şi ascuţiţi pe care-i avea, îl porecliseră Wang Tigrul.

De multe ori în timp de noapte, Wang Tigrul începea să se zvârcolească în odăiţa lui pe aşternutul tare şi se gândea la planul şi mijloacele care i-ar înlesni înfăptuirea visurilor sale. Prevedea că după moartea părintelui său care acuma era om înaintat în vârstă, el va putea să-şi primească partea de moştenire. Dar părintele lui se ţinea bine şi nu voia să moară, aşa că Wang Tigrul scrâşnea din dinţi şi murmura de multe ori prin întuneric: „Bătrânul va trăi până dincolo de anii primei mele bărbăţii, aşa că va fi prea târziu să mai pot deveni om cu faimă, dacă se va întâmpla să nu moară curând! Cât de mârşav trebuie să fie sufleteşte un bătrân care nu vrea să

moară la vreme!”

Astfel în primăvara aceasta, oricât de mult s-ar fi împotrivit dorinţei, ajunse la hotărârea că va trebui să devină mai bine bandit decât să mai aştepte, dar hotărârea luată nici nu ajunsese să se limpezească bine în mintea lui când sosi şi ştirea despre moartea părintelui său... După ce primi ştirea adusă, se întoarse făcând drumul de-a lungul câmpului şi-şi simţea inima zvâcnind în piept, căci acuma vedea limpede drumul ce se deschidea în faţa lui şi pe care va trebui să-l urmeze, şi se simţea atât de mulţumit că nu va trebui să devină bandit, încât poate ar fi început să chiuie, dacă s-ar fi întâmplat să nu fie o fire atât de închisă. Dar din adâncul acestei mulţumiri un singur gând se ridica mai limpede şi mai sus decât toate celelalte: nu se înşelase în privinţa sorţii ce-i fusese dinainte hărăzită, aşa că mulţumită moştenirii ce o va lua după moartea tatălui său, va avea tot ce-i lipseşte, căci cerul îl luase sub ocrotirea lui. Singurul gând de căpetenie pentru el nu putea să fie decât că de aci înainte va putea face primul pas spre culme, mergând pe drumul tăiat de soarta lui, căci acuma era sigur că el este hărăzit să devină un om cu mare faimă.

Pe obrazul său însă ar fi fost peste putinţă ca cineva să vadă oglindindu-se această mulţumire. Pe acest obraz încruntat şi fără nicio tresărire, nu se vedea niciodată nimic; moştenise de la mama lui privirea sigură, trăsătura energică a buzelor şi ceva ce te făcea să crezi că toată fiinţa lui este făcută dintr-o substanţă tot atât de tare ca şi piatra. Nu spuse deci nimănui nimic, ci intră în odaia lui şi începu să-şi facă pregătirile pentru lungul drum spre miazănoapte, apoi îşi alese patru oameni de încredere pe care trebuia să-i ia cu el. După ce sfârşi cu pregătirile de plecare, porni spre casa cea mare şi veche din oraş pe care generalul o luase pentru folosul său personal şi trimise o santinelă să-l anunţe; peste câteva clipe santinela se întoarse şi-i spuse că generalul îl aşteaptă. Wang Tigrul intră în casă, poruncind oamenilor săi să-l aştepte în faţa uşii, şi se prezentă în odaia unde bătrânul general tocmai îşi sfârşea masa de amiază.

Bătrânul sta cu capul plecat spre vasele cu mâncare şi două dintre ibovnicele lui stăteau în apropiere, ca să-i asculte poruncile. Era nespălat şi nebărbierit, iar hainele de pe el atârnau slobode şi neîncheiate în nasturi, căci de când începuse să îmbătrânească, îi plăcea să poată umbla iarăşi nespălat şi nebărbierit, ca pe vremea când era tânăr, căci odinioară el fusese un lucrător foarte de jos,

doar că nu-i plăcuse niciodată să lucreze, ci se apucase de tâlhărit şi din starea aceasta reuşise să se ridice tot mai sus, datorită războaielor ce le purtase. Dar era totuşi un om simpatic şi vesel, foarte îndrăzneţ în tot ce spunea, iar pe Wang Tigrul îl primea în casa lui cu plăcere şi-l respecta, din pricină că făcea toate câte el nu le mai putea face, deoarece era prea nepăsător şi îmbătrânind, începuse să se îngraşe peste măsură.

Astfel după ce Wang Tigrul se arătă în odaie, se prosternă în faţa lui şi-i spuse cu tot respectul cuvenit:

— A venit astăzi un crainic şi mi-a dat în ştire că părintele meu trage să moară, iar fraţii mei mă aşteaptă la înmormântare!

Bătrânul general se lăsă în spătarul scaunului şi răspunse:

— Du-te, fiule, şi fă-ţi datoria faţă de părintele tău, iar pe urmă întoarce-te la mine. Apoi începu să se scotocească în chimir, de unde cu mare greutate scoase o mână de arginţi, şi adăugă: Iată ceva pentru tine, care să-ţi fie înlesnire în această împrejurare, dar vezi să nu te osteneşti prea mult în timpul drumului.

Pe urmă se lăsă şi mai adânc în spătarul scaunului şi strigă celor din apropierea lui că i-a intrat ceva într-o măsea găunoasă şi una dintre femei scoase din păr un ac lung de argint pe care i-l întinse, aşa că bătrânul începu să se scobească în măsea şi uită cu totul de Wang Tigrul.

Astfel se întoarse Wang Tigrul în casa lui părintească, unde aşteptă chinuit de nerăbdare să vină ziua când moştenirea va fi împărţită şi el se va putea întoarce din nou la treburile lui. Dar nu voia să înceapă nimic, până când vor trece anii de doliu. Ar fi fost peste putinţă să procedeze altfel, deoarece era o fire care-şi cunoştea datoria şi şi-o îndeplinea întotdeauna; prin urmare aşteptă. Dar acum putea să aştepte liniştit, deoarece realizarea visului său era sigură, iar cei trei ani ce urmară după aceea şi-i petrecu desăvârşind mijloacele ce le va întrebuinţa şi adunând banii câştigaţi, urmărind în acelaşi timp foarte de aproape şi alegând oamenii despre care îşi închipuia că ar fi gata să-l urmeze.

Acum, când avea ceea ce dorise, la părintele său nu se mai gândea decât cel mult cât se gândeşte o creangă la tulpina din care a răsărit. Wang Tigrul nu se gândea niciodată mai îndelung la părintele său, deoarece era o fire de om ale cărui gânduri se săpau foarte adânc şi foarte încet, iar în sufletul lui nu se găsea în acelaşi timp loc decât pentru un singur gând şi o singură persoană. Persoana aceasta era acuma el însuşi şi nu mai avea niciun alt vis,

decât visul la care se gândise mereu de ani îndelungaţi.

Totuşi în vremea din urmă visul acesta începuse să ia proporţii mai vaste. În timpul cât îşi petrecuse vremea trândăvind în curţile fraţilor lui, băgase de seamă că fraţii lui aveau ceva ce lui îi lipseşte şi pentru acest ceva începuse să-i pizmuiască. Nu-i pizmuia pentru soţiile lor, nici pentru avere, nici pentru înfăţişarea mulţumită ce o aveau şi nici pentru felul în care oamenii se prosternau pretutindeni în faţa lor. Nu pentru asta, ci-i pizmuia pentru feciorii pe care-i aveau. Se uita la feciorii fraţilor lui şi-i urmărea cum se joacă, cum se ceartă şi cum ţipă, şi i se întâmplă pentru întâia dată în viaţă să-i pară rău că nu are şi el un fecior al lui. Ar fi fost cea mai mare mulţumire pentru el, care râvnea să devină comandant de oşti, să aibă un fecior al său, căci nu se poate ca cineva să-ţi fie pe deplin credincios, decât cel mult dacă este de acelaşi sânge cu tine, şi tocmai de aceea ar fi vrut să aibă şi el un fecior.

Dar după ce se gândi o vreme la această dorinţă a lui, şi-o alungă din nou din minte, cel puţin deocamdată, căci acuma nu avea vreme de pierdut cu o femeie. Îi era silă de femei şi se gândea că nicio femeie n-ar putea să fie acum altceva pentru el decât o piedică în drumul spre marea încercare ce o făcea. Tot aşa nu se putea gândi nici la o femeie cu care să aibă legături trecătoare, fără să-i fie soţie, căci dacă-şi dorea un fecior, atunci acesta trebuia să fie fecior legiuit de la soţie legiuită. Prin urmare îşi abătu gândul de la această nădejde pe care o ascunse adânc în sufletul său şi foarte departe în viitor.

Capitolul VI

În timp ce Wang Tigrul se pregătea să părăsească provincia din miazăzi şi să înceapă ceva pe socoteala lui, se întâmplă ca într-o zi Wang al doilea să se adreseze fratelui său mai în vârstă:

— Dacă mâine dimineaţă nu ai nimic de făcut, vino să mergem la ceainăria din strada Pietrelor Roşii, ca să putem sta de vorbă despre două lucruri.

Auzind vorbele acestea ale fratelui său, Wang cel mai în vârstă, rămase mirat, ştiind că ei doi trebuie să vorbească despre ţarină, prin urmare ce putea să fie a doua afacere despre care fratele său ar fi vrut să-i vorbească. De aceea îl întrebă:

— Voi veni, fără îndoială, dar despre ce ar mai fi de vorbit, în afară de ţarină?

— Am primit o scrisoare foarte ciudată de la fratele nostru al treilea, răspunse Wang al doilea. Ne cere să-i trimitem dintre feciorii noştri pe toţi cei de care ne putem lipsi, căci pregăteşte ceva de mare însemnătate şi i-ar trebui să aibă câţiva oameni împrejurul său, care să fie din acelaşi sânge cu el, de vreme ce el nu are feciori.

— Dintre feciorii noştri! zise Wang cel mai în vârstă şi rămase cu gura căscată de mirare şi uitându-se cu ochii holbaţi la fratele său.

Wang al doilea dădu din cap.

— Nu ştiu ce vrea să facă cu ei, adăugă el, dar vino mâine, ca să stăm de vorbă.

Pe urmă făcu o mişcare, ca şi când ar fi vrut să-şi vadă de drum, căci oprise pe fratele său în mijlocul străzii, în drumul de întoarcere din piaţa cerealelor. Dar Wang cel mai în vârstă nu era în stare să sfârşească o afacere atât de repede, afară de asta, el avea întotdeauna vreme destulă pentru orice întâmplare ce s-ar fi ivit, şi cum de o vreme încoace era foarte bine dispus din pricină că intrase în stăpânirea moştenirii, adăugă:

— Nimic mai uşor pentru un bărbat decât să aibă feciori! Va trebui să găsim fratelui nostru o soţie!

Făcu ochii mici şi chipul i se lumină, ca şi când ar fi pregătit o glumă. Dar Wang al doilea se uită la el şi zâmbind în silă, îi răspunse foarte rece:

— Nu toţi iau căsătoria atât de uşor cum o luăm noi, frate al meu mai în vârstă!

Spunând aceste cuvinte, nu se opri în loc deoarece nu era dispus să înceapă vorba cu fratele său aci, în mijlocul drumului, în timp ce oamenii treceau pe lângă ei în sus şi în jos, aşa că oricine i-ar fi putut auzi ce vorbesc.

Prin urmare dimineaţa următoare cei doi fraţi se întâlniră la ceainărie şi, găsind o masă mai retrasă, de unde puteau vedea tot ce se întâmplă împrejurul lor şi de unde ar fi fost peste putinţă să-i audă cineva ce vorbesc, se aşezară pe scaune, iar Wang cel mai în vârstă se aşeză într-un jeţ care era mai înalt şi care lui i se cuvenea de drept. Pe urmă strigă să vină cel care serveşte şi după ce omul se apropie de ei, Wang cel mai în vârstă porunci să îi aducă de mâncare: câteva plăcinte calde, câteva felii de carne sărată, cum se obişnuieşte dimineaţa, pentru a deschide pofta de mâncare, o carafă de vin cald şi un soi de mâncare cu ajutorul căreia vinul luneca mai uşor şi împiedeca aburul băuturii să se urce la cap şi să

te îmbete în timpul dinaintea amiezii, pe urmă porunci şi alte mâncări alese, deoarece îi plăcea să mănânce întotdeauna bine. Wang al doilea sta şi se frământa pe scaun, căci se gândea că poate va trebui să-şi plătească partea lui pentru tot ce poruncise fratele său, aşa că îi spuse fără sfială:

— Ascultă frate, dacă toată mâncarea şi băutura aceasta ai poruncit-o pentru mine, atunci trebuie să-ţi spun că eu nu vreau nici s-o gust, deoarece eu sunt om cumpătat şi dimineaţa nu prea am nici poftă de mâncare.

Dar Wang cel mai în vârstă îi răspunse foarte generos:

— Astăzi eşti oaspetele meu, aşa că nu trebuie să-ţi faci griji, deoarece plătesc eu singur tot ce am poruncit.

Astfel reuşi să liniştească pe fratele său şi după ce sosi mâncarea, Wang al doilea îşi dădu toată silinţa să mănânce cât de mult de vreme ce era oaspete, căci acesta era un obicei al lui de care nu se putea dezbăra şi, cu toate că avea bani destui, căuta întotdeauna să facă economie de tot ce se poate, mai ales când era vorba să mănânce pe socoteala lui proprie. Tot aşa, deşi era obiceiul ca hainele vechi şi lucrurile de care nu mai ai nevoie să le dai slugilor, el totuşi nu se putea despărţi de ele fără să i se dea nimic în schimb şi le ducea la un negustor de haine vechi unde le vindea, oricât de puţin i-ar fi dat pe ele. Prin urmare şi când era poftit de cineva la masă, se îndopa pe rupte, deşi era obişnuit să mănânce puţin şi avea un trup cam sfrijit. Tocmai de aceea mânca tot ce-i putea duce pântecele, aşa că o zi sau două după aceea, nu mai avea nevoie să mănânce la el acasă; dar partea ciudată era tocmai amănuntul că el nu avea nevoie să facă aşa ceva.

Tot aşa făcu şi în dimineaţa aceasta, dar în timpul cât mâncară, cei doi fraţi nu schimbară nicio vorbă unul cu altul, iar până să aducă al doilea fel de mâncare, se uitară în largul odăii unde se aşezaseră, căci se spune că nu trebuie să începi să vorbeşti în timpul mesei despre afaceri, deoarece acestea fac stomacul să se strângă şi ţi se taie pofta de mâncare.

Deşi niciunul dintre ei nu ştia localul în care intraseră, era tocmai ceainăria la care venise odinioară părintele lor şi unde găsise pe Lotus, prima lui ibovnică. Lui Wang Lung localul acesta i se păruse adevărată minune, ceva ce numai în vis se poate vedea, mai ales din pricina portretelor de femei frumoase şi a sulurilor de mătase ce atârnau pe pereţi. Dar pentru cei doi feciori ai săi localul acesta era o ceainărie de toate zilele şi nici prin minte nu le-ar fi trecut ce

însemnase acesta pentru părintele lor şi cât de sfios intrase în această ceainărie, ruşinat ca orice plugar când se pomeneşte în mijlocul oamenilor de la oraş. Cei doi fraţi se aşezaseră pe scaune nepăsători, îmbrăcaţi în hainele lor de mătase, şi se uitau în jurul lor; oamenii îi cunoşteau cine sunt şi se grăbeau să se prosterne în faţa lor, când se întâmpla să se uite în partea unde erau ei; înşişi slujitorii se grăbeau să le îndeplinească poruncile, iar când veniră cu ulcioarele de vin fiert, se apropie şi stăpânul localului de masa lor, ca să le spună:

— Vinul din ulcioarele acestea a fost scos acum şi am desfăcut eu cu mâna mea peceţile butoaielor, anume pentru dumneavoastră. Pe urmă îi întrebă de mai multe ori, dacă sunt mulţumiţi şi dacă mai doresc ceva.

Aceasta era acum situaţia reală a celor doi feciori ai lui Wang Lung, deşi într-un colţ mai depărtat al localului mai atârna încă portretul lui Lotus, o fată subţire şi delicată, în mână cu un lujer îmbobocit de floare de lotus. Odinioară Wang Lung se uitase la portretul acesta şi-şi simţea inima tresărind în piept şi toate gândurile răvăşite, dar el era mort demult, iar Lotus devenise ceea ce era acuma, şi sulul cu portretul ei atârna tot în colţul ceainăriei, înnegrit de fum şi pătat de muşte, fără ca cineva să se fi gândit să mai întrebe: „Cine este frumuseţea aceea al cărei portret stă ascuns în colţul de colo?” Tot aşa nici celor doi feciori ai lui Wang Lung nu le-ar fi putut trece prin minte că este portretul lui Lotus sau că ea a putut să fie odinioară atât de frumoasă.

Stăteau aci la masă, înconjuraţi de respectul tuturor şi cu toate că Wang al doilea îşi da toată silinţa, ar fi fost peste putinţă să mănânce atât cât mânca fratele său mai în vârstă. Căci după ce Wang al doilea mâncă mai mult decât îl putea răbda pântecele, fratele lui abia atunci începu să mănânce mai cu poftă şi-şi lingea buzele la fiecare fel de mâncare şi golea paharul de vin, până când începu să asude şi obrazul lui părea dat cu ulei. După ce mâncă şi el până când nu mai putu, slujitorii le aduseră prosoape muiate în apă fierbinte, cu care se frecară pe obraz, pe gât şi pe braţe, iar slujitorii ridicară resturile de mâncare, ridicară ulcioarele goale şi după ce şterseră masa, aduseră cupele pline cu ceaiul verde şi proaspăt, aşa că acuma erau gata să stea de vorbă.

Dar în timpul acesta se apropiase de amiază şi localul era plin de bărbaţi de aceeaşi seamă cu ei, care plecaseră de acasă şi veniseră aici ca să poată mânca, fără să-i supere soţiile şi copiii, ca apoi să-

şi soarbă ceaiul, stând de vorbă cu prietenii şi să afle ultimele noutăţi. Ar fi peste putinţă ca un bărbat să aibă linişte într-o casă plină de femei şi copii care tot timpul ţipă şi plâng, căci aceasta este firea lor. În locul acesta însă era linişte şi nu se auzea decât murmurul stăpânit al glasurilor. După ce se liniştiră, Wang al doilea scoase din sân o scrisoare şi după ce o desfăcu, o întinse pe masă, în faţa fratelui său.

Wang cel mai în vârstă o luă în mână, îşi drese glasul, tuşi cu putere şi începu să citească, murmurând în şoaptă semnele de pe hârtie. După obişnuitele formule de politeţe, Wang Tigrul le scria în semne trase cu energie şi negre pe care le aşternuse pe hârtie fără să se mai gândească:

„Trimiteţi-mi tot argintul pe care-l aveţi la îndemână, căci am nevoie de el. Dacă vreţi să-mi împrumutaţi argint, vi-l voi plătit cu dobândă mare, în ziua când voi reuşi să îndeplinesc ce mi-am pus de gând. Dacă aveţi feciori mai mari de şaptesprezece ani, trimiteţi-mi-i şi pe aceştia. Voi face oameni din ei şi îi voi ridica mai sus decât aţi putea voi visa, căci am nevoie împrejurul meu de oameni care să fie de acelaşi sânge cu mine, ca să pot avea încredere în ei, în marea întreprindere ce o voi începe. Trimiteţi-mi argintul şi trimiteţi-mi feciorii voştri, de vreme ce eu nu am feciori de-ai mei.”

Wang cel mai în vârstă citi vorbele acestea şi ridicând privirea, se uită la fratele său, iar acesta se uită la el. Pe urmă cel mai în vârstă zise mirat:

— Spusu-ţi-a vreodată până acuma, ce face el pe acolo, în afară că este în slujba unui general? Mi se pare straniu că nu se spune nimic despre ce are de gând să facă cu feciorii noştri. Nu se poate ca un bărbat să-şi dea feciorii aşa, fără să ştie ce soartă îi aşteaptă.

Pe urmă o vreme niciunul nu mai zise nimic ci-şi sorbiră ceaiul, dar fiecare dintre ei se gândea cu îndoială, că ar fi nebunie să-şi trimită feciorii de acasă, fără să ştie unde şi la ce-i trimit, dar în acelaşi timp se gândeau cu jind la vorbele fratelui lor: „Voi face oameni din ei şi-i voi ridica mai sus decât aţi putea voi visa” şi fiecare dintre ei îşi zicea că de vreme ce are unul sau doi feciori destul de mari, ar putea să facă o încercare cu unul dintre ei. Astfel Wang al doilea îndrăzni să spună:

— Tu ai feciori care au trecut de şaptesprezece ani.

Wang cel mai în vârstă răspunse:

— Da, am doi care au împlinit şaptesprezece ani şi i-aş putea trimite pe feciorul meu al doilea, dar până acuma nu m-am gândit ce voi face cu ei; într-o casă ca a mea copiii cresc foarte repede. Pe cel mai mare nu-l pot trimite de acasă, de vreme ce el este cel mai aproape de mine în familie, dar l-aş putea trimite pe al doilea.

Pe urmă Wang al doilea declară:

— Cel mai în vârstă dintre ai mei e fată, al doilea e fecior şi cred că acesta ar putea să plece, de vreme ce feciorul tău cel mai mare rămâne acasă şi va putea duce înainte numele familiei noastre.

Numaidecât după aceea fiecare dintre ei începu să se gândească la copiii săi şi la cât valorează viaţa acestora pentru ei. Wang cel mai în vârstă avusese cu soţia lui şase copii, dintre care doi muriseră de mici; mai avea unul pe care i-l născuse ibovnica, dar aceasta era din nou însărcinată şi peste o lună două trebuia să nască, iar copiii aceştia erau toţi sănătoşi, afară de al treilea fecior pe care o roabă îl scăpase din braţe când era de câteva luni, aşa că şira spinării i se sucise şi i se îngrămădise între umeri, iar capul părea că e prea mare pentru statura lui şi sta înfipt pe umeri, întocmai ca şi capul unei broaşte ţestoase în carapacea ei. Wang cel mai în vârstă chemase chiar câţiva doctori din oraş, ca să-l îngrijească şi făgăduise unei zeiţe din templu să-i cumpere un veşmânt de mătase, dacă îl va vindeca, deşi de obicei el nu credea în aşa ceva. Dar toate încercările se dovediseră zadarnice şi, copilul trebuia să-şi poarte cocoaşa până la moarte, iar pentru tatăl său singura plăcere cu care se alese, fu că lăsă zeiţa dezbrăcată, căci nici ea nu voise să facă nimic pentru el.

Wang al doilea avea cu totul cinci copii dintre care trei erau feciori, deoarece primul şi ultimul născut se întâmplase să fie fete. Dar soţia lui era destul de tânără şi fără îndoială mai putea naşte câţiva copii, căci era femeie voinică şi o ducea destul de bine.

Astfel ei doi având atâţia copii, ar fi putut să se lipsească de unul sau doi feciori şi după lungă gândire, fiecare dintre ei ajunse la această hotărâre. Într-un târziu Wang al doilea întrebă:

— Ce să răspund fratelui nostru?

Fratele mai în vârstă stătu şi se mai gândi o bucată de vreme, căci din fire nu era în stare să ia hotărâri grăbite, mai ales că de ani de zile se obişnuise ca întotdeauna să se sfătuiască cu soţia lui şi ceea ce hotăra ea era bun hotărât, ori Wang al doilea ştia de asta şi adăugă cu înţeles:

— Să-i spun că vom trimite fiecare dintre noi câte un fecior şi că eu îi voi trimite şi argintul ce-l am acum la îndemână?

Wang cel mai în vârstă fu mulţumit că vor putea răspunde fratelui lor în felul acesta şi se grăbi să adauge:

— Da, frate, aşa să faci, şi să hotărâm cum vom proceda. La urma urmei eu îi voi trimite bucuros unul dintre feciorii mei, căci uneori casa mea mi se pare atât de plină de ţipetele celor mici şi de strigătele celor mari, încât crede-mă, ar fi peste putinţă să am o clipă de linişte. Eu voi trimite pe fiul meu al doilea, iar tu vei trimite pe cel mai mare al tău, aşa că în cazul când nu se va întâmpla nimic neprevăzut, ne mai rămâne feciorul cel mai mare al meu care să ducă înainte numele familiei.

După ce hotărâră să facă în felul acesta, mai întârziară o bucată de vreme, bând ceaiul, apoi, după ce se mai odihniră, începură să vorbească despre pământul din ţarină şi despre holdele ce aveau de gând să le vândă. Stând aşa şi vorbind împreună în şoaptă, amândoi îşi aduseră aminte de ziua când vorbiseră pentru întâia dată despre vânzarea pământului, pe vremea când părintele lor era atât de înaintat în vârstă încât nu-şi închipuiseră că va putea să vină pe furiş după ei şi să se oprească în mijlocul unei holde din apropierea casei de lut. Totuşi bătrânul se luase după ei şi când îi auzise spunând „să vindem pământul”, zbierase la ei, cutremurat de mânie:

„Feciori netrebnici şi trândavi – va să zică vreţi să vindeţi pământul!”

Era atât de supărat, încât ar fi căzut grămadă în mijlocul ţarinei, dacă nu s-ar fi repezit la el să-l apuce de subţiori şi să-i repete de nenumărate ori: „Nu, tată, nu vom vinde pământul...”, ca să-l împace, căci era prea înaintat în vârstă ca să-l mai supere, şi ca să-l îmbuneze îi făgăduiseră că nu vor vinde pământul din ţarină niciodată. Dar cu toate acestea chiar acolo, în ţarină, se uitaseră unul la altul şi-şi zâmbiseră pe deasupra capului încărunţit al părintelui lor, prevăzând că va veni şi ziua aceasta de acum, când se vor întâlni din nou şi vor începe să vorbească despre vânzare.

Oricât de nerăbdători ar fi fost să facă rost de cât mai multe parale, amintirea bătrânului care ieşise după ei în ţarină era atât de puternică, încât nu fură în stare să vorbească despre vânzarea pământului cu uşurinţă, cum îşi închipuiseră şi fiecare dintre ei parcă simţea în adâncul sufletului un fel de sfială, crezând că poate bătrânul totuşi a avut dreptate în ceea ce spunea, aşa că chiar de

la început se gândiră să nu vândă numaidecât tot pământul pe care-l aveau, căci dacă se va întâmpla să vină vremuri potrivnice şi afacerile să nu mai meargă, vor avea totuşi de ajuns pentru a se putea hrăni. Căci în vremurile acestea de acuma nu puteai şti niciodată dinainte, ziua când va izbucni un război prin apropiere, sau va apărea o căpetenie de bandiţi care să jefuiască regiunea, sau să se abată alte nenorociri asupra poporului, prin urmare era mult mai bine să păstreze ceva ce nu se poate pierde atât de uşor. Totuşi fiecare dintre ei se lăcomea după dobânda ce i-ar putea-o aduce argintul luat din vânzarea pământului său propriu, aşa că-şi simţeau sufletul chinuit de tot felul de dorinţe. Prin urmare, când Wang al doilea întrebă:

— Care dintre holdele tale ai vrea să le vinzi? Wang cel mai în vârstă îi răspunse prevăzător, simţindu-se înfiorat de o stranie neliniște:

— La urma urmei, eu nu am niciun fel de întreprindere, cum ai tu de pildă, şi nu ştiu nici ce mi-ar folosi dacă aş deveni agricultor; prin urmare eu nu pot vinde decât atâta cât va fi nevoie ca să am în casă bani la îndemână şi în niciun caz nu voi vinde toate holdele.

Wang al doilea îi răspunse:

— Haide să ieşim împreună în ţarină, să vedem cum arată holdele pe care le avem şi să alegem pe cele răzlețe şi care sunt mai departe, căci în anii lui de bătrâneţe părintele nostru era atât de lacom după pământ, încât pe vreme de foamete ar fi cumpărat orice partal, dacă se întâmpla să i-l dea ieftin, fără să se mai gândească în ce parte se găseşte, aşa că avem holde răspândite în toată regiunea aceasta, iar unele dintre ele abia au o suprafaţă de câţiva paşi. Dacă vrei să devii agricultor, îţi va fi mult mai uşor să ai tot pământul într-o singură bucată şi astfel să-l poţi controla când te trage inima.

Vorba aceasta li se păru la amândoi destul de înţeleaptă, aşa că se ridicară şi după ce Wang cel mai în vârstă plăti mâncarea şi băutura, dând ceva pe deasupra celui care-i servise, ieşiră din ceainărie. Wang cel mai în vârstă apucă înainte şi trecând pe lângă mesele consumatorilor, oamenii se ridicară în picioare şi se prosternară în faţa lor, pentru a arăta celorlalţi ca ei cunosc pe aceşti oameni de seamă din oraş. Cel mai mare dintre cei doi fraţi răspunse cinstei ce i se dădea, dând din cap şi zâmbind mulţumit, căci îi plăcea să vadă respectul ce i-l purtau oamenii aceştia; cel mai tânăr trecu pe lângă ei cu ochii plecaţi în pământ, salutând

grăbit şi fără să se uite la niciunul dintre ei, ca şi când s-ar fi temut că dacă s-ar arăta prea prietenos, l-ar putea opri cineva şi, chemându-l la o parte, i-ar cere bani împrumut.

Astfel cei doi fraţi plecară în ţarină şi cel mai tânăr, umbla încet, ca fratele său gras şi greoi, om neobişnuit să umble pe jos, să poată ţine pas cu el. Dar până să ajungă la poarta oraşului, acesta ostenise, aşa că chemară un om care aştepta clienţi, cu doi măgăruşi înşăuaţi, şi după ce încălecară, ieşiră împreună pe poarta oraşului.

Toată ziua şi-o petrecură în largul ţarinei, oprindu-se la amiază, ca să mănânce ceva la un han din marginea drumului; cutreierară în lung şi în lat toate holdele mai depărtate şi cercetară pământul cu de-amănuntul, uitându-se la dijmaşii care ieşiseră la lucru. Aceştia se purtară foarte sfioşi şi plini de respect faţă de stăpânii lor cei noi, iar Wang al doilea îşi însemnă fiecare holdă ce ar fi trebuit vândută. Tot pământul fratelui lor al treilea îl însemnă pentru a fi vândut, afară de holdele ce erau în apropierea casei de lut. Dar deşi nu se înţeleseseră dinainte, niciunul dintre cei doi fraţi nu se apropie de casă şi nici de dealul unde, la umbra unui curmal uriaş, era mormântul părintelui lor.

Pe înserate se îndreptară din nou spre oraş, călare pe cei doi măgăruşi osteniţi, iar la poartă descălecară şi plătiră omului preţul la care se învoiseră. Stăpânul dobitoacelor era şi el ostenit, din cauză că alergase toată ziua după ei pe holde şi-i rugă să dea ceva peste preţul la care se învoiseră, având în vedere că făcuse drum atât de lung şi încălţămintea ce o avea în picioare era acuma toată ferfeniţă. Wang cel mai în vârstă i-ar fi dat, dar fratele său mai tânăr se împotrivi spunând:

— Ţi-am dat ceea ce ţi se cuvine, iar încălţămintea ta nu mă interesează.

Dându-i acest răspuns, îi întoarse spatele şi plecă, fără să mai ţină seamă de ocările omului. Astfel cei doi fraţi ajunseră acasă şi înainte de a se despărţi, se uitară unul la altul, ca doi oameni care urmăresc acelaşi lucru şi Wang al doilea declară:

— Dacă n-ai nimic împotrivă, atunci să trimitem feciorii noştri, de astăzi în şapte zile şi-i voi însoţi chiar eu în drumul la care pleacă.

Wang cel mai în vârstă dădu din cap şi intră cu paşi osteniţi pe poarta casei lui, căci în toată viaţa lui nu avusese o zi atât de grea ca aceasta şi se gândea la sine însuşi şi la viaţa obositoare ce trebuie să o ducă un agricultor.

Capitolul VII

Prin urmare în ziua dinainte hotărâtă, Wang al doilea spuse fratelui său:

— Dacă feciorul tău este gata de plecare atunci tot aşa este şi al meu, şi-i voi lua mâine în zorii zilei, ca să plecăm spre oraşul acela din miazăzi, unde trăieşte fratele nostru; i-i voi da în primire şi va putea face cu ei ce vrea.

În aceeaşi zi, Wang cel mai în vârstă, după ce termină cu ce mai avea de făcut, chemă pe al doilea fecior şi se uită la el cu dinadinsul, pentru a se convinge de felul cum arată şi dacă va corespunde menirii pentru care era hărăzit. Tânărul ascultă de chemarea lui şi după ce se arătă în faţa părintelui său, aşteptă să vadă ce-i va spune. Era un tânăr mic de statură, foarte slab şi delicat la înfăţişare; nu era nici frumos la vedere, dar era sfios şi se speria uşor, iar mâinile îi tremurau fără încetare şi erau cu palmele umede. Se opri de astă dată în faţa părintelui său, frământându-şi mâinile care-i tremurau, fără să-şi dea seama de ceea ce face; sta cu capul plecat în pământ, dar din când în când ridica fruntea şi se uita cu coada ochiului la tatăl său, ca pe urmă să coboare ochii din nou în pământ.

Wang cel mai în vârstă se uită o vreme la el, căci îl vedea pentru întâia dată singur şi departe de ceilalţi copii, apoi începu să vorbească, preocupat de ceva:

— Ar fi fost mai bine dacă tu erai feciorul meu cel mai mare şi el în locul tău, deoarece pare mult mai bine legat, pentru a deveni general, iar tu îmi pari atât de slăbănog, încât nu ştiu dacă vei fi în stare să încaleci pe cal.

Auzind aceste cuvinte, tânărul căzu numaidecât în genunchi şi împreunându-şi mâinile în faţa tatălui său, începu să se vaiete:

— O, părinte al meu, mi-e silă şi de gândul că aş putea deveni ostaş, căci m-am gândit întotdeauna să mă fac cărturar, deoarece mie-mi plac foarte mult cărţile. Lasă-mă să rămân aci, acasă, împreună cu tine şi cu mama mea, şi nu-ţi voi cere nici cel puţin să mă trimiţi la şcoală – voi citi şi voi învăţa singur, străduindu-mă din toate puterile mele... nu te voi supăra cu nimica, dacă nu mă trimiţi de acasă ca să mă fac soldat!

Deşi Wang cel mai în vârstă putea să jure că el n-a pomenit nimănui nimic despre ce plănuise, totuşi se vede că răsuflase ceva,

căci în realitate Wang cel mai în vârstă nu era o fire care să poată păstra o taină numai pentru el. Era un fel de om care fără să-şi dea seama scăpa câte o vorbă, ofta sau sta îngândurat şi se trăda singur, tocmai atunci când n-ar fi trebuit. Putea jura că n-a vorbit cu nimeni despre afacerea asta, dar cu toate acestea vorbise cu feciorul său cel mai mare, cu ibovnica lui, când venise în timpul nopţii la el şi în cele din urmă vorbise şi cu soţia lui, într-o noapte când se dusese la ea anume, ca să-i ceară părerea. Ea îşi însuşise numaidecât propunerea lui, căci îşi închipuia că feciorul lor va putea deveni imediat general, deşi vedea şi presimţea că feciorul nu este deloc potrivit pentru o astfel de slujbă. Dar feciorul lor cel mare, care era deştept şi ştia mai multe decât îşi închipuiau ei despre el că ar fi în stare să ştie, din pricină că era o fire indiferentă şi melancolică şi părea că nu vede nici unde calcă, începuse să necăjească pe fratele său şi-şi bătuse joc de el spunându-i:

— Tu eşti destinat să devii ostaş prost şi va trebui să trăieşti sub ordinele unchiului nostru cel sălbatic şi rătăcitor prin lume.

Feciorul al doilea al lui Wang cel mai în vârstă era o fire atât de ciudată, încât nu era în stare să vadă pe cineva nici când taie o găină, fără să alerge undeva, ca să verse de scârbă; nu putea mânca nici carne, deoarece stomacul lui nu o primea, aşa că auzind ce spune fratele său, rămase îngrozit şi nu ştia ce să facă de frică. Îi era peste putinţă să creadă că s-ar putea să facă aşa ceva şi noaptea ce urmă după aceea şi-o pierdu zbătându-se în aşternut, dar cu toate acestea nu-i rămânea altceva de făcut decât să aştepte, iar acum se lăsă în genunchi în faţa părintelui său, crezând că-l va putea îmbuna.

Dar când văzu pe feciorul său că a căzut în genunchi şi începe să scâncească, Wang cel mai în vârstă se supără, căci era o fire încăpăţânată şi se aprindea uşor când ştia că puterea e în mâna lui, aşa că bătu din picior şi începu să strige:

— Va trebui să te duci, deoarece niciodată nu ne vom mai întâlni cu aşa noroc; vărul tău va pleca şi el, aşa că ar trebui să fii foarte mulţumit că veţi putea pleca împreună. Pe vremea când eram eu tânăr, aş fi fost foarte mulţumit, dacă mi s-ar fi ivit un astfel de prilej, dar la mine nu s-a gândit nimeni. Am fost trimis spre miazăzi, fără niciun rost anume, dar nici acolo nu m-au lăsat vreme prea îndelungată, deoarece mama a murit şi părintele meu mi-a trimis vorbă să mă întorc acasă. Mie nici prin minte nu mi-ar fi trecut să mă împotrivesc dorinţei lui şi nici n-aş fi îndrăznit. Dar eu n-am avut

parte să ajung om mare, datorită sprijinului unui unchi puternic.

Spunând fiului său aceste cuvinte oftă mâhnit, gândindu-se că, dacă ar fi avut el norocul de acum al fiului său, ar fi ajuns om mare şi cât de frumos ar fi arătat în uniforma încărcată de fireturi a unui general, încălecat pe un cal alb, de luptă, căci aşa îşi închipuia el că trebuie să arate un general şi se vedea pe sine impunător şi voinic, cum trebuie să fie comandantul unei armate. Pe urmă oftă iarăşi şi uitându-se la fiul său care părea atât de slăbănog, adăugă:

— Ar fi fost bine să am un fecior mai voinic pe care să-l trimit, dar nu este niciunul între fraţii tăi care să fie destul de mare, afară de tine, iar fratele tău cel mai mare nu poate pleca de acasă, deoarece el este principalul meu moştenitor, deci cel mai aproape de mine în toată familia noastră; fratele tău mai mic este cocoşat, iar cel care urmează după el este abia un copil. Prin urmare va trebui să te duci căci plânsul şi văicăreala aceasta nu-ţi poate folosi la nimic, de vreme ce va trebui totuşi să pleci.

Spunând aceste cuvinte se ridică în picioare şi ieşi din odaie, ca să nu mai audă scâncetele acestui fecior al său.

Dar feciorul lui Wang al doilea nu era un tânăr care să semene cu vărul său. Era o fire veselă şi îndrăzneaţă care la vârsta de trei ani zăcuse de vărsat păsăresc, iar în timpul bolii maică-sa îi băgase bubele vărsatului şi în nări, ca să poată răsufla, aşa că rămăsese cu obrazul ciupit de boală, şi toţi ai casei îi spuneau „ciupitul”, în loc să-i spună pe numele lui adevărat, şi tot aşa-i spuneau şi părinţii lui. După ce Wang al doilea îl pofti să vină la el în odaie, îi porunci:

— Adună-ţi lucrurile într-o legătură, căci mâine vom pleca împreună spre miazăzi, unde te voi da în grija unchiului tău care este ostaş.

Auzindu-l ce spune, feciorul său rămase încântat şi-i venea să chiuie de bucurie, căci era întotdeauna nerăbdător să vadă lucruri noi şi să se mândrească cu ce a văzut.

Dar maică-sa care sta în uşa bucătăriei şi mesteca ceva într-o oală de pe pirostrii, neştiind despre ce este vorba căci ei nu-i pomenise până acuma nimic despre gândul lui, se întoarse şi întrebă răstită:

— Cum se poate să cheltuieşti argint cu o plimbare ca asta spre miazăzi?

Wang al doilea începu să-i povestească, dar în timpul cât îl asculta, ochii femeii urmăreau cu atenţie mişcările unei slujnice care jumulea o pasăre, ca nu cumva să fure ficatul sau ouăle încă

neouate, aşa că nu auzi decât:

— Are să fie ceva nebănuit şi nu prea ştiu ce vrea să spună când ne scrie că îi „va ridica”, dar noi avem şi alţi feciori pe care-i pot lua cu mine la negoţ, iar în casa noastră el este singurul mai mare. Afară de asta fratele meu trimite şi el pe unul dintre feciorii lui.

Auzind ultimele cuvinte spuse de bărbatul ei începu să se gândească mai de aproape la planul acesta şi-i răspunse, fără să stea prea mult la gânduri:

— Dacă e vorba ca feciorii lor să fie ridicaţi în cinste, atunci trebuie să trimitem numaidecât şi noi unul de-al nostru, căci altfel va trebui să ascult toată viaţa pe cumnată-mea lăudându-se cu feciorul ei care este erou în armată. Este de asemenea adevărat că feciorul acesta al nostru e destul de mare, pentru a începe ceva, căci acasă nu face decât caraghioslâcuri. Şi cum bine spui, ne rămân ceilalţi pe care-i poţi învăţa negoţul tău.

Astfel a doua zi Wang al doilea luă pe cei doi tineri, cu toate lucrurile pe care le aveau şi hainele împachetate, dar feciorul fratelui său îşi luase un geamantan de piele de porc şi părea foarte mândru, deşi era cu ochii roşii de plâns, în timp ce supraveghea slujitorul, ca nu cumva să i-l aşeze cu capacul în jos şi să-i răstoarne cărţile ce le luase cu el. Feciorul lui Wang al doilea nu avea cărţi, iar puţinele haine ce le avea şi le legase într-o basma de pânză albastră pe care şi-o ducea singur, iar pe drum alerga vesel şi striga mulţumit, când se întâmpla să vadă câte ceva. Era zi senină de primăvară şi străzile oraşului erau pline de cele dintâi mărfuri aduse de la ţară, iar lumea era ocupată cu vânzarea şi cumpărarea celor de trebuinţă. Pentru tânărul cel ciugulit ziua aceasta era o zi de mulţumire şi cu noroc, deoarece pleca într-o călătorie cum nu mai făcuse niciodată, iar maică-sa îi pregătise înainte de plecare un fel de mâncare ce lui îi plăcea, aşa că era cât se poate de vesel. Celălalt umbla foarte demn şi încet, cu capul plecat în pământ şi fără să zică nimic, iar la vărul său nici nu se uita, ci din când în când îşi umezea buzele, ca şi când şi le-ar fi simţit uscate.

Mergând aşa împreună cu aceşti doi tineri, Wang al doilea se gândea la treburile lui, căci el nu prea avea obiceiul să se ocupe de copii, aşa că după o bucată de drum ajunseră în partea de miazănoapte a oraşului, de unde plecau carele de foc, şi după ce Wang al doilea plăti biletele, se urcară toţi trei. Feciorul lui Wang cel mai în vârstă se simţi foarte ruşinat din pricină că unchiul său

cumpărase locurile cele mai ieftine, închipuindu-şi că acestea sunt destul de bune pentru tineri ca ei, aşa că se pomeni în mijlocul unui grup de oameni de la ţară care duhneau a usturoi, erau îmbrăcaţi în haine de pânză murdară şi miroseau a sărăcie, aşa că el, deşi era îmbrăcat în haine de mătase, trebui să stea alături de ei. Dar nu îndrăzni să zică nimic, deoarece se temea de supărarea unchiului său, aşa că trebui să se aşeze pe laviţă, după ce puse geamantanul între el şi ţăranul de alături, pe urmă se uită îndurerat după slujitorul care acum trebuia să se întoarcă acasă, dar nici de astă dată nu îndrăzni să spună nimic.

Chiar Wang al doilea nu arăta mult mai bine decât oamenii dimprejurul lui, deoarece în dimineaţa aceea, după ce se sculase, îmbrăcase haine de pânză, căci se gândise că va fi mult mai bine să se ducă la fratele lui mai mic îmbrăcat în haine sărace, nu cumva să-şi închipuie despre el că este mai bogat decât era cu adevărat. Cât despre fiul său, acesta încă nu avea haine de mătase, iar hainele de pânză cu care era îmbrăcat fuseseră croite şi cusute de mama lui, care i le lăsase destul de lungi, pentru ca să i se potrivească şi după ce va mai creşte. Se uită deci la nepotul său şi murmură, cum avea obiceiul:

— Nu e bine să faci drum de o zi întreagă în hainele acestea bune cu care eşti îmbrăcat. Va fi mult mai bine să-ţi scoţi haina de mătase şi s-o păturești frumos în geamantan; vei putea face drumul îmbrăcat în hainele ce le ai pe dedesubt şi vei cruţa haina aceasta bună.

— Am haine şi mai bune decât aceasta, îngână băiatul, căci am luat pe cea cu care acasă umblu în toate zilele.

Totuşi nu îndrăzni să se împotrivească şi ridicându-se în picioare, făcu aşa cum îi porunci unchiul său.

Trenul lor alergă toată ziua în lungul câmpiei şi Wang al doilea se uita la holdele şi oraşele pe lângă care treceau şi le cântărea toate, iar feciorul său se bucura de tot ce vedea şi ar fi avut poftă să guste din toate plăcintele vânzătorilor pe care îi vedeau, când trenul se oprea în câte o gară, dar tatăl său nu vru să-i cumpere nimic. Vărul său sta tăcut şi sfios, simţindu-se cuprins de o scârbă de la stomac, din cauza trenului care mergea prea repede; îşi sprijinise capul pe geamantanul lui de piele de porc şi toată ziua nu scoase nicio vorbă şi nici nu vru să mănânce nimic.

Pe urmă făcură drum de două zile cu o corabie care era plină de lume, iar la urmă de tot ajunseră şi în oraşul unde trebuia să fie cel

pe care-l căutau, aşa că după ce corabia intră în port şi ei simţiră din nou pământul sub picioare, Wang al doilea chemă două ricşe şi după ce urcă pe cei doi tineri într-una, el se urcă în cealaltă. Omul care sta între hulube nu vru să plece văzând că trebuie să ducă povara îndoită, dar Wang al doilea îi spuse că cei pe care îi duce nu sunt bărbaţi, ci nişte copii, iar unul este palid şi atârnă mult mai puţin decât de obicei, căci în timpul cât au trecut apele mării, a vărsat mereu, aşa că după multă ciorovăială şi după ce-i mai dădu ceva pe deasupra, dar în niciun caz atât cât ar fi costat două ricşe, omul se urni la drum. Se opriră în strada şi în faţa casei pe care le-o indicase Wang al doilea, apoi scoase scrisoarea din sân şi o asemănă cu adresa scrisă pe poarta de la intrare şi văzu că aici trebuie să fie.

Coborî deci din ricşă şi pofti şi pe cei doi tineri să coboare şi ei, şi după ce se mai ciorovăi o vreme cu oamenii, căci distanţa nu fusese atât de mare cât îşi închipuiseră ei, le plăti ceva mai puţin decât fusese vorba şi luând geamantanul, îl apucă de o ureche, iar cei doi tineri de cealaltă şi trecură pragul porţii străjuite pe ambele părţi de câte un leu de piatră. Dar la poartă era un soldat care strigă la ei supărat:

— Ce credeţi, că aici puteţi intra ca la voi acasă? şi scoţându-şi arma de pe umăr o lovi cu patul de unul dintre lei şi se uită la ei atât de încruntat, încât rămaseră încremeniţi. Feciorul lui Wang cel mai în vârstă începu să tremure şi până şi cel ciupit de vărsat se sperie, căci până acuma nu se văzuse încă niciodată atât de aproape de o armă de foc.

Wang al doilea scoase repede scrisoarea fratelui său şi o întinse soldatului, spunându-i:

— Noi suntem cei trei despre care se vorbeşte aici şi aceasta este dovada noastră.

Dar soldatul nu ştia carte, aşa că strigă să vină un camarad al său care după ce se uită îndelung la ei şi le ascultă ponosul, luă scrisoarea şi neştiind nici el carte, se uită o vreme la ea, apoi intră în curte şi o duse undeva. După multă întârziere se arătă din nou în faţa porţii şi făcându-le semn cu degetul mare spre interiorul curţii, le spuse:

— E adevărat ce au spus... sunt neamuri de-ale căpitanului nostru, aşa că vor putea intra.

Astfel luară din nou geamantanul şi trecură printre cei doi lei de piatră, deşi cel care sta cu arma în faţa porţii, se uită îndelung după

ei, ca şi când s-ar fi codit să-i lase să intre. Dar îşi văzură de drum, ţinându-se după soldatul care mergea în faţa lor şi care îi trecu prin vreo zece curţi, pline de soldaţi care nu făceau nimic, deoarece unii dintre ei mâncau sau beau, iar alţii erau despuiaţi şi se pârpăleau la soare, păduchindu-şi hainele; unii dormeau la soare şi sforăiau în lungul zidurilor, aşa că ajunseră în faţa unei case dintr-o curte interioară şi în casa aceasta îi aştepta Wang Tigrul.

Când îşi văzu neamurile că intră în odaie, se ridică în picioare şi, strigând soldaţilor din apropiere să aducă vin şi mâncare, se prosternă în faţa fratelui său şi-l pofti pe scaun; Wang al doilea se prosternă şi el, poruncind celor doi tineri să facă asemenea, pe urmă se aşezară cu toţii, după rangul pe care-l aveau: Wang al doilea pe scaunul cel mai înalt, Wang Tigrul lângă el, iar cei doi tineri pe scaunele laterale care erau ceva mai joase decât ale lor. Numaidecât apăru un slujitor cu o carafă de vin şi le turnă de băut. Wang Tigrul îi privi pe cei doi tineri şi zise cu glasul răstit, cum avea obiceiul:

— Bădăranul cela de colo mi se pare destul de voinic, dar nu ştiu ce minte se ascunde dincolo de obrazul lui ciupit de vărsat. Arată ca o paiaţă. Dar cred că aici la mine, frate mai mare, nu se va purta ca o paiaţă, deoarece mie nu-mi prea plac glumele. E feciorul tău? … Mi se pare că văd la el o trăsătură moştenită de la mama lui. Cât despre celălalt, fratele meu mai mare n-a avut să-mi trimită ceva mai bun?

Auzind vorbele unchiului său, tânărul cel palid plecă fruntea mai jos decât de obicei, iar pe buze îi izvorâră broboniţe reci de sudoare, pe care le şterse pe furiş cu mâna, fără să îndrăznească să ridice privirea. Dar Wang Tigrul se uita întins la ei, cu privirile întunecate, până când nici cel ciupit de vărsat, care era destul de îndrăzneţ, nu mai ştia încotro să se uite şi începu să se frământe pe scaun, rozându-şi unghiile. Wang al doilea îi răspunse cu sfială, parcă ar fi vrut să-şi ceară iertare:

— Adevărat este frate, că amândoi tinerii aceştia sunt cam netoţi şi ne pare rău că n-am avut să-ţi trimitem alţii mai vrednici de bunătatea ta. Dar feciorul cel mai mare al fratelui nostru mai în vârstă este principalul moştenitor, iar cel care urmează după el este cocoşat; ciupitul acesta este feciorul meu cel mai mare, iar cel care vine după el e abia un copil, care va să zică aceştia doi sunt ceea ce avem deocamdată mai potrivit.

După ce se uită îndelung la ei şi-i cercetă cu de-amănuntul,

Wang Tigrul porunci unui soldat să-i ducă în odaia de alături, unde să le dea de mâncare şi de unde să nu se mişte, până când vor fi chemaţi. Soldatul îi pofti să treacă înainte, dar feciorul lui Wang cel mai în vârstă întoarse privirea îndurerată spre unchiul său, aşa că Wang Tigrul întrebă:

— Ce stai şi te codeşti?

— N-aş putea să-mi iau şi geamantanul? întrebă tânărul cu glas sugrumat.

Wang Tigrul întoarse ochii şi văzu în apropierea uşii geamantanul frumos de piele, aşa că-i răspunse cu oarecare dispreţ:

— Ia-ţi-l, dar să ştii că nu-ţi va putea fi de prea mare folos, deoarece va trebui să dezbraci hainele pe care le ai şi să îmbraci hainele groase ale uniformei pe care o poartă soldaţii. Nu se poate ca bărbaţii să se lupte îmbrăcaţi în haine de mătase!

Tânărul se făcu pământiu la faţă şi ieşi din odaie, fără să mai zică nimic, aşa că cei doi fraţi rămaseră singuri.

Wang Tigrul stătu vreme îndelungată fără să spună nimic, deoarece el nu vorbea niciodată numai de dragul de a fi politicos, aşa că Wang al doilea îndrăzni să-l întrebe:

— La ce te gândeşti atât de adânc? O fi ceva în legătură cu feciorii noştri?

Wang Tigrul răspunse cu glasul tărăgănat:

— Nu mă gândeam decât că sunt mulţi oameni care la vârsta mea au feciori mari şi că vederea acestora trebuie să fie foarte plăcută în casa unui bărbat.

— Tot aşa puteai să ai şi tu, dacă te căsătoreai destul de devreme, răspunse Wang al doilea şi încercă să zâmbească. Dar noi n-am ştiut multă vreme de urma ta, tot aşa nici părintele nostru, astfel că nu te-a putut însura, cum ar fi vrut. Dar atât eu cât şi fratele meu suntem gata să te căsătorim cu toată plăcerea, iar banii sunt puşi de-o parte, pentru a fi gata în ziua când vei vrea să te căsătoreşti.

Wang Tigrul alungă acest gând departe de el şi-i răspunse:

— Nu, frate, poate ţi se va părea ciudat, dar să ştii că eu nu pot suferi femeile. Ţi se va părea şi mai ciudat, când îţi voi spune că eu n-am cunoscut niciodată până acum femeie... Apoi se opri, căci tocmai atunci apăru în odaie un slujitor, aducând de mâncare, aşa că cei doi fraţi nu mai ziseră nimic.

După ce terminară, slujitorul ridică resturile şi le aduse ceaiul, iar Wang al doilea tocmai începu să se gândească cum ar putea

întreba pe fratele său, ce plănuieşte să facă de aci înainte cu argintul pe care-l avea, cu cei doi feciori pe care-i ceruse, dar înainte de a se hotărî cum să înceapă, aducând vorba cu meşteşug, Wang Tigrul începu pe nerăsuflate:

— Noi doi suntem fraţi. Tu şi eu ne înţelegem unul pe altul. Să ştii prin urmare că eu am nevoie de tine!

Wang al doilea sorbi o gură de ceai, pe urmă întrebă cu glasul sfios şi blând:

— Poţi avea toată încrederea în mine, căci îmi eşti frate, dar înainte de toate aş vrea şi eu să ştiu ce planuri ai, ca să-mi pot da seama de ceea ce aş putea face pentru tine.

Wang Tigrul se plecă spre el şi începu să vorbească în şoaptă, iar cuvintele lui se repezeau grăbite şi susurau ca o bătaie fierbinte de vânt la urechea fratelui său.

— Sub poruncile mele am câţiva oameni credincioşi, cam la o sută de inşi, poate chiar mai bine, şi toţi aceştia s-au săturat de bătrânul general. M-am săturat şi eu şi aş vrea să mă întorc în provincia de unde am plecat, căci nu vreau să mai văd în viaţa mea pe niciunul dintre oamenii aceştia galbeni din miazăzi. Dar să ştii că am oameni credincioşi sub poruncile mele! La cel dintâi semn ce le voi da, sunt gata să plece într-o noapte chiar la moarte, împreună cu mine. Ne vom îndrepta spre munţii din partea de miazănoapte şi vom merge tot mai departe, înainte de a pregăti un război sau o revoluţie, dacă se va întâmpla ca bătrânul general să ne urmărească. Dar se poate să nu se mişte din loc… căci este atât de bătrân şi robit de ispita mâncărilor şi a femeilor, fără să mai ţii socoteală că între credincioşii mei sunt oamenii lui cei mai buni, care nu sunt din miazăzi, ci oameni îndrăzneţi şi bravi, din triburile celor din miazănoapte.

Wang al doilea fusese toată viaţa lui un om sfios şi paşnic, un negustor care deşi auzise despre războaiele ce se desfăşurau în toate părţile ţării, totuşi n-avusese niciun fel de legătură cu ele, decât o singură dată, când în timpul unei revoluţii, curţile tatălui său fuseseră năpădite de soldaţi. Nu ştia nici cum izbucneşte un război şi nici urmările lui, dar ştia că dacă războiul este pe undeva pe aproape, preţul grânelor se urcă, iar dacă luptele se depărtează, preţurile încep din nou să scadă. Nu i se întâmplase niciodată să se găsească atât de aproape de un lagăr de război, cum era acesta care se dezlănţuise chiar în familia lui. Rămase cu gura căscată şi ochii lui mărunţi se lărgiră, în timp ce răspunse fratelui său în

şoaptă:

— Dar ce amestec aş putea avea eu într-o astfel de afacere, când eu sunt un om atât de paşnic, cum mă vezi.

— Iată ce amestec! răspunse Wang Tigrul şi şoapta lui păru că este hârşâitul a două bucăţi de fier când le freci una de alta. Îmi trebuie argint mult, tot argintul meu şi va trebui să mai împrumut şi de la tine cu dobânda cea mai mică, la care te învoieşti, până în ziua când mă voi putea statornici!

— Bine, dar ce chezăşie dai pentru banii luaţi împrumut? întrebă Wang al doilea cu glasul sugrumat.

— Uite ce! adăugă Wang Tigrul. Tu îmi vei împrumuta toţi banii de care am nevoie şi ceea ce va putea produce ţarina, până când îmi voi aduna o armată şi mă voi statornici spre miazănoapte de pământurile noastre, unde voi putea ajunge stăpânul unei provincii întregi! După ce voi ajunge stăpân, voi căuta să-mi lărgesc hotarele de sub stăpânirea mea şi voi deveni mai puternic, tot mai puternic cu fiecare război ce-l voi face, până când…

Se opri şi rămase cu ochii pironiţi în depărtare asupra unei provincii pe care parcă o vedea aşternându-se în faţa lui aşa că Wang al doilea aşteptă până când nu se mai putu stăpâni:

— Până când? întrebă el.

Wang Tigrul sări în picioare.

— Până când nu va mai fi în toată China un om mai mare decât mine, răspunse el. Şi de astă dată şoapta lui păru că este un răcnet.

— Şi ce vei face atunci? întrebă Wang al doilea mirat.

— Voi face tot ce poftesc! strigă Wang Tigrul şi sprâncenele negre îi fugiră pe frunte şi lovi cu palma mâinii în mijlocul mesei, aşa de tare că fratele său tresări şi se uitară amândoi unul la altul.

Vorbele acestea părură lui Wang al doilea tot ce poate fi mai ciudat, căci el nu era omul visurilor îndrăzneţe, singurul lui vis îndrăzneţ era să se aşeze seara în faţa registrelor şi să-şi facă socotelile afacerilor de peste an şi să se gândească cum şi ce să facă pentru a-şi mări afacerile fără primejduirea capitalului. Astfel rămase mut şi începu să se uite la fratele acesta al lui, care era un bărbat înalt şi negru, cu ochii lucitori şi aprinşi, ca ai unui tigru, iar sprâncenele stufoase îi tremurau deasupra ochilor ca două steaguri negre. Uitându-se aşa la el, Wang al doilea se simţi înfiorat de o spaimă neaşteptată aşa că nu răspunse nimic, de teamă să nu-l supere, căci în ochii omului acestuia scăpăra o lucire nebunească şi

privirile lui erau atât de sfredelitoare încât ar fi fost peste putinţă ca Wang al doilea să nu simtă în adâncul fiinţei lui puterea de voinţă ce clocotea în sufletul fratelui său. Cu toate acestea încercă să fie prudent, căci din fire proceda întotdeauna cu băgare de seamă, aşa că şi de astă dată se mulţumi să tuşească şi să-i răspundă cu glasul piţigăiat:

— Bine, dar ce folosesc eu şi vom folosi toţi din afacerea asta dar, mai ales, ce chezăşie îmi dai, dacă-ţi voi împrumuta banii mei?

Wang Tigrul întoarse ochii spre fratele său şi-i răspunse cu mândrie:

— Crezi că după ce voi ajunge ceea ce vreau să ajung, voi uita pe ai mei; nu te gândeşti că voi sunteţi fraţii mei şi feciorii voştri, feciorii fraţilor mei? Ai pomenit vreodată de vreun general de armată care a ajuns puternic, fără să fi ridicat şi familia lui la mare cinste? Pentru tine nu înseamnă nimic să fii fratele... unui rege?

Se uită în ochii fratelui său şi Wang al doilea, chiar împotriva voinţei sale simţi că e gata să creadă tot ce i-a spus, căci vorbele fratelui său i se păreau cea mai năstruşnică poveste ce o auzise până acuma, aşa că-i răspunse cu toată băgarea de seamă:

— Îţi voi da cel puţin atât la cât ai dreptul şi cât ţi se cuvine din moştenire, şi îţi voi împrumuta şi bani ce-mi vor prisosi, căci fără îndoială ştii şi tu că mulţi nu reuşesc să se ridice atât de sus cât şi-au închipuit ei. Aşa că vei primi cel puţin ceea ce este al tău pe bună dreptate.

În privirile lui Wang Tigrul se aprinse o lumină ca de flacără şi, aşezându-se la masă, încleştă fălcile şi murmură printre dinţi:

— După cât văd eşti foarte prudent!

Glasul lui era atât de fioros şi de rece, încât Wang al doilea se simţi înfiorat şi încercă să-i explice:

— Eu am familie şi o liotă de copii nevârstnici, iar mama feciorilor mei nu este bătrână şi naşte mereu, prin urmare trebuie să mă gândesc la toate acestea şi să am grijă de ei. Tu nu eşti căsătorit, prin urmare n-ai de unde şti ce înseamnă să ai atâta lume care aşteaptă totul de la tine, iar mâncarea şi îmbrăcămintea începe să coste din ce în ce tot mai mult în fiecare an.

Wang Tigrul ridică din umeri şi uitându-se în altă parte, răspunse cu nepăsare:

— Ai dreptate, eu nu ştiu de astea, dar ascultă ce-ţi spun eu acuma: în fiecare lună voi trimite la tine pe omul meu de încredere, şi-l vei recunoaşte după buza de iepure pe care o are. Îi vei da

atâţia bani, câţi va fi în stare să ducă. Vinde holdele mele cât mai repede şi la preţul cel mai ridicat pe care-l vei găsi, căci în fiecare lună voi avea nevoie cam de o mie de arginţi.

— O mie! se miră Wang al doilea şi glasul i se înecă, iar ochii păreau că-i ies din orbite şi se îndreptară năuciţi spre fratele său: Cum vei putea cheltui atâţia bani?

— Am o sută de oameni care trebuie hrăniţi şi îmbrăcaţi şi aceştia au nevoie de arme. Trebuie să cumpăr puşti pe care să le am gata înainte de a-mi mări armata, de cumva nu voi reuşi cât mai repede să le iau de undeva ca pradă, răspunse Wang Tigrul uitându-se la el şi vorbind repede. Apoi se întunecă dintr-odată: Să nu mă întrebi nimic, se răsti el din nou şi lovi iarăşi cu palma în tăblia mesei. Eu ştiu foarte bine ce am de făcut şi am nevoie de arginţi, până în ziua când voi reuşi să mă statornicesc undeva şi să stăpânesc o provincie! Pe urmă voi putea pune biruri asupra poporului, cât poftesc. Dar acuma am nevoie de argint. Dacă îmi vei întinde mână de ajutor, poţi fi sigur că vei fi răsplătit. Dar dacă nu mi-o vei întinde... atunci s-ar putea să uit că eşti sânge din sângele meu.

Spunând aceste cuvinte îşi apropie obrazul de al lui Wang al doilea şi ochii lui de flăcări scăpărară sub sprâncenele negre şi groase, aşa că acesta se feri repede şi tuşi o dată, apoi îi răspunse:

— Bine, te voi ajuta. La urma urmei sunt fratele tău, dar când vrei să începi?

— Când crezi că ai putea să vinzi partea mea din ţarină? întrebă Wang Tigrul.

— Grâul îl vom secera foarte curând, răspunse Wang al doilea şi părea că se gândeşte la ceva, iar glasul său răsuna sfios, căci se simţea năucit de cele ce auzise.

— După seceriş oamenii vor avea bani, se amestecă Wang Tigrul, aşa că o parte o vei putea vinde înainte de răsădirea orezului, despre care cred că nu mai poate fi vorbă.

Ceea ce spunea Wang Tigrul era foarte adevărat, aşa că fratele al doilea nu îndrăzni să i se mai împotrivească, căci se temea de mânia lui şi prevedea că va trebui să facă ceva pentru el, fie într-un fel fie într-altul. De aceea se ridică în picioare şi-i răspunse:

— Dacă afacerea asta nu poate să mai întârzie, atunci eu va trebui să mă întorc fără zăbavă şi să fac ce se va putea face, deoarece câştigul secerişului se cheltuieşte repede, şi când banii sunt cheltuiţi, oamenii se cred săraci şi istoviţi de lucru în timpul

semănatului ţarinei, aşa că nu le mai vine să cumpere alt pământ, peste cel care-l au.

Nu vru să mai stea nicio clipită, căci ar fi vrut să iasă cât mai repede din curtea aceasta, plină de oameni întunecaţi la chip, de puşti şi tot soiul de arme şi unelte de război. Nu întârzie decât vremea cât îi trebui să treacă în odaia de alături unde erau cei doi tineri aşezaţi pe o laviţă, în faţa unei mese de lemn nestrunjit, pe care erau străchinile cu mâncarea. Erau resturile mâncărurilor pe care Wang Tigrul le oferise fratelui său, dar pentru ei şi acestea erau destul de bune, iar ciupitul se îndopa de zor, ducând castronul la gură. Vărul său însă era obişnuit cu mâncăruri mult mai bune nu cu resturile ce rămâneau de la alţii, aşa că ciugulea cu beţişoarele din castronul de orez, fără să se atingă de friptură. Wang al doilea simţi un fel de îndoială, gândindu-se că va trebui să părăsească tinerii aceştia şi o clipă se gândi că poate ar fi fost mai bine să nu aducă pe feciorul său aici. Dar lucrul început nu mai putea fi întors înapoi, aşa că se mulţumi să le spună:

— Eu mă întorc acasă şi singura mea poruncă pentru amândoi este să ascultaţi de tot ce vă va spune unchiul vostru, căci acuma sunteţi ai lui, iar el este om iute de fire, şi nu vă va îngădui nimic şi nici nu vă va ierta să-i întoarceţi vorba. Dar dacă veţi fi ascultători şi veţi face tot ce vă spune, veţi ajunge mai departe decât aţi fi în stare să vă închipuiţi. Să ştiţi că în zodia unchiului vostru stă scris că va ajunge departe.

Pe urmă se întoarse repede şi plecă, deoarece ar fi fost peste putinţă să nu-şi simtă sufletul îngreunat, din pricină că trebuia să-şi părăsească feciorul, poate chiar mai mult decât îşi închipuise el că ar putea să se întâmple, iar ca să se liniştească, murmură:

„Un astfel de prilej nu-i este dat fiecărui tânăr şi dacă va fi să iasă bine, atunci mai mult decât atâta nici n-ar putea să ceară. În orice caz, dacă vor reuşi, feciorul meu nu va fi un ostaş de rând, ci un fel de dregător în vreo provincie din partea de miazănoapte”.

Se gândi totodată că el însuşi îşi va da toată silinţa şi se va strădui ca planul fratelui său să poată fi dus la bun sfârşit; dacă nu pentru altceva, atunci de dragul feciorului său va trebui să se străduiască pentru ca toate să iasă aşa cum au fost plănuite.

Dar tânărul cel palid care era feciorul lui Wang cel mai în vârstă, începu să plângă, văzând pe unchiul său că pleacă şi începu să se vaite, aşa că Wang al doilea se grăbi să iasă cât mai repede din odaie. Totuşi ecoul plânsului acestuia îl urmări până departe prin

curţi, aşa că se grăbi să ajungă cât mai repede la poarta cu leii de piatră, de unde nu-l mai putea auzi.

Capitolul VIII

Acum începu strania întreprindere care, dacă s-ar fi întâmplat ca sufletul lui Wang Lung să nu fie plecat pe alte tărâmuri, poate ar fi făcut trupul său să se ridice din mijlocul ţarinii unde-şi dormea somnul, căci toată viaţa lui urâse, mai presus de orice, războaiele şi ostaşii, iar acuma ţarina pe care el o agonisise cu sudoarea frunţii lui trebuia să fie vândută, tocmai pentru scopul acesta. Dar el dormea adânc în pământ şi nu se putea trezi, aşa că nu se găsea nimeni care să-i oprească, afară de Floare de Păr, dar nici ea nu află decât foarte târziu despre planurile lor. Căci cei doi feciori se temeau de ea, din pricina credinţei nestrămutate ce o purta părintelui lor, aşa că se feriră să-i spună ceva.

După ce se întoarse acasă, Wang al doilea trimise vorbă fratelui mai în vârstă, să vină la ceainărie, ca să poată sta liniştiţi de vorbă şi acolo, în faţa cupelor de ceai, începură să se sfătuiască. De astă dată, Wang al doilea căută un loc ascuns şi ferit de toată lumea, în colţul dintre doi pereţi care nu aveau nici uşi, nici ferestre, iar aci se aşezară aşa fel, că puteau vedea pe oricine ar fi încercat să se apropie de masa lor şi, plecându-şi capetele unul spre altul, începură să vorbească în şoaptă, pronunţând cuvintele numai pe jumătate şi făcându-şi semne pe care numai ei le înţelegeau. Astfel Wang al doilea povesti fratelui său mai în vârstă ce plănuieşte să facă Wang Tigrul, dar acuma, după ce se întorsese la casa lui şi începuse să ducă aceeaşi viaţă obişnuită, planul fratelui lor i se părea mai mult un vis dar un vis dintre acelea îndrăzneţe care nu se îndeplinesc niciodată. Ascultând la ce-i spune, fratele cel mai în vârstă rămase încântat şi planul i se păru nu numai desăvârşit, ci chiar uşor de realizat. Adevărul era că bărbatul acesta voinic şi copilăros se simţi încântat de planul fratelui său, căci se vedea pe sine însuşi înălţat mai presus decât ar fi îndrăznit să-şi închipuie... *frate cu un rege!* El era un om cu puţină învăţătură şi înzestrat de fire cu puţină înţelepciune; unul căruia îi plăcea să vadă spectacole şi văzuse o mulţime de piese de teatru şi ascultase vechile balade ale rapsozilor care preamăreau faptele eroice ale celor care la început fuseseră muritori de rând, dar datorită priceperii şi meşteşugului armelor, dar mai ales vicleniei, reuşiseră să se ridice

destul de sus pentru a întemeia o dinastie. Acuma se vedea pe sine frate cu un astfel de om, dar şi mai mult decât atâta, era fratele mai mare al unui om ca acesta, aşa că ochii i se aprinseră şi răspunse cu glasul sugrumat:

— Eu am spus întotdeauna că fratele nostru nu seamănă cu alţi tineri de seama lui! Eu am fost cel care a stăruit pe lângă părintele nostru, să-l ia de la munca ţarinei şi să-i aducă un profesor, care să-l înveţe tot ce trebuie să ştie feciorul unui mare proprietar rural. Fără îndoială fratele meu nu va uita ce a făcut fratele mai mare, aşa că ochii i se aprinseră.

Coborî ochii în pământ şi se simţi mulţumit de sine însuşi, apoi îşi netezi pe pântece haina frumoasă de satin roşu, şi începu să se gândească la feciorul său al doilea şi la familia lor care va câştiga în cinste şi la el însuşi ajuns nobil căci, fără îndoială, când fratele său va ajunge rege, el va primi un titlu de nobleţe. Aflase despre astfel de întâmplări şi din cărţile pe care le citise şi văzuse şi în localurile unde se jucase piese de teatru. Dar Wang al doilea care devenea din ce în ce tot mai sceptic pe măsură ce-şi revenea în fire, mai ales că întreprinderea aceasta i se părea acuma foarte departe de oraşul lor liniştit, văzând la ce se gândeşte fratele său mai în vârstă, se simţi înfiorat de pizmă şi cu toată prudenţa lui obişnuită, începu şi el să se gândească:

„Va trebui să fiu cu băgare de seamă, căci chiar dacă visurile fratelui meu mai tânăr vor ieşi mai puţin bine decât îşi închipuie el şi chiar dacă ar realiza numai a zecea parte din ceea ce visează, eu va trebui să fiu gata, ca să împart cu el reuşita lui, aşa că nu se poate să merg prea departe cu neîncrederea”. Pe urmă adăugă cu glasul ridicat:

— Bine, dar eu va trebui să-i dau banii de care are nevoie, căci fără mine nu va putea face nimic. Va trebui să aibă la îndemână tot ce-i lipseşte, până în ziua când se va statornici; de unde voi putea scoate tot ce-i trebuie lui, nici eu nu ştiu deocamdată. La urma urmelor eu sunt numai un mic om cu oarecare stare, de care cei cu adevărat bogaţi nici nu vor să ţină seamă. La început voi putea face rost de banii trebuitori din vânzarea holdelor lui, pe urmă vom putea vinde o parte şi din pământul nostru, al meu şi al tău. Dar ce facem, dacă se va întâmpla că după ce am vândut tot ce se poate vinde, el n-a reuşit să facă ce şi-a pus de gând?

— Eu îl voi ajuta… eu îl voi ajuta… repetă fratele cel mai în vârstă, căci în clipa aceasta i-ar fi fost peste putinţă să-şi închipuie,

că cineva ar fi în stare să facă pentru fratele său mai mic, mai mult decât ar fi făcut el însuşi. Împintenaţi de propria lor lăcomie, cei doi fraţi se ridicară amândoi în picioare şi Wang al doilea adăugă:

— Haide, să mai ieşim o dată în ţarină şi să începem fără întârziere vânzarea holdelor ce le vom alege.

Dar după ce ieşiră în largul ţarinei, cei doi fraţi îşi aduseră şi de astă dată aminte de Floare de Păr, şi se feriră să se apropie de arealul casei de lut. Încălecară doi măgăruşi ce-i găsiră în poarta oraşului şi apucară pe potecile răzoarelor dintre holde, iar stăpânii dobitoacelor fiind oameni tineri, alergau în urma lor şi le îndemnau la drum, spre partea de miazănoapte, foarte departe de casa de lut şi de holdele ce se aşterneau împrejurul ei. Măgăruşul pe care încălecase Wang al doilea se îndemna destul de uşor la drum, dar cel pe care încălecase fratele său, se legăna pe picioruşele subţiri, deoarece Wang cel mai în vârstă se îngrăşa pe zi ce trecea şi se îngreunase în aşa măsură încât cel mult peste zece ani trebuia să ajungă o ciudăţenie nu numai în oraş ci în toată regiunea, căci abia împlinise patruzeci şi cinci de ani şi pântecele lui era cât un butoi, iar fălcile îi tremurau de grăsime, ca nişte şunci. Astfel trebuiră să poposească, pentru ca măgăruşul care-l ducea, să poată să mai răsufle, dar cu toate acestea, făcură drumul destul de bine şi văzură din nou pe toţi dijmaşii şi toate holdele pe care chiar de rândul trecut hotărâseră să le scoată în vânzare. Wang al doilea întrebă pe fiecare dijmaş, dacă ar vrea să cumpere pământul pe care-l lucrează şi dacă vrea să-l cumpere, cum şi când ar putea să-l plătească.

De vreme ce Wang Tigrul avea nevoie de arginţi, hotărâră să-i lase lui partalul cel mai întins de pământ care era foarte departe de oraş, dar îl lucra un singur dijmaş, un plugar cumsecade şi înstărit, care începuse ca argat în curtea lui Wang Lung şi se căsătorise cu o roabă de a lui din casa de la oraş, dar roaba aceasta era o femeie cumsecade şi vrednică, slobodă de gură, care muncea din greu, chiar în timpul când era însărcinată şi îndemna şi pe bărbatul ei să lucreze mai cu tragere de inimă decât ar fi lucrat dacă ar fi fost numai el în ţarină. Reuşiseră să facă ceva avere şi în fiecare an luau tot mai mult pământ cu arendă din ţarina lui Wang Lung aşa că trebui să-şi tocmească lucrători pentru a-l putea ara şi semăna. Cu toate acestea mai lucrau şi ei căci erau oameni strângători şi nu se fereau să muncească.

În ziua cu pricina fraţii cei doi veniră la omul acesta şi Wang cel

mai în vârstă îl întrebă:

— Avem mai mult pământ decât ne-ar face trebuinţă şi avem nevoie de bani ca să începem un alt soi de afaceri aşa că, dacă ai vrea să cumperi pământul acesta pe care-l lucrezi în dijmă, noi ţi l-am vinde foarte bucuroşi.

Omul făcu ochii mari ca două cepe, uitându-se la ei şi rămase cu gura căscată, apoi răspunse stropind salivă printre dinţii rari, căci aşa era obiceiul lui.

— Nici n-aş fi îndrăznit să visez că familia voastră s-a hotărât atât de repede să vândă pământul acesta, mai ales că bătrânul vostru părinte ţinea atât de mult la ţarina lui.

La aceste cuvinte colţurile gurii cu buze groase a lui Wang cel mai în vârstă se repeziră în jos şi, uitându-se la el grav, îi răspunse:

— Cu toată dragostea lui faţă de pământul din ţarină, ne-a lăsat o povară grea de purtat. Trebuie să ne îngrijim de cele două ibovnice ale lui, deşi niciuna dintre ele nu este mama noastră. Celei mai în vârstă îi place să mănânce bine şi să bea bine şi trebuie să joace şi zaruri în fiecare zi, dar nu e nici atât de deşteaptă, încât să poţi spune despre ea că a câştigat de fiecare dată când joacă. Banii din arenzi intră cu greutate şi veniturile atârnă de ceea ce vrea cerul. O casă cum este a noastră cere cheltuială din gros, căci nu s-ar cădea şi ar însemna să fim nevrednici de părintele nostru, dacă am lăsa ca familia noastră să ducă lipsă şi să se arate mai săracă decât pe vremea când el era în viaţă. Prin urmare va trebui să ne despărţim de o bucată de pământ, pentru a putea trăi.

Dar auzind pe fratele său ce vorbeşte, Wang al doilea începu să se frământe în loc şi să tuşească, încruntându-se şi zicându-şi că fratele său este un mare caraghios, căci dacă se întâmplă să te dai de gol şi omul presimte că vrei să vinzi, preţul scade numaidecât. De aceea se grăbi să adauge şi el:

— Sunt foarte mulţi care se interesează de pământul nostru, pentru a-l cumpăra, deoarece se ştie că pământul cumpărat în părţile acestea de părintele nostru este bun şi poate cel mai bun din întreaga regiune. Dacă se va întâmpla să n-ai nevoie de pământul pe care-l lucrezi în dijmă, cred că va fi mai bine să ne spui cât mai curând, ca să putem sta de vorbă cu ceilalţi care ar vrea să-l cumpere.

Dar plugarul acesta cu dinţii răsuciţi ţinea la pământul pe care-l lucra şi îl cunoştea de la un capăt la altul; ştia fiecare hat şi poală de deal şi ştia unde trebuie să facă răzoarele mai adânci pentru

scurgerea apelor de ploaie, ca să-şi pună recolta la adăpost. În aceeaşi vreme întrebuinţase mult gunoi pentru îngrăşarea holdelor, nu numai bălegarul vitelor din curtea lui şi al oamenilor, dar cărase cu găleţile pe cobiliţă, chiar gunoi adunat de pe maidanele din oraş, aducându-l cu spinarea de la o depărtare atât de mare. De multe ori se ridica din aşternut cu noaptea în cap şi pleca la drum cu găleţile şi cobiliţa. Aducându-şi acuma aminte de poverile acestea prost mirositoare pe care le cărase şi la munca lui în largul holdelor acestora, se gândi că nu s-ar cădea ca după toată truda aceasta, pământul să treacă în stăpânirea altuia, aşa că răspunse cu sfială:

— De, nu m-am gândit încă să pot stăpâni chiar eu pământul acesta. Credeam că abia pe vremea când feciorul meu va ajunge şi el să se statornicească, ar putea fi scos în vânzare. Dar dacă vreţi să-l vindeţi acuma, mă voi gândi ce s-ar putea face şi voi veni mâine, să vă spun ce-am hotărât. Cât cereţi pe el?

Cei doi fraţi se uitară unul la altul şi Wang al doilea, se grăbi să răspundă înaintea fratelui său mai în vârstă, ca nu cumva el să ceară prea puţin:

— Preţul este destul de bun şi numai cât se cade; cerem cinzeci de arginţi pentru o holdă care să fie a şasea parte dintr-un hectar.

Preţul acesta era mare şi exagerat pentru o bucată de pământ care era atât de departe de oraş, un preţ care nu se putea plăti, ori asta o ştiau toţi trei, dar în orice caz însemna începutul târgului. Plugarul le răspunse:

— Eu sunt om sărac şi n-am de unde da atâţia bani, dar vă voi spune mâine ce-am hotărât.

Wang cel mai în vârstă se sperie, nu cumva să piardă vânzarea şi-i răspunse:

— Cred că nu vom strica târgul, căci vei mai da dumneata, vom mai lăsa noi şi ne vom înţelege.

Dar Wang al doilea îi aruncă o privire întunecată şi smâcindu-l de mâneca hainei, de teamă să nu mai îndruge şi alte prostii, plecară împreună. Plugarul strigă după ei:

— Voi veni mâine, după ce mă voi hotărî ce să fac. Altceva nu le spuse, căci deşi avea de gând să se sfătuiască să ţină socoteală de ce va zice soţia lui, prin urmare era obligat să-şi păstreze demnitatea, invocând un pretext oarecare.

A doua zi dimineaţa, după ce noaptea trecută se sfătuise cu nevasta lui, plecă la oraş şi se opri la casa unde locuiau cei doi şi începu să se ciorovăiască şi să se târguie cu ei, exact cum

odinioară se târguise şi Wang Lung, în aceeaşi casă, pentru pământul ce-l stăpânea familia din casa care de atunci se fărâmiţase şi se risipise în lume, fără să mai rămână altceva dintr-însa, decât pietrele şi cărămizile ce se vedeau aci. În cele din urmă se înţeleseră la un preţ cu o treime mai mic decât ceruse Wang al doilea, iar plugarul primi să plătească preţul acesta, pentru că nevastă-sa îi spusese că-l va putea primi, dacă se va întâmpla să fie peste putinţă să scoată pământul mai ieftin. După ce făcură târgul, plugarul întrebă:

— Cum aţi vrea să vă dau preţul de cumpărare, în argint gheaţă sau în recoltă?

Wang al doilea se grăbi să-i răspundă:

— Vei plăti jumătate în argint şi cealaltă jumătate în recoltă.

Răspunsul acesta i-l dădu pentru că se gândea, că primind o parte din bani în recoltă, pe aceasta o va vinde la vreme prielnică, aşa că va putea câştiga şi el ceva, fără să păgubească pe fratele său, deoarece nu interesa pe nimeni dacă preţul cerealelor se urca şi va câştiga şi el ceva pentru osteneala lui, căci i se cuvenea. Plugarul însă declară:

— Mi-e peste putinţă să scot atâţia arginţi, căci n-am de unde. Dar vă voi plăti o treime în argint, o treime în cereale, acu pe loc, iar ce mai rămâne vă plătesc din recolta anului viitor, tot în cereale.

Wang cel mai în vârstă se uită la el cu mândrie şi începu să se frământe pe scaunul unde se aşezase, împreună cu ei în sala cea mare, apoi răspunse:

— Dar de unde ştii ce vreme va fi anul viitor, de unde ştii că ploile vor veni la vreme şi cum am putea noi să ştim ce ni se cade să mai primim?

Plugarul sta sfios în faţa acestor orăşeni care erau stăpânii pământului său şi sugându-şi măselele înainte de a răspunde, le spuse îngăduitor:

— Traiul nostru al celor de la ţară este întotdeauna în voia proniei cereşti, aşa că dacă nu vreţi să fiţi în primejdie, va trebui să ţineţi pământul ca chezăşie.

Astfel ajunseră la învoială şi a treia zi plugarul le aduse arginţii, nu toţi dintr-odată, ci în trei rânduri, câte un fişic înfăşurat într-o bucată de pânză albastră pe care îl aducea ascuns în sân. De fiecare dată scotea argintul cu încetineală şi obrazul i se contracta ca de o durere neînţeleasă şi-l punea pe masă cu mare greutate, ca şi când i-ar fi părut rău de el, căci pentru el argintul acesta însemna

ani lungi de viaţă, ocale de sudoare şi vlagă stoarse de muncă. Scoase banii din toate ascunzătorile ce le avea şi mai împrumutase şi de la alţii tot ce putuse împrumuta, dar cu toate acestea nici argintul acesta nu l-ar fi putut aduna decât datorită unui trai chinuit şi plin de renunţări.

Dar cei doi fraţi nu erau în stare să vadă altceva decât argintul şi după ce puseră pecetea pe actele de vânzare, iar plugarul plecase oftând, Wang cel mai în vârstă zise cu dispreţ:

— Oamenii de la ţară fac întotdeauna mare caz de viaţa pe care o duc şi se plâng că trăiesc greu şi muncesc fără folos. Dar cred că fiecare dintre noi ar fi bucuros să poată câştiga argintul, aşa cum l-a câştigat omul acesta, căci mi se pare că nu i-a fost greu deloc. Dacă sunt în stare ca din pământul luat în arendă să câştige atâţia bani, atunci de aci înainte voi strânge şi eu mai tare pe dijmaşii mei.

Sumecându-şi mânecile hainei de mătase şi frecându-şi una de alta mâinile palide, luă în palmele catifelate grămada de argint şi-o lăsă să i se strecoare printre degetele sugrumate la încheieturi, ca degetele unei femei. Wang al doilea ridică banii din faţa lui şi începu să-i numere repede şi să-i facă grămezi de câte zece arginţi, deşi fuseseră odată destul de bine număraţi, pe urmă îi făcu fişicuri, aşa cum fac negustorii, în bucăţile de hârtie ce le avea dinainte pregătite, iar în timpul acesta Wang cel mai în vârstă se uita la el nemulţumit şi înţelegând că banii aceştia vor pleca numaidecât din casă, îl întrebă cu părere de rău:

— Crezi că trebuie să-i trimitem toţi banii aceştia?

— Trebuie să i-i trimitem, răspunse Wang al doilea cu glasul rece ca un sloi de gheaţă, văzând lăcomia oglindită pe obrazul fratelui său. Trebuie să-i trimitem chiar acuma, altfel încercarea lui nu va reuşi. Va trebui să fac şi socoteala recoltei şi s-o vând, ca banii să fie gata, în ziua când va sosi crainicul trimis de el.

Dar nu spuse fratelui său că partea de recoltă o va vinde şi cu banii va cumpăra alta, ca s-o vândă şi pe aceasta, căci el nu cunoaşte astfel de apucături negustoreşti, aşa că Wang cel mai în vârstă stătu şi se uită oftând după banii care plecau. După ce fratele său plecă, el mai întârzie o vreme în sală, simţindu-se copleşit de melancolie şi tot atât de sărac, ca şi când l-ar fi jefuit cineva.

Floare de Păr poate n-ar fi aflat niciodată despre ceea ce s-a întâmplat, deoarece Wang al doilea era om viclean şi nu pomenea

nimănui şi niciodată despre ceea ce făcea, aşa că nici ei nu-i spuse nimic, nici chiar când se duse să-i plătească pensia cuvenită în fiecare lună. Îi ducea de fiecare dată câte douăzeci şi cinci de arginţi, aşa cum îi poruncise Wang Tigrul, iar în ziua când veni întâia dată cu banii, femeia îi spuse cu glasul blând:

— De unde sunt aceşti cinci arginţi, căci după cât ştiu eu nu mi s-au dat decât douăzeci, dar pentru mine chiar atât ar fi prea mult, dacă n-aş avea pe fata aceasta a stăpânului meu. Despre aceştia cinci eu n-am auzit pomenindu-se nimic.

Wang al doilea îi răspunse:

— Primeşte arginţii, căci fratele meu mai tânăr mi-a poruncit să ţi-i dau şi sunt din ceea ce i s-ar cuveni lui.

Dar când auzi ce-i spune, Floare de Păr numără numaidecât cinci arginţi din banii ce-i avea în palmă şi-i feri la o parte, cu mâinile tremurând, ca şi când s-ar fi temut să nu-i ardă degetele şi declară:

— Nu vreau banii aceştia... nu vreau să iau nimic mai mult decât ceea ce mi se cuvine!

La început Wang al doilea se gândi să stăruiască, dar pe urmă îşi aduse aminte de riscul ce-l va avea, dacă va împrumuta fratelui său bani pentru întreprinderea lui, şi de toate alergăturile pentru care nu primea niciun fel de răsplată, dar îşi aduse mai ales aminte de eventualitatea când întreprinderea lui nu va reuşi. Aducându-şi aminte de toate acestea, întinse mâna după arginţii pe care femeia îi pusese pe masă şi adunându-i, îi băgă într-un buzunar de la piept al hainei, apoi îi răspunse cu glasul stins:

— De, poate e mai bine aşa, mai ales că cealaltă care este mai bătrână, primeşte tot atâta, prin urmare se cade ca tu să primeşti ceva mai puţin. Voi spune fratelui meu ce ai hotărât.

Dar văzând-o cât este de pornită, se feri să-i mai spună că până şi casa în care trăia acum este tot a fratelui său mai mic, deoarece era mai bine pentru toţi ca ea să rămână aci, împreună cu fata cea slabă de minte. Prin urmare plecă şi Floarei de Păr nu-i spuse mai mult de atâta, aşa că în afară de rarele cazuri, fie pentru o pricină, fie pentru alta, când trebuia să se întâlnească, Floare de Păr nu văzu pe nimeni dintre membrii familiei care trăia în casa cea mare de la oraş. E adevărat că în fiecare primăvară, la vreme hotărâtă, vedea pe Wang cel mai în vârstă care trecea să măsoare sămânţa pentru dijmaşii care-i lucrau pământul, deşi el venea şi se uita mândru la ce se întâmplă, căci de măsurat sămânţa o măsura un om al lui pe care-l aducea anume pentru treaba asta.

Uneori venea şi înainte de a începe secera, pentru a face socoteala ce fel de recoltă va da pământul şi a se convinge dacă dijmaşii lui au sau n-au dreptate când se plâng mereu, ba că anul a fost rău, ba că recolta e slabă, ba că ploaia căzută n-a fost de ajuns.

Astfel se întâmpla să-l vadă de câteva ori pe an, şi de fiecare dată asuda şi gâfâia din greu şi era nemulţumit, că trebuie să iasă în ţarină, iar dacă se întâmpla să întâlnească pe Floare de Păr, o saluta, cu jumătate gură; dar deşi ea se prosterna cu tot respectul în faţa lui, se ferea totuşi să vorbească cu el, deoarece era atât de înfumurat şi avea obiceiul că se uita pe sub sprâncene la orice femeie.

Totuşi văzând că vine mereu şi pleacă, ea îşi închipuia că ţarina trebuie să fie în aceeaşi stare ca şi până acuma, că Wang al doilea vede de holdele lui şi ale fratelui său mai mic, iar ei nu se gândiră să-i spună nicio vorbă despre ceea ce făcuseră. De fapt ea nici nu prea era femeia cu care ai fi putut sta uşor de vorbă, deoarece era o fire liniştită şi foarte rece, afară de cazul când trebuia să stea de vorbă cu copiii, aşa că deşi era o fire blândă, avea totuşi ceva care făcea oamenii să se teamă de ea. Nu avea niciun prieten, afară de câteva călugăriţe pe care le cunoscuse în vremea din urmă şi care trăiau într-o casă cenuşie de pământ bătut, înconjurată de un zăvoi de sălcii, nu tocmai departe de casa ei. Pe călugăriţele acestea le primea întotdeauna mulţumită şi când se întâmpla să vină la ea şi să o iniţieze în doctrinele lor, le asculta cu băgare de seamă şi după ce plecau, se gândea la tot ce i-au spus, căci era nerăbdătoare să înveţe ritualul, pentru a se putea ruga pentru odihna lui Wang Lung.

Astfel poate ea n-ar fi aflat niciodată despre vânzarea pământului dacă nu se întâmpla ca chiar în anul acela, când plugarul cumpărase partalul de pământ ce-l avea în dijmă, micul cocoşat, feciorul lui Wang cel mai în vârstă, nu s-ar fi luat de departe după părintele său, fără ca el să bage de seamă, în ziua când ieşise în ţarină, la adunatul recoltei.

Băieţaşul acesta era o fire stranie, şi nu semăna cu niciunul dintre copiii din curţile casei de la oraş. Maică-sa nu-l putuse suferi chiar din ziua naşterii lui – fără ca cineva să poată înţelege pricina acestei porniri a ei – poate din cauză că era mai rumen la faţă şi mai urât la vedere decât ceilalţi copii, sau poate din pricină că i se urâse să mai nască şi i se urâse cu el, chiar înainte de a-l naşte.

Tocmai din pricina asta, îl dăduse numaidecât unei roabe să-l alăpteze, dar nici roaba aceasta nu-l putea suferi, din pricină că-i luaseră propriul ei copil, pentru a i-l da pe acesta şi spunea că are ochi prea cuminţi pentru vârsta lui, ceea ce era semn rău la un copil. Mai spunea că ar fi plin de răutate şi că o muşcă de câte ori îi dă să sugă, iar într-un rând, când îl alăpta la umbra unui copac din curte, roaba ţipă şi-i dădu drumul pe lespezile de piatră. Când se apropiară şi ceilalţi să vadă ce s-a întâmplat, roaba le spuse că băiatul a muşcat-o de i-a dat sângele şi scoţând sânul, văzură că de fapt sfârcul sânului îi sângera.

Din cauza aceasta copilul rămăsese cocoşat şi părea că toată puterea lui s-a adunat în ghemotocul ce-l purta între umeri şi toţi din curte îi spuneau Cocoşatul, până şi părinţii lui. Fiind atât de nenorocit şi în casă părinţii lui având alţi feciori de care să se ocupe, nimeni nu se mai gândea la el, şi nu trebui să-şi mai bată capul nici cu învăţătura şi nici să facă ceva, aşa că bietul de el se obişnui devreme să se ferească din calea tuturor şi mai ales a celorlalţi copii care-şi băteau fără milă joc de el, din pricina cocoaşei pe care o purta în spinare. Rătăcea pe marginea drumurilor sau ieşea singur departe în largul câmpurilor, şchiopătând şi târându-se din greu cu povara de pe umeri.

În ziua aceasta, când tocmai trebuia să înceapă secerişul, se luase după tatăl său, urmându-l de la mare depărtare, dar ferindu-se de el, nu cumva să-l vadă, căci ştia că tatăl său este întotdeauna supărat când trebuie să iasă în ţarină, aşa că se ţinu după el până ajunse în apropierea casei de lut. Dar Wang cel mai în vârstă trecu înainte spre holdele lui, iar cocoşatul se opri să vadă cine stă în faţa casei.

Era chiar fata cea slabă de minte a lui Wang Lung care sta la soare, cum făcea întotdeauna, dar astăzi era femeie în toată firea, căci împlinise aproape patruzeci de ani şi în păr avea şuviţe cărunte. Totuşi rămăsese ca şi până acuma, o biată nenorocită care zâmbea mereu şi învârtea între degete fâşia ei de pânză colorată. Cocoşatul se opri şi se uită la ea mirat, căci până acum n-o văzuse niciodată, apoi începu să facă şi el tot felul de giumbuşlucuri, să se strâmbe la ea şi să pocnească din degete, aşa că biata nenorocită se sperie şi începu să ţipe cât o lua gura.

Floare de Păr sosi în goană, să vadă ce s-a întâmplat, iar când o văzu, cocoşatul alergă şchiopătând şi se ascunse între tufele de bambus, iar de aici se uita la ele speriat, întocmai ca o mică

sălbăticiune. Dar Floare de Păr îl văzuse cine este şi uitându-se în partea unde se ascunsese, zâmbi cu tristeţe şi scoase din sân o bucată de turtă dulce dintre acelea pe care le purta întotdeauna la ea ca să aibă cu ce îmbuna fata cea slabă de minte când se întâmpla, ca din cine ştie ce pricină, să se încăpăţâneze şi să n-o asculte, întinse bucata de turtă spre cocoşatul care la început se uita la ea cu sfială, apoi ieşi din ascunzătoarea lui şi apropiindu-se, i-o luă din mână şi o băgă în gură, toată dintr-odată. Pe urmă ademenindu-l cu tot felul de vorbe bune, îl făcu să se aşeze alături de ea, pe laviţa din faţa intrării. Văzându-l cum se îngrămădeşte alături de ea, întocmai ca o pasăre căzută, şi văzându-i chipul mic şi ostenit de povara dintre umeri, cu ochii trişti şi căzuţi în adâncul capului, nu fu în stare să-şi dea seama dacă este bărbat sau copil, căci era atât de mic şi de neputincios, aşa că întinzând braţul şi trecându-i-l împrejurul trupului firav, îl întrebă cu glasul tremurând de milă şi blândeţe:

— Spune-mi frăţioare, nu cumva eşti feciorul feciorului stăpânului meu, căci am auzit că el ar avea un fecior ca tine?

Copilul se întunecă la faţă şi încercă să-i desprindă braţul de pe trupul lui, apoi dădu din cap şi vru să plece. Dar ea îi zâmbi şi-i mai dădu o bucată de turtă apoi adăugă:

— Văd în jurul gurii tale ceva care seamănă cu gura fostului meu stăpân care acuma doarme sub curmalul cela de colo. Prezenţa lui îmi lipseşte atât de mult încât mi-ar plăcea să vii mai des pe aici, deoarece semeni puţin cu el.

I se întâmpla pentru întâia dată să audă pe cineva vorbind cu el în felul acesta şi să-i spună să mai vină, căci era obişnuit, deşi era feciorul unui om bogat, să vadă chiar pe fraţii lui că-l dau la o parte din drumul lor şi să vadă slugile că nu-i dau nicio atenţie şi-l servesc pe el cel din urmă la masă, deoarece ştiau că mama lui nu-l poate suferi. Se uită la ea mâhnit şi buzele începură să-i tremure, apoi se porni pe plâns, deşi nici el nu ştia de ce plânge şi răspunse:

— De ce mă faci să plâng; mai bine lasă-mă în pace… nu ştiu de ce-mi vine să plâng… când te aud vorbind cu mine în felul acesta…

Floare de Păr îi trecu braţul împrejurul cocoaşei şi încercă să-l mângâie cu vorbe bune, iar cocoşatul – fără să-şi poată explica de ce – simţi că atingerea braţului ei este cea mai plăcută mângâiere pe care a cunoscut-o până acuma trupul său chinuit şi se opri din plâns, împăcat şi fără să înţeleagă. Dar Floare de Păr nu se uită la el vreme prea îndelungată cu milă, ci-l privi cum ar fi privit un tânăr

sănătos şi voinic, cum erau ceilalţi tineri de seama lui, aşa că din ziua aceea cocoşatul începu să vină adeseori la casa de lut, deoarece nimeni nu se interesa de el unde se duce şi ce face. Venea în fiecare zi, până când simţi că sufletul lui este pentru totdeauna legat de Floare de Păr. La rândul ei, Floare de Păr se prefăcea că ar avea nevoie de el, ca să-i ajute la îngrijirea fetei cea slabă de minte, şi de vreme ce până acuma nimeni nu se gândise la el niciodată ca la unul care ar putea fi de vreun folos, cocoşatul se linişti, deveni mai blând şi se dezbăra de multe din obiceiurile lui urâte, pe măsură ce trecea timpul.

Dacă n-ar fi fost cocoşatul acesta, Floare de Păr n-ar fi aflat niciodată că se pregăteau să vândă pământul. Nici cocoşatului nu i-ar fi trecut prin gând să-i spună de-a dreptul, căci vorbea cu ea despre tot ce-i trecea prin minte, bâiguind mai despre una mai despre alta, aşa că într-una din zile îi spuse:

— Am un frate care va deveni un ostaş de frunte, într-o bună zi unchiul meu va ajunge general vestit şi fratele meu a fost dat în seama lui ca să înveţe meşteşugul armelor. Unchiul meu va ajunge tot atât de mare ca şi un rege şi atunci fratele meu va fi cel mai de vază căpitan al său, căci aşa spunea mama pe care am auzit-o vorbind despre asta.

Floare de Păr sta alături de el pe laviţa din faţa intrării şi uitându-se departe în lungul holdelor, îl întrebă cu glasul domol:

— Vasăzică unchiul tău este un bărbat atât de vestit? Pe urmă după ce mai trecu o bucată de vreme, adăugă: Totuşi eu aş fi preferat ca să nu se facă soldat, deoarece meseria aceasta este atât de crudă!

Dar băiatul îi răspunse cu mândrie:

— Da, va deveni cel mai mare general şi cred că un soldat, dacă se întâmplă să aibă curaj şi să se poarte ca un erou, este tot ce poate să fie mai măreţ în visurile unui bărbat. Datorită lui, noi toţi ne vom ridica la mare faimă. În fiecare lună tatăl şi unchiul meu îi trimit arginţii de care are nevoie pentru a deveni mare şi în fiecare lună vine un om urât la vedere, cu buză de iepure, care duce banii spre miazăzi. Dar toţi banii aceştia ni-i va da după aceea înapoi, căci aşa am auzit pe tatăl meu spunând mamei.

Auzind aceste vorbe ale lui, Floare de Păr se simţi înfiorată de o uşoară nelinişte şi după ce se mai gândi o vreme, îl întrebă, ca şi când ar fi vorbit despre ceva fără nicio însemnătate:

— Mă mir de unde iau atâţia arginţi? Nu cumva aceştia sunt banii

pe care unchiul tău al doilea îi scoate din negoţul lui?

Cocoşatul îi răspunse, fără să bănuiască nimic şi mândru de cunoştinţele lui:

— Nu-i scoate din negoţ, ci au început să vândă pământul ţarinei stăpânite de bunicul meu, căci aproape în fiecare zi văd plugarii intrând în casa noastră şi aceştia scot din sân legăturile de argint care lucesc ca stelele, când îi împrăştie pe masa din odaia tatălui meu. Am văzut în mai multe rânduri întâmplându-se aşa ceva, dar ei nu se supără că sunt şi eu de faţă, deoarece eu sunt un nevrednic.

Floare de Păr sări atât de repede în picioare încât cocoşatul se uită la ea mirat, deoarece ea umbla întotdeauna făcând mişcări încete, dar femeia se stăpâni numaidecât şi-i spuse cu toată blândeţea:

— Mi-am adus aminte că am puţină treabă. Vrei să ai grijă de fata asta, până când eu voi fi plecată? Nu am pe nimeni în care să pot avea încrederea pe care o am în tine.

Băiatul era foarte mândru de încrederea ei, aşa că-şi uită de ce i-a spus şi rămase nemişcat, ţinând fata de poală rochiei, până când Floare de Păr îşi făcu pregătirile de plecare. În timp ce se îmbrăca într-o haină neagră, îl văzu urmărind mişcările fetei, pe urmă ieşi din casă şi plecă spre largul ţarinei. Dar mergând aşa, se întorcea mereu spre ei, să-i vadă ce fac şi buzele i se înfiorau de un zâmbet trist şi plin de duioşie, văzându-i că amândoi stau nemişcaţi şi o aşteaptă. Cu toate acestea îşi continuă drumul, deşi se uita la ei cu dragoste, căci în toată lumea aceasta nu-i mai rămăsese nimeni decât aceştia doi nenorociţi; în sufletul ei însă simţea o supărare atât de puternică, încât nu şi-o mai putea stăpâni, dar supărarea aceasta a ei, oricât de adâncă ar fi fost, nu se repezea în afară şi nici nu putea fi molcomită, decât după ce va ajunge în faţa celor doi fraţi, de la care trebuia să afle ce au făcut cu ţarina moştenită de la părintele lor, pământul pe care-l cumpărase ca să fie leagăn pentru viitor celor care îi vor purta numele.

Mergea grăbită pe potecile dintre holde şi împrejurul ei nu se vedea nimeni, decât ici-colo, la mari depărtări câte un ţăran ieşit la muncă, în hainele albastre de lucru, stând plecat cu sapa asupra brazdelor. Uitându-se la ei, ochii i se umpleau de lacrimi, cum i se întâmpla de multe ori în timpul din urmă, când îşi aducea aminte de Wang Lung care umblase şi el pe potecile acestea dintre holde şi căruia îi era dragă ţarina lui şi din când în când se oprea şi lua în

mână câte un bruş de pământ şi-l fărâma între degete; el nu o arenda niciodată pe vreme mai lungă de un an, pentru că nu se putea despărţi de ea… dar acuma netrebnicii de feciori începuseră să vândă pământul lui.

Deşi Wang Lung era mort demult, pentru Floare de Păr el continua să trăiască şi sufletul lui rătăcea mereu printre holdele ţarinei, aşa că ar fi fost peste putinţă ca el să nu afle când vor începe să le vândă. De câte ori se întâmpla să simtă câte o înfiorare rece şi neaşteptată de vânt pe obraz, fie ziua fie noaptea, sau să vadă câte un vârtej la răscrucea drumurilor, vârtejuri de vânt de care unii oameni se tem, din pricină că par atât de stranii şi se spune că într-însele sunt sufletele care trec, Floare de Păr ridica obrazul şi zâmbea, ca să le simtă mângâierea, căci îşi închipuia că ar putea fi sufletul moşneagului care pentru ea fusese ca un părinte şi la care ţinuse mai mult decât la părintele ei adevărat care o vânduse ca pe o roabă.

Conştientă de apropierea lui, mergea grăbită printre holdele care-şi legănau belşugul ca o apă în faţa ei, căci de cinci ani nu se mai pomenise de foamete în părţile acestea şi nici acum nu se putea să fie, deoarece grâul era înalt şi-şi legăna spicele grele care erau verzi şi nu ajunseseră încă în pârga secerişului. Trecând acuma pe mijlocul holdelor, simţi că se ridică un vânt uşor care întoarse spicele şi le făcu să sclipească cum ar sclipi lamurile de argint, de parcă s-ar fi întins spre ea, să le alinte şi uitându-se la jocul lanurilor, se întrebă ce fel de vânt o fi acesta şi se opri câteva clipe, până când vântul se domoli şi coborî în adâncul holdelor de grâu.

După ce ajunse în oraş şi trecu de poarta unde vânzătorii îşi întinseră tot felul de mărfuri pe care le aduseseră de la ţară, plecă ochii în pământ şi trecu pe lângă ei, ca nu cumva să întâlnească privirile unui bărbat. Dar nimeni n-o băgă în seamă, căci era atât de mică şi de firavă şi nu mai era nici tânără, cum fusese înainte de asta, pe urmă îmbrăcată în haine negre şi fără suliman pe obraz, în faţa unui bărbat nu putea să pară cu nimic mai deosebită decât oricare altă femeie. Astfel trecu pe lângă ei. Dacă cineva i-ar fi văzut obrazul cu trăsături liniştite, n-ar fi putut bănui ce supărare adâncă îi răscoleşte sufletul, nici că se duce cu tot curajul, pentru a înfrunta din toată amărăciunea pe cei doi fraţi.

Când ajunse în faţa casei, trecu pragul porţii, fără să mai spună cine este. Bătrânul străjer moţăia la intrare, cu gura căscată din

care i se vedeau numai cei trei dinţi ce-i mai rămăseseră, şi tresări când o văzu trecând, dar o cunoştea cine este şi începu să moţăie din nou. Se duse, aşa cum îşi pusese de gând, de-a dreptul în casa lui Wang cel mai în vârstă, căci deşi îl dispreţuia din toată inima, credea totuşi că-l va putea mişca mult mai uşor cu vorbele ei decât ar fi putut mişca inima otrăvită de lăcomie a lui Wang al doilea. Ştia, de asemenea, că numai rareori se întâmpla ca Wang cel mai în vârstă să fie cu dinadinsul nepoliticos, şi că deşi era un caraghios, uneori se întâmpla să aibă inimă bună, mai ales atunci când bunătatea lui nu-l stingherea prea mult. Dar se temea de ochii mărunţi şi vicleni ai lui Wang al doilea.

Intră în curtea exterioară unde găsi o roabă tânără şi drăguţă, ieşită din casă pentru a vedea un slujitor tânăr care tocmai atunci se găsea – pentru o pricină oarecare – aci în curte, aşa că Floare de Păr îi spuse foarte politicoasă:

— Fetiţo, spune stăpânei tale că am venit pentru ceva, şi întreab-o dacă mă poate primi.

Soţia lui Wang cel mai în vârstă arătase oarecare prietenie Floarei de Păr după moartea lui Wang Lung, chiar mai multă prietenie decât arătase lui Lotus, din pricină că aceasta era vulgară în tot ce făcea şi prea slobodă la gură, iar Floare de Păr nu avusese niciodată astfel de purtări. Înainte de asta, mai demult, când se întâmpla să se întâlnească la câte o ceremonie de-a familiei, îi spunea fără niciun înconjur:

— Tu şi eu suntem sufleteşte mult mai aproape una de alta, decât toate celelalte femei, deoarece gusturile noastre se aseamănă şi sufletele noastre se înţeleg.

Tot pe atunci îi spusese:

— Vino din când în când pe la mine şi povesteşte-mi ce spun călugăriţele şi preoţii despre zei. În toată casa aceasta noi două suntem singurele fiinţe evlavioase.

Vorbele acestea i le spusese după ce aflase că Floare de Păr primeşte în casa ei călugăriţele care erau în mănăstirea din apropierea casei de lut. Astfel acuma întrebă de ea, iar slujitoarea cea frumoasă se întoarse numaidecât, cu ochii alergând în toate părţile, ca să vadă dacă tânărul slujitor mai e în curte sau a plecat, şi-i spuse:

— Stai până îţi trimite vorbă să pofteşti în sala cea mare şi să te aşezi în jeţ, căci va veni şi ea numaidecât, după ce-şi va termina rugăciunea mătăniilor pe care a juruit să le recite în fiecare

dimineaţă.

Astfel Floare de Păr intră în sala cea mare şi se aşeză într-un jeţ lateral.

Se întâmpla însă că tocmai în ziua aceea Wang cel mai în vârstă să se scoale foarte târziu, deoarece noaptea trecută fusese la un ospăţ dat într-unul dintre localurile mai alese din oraş. Fusese o petrecere cu vinuri foarte bune şi la spatele scaunului fiecăruia dintre cei de faţă era câte o cântăreaţă care să-i toarne vin, să cânte şi să facă tot ce-i va cere cel pentru serviciul căruia fusese tocmită. Wang cel mai în vârstă mâncase până nu mai putuse şi băuse mai mult decât de obicei, iar fata care îl slujise era foarte drăguţă şi abia împlinise şaptesprezece ani, dar cu toate acestea părea foarte pricepută şi ştia să se poarte între bărbaţi, ca o femeie măritată de cel puţin zece ani. Dar el băuse atât de mult încât nici acuma, dimineaţa, nu-şi mai aducea aminte de tot ce s-a întâmplat în ajun, aşa că intră în sală întinzându-se şi zâmbind, apoi începu să caşte, fără să-şi dea seama că mai este cineva de faţă. De fapt în dimineaţa aceasta umbla cu ochii împăinjeniţi şi se gândea la fetiţa din seara trecută şi la felul în care-şi strecurase degetele reci pe după gulerul hainei lui, când se jucase cu ea. Tocmai se gândea să întrebe pe cel care dăduse petrecerea la ce fel de casă publică era angajată, pentru a o găsi şi a o cunoaşte mai de aproape.

După ce căscă zgomotos, îşi ridică braţele deasupra capului şi se bătu cu palmele peste pulpele picioarelor, ca să se dezmeticească, pe urmă intră în sala cea mare, îmbrăcat numai în hainele de mătase cu care dormise şi cu picioarele goale în papucii de brocart. Privirile lui se opriră cu totul pe neaşteptate asupra Floarei de Păr. Sta în picioare, dreaptă şi fără să spună nimic, îmbrăcată în hainele mohorâte, dar tremurând din tot trupul, din pricina scârbei ce i-o pricinuia vederea acestui bărbat. Rămase atât de mirat la vederea ei încât coborî braţele şi-şi termină căscatul la jumătate, uitându-se la ea cu ochii ieşiţi din orbite. Apoi, văzând că este ea cu adevărat, nu o halucinaţie, tuşi ruşinat şi întrebă destul de curtenitor:

— Nu mi s-a spus că este cineva în sala aceasta. Nevasta mea ştie că ai venit?

— Da, am trimis o slujitoare ca să-i spună, răspunse Floare de Păr şi se înclină în timpul răspunsului. Pe urmă se opri şi-şi zise: „Poate va fi mai bine să-i vorbesc acuma şi să-i spun limpede ce am de spus, până suntem singuri”. Începu deci să vorbească repede, mult mai repede decât vorbea de obicei, aşa că vorbele ei

păreau că se alungă una pe alta: Am venit să văd pe stăpânul cel mai în vârstă. Sunt atât de deznădăjduită încât mi-e peste putinţă să cred ce-am aflat. Stăpânul meu a spus: „Ţarina mea nu va fi vândută niciodată”. Dar acuma văd că ai început să o vinzi... ştiu că ai început să o vinzi!

Floare de Păr simţi că o uşoară rumeneală i se urcă în obraji, căci era atât de furioasă, încât numai cu mare greutate se putea stăpâni să nu plângă. Îşi muşcă buzele şi ridicând ochii, se uită la Wang cel mai în vârstă, deşi îi era atât de scârbă, încât numai cu mare greutate putea să se uite la el, dar cu toate că venise numai pentru Wang Lung, îi fu peste putinţă să nu bage de seamă cât este de gras şi de galben, căci nu-şi încheiase hainele la gât, iar de sub ochi îi atârnau pungile de grăsime şi buzele lui groase şi palide erau răsfrânte.

Văzând-o cum se uită la el, se simţi zăpăcit, căci se temea grozav de femei când erau supărate, apoi se întoarse repede şi începu să-şi încheie hainele de pe el. Dar în acelaşi timp îi răspunse, fără să se întoarcă spre ea:

— Văd că te iei după vorbele oamenilor... sau poate ai visat!

Floare de Păr se răsti la el cu atâta înverşunare, cum n-o auzise încă nimeni vorbind:

— Nu, n-am visat... mi-a spus cineva care cunoaşte adevărul. Nu putea să-i spună de la cine a aflat, căci altfel omul acesta ar fi fost în stare să-l bată pe bietul cocoşat, aşa că nu pomeni niciun nume, ci adăugă: Mă mir că feciorii stăpânului meu îndrăznesc să se poarte în felul acesta şi să nu asculte de poruncile lui. Deşi sunt o femeie slabă şi nevrednică, trebuie să-ţi spun că stăpânul meu nu va întârzia să se răzbune. Nu este atât de departe cum vă închipuiţi, căci sufletul lui mai stăruie şi acuma în mijlocul ţarinei şi când va băga de seamă că aţi vândut-o, va găsi mijlocul să se răzbune împotriva feciorilor care nu ascultă de poruncile părintelui lor!

Vorbele acestea i le spuse pe un ton atât de straniu şi ochii ei se lărgiră şi luciră adânc, iar glasul ei de obicei liniştit fu atât de fioros şi de rece, încât se cutremură de spaimă, deşi Wang cel mai în vârstă era un bărbat cât un uriaş. Era atât de fricos încât ar fi fost peste putinţă să-l faci să treacă noaptea printr-un cimitir şi în taină era convins că toate poveştile cu duhuri pe care le auzise sunt adevărate; deşi când le auzea, se prefăcea că râde şi-şi bate joc, în realitate el le credea pe toate. Astfel, când auzi pe Floare de Păr ce-

i spune, se grăbi să răspundă:

— Nu s-a vândut decât un partal mai mic... o parte din ce a moştenit fratele meu mai tânăr, căci are nevoie de bani şi un ostaş n-are ce face cu pământul. Îţi făgăduiesc că nu vom mai vinde nimic din ce a rămas.

Floare de Păr deschise gura să spună ceva, dar înainte de a putea scoate vreo vorbă, intră soţia lui Wang cel mai în vârstă. Se vede că plânsese şi era supărată pe bărbatul ei, deoarece noaptea trecută îl simţise că s-a întors acasă beat şi vorbea despre fetele pe care le văzuse. Văzându-l acuma în faţa ei, se uită la el întunecată, iar el încercă să zâmbească şi dădu din cap respectuos, ca şi când şi-ar fi uitat de supărarea ei, dar în acelaşi timp sta la pândă şi urmărea ce va face. Se bucura pe ascuns că era de faţă şi Floare de Păr, deoarece în faţa unui străin soţia lui era prea mândră ca să-i facă reproşuri. Se grăbi să pipăie ceainicul de pe masă, pentru a se convinge dacă este încă fierbinte şi zise:

— Iată mama feciorilor mei, dar nu ştiu dacă ceaiul acesta este destul de fierbinte pentru tine? N-am mâncat încă nimic şi tocmai mă pregăteam să mă duc la ceainărie, ca să iau o supă fierbinte, dar plec numaidecât, ca să nu vă stau în cale, căci ştiu că femeile au să-şi spună câte ceva ce nu se cade să audă şi bărbaţii... apoi începu să râdă dogit şi sfios, văzând că soţia lui nu răspunde nimic ci se uită la el cu coada ochiului. Se prosternă în faţa lor şi plecă atât de grăbit, încât toată carnea se vedea cum tremură pe el.

În timpul cât el fu de faţă, soţia lui nu zise nimic, ci se aşeză pe un scaun, dar stătea dreaptă şi ţeapănă, căci nu se sprijinea niciodată de spătarul jeţului, până când el ieşi din sală. Părea o femeie desăvârşită, căci era îmbrăcată într-o haină de satin de nuanţă albastră-cenuşie, iar părul îl purta pieptănat şi netezit cu ulei, deşi era ceasul de amiază, când alte femei abia se întorc în aşternut şi întind mâna după cea dintâi ceaşcă de ceai care le aşteaptă.

După ce văzu că bărbatul ei a plecat, sugrumă un oftat şi începu cu glasul solemn:

— Nimeni nu ştie ce fel de viaţă duc eu cu bărbatul acesta. I-am închinat toată tinereţea şi frumuseţea mea, dar nu m-am plâns nici după ce i-am născut trei feciori şi nici când şi-a luat o ibovnică o fată din popor, dintre acelea pe care eu le-aş fi primit cel mult ca slujnice. I-am suferit toate, deşi nu sunt obişnuită cu purtări atât de grosolane ca ale lui.

Spunând aceste cuvinte oftă, iar Floare de Păr băgă de seamă că deşi era o femeie prefăcută, de astă dată era cu adevărat mâhnită, aşa că încercă s-o îmbuneze.

— Ştim cu toţii ce femeie cumsecade eşti şi mi-au spus şi călugăriţele că înveţi ritualul adevărat al credinţei mult mai repede decât orice soră laică pe care au învăţat-o până acuma.

— Serios, aşa au spus călugăriţele? exclamă femeia încântată, şi începu să-i spună ce rugăciuni recită în fiecare zi şi cum uneori face legământ să nu mai mănânce niciun fel de mâncare cu carne şi cum fiecare dintre muritori trebuie să se gândească la viaţa viitoare, căci la urma urmelor alt loc de odihnă nu este decât raiul şi iadul pentru sufletele care trebuie să-şi aştepte rândul de viaţă chinuită, după care cei drepţi vor fi răsplătiţi şi cei răi de asemenea.

Îi înşiră fel de fel, în timp ce Floare de Păr o asculta numai cu jumătate suflet, iar cealaltă jumătate se întreba cu îndoială dacă poate să dea crezare vorbelor bărbatului care-i făgăduise că nu va mai vinde nimic din ţarină, dar îi venea foarte greu să creadă că vorbele acestea ar putea să fie adevărate. Apoi dintr-odată se simţi foarte obosită şi profitând de o clipă când femeia tăcu, pentru a sorbi o gură de ceai, se ridică în picioare şi-i spuse cu glasul plin de blândeţe:

— Stăpână, nu ştiu ce-ţi spune soţul dumitale despre afacerile lui, dar dacă ai putea să-i aduci aminte de cea din urmă poruncă ce i-a dat-o părintele său, anume ca pământul ţarinei să nu-l vândă niciodată, să ştii că mă voi ruga pentru dumneata. Stăpânul meu a muncit toată viaţa, ca să poată agonisi averea aceasta, şi astfel neamurile lui din o sută de generaţii să poată trăi fără nicio grijă; prin urmare nu se cade ca tocmai feciorii lui să vândă ţarina după ce el a murit. Dă-mi ajutorul dumitale, stăpână!

În realitate femeia nu ştia cât pământ a fost vândut până acum, dar se prefăcu numaidecât că ea ştie tot ce s-a întâmplat, aşa că răspunse cu adâncă convingere:

— Fii liniştită că nu voi lăsa pe bărbatul meu să facă nicio faptă ce nu se cade. Dacă s-a vândut vreo bucata din ţarină, atunci aceasta nu poate să fie decât o holdă care e foarte departe şi care este a fratelui al treilea. Dar, şi pe aceasta au vândut-o numai din pricină că el plănuieşte să devină general şi vrea să ne ridice pe toţi la mare cinste, aşa că pentru asta are mai multă nevoie de argint decât de pământ.

Auzind că i se repetă a doua oară aceeaşi afirmaţie, Floare de Păr se simţi ceva mai liniştită şi se gândi că de vreme ce şi soţia lui Wang cel mai în vârstă îi spune tot ca şi soţul ei, fără îndoială va fi adevărat, aşa că se pregăti de plecare, ceva mai împăcată. Îşi luă rămas bun şi se prosternă cu tot respectul în faţa stăpânei casei, care rămase mulţumită şi încântată de această întâlnire. De aci Floarea de Păr se întoarse din nou la casa de lut.

Dar Wang cel mai în vârstă se întâlni la ceainărie cu fratele său al doilea care venise să mănânce de amiază, şi după ce se lăsă greu pe scaunul de lângă el, începu să-i spună cu glasul plângător:

— După cât se vede, ar fi peste putinţă ca bărbaţii să poată scăpa de cicăleala femeilor; ca şi când nu mi-ar fi de ajuns cele pe care le am la mine în casă, mai vine şi ibovnica din urmă a părintelui nostru să-mi spună că a auzit vorbindu-se despre vânzarea ţarinei şi-mi cere în gura mare să-i făgăduiesc că nu se va mai vinde nimic.

Wang al doilea se uită la fratele său, iar obrazul mic şi neted i se încreţi într-un fel de zâmbet:

— Ce te interesează pe tine vorbele unei astfel de femei? Las-o să spună ce pofteşte! Ea este cea din urmă în casa părintelui meu aşa că nu are niciun fel de autoritate să se amestece. Nu o mai asculta când vine la tine şi dacă se va întâmpla să-ţi vorbească despre ţarină, schimbă vorba şi discută cu ea despre tot ce-ţi trece prin minte, afară de pământ. Spune-i tot ce pofteşti, dar dă-i să înţeleagă că nu dai nicio atenţie vorbelor ei, deoarece ea nu are dreptul să se amestece. Ar trebui să fie mulţumită, că are în fiecare lună ce să mănânce şi că a fost îngăduită să trăiască în casa aceea.

În clipa aceasta omul de serviciu îi aduse socoteala şi după ce Wang al doilea se uită îndelung la ea, îşi făcu socoteala în gând şi constată că este exactă. Scoase banii şi începu să-i numere încet, ca şi când ar fi fost nemulţumit că preţurile sunt atât de exagerate. Pe urmă se înclină uşor în faţa fratelui său şi plecă, lăsându-l singur.

Cu toate vorbele spuse de fratele său, Wang cel mai în vârstă se simţea stăpânit de o uşoară melancolie şi începu să se gândească ce o fi vrut oare să spună Floare de Păr, când afirmase că sufletul părintelui său nu este tocmai departe, deşi a murit. Pe măsură ce se gândea, devenea tot mai neliniştit, aşa că în cele din urmă chemă omul de serviciu şi porunci să-i aducă o mâncare delicată de raci, ca să nu fie nevoie să se mai gândească la lucrurile acestea şi

să uite tot ce nu putea să-i facă plăcere.

Capitolul IX

Wang Tigrul trimise de două ori, pe urmă a treia oară, crainicul său cel cu buza de iepure, şi în două rânduri şi chiar în trei, omul se întoarse la căpitanul său, cu argintul trimis de fraţii lui. Argintul acesta îl ducea în spinare înfăşurat într-o cârpă de pânză albastră ca şi când ar fi fost nişte boarfe de ale lui, fără niciun preţ. Crainicul umbla îmbrăcat într-un ilic şi pantaloni albaştri de pânză grosolană şi era cu picioarele goale, căci nu purta decât nişte sandale de papură. Nimeni dintre cei care-l vedeau mergând încet în lungul drumului prăfuit, n-ar fi putut să bănuiască pentru nimic în lume că în legătura ce o ducea în spinare, el poartă fişicuri preţioase de argint şi nici că un astfel de om ar putea să fie altceva decât un biet nenorocit, deşi dacă s-ar fi întâmplat să se uite la el ceva mai mult decât în trecere, ar fi băgat de seamă numaidecât, că prea asudă din greu sub povara mică ce o poartă în spinare. Dar nimeni nu se uita mai de aproape la el, deoarece era atât de sărăcăcios îmbrăcat şi arăta tot atât de respingător şi de bădăran ca şi sute de vagabonzi de aceeaşi teapă cu el, cu singura deosebire că avea buza de sus spintecată, iar dacă se întâmpla ca cineva să se uite câteva clipe la el, o făcea mai mult ca să se mire de înfăţişarea lui hidoasă şi de cei doi dinţi ce-i răsăriseră tocmai de la rădăcina nasului.

Astfel crainicul putu aduce fără nicio primejdie căpitanului său argintul şi Wang Tigrul reuşise să adune de ajuns în gropile săpate sub învelitoarea cortului său, pentru ca să-şi poată plăti oamenii, timp de trei luni încheiate, până când s-ar fi statornicit undeva. Prin urmare Wang Tigrul dădu semnalul tăinuit şi vorba alergă de la om la om, printre cei care erau hotărâţi să plece împreună cu el; într-o zi dinainte hotărâtă, după seceratul orezului şi înainte ca suflul îngheţat al vânturilor din miazănoapte să plece la drum, pe o noapte când luna sta ascunsă dincolo de perdelele norilor, toţi oamenii aceştia se strecurară din aşternuturile în care dormeau şi părăsiră steagul bătrânului general, sub poruncile căruia slujiseră până acuma.

În noaptea aceea întunecoasă plecară cam o sută de oameni şi fiecare dintre ei se ridică pe furiş din aşternut, îşi înfăşură strâns pătura şi după ce o legă şi o trecu peste umăr, întinse mâna după armă – dacă se întâmpla să aibă – şi luă şi arma celui care dormea

lângă el, dacă se nimerea ca acesta să nu-l simtă, deşi o astfel de faptă nu era tocmai uşoară, căci fiecare dormea cu arma sub el şi dacă se întâmpla ca cineva să încerce să i-o ia, se trezea numaidecât şi începea să strige. Obiceiul acesta îl luaseră din pricină că armele aveau preţ mare şi o puşcă putea fi vândută pentru un pumn de arginţi, iar uneori oamenii mai furau câte una şi o vindeau, dacă se întâmpla să piardă prea mult la joc, sau când solda nu li se plătea cu lunile, sau nu se dădeau lupte şi nu erau nici prăzi, aşa că nu aveau niciun fel de câştig. Aşa, dacă se întâmpla ca un ostaş să-şi piardă arma, aceasta nu mai putea fi înlocuită, deoarece armele veneau din mari depărtări, de la oameni străini care treceau prin multe primejdii până să poată ajunge la ei. Prin urmare în noaptea aceasta cei care plecară, luară cu ei tot ce putură lua, dar le fu peste putinţă să scoată mai mult de douăzeci de puşti, în afară de ale lor, deoarece toţi soldaţii dormeau iepureşte. Totuşi, douăzeci de puşti însemnau ceva şi cu ajutorul lor îşi puteau spori şi ei numărul cu alţi douăzeci de părtaşi la uneltire.

Aceşti o sută de oameni erau cei mai voinici şi cei mai de seamă ostaşi care luptaseră sub poruncile bătrânului general, cei mai curajoşi şi mai îndrăzneţi, cei mai feroci şi mai pricepuţi între leaturile tinere ce le avea. Numai foarte puţini dintre ei erau originari din partea de miazăzi; partea cea mai mare erau din regiunile sălbatice ale provinciilor din interior, oameni îndrăzneţi şi obişnuiţi în fărădelegi care nu se speriau să omoare. Astfel de oameni se lăsaseră mult mai uşor ademeniţi de privirile încruntate şi statura impunătoare a lui Wang Tigrul, căci se minunau de tăcerea lui de piatră, izbucnirile lui de furie neaşteptată şi de cruzimea lui, dar îl admirau cu atât mai mult, cu cât la bătrânul general care se îngrăşase peste măsură, nu mai aveau nimic de admirat, căci acum nu era în stare nici să mai încalece, dacă nu veneau doi oameni, care să-l urce pe cal. Nu mai avea nimic ce ar fi putut însufleţi nişte ostaşi tineri, aşa că erau gata să-l părăsească, fără păreri de rău şi să urmeze un alt erou mai tânăr.

Prin urmare, în noaptea aceea întunecoasă fiecare dintre ei îşi luă arma şi calul, dacă se întâmpla să aibă şi cal, de cum simţi semnalul; semnalul acesta care era trei lovituri uşoare pe obrazul drept, însemna că trebuie să se ridice, să-şi încingă centironul cu cartuşierele şi să plece spre o vale îngustă, fie călare fie pe jos, care era între o îmbucătură de dealuri la poalele unui munte, cam cinci mile depărtare. În valea aceasta era un templu străvechi,

părăsit de călugări, în care nu mai trăia decât un schimnic uitat de zile şi cam slab de minte. Între ruinele acestui templu, oricât ar fi fost de proaste ca adăpost, se puteau totuşi ocroti până în ziua când Wang Tigrul va reuşi să-şi adune armata şi să o conducă într-un loc dinainte hotărât.

Wang Tigrul făcuse toate pregătirile pentru această întâlnire şi cu multe zile înainte de noaptea hotărâtă, trimisese pe omul său de încredere şi pe nepotul său cel ciupit de vărsat cu proviziile, aşa că în templu aveau ulcioare de vin, câţiva porci şi păsări vii şi chiar trei boi graşi pe care-i băgaseră într-o chilie ocupată înainte de asta de câţiva călugări. Toate acestea Wang Tigrul le cumpărase de la ţăranii din împrejurimi, căci el era om de omenie şi plătea cu bani buni tot ce lua, nu făcea cum fac alţi ostaşi care iau săracului boul din jug, fără să i-l plătească. Poruncise omului său de încredere să plătească pentru tot ce va lua atât cât face, aşa că toate dobitoacele acestea fură îndreptate spre poala muntelui, unde era templul şi date în grija nepotului celui ciupit de vărsat.

Omul de încredere mai adusese trei cazane uriaşe de cioaie, urcându-le unul câte unul cu spinarea şi le aşezase în vetrele făcute de el însuşi, din cărămizile adunate printre ruinele templului. Altceva nu cumpărase, deoarece Wang Tigrul nu avea de gând să întârzie în această ascunzătoare ci să plece cât mai degrabă spre miazănoapte, la oarecare depărtare şi la loc sigur, unde la nevoie să se poată împotrivi bătrânului general. Nu avea de gând nici să se apropie de capitala provinciilor din miazănoapte, căci asta ar fi însemnat ca în curând să aibă de-a face cu armata Statului care de multe ori se întâmpla să pornească împotriva comandanţilor de armate, de felul celor cum îşi pusese el însuşi de gând să ajungă într-o bună zi. Deşi nici de aşa ceva nu se temea din cale afară, deoarece supărarea bătrânului general nu putea să ţină vreme prea îndelungată, iar cât priveşte Statul, se întâmpla de multe ori ca o dinastie să se stingă înainte de a se întemeia una nouă, aşa că puterea administrativă şi militară slăbea şi bandele de tâlhari începeau să apară din toate părţile, deci comandanţii de armate se aliau bucuroşi unul cu altul, pentru a putea prăda fără să-i supere nimeni.

Astfel, în noaptea aceea întunecoasă Wang Tigrul se îndreptă şi el spre templul ruinat şi luă cu el şi pe nepotul său cel palid şi slăbănog, despre care de multe ori se întreba, ce va putea face cu el. Cel ciupit de vărsat plecase foarte bucuros ca să îndeplinească

ce i se poruncise, pentru reuşita acestei întreprinderi, dar feciorul lui Wang cel mai în vârstă se ascunsese într-un ungher şi când Wang Tigrul răcni la el să-l urmeze, tânărul ieşi tremurând din ascunzătoare şi apucă pe urmele unchiului său care întoarse facla aprinsă spre el şi văzându-l că dârdâie de frică şi trece prin toate sudorile morţii, zbieră supărat:

— Cum se poate să asuzi în felul acesta fără să te osteneşti făcând vreo treabă?

Dar nu mai întârzie să-i audă răspunsul, ci plecă prin noapte, urmărind ciocănitul uşor al paşilor tânărului care venea după el.

După ce ajunse în îmbucătura văii de la poalele muntelui, Wang Tigrul se aşează pe un colţ de stâncă şi porunci tânărului să intre în templu, ca să dea mână de ajutor celor care pregăteau mâncarea. Se opri aci ca să se convingă cine va veni în noaptea aceasta, ca să slujească sub steagul lui, dintre cei care-i făgăduiseră. Oamenii începură să se arate câte unul, câte doi, în grupuri de opt şi zece, iar Wang Tigrul se bucura de vederea fiecăruia, şi le striga:

— Haa! vasăzică aţi venit! Haa, aţi venit oameni cumsecade şi tovarăşi buni!

De câte ori se întâmpla să audă paşi îndesaţi pe treptele dărâmate de piatră ale templului, sufla în facla ce fumega alături de el şi după ce flacăra se ridica, o îndrepta spre obrazul oamenilor şi-şi simţea inima tresărind de mulţumire la vederea celor pe care-i cunoştea. Astfel cei o sută de oameni se adunară la locul hotărât şi Wang Tigrul îi numără şi văzând că toţi cei care-i spuseseră că vor veni, erau acum aici, porunci să taie boii, păsările şi porcii. Oamenii se grăbiră să-i asculte porunca, deoarece de zile întregi nu mai mâncaseră o mâncare de carne ca lumea. O parte alergă să aţâţe focul în vetre, alţii se duseră să aducă apă din albia pârâului ce curgea în apropiere, alţii tăiară dobitoacele, le jupuiră şi le despărţiră în bucăţi. După ce jumuliră păsările, le puseră în frigări şi le aşezară între două crăci pe care oamenii le aleseră din copacii răspândiţi împrejurul templului, şi începură să învârtească frigările deasupra flăcărilor.

Când totul fu gata, întinseră ospăţul pe terasa de piatră din faţa templului printre lespezile căreia rădăcinile copacilor începuseră să-şi facă loc, înghesuindu-le din toate părţile. În mijlocul terasei era o urnă mare de fier, mai înaltă decât statura unui om voinic, dar era atât de veche încât era toată acoperită de praful roşu al ruginii şi se şi strâmbase. Începuse să răsară soarele şi razele lui băteau

deasupra oamenilor care se simţeau înfometaţi din pricina aerului rece de munte, aşa că toţi se îngrămădiră veseli în jurul mâncărilor ce abureau. Fiecare mâncă de se săturâ şi toţi erau mulţumiţi din pricină că presimţeau că vor începe o nouă viaţă, sub ordinele comandantului lor celui nou care era om tânăr şi brav şi-i va duce în alte regiuni unde este hrană îmbelşugată şi femei şi tot ce lipseşte unui om în plină putere.

După ce-şi astâmpără foamea şi înainte de a începe din nou să mănânce, rupseră peceţile de lut ale ulcioarelor de vin, turnară în strachina fiecăruia şi după ce băură, începură să râdă şi să chiuie, îndemnându-se unul pe altul să bea pentru cutare şi cutare, dar mai ales pentru noul lor comandant.

Din umbra tufelor de bambus ce erau în apropiere, bătrânul schimnic se uita la ei pe ascuns şi se minuna de ce vedea, murmurând tot felul de descântece, căci îşi închipuia că aceştia trebuie să fie o adunare de diavoli. Dar văzându-i că mănâncă şi beau atât de lacomi, începu să-i lase gura apă, mai ales când rupeau bucăţile de carne fierbinte. Totuşi nu îndrăznea să iasă din ascunzătoarea lui, căci nu ştia ce fel de diavoli sunt aceştia care năpădiseră atât de neaşteptat în valea lui liniştită, unde niciodată nu se arăta nimeni şi unde el trăia singur de treizeci de ani încheiaţi, lucrând o bucată de pământ care-l hrănea. Uitându-se aşa la ei, unul dintre ostaşii care se săturase de mâncare şi băutură, aruncă un ciolan de bou la care rosese şi ciolanul acesta căzu în marginea tufişului. Schimnicul întinse mâna uscată după el şi-l trase în ascunzătoare, pe urmă îl duse la gură şi începu să-l ciugulească şi să-l sugă, tremurând de plăcere, căci de atâţia amar de ani nu mai mâncase carne şi uitase cu totul ce gust are. Ar fi fost peste putinţă să-şi stăpânească lăcomia, aşa că deşi în fundul conştiinţei lui presimţea că păcătuieşte, totuşi continuă să murmure şi să ciugulească ciolanul.

După ce mâncară până când nu mai putură şi resturile le aruncară în largul terasei, Wang Tigrul se ridică în picioare şi făcând repede câţiva paşi, se urcă pe o broască ţestoasă de piatră de formă monstruoasă, care era ceva mai la o parte în susul terasei, la tulpina unui jneapăn străvechi. Broasca aceasta ţestoasă fusese aşezată deasupra mormântului unui om vestit, iar pe spinare avusese o tăbliţă de piatră pe care scriseseră cuvintele de preamărire a virtuţilor mortului, dar copacul în iureşul lui statornic spre lumină, răsturnase tăbliţa, care acuma era spartă şi literele

scrisului fuseseră şterse de vânturi şi ploi, aşa că nu se mai cunoştea nimic.

Wang Tigrul se urcă în spinarea acestei broaşte ţestoase şi se uită în jos spre oamenii săi. Sta mândru, cu un picior repezit înainte şi cu mâna pe mânerul sabiei, iar sub sprâncenele groase şi încruntate ochii lui sfredelitori scăpărau scântei. Uitându-se la oamenii aceştia care acuma erau ai lui, îşi simţi inima zvâcnind în piept cu atâta putere, încât nu o mai putea stăpâni şi îşi zise:

„Aceştia sunt oamenii mei… care au jurat să mă urmeze. Ceasul meu a sosit!”

Pe urmă adăugă cu glasul ridicat, trezind ecourile adormite ale templului căzut în ruine şi ale pădurii dimprejurul lor:

— Fraţilor şi oameni de omenie! Uitaţi-vă la mine cum arăt! Sunt un bărbat pornit de jos ca şi voi. Părintele meu a plugărit pământul şi eu sunt om de la ţară! Dar mie mi-a fost scrisă şi altă soartă, nu numai munca ţarinei, aşa că am fugit de acasă pe vremea când eram flăcău şi m-am angajat în armata revoluţionară de sub comanda bătrânului general… Fraţilor! Îmi închipuiam că vom duce războaie pentru cauze drepte, împotriva dregătorilor corupţi, căci aşa spunea bătrânul general că ar fi războaiele ce le purtam noi. Dar biruinţele lui au fost prea uşoare şi a ajuns ceea ce am văzut cu toţii, aşa că mie mi-a fost peste putinţă să mai slujesc sub ordinele unui astfel de om. Văzând deci că revoluţia pe care o făcuse el n-a dat rezultatele la care mă aşteptam eu, şi văzând timpurile pline de fărădelegi în care trăim, când fiecare luptă pe socoteala şi pentru câştigul lui, m-am gândit că menirea mea este să adun în jurul meu pe toţi oştenii cumsecade, care sunt nemulţumiţi şi nu şi-au primit solda de la bătrânul general ca pe aceştia să-i conduc departe, într-un ţinut care să fie al nostru şi ferit de corupţie. Cred că nu trebuie să vă mai spun că sunt şi dregători necinstiţi, că poporul geme lovit de cruzimea şi împilarea celor care ar trebui să se poarte faţă de ei, cum se poartă părinţii faţă de copiii lor. Aceasta aşa este din vechi vremuri, chiar de acum cinci sute de ani, când oamenii bravi şi cumsecade se însoţeau între ei, pentru a pedepsi pe cei bogaţi şi a ajuta pe cei săraci. Tot aşa vom face şi noi! Mă adresez vouă, tovarăşi bravi şi cumsecade, să mă urmaţi acolo unde vă voi conduce! Să jurăm că vom sta alături, atât în viaţă cât şi în moarte!

Stând în faţa lor şi ţinându-le această cuvântare, cu glasul tunător şi ochii aprinşi săgetând spre oamenii răspândiţi împrejurul său, sprâncenele stufoase încruntate se adunau şi i se ridicau pe

frunte, întocmai ca flamura unui drapel, dând chipului său de fiecare dată altă înfăţişare. După ce sfârşi ce avea de spus, toţi oamenii săriră în picioare şi strigătele lor răscoliră îndelung ruinele din apropierea lor:

— Jurăm cu toţii! Jurăm credinţă pentru vecie comandantului nostru!

Pe urmă unul dintre cei de faţă care era mai îndrăzneţ decât ceilalţi strigă cu glasul ascuţit:

— Ascultaţi tovarăşi, comandantul nostru arată întocmai ca un tigru cu sprâncenele negre, să ştiţi că aşa este!

Wang Tigrul avea exact înfăţişarea aceasta: era bărbat înalt şi subţire, cu mişcări furişe, cu obrazul prelung, îngust spre bărbie şi foarte lat în umerii obrazului; ochii lui luceau sălbatici, iar deasupra lor, sprâncenele groase şi negre când se încruntau, luminile ochilor îi clipeau ca în adâncuri de peşteri, iar când sprâncenele i se repezeau în sus, ochii lui păreau că ies din orbite şi tot obrazul i se lumina, întocmai ca al unui tigru care e gata să sară.

Oamenii începură să râdă şi repetară strigătul în cor:

— Da, tigrul, tigrul cu sprâncenele negre!

Bătrânul schimnic nu era în stare să înţeleagă strigătele acestea ale tigrilor care făceau să clocotească valea, dar vedea că cei care mugesc aici între îmbucăturile stâncilor nu se poate să fie altceva decât tigri, deoarece munţii aceştia erau cutreieraţi mereu de aceste fiare, aşa că începu să se teamă. Auzind strigătele oamenilor, ieşi din hăţiş cu mare băgare de seamă şi se duse de se ascunse în fundul unei chilii din dosul templului, unde dormea de obicei. După ce intră înăuntru, zăvorî uşa cu drugii groşi, apoi se urcă în pat şi-şi trase pătura veche peste cap, plângând şi tremurând vargă, convins că toate necazurile acestea se datoresc numai păcatului de a fi mâncat carne.

Wang Tigrul era înzestrat cu toată prevederea fiarei al cărei nume îl purta; prevedea că întreprinderea lui era abia la început şi că va trebui să se gândească la ce va urma după aceea. Lăsă oamenii să se odihnească până când aburul vinului ce-l băuseră începu să se limpezească din mintea lor, iar în timpul acesta chemă la el trei dintre cei mai vicleni şi mai isteţi în meşteşugul de iscoade, poruncindu-le să se travestească. Unuia îi spuse să-şi sfâşie hainele de pe el, toate afară de izmenele zdrenţuite ce le purta pe dedesubt apoi să se ungă cu humă pe obraz şi peste tot

trupul, cum fac cerşetorii. În felul acesta se va putea apropia de oraş, cutreierând toate satele din împrejurimi, pentru a trage cu urechea şi a afla dacă bătrânul general are sau nu are de gând să-i urmărească. Celorlalţi le porunci să se ducă la o dugheană de vechituri din piaţa oraşului şi aici să-şi cumpere haine ţărăneşti şi coşurile şi cobiliţele de care vor avea nevoie; tot ei trebuiau să cumpere legume cu care să alerge în lungul străzilor şi să stea de vorbă cu oamenii pe care-i întâlnesc, ca să vadă ce se vorbeşte şi să afle ce zice generalul acum, după ce oamenii cei mai de credinţă pe care i-a avut, l-au părăsit. La intrarea în valea aceasta Wang Tigrul pusese de strajă pe omul lui cu buză de iepure ca să cerceteze cu toată băgarea de seamă împrejurimea, iar dacă se va întâmpla să vadă mişcându-se o adunare mai mare de oameni, să alerge numaidecât şi să ducă de ştire căpitanului său.

După ce plecară cei trei oameni de credinţă, şi cei rămaşi începură să se trezească din somn, Wang Tigrul începu să facă inventarul posesiunilor lui de acum. Luă o hârtie şi un penel cu care scrise numărul oamenilor, al puştilor şi al muniţiilor ce le avea, starea în care erau hainele oamenilor şi încălţămintea ce o aveau în picioare, însemnând despre fiecare, dacă poate sau nu poate rezista la un marş mai lung. Porunci oamenilor să treacă prin faţa lui şi se uită la fiecare; astfel văzu că are o sută opt oameni voinici, fără să mai ţină seamă de cei doi tineri nepoţi ai lui, dar niciunul dintre aceştia nu era bolnav, nici nu aveau altceva decât ochii roşii sau o altă meteahnă fără însemnătate care nu se putea numi boală. Trecând încet prin faţa lui, oamenii se uitau la semnele ce le făcea pe hârtie, căci abia doi sau trei dintre ei ştiau carte, aşa că se uitară la Wang Tigrul cu şi mai mult respect decât până acuma, deoarece vedeau că pe lângă meşteşugul armelor, el se pricepe şi la semnele trase cu penelul pe hârtie, ca pe urmă să se uite la ele şi să le înţeleagă rostul.

Wang Tigrul constată că în afară de oameni mai avea o sută douăzeci şi două de puşti şi fiecare dintre cei de faţă avea centironul plin de cartuşe; dar afară de acestea el mai avea optsprezece lăzi cu cartuşe pe care le scosese el însuşi din depozitul generalului, la care avusese intrare slobodă. Lăzile acestea le aduseseră oamenii lui de încredere, una câte una şi le ascunseseră în dosul statuii uriaşe a lui Budha din fundul templului, deoarece în partea aceasta acoperişul era în stare mai bună şi nu picura prea mult, aşa că statuia le ferea de ploaia şi de umezeala

ce intra pe uşile putrezite în ţâţâni.

Cât despre haine, oamenii aveau ceea ce era pe ei şi atât era de ajuns, până când începeau vânturile iernii, dar îşi mai aduseseră şi păturile ce le aveau.

Wang Tigrul rămase mulţumit de efectele oamenilor, iar hrană le mai rămăsese de ajuns pentru trei zile, căci după acest popas avea de gând să iasă cu toţi oamenii lui din ascunzătoare şi să plece în timp de noapte, îndreptându-se cât mai repede spre regiunile din miazănoapte. Chiar dacă s-ar fi întâmplat să nu-i fie silă de regiunile acestea din miazăzi, tot s-ar fi îndreptat în altă parte, deoarece bătrânul general se moleşise atât de mult, încât mai bine de zece ani nu se mişcase din această provincie, unde trăise din sudoarea populaţiei pe care punea biruri atât de grele, încât întreceau puterile lor, dar afară de asta le dijmuia şi recoltele. Birurile acestea sărăciseră atât de mult poporul, încât ar fi fost peste putinţă să-i mai ceri ceva, aşa că Wang Tigrul era nerăbdător să ajungă cât mai repede în alte regiuni.

Nu avea de gând nici să dea o luptă împotriva bătrânului general, pentru a-i smulge din mâini provincia aceasta secătuită, deoarece plănuise să se îndrepte spre o regiune din apropierea provinciei în care se născuse, căci în partea aceea, spre apus, erau şiruri lungi de munţi între care şi-ar fi putut adăposti oamenii, aşa că dacă s-ar fi întâmplat să fie urmărit şi strâns de aproape de potrivnici, ar fi putut să se retragă undeva, între munţii nepătrunşi şi populaţia formată de triburi sălbatice, pe unde nu se duceau nici chiar comandanţii marilor armate, decât atunci când erau urmăriţi de aproape şi trebuiau să trăiască din jafuri, stând ascunşi, aşa că ar fi fost mai greu să-l poată lovi. Nu se gândea deocamdată nici să se retragă undeva într-o ascunzătoare mai sigură, deoarece Wang Tigrul era încredinţat că de astă dată drumul stă larg deschis în faţa lui, prin urmare nu-i mai rămânea altceva de făcut decât să aibă curaj şi să meargă înainte, înconjurându-şi numele de faimă din ce în ce mai mare, căci nu vedea nimic ce l-ar fi putut împiedica în drumul acesta al lui.

Puţin după aceea cei pe care-i trimisese în iscoadă, se întoarseră ca să-i dea de ştire:

— În toate părţile umblă vorba că albinele din vechea prisacă s-au învrăjbit şi un roi s-a îndreptat în alte părţi, iar oamenii sunt înspăimântaţi, căci spun că sunt secătuiţi până în măduva oaselor şi pământul lor nu va fi în stare să hrănească două hoarde.

Cel care plecase îmbrăcat în haine de cerşetor îi spuse:

— M-am apropiat chiar de lagărul unde sunt tăbărâţi soldaţii, şi după ce m-am smolit pe obraz cu murdării şi pământ, aşa că nimeni nu ar fi putut să mă recunoască, am tras cu urechea la ce vorbesc şi ce se întâmplă, în timpul cât ceream pomană şi am văzut că lagărul tot era cu susul în jos. Bătrânul general striga şi zbiera ca un bezmetic, dând tot felul de porunci pe care le contramanda numaidecât ca să dea altele; dă din colţ în colţ de zăpăcit ce este, iar obrazul îi arde ca o flacără şi i s-a umflat. Am îndrăznit chiar să mă apropii de el şi l-am auzit strigând: „Nici n-aş fi visat că diavolul acela cu sprâncenele negre ar fi în stare să-mi joace o astfel de festă, căci aveam încredere în tot ce-mi spunea. Şi când te gândeşti că despre cei din miazănoapte se spune că sunt mai cumsecade decât noi. Mai bine băgăm sabia în el aici, în lagăr, şi scăpăm de un tâlhar”. Tot după două vorbe pe care le spune, zbiară la oameni să pună mâna pe arme şi să plece în urmărirea noastră!

Omul conteni şi începu să râdă cu hohote; era acelaşi ostaş căruia îi plăcea să facă glume deşuchiate şi să râdă în gura mare; pe urmă adăugă cu glasul ascuţit şi râzând de i se vedeau dinţii de sub aşternutul de pământ ce şi-l dăduse pe obraz:

— Dar n-am văzut niciunul dintre oamenii lui să se mişte!

Wang Tigrul încercă să zâmbească, dar rămase întunecat: ştia bine că n-are de ce să se teamă, deoarece oamenii generalului nu-şi primiseră solda de mai bine de un an, dar rămăseseră totuşi în tabăra lui numai din pricină că puteau trândăvi şi pentru că-şi primeau hrana în mod regulat. Dar dacă era să plece la luptă, înainte de plecare trebuiau plătiţi, iar el ştia că îndată ce va veni vorba de plata soldelor, generalul nu va mai crâcni şi supărarea îi va trece peste o zi sau cel mult două, aşa că se va întoarce la femeile lui, iar ostaşii vor continua să doarmă la soare, ca să se trezească în timpul mesei şi după ce mănâncă să adoarmă din nou.

Cât despre Wang Tigrul, el se întoarse şi se uită spre miazănoapte, căci ştia că nu are să se teamă de nimic.

Capitolul X

Vreme de trei zile încheiate Wang Tigrul îşi lăsă oamenii să se ospăteze, aşa că mâncară tot ce se putea mânca şi băură ulcioarele de vin până în fund. După ce se săturară, cum nu se mai

săturaseră de luni de zile şi-şi simţiră pântecele îngreunat de mâncare, se întinseră să doarmă şi dormiră până nu mai putură dormi, apoi se ridicară cu puteri noi, guralivi şi porniţi pe gâlceavă. Wang Tigrul trăise de ani de zile în mijlocul lagărelor de soldaţi şi ştia destul de bine cum trebuie să se poarte cu oameni voinici şi nepricepuţi, cum să înţeleagă pornirile lor şi să se folosească de ele în anumite împrejurări, cum să se prefacă uneori că le acordă anumite libertăţi, dar în realitate să-i ţină supuşi voinţei lui. Astfel, când văzu că oamenii săi încep să se certe din pricini de nimic şi că se reped unul la altul numai din pricină că unul s-a împiedicat de picioarele întinse ale celuilalt în timpul cât încercase să doarmă, când văzu că unii dintre ei încep să se gândească la femei şi să ofteze, îşi dădu seama că a sosit ceasul pentru a începe întreprinderea lui cea nouă şi grea.

Astfel sări din nou în spatele monstrului de piatră şi împreunându-şi braţele pe piept, se adresă oamenilor săi:

— Astă seară, după ce soarele va coborî dincolo de marginea zării câmpurilor aşternute sub poalele muntelui acestuia, ne vom urni la drum spre pământurile noastre. Las fiecărui oştean dintre voi, să aleagă slobod: dacă va vrea să se întoarcă la hrana nemuncită şi la viaţa de somn tihnit pe care a dus-o în tabăra bătrânului general, poate pleca aici pe loc, eu nu voi avea nimic împotriva lui şi nu-l voi ucide. Dar dacă plecaţi astă seară împreună cu mine la drum şi se va întâmpla ca vreunul dintre voi să-şi calce legământul pentru care am jurat cu toţii, pe acesta îl voi spinteca cu propria mea mână!

Spunând aceste cuvinte Wang Tigrul îşi scoase sabia din teacă atât de repede, încât se văzu sclipind întocmai ca fulgerul când aleargă printre nori, şi o întinse spre oamenii adunaţi în faţa lui, iar aceştia se feriră speriaţi, bulucindu-se grămadă şi uitându-se îngroziţi unul la altul. Wang Tigrul stătu şi aşteptă, iar în timpul acesta cinci oameni mai în vârstă care se uitau cu îndoială unul la altul şi la sabia care lucea în faţa lor, se ridicară, fără să zică nimic şi apucară tiptil în josul muntelui, aşa că nimeni nu-i mai văzu. Wang Tigrul se uită după ei cum se duc, iar sabia lui sta mereu întinsă şi lucitoare, pe urmă strigă din nou:

— A mai rămas cineva care ar vrea să plece?

Pe deasupra oamenilor se aşternu o linişte adâncă şi niciunul dintre ei nu mai făcu nicio mişcare. Apoi cu totul pe neaşteptate, din marginea grupului de oameni se ridică o mogâldeaţă şi apucă

repede la vale. Acesta era feciorul lui Wang cel mai în vârstă, dar Wang Tigrul îl recunoscu şi strigă după el:

— Stai, mă dobitocule! Tu nu poţi pleca, deoarece părintele tău te-a dat în grija mea şi prin urmare nu eşti slobod să faci ce pofteşti!

Spunând vorbele acestea îşi băgă sabia în teacă, murmurând cu scârbă:

— Ar fi peste putinţă să-mi moi tăişul sabiei într-un sânge subţiat cu apă. Dar te voi bate zdravăn, cum se cuvine să baţi un copil netrebnic.

Pe urmă aşteptă până când tânărul se linişti din nou şi rămase cu fruntea plecată în pământ, cum făcea întotdeauna. Apoi Wang Tigrul adăugă pe acelaşi ton cu care vorbea de obicei:

— Prin urmare, ne-am înţeles. Adunaţi-vă puştile şi strângeţi-vă nojiţele încălţămintei şi încingeţi-vă zdravăn, căci noaptea aceasta vom face un marş greu. Vom dormi ziua şi vom umbla numai în cap de noapte, ca lumea să nu ne bage de seama că suntem prin partea locului. Dar de fiecare dată când vom intra în teritoriul câte unui comandant de armate, vă voi spune numele lui, şi dacă se va întâmpla să vă întrebe cineva cine suntem noi, îi veţi răspunde: „Suntem un grup de ostaşi care am venit să intrăm sub poruncile comandantului din această regiune”.

Astfel după apusul soarelui, când ziua începu să se îngâne cu noaptea, când stelele prinseră să clipească în fundul cerului, fără ca luna să se fi arătat la celălalt capăt al zării, oamenii începură să se înşire unul după altul la gura văii şi ieşiră, fiecare cu raniţa şi pătura în spate, încinşi în centiroanele pline de cartuşe şi cu armele în mână. Dar armele suplimentare pe care le aveau nu le dădu decât în grija celor mai aproape de el, căci între cei de faţă, erau mulţi din cei pe care nu-i încercase încă şi Wang Tigrul se putea lipsi mult mai uşor de un om decât s-ar fi lipsit de o armă. Cei care aveau cai îi coborâră costiş, ducându-i de dârlogi şi la picioarele muntelui, înainte de a se îndrepta spre miazănoapte, Wang Tigrul se opri şi se întoarse spre oamenii săi, ca să le spună cu glasul aspru, cum avea obiceiul:

— Nimeni dintre voi nu se va opri decât acolo unde îi voi porunci eu; popas mai lung nu vom face nicăieri, decât în zorii zilei şi într-un sat pe care-l voi alege. După ce ne vom opri, veţi putea mânca şi bea, ca să prindeţi putere nouă şi eu voi plăti.

Apoi încălecă un cal voinic şi cu coama lungă şi creaţă, venit

tocmai din platourile Mongoliei, un cal neostenit care ducea la drum şi părea făcut anume pentru război. În noaptea aceasta Wang Tigrul ducea sub şa mai multe ocale de argint, iar ceea ce nu putuse lua el, predase omului său de încredere, şi împărţi legături mai mici de argint şi altor oameni pe care-i cunoştea. Astfel dacă s-ar fi întâmplat ca vreunul dintre ei să cadă în ispită, cum se poate întâmpla cu oricine, şi să plece cu banii pe care-i avea asupra lui, paguba n-ar fi fost tocmai mare. Dar oricât de puternic ar fi fost calul său, Wang Tigrul nu-l lăsă să umble în voie, căci era om bun de inimă şi-l ţinea strâns în căpăstru, ca să nu obosească; mergea la pas, căci se gândea la oamenii lui care n-aveau cai şi trebuiau să facă drumul pe jos. Pe stânga şi dreapta lui mergeau cei doi nepoţi, călare pe măgăruşii cumpăraţi de el, dar oricât de încet ar fi mers, măgăruşii aveau picioarele scurte şi numai cu mare greutate puteau ţine pas cu calul lui. Cam treizeci dintre oamenii lui aveau cai de călărie, iar ceilalţi umblau pe jos, aşa că Wang Tigrul împărţi călăreţii în două grupuri, din care jumătate apucă în frunte, cealaltă jumătate venea în urmă şi între ei erau pedestraşii.

Astfel făcură drumul, înveliţi în umbrele şi tăcerea nopţii, oprindu-se din când în când, după ce Wang Tigrul le poruncea să se aşeze în marginea drumului ca să mai răsufle, şi porneau din nou, când auzeau comanda lui. Oamenii erau voinici şi nu cârteau, ci-l urmau bucuroşi, căci toţi aveau mare nădejde în el. Wang Tigrul era şi el mulţumit de ei şi-şi jură că dacă oamenii aceştia îi vor fi credincioşi, el nu-i va părăsi niciodată şi dacă va ajunge să-şi îndeplinească visul, va răsplăti pe fiecare dintre aceştia care au fost cei dintâi între credincioşii lui. Urmărindu-i cu privirea şi văzându-i că îşi pun toată nădejdea în el, întocmai ca nişte copii în cei care le poartă de grijă, Wang Tigrul simţi cum se urcă în sufletul său un val de duioşie pentru toţi oamenii aceştia, căci în adâncul sufletului el era o fire bună şi blândă, tocmai de aceea era bun faţă de oamenii săi şi din când în când îi lăsa să se odihnească mai îndelung, stând întinşi pe câte un partal de fâneaţă sau sub ramurile şnepenilor din margini de cimitire.

Astfel merseră mereu, mai bine de douăzeci de nopţi şi se odihneau în timpul zilei, prin satele alese de Wang Tigrul. Dar, înainte de a intra în vreun sat, se informa cine este comandantul militar al acestui teritoriu, iar dacă se întâmpla să-i întrebe cineva cine sunt ei şi încotro se duc, Wang Tigrul avea răspunsul dinainte pregătit şi le răspundea fără să mai stea pe gânduri.

Cu toate acestea, când îi vedeau că se apropie, oamenii din toate sate începeau să se vaiete, căci nu ştiau câtă vreme au de gând să întârzie ostaşii aceştia pribegi, ce vor prăda şi ce femei vor cere? Dar la începutul întreprinderii sale Wang Tigrul urmărea scopuri mult mai înalte şi-şi ţinea oamenii din scurt şi-i supraveghea cu atât mai mult, cu cât în inima lui simţea un dispreţ neînţeles faţă de femei şi tocmai din pricina asta se supăra când vedea oamenii că nu-şi pot stăpâni pornirile, şi le spunea:

— Noi nu suntem nici bandiţi, nici tâlhari, iar eu nu sunt căpitan de hoţi. Nu, drumul ce-l voi urma eu spre mărire va fi cu totul altul şi vom reuşi cu ajutorul armelor noastre şi cu mijloace cinstite, nu prădând populaţia. Cele de ce veţi avea nevoie, le veţi cumpăra şi eu le voi plăti pentru voi. Solda o veţi primi în fiecare lună. Dar să nu vă atingeţi de nicio femeie, decât cel mult de cele care sunt obişnuite cu bărbaţii şi care vă vor primi pentru bani, căci acesta este felul în care-şi câştigă traiul, dar nici la acestea să nu vă duceţi decât în caz de nevoie. Băgaţi de seamă, nu vă duceţi la femei dintre acelea care sunt prea ieftine şi poartă în trupul lor germenul morţii pe care-l răspândesc în toate părţile. Feriţi-vă de astfel de femei. Dar dacă voi afla că vreunul dintre oamenii mei a făcut fărădelegea de a lua o femeie virtuoasă sau o fată care este fecioară, pe acela îl voi ucide înainte de a avea vreme să-mi spună ce-a făcut!

Când auziră vorbele lui, oamenii stătură şi se gândiră, căci îi văzură ochii scăpărând sub sprâncenele negre şi ştiau cu toţii că deşi căpitanul lor e om bun la inimă, nu ezita niciodată, când era vorba să omoare pe cineva. Cei mai tineri se uitau la el cu admiraţie, căci pentru ei omul acesta era un erou adevărat şi începură să strige: „He, Tigrul! He, Tigrul cu sprâncenele negre!” Astfel mergeau înainte, fără să-i iasă din voie şi ascultau de poruncile lui Wang Tigrul, iar dacă se întâmpla ca vreunul dintre ei să nu-i execute poruncile întocmai, se ferea ca de foc, nu cumva să răsufle ceva.

Wang Tigrul avea o mulţime de pricini pentru care se hotărâse să-şi aleagă o regiune nu prea departe de casa lui, iar între acestea cea dintâi era că ar fi vrut să fie aproape de fraţii săi, ca astfel să se asigure de venitul de care avea nevoie, până în ziua când se va putea statornici şi va putea pune biruri; pe de altă parte era ferit de primejdia de a pierde argintul pe care i-l trimeteau, căci trimisul său putea fi jefuit pe drum de tâlhari ce i-ar fi ieşit în cale. Afară de

asta, dacă s-ar fi întâmplat să sufere o înfrângere prea grea şi neaşteptată, chiar de la început, ar fi putut să-şi piardă urma printre ai lui, căci familia Wang era o familie fruntaşă şi bogată, aşa că viaţa nu i-ar fi fost în primejdie. Prin urmare ţinu drumul drept spre oraşul în care trăiau fraţii lui.

Dar înainte ca zidurile oraşului să se arate în zare, Wang Tigrul începu să se simtă nemulţumit de oamenii săi, căci îi vedea că se urnesc greu la drum, iar când se lăsa întunericul şi le poruncea să pornească, vedea că se codesc şi auzi pe unii dintre ei murmurând nemulţumiţi:

„La urma urmelor mai sunt şi alte griji în viaţa omului, nu numai pofta de măreţie şi nu ştiu dacă am făcut bine când am urmat pe un tovarăş atât de sălbatic şi de pornit ca acesta.” Un altul adăugă: „E mult mai bine să poţi dormi fără grijă şi să nu trebuiască să-ţi toceşti picioarele până la genunchi, alergând pe drumuri, chiar dacă se întâmplă să ai mai puţin de mâncare”.

Adevărul era că oamenii lui erau obosiţi peste măsură, nefiind obişnuiţi cu marşuri forţate şi atât de lungi, mai ales în timpul anilor din urmă, când bătrânul general se aşternuse pe trai tihnit şi oamenii lui se obişnuiseră să trândăvească. Ştiind dinainte cât de netrebnici sunt oamenii de rând, Wang Tigrul se tulbură în inima lui, văzându-i că tocmai acuma, când erau foarte aproape de regiunile unde plecaseră, încep să devină nemulţumiţi. Îşi uita cu totul de plăcerea lui de a se simţi din nou în regiunea aceasta de miazănoapte, unde putea să-şi cumpere o bucată de lipie neagră şi să simtă din nou mirosul sănătos al unei legături de usturoi, plăceri care erau cu totul străine de oamenii lui. În timpul unui popas pe care-l făcu sub un şneapăn, omul său de încredere se apropie în miez de noapte şi-i spuse în mare taină:

— A sosit vremea să ne oprim undeva pentru un popas de trei zile, ca oamenii să se poată odihni şi ospăta în voie, şi să le dăm şi un supliment de soldă de câţiva arginţi.

Wang Tigrul sări în picioare şi strigă:

— Arată-mi pe cel care vrea să plece şi-i voi trage numaidecât un glonte în spate.

Dar credinciosul cu buza de iepure trase pe Wang Tigrul la o parte şi încercă să-l îmbuneze:

— Stai, căpitane, nu te pripi şi nu vorbi în felul acesta. Stăpâneşte-ţi mânia! În sufletul lor soldaţii aceştia sunt ca nişte copii şi se vor dovedi mult mai netrebnici decât ai putea să

bănuieşti, dacă ar şti că-i aşteaptă o cât de mică plăcere, o răsplată neînsemnată, cum ar fi de pildă o strachină de friptură, un ulcior de vin sau o zi de repaus, când vor putea să-şi încerce norocul la joc. Sunt tot atât de naivi ca nişte copii şi-i poţi împăca sau mâhni tot atât de uşor. Mintea lor nu este atât de limpede ca a ta, căpitane, aşa că ei nu sunt în stare să judece mai mult decât ceea ce văd în faţa lor, la depărtare de o singură zi.

Omul lui de încredere se oprise în bătaia luminii de lună, căci era lună nouă şi tocmai răsărise când ei plecaseră la drum, dar în tremurul acestei lumini, arăta ca un monstru. Ori Wang Tigrul îl încercase în nenumărate rânduri, aşa că ştia cât îi este de credincios şi nu-i mai vedea buza despicată, ci numai chipul cafeniu şi împietrit, cu ochii credincioşi şi umili care se uitau la el; avea deci toată încrederea într-însul. Avea încredere în omul acesta, deşi nu ştia cine este, nici de unde vine, deoarece credinciosul său nu vorbea niciodată despre sine însuşi, iar când începeau ca să-l înghesuie cu întrebările, se mulţumea să le spună doar atâta:

„Eu m-am născut într-un loc foarte departe şi dacă ţi-aş spune unde, ar fi peste putinţă să fi auzit până acuma de numele lui, atât e de departe!”

Dar se spunea despre el că ar fi făcut omor. Anume că ar fi avut o femeie foarte frumoasă, o fată tânără care nu era în stare să se uite la el fără să se îngrozească, aşa că şi-a luat un ibovnic, iar el i-a prins împreună şi după ce i-a omorât pe amândoi, a fugit. Cu toate acestea nimeni nu ţi-ar fi putut spune dacă întâmplarea aceasta este adevărată sau nu, dar adevărul era că omul acesta se lipise de Wang Tigrul, la început fără nicio pricină anume, decât cel mult pentru că era tânăr îndrăzneţ şi frumos, iar pentru un biet nenorocit ca el, frumuseţea acestuia era un fel de minune. Wang Tigrul simţise dragostea acestui om şi-l preţuia mai mult decât pe oricare altul, căci vedea că îl urmează fără gând de câştig, ci numai din dragoste curată, pentru care nu-i cerea nimic altceva, decât să poată trăi alături de el. Din cauza aceasta punea temei pe credinţa lui şi-i asculta întotdeauna sfaturile. Presimţea că el are şi de astă dată dreptate, astfel că se apropie de locul unde oamenii săi se întinseseră sub ramurile şnepenilor, osteniţi şi tăcuţi, apoi le spuse cu glasul mai blând decât de obicei:

— Fraţilor şi oameni de omenie, suntem aproape de oraşul meu în apropierea satului în care m-am născut, aşa că eu cunosc orice drum şi orice potecă din părţile acestea. Aţi fost bravi şi neobosiţi

în timpul acestor zile şi nopţi grele, aşa că m-am gândit să vă răsplătesc pentru credinţa voastră. Vă voi conduce în satele dimprejurul satului meu de origine, dar în satul acela nu vom intra, deoarece acolo oamenii mă cunosc şi nu vreau să-i jignesc. Voi cumpăra vite pe care le veţi tăia şi porci, vom trage raţe şi gâşte în frigări, aşa că veţi putea mânca după poftă. Veţi avea şi vin, căci în părţile acestea se fac vinurile cele mai bune, un vin limpede a cărui tărie se urcă repede la cap. Afară de asta fiecare dintre voi va primi pe deasupra o răsplată de trei arginţi.

Oamenii se înveseliră şi ridicându-se în picioare, începură să râdă, pe urmă-şi luară armele la umăr şi chiar în noaptea aceea ajunseră la zidurile oraşului şi trecură dincolo de ele, iar Wang Tigrul îi conduse în cătunele dimprejurul satului său, unde se opriră. Alese patru cătune unde le găsi sălaşuri, dar nu se purtă trufaş, cum au obiceiul comandanţii de oşti, ci se duse el însuşi în zorii zilei, când cele dintâi şuviţe de fum începură să se destrame din vetre, făcându-şi loc pe uşile deschise, şi după ce vorbi cu fruntaşii din sat, le spuse foarte curtenitor:

— Voi plăti totul cu argint şi niciunul dintre oamenii mei nu se va atinge de o femeie care este oprită pentru un bărbat străin. Va trebui să primiţi douăzeci şi cinci de oameni în sat.

Dar cu toată vorba lui aşezată, bătrânii satelor se uitau unul la altul, cuprinşi de deznădejde, căci pe la ei mai trecuseră şi alţi comandanţi de oşti, care le făgăduiseră tot aşa că vor plăti, dar plecaseră fără şi le dea nimic. Se uitau neîncrezători la Wang Tigrul şi-şi neteziră bărbile, şopotind între ei în pragul uşilor. La urmă cerură o chezăşie, că vorbele pe care le spune, le spune cu bună-credinţă.

Wang Tigrul scoase argintul fără nicio teamă, căci aci era între oamenii lui şi lăsă în mâna fiecărui fruntaş din sat o sumă de bani ca chezăşie, pe urmă spuse oamenilor săi între patru ochi, înainte de a se despărţi de ei:

— Să nu uitaţi nicio clipă că oamenii aceştia au fost prieteni cu părintele meu şi că pământul acesta face parte din ţarina mea şi că ei se uită la voi şi vă vor trata ca şi pe mine. Purtaţi-vă frumos şi să nu le luaţi nimic fără plată, iar dacă se va întâmpla ca vreunul dintre oamenii mei să se uite la vreo femeie care nu este femeie slobodă pentru orice bărbat, pe acela dintre voi eu îl voi ucide!

Văzându-l cât este de întunecat, oamenii se grăbiră să-i făgăduiască ascultare şi se jurară în toate chipurile, că vor face aşa

cum li s-a spus. După ce fiecare dintre ei fu sălăşluit şi începură să pregătească oamenilor mâncarea, plăti argint de ajuns ca să schimbe în zâmbete privirile întunecate ale sătenilor. După ce termină cu treaba asta, se întoarse spre cei doi nepoţi ai lui şi le spuse răstit, dar bine dispus, căci se simţea mulţumit că s-a putut întoarce printre ai lui:

— Ei, flăcăi, aş fi în stare să jur că părinţii voştri vor fi foarte mulţumiţi să vă poată vedea: mă voi odihni şi eu vreme de şapte zile, căci luptele noastre încep abia de aci înainte.

Apoi întoarse calul şi se îndreptă spre miazăzi, trecând pe lângă casa de lut, fără să se oprească, deoarece se ferise să se apropie, iar cei doi nepoţi îl urmau, călare pe măgăruşii lor. După ce ajunseră în faţa oraşului, trecură porţile vechi ale zidului şi se apropiară de casa lor. De luni întregi astăzi se întâmplă pentru întâia oară ca obrajii feciorului lui Wang cel mai în vârstă să se lumineze de o uşoara îmbujorare şi îl văzu că se grăbeşte să intre cât mai repede în casa părintească.

Capitolul XI

Vreme de şapte nopţi Wang Tigrul întârzie în casa cea mare de la oraş, unde fraţii lui îl ospătară şi-l cinstiră ca pe un oaspete ales. Patru zile şi patru nopţi le petrecu în curţile fratelui său mai în vârstă şi acesta făcu tot ce-i stătea în putinţă, pentru a câştiga har în faţa fratelui său mai mic. Dar ceea ce făcea el, nu putea să fie altceva decât ce credea că poate să-i facă plăcere lui însuşi, aşa că ospăta pe Wang Tigrul şi-l duse în fiecare seară la ceainăriile unde erau cântăreţe şi rapsozi care cântau din lăute, şi-l duse la toate teatrele. Totuşi părea că petrecerile acestea le gusta mai mult Wang cel mai în vârstă, deoarece Wang Tigrul era o fire de om foarte ciudat. Nu mânca niciodată mai mult decât îi trebuia ca să-şi astâmpere foamea, pe urmă se oprea şi se uita tăcut cum mănâncă ceilalţi, dar nici de băut nu bea mai mult decât îi trebuia.

El sta la masă între oamenii care se ospătau, şi se veseleau, mâncând şi bând, până când începeau să asude din greu şi trebuia să-şi scoată hainele de pe ei, iar unii ieşeau afară şi vărsau ceea ce mâncaseră mai mult decât puteau duce, numai pentru plăcerea de a mânca. Dar pe Wang Tigrul nu-l ispitea nimic, nici supele cele mai delicate, nici mâncărurile cele mai rare, cum erau ţiparii de mare a căror carne e foarte scumpă, din pricină că se prind cu mare

greutate, nu-l ispiteau nici dulciurile şi nici seminţele de floare de lotus prăjite în zahăr, nici mierea şi nici altceva ce mâncau alţii, oricât ar fi fost de sătui.

Şi cu toate că însoţea pe fratele său în localurile acestea unde bărbaţii se duceau să joace şi să petreacă împreună cu femeile, el sta drept şi grav în jeţul său, cu mâna pe mânerul sabiei de care nu se despărţea niciodată şi ochii lui negri şi treji cercetau toate câte le vedea împrejurul său. Chiar dacă nu părea plictisit, ar fi fost greu să afirmi că petrecerile acestea îi fac plăcere şi nu i se părea nici că vreuna din fetele pe care le vedea ar fi mai frumoasă decât cealaltă sau că ar cânta mai bine decât altele, deşi unele dintre ele se simţeau atrase de frumuseţea lui întunecată şi virilă, şi apropiindu-se de el, îl priveau lacome şi ispititoare, întinzând mâinile mici după el. Dar el nu se mişca de la locul lui, ci sta ţeapăn şi nepăsător, uitându-se pe o formă la fiecare, iar buzele lui erau încleştate ca întotdeauna. Dacă se întâmpla să spună câte ceva, vorbele lui nu erau vorbe cu care erau obişnuite femeile frumoase, deoarece el le spunea cel mult:

— Pentru mine cântecele acestea sunt ca şi cârâitul papagalilor!

Într-un rând, când o fată mică de statură, cu buzele ţuguiate şi obrazul sulemenit, se apropie de el şi începu să cânte, Wang Tigrul nu se mai putu stăpâni şi ridicându-se de la masă, strigă:

— M-am săturat de toate nimicurile acestea! şi plecă numaidecât, aşa că Wang cel mai în vârstă trebui să plece şi el, deşi îi părea rău că trebuie să părăsească un spectacol atât de ales.

Adevărul era că Wang Tigrul moştenise de la mama lui obiceiul de a fi scump la vorbă, aşa că niciodată nu spunea nimic ce nu simţea nevoia, dar fiecare vorbă ce o spunea era plină de amărăciune şi de adevăr, aşa că celor dimprejurul său le era de ajuns pentru a se speria de el, chiar atunci când îl vedeau că încearcă să mişte buzele.

Tot aşa se întâmplă când într-o bună zi veni la el soţia fratelui său mai în vârstă, pentru a stărui şi a pune o vorbă bună în interesul feciorului lor al doilea. Intră într-o după amiază în camera lui, tocmai când Wang Tigrul îşi bea ceaiul, iar fratele său se aşezase la o măsuţă, cu o carafă de vin. Se arătă în faţa lor, umblând cu paşi mărunţi, foarte sfioasă şi cu ochii plecaţi în pământ, dar după ce se prosternă în faţa lor, Wang cel mai în vârstă, deşi femeia nu se uita la ei, se grăbi să-şi toarne o cupă de ceai în loc să-şi toarne din vinul cald care era pe masă într-un ulcior

de pământ.

Veni foarte sfioasă şi legănându-se pe picioarele mici, se aşează pe un scaun mai scund decât s-ar fi cuvenit, deşi Wang Tigrul se ridică de pe jeţul său şi-i făcu semn să se aşeze pe unul mai înalt. Dar ea îi răspunse cu glasul sfios şi delicat, cum avea obiceiul de când se întoarse el acasă, afară de cazurile când îşi uita să se stăpânească şi se supăra:

— Ştiu, cumnate, ce loc mi se cuvine, dar eu sunt o femeie slabă şi netrebnică, iar dacă mi se întâmplă să uit câteodată, soţul meu îşi dă toată silinţa să-mi aducă aminte, mai ales că el cunoaşte o mulţime de femei mult mai demne şi mai vrednice decât mine.

Spunând aceste cuvinte, se uită la soţul ei dintr-o parte, aşa că Wang cel mai în vârstă începu să asude şi bâigui:

— Soţia mea, când am încercat vreodată…

Pe urmă începu să se întrebe ce faptă urâtă o fi făcut în timpul din urmă despre care ea va fi aflat ceva? E adevărat că dăduse de urma fetei aceleia tinere care i se păruse atât de drăguţă şi de delicată în timpul unui ospăţ, şi începuse să se ducă la ea în mod regulat, plătindu-i o sumă de bani în fiecare lună; începuse chiar să se gândească unde ar putea să-i ia o locuinţă în oraş, cum fac oamenii care nu vor să-şi mai bată capul, aducând o nouă femeie în casa lor, dar totuşi o doresc de ajuns ca s-o păstreze un timp oarecare numai pentru ei. Dar planul acesta încă nu-l pusese în aplicare, deoarece mama fetei era în viaţă şi scoaba aceasta bătrână nu se învoise să-i dea fata la preţul ce i-l oferise el. Astfel îşi închipuia că soţia lui ar fi fost peste putinţă să afle despre asta, înainte de a ajunge la o înţelegere cu fata, mai ales că el nu pomenise nimănui nimic, aşa că începu să se şteargă pe obraz cu mâneca hainei şi să soarbă zgomotos din ceaşca de ceai.

Dar de astă dată soţia lui nici nu se gândea la el, aşa că adăugă fără să ţină seama de neliniştea ce-l frământa:

— M-am gândit că oricât de umilită şi neajutorată aş fi, sunt totuşi mama feciorului nostru, prin urmare va trebui să vin şi să mulţumesc cumnatului meu pentru ceea ce-a făcut în interesul unui netrebnic ca el; dar deşi recunoştinţa mea nu poate să însemne nimic pentru un bărbat ca dumneata, totuşi pentru mine este o mare plăcere să-mi fac datoria, aşa că mi-o îndeplinesc, oricât de greu mi-ar veni.

Spunând aceste cuvinte aruncă din nou o privire bărbatului ei care se scărpină în creştet şi se uită la ea năucit, asudând din greu,

căci nu ştia ce are de gând să spună şi cum el era un bărbat gras, îl treceau sudorile foarte uşor.

— Prin urmare, cumnate, primeşti mulţumirile mele, căci oricât ar fi de sfioase, pornesc din adâncul unei inimi sincere. Cât despre fiul meu, îţi voi spune că dacă există vreun tânăr care să vrednicească bunătatea ta, atunci acest tânăr nu poate fi altul decât el, deoarece este un băiat blând, cumsecade, cuminte şi foarte înţelept. Eu sunt mama lui şi cu toate că despre mame se spune că la feciorii lor nu văd decât părţile bune, totuşi va trebui să-ţi spun, că eu şi bărbatul meu ţi-am încredinţat pe cel mai bun fecior al nostru.

În timpul acesta Wang Tigrul sta şi se uita la ea, cum avea obiceiul să se uite, când se întâmpla să vorbească cineva de faţă cu el, dar ar fi fost peste putinţă să spui dacă el aude sau nu aude vorbele ei decât cel mult în clipa când porni răspunsul care de astă dată fu brutal şi fără cruţare:

— Cumnată, dacă vorbele tale sunt adevărate, atunci nu pot decât cel mult să vă compătimesc, atât pe fratele meu cât şi pe tine. Feciorul vostru este cel mai fricos şi cel mai slăbănog tânăr pe care l-am întâlnit în viaţa mea şi n-are nici atâta fiere câtă ar avea o găină cu penele albe. Aş fi preferat să-mi fi dat pe feciorul vostru cel mai mare. Văd că este un tânăr voinic şi încăpăţânat, pe care aş fi reuşit să-l frâng şi să fac dintr-însul un bărbat întreg, care să asculte numai de mine şi de nimeni altul. Dar feciorul acesta pe care mi l-aţi dat plânge toată ziua, aşa că de multe ori mi se pare că am luat cu mine o găleată spartă în fund. Nu are nimic din ce ai putea scoate ceva, prin urmare nici nu va ajunge nimic. Nu, draga mea, amândoi feciorii fraţilor mei m-au dezamăgit, căci al vostru este fără voinţă şi fricos, iar mintea i s-a scurs în lacrimi; celălalt este voinic şi plin de voinţă şi destul de potrivit pentru viaţa ce-l aşteaptă, dar e o fire nepăsătoare şi-i place să râdă şi să facă haz ca o paiaţă, ori eu nu pot şti dinainte până la ce înălţime s-ar putea ridica o paiaţă. E un mare neajuns pentru mine că nu am un fecior al meu, tocmai acuma când aş avea nevoie de el.

Nu ştiu ce ar fi răspuns femeia la aceste vorbe ale lui, dar Wang cel mai în vârstă începu să tremure, căci ştia că nimeni nu a îndrăznit să vorbească până acuma în felul acesta cu ea, aşa că a văzut că se aprinde la faţă şi deschide gura ca să-i răspundă ceva plin de răutate. Dar înainte ca ea să fi putut scoate o singură vorbă, din dosul unei draperii apăru feciorul său cel mai mare care

ascultase vorbele unchiului său şi, îndreptându-se spre mama lui, o rugă:

— O, mamă, lasă-mă să plec... aş vrea atât de mult să plec!

Se opri în faţa lor, plin de tinereţe şi nerăbdător, plimbându-şi privirea de la unul la altul. Era îmbrăcat într-un costum albastru deschis, ca albastrul penelor de păun, cum poartă feciorii din familii alese, iar în picioare avea pantofi de piele, cum poartă străinii, în deget un inel de jad, iar părul îi era tuns după moda nouă şi dat peste cap şi netezit cu un fel de ulei binemirositor. Era palid ca orice fecior de casă mare care nu trebuie să lucreze niciodată şi nici să stea în arşiţa soarelui, iar mâinile îi erau catifelate ca ale unei femei. Cu toate acestea părea că tot trupul îi clocoteşte de neastâmpăr, deşi era frumos şi palid, iar ochii lui luminoşi ardeau ca nişte făclii. Nici mişcările lui nu erau nostalgice, ca ale tinerilor de la oraş, care păreau că nu ţin socoteală de nimic, ci numai de plăcerea lor. Era tânărul capabil să fie ceea ce era acuma, când trupul îi fremăta de nerăbdare şi ochii îi ardeau de flacăra dorinţei.

Dar mama lui ţipă speriată:

— Aceasta este cea mai mare prostie ce mi-a fost dat să aud în viaţa mea; tu eşti feciorul cel mai mare şi după tatăl tău, capul acestei familii, prin urmare cum s-ar putea să te lăsam să te duci la război, sau chiar la lupte, unde ai putea şi muri? Nu am ţinut seamă de nimic atunci când a fost vorba de educaţia ta şi te-am iubit atât de mult încât nu ne-am putut decide nici cel puţin să te trimitem la o şcoală din miazăzi, prin urmare, cum te-am putea lăsa să te duci la război? Apoi, văzând că Wang cel mai în vârstă nu zice nimic, se răsti la el: Stăpâne, nu cumva sunt obligată să port eu singură şi povara aceasta?

Wang cel mai în vârstă îngână cu sfială:

— Fiule, mama ta are dreptate. Mama ta are întotdeauna dreptate şi ar fi peste putinţă ca noi să te expunem la o astfel de primejdie.

Dar tânărul, cu toate că avea aproape nouăsprezece ani, începu să bată din picioare şi să plângă, pe urmă se repezi şi se bătu cu capul de pervazul uşii, strigând:

— Să ştiţi că mă voi otrăvi dacă nu mă lăsaţi să fac ceea ce vreau!

Părinţii lui se speriară şi se ridicară în picioare, iar femeia chemă slujitorul feciorului ei, care veni speriat şi în mare grabă, iar ea îi porunci:

— Ia băiatul şi du-l la un teatru, ca să se distreze şi vezi de el poate îi va trece supărarea.

Wang cel mai în vârstă se grăbi să scoată un pumn de arginţi din chimir şi-i întinse feciorului său, spunând:

— Ia banii aceştia, fiule, şi du-te; cumpără-ţi ceva ce-ţi va face plăcere, sau întrebuinţează-i la joc sau la ce vei vrea.

La început tânărul feri banii din calea lui, ca şi când n-ar fi vrut să primească acest fel de împăcare, dar slujitorul stării şi încercă să-l convingă, până când întinse mâna după ei şi-i luă; cu toate acestea continuă să se zbată şi să ţipe, că el se va duce împreună cu unchiul său, până când slujitorul reuşi să-l scoată din odaie.

După plecarea lui, femeia se lăsă pe scaun, şi oftă îndurerată:

— Toată viaţa lui a fost o fire neliniştită... nu ştim ce să facem cu el... este mult mai greu să te poţi înţelege cu el decât cu celălalt pe care ţi l-am dat.

Wang Tigrul stătuse nemişcat şi se uitase la cele întâmplate de faţă cu el, iar acuma răspunse cu glasul grav:

— E mult mai uşor să scoţi ceva dintr-unul care are voinţă decât dintr-unul care nu are nimic. Cred că aş putea scoate ceva din tânărul acesta, căci toată încăpăţânarea lui de acuma se datoreşte faptului că n-a avut pe nimeni care să se ocupe de el.

Dar femeia se simţea prea încercată pentru a mai putea suporta ceva şi ar fi fost peste putinţă să primească de la cineva reproşuri că feciorii ei nu au educaţii. Prin urmare se ridică mândră şi după ce se înclină, spuse cumnatului ei:

— Fără îndoială aveţi multe de vorbit împreună, şi ieşi din cameră, fără să mai adauge nimic.

Wang Tigrul se întoarse spre fratele său şi-l privi cu milă; o vreme niciunul dintre ei nu mai zise nimic şi Wang cel mai în vârstă începu să-şi bea vinul, dar fără nicio plăcere şi chipul lui părea întunecat. Într-un târziu oftă din greu şi începu cu glasul mult mai domolit decât avea obiceiul:

— Pentru mine a ajuns un fel de problemă pe care nu sunt în stare să o înţeleg: cum se poate ca o femeie pricepută, delicată şi supusă întru toate voinţei bărbatului ei cât este tânără, să ajungă la bătrâneţe un fel de cobe care să-şi cicălească bărbatul fără încetare şi să facă tot ce-i stă în putinţă pentru a-l scoate din fire. Uneori sunt gata să fac jurământ că nu mă voi mai apropia de nicio femeie, căci îmi vine să cred că a doua soţie începe să înveţe apucăturile celei dintâi şi toate devin la fel. Se uită la fratele său

plin de pizmă şi cu ochii trişti ca ai unui copil, apoi adăugă cu mâhnire: Tu eşti om cu noroc, mult mai cu noroc decât mine; nu ai grija femeilor şi nu ai nici grija ţarinei. Eu sunt legat cu două rânduri de cujbe. Sunt legat de pământul acesta afurisit pe care mi l-a lăsat părintele meu. Dacă nu am grijă de el, nu ne aduce niciun venit, căci ticăloşii de dijmaşi sunt toţi nişte tâlhari care se înţeleg între ei ca să jefuiască pe cel care le dă pământul, oricât de cumsecade s-ar purta faţă de ei. Cât despre ispravnicul meu, cine a mai auzit vreodată de vreun ispravnic care să fi fost om cinstit? Îşi lăbărţă buzele groase cu scârbă şi oftă, pe urmă se uită din nou la fratele său şi adăugă: Da, tu eşti om cu noroc; nu ai nici pământ şi nu eşti legat nici de vreo femeie.

Wang Tigrul îi răspunse supărat peste măsură:

— Eu nu cunosc niciun fel de femeie!

Fu foarte mulţumit când văzu că cele patru zile au trecut şi el poate să se mute în curtea lui Wang al doilea.

Când Wang Tigrul trecu în casa fratelui său al doilea, nu se putu mira îndeajuns de deosebirea ce o vedea între casa aceasta şi casa celuilalt şi cât era de plină de veselie, cu toată gălăgia şi certurile neîntrerupte dintre copii. Tot zgomotul şi veselia aceasta pornea de la soţia fratelui său, care era femeie de la ţară. Era o femeie gălăgioasă şi îndrăzneaţă, al cărei glas răsuna în toată casa, de câte ori deschidea gura. Dar deşi i se întâmpla să se supere de mai multe ori pe zi şi bătea copiii cu capetele unul de altul sau repezea mâna cu braţul gol până din sus de cot, căci umbla întotdeauna cu mânecile sumese, şi mai plesnea pe câte unul peste obraz, aşa că de dimineaţa până seara toată casa răsuna de ţipete şi plâns, şi fiecare slugă era tot atât de slobodă la gură ca şi stăpâna ei, era totuşi o femeie care ţinea la copiii ei în felul ei grosolan şi nu o dată se întâmpla să ridice în braţe câte un copil ce trecea prin apropierea ei şi-şi băga vârful nasului la el după ceafă, ca să-i simtă căldura trupului grăsuţ. În acelaşi timp, deşi era o femeie foarte cruţătoare, dacă se întâmpla să se apropie de ea un copil şi să-i ceară să-i dea un ban de aramă, ca să cumpere o acadea sau dulciuri de la un vânzător ambulant, sau o mână de seminţe prăjite în zahăr, băga mâna adânc în sân şi scotea întotdeauna banul. În casa aceasta gălăgioasă şi veselă îşi trăia viaţa Wang al doilea, foarte liniştit şi senin, şi întotdeauna preocupat de planurile lui nemărturisite; era foarte mulţumit de copiii lui şi trăia în cea mai bună înţelegere cu soţia sa.

Pentru întâia dată Wang Tigrul îşi uită de visurile lui de mărire, iar în timp ce oamenii lui se odihneau şi se ospătau, el şedea în casa fratelui său şi i se păru că în casa lui Wang al doilea este ceva ce lui îi place. Înţelese care era pricina că nepotul său cel ciupit era întotdeauna vesel şi râdea, precum şi pricina pentru care celălalt era sfios şi speriat, şi presimţea buna înţelegere dintre Wang al doilea şi soţia lui, precum şi mulţumirea copiilor lui, deşi nu erau întotdeauna spălaţi şi nici nu alergau servitorii mereu după ei, ci aveau grijă să le dea de mâncare în timpul zilei şi să-i culce în vreun pat, după ce se făcea seară. Dar toţi copiii din casă erau veseli şi Wang Tigrul se uita la ei şi se simţea mişcat. Era între ei un băieţaş de vreo cinci ani pe care Wang Tigrul îl urmărea mereu cu privirea, căci era cel mai dolofan şi cel mai frumos şi ceva parcă-l făcea să-l dorească. Dar când se întâmpla să întindă mâna sfioasă după el sau scotea un ban de aramă şi i-l arăta, băiatul îşi băga numaidecât degetul în gură şi se depărta scuturând din cap. Wang Tigrul se simţea tot atât de mâhnit de refuzul lui, ca şi când băiatul ar fi fost bărbat, deşi încerca să zâmbească şi să se prefacă indiferent.

Astfel Wang Tigrul îşi petrecu cele şapte zile de rară odihnă pentru el şi în timpul acesta se gândi mai mult ca de obicei, căci văzând casele acestea două pline de copii, simţi din nou dorinţa care-l rodea, de a avea un fecior al său, de care să aibă grijă. Gândindu-se aşa, preocupările lui de acuma stăruiră puţin şi în jurul femeilor, căci i se întâmpla pentru întâia dată să trăiască nestingherit într-o casă unde erau soţii şi slujnice şi roabe tinere, care alergau forfota prin casă. Uneori simţea o furnicare neaşteptată trezindu-se într-însul, când se întâmpla să vadă câte o fată cu mijlocul subţire încins, întoarsă cu spatele spre el şi făcând vreo treabă, căci îşi aducea aminte că tot aşa văzuse şi pe Floare de Păr chiar în curţile acestea, pe vremea când fusese şi el tânăr. Dar după ce fata se întorcea şi se uita la el, se simţea din nou zăpăcit, căci în tinereţea lui se întâmplase ceva care-i pecetluise pentru totdeauna pornirile sufletului, aşa că la vederea unui obraz femeiesc, inima i se oprea să mai bată şi întorcea întotdeauna capul, ca să nu-l mai vadă.

Totuşi în timpul acestui popas şi cu neliniştea aceasta mereu crescând într-însul, ar fi fost peste putinţă să-şi găsească locul, aşa că în timpul unei după amiezi se gândi să se ducă la Lotus şi să-i facă o vizită, deoarece în curţile ei se întâmplase să vadă mai

adeseori pe Floare de Păr, în vremea aceea depărtată, şi o dorinţă neînţeleasă parcă-l îndemna să se ducă din nou, să vadă odăile în care a trăit şi curtea. Se duse deci la Lotus, după ce-i trimise vorbă că va veni s-o vadă aşa că ea se ridică de la masa unde juca zaruri împreună cu femeile celelalte venite la ea, şi-i ieşi în cale. Dar el nu avea de gând să întârzie prea mult. Plecă ochii şi cercetă camera aceasta pe care o recunoştea şi în clipa aceasta se gândi că poate ar fi fost mai bine să nu vină, aşa că începu să se frământe din nou şi nu vru să mai stea. Dar Lotus nu era în stare să înţeleagă pricina melancoliei lui şi-i spuse:

— Mai stai, căci am un ulcior de limonadă cu zahăr şi rădăcini de floare de lotus fierte în zahăr şi tot felul de bunătăţi de cele care plac tinerilor. Deşi sunt femeie atât de bătrână şi de grasă, n-am uitat încă ce le place tinerilor şi vă ştiu pe toţi.

Punându-i mâna pe braţ, se uită la el cu ochii mici şi începu să râdă răguşit. În clipa aceasta simţi cum se ridică într-însul un val de scârbă şi trupul i se înţepeni, dar se înclină repede şi ieşi din odaie, după ce o rugă să-l ierte că nu mai poate întârzia. Plecă, dar râsul ca un cloncănit de cloşcă al acestor babe îl urmări până departe în lungul curţilor.

Totuşi, în timp ce se întorcea în casa fratelui său, amintirea trecutului începu să-l neliniştească şi mai mult, deşi îşi zicea că viaţa lui de acum este foarte departe de locurile acestea şi că în curând va trebui să plece, după ce se va duce şi la mormântul părintelui său, cum se cădea într-o astfel de împrejurare, înainte de a începe marea lui întreprindere, aşa că după ce va pleca, îşi va uita de toate şi va uita şi curţile acestea.

Astfel, în dimineaţa zilei următoare, care era a şasea zi, spuse lui Wang al doilea:

— Nu voi mai întârzia decât până voi aprinde puţină tămâie la mormântul părintelui meu, căci altfel oamenii mei se vor obişnui să trândăvească şi se vor muia, ori noi mai avem drum lung de făcut. Ce ai să-mi spui în legătură cu banii de care am nevoie?

Wang al doilea îi răspunse:

— Nimic decât că-ţi voi da în fiecare lună suma de arginţi la care ne-am învoit.

Wang Tigrul adăugă nerăbdător:

— Fii încredinţat că într-o bună zi îţi voi da înapoi tot ce mi-ai împrumutat. Acuma eu plec la mormântul părintelui meu. Vezi ca cei doi tineri să fie gata de drum, dar nu cumva să se îmbete sau să

mănânce prea mult înainte de culcare, deoarece în zorii zilei trebuie să pornim.

Spunându-i vorbele acestea, Wang Tigrul ieşi din odaie gândindu-se că poate ar fi mai bine să nu mai ia cu el şi pe feciorul fratelui său mai în vârstă, deşi i-ar fi fost peste putinţă să facă aşa ceva, fără să se işte pizmă între cele două familii. Înainte de a pleca de acasă, luă un pumn de tămâie şi se îndreptă spre mormântul lui Wang Lung.

Dar aceştia doi, tatăl şi fiul său, trăiseră foarte departe unul de altul, căci însăşi copilăria lui Wang Tigrul fusese foarte amărâtă, deoarece părintele său îi spusese că va trebui să rămână la munca ţarinei, aşa că el crescuse obişnuindu-se să urască pământul acesta în care se născuse. Îl ura şi acuma când se apropia de casa de lut care, deşi era a lui, i se părea nesuferită; cu toate că-şi petrecuse copilăria în casa aceasta, ea nu-i era dragă, deoarece pentru el fusese un fel de închisoare din care îşi închipuise că nu va mai putea scăpa niciodată. Nu se apropie de casă nici acum, ci o înconjură pe departe, trecând printr-un hăţiş de tufe şi îndreptându-se spre colina pe coasta căreia era cimitirul familiei sale.

Dar apropiindu-se cu paşi repezi, auzi un zgomot uşor, ca şi când ar fi plâns cineva şi se miră cine poate plânge în apropierea mormântului, căci ştia că Lotus este la jocul ei de zaruri, aşa că ar fi fost peste putinţă să fie ea. Domoli pasul şi apropiindu-se, se uită printre trunchiurile copacilor. Văzu ceva ce nu mai văzuse niciodată în viaţa lui. Floare de Păr sta cu fruntea sprijinită de movila mormântului, îngrămădită în iarbă, cum fac femeile când plâng şi sunt încredinţate că nu e nimeni prin apropiere, ca să le poată vedea. În apropierea ei era sora lui cea slabă de minte, pe care el n-o mai văzuse de atâţia amar de ani, dar deşi era cu părul cărunt şi obrazul ei mic era plin de creţuri, ea sta şi acuma în bătaia razelor soarelui de toamnă şi se juca cu o bucăţică de pânză roşie pe care o împăturea şi o despăturea, zâmbind razelor de soare care i se păreau atât de roşii. Ţinând-o strâns de poala rochiei, ca un copil când trebuie să facă ceva pentru cel care-i era drag, lângă ea se aşezase un mic cocoşat. Obrazul lui trist era îndreptat spre femeia care plângea şi-i tremurau şi lui buzele îndurerate, ca şi când ar fi fost gata să plângă, văzând-o pe ea că plânge.

Wang Tigrul rămase încremenit de mirare şi ascultă bocetul domolit al Floarei de Păr care plângea atât de stins, ca şi când plânsul acesta i s-ar fi urcat din fundul adâncurilor fiinţei, apoi cu

totul pe neașteptate își dădu seamă că nu mai este în stare să-l mai asculte. În clipa aceasta toată revolta lui veche împotriva părintelui său se trezi din nou într-însul și simți că începe să-l înece. Aruncă tămâia din mână și întorcându-se în loc, se depărtă, cu respirația înecată de suspine, dar totuși fără să-și dea seama de ceea ce se întâmplă cu el.

Trecu repede în lungul holdelor și n-avea decât un singur gând; să plece cât mai repede din locul acesta, din țarină – de lângă femeia aceasta – ca să ajungă la treburile care-l așteptau. Se întoarse acasă, bătut de lumina strălucitoare a soarelui de toamnă care dogora blândă în largul câmpurilor, dar el nu vedea nimic și nici nu era în stare să înțeleagă frumusețea așternută în fața lui.

În zorii zilei ieși din casă și după ce încălecă repede calul care aștepta cu gâtul arcuit și bătând din copite, ieși în uliță, cu nepotul cel ciupit care încălecase pe măgărușul lui, după ce mâncase zdravăn înainte de a pleca, și se opriră în fața porții lui Wang cel mai în vârstă, ca să ia și pe celălalt nepot. Dar înainte de a se opri, un slujitor ieși pe poartă și începu să alerge în goană, strigând:

— Ce pacoste... ce blestem pe casa aceasta!...

Și se pierdu repede din vedere.

Wang Tigrul începu să clocotească de nerăbdare și strigă:

— Ce pacoste? Pacostea este că soarele s-a ridicat în zare și eu n-am plecat încă la drum!

Dar slujitorul nu se mai opri să se uite la ei. Wang Tigrul începu să ocărască și strigă nepotului său:

— Afurisitul acesta de vărul tău nu e pentru mine decât o povară și așa va rămâne întotdeauna. Du-te după el și spune-i să vină, căci altfel plec fără el!

Tânărul coborî într-o clipită din spatele măgărușului său și dădu fuga, iar Wang Tigrul descălecă încet și dădu dârlogii în mâna celui care făcea straja porții. Dar înainte de a intra, nepotul cel ciupit apăru în fața lui, alb ca o stafie și respirând cu greutate, de parcă ar fi alergat împrejurul zidului ce înconjura orașul. Cu mare greutate reuși să îngâne:

— Nu va mai veni niciodată... s-a spânzurat... și e mort!

— Ce tot îndrugi... maimuțoiule! strigă Wang Tigrul și dintr-un salt se repezi în curtea fratelui său.

Văzu numaidecât că s-a întâmplat ceva, căci femeile, bărbații și slujitorii se îngrămădeau împrejurul cuiva, iar din mijlocul lor se auzeau țipetele ascuțite ale unei femei care fără îndoială era mama

nepotului său. Dădu la o parte pe toţi care-i stăteau în cale şi văzu că în mijlocul lor e Wang cel mai în vârstă. Era galben ca o arătare şi îmbătrânit, iar obrazul lui gras era scăldat în lacrimi; în braţe ţinea trupul fiului său. Tânărul era întins pe lespezile curţii, mort sub cerul acestei dimineţi senine şi capul îi atârna fără putere peste braţul părintelui său. Se spânzurase cu brâul de o grindă din camera unde dormea împreună cu fratele său mai mare care nu băgase de seamă decât dimineaţa când se trezise, căci adormise toropit de vinul pe care-l băuse la petrecerea din seara trecută. Când se trezise în mijlocul camerei întunecate, văzuse o mogâldeaţă ce se legăna în tavan şi-şi închipuise că trebuie să fie o haină, dar nu înţelegea cum de au spânzurat-o acolo, şi după ce s-a uitat la ea mai de aproape, a început să ţipe şi a sculat toată casa.

După ce ascultă la cei care-i spuseră ce s-a întâmplat, Wang Tigrul se uită la tânărul întins în faţa lui şi se simţi înfiorat de un sentiment de milă, cum nu cunoscuse niciodată faţă de el, cât timp fusese în viaţă. Părea atât de mic şi de firav, încremenit în nemişcarea morţii! Wang cel mai în vârstă ridică fruntea şi văzând pe fratele său, îngână:

— Nu mi-aş fi închipuit că feciorul acesta al meu ar fi mai curând în stare să moară decât să plece împreună cu tine. Fără îndoială te-ai purtat foarte urât cu el, ca să te poată urî atât de mult! E mai bine că eşti fratele meu, căci altfel aş fi în stare... aş fi în stare...

— Nu, frate, răspunse Wang Tigrul, vorbind mult mai blând decât avea obiceiul. Nu m-am purtat urât cu el. Avea chiar un măgăruş de călărie, deşi cei mai bătrâni decât el făceau drumul pe jos. Dar nici n-aş fi visat că este atât de brav încât să poată alege moartea. La urma urmelor tot aş fi reuşit să scot ceva dintr-însul, dacă aş fi bănuit că are curajul să moară.

Rămase nemişcat şi se mai uită o vreme la cei dimprejurul său. Dar înghesuiala începu iarăşi, de cum se arătă slujitorul care plecase şi care acum se întorsese cu geomantul şi cu preoţii şi tobele lor şi tot alaiul obişnuit în astfel de cazuri, aşa că el se retrase şi intră într-o odaie unde stătu singur.

Dar după ce mai trecu o bucată de vreme şi îndeplini tot ce putea face ca frate, într-o casă îndurerată ca aceasta, ieşi în stradă şi încălecând, îşi văzu de drumul său. Mergând aşa, se simţi atât de mâhnit, cum nu fusese niciodată în viaţa lui şi trebui să-şi repete de nenumărate ori în gând că n-a bătut niciodată pe nepotul său şi nici nu s-a purtat rău cu el, dar nimeni dintre cei care l-au cunoscut n-ar

fi putut să bănuiască deznădejdea ce cocea într-însul şi-l va face să-şi ridice singur viaţa, aşa că în cele din urmă Wang Tigrul se gândi că poate aşa i-a fost lui hărăzit de soartă şi că nimeni nu ar fi putut să schimbe această întâmplare, căci viaţa fiecăruia este în voia proniei cereşti. Astfel îşi dădu toată silinţa să uite pe tânărul acesta palid şi felul în care arăta, când capul lui fără putere îi atârna peste braţul părintelui său, aşa că-şi zise:

„Pesemne în casa omului nici copiii nu sunt întotdeauna o binecuvântare, cum s-ar cădea să fie”.

Încercând în felul acesta să se liniştească, se simţi mai uşurat şi întorcându-se spre nepotul său cel ciupit, îi spuse:

— Haide, tinere, îndeamnă-te la drum, căci pe noi ne aşteaptă cale lungă şi vom avea mult de umblat ca să putem ajunge la capăt.

Capitolul XII

Wang Tigrul încinse calul cu biciuşca ce o avea în mână, lăsându-i frâul slobod aşa că începu să alerge de-a lungul câmpului, de parcă ar fi avut aripi. Era o zi parcă anume menită pentru o întreprindere ca cea a lui Wang Tigrul, căci cerul era limpede şi un vânt uşor şi rece adia îndoind ramurile copacilor scuturându-le frunza veştedă, ridicând vârtejurile de praf ale potecilor şi răspândindu-le în largul miriştilor. În sufletul său, Wang Tigrul simţi cum freamătă pornirea îndrăzneaţă, tot atât de vajnică în această clipă, ca şi puterea vântului de toamnă, şi ferindu-se de casa de lut, o înconjură pe departe, ca să nu vadă regiunea în mijlocul căreia trăia Floare de Păr, iar în sufletul său îşi zise:

„Tot ce a fost este demult trecut, şi eu nu mă mai gândesc decât la faima şi măreţia care mă aşteaptă!”

Astfel începu ziua aceasta şi soarele se ridică în marginea zării ca un disc uriaş, dar Wang Tigrul se uită la el, fără să clipească şi i se păru că cerul însuşi îi pune pecetea pe frunte într-o zi ca aceasta, aşa că va reuşi să-şi realizeze visurile lui de măreţie, căci acestea erau scrise în zodia lui.

Sosi destul de devreme în cătunele unde erau oamenii lui şi cel cu buza de iepure îi ieşi în cale şi-i spuse:

— Ai făcut foarte bine că te-ai întors căpitane, deoarece oamenii sunt odihniţi şi sătui şi abia aşteaptă să poată răsufla şi ei mai slobozi.

— Atunci du-te şi adună-i, după ce vor prânzi, răspunse Wang Tigrul. Vom pleca numaidecât în drumul nostru şi mâine pe vremea asta vom fi la jumătate distanţă de pământurile unde ne vom statornici.

În timpul zilelor petrecute în casa fratelui său al doilea, Wang Tigrul se gândise îndelung, care ar putea fi regiunea prielnică peste care ar putea să-şi întindă stăpânirea şi stătuse de vorbă cu fratele său care era om prevăzător şi înţelept şi ajunseră la încredinţarea, că regiunea de dincolo de hotarul provinciei vecine ar fi prielnică pentru aşa ceva şi poate partea cea mai bună şi mai potrivită întreprinderii lui. Regiunea aceasta era destul de depărtată de părţile de unde era el originar, aşa că dacă ar fi venit vremea să pună biruri asupra oamenilor, nu ar fi trebuit să hărăciuiască pe oamenii săi, dar în acelaşi timp era destul de aproape, ca în cazul când ar fi fost înfrânt în vreo luptă, să-şi poată pierde urma şi să se refugieze între cei care-l cunoşteau. În acelaşi timp depărtarea nu era prea mare, aşa că argintul de care avea trebuinţă, până când se va putea statornici, putea fi transportat destul de uşor şi fără primejdia de a fi jecmănit pe drum de tâlhari. Cât despre pământul din părţile acelea, acesta era cunoscut ca pământ rodnic şi numai rareori se întâmpla ca oamenii să fie loviţi de foamete; o parte a regiunii era pe platouri, cealaltă era în văi, dar erau şi munţi prielnici între care să se poată retrage şi ascunde la nevoie. Afară de asta mai era un viaduct ce servea de hotar între partea de miazănoapte şi miazăzi; pe aci era drumul caravanelor de călători care treceau în toate părţile şi viaductul acesta putea fi întrebuinţat pentru a pune biruri asupra celor care-l întrebuinţau şi asupra veniturilor din negoţ. Regiunea avea trei oraşe destul de mari şi un oraş fortificat, aşa că Wang Tigrul n-ar fi fost nevoit să trăiască numai din haraciul plătit de populaţia de la ţară. În părţile acestea se mai ştia că oamenii au cele mai bune grâne pe care le trimiteau la vânzare în toate pieţele, şi vinuri, aşa că populaţia nu era săracă.

O singură piedică mai sta în drumul planurilor lui. Anume că în părţile acestea exista un comandant de armată, prin urmare Wang Tigrul trebuia înainte de toate să-l alunge pe acesta pentru a se întări el însuşi şi a deveni stăpân, căci ar fi peste putinţă să existe vreo regiune care să poată hrăni pe doi deodată. Ce era acest comandant, cine era şi ce armată avea, toate acestea erau lucruri pe care el nu le putea cunoaşte dinainte, căci fraţii lui nu-i putuseră spune nimic sigur, doar că auziseră lumea spunând că i-ar zice

Leopardul, din pricină că avea o frunte straniu de cucuiată, întocmai cu leopardul, dar acesta hărăciuia poporul fără nicio milă şi toată lumea îl ura.

Prin urmare Wang Tigrul înţelese că în regiunile acestea va trebui să pătrundă cu toată băgarea de seamă şi fără nicio provocare. Trebuia să se strecoare pe furiş, despărţindu-şi oamenii în grupuri mici, ca să nu pară mai primejdioşi decât un grup de soldaţi dezertori; pe urmă îşi va găsi un adăpost între munţi şi din ascunzătoarea aceasta va trimite oamenii lui de încredere, ca să iscodească împrejurimile şi să vadă ce fel de comandant de oaste va trebui să combată şi de la cine va lua pământul acesta despre care era încredinţat că îi aparţine lui, pentru că aşa stă scris în zodia sa.

Cum plănui, aşa şi făcu. După ce oamenii săi se adunară cu toţii din cătunele în care fuseseră sălăşluiţi, după ce-i văzu că sunt sătui şi încălziţi de vinul băut, împotriva vânturilor care erau destul de reci pe măsură ce se apropiau de munţi şi după ce plăti tot ce avea de plătit, întrebă oamenii:

— Făcut-au soldaţii mei vreo faptă ce nu s-ar fi căzut să o facă în casele voastre?

Wang Tigrul rămase mulţumit şi după ce ieşi cu oameni lui şi ajunse departe de sate, îi adună împrejurul său şi începu să le povestească despre regiunea spre care îi va conduce acuma:

— Este pământul cel mai bun ce se pomeneşte şi acolo nu avem de luptat decât împotriva unui singur comandant de armată. În părţile acestea sunt de asemenea vinuri cum n-aţi mai gustat în viaţa noastră.

Auzind vorbele lui, oamenii începură să chiuie mulţumiţi şi strigară:

— Du-ne căpitane, du-ne acolo, căci demult aşteptăm să ajungem într-o astfel de regiune!

Wang Tigrul le răspunse, cu acelaşi zâmbet acru, ca întotdeauna.

— Nu este atât de uşor, cum credeţi voi, căci înainte de toate va trebui să ştim câtă armată are cel care stăpâneşte regiunea aceea. Dacă va avea prea mulţi soldaţi, pentru ca să ne măsurăm cu ei, va trebui să-i ademenim ca să treacă de partea noastră, aşa că fiecare dintre voi va trebui să devină o iscoadă care să tragă cu urechea şi să se uite în toate părţile. De asemenea nu trebuie să afle nimeni cine suntem şi ce facem. Eu mă voi duce înainte, să văd unde am putea să facem lagărul, iar omul meu cel cu buza de iepure se va

opri în marginea unui sat numit Valea Păcii. Se va opri la un han de care am auzit şi care este cel din urmă han pe drumul din părţile acelea, iar deasupra intrării are un drapel din cele ce se întrebuinţează de către negustorii de vinuri. El vă va aştepta şi vă va spune locul unde am hotărât să ne întâlnim. Prin urmare de aci înainte vă veţi despărţi în cete de trei, de cinci şi de şapte şi veţi apuca în largul câmpurilor, ca şi când aţi fi fugari, iar dacă se va întâmpla să vă întrebe cineva încotro vă duceţi, îi veţi răspunde că sunteţi în căutarea Leopardului, căci vreţi să slujiţi sub steagul lui. Fiecăruia dintre voi îi voi da trei arginţi, ca să aibă de hrană, până în ziua când ne vom întâlni din nou. Dar una să vă spun, ca să ţineţi minte! Dacă se va întâmpla să aflu că aţi făcut vreo nedreptate unui om necăjit sau v-aţi atins de vreo femeie care n-a fost slobodă, să ştiţi că nu voi întreba cine a fost făptaşul, ci voi ucide tot câte doi dintre voi, pentru fiecare caz despre care voi auzi.

Unul dintre oameni lui strigă:

— Bine căpitane, nu suntem niciodată slobozi să facem şi noi ceea ce se cade să facă soldaţii?

Wang Tigrul zbieră la el:

— Când voi da poruncă să fiţi slobozi, atunci veţi fi! Dar până acuma nu v-aţi luptat încă pentru mine, prin urmare ar fi peste putinţă să primiţi răsplată pentru o bătălie ce nu s-a dat!

Omul tăcu şi se temu, căci Wang Tigrul era iute de mânie şi sabia lui vâjâia ca fulgerul, dar nici nu era omul pe care să-l poţi îmbuna cu o glumă sau cu o vorbă înţeleaptă, după ce l-ai întărâtat. Totuşi se spunea despre el că este om drept, iar cei care plecaseră cu el erau soldaţi destul de buni şi ştiau ce se cade să facă. Afară de asta, până acuma nici nu se luptaseră pentru el, prin urmare îl urmau şi-l ascultau, căci ştiau că-şi vor primi hrana, sălaşul şi simbria, aşa că mai puteau aştepta.

Wang Tigrul se uită după ei cum se împrăştie în grupuri, şi fiecare grup de soldaţi trecea prin faţa lui înainte de a pleca şi-şi primea arginţii făgăduiţi, apoi împreună cu nepotul său cel ciupit şi omul cu buza de iepure, cel dintâi călare pe măgăruşul său, iar omul de încredere pe catârul ce i-l cumpărase într-unul din cătunele prin care trecuseră, apucară singuri spre miazănoapte-apus.

După ce ajunse în hotarul regiunii despre care auzise, Wang Tigrul dădu pinteni calului şi se urcă în vârful unei movile uriaşe care trebuie să fi fost mormântul vreunui om bogat din partea

locului, şi de la înălţimea aceasta se uită împrejurul său. Era cel mai frumos pământ ce-l văzuse până acum, şi se aşternea în faţa lui, cu coline şi văi nu prea adânci, în fundul cărora se vedea verdele semănăturilor de toamnă. În partea de miazănoapte-apus colinele acestea începeau să urce prăpăstios spre creste de munţi stâncoşi care se vedeau limpede în lumina zilei. Aşezările oamenilor din partea aceasta erau răsfirate în cătune şi sate mărunte, cu casele de pământ bătut, destul de bine întreţinute şi unele dintre ele aveau acoperişul proaspăt făcut din paiele recoltei anului acestuia. Erau şi câteva case de cărămidă, cu acoperişurile de olane. În fiecare curte care era destul de aproape pentru ca să poată vedea mai limpede, erau şire de paie şi se auzea cloncănitul găinilor ridicate din cuibare, iar din când în când vântul purta până la el câte o destrămare de cântec al oamenilor ieşiţi la munca ţarinei. Era un pământ bun şi rodnic, aşa că rămase mulţumit de vederea lui. Dar nu putea să treacă prin partea aceasta îmbrăcat în uniforma lui de soldat şi încălecat pe calul său uriaş, căci ar fi dat el însuşi alarma de vrajbă printre aceşti oameni, înainte de vremea potrivită. Ar fi fost peste putinţă să facă aşa ceva, prin urmare se uită să vadă vreo potecă şerpuită, pe unde s-ar fi putut strecura între munţi, ca să-şi găsească o ascunzătoare pentru el şi oamenii lui, ca de acolo să poată iscodi puterea duşmanului ce-l avea în faţă, înainte ca acesta să prindă veste despre apropierea lui.

La poalele colinei acesteia înalte, în vârful căreia era mormântul, alături de alte morminte răspândite împrejur, era un sătuleţ despre care vorbise oamenilor săi, că ar fi cel din urmă între hotarul din partea de miazănoapte. Satul acesta avea o singură uliţă de câteva sute de metri şi Wang Tigrul întoarse calul şi trecu pe mijlocul satului, împreună cu ceilalţi doi după el. Era tocmai ceasul când oamenii se întorceau din ţarină şi ceainăria satului era plină de ţăranii veniţi să bea o gură de ceai sau să mănânce o strachină de cir. Coşurile cu care duseseră marfa la târg erau goale şi îngrămădite în apropierea lor; ridicară frunţile miraţi, când auziră ropotul de copite în lungul uliţei şi rămaseră cu gurile căscate când văzură pe Wang Tigrul trecând. Întoarse şi el capul şi se uită la ei să-i vadă cum arată şi rămase foarte mulţumit când constată că sunt oameni blajini la chip, arşi de soare şi bine hrăniţi, aşa că-şi zise că de vreme ce această regiune are astfel de locuitori, purtarea lui va fi cât se poate de cuviincioasă, cum se cade să fie a unui trecător care se îndreaptă spre alte părţi de lume.

La capătul uliţei era hanul despre care auzise şi după ce spuse celor doi să-l aştepte în uliţă, descălecă şi ferind perdeaua din faţa intrării hanului, îşi făcu loc şi intră înăuntru. Nu văzu pe nimeni, căci sala în care intrase era foarte mică şi nu avea decât câteva mese pentru consumatori. Wang Tigrul se aşeză la masă şi bătu cu latul palmei în tăblie. Un tânăr se arătă în mare grabă, dar văzându-l cât este de încruntat, dădu fuga să spună tatălui său care ţinea hanul acesta. Omul veni numaidecât şi după ce şterse masa cu şorţul zdrenţuit, îl întrebă curtenitor:

— Stăpâne şi oaspete al meu, ce fel de vin doriţi?

— Ce vinuri ai? întrebă Wang Tigrul.

— Avem vin nou de sorghum, din cel care se obişnuieşte în părţile acestea, răspunse hangiul. Este cel mai bun vin şi pe acesta îl vând în tot largul ţării; după cât ştiu eu, până şi împăratul bea la masă din vinul acesta.

Auzind vorbele acestea Wang Tigrul începu să râdă cu dispreţ şi întrebă:

— În satul acesta n-aţi auzit încă ştirea, că acuma noi nu mai avem împărat?

Chipul hangiului tresări de spaimă şi-l întrebă în şoaptă:

— Nu, de aşa ceva n-am auzit până acuma! Când a murit? S-au poate tronul i-a fost luat cu silnicie, iar dacă aşa s-a întâmplat, spune-mi cine este astăzi noul împărat?

Wang Tigrul rămase foarte mirat văzând că se mai găsesc oameni atât de neştiutori de ceea ce se petrece în lume şi-i răspunse cu mândrie:

— Acum nu mai avem niciun fel de împărat.

— Atunci spune-mi cine este stăpânul nostru? întrebă hangiul speriat, ca şi când ar fi fost lovit de o nenorocire cu totul neaşteptată.

— Trăim vremuri foarte tulburi, adăugă Wang Tigrul. Sunt o mulţime de dregători, dar nu se ştie care va putea să ajungă în locul cel mai înalt. Sunt vremuri care pot da fiecăruia prilej să se ridice la mărire.

Spunând aceste cuvinte simţi cum se trezeşte într-însul dorinţa de a se ridica el însuşi cât mai sus, iar în sufletul lui îşi zise: „Adică de ce să nu fiu eu cel care se va ridica?” Dar nu spuse nicio vorbă cu glasul ridicat, ci aşteptă în linişte să-i vină vinul ce-l poruncise hangiului.

Când omul se întoarse cu ulciorul de vin, pe obrazul lui se putea

vedea că se simte adânc tulburat de ceea ce auzise şi se adresă lui Wang Tigrul:

— E foarte rău să nu avem împărat, căci asta înseamnă să avem un trup căruia îi lipseşte capul; mai înseamnă că în toate părţile se vor isca tulburări şi nu vom avea pe nimeni să ne conducă. Mi-ai adus o veste urâtă, stăpâne şi oaspete al meu, aşa că ar fi fost bine să nu-mi spui nimic, căci de aci înainte nu voi mai fi în stare să uit ce mi-ai spus. Oricât de netrebnic aş fi eu mi-ar fi totuşi peste putinţă să uit aşa ceva şi oricât de paşnici ar fi oamenii din satul acesta mă voi teme de ceea ce s-ar putea întâmpla mâine.

Întinse mâna după ulciorul de vin şi-şi turnă în ulcică fără să se uite la el. Dar Wang Tigrul nu-i răspunse nimic, deoarece gândurile lui erau acuma foarte departe de omul acesta de lângă el. Îşi mai turnă o ulcică de vin şi o bău repede. Simţi cum tăria lui îi trece în sânge şi i se urcă în obraz, iar de aci în cap. Nu bău mai mult de două ulcele, dar plăti şi mai luă o ulcică pe care o duse omului cu buza de iepure care-l aştepta în uliţă. Omul rămase foarte mulţumit şi apucând ulcica în amândouă mâinile, îl auzi lipăind cum lipăie un câine când gustă mâncarea, pe urmă lăsă capul pe spate şi o dădu dintr-odată pe gât, căci buza lui despicată nu-i putea fi de mare folos, aşa că ar fi fost zadarnic să încerce să soarbă băutura. După ce goli ulcica, Wang Tigrul se întoarse la hangiu şi-l întrebă:

— Spune-mi cine stăpâneşte această regiune?

Omul tresări şi se uită cu băgare de seamă împrejurul său, să vadă dacă nu-l aude cineva, apoi îi răspunse cu glasul în şoaptă:

— Căpitanul unei bande de tâlhari, căruia îi zic Leopardul. Fiecare dintre noi trebuie să-i plătească haraciu, căci altfel se repede asupra noastră cu hoarda lui de răufăcători, întocmai ca un stol de corbi şi ne ciuguleşte de nu ne mai rămân decât oasele. Toţi am fi foarte bucuroşi dacă am putea scăpa de el.

— Nu se găseşte nimeni în părţile acestea care să se poată măsura cu el? întrebă Wang Tigrul şi se aşeză pe laviţă ca şi când ar fi vorbit despre un lucru de nimic şi fără niciun interes pentru el. Dar ca să pară hangiului şi mai nepăsător, îi porunci:

— Dă-mi o cupă de ceai verde nu prea tare, căci vinul mă arde pe gât ca o flacără.

După ce hangiul îi aduse ceaiul, răspunse şi la întrebarea ce i-o pusese:

— Nu este niciunul, stăpâne şi oaspete al meu, care să se poată măsura cu el. Poate ne-am jelui împotriva lui la judecătorul din

regiune, căci acolo este cel mai mare judecător pe care-l avem. Ne-am jeluit şi i-am spus toate necazurile noastre, rugându-l să trimită armata şi să ceară ajutoare de la cei care sunt mai sus decât el, ca împreună să poată alunga pe omul acesta care ne împilează. Dar să ştii, stăpâne, că după ce au venit soldaţii aceştia, am băgat de seamă că sunt oameni răi care intră în casele noastre, pradă tot fără să plătească şi-şi bat joc de fetele şi femeile noastre, aşa că au fost adevărată pacoste pentru noi. Dar afară de asta erau atât de laşi, încât o luau la fugă, de cum simţeau că se pregăteşte vreo bătălie şi banda de tâlhari a devenit şi mai îndrăzneaţă decât înainte. În cele din urmă a trebuit să ne ducem din nou la judecător cu jalbă, şi să-l rugăm să retragă soldaţii tăbărâţi în sate, ceea ce după multe stăruinţe a şi făcut. Dar a fost o încercare cât se poate de nenorocită, deoarece mulţi dintre soldaţii aceştia s-au întovărăşit cu tâlharii, spunând că soldele nu li s-au mai plătit de vreme îndelungată şi că ei trebuie să se hrănească. Prin urmare soarta noastră a devenit şi mai amarnică decât înainte de aceea, deoarece soldatul are şi puşca pe care o ia cu el ori încotro s-ar duce. Dar ca şi când cele întâmplate nu ar fi fost de ajuns, judecătorul nostru care este în oraşul de reşedinţă a trimis pe capul nostru oameni care să adune biruri noi, de la cei care lucrează ţarina şi de la negustori, căci spunea că Statul a avut cheltuieli mari cu armata ce ne-a trimis-o ca să ne apere. Ştiam cu toţii că Statul nu poate fi altul decât el însuşi şi luleaua lui de opiu. De atunci încoace nu i-am mai cerut ajutor, ci am preferat să plătim Leopardului haraciul pe care ni-l cerea în fiecare zi de sărbătoare şi astfel să fim feriţi de prădăciunile lui. Toate acestea ar mai merge câtă vreme nu este lovită de foamete, dar am avut ani mănoşi unul după altul, aşa că ar fi peste putinţă ca cerul să nu ne trimită şi-un an sterp, aşa că pe noi ne aşteaptă mulţi ani sterpi şi plini de amărăciune de aci înainte. Nu ştiu cum o vom putea scoate la capăt.

Wang Lung îi ascultă lunga poveste cu toată băgarea de seamă, în timpul cât îşi sorbi ceaiul. Pe urmă îl întrebă din nou:

— Unde trăieşte Leopardul acesta?

Hangiul luă pe Wang Tigrul de mâneca hainei şi se apropie împreună cu el de fereastra din partea de răsărit a odăii, apoi ridicând degetul uscat şi pătat de urmele vinului, zise:

— Dincolo de muntele acesta este un munte cu doua creste căruia i se zice Balaurul cu Două Capete. Între cele două creste

este o vale şi în valea aceea e culcuşul tâlharilor.

Răspunsul acesta era tocmai ceea ce ar fi dorit şi Wang Tigrul să afle şi prefăcându-se nepăsător, îl întrebă ştergându-şi gura cu dosul palmei:

— Care va să zică va trebui să mă feresc de muntele acela. Dar acuma trebuie să mă grăbesc să ajung la mine acasă în partea de miazănoapte. Iată arginţii ce ţi-i datorez. Cât despre vinul pe care mi l-ai dat, văd că aşa este cam spui; e vin bun şi tare ce te ameţeşte repede.

După ce ieşi în uliţă, Wang Tigrul încălecă din nou şi porni împreună cu ceilalţi doi, făcând drumuri cotite ca să nu trebuiască să treacă prin alte sate. Trecu peste culmile dealurilor ce înconjurau regiunea şi în părţile deşarte, cu toate că nu era niciodată prea departe de aşezările omeneşti, deoarece regiunea avea o populaţie destul de deasă şi era plină de cătune şi sate. Dar privirile lui rămaseră îndreptate spre muntele cu două creste şi-şi îndreptă calul ceva mai spre miazăzi, spre un munte mai mic, ale cărui coaste erau împădurite de brazi.

Toată ziua călăriră tăcuţi, căci nimeni nu îndrăznea să vorbească cu Wang Tigrul, înainte de a fi vorbit el întâi, decât cel mult în cazurile când era ceva ce trebuia spus fără întârziere. Într-un rând, tânărul cel ciupit de vărsat începuse să cânte domol, căci el era o fire căruia tăcerea i se părea chinuitoare, dar Wang Tigrul se încruntase la el, deoarece nu era dispus să asculte niciun fel de zgomote de veselie în apropierea lui.

Pe la sfârşitul după amiezii, dar înainte de apusul soarelui, ajunseră la poalele muntelui împădurit spre care călăreau de ceasuri întregi, şi Wang Tigrul descălecă de pe calul ostenit şi începu să urce nişte trepte de piatră ce se îndreptau în sus spre culme. Cei doi îl urmară de aproape, dar pe măsură ce se urcau mai sus, muntele părea tot mai sălbatic, poteca era plină de colţuri de stânci prăvălite şi din loc în loc se auzea gâlgâitul izvoarelor care-şi făceau drum printre stânci şi rădăcinile copacilor, iar ierburile sălbatice deveneau din ce în ce mai dese şi mai înalte. Muşchiul stâncilor era moale şi des ca peria, şi numai rareori se vedeau urme omeneşti lăsate de cei care trecuseră pe aici, dar urmele erau numai pe mijlocul potecii, ca şi când pe aici n-ar fi trecut niciodată mai mult de un om singur sau doi dintr-odată. După apusul soarelui ajunseră la capătul potecii care sfârşea la intrarea unui templu clădit din colţuri de stânci şi cu spatele spre

peretele de granit al muntelui, aşa că peretele din fund era însuşi peretele muntelui. Templul era destul de bine ascuns între copaci, dar cu toate acestea se putea vedea, deoarece pereţii lui roşii sclipeau în lumina palidă a asfinţitului. Era un templu vechi şi căzut în ruină, iar porţile de la intrare erau închise.

Wang Tigrul se apropie de intrare şi stătu o vreme cu urechea lipită de aripa porţilor. Nu auzi nicio mişcare şi bătu în poartă cu mânerul biciuștii. Multă vreme nu se arătă nimeni şi începu să bată din nou, de astă dată furios. Într-un târziu poarta se deschise puţin şi în faţa lui se arătă capul ras al unui preot cu obrazul uscat şi plin de creţuri. Wang Tigrul îi spuse fără înconjur:

— Avem nevoie de găzduire pentru noaptea aceasta, şi glasul aspru îi tremură adânc în liniştea dimprejurul lor.

Dar preotul nu deschise poarta decât foarte puţin şi răspunse cu glasul piţigăiat:

— Nu se găsesc hanuri şi ceainării în satele din apropiere? Aci nu sunt decât o mână de oameni care au părăsit demult treburile lumeşti şi nu au decât hrană foarte săracă, fără niciun fel de carne şi nu bem altceva decât apă, în timpul meselor noastre.

Genunchii lui slăbiţi începură să tremure sub haina preoţească, după ce se uită la Wang Tigrul. Dar el îşi făcu loc pe poartă şi ferind preotul din calea lui, strigă nepotului şi omului său de încredere:

— Aici este locul potrivit de care noi avem nevoie.

Intră deci, fără să mai ţină socoteală de preoţii îngrămădiţi la intrare. Trecu în sala cea mare a templului unde erau zeii, tot atât de vechi ca şi templul însuşi, căci se vedeau auriturile cojite de pe trupul lor de lut. Dar Wang Tigrul nici nu se uită la ei. Trecu prin sală şi se îndreptă spre chiliile interioare unde trăiau călugării, şi-şi alese una pentru el care i se păru mai bună decât celelalte şi care fusese curăţită de curând. Aici îşi descinse sabia şi omul său de încredere începu să cotrobăiască în toate părţile, până când îi găsi ceva de mâncare, deşi mâncarea aceasta nu era altceva decât puţin orez şi o fiertură de varză.

Dar în noaptea aceea, după ce Wang Tigrul se întinse în aşternutul din chilia ce şi-o alesese, auzi un murmur adânc şi stins ce venea din sala unde erau zeităţile şi se ridică numaidecât să vadă ce este. Văzu adunaţi în templu pe cei cinci călugări care trăiau în această sihăstrie, împreună cu doi novici care erau fii de ţărani pe care-i aduseseră aci, ca mulţumire pentru vreo rugăciune ce le fusese îndeplinită de zei. Toţi erau îngenunchiaţi în faţa statuii

lui Budha care sta cu picioarele încrucişate sub pântecele revărsat şi în murmurul melopeelor lor, se rugau să-i mântuiască. La intrarea templului ardea o faclă a cărei flacără se legăna în vânt şi în lumina tremurată a faclei cei cinci stăteau îngenunchiaţi şi se rugau cu glasuri monotone şi plângătoare.

Wang Tigrul se opri şi uitându-se la ei, îi auzi că se roagă să-i ocrotească împotriva lui însuşi, căci preoţii oftau îndureraţi:

— Scapă-ne... scapă-ne pre noi din mâinile tâlharului!

Auzindu-i ce spun, Wang Tigrul strigă la ei înveselit, dar la auzul glasului acestuia neaşteptat, călugării tresăriră şi se ridicară în picioare, împiedicându-se în hainele lungi pe care şi le adunară în mare grabă, afară de unul singur care era foarte bătrân şi care era stareţul acestui templu. Bătrânul căzu cu fruntea la pământ, crezând că i-a sosit ceasul din urmă. Dar Wang Tigrul adăugă:

— Capete pleşuve de moşnegi, eu nu vă voi face niciun rău. Uitaţi-vă la mine, am arginţi de cheltuit, prin urmare, de ce să vă fie frică de mine? Spunând aceste cuvinte, scoase punga din cingătoare şi văzură că în punga lui sunt mai mulţi arginţi decât văzuseră ei până acuma în toată viaţa lor. Afară de aceştia, continuă el, mai am arginţi de ajuns şi nu vă cer decât găzduire pentru o vreme nu prea îndelungată, cum ar cere orice om când are nevoie să bată la uşa unui templu.

Vederea argintului făcu preoţii să se simtă mai liniştiţi şi, după ce se uitară unul la altul, îşi ziseră:

— Trebuie să fie vreun căpitan de armată, şi a ucis pe cineva care nu trebuia ucis sau poate generalul său s-a întors împotriva lui şi trebuie să stea o vreme ascuns. Am mai auzit despre astfel de întâmplări.

Wang Tigrul îi lăsă să creadă ce vor, aşa că se mulţumi să zâmbească tot atât de acru ca întotdeauna şi se întoarse în chilia lui.

A doua zi în zori, se ridică din aşternut şi se duse până la intrarea templului. Era o dimineaţă cu ceaţă şi norii umpluseră valea de la poalele muntelui, despărţindu-l astfel de restul lumii şi învelindu-l din toate părţile în perdelele lor cenuşii. Totuşi răcoarea aerului îi aduse aminte că iarna este foarte aproape, ori el mai avea multe de făcut înainte de a se aşterne ninsoarea, deoarece oamenii lui aveau nevoie de hrană, de găzduire şi de haine care să-i apere împotriva frigului. Se întoarse deci din nou în templu şi intră în

bucătăria unde dormea omul său de încredere şi tânărul. Se acoperiseră cu un maldăr de paie şi respiraţia se auzea şuierând prin buza soldatului. Dormea adânc, deşi unul dintre novici era în bucătărie şi începuse să bage paie pe gura vetrei de cărămizi, deasupra căreia ceaunul aşezat pe pirostriile de lemn prinsese să aburească. Văzând pe Wang Tigrul, novicele se sperie şi se ascunse din calea lui.

Dar Wang Tigrul nu-i dădu nicio atenţie. Strigă pe omul său de încredere şi începu să-l scuture, ca să se trezească şi după ce se trezi, îi porunci să coboare la hanul din sat, ca să vadă nu cumva în dimineaţa aceea va trece vreunul dintre oamenii săi. Cel cu buza spintecată se ridică de sub maldărul de paie şi frecându-se la ochi, se întinse şi începu să caşte foarte urât. Dar se ridică repede şi după ce se îmbrăcă, băgă un castron în ceaunul care începuse să dea în undă şi scoase o porţie din cirul de sorghum ce-l fierbea novicele aci la bucătărie. Numaidecât după aceea începu să coboare coastă muntelui, un om ca oricare altul, dacă se întâmpla să-l vezi din spate, nu din faţă, aşa că uitându-se după el cum se depărtează, Wang Tigrul îşi aduse cu plăcere aminte de credinţa lui.

În timpul cât Wang Tigrul îşi aşteptă oamenii să se adune în locul acesta singuratic, începu să se gândească la tot ce avea de făcut de aci înainte şi pe care dintre oamenii lui de încredere îi va alege ca să-i fie ajutoare şi să se sfătuiască cu ei. Împărţi planul de lucru al oamenilor săi; unii trebuia să fie iscoade, alţii să plece după hrană, alţii să adune lemne de foc, o parte trebuia să gătească de mâncare, alta să aibă grijă de curăţirea şi păstrarea în bună stare a armelor, aşa că fiecare dintre ei îşi avea menirea lui în viaţa comună ce o vor duce de aci înainte. Se gândi că va trebui să-i ţină foarte strâns şi să-i răsplătească numai atunci când meritau să fie răsplătiţi, iar puterea executivă să fie centralizată numai în mâinile lui. Puterea de viaţă şi moarte trebuia să o aibă el singur.

Afară de asta se gândi şi la felul în care trebuia să-şi instruiască oamenii în fiecare zi, pentru a-i obişnui cu mânuirea armelor şi felul de a se lupta, ca la nevoie să fie gata de a înfrunta pe oricine, când va cere trebuinţa. Nu putea nici să facă risipă de gloanţe în timpul exerciţiilor, deoarece nu avea deocamdată decât foarte puţine peste trebuinţele imediate. Cu toate acestea îi va instrui în măsura puterilor lui.

Astfel aştepta nerăbdător aci în vârful muntelui acestuia uitat şi

înainte de apusul soarelui văzu că cincizeci dintre oamenii lui îi dăduseră din nou de urmă şi se adunară în jurul său, iar ziua următoare sosiră alţi cincizeci. Ceilalţi care mai lipseau, nu se mai arătară, căci pesemne îl părăsiseră, pentru a se duce în altă parte. Wang Tigrul îi mai aşteptă vreme de două zile, dar văzând că nu se mai arată, rămase mâhnit, nu din pricina oamenilor ci din pricină că, cu fiecare dintre ei pierdea câte o armă şi cartuşele unui centiron.

După ce călugării văzură hoarda aceasta de soldaţi adunându-se în templul lor paşnic, îşi pierdură firea cu totul şi nu mai ştiau ce să facă. Dar Wang Tigrul încercă să-i liniştească din nou, spunându-le de mai multe ori la rând:

— Vi se va plăti pentru tot ce ne veţi da, aşa că nu trebuie să vă fie teamă de nimic.

Bătrânul stareţ îi răspunse cu glasul slăbit, căci era foarte bătrân şi carnea de pe trupul său era uscată din pricina vârstei:

— Nu ne temem numai din pricină că nu vom fi răsplătiţi, dar mai sunt şi altele ce nu pot fi răsplătite cu argint. Templul acesta a fost un loc foarte liniştit până acum şi poartă numele de Templu al Păcii Sfinte. Noi cei de aici am trăit ani îndelungaţi în locul acesta liniştit şi departe de lume. Dar acum au venit oamenii aceştia gălăgioşi şi flămânzi, aşa că liniştea s-a dus pentru totdeauna dintre zidurile acestea. S-au adunat în sala cea mare unde sunt zeităţile şi scuipă fără alegere, chiar în faţa zeului cel mare şi urinează unde le vine, căci sunt bădărani şi sălbatici în toate câte le fac.

Dar Wang Tigrul şi răspunse:

— Ar fi mult mai uşor pentru voi să vă mutaţi împreună cu templul şi toate zeităţile voastre, decât ar fi pentru mine să dezobişnuiesc oamenii aceştia de astfel de purtări, căci ei sunt soldaţi. Mutaţi zeităţile în sala interioară şi le voi porunci să nu intre nimeni acolo. În felul acesta veţi putea trăi nesupăraţi de nimeni.

Stareţul făcu aşa cum îi spuse, căci vedea că n-are încotro, şi călugării mutară toate zeităţile cu piedestalele lor, afară de statuia lui Budha care era prea mare şi se temeau că dacă le va scăpa din mână, ar putea să se spargă în bucăţi şi asta ar abate cine ştie ce nenorociri asupra lor. Astfel soldaţii îşi făcură culcuşul în sala cea mare a templului, alături de statuia pe care călugării o acoperiră cu o bucată de pânză, ca să nu vadă ce vor face şi să se supere pe ei, pentru păcatele săvârşite de alţii, fără ca ei să îi avut puterea să le

împiedice.

Wang Tigrul alese dintre ai lui pe cei trei oameni de încredere. Cel dintâi fu omul cu buza de iepure, al doilea unul căruia îi ziceau Eretele din cauză că avea un nas coroiat ca un cârlig, şi gura mică în obrazul prelung şi îngust, repezită în jos şi ţuguiată, iar al treilea unul poreclit Înjunghie Porc. Acesta era înalt şi gras, cu obrazul lăbărţat, fără niciun fel de trăsături caracteristice în înfăţişare, aşa că obrazul lui părea neted ca o mască. Dar era un vlăjgan cât toate zilele şi în vremea lui fusese de fapt tăietor de porci, dar la o încăierare omorâse pe vecinul său şi de multe ori îl auzeau bocindu-se: „Dacă s-ar fi întâmplat ca tocmai atunci să am în mână strachina cu orezul şi beţişoarele, nu l-aş fi omorât. Dar a început să se certe cu mine, tocmai când aveam în mână cuţitul de măcelărie şi în clipa aceea mi s-a părut că cuţitul se repede singur într-însul”. Omul murise din pricina pierderii de sânge şi el trebuise să fugă, pentru a scăpa de pedeapsă. Avea o îndemânare neobişnuită. Oricât de brutal şi de grosolan ar fi fost, avea mişcări atât de repezi şi de delicate, încât dacă punea mâna pe o pereche de beţişoare, era în stare să prindă cu ele muştele din zbor, una după alta. Aşa că de multe ori tovarăşii lui îi spuneau să prindă muşte, ca să vadă şi ei cum face, şi râdeau cu hohote de îndemânarea lui. Cu aceeaşi îndemânare şi delicateţe era în stare să înjunghie un om şi să-l omoare, cât ai clipi, şi fără să simtă.

Toţi aceştia trei erau foarte pricepuţi, deşi niciunul dintre ei nu ştia nici să citească, nici să scrie. Dar pentru viaţa pe care o duceau ei, nu aveau nevoie de cunoştinţe luate din cărţi şi nici nu-şi închipuiau că o astfel de învăţătură ar putea să le fie de vreun folos. Wang Tigrul după ce-i alese, îi chemă pe toţi trei în chilia lui şi le spuse:

— Pe voi vă voi considera de aci înainte drept oamenii mei de încredere, mai mari decât toţi ceilalţi oameni ai mei şi va trebui să vegheaţi ca nu cumva vreunul dintre ei să uneltească împotriva mea sau să nu asculte de poruncile mele. Fiţi încredinţaţi că fiecare dintre voi va fi răsplătit în ziua când eu mă voi ridica acolo unde plănuiesc.

Pe urmă porunci Eretelui să iasă din chilie şi tot aşa lui Înjunghie Porc, pentru a rămâne numai cu cel cu buza de iepure, căruia îi spuse cu severitate:

— Pe tine te aşez mai-marele acestor doi, aşa că va trebui ca tu să veghezi asupra lor, pentru a te încredinţa, nu cumva să

uneltească împotriva mea.

Apoi chemă şi pe ceilalţi doi înăuntru şi le spuse:

— Să ştiţi că eu voi ucide cu mâna mea pe oricine a căruia credinţă va fi pusă la îndoială. Îl voi ucide atât de repede, încât răsuflarea ce i se va pare ca de la sine înţeleasă va rămâne suspendată în aer, fără să-i mai poată pătrunde în plămâni.

Cel cu buza de iepure îi răspunse cu glasul împăciuitor:

— De mine să nu ai nicio grijă, căpitane, căci mai curând te va vinde dreapta ta, decât mă voi ridica eu împotrivă-ţi.

Ceilalţi îi jurară de asemenea credinţă, fără să mai stea la îndoială, iar Eretele părea mai grăbit decât toţi:

— Cum voi putea uita că m-ai primit la tine ca soldat de rând şi că m-ai pus mai presus decât ceilalţi.

Vorbele acestea le spuse pentru că îşi avea şi el nădejdile lui, care-l legaseră de el.

Pe urmă toţi trei se prosternară în faţa lui Wang Tigrul, pentru a-i dovedi supunerea şi credinţa lor, iar după ce isprăvi cu treaba aceasta, Wang Tigrul alese câţiva oameni vicleni şi deştepţi pe care îi trimisese să se răspândească în toate părţile prin împrejurimi şi să afle ce se spune despre potrivnicul său. Acestora le porunci:

— Grăbiţi-vă şi aflaţi tot ce poate fi aflat, pentru ca noi să ne putem statornici înainte de a se lăsa gerul iernii. Iscodiţi câţi oameni urmează pe Leopard, iar dacă se va întâmpla să vă întâlniţi cu vreunul dintre oamenii lui, staţi cu ei de vorbă şi puneţi-i la încercare pentru a vă încredinţa dacă s-ar lăsa sau nu ademeniţi de partea noastră. Voi cumpăra pe toţi cei care pot fi cumpăraţi, deoarece mie viaţa voastră îmi este mai scumpă decât argintul, aşa că nu voi sta la gânduri să cumpăr un om pentru a cruţa viaţa unuia dintre voi.

Auzind poruncile lui, oamenii îşi dezbrăcară uniformele de soldaţi şi rămaseră numai în zdrenţele cu care erau îmbrăcaţi pe dedesubt, iar Wang Tigrul le dădu bani, ca să-şi poată cumpăra hainele de care vor avea nevoie, dintre acelea cum poartă oamenii paşnici. Iscoadele coborâră priporul muntelui şi intrară în sate, unde se duseră la dughenele care vindeau haine vechi, purtate de ţăranii şi oamenii care le zălogeau pentru câţiva gologani, dar nu le mai scoteau niciodată, căci erau prea săraci pentru aşa ceva. Îmbrăcaţi în astfel de haine, iscoadele începură să cutreiere toată regiunea. Îşi pierdeau vremea prin hanuri şi la mesele de joc, sau se opreau la dughenele din marginea drumurilor şi în toate părţile unde

vedeau câte o adunare de oameni şi ascultau la ce se vorbeşte. Pe urmă se întorceau şi spuneau lui Wang Tigrul tot ce auziseră.

Ceea ce-i spuneau iscoadele trimise de el erau întocmai vorbele aflate de la hangiul la care se oprise el însuşi; oamenii din părţile acestea urau pe Leopard şi se temeau de el, din pricină că în fiecare an le cerea haraciu tot mai mare, ameninţându-i că dacă nu-i vor plăti, va coborî şi va prăda casele şi pământurile lor. Le spunea că haraciul creşte din pricină că hoarda lui creşte şi ea în fiecare an şi în fiecare an alungă bandele de tâlhari ce se formează prin împrejurimi, aşa că pentru treaba asta trebuie să fie plătit. E adevărat că banda lui era foarte mare şi creştea în fiecare an, căci fiecare om din regiune, căruia nu-i plăcea să muncească şi toţi cei care făcuseră vreo fărădelege căutau scăpare în culcuşul din Muntele Balaurului cu Două Capete şi intrau în banda Leopardului. Dacă se întâmpla să fie voinici şi îndrăzneţi, erau bine primiţi, iar dacă erau slăbănogi şi fricoşi, îi primeau ca să slujească pe ceilalţi. Erau şi câteva femei care intraseră în banda lui, dintre cele care rămăseseră văduve şi care nu se sinchiseau de numele bun sau prost pe care şi-l făceau singure. Unii dintre tâlhari veniseră în culcuşul Leopardului împreună cu soţiile lor, iar altele erau ţinute în robie, pentru plăcerea bărbaţilor. Era de asemenea adevărat că Leopardul poruncea tuturor celorlalţi capi de bandiţi din toată regiunea.

Dar cu toate acestea populaţia îl ura şi nu-i da de bunăvoie nimic. Dar, fie de voie, fie de nevoie, la urmă tot trebuia să-i dea, deoarece ei nu aveau arme, ca să se apere împotriva lui. În vremurile vechi s-ar fi răsculat împotriva lui cu furci şi coase, cu cuţite şi topoare, dar faţă de tâlharii care aveau puşti străine, armele lor nu mai erau de niciun folos şi nici curajul sau supărarea nu se puteau împotrivi morţii care-i lovea din depărtare.

Când Wang Tigrul încercă să afle de la iscoadele sale câţi oameni are Leopardul sub poruncile lui, răspunsurile ce le primi i se părură foarte stranii, deoarece unii spuneau că ar fi sumă de cinci sute, alţii două-trei mii, iar alţii spuneau că are peste zece mii. Vorbele acestea îi dădură mult de gândit, aşa că-şi dădu seama că va trebui să întrebuinţeze vicleşuguri şi nu armele, până în clipa când se va da bătălia hotărâtoare, iar dacă se va putea, va trebui să se ferească şi de aceasta. Prin urmare sta şi se gândea la ceea ce spuneau iscoadele lui, ştiind dinainte că oamenii simpli vorbesc mai ales atunci adevărul când nici nu se gândesc. Cel căruia îi plăcea să

glumească şi numise pe căpitanul său Tigrul cu sprâncenele negre, începu să povestească şi el cu glasul ascuţit ca să fie auzit de toţi:

— Eu am fost atât de îndrăzneţ, încât am intrat în oraşul cel mare unde este reşedinţa acestei regiuni şi am tras cu urechea la ce spun oamenii, dar am băgat de seamă că şi cei din oraş sunt înspăimântaţi. În fiecare an, la sărbători, Leopardul cere câte un nou bir pe care negustorimea trebuie să-l plătească în argint, căci altfel spune că va ataca oraşul. I-am spus omului cu care am stat de vorbă şi care vindea tobe de porc dintre cele mai bune ce mi-a fost dat să le gust până acuma – să ştii, căpitane, că regiunea aceasta are cei mai frumoşi porci şi carnea lor o pregătesc cu tocătură de usturoi, aşa că sunt foarte mulţumit că ne vom opri aici – zic, omului acestuia i-am spus: „De ce judecătorul pe care-l aveţi nu-şi trimite soldaţii, ca să alunge Leopardul şi să scape poporul de el?” Dar negustorul – care era un om cumsecade şi mi-a dat o bucată mai mare decât mi s-ar fi căzut pentru banii ce i-am plătit – mi-a răspuns: „Judecătorul nostru este năucit, de fumatul opiului şi se teme chiar de umbra lui, iar generalul care-i comandă armata, n-a fost până acuma niciodată la război şi habar nu are de felul în care trebuie mânuită o armă – e un omuleţ care toată ziua se frământă şi se interesează mai mult de ciorba pe care i-o pun slujitorii dinainte, decât de nevoile noastre. Judecătorul îşi are o gardă a lui care-l păzeşte şi garda aceasta o plăteşte din ce în ce tot mai scump, ca nu cumva să se întoarcă împotriva lui, iar banii îi trec prin mână, ca ceaiul pe care-l verşi din castroane, după ce s-a răcit. Dar cu toată garda aceasta, tremură ca o vargă, chiar atunci când aude pomenindu-se numele Leopardului, aşa că nu face nicio mişcare, ci plăteşte în fiecare an tot ce-i cere, numai ca să-l ţină departe de el.” Acestea sunt vorbele pe care mi le-a spus negustorul, dar văzând că nu vrea să-mi mai dea nimic, deşi voiam să-i plătesc, m-am dus şi am stat de vorbă cu un cerşetor care sta şi se păduchea la soare, într-un colţ dintre două ziduri. Era un bătrân înţelept care toată viaţa şi-o petrecuse cerşind pe străzile oraşului aceluia. Era şi deştept căci rupea cu dinţii capul fiecărui păduche pe care-l prindea şi-l storcea între dinţi. Puteţi să mă credeţi că era destul de sătul mâncând sumedenia de păduchi ce-i purta în spinare. După ce am stat îndelung de vorbă, mi-a spus că după cât se vede judecătorul are de gând ca anul acesta să facă ceva, deoarece mai-marii lui au aflat că regiunea este hărăciuită de o bandă de tâlhari, ori cum se întâmplă să fie mulţi de cei care

râvnesc să-i ia locul, au băgat o jalbă împotriva lui la curtea superioară, spunând că nu-şi face datoria, aşa că dacă se va întâmpla să cadă de la putere, se găsesc numaidecât cel puţin zece care să-i ia locul, deoarece partea aceasta de lume este foarte bogată şi dă venituri mari. Poporul se plânge şi din pricina asta, spunând: „Am hrănit pe lupul acesta bătrân, dar dacă va veni un altul mai lacom şi mai tânăr, va trebui să-l îngrăşăm şi pe acela”.

Astfel Wang Lung lăsă iscoadele să spună tot ce le trece prin minte, cum fac oamenii proşti care spun tot ce au auzit şi pufnesc de râs, căci fiecare dintre ei îşi avea planurile lui şi avea o credinţă în căpitanul său, şi fiecare dintre ei era încântat şi sătul de ceea ce mâncase prin localităţile pe unde trecuse, căci deşi populaţia avea de hrănit pe aceştia doi, Leopardul şi judecătorul, totuşi le mai rămânea de ajuns, deoarece pământul era rodnic şi putea să împartă şi altora. Prin urmare îi lăsa să vorbească despre tot ce le trecea prin minte, dar deşi multe din spusele lor nu puteau fi de niciun folos, totuşi se întâmpla să le scape uneori câte o vorbă care-l interesa, ori el fiind mult mai înţelept decât ei, ştia să aleagă grăuntele din pleavă.

După ce omul lui termină ce avea de spus, Wang Tigrul nu se mai gândi decât la ultimele lui cuvinte, că judecătorul se teme să nu-şi piardă slujba. La amănuntul acesta începu să se gândească mai îndelung, căci i se părea că aici trebuie să fie cheia întreprinderii lui şi că datorită acestui bătrân slăbănog, el ar putea pune mâna pe stăpânirea acestei provincii. Pe măsură ce asculta mai îndelung rapoartele iscoadelor, îşi dădea tot mai limpede seama că Leopardul nu este atât de puternic, cum îşi închipuise el, aşa că după ce se mai gândi o bucată de vreme, hotărî să trimită o iscoadă care să se apropie chiar de culcuşul tâlharilor, ca să vadă câţi oameni are Leopardul şi ce arme îi stau la îndemână.

Se uită la oamenii săi care în seara aceea se aşezaseră la cină, stând pe vine, în mână cu câte un coltuc zdravăn de pâine neagră şi o strachină de cir, dar nu fu în stare să aleagă dintre ei pe cel care ar fi trebuit să-l trimită. Privirea i se opri asupra nepotului său pe care-l ţinea întotdeauna în apropierea sa şi văzu că tocmai începuse să se îndoape cu lăcomie; Wang Tigrul se întoarse şi se îndreptă spre chilia lui, iar tânărul îl urmă numaidecât, aceasta fiind de altfel datoria lui, dar după ce-l văzu că intră, îi spuse să închidă uşa şi să asculte la ce-i va spune şi iată ce-i spuse:

— Crezi că ai destulă îndrăzneală, ca să-ţi pot spune ce am de

gând?

— Pune-mă la încercare unchiule, şi vei vedea, răspunse el mestecându-şi dumicatul ce-l avea în gură.

Wang Tigrul începu:

— Te voi încerca. Să iei un laţ dintre acelea pe care le întrebuinţează tinerii care prind păsări şi să te îndrepţi spre muntele acela cu două creste, dar să te duci pe înserat şi să te prefaci că te-ai rătăcit şi că te temi de fiarele de pe munte, aşa că vei striga la intrarea în culcuşul tâlharilor, ca să-ţi dea drumul înăuntru. După ce vei intra, le vei spune că eşti feciorul unui plugar dintr-un sat învecinat care se găseşte în valea din cealaltă parte a muntelui şi că ai intrat în pădure şi te-ai urcat tot mai sus după păsări, fără să bagi de seamă că s-a lăsat întunericul, aşa că te-ai rătăcit şi ai venit să ceri găzduire în templul acela. Dacă nu te vor lăsa să intri, atunci îi vei ruga să-ţi dea pe cineva care să te călăuzească, dar deschide bine ochii şi vezi tot ce va fi împrejurul tău – câţi oameni sunt în ascunzătoare, câte arme, cum arată Leopardul şi să-mi dai despre toate în ştire şi nimic să nu-ţi scape. Crezi că vei putea face o astfel de faptă?

Wang Tigrul întoarse ochii întunecaţi spre nepotul său şi-l văzu că s-a făcut ca varul la faţă, aşa că şi urmele de vărsat păreau că sunt răni vindecate pe obrazul lui, dar cu toate acestea îi răspunse destul de limpede, deşi începuse să respire din greu:

— Voi putea!

— Nu ţi-am cerut niciodată să faci ceva, adăugă Wang Tigrul întunecat, dar s-ar putea ca acuma chipul tău de paiaţă să ne fie de oarecare folos. Dacă se va întâmpla să te rătăceşti, sau îţi vei pierde firea sau te vei da de gol, asta va fi treaba ta. Dar mutra ta este destul de caraghioasă şi mereu pornită pe râs, ori eu ştiu că tu eşti un tânăr mult mai deştept decât arăţi, aşa că te-am ales pe tine dintre toţi ceilalţi. Caută şi prefă-te că eşti un flăcău netot, căci în cazul acesta vei fi ferit de primejdie. Dar dacă se va întâmpla să te prindă… crezi că eşti destul de brav, pentru a putea muri, fără să scoţi o vorbă?

O undă de rumeneală apăru din nou pe obrazul tânărului care sta în faţa lui, voinic şi plin de îndrăzneală, îmbrăcat în hainele de pânză grosolană albastră:

— Pune-mă la încercare, căpitane!

— Eşti un tânăr vrednic, declară Wang Tigrul, simţindu-se mulţumit de nepotul său. Aceasta este prima ta încercare şi dacă îţi

vei îndeplini însărcinarea cum se cuvine, vrednic vei fi de ceva mai mare.

Uitându-se la el, începu să zâmbească şi-şi simţi inima tresărind înduioşată, ceea ce nu i se întâmplă decât atunci când se supăra, dar nu din pricina tânărului acestuia pe care el nu-l iubea, ci de strania dorinţă de a avea un fecior al său, nu ca acesta, ci un fecior sănătos şi voinic, care să fie îndrăzneţ şi să semene cu el însuşi.

Astfel porunci nepotului său să se îmbrace cum ar umbla îmbrăcat un fecior de plugar, să se încingă cu o fâşie de pânză peste mijloc şi să încalţe nişte papuci vechi pe piciorul gol, deoarece avea drum lung de făcut şi trebuia să treacă stânci ascuţite. Tânărul îşi făcu un laţ pe care-l prinse de o ramură cu craci, cum au păsărarii şi apucă repede pe coasta muntelui la vale, ca să dispară în mijlocul pădurii.

În timpul celor două zile ce urmară după aceea Wang Tigrul îşi împărţi oamenii aşa cum plănuise şi-i puse la lucru pe toţi, prin urmare nu avură vreme să trândăvească şi nici să se ţină de răutăţi. Îşi trimise oamenii prin satele din vale, ca să cumpere carne şi făină în cantităţi mici, dar îi trimise pe rând, aşa ca nimeni să nu poată bănui că ar cumpăra provizii pentru o adunare mai mare de oameni.

În seara zilei a doua Wang Tigrul ieşi din templu şi se duse până la capătul scărilor de piatră, să vadă nu cumva se întoarce tânărul. În adâncul sufletului său simţea cum încep să se ridice părerile de rău, căci se gândea că poate a murit de moarte năprasnică. Pe măsură ce întunericul se lăsa mai greu şi luna se ridica pe cer, o stranie milă şi remuşcare începea să pună stăpânire pe el şi uitându-se spre muntele Balaurului cu Două Capete, murmură:

„Poate ar fi fost mai bine să trimit un om de care m-aş fi putut lipsi, în loc să trimit pe feciorul fratelui meu. Dacă se va întâmpla să moară, ce voi răspunde la întrebările tatălui său? Cu toate acestea ar fi peste putinţă să mă încred în altceva, decât în sângele meu”.

Stătu de veghe, chiar după ce oamenii lui se duseră unul după altul la odihnă; luna strălucea pe deasupra muntelui şi se urcase sus în straja cerului, dar nepotul său tot nu se întoarse. Într-un târziu, vântul nopţii se răcori peste măsură şi Wang Tigrul intră în templu, cu sufletul greu de păreri de rău, căci începea să-şi dea seamă că dacă se va întâmpla ca nepotul său să nu se mai întoarcă, va simţi lipsa lui, deoarece tânărul acesta era o fire veselă şi nu se supăra niciodată.

Dar târziu după miezul nopţii, cum sta treaz prin întuneric, i se păru că aude pe cineva râcâind uşor la uşă, aşa că se ridică repede din aşternut şi ieşi să vadă cine este. După ce feri rătezul de la intrare, Wang Tigrul se pomeni cu nepotul său în faţa lui şi i se păru că este foarte ostenit şi slab din cale afară, dar cu toate acestea bine dispus. Intră şchiopătând, iar pantalonii de pe el erau ferfeniţă şi din pulpa piciorului i se vedea dâra de sânge cum se scursese în jos şi se uscase. Totuşi se uita la unchiul său foarte mulţumit.

— M-am întors, unchiule! zise el cu glasul stins, iar Wang Tigrul începu să râdă, cum râdea întotdeauna când se întâmpla să fie cu adevărat mulţumit de ceva şi se răsti la el:

— Ce ai la pulpa piciorului?

— Nu e nimica, răspunse tânărul cu nepăsare.

De astă dată Wang Tigrul făcu una dintre rarele glume ce le făcea în viaţă, căci era încântat de felul cum nepotul său sfârşise însărcinarea ce i se dăduse:

— Cred că nu ţi-ai lăsat pulpa în ghearele Leopardului?

Tânărul începu să râdă cu hohote, căci ştia că unchiul său spusese vorbele acestea anume pentru a-l face să râdă, şi aşezându-se pe scara de piatră a templului, răspunse:

— Nu, n-am lăsat-o. Am căzut în nişte tufe de rug, căci muşchiul este foarte lunecos, din cauza umezelii lăsate de rouă, aşa că m-am zgâriat. Dar sunt mort de foame, unchiule!

— Haide şi mănâncă, răspunse Wang Tigrul, mănâncă, bea şi culcă-te; iar după ce te vei trezi, îmi vei spune ce ai de spus.

Îl pofti în sala cea mare a templului şi chemă un soldat, să aducă mâncare şi băutură, ca să servească pe nepotul său. Dar strigătul lui trezi pe unii dintre soldaţii care dormeau şi începură să se ridice unul după altul şi să iasă în curtea luminată de lună şi fiecare dintre ei era nerăbdător să audă ce are de spus tânărul, de pe unde fusese. După ce mâncă şi bău, Wang Tigrul văzu că nepotul său se simte foarte mândru de isprava lui şi abia aşteaptă să le poată povesti; îi trecuse şi somnul şi cum zorile erau aproape, se întoarse spre el şi-i spuse:

— Haide, spune acuma tot ce ai de spus şi după ce vei sfârşi, te vei duce să te culci.

Astfel tânărul se aşeză pe treapta de piatră din faţa altarului lui Budha, al cărui chip era acoperit, şi începu:

— M-am tot dus aşa înainte, dar să ştii unchiule, că muntele acela este de două ori atât de înalt ca cel pe care suntem noi

acuma; ascunzătoarea tâlharilor este într-o vale rotundă la vârf, ca un capac de ceaun şi cred că ar fi bine să o păstrăm pentru noi după ce vom pune stăpânire pe această provincie. După ce am ajuns, am făcut unchiule aşa cum mi-ai poruncit. M-am apropiat în cap de noapte de porţile de la intrarea culcuşului, plângând şi şchiopătând, cu păsările moarte în sân, dar să ştiţi că unele dintre păsările din muntele acela sunt foarte ciudate şi au penele luminoase, cum n-am mai văzut. Una pe care am lovit-o era galbenă ca un bulgăre de aur şi era atât de frumoasă… (în timp ce vorbea, scoase din sân o pasăre cu pene galbene, care sta în mâna lui moartă şi nemişcată, întocmai ca o bucată de aur). Wang Tigrul era nerăbdător să audă povestirea tânărului şi-i venea să râdă de copilăria lui, văzându-l cum se uită la pasărea moartă, dar se stăpâni şi nu zise nimic, ci-l lăsă să povestească aşa cum îi va plăcea; astfel tânărul aşeză pasărea pe treapta de piatră a altarului, alături de el şi se uită pe rând la cei adunaţi împrejurul său şi la facla pe care Wang Tigrul poruncise s-o aprindă şi o înfipsese în cenuşa tămâiei din urna de la picioarele altarului, aşa că adăugă: Când au auzit bătăile în poartă, am simţit pe cineva că se apropie şi deschide poarta, dar numai atât cât trebuia să vadă cine este. Eu am început să strig în gura mare: „Daţi-mi drumul să intru în templul acesta, căci sunt foarte departe de casă – am rătăcit prea mult prin pădure şi n-am băgat de seamă că s-a apropiat noaptea, iar acuma mi-e frică de fiarele din munte”. Cel care deschisese a împins numaidecât poarta, ducându-se să vorbească cu cineva, iar în timpul acesta eu mă boceam în gura mare, şi începu să se bocească, pentru a le arăta cum făcuse. Oamenii dimprejurul lui râdeau cu hohote, iar câţiva dintre ei strigară mulţumiţi:

— Ia te uită, maimuţoiul cel ciupit… ce afurisit este!

Obrazul tânărului se făcu tot creţuri de mulţumirea ce i-o pricinuia mirarea lor şi continuă să le povestească:

— Într-un târziu m-au lăsat să intru, dar am încercat să par în faţa lor cât se poate mai prost şi după ce mi-au dat pâine de grâu şi o strachină de cir, m-am prefăcut că mi-e frică şi ca să pot afla unde sunt, am început să strig: „Vreau să mă întorc acasă. Mi-e frică să stau aici, din cauză că voi sunteţi tâlhari şi mi-e frică să nu mă vadă Leopardul”, pe urmă am rupt-o la fugă spre poartă şi am cerut să-mi dea drumul, strigând: „Va fi mult mai bine să-mi petrec noaptea printre fiare, decât să stau aici”.

Auzind ce spuneam eu, toţi au început să râdă şi văzându-mă cât sunt de prost, încercau să mă îmbuneze spunându-mi: „Stai aci până dimineaţă şi pe urmă te vei putea duce nesupărat, oriunde vrei”. După ce a mai trecut o bucată de vreme, am încetat să mai tremur şi să mai plâng, prefăcându-mă că sunt mai liniştit, aşa că m-au întrebat de unde vin şi le-am spus numele unui sat din partea cealaltă a muntelui. Pe urmă m-au întrebat ce am auzit despre ei şi le-am spus că despre ei se vorbeşte c-ar fi foarte bravi şi fără teamă, iar despre căpitanul lor că nu este decât pe jumătate om, căci numai trupul lui este de om, iar capul este de leopard şi am adăugat: „Aş vrea să-l văd şi eu cum arată, dar cred că mi-ar fi frică să văd aşa ceva în faţa mea”. Toţi au început să râdă de mine şi unul mi-a spus: „Vino să ţi-l arăt” şi ducându-mă prin întuneric, ne-am apropiat de fereastra unei case şi mi-a spus să mă uit înăuntru. În casă ardeau făclii şi înăuntru era chiar căpetenia lor. Să ştii, unchiule, că arată ca un monstru adevărat; are un cap enorm care de la creştet spre frunte începe să se îngusteze, aşa că pare un leopard, şi l-am văzut la masă, bând împreună cu o femeie tânără, cu înfăţişare feroce, dar cu toate acestea era drăguţă şi beau împreună din acelaşi ulcior din vin. La început bea el şi după aceea lua ea ulciorul.

— Câţi oameni erau în ascunzătoarea aceea şi câte puşti aveau? întrebă Wang Tigrul.

— O, foarte multe, unchiule, răspunse ciupitul cu glas grav. Cred că erau cel puţin de trei ori atâţia purtători de arme, câţi suntem noi aici, dar mai erau o mulţime de slujitori şi de femei, mai sunt şi o mulţime de copii mici care mişună în toate părţile şi câţiva flăcăi de seama mea. Am întrebat pe unul dintre ei cine este tatăl lui, dar mi-a răspuns că acolo nu au părinţi separaţi şi că ei nu cunosc decât pe mamele lor, dar niciunul dintre ei nu ştie cine-i este tată. Lucrul acesta mi s-a părut de asemenea foarte ciudat. Toţi luptătorii au puşti, dar cei care slujesc nu au decât seceri, cuţite şi alte arme obişnuite. Pe creasta ce se ridică împrejurul culcuşului sunt îngrămădite colţuri de stânci care aşteaptă gata să fie prăvălite asupra celor care ar încerca să-i atace şi nu este decât o singură trecătoare spre culcuş, căci în toate părţile sunt prăpăstii de stânci şi trecătoarea e păzită de oameni înarmaţi. Când am sosit eu, am găsit străjerul adormit şi am trecut pe lângă el, fără să mă simtă. Dormea atât de adânc, încât aş fi putut să-i iau arma de lângă el, căci şi sforăia, aşa că nici nu m-ar fi auzit. Nu i-am luat-o,

deşi mă ispitea grozav, dar mă gândeam că poate îşi vor închipui despre mine că sunt altceva decât ceea ce aş fi vrut să par eu.

— Cei care purtau arme, erau oameni înalţi şi voinici? întrebă din nou Wang Tigrul.

— Par destul de voinici şi de îndrăzneţi, răspunse tânărul. Unii sunt înalţi, alţii mai mici, dar i-am auzit vorbind între ei, după ce-au sfârşit cu cina, căci mie nu-mi dădeau nicio atenţie, deoarece eu începusem să vorbesc cu băieţii de seama mea, şi i-am auzit plângându-se împotriva Leopardului şi spunând că nu vrea să împartă prăzile, aşa cum este obiceiul între ei, că păstrează partea cea mai mare pentru el şi că este lacom după femei, aşa că nu lasă pe niciunul dintre oamenii lui să se atingă de vreo femeie, până când nu se satură el însuşi de ea, şi că se crede că ar fi foarte de sus, deşi este din oameni de la ţară şi nu ştie nici să scrie, nici să citească, aşa că s-au săturat cu toţii de aerele ce şi le dă.

Când auzi vorbele acestea, Wang Tigrul rămase foarte mulţumit şi începu să se gândească. În timp ce tânărul continua să le spună ce a mâncat, cât a fost de îndemânatic în cutare şi cutare amănunt, dar după o bucată de vreme el băgă de seamă că tânărul spusese tot ce avea de spus, iar acuma nu făcea altceva decât să repete şi să-şi dea silinţa să reţină, cât mai îndelung atenţia şi admiraţia oamenilor. Prin urmare Wang Tigrul se ridică şi porunci tânărului să-l urmeze, spunându-i să se ducă la culcare, iar oamenilor le spuse să-şi vadă de treburile lor, căci se făcuse ziuă, şi torţa arsese toată, iar flacăra ei fumega în lumina limpede a soarelui ce se urca pe cer.

Se întoarse deci în chilia lui şi chemă şi pe cei trei oameni de încredere ai săi, apoi le spuse:

— M-am gândit şi mi-am făcut un plan, aşa că am ajuns să mă încredinţez că fapta aceasta ar putea fi îndeplinită, fără să pierd viaţa unui singur om şi nici să pierd vreo armă, dar va trebui să ne ferim de luptă, căci ei sunt mai mulţi decât noi acolo în culcuşul lor. Când vrei să ucizi vidra, trebuie mai întâi să-i zdrobeşti capul, deoarece picioarele încep să alerge în toate părţile, unul împotriva altuia şi nu mai sunt în stare să facă rău. Aşa vom zdrobi şi noi capul veninos al acestei bande de tâlhari.

Oamenii se uitară miraţi de o astfel de îndrăzneală, iar Înjunghie Porc îi răspunse în felul lui grosolan şi fără sfială:

— Vorbele pe care le-ai spus, căpitane, sună destul de bine, dar ca să poţi tăia capul vidrei, va trebui mai întâi s-o prinzi!

— Aşa voi face! strigă Wang Tigrul, şi iată care este planul meu. Va trebui să mă ajutaţi. Ne vom îmbrăca în haine foarte bune, cum fac bravii şi eroii, şi ne vom duce la judecătorul acestei regiuni, căruia îi vom spune că suntem ostaşi viteji şi am vrea să slujim sub poruncile lui, în garda lui personală şi ne vom lega să omorâm Leopardul. El se teme să nu-şi piardă scaunul de judecător, aşa că va primi bucuros ajutorul nostru. Acum ascultaţi planul meu. Îi voi spune să întrebuinţeze vicleşugul faţă de banda tâlharilor, şi să poftească pe Leopard, împreună cu ajutoarele lui la un mare ospăţ. Când va sosi clipa potrivită, despre care nouă ne va putea da de ştire, scăpând din mână o ceaşcă de porţelan care se va sparge, eu şi cu voi ne vom repezi din ascunzătoarea noastră şi vom ucide bandiţii. Oamenii noştri vor aştepta ascunşi în toate părţile prin oraş şi ei se vor repezi la banda tâlharilor de mai puţină însemnătate care nu vor vrea să slujească sub steagul meu. Astfel vom putea zdrobi capul vidrei şi cred că sarcina aceasta nu va fi tocmai grea.

Cei trei văzură că o astfel de faptă ar putea fi îndeplinită, aşa că se uitară la căpitanul lor cu admiraţie şi se grăbiră să-l aprobe. După ce mai vorbiră o bucată de vreme, despre felul în care ar trebui pregătită uneltirea aceasta, Wang Tigrul le spuse să plece şi chemă pe toţi oamenii lui în sala cea mare a templului. Trimise apoi pe cei trei oameni de încredere, să vadă dacă preoţii nu sunt cumva prin apropiere ca să-i audă, şi începu să povestească oamenilor adunaţi despre ceea ce pusese la cale. Când îl auziră ce plan are, toţi începură să strige:

— Bine, bine este! Iată Tigrul cu sprâncenele negre!

Auzindu-i strigând, Wang Tigrul care sta în apropierea statuii acoperite a zeului, deşi nu răspunse nimic la chiotele lor şi plecă ochii în pământ, simţea în sufletul său o năvalnică mândrie şi încredere în puterea lui, dar totuşi rămase nemişcat ca de piatră în mijlocul acestor oameni şi gândurile îi alergau departe în viitor. După ce se liniştiră din nou, ca să audă ce mai are de spus, adăugă:

— Va trebui să mâncaţi, şi să beţi atât cât veţi putea duce, pe urmă vă veţi îmbrăca în haine simple, dar ostăşeşti, vă veţi lua armele şi vă veţi împrăştia în oraş, dar să nu vă opriţi prea departe de curţile judecătorului. Când veţi auzi semnalul ascuţit de fluier ce vi-l voi da, să vă repeziţi spre mine. Dar veţi aştepta zile întregi, până când vă voi chema. Pe urmă se întoarse spre omul cu buza de

iepure şi-i porunci: Plăteşte fiecăruia câte cinci arginţi pentru mâncare şi băutură şi găzduirea de care va avea nevoie în timpul acesta.

După ce porunca fu îndeplinită, toţi oamenii rămaseră mulţumiţi. Pe urmă Wang Tigrul îşi chemă cei trei oameni de încredere şi se îmbrăcară în haine ostăşeşti, ascunzând sub uniformă câte o sabie scurtă, apoi îşi luară puştile şi plecară împreună cu ceilalţi.

Călugării rămaseră foarte mulţumiţi, văzând că oamenii aceştia sălbatici se pregătesc să părăsească templul lor. Dar văzând mulţumirea lor, Wang Tigrul le spuse:

— Nu vă bucuraţi înainte de vreme, căci s-ar putea să ne mai întoarcem. Dar dacă se va întâmpla să găsesc undeva găzduire mai bună decât aici, atunci nu mă voi mai întoarce. Cu toate acestea le plăti destul de bine pentru găzduire şi le mai dădu ceva şi pe deasupra, spunând stareţului:

— Reparaţi acoperişul şi templul şi cumpăraţi-vă fiecare dintre voi câte o haină nouă.

Călugării se bucurară peste măsură de dărnicia lui, iar stareţul simţindu-se puţin ruşinat, îi răspunse:

— Văd că eşti un om cu suflet bun şi mă voi ruga zeilor pentru tine, căci n-aş putea să-ţi răsplătesc pe altă cale fapta ce ai făcut-o acum.

Wang Tigrul se grăbi să-i spună:

— Nu-ţi bate capul cu ceea ce vor vrea să facă zeii, căci eu n-am crezut niciodată prea mult în puterea lor. Dar mai târziu, dacă se va întâmpla să auziţi despre unul care se numeşte Tigrul, să daţi vorbă bună despre el şi să spuneţi tuturor că Tigrul s-a purtat omeneşte faţă de voi.

Bătrânul stareţ se uită la el mirat şi în zăpăceala lui reuşi numai cu mare greutate să îngâne că aşa va face, şi rămase uitându-se după ei, ţinând argintul strâns cu amândouă mâinile la piept.

Capitolul XIII

Wang Tigrul îşi conduse cei trei oameni de încredere de-a dreptul spre inima oraşului, iar după ce ajunseră, se îndreptară numaidecât spre curţile judecătorului. Se opriră în faţa porţilor şi Wang Tigrul se adresă străjerului care sta proptit de leii de piatră de la intrare:

— Lasă-mă să intru, căci am ceva de spus judecătorului între patru ochi.

Străjerul se uită la el nepăsător, căci Wang Tigrul nu scoase niciun ban de argint, iar când Wang Tigrul văzu că omul se codeşte, răcni o dată la oamenii lui de încredere şi aceştia se apropiată numaidecât şi-şi proptiră armele în pieptul străjerului. Omul se făcu verde la faţă de spaimă şi se dădu înapoi, aşa că intrară şi încălţămintea lor grea începu să răbufnească pe lespezile de piatră ale curţii. În faţa porţilor erau mai mulţi soldaţi care trândăveau, dar niciunul dintre ei nu îndrăzni să se mişte. După ce intră, Wang Tigrul strigă cu glasul fioros şi se încruntă la cei din apropierea lui:

— Unde este judecătorul?

Dar niciunul nu se mişcă, aşa că Wang Tigrul îşi pierdu răbdarea şi întorcându-se spre unul dintre oamenii săi, îi luă arma şi înghesui în pântece pe cel care era mai aproape de el. Omul sări îngrozit şi-i spuse numaidecât:

— Te voi duce la el... te voi duce la el! şi începu să alerge înaintea lor pe alee, iar Wang Tigrul se uita după el şi-i venea să râdă de spaima care-l apucase.

Se luară după el şi trecură prin mai multe curţi, una după alta, dar Wang Tigrul nu se uita nici în dreapta nici în stânga, ci mergea încruntat şi se uita drept înainte, iar oamenii lui de încredere îşi dădeau toată silinţa să se încrunte şi ei. După un drum destul de lung ajunseră la curtea cea mai depărtată care era foarte frumoasă şi în mijlocul ei era o dulbină îngrijită, înconjurată de merişori şi câţiva cetini străvechi, iar mai încolo era o terasă care ducea spre casa judecătorului. Dar obloanele de la ferestrele casei erau închise şi nu se simţea nicio mişcare. Omul care-i adusese până aci, se opri în faţa intrării şi tuşi încetişor. Numaidecât se arătă un slujitor care întrebă:

— Ce căutaţi? Stăpânul nostru doarme.

Dar Wang Tigrul zbieră atât de întărâtat, încât glasul său păru că năruie liniştea curţilor:

— Atunci trezeşte-l numaidecât, căci am să-i spun ceva de mare însemnătate pentru el. Trebuie să se trezească, deoarece este vorba chiar de scaunul lui.

Slujitorul se uită la ei cu neîncredere, dar văzu cât de mândră şi poruncitoare e atitudinea lui Wang Tigrul, aşa că-şi închipui că ei trebuie să fie trimişii vreunei curţi superioare de justiţie. Intră deci în casă şi apropiindu-se de patul magistratului, începu să-l scuture, până când se trezi. Bătrânul judecător coborî din aşternut şi după ce se spălă şi se îmbrăcă, se aşeză pe un scaun din sala cea mare a

casei şi porunci slujitorului să poftească înăuntru pe cei care-l căutau. Wang Tigrul intră cu îndrăzneală şi mândru, iar după ce se prosternă în faţa bătrânului judecător, aşa cum se cuvenea, dar fără să se plece prea adânc şi fără prea mare respect, îl văzu că se ridică tremurând din jeţul lui şi-i pofteşte pe scaune.

Bătrânul judecător porunci slujitorului să aducă prăjituri şi vin şi un coşuleţ de fructe, pe urmă adresă străinilor obişnuitele cuvinte de curtenire, faţă de un oaspete, la care Wang Tigrul răspunse destul de politicos, dar fără niciun fel de exagerare. După ce terminară cu toate formalităţile acestea de politeţe, se întoarse spre el şi-i spuse fără înconjur:

— Am aflat de la mai marii dumitale, prea cinstite judecător, că eşti hărţuit de bandele tâlharilor din împrejurimi; de aceea am venit să-ţi oferim bunele noastre servicii şi armele noastre, pentru a te scăpa de ei.

În timpul acesta bătrânul judecător tremurase ca o varga şi se întreba mereu ce vor oamenii aceştia, aşa că după ce-l ascultă, îi răspunse cu glasul piţigăiat şi stins:

— Adevărat este că sunt hărţuit mereu, dar eu nu sunt om de arme, ci cărturar şi nu ştiu cum trebuie să procedez faţă de astfel de oameni. Adevărat este de asemenea că am în solda mea un general, dar el este plătit de Stat pentru tot ce face; totuşi nu se duce niciodată la lupte; afară de asta populaţia din această regiune este foarte încăpăţânată şi nu ştim dacă în caz de război ar fi de partea noastră sau ar trece de partea bandiţilor, căci se revoltă foarte uşor din pricina micilor biruri ce trebuie să le plătească. Dar spune-mi, prea cinstite călător, cine eşti şi cum te cheamă şi mai spune-mi din ce parte sunt strămbunii tăi?

Dar Wang Tigrul nu-i răspunse decât următoarele:

— Noi suntem viteji rătăcitori şi punem armele noastre la slujba celor care au nevoie de ele. Am aflat că regiunea aceasta este hărăciuită de o bandă de tâlhari şi avem un plan al nostru, dacă ne primeşti în slujbă.

Ar fi greu să spui dacă bătrânul judecător, în alte împrejurări, ar fi ascultat sau nu astfel de vorbe spuse de nişte oameni străini, dar adevărul era că în timpul din urmă începuse să se teamă că-şi va pierde slujba şi cum nu avea niciun fecior, la vârsta lui ar fi fost foarte greu să-şi găsească alte mijloace de trai. Avea o soţie în vârstă şi vreo sută de neamuri mai apropiate sau mai depărtate, care toate depindeau de el şi de slujba ce o avea, iar acuma după

ce îmbătrânise, duşmanii lui deveniseră îndrăzneţi şi lacomi, aşa că încerca şi el să profite de orice prilej ce l-ar fi putut scăpa de grijile lui de acuma. Prin urmare ascultă cu răbdare la ce-i spunea străinul acesta şi după ce porunci slugilor să plece, afară de cei din garda lui personală, se plecă spre Wang Tigrul şi după ce acesta îi spuse planul ce-l avea, îl primi fără să mai stea pe gânduri. De un singur lucru se temea, anume că dacă nu vor reuşi să omoare pe Leopard, banda acestuia se va răzbuna crunt împotriva lor. Dar Wang Tigrul băgă numaidecât de seamă ce gânduri îl muncesc pe bătrânul judecător şi adăugă cu nepăsare:

— Eu sunt în stare să ucid un leopard tot atât de uşor cum aş ucide o pisică; sunt în stare să-i tai capul şi să-i scurg sângele, fără ca mâna mea să tremure. Jur că aşa voi face.

Bătrânul judecător, stătea pe gânduri şi-şi aduse aminte că ostaşii lui erau slabi şi becisnici, aşa că nu-i mai rămânea nicio altă alegere. Prin urmare răspunse:

— Nu văd altă alegere.

Pe urmă chemă slujitorii şi le spuse să aducă la masă fripturi şi vinuri şi să pregătească o masă, ca să ospăteze pe Wang Tigrul şi oamenii lui cum se cade să ospăteze oamenii de mare cinste. Wang Tigrul întârzie în casa lui şi se sfătui cu bătrânul judecător, vorbind despre toate amănuntele planului ce-l avea şi tot ce hotărâră în ziua aceea, îndepliniră peste câteva zile.

Bătrânul judecător trimise crainici la culcuşul tâlharilor ca să le dea de ştire, că el fiind om înaintat în vârstă, va părăsi scaunul său şi un altul va veni să-i ia locul. Dar înainte de plecare ar vrea să rămână încredinţat că nu lasă în urma lui niciun fel de duşmănie, de aceea îi poftеşte să vină, Leopardul şi cu oamenii lui de încredere, la el la cină şi să se ospăteze împreună, şi cu prilejul acesta îi va recomanda şi celui care va rămâne în locul său. Când auziră vorbele acestea tâlharii rămaseră neîncrezători, dar Wang Tigrul se gândise şi la aşa ceva, aşa că spusese judecătorului, să răspândească în toate părţile ştirea că părăseşte această regiune. Prin urmare tâlharii începură să ştiricească printre oameni şi aflară că ceea ce le spusese judecătorul este adevărat. Astfel îl crezură şi se gândiră că ar fi foarte bine, dacă noul judecător ar înţelege ce fel de oameni sunt ei, ca să se teamă şi ei şi să le plătească fără codire haraciul pe care i-l cereau, căci în felul acesta se puteau feri de lupta ce ar fi trebuit să o dea împotriva lui. Astfel căzură în cursa ce le-o întinsese bătrânul judecător şi-i trimiseră vorbă că vor veni

într-o seară anume, când luna nu va fi răsărită.

Se întâmplă însă ca tocmai în ziua aceea să înceapă ploaia, aşa că noaptea era neagră, plină de ceaţă şi vântul bătea cu furie, dar cu toate acestea tâlharii veniră îmbrăcaţi în hainele cele mai bune pe care le aveau, cu armele lucitoare şi ascuţite şi fiecare dintre ei era cu sabia scoasă. Curţile erau pline de garda ce o aduseseră cu ei şi o parte dintre oamenii lor aşteptau în stradă, ca nu cumva să fie vreo înşelăciune. Dar bătrânul judecător îşi jucă rolul foarte bine şi chiar dacă genunchii lui slăbiţi îi tremurau pe sub haina de mătase, chipul lui părea liniştit şi vorbea foarte curtenitor, iar oamenilor lui le porunci să lase armele, aşa că tâlharii după ce văzură că nimeni afară de ei nu poartă arme, se simţiră mai la îndemână.

Bătrânul judecător poruncise să se pregătească un ospăţ foarte ales, chiar de către bucătarii lui însuşi şi masa trebuia servită căpeteniilor în sala cea mare din interior, iar pentru oamenii lor, în curte. După ce totul fu gata, judecătorul îi conduse în sala de ospăţ şi pofti pe Leopard la locul de cinste, iar după multă codire şi ploconeli dintr-o parte şi din cealaltă, Leopardul îl primi, iar judecătorul se aşeză în jeţul ce se cuvenea stăpânului casei. Avusese însă grijă, ca jeţul acesta să fie în apropierea unei uşi, căci îşi făcuse planul că după ce va scăpa din mână ceaşca de porţelan, care va fi semnalul măcelului, el să fugă şi să se ascundă undeva, până când totul va fi terminat.

Astfel ospăţul începu, dar Leopardul bău cu cumpăt şi se uita la căpeteniile bandei lui, ca nu cumva să se lăcomească la băutură. Vinul însă era bun, cel mai bun vin ce se găsea în această regiune, iar mâncărurile erau anume pregătite să fie sărate şi pipărate, ca să deschidă oamenilor pofta de băutură; la masă se serveau fripturi de care ei nu gustaseră în viaţa lor, căci erau obişnuiţi cu mâncările grele din culcuşul în care trăiau. Nici nu visaseră că ar putea să fie şi astfel de bucate gustoase, căci toată viaţa lor fuseseră obişnuiţi să trăiască grosolan şi să mănânce pe apucate. În cele din urmă începură să mănânce şi să bea fără nicio teamă şi cu lăcomie, iar cei care rămăseseră de pază în curte mâncau şi beau cu atât mai nestânjeniţi, cu cât ei nu aveau acuma pe nimeni care să-i facă să se stăpânească.

Wang Tigrul şi oamenii lui pândeau din dosul perdelei lăsate peste grătarul unei ferestre, din apropierea uşii pe unde trebuia să se repeadă asupra lor. Fiecare dintre ei aştepta cu sabia scoasă, ca

să audă spărgându-se ceaşca de porţelan care trebuia să fie semnalul. Ospăţul ţinea de trei ceasuri şi jumătate, iar slujitorii alergau în toate părţile cu mâncări şi băuturi, şi vinul curgea slobod, aşa că cei dimprejurul mesei se simţeau îngreunaţi de ceea ce mâncaseră şi băuseră. Apoi cu totul pe neaşteptate bătrânul magistrat începu să tremure şi făcându-se cenuşiu la faţă, îngână cu greutate:

— Simt în inimă un junghi pe care nu l-am mai simţit niciodată!

Ridică repede mâna cu ceaşca de vin, dar mâna îi tremura cu atâta putere încât ceaşca delicată îi scăpă din mână şi lovindu-se de lespezile sălii, se sparse bucăţi, iar el se ridică de la masă şi ieşi pe uşă, legănându-se pe picioare.

Cât ai clipi Wang Tigrul dădu semnalul şi răcnind o dată la oamenii lui, se repeziră cu toţii la căpeteniile tâlharilor; fiecare dintre oamenii lui de încredere sări la cel pe care Wang Tigrul i-l arătase dinainte că-i rămâne în seamă. Dar pe Leopard îl păstrase pentru sine însuşi ca să-l ucidă.

Slujitorilor li se poruncise dinainte, că îndată ce vor auzi chiotul lui, să zăvorască toate uşile, şi când Leopardul văzu ce se întâmplă, sări numaidecât în picioare şi se repezi spre uşa pe unde ieşise judecătorul, dar Wang Tigrul se repezi ca fulgerul după el şi-l ajunse din urmă. Leopardul nu avea decât o sabie scurtă pe care o ridicase în fugă, dar nu era sabia lui, aşa că nu se putea apăra de ajuns. Sala se cutremura de urletele şi înjurăturile celor care se luptau, dar niciunul dintre oamenii de încredere nu se uita la ce face tovarăşul său înainte de a fi ucis pe cel care i se dăduse în seamă. O parte dintre căpetenii fură ucise dintr-o răsuflare, căci erau ameţite de băutură şi nu se puteau ţine pe picioare, aşa că după ce fiecare sfârşi cu omul lui, se întoarseră spre Wang Tigrul să vadă el ce face şi să-i dea ajutor.

Dar Leopardul nu era un potrivnic de dispreţuit, căci deşi părea ameţit de băutură, se mişca fulgerător pe picioare şi se apăra cu înverşunare, aşa că Wang Tigrul nu putu să-l dea gata dintr-o singură lovitură de sabie. Dar nu voia să primească ajutorul nimănui, deoarece râvnea el însuşi să se bucure de plăcerea de a-l ucide, aşa că se lupta cu el din toate puterile. Când îl văzu cu câtă vitejie se luptă şi cu câtă deznădejde loveşte împrejurul său cu sabia pe care o apucase din întâmplare, îi fu peste putinţă să nu se uite la el cu admiraţie, cum se uită un viteaz la potrivnicul său când se întâmplă ca acesta să se lupte vitejeşte, aşa că-i părea rău că va

trebui să-l omoare. Dar cu toate acestea nu-i rămânea altceva de făcut şi strângându-l într-un colţ al odăii, începu să-l atace fără răgaz. Banditul era prea îngreunat de mâncare şi băutură, ca să se poată apăra cum ar fi trebuit, dar afară de asta ar fi fost fără folos orice încercare, deoarece tot ce ştia el din meşteşugul armelor, învăţase singur, pe când Wang Tigrul învăţase acest meşteşug la o şcoală de război, aşa că el cunoştea toate chiţibuşeriile apărării şi ale atacului. Sosi numaidecât şi clipa când Leopardul făcu o mişcare de apărare cu oarecare întârziere, aşa că Wang Tigrul îi înfipse sabia în pântece şi o răsuci cu putere; din rană împroşcă un şuvoi gros de apă şi sânge. Dar după ce căzu şi se întinse pe lespezi, înainte de a muri Leopardul aruncă lui Wang o privire atât de sălbatică şi plină de ură, încât acesta nu fu în stare să o mai uite toată viaţa lui. Potrivnicul său arăta întocmai ca un leopard, căci ochii lui nu erau ca ai oricărui muritor, ci erau albaştri şi pe margini cu un cerc galben ca chihlimbarul. Când Wang Tigrul văzu că trupul lui nu mai tresare, ci rămâne încremenit de moarte şi-i văzu ochii îndreptaţi spre el, îşi zise că omul acesta este adevărat leopard, deoarece în afară de ochi, creştetul capului său era enorm şi repezit spre ceafă, întocmai ca al fiarelor. Oamenii lui de încredere se adunară roată şi începură să-l laude pentru îndemânarea cu care se luptase, dar Wang Tigrul sta nemişcat, în mână cu sabia însângerată şi se uita la omul întins la picioarele lui, apoi le răspunse îngândurat:

— Ar fi fost mai bine să nu fi trebuit să ucid pe omul acesta, căci a fost bărbat viteaz şi îndrăzneţ şi ochii lui sunt ochi de erou.

Dar în timp ce el sta şi se uita gândindu-se întristat la ce-l aşteaptă de aci înainte, Înjunghie Porc strigă că inima Leopardului încă nu s-a răcit şi înainte ca cineva să-şi poată da seamă de ce face, întinse mâna după o strachină de pe masă şi cu mişcările iuţi şi neînţelese pentru mâinile lui grosolane, făcu o tăietură adâncă în pieptul Leopardului. Apoi apăsă pe coaste şi inima sări din trupul mortului, iar el o prinse în strachină. Era adevărat că inima încă nu se răcise, căci se văzu tremurând de câteva ori în strachina pe care Înjunghie Porc o întinse lui Wang Tigrul, spunându-i:

— Ia-o căpitane şi mănânc-o deoarece se spune din vremuri străvechi, că dacă mănânci inima caldă a unui potrivnic viteaz, inima ta va fi de două ori atât de vitează ca a lui.

Dar Wang Tigrul nu vru să primească strachina, ci întoarse capul şi răspunse cu mândrie:

— Eu nu am nevoie de aşa ceva! apoi privirea i se opri la scaunul unde stătuse Leopardul şi-i văzu sabia lucind în lumină. Se apropie şi o luă în mână. Era o sabie dintr-un oţel foarte rar, cum nu se mai găseşte astăzi şi atât de ascuţită, încât ar fi putut tăia un fir de păianjen în aer şi atât de rece încât să prefacă în ploaie un nor de aburi. Wang Tigrul o încercă pe trupul unuia dintre tâlharii morţi din faţa mesei, şi văzu că oţelul a retezat osul, fără să fie apăsat mânerul sabiei. De aceea declară: Din tot ce mi s-ar cuveni mie, eu nu voi lua decât sabia aceasta. Până acuma n-am mai văzut o astfel de sabie.

În aceeași clipă auzi un zgomot, ca un orăcăit şi întorcându-se, văzu pe nepotul său cel ciupit care începuse să verse, uitându-se la Înjunghie Porc. Văzându-l ce face, Wang Tigrul îi spuse cu blândeţe, căci se întâmpla pentru întâia dată ca tânărul să vadă oameni omorâţi de faţă cu el:

— E bine că nu ţi-a venit rău înainte de întâmplarea asta. Ieşi în curte, la aer curat!

Dar tânărul nu vru să iasă din odaie, ci se încăpăţână să stea la locul ce i se cuvenea şi-şi adună tot curajul, aşa că Wang Tigrul se simţi mulţumit de purtarea lui şi adăugă:

— Dacă eu sunt Tigru, atunci fac jurământ că vrednic eşti să te numeşti şi tu pui de Tigru!

Tânărul se simţi mândru de vorbele unchiului său şi începu să zâmbească, arătându-şi dinţii albi în mijlocul obrazului gălbejit.

Astfel după ce toate le făcu aşa cum făgăduise, Wang Tigrul ieşi în curte, să vadă ce au făcut oamenii lui cu tâlharii cei mai puţin însemnaţi din bandă. Noaptea era întunecoasă şi înnourată aşa că trupurile oamenilor lui erau numai cu ceva mai întunecate decât umbrele nopţii. După ce porunci să aprindă torţele şi văzu că numai câţiva oameni erau morţi, rămase încântat, deoarece dăduse poruncă să nu omoare oamenii fără niciun folos, ci dacă vor fi dintre cei viteji, să-i lase să aleagă, poate vor să schimbe steagul sub care slujesc.

Dar menirea lui Wang Tigrul nu fusese încă dusă până la capăt. Era hotărât să atace culcuşul tâlharilor, fără să mai întârzie, până când erau neîntăriţi şi înainte ca tâlharii rămaşi în viaţă şi care fugiseră să se poată întări. Nu întârzie nici să vadă pe bătrânul judecător, ci-i trimise vorbă, spunând: „Nu-ţi voi cere răsplata ce mi se cuvine, până când nu voi strivi sub picioare cuibarul acesta de vipere”. Îşi chemă deci oamenii şi plecară prin noaptea neagră,

trecând în lungul holdelor şi îndreptându-se spre muntele Balaurului cu Două Capete.

Oamenii lui Wang Tigrul nu-l urmară cu prea multă plăcere, căci noaptea aceasta ei se luptaseră o dată, iar drumul ce-l aveau de făcut, era de aproape cinci kilometri şi fără îndoială că acolo unde se duceau, îi aştepta o nouă luptă, ori mulţi dintre ei se gândiseră că acuma vor fi slobozi să prade oraşul drept răsplată pentru ceea ce făcuseră. Tocmai de aceea se apropiară de el şi-i spuseră:

— Ne-am luptat pentru tine şi ne-am pus viaţa în primejdie, dar nu ne-ai lăsat până acuma să ne luăm partea noastră de pradă. Nu s-a întâmplat încă în viaţa noastră să slujim un comandant atât de sever şi nici nu s-a mai auzit ca soldaţii să se lupte, fără să poată prăda; nu ne-a fost îngăduit nici să ne apropiem de vreo femeie, aşa că ne-am stăpânit până după luptă, dar vedem că nici acuma nu ne slobozeşti să facem ce vrem.

La început Wang Tigrul nu vru să răspundă nimic dar după ce auzi şi pe alţii murmurând, îşi dădu seama că pe oamenii aceştia va trebui să-i ţină foarte strâns, căci altfel ar fi în stare să-l vândă. Se întoarse deci spre ei şi trăgând sabia, o auzi vâjâind prin aer, apoi răcni:

— Am ucis Leopardul şi vă voi ucide pe toţi, fără nicio părere de rău. Cum se poate să fiţi atât de fără minte? Putem noi jefui tocmai oraşul unde avem de gând să ne statornicim şi să facem poporul să ne urască chiar din prima zi? Să nu mai aud astfel de vorbe de la voi! După ce vom ajunge în culcuşul tâlharilor, veţi putea jefui şi lua tot ce vreţi, dar să ştiţi că nici acolo nu vă puteţi atinge de femeile care nu vor vrea să se supună poftelor voastre.

Oamenii se potoliră numaidecât şi unul dintre ei îngână cu sfială:

— Lasă căpitane, că am glumit...

Un altul adăugă speriat:

— Căpitane, nu sunt eu cel care a cârtit; dar dacă spui că vom prăda culcuşul tâlharilor, atunci noi unde vom trăi, căci mă gândeam ca acest culcuş să-l luăm pentru noi.

Wang Tigrul răspunse întunecat, căci supărarea lui nu se domolise încă:

— Noi nu suntem o bandă de tâlhari şi nici eu nu sunt comandantul tâlharilor. Eu am un plan mult mai bun dacă veţi vrea să mă ascultaţi şi să nu fiţi dobitoci. Culcuşul acela va fi ars până în pământ şi amintirea tâlharilor ştearsă din această regiune, ca oamenii să nu-şi mai poată aduce aminte de ei.

Oamenii lui rămaseră mult mai miraţi decât până acuma, chiar şi cei trei credincioşi ai lui, aşa că-l întrebară în numele tuturora:

— În cazul acesta noi ce vom fi?

— Noi vom fi ostaşi care se bat în lupte, dar niciodată tâlhari, se răsti Wang Tigrul. Noi nu vom trăi ascunşi ca tâlharii, ci vom fi găzduiţi în oraş, chiar în curţile judecătorului, ca armată a lui personală şi nu va trebui să ne temem de nimic, deoarece vom fi în slujba Statului.

Oamenii tăcură numaidecât, şi rămaseră miraţi de înţelepciunea căpitanului lor, iar supărarea lor se destrămă, de parcă ar fi luat-o vântul. Începură să râdă şi aveau toată încrederea în el, aşa că urcară priporul muntelui în fugă până la intrarea culcuşului hoţilor. În jurul lor se legănau palele de ceaţă sfâşiate de flacăra torţelor aprinse.

Se pomeniră cu totul pe neaşteptate în faţa trecătorii care da spre ascunzătoare şi găsiră un străjer care se uită la ei atât de mirat, încât nu fu în stare să o ia la fugă, aşa că unul dintre oamenii porniţi la atac trecu prin el cu sabia, înainte ca omul să poată scoate un singur ţipăt. Wang Tigrul nu zise nimic, deoarece aci era vorba de moartea unui singur om şi ar fi fost peste putinţă să-şi ţină soldaţii prea strâns, căci altfel s-ar fi întors împotriva lui. Lăsară deci mortul în urma lor şi se opriră la porţile ferecate ale culcuşului.

Ascunzătoarea aceasta era întocmai ca un sat, iar împrejurul ei era ridicat un perete gros de stânci, lipite între ele cu argilă şi mortar, aşa că ar fi fost foarte greu să-l dărâmi, iar în zidul acesta erau porţi ferecate. Wang Tigrul se opri şi bătu în porţile acestea, dar se vede că erau închise şi zăvorâte, căci nu răspunse nimeni. După ce bătu din nou, înţelese că cei care stăteau zăvorâţi în ascunzătoare, aflaseră de ceea ce s-a întâmplat cu comandantul lor şi fără îndoială câţiva dintre tâlhari veniseră să dea de ştire tovarăşilor lor. Aceştia fie că fugiseră, fie că stăteau ascunşi în casele din culcuş şi acuma aşteptau gata să primească atacul.

Wang Tigrul porunci oamenilor săi să pregătească facle noi din iarba uscată din împrejurimi şi după ce le dădură foc, torţele făcură în poartă o gaură destul de mare, ca un om să se poată strecura înăuntru şi să tragă în mare grabă zăvoarele. Intrară cu toţii buluc pe porţile deschise şi Wang Tigrul mergea în fruntea lor.

Culcuşul tâlharilor era tăcut ca un cimitir. Wang Tigrul stătu şi ascultă, dar nu simţi nicio mişcare. Pe urmă porunci oamenilor săi

ca fiecare să-şi aprindă torţa şi să dea foc tuturor caselor. Se repeziră numaidecât să execute porunca şi începură să chiuie sălbatic, văzând cum ard casele vâlvătaie, dar numaidecât după aceea din case începură să se repeadă oamenii, ca roiul de furnici dintr-un muşuroi. Erau bărbaţi, femei şi copii care zbierau înspăimântaţi, iar oamenii lui Wang Tigrul îi tăiau cu săbiile, până când veni şi le porunci să-i lase să fugă nesupăraţi, iar ei să împartă tot ce au lăsat în case.

Numaidecât oamenii lui intrară în casele care nu fuseseră încă mistuite de foc şi scoaseră bucăţi întregi de mătăsuri şi pânzeturi, îmbrăcăminte şi tot ce se putea lua. Unii dintre ei găsiră aur şi argint, alţii ulcioare de vin şi fel de fel de mâncăruri, aşa că începură să mănânce şi să bea ca nişte hămesiţi şi mulţi dintre ei pieriră chiar în mijlocul pojarului pe care-l aprinseseră ei înşişi. Văzându-i cât sunt de fără minte, Wang Tigrul trimise oamenii de încredere după ei, ca să-i scoată din case şi astfel numai foarte puţini dintre ei îşi găsiră sfârşitul în noaptea aceasta.

El însuşi sta deoparte şi se uita la tot ce se întâmplă, iar feciorul fratelui său era lângă el căci nu-l lăsase să prade nimic, spunându-i:

— Nu, nepoate, noi nu suntem tâlhari; tu eşti sânge din sângele meu şi nu se poate ca noi să tâlhărim. Aceştia sunt oameni proşti şi netrebnici, aşa că din când în când trebuie să-i laşi să-şi facă de cap, căci altfel ar fi peste putinţă să te slujească, şi e mult mai bine să-şi dea drumul aici. Am nevoie de ei pentru planurile mele... ei vor fi uneltele cu ajutorul cărora eu voi putea ajunge la faimă. Dar nu se poate ca tu să fi la fel cu ei.

Astfel nu lăsă pe nepotul său să se mişte de lângă el şi făcu foarte bine, căci puţin după aceea se întâmplă ceva cu totul neaşteptat. Stând sprijinit în armă şi uitându-se la casele care începuseră să se prăbuşească, nepotul său scoase pe neaşteptate un ţipăt de groază. Wang Tigrul se întoarse ca fulgerul şi văzu o sabie ridicată deasupra capului său. În aceeaşi clipă ridică şi el sabia şi primi lovitura care lunecă în josul tăişului lucios, fără să-l atingă decât foarte puţin, aşa că nu se putea spune că ar fi fost rănit.

Dar Wang Tigrul se repezi în mijlocul întunericului, cu îndemânarea unei fiare şi încleştă braţul cuiva pe care, după ce-l târî în lumină, văzu că e femeie. Rămase înmărmurit şi cu mâna încleştată pe braţul ei. Dar nepotul său strigă:

— Este femeia pe care am văzut-o bând la masă împreună cu

Leopardul.

Înainte ca Wang Tigrul să poată spune ceva, femeia care gemea zbătându-se să scape din mâna lui, se întoarse spre el şi văzând că-i va fi peste putinţă să mai scape, lăsă capul pe spate şi-l scuipă drept între ochi. Până acuma nu i se mai întâmplase niciodată aşa ceva dar fapta aceasta i se păru atât de josnică şi de respingătoare încât ridică mâna şi o plesni peste obraz, ca pe un copil netrebnic, dar cu atâta putere, încât urma degetelor lui rămase roşie ca o dâră de sânge pe obrazul ei.

— Asta, ca să ţii minte, tigroaico!

Cuvintele acestea i le spuse, fără să-şi dea seama de ele, dar femeia zbieră ca o scoasă din minţi:

— Afurisitule, mai bine te omoram… căci m-am apropiat de tine cu gând să te omor.

Wang Tigrul îi răspunse scrâşnind, dar ţinând-o zdravăn de braţ:

— Ştiu foarte bine ce gânduri ai avut, şi dacă n-ar fi fost tânărul acesta ciupit de vărsat, acum aş fi întins aci în iarbă, cu ţeasta despicată.

Chemă apoi câţiva oameni şi le porunci să aducă o frânghie şi s-o lege. Oamenii o duseră numaidecât şi o legară de trunchiul unui copac din apropierea porţii până când căpitanul lor va hotărî ce să facă cu ea.

După ce o legară strâns, femeia începu să se zbată şi să strige, căci frânghia îi tăia trupul, apoi începu să-i blesteme şi să-i ocărască, dar mai ales pe el îl înjura cu atâta înverşunare, încât Wang Tigrul rămase încremenit, căci în viaţa lui nu mai auzise înjurături atât de josnice ca cele vărsate din gura acestei femei. Urmări oamenii până când o legară strâns şi după ce plecară din nou după treburile lor, el începu să se plimbe în sus şi în jos şi de fiecare dată când trecea prin faţa femeii, se uita la ea. Văzu că este tânără şi că are un obraz încremenit de răutate, dar destul de frumos, buzele subţiri şi roşii, fruntea înaltă şi ochii mari, negri, aprinşi de ură ca două făclii. Obrazul ei era prelung ca un cap de vulpe. Era frumoasă, chiar acuma când clocotea de ură, şi de fiecare dată când trecea pe lângă ea, îl înjura în toate felurile şi scuipa după el.

Dar el nu o lua în seamă, ci se mulţumea să se uite la ea. După ce mai trecu o vreme şi noaptea începu să se limpezească, deoarece zorile erau aproape, femeia conteni să mai ţipe, căci era legată atât de strâns, încât frânghia îi frângea trupul şi nu mai

putea răbda. Nu mai înjura, ci scuipa numai, pe urmă nu mai putu nici scuipa şi începu să geamă cu glasul stins:

— Daţi-mi drumul cât de puţin, căci nu mai pot.

Dar Wang Tigrul nu-i dădu atenţie nici de astă dată, ci se mulţumi să zâmbească fără milă, încredinţat că se preface. De fiecare dată când trecea pe lângă ea, o auzea scâncind. Pe urmă trecând din nou pe lângă ea, o văzu că nu mai zice nimic şi capul îi atârnă fără putere. Totuşi nu se apropie de ea, căci nu voia ca femeia să-l scuipe din nou, deoarece credea că se preface adormită sau că a leşinat. Dar după ce trecu de câteva ori pe lângă ea şi văzu că tot nu se mişcă, porunci nepotului său să se apropie de ea. Ciupitul o apucă de bărbie şi ridicându-i obrazul în sus, văzu că femeia leşinase.

Wang Tigrul se apropie şi uitându-se la ea cu băgare de seamă, văzu că e mult mai frumoasă decât i se păruse la început, când o văzuse în lumina slabă a flăcărilor focului. Nu putea să aibă mai mult de douăzeci şi cinci de ani şi nu arăta nici a fată de ţăran şi nici a femeie de jos, aşa că se miră cum de a ajuns aici, cine poate să fie şi cum de Leopardul a putut găsi o astfel de femeie. Chemă deci un soldat şi porunci să-i taie frânghiile şi să o lege mai slobod, dar să o întindă jos, fără să o mai lege de trunchiul copacului. Femeia nu se trezi până când se lumină de ziuă şi cele dintâi raze de soare începură să tremure pe obrazul ei, strecurându-se printre perdelele de neguri.

Wang Tigrul îşi adună oamenii şi le porunci:

— Vremea de răgaz a trecut şi pe noi ne aşteaptă alte treburi, nu numai aceasta.

Oamenii încetară numaidecât să se mai ciorovăiască din pricina prăzilor şi începură să se adune împrejurul lui, căci glasul său răscolea toată întinderea şi-l văzură că ţine arma ridicată, gata pentru toţi cei care nu i-ar da ascultare. După ce-i văzu adunaţi, le porunci:

— Aduceţi toate armele şi muniţia ce se găseşte aici, deoarece acestea sunt partea mea de pradă.

După ce-i îndepliniră porunca, Wang Tigrul numără armele şi constată că sunt o sută douăzeci de puşti şi o mare cantitate de gloanţe. O parte dintre puştile acestea erau vechi şi ruginite, aşa că nu preţuiau mult; pe acestea Wang Tigrul porunci să i le aleagă de o parte, ca să le arunce îndată ce va putea găsi altele mai bune.

Între ruinele culcuşului care fumega încă, oamenii începură să-şi

adune prăzile, unii în legături mai mari, alţii mai mici, după ceea ce luaseră şi Wang Tigrul mai numără odată puştile găsite şi le dădu în seama oamenilor săi de încredere. Într-un târziu se întoarse spre femeia legată. O văzu că şi-a venit în fire şi sta întinsă pe iarbă, cu ochii deschişi. Wang Tigrul se uită la ea şi femeia se încruntă la el, pe urmă o întrebă răstit:

— Cine eşti şi în ce parte de lume sunt neamurile tale ca să te trimit acolo?

Dar femeia nu scoase nicio vorbă, ci în loc de orice răspuns, scuipă spre el şi obrazul ei părea ca al unei pisici sborşite. Purtarea ei scoase din fire pe Wang şi chemă doi oameni cărora le porunci:

— Aduceţi un par şi treceţi-l prin cujbele cu care aţi legat-o, ca s-o puteţi duce în curtea judecătorului unde o veţi băga la închisoare. Poate după aceea se va hotărî să spună cine este şi de unde vine.

Oamenii aduseră numaidecât o prăjină pe care o trecură fără milă prin cujbele cu care o legaseră de mâini şi de picioare, apoi o ridicară pe umeri şi plecară legănând-o ca pe o legătură în timpul mersului.

După ce totul fu pregătit şi soarele se ridică peste crestele munţilor, Wang Tigrul apucă înaintea oamenilor săi şi începură să coboare la vale. Din culcuşul tâlharilor se mai desprindeau şi acum şuviţe de fum, dar el nu se întoarse, să se mai uite înapoi.

Apucară în lungul drumului care ducea spre oraş şi se apropiară a doua oară de zidurile lui. Oamenii care-i vedeau trecând se uitau la ei cu coada ochiului, dar mai ales la femeia legată de prăjină, care se legăna cu capul atârnat fără putere şi cu obrazul cenuşiu şi prelung, ca un cap de vulpe. Toţi se minunau de cortegiul acesta ciudat, dar niciunul dintre ei nu îndrăzni să întrebe ce s-a întâmplat, de teamă să nu se expună vreunei primejdii, aşa că-şi văzură de treaba lor, plecând ochii în pământ, după ce se uitară furiş, o dată sau de două ori la grupul de străini care treceau. Era lumină plină şi soarele strălucea limpede, revărsând căldura în largul câmpurilor, după ce Wang Tigrul şi oamenii lui ajunseră din nou la porţile oraşului.

Dar când pătrunseră pe sub bolta zidului de la poartă, omul cel cu buza de iepure se apropie de Wang Tigrul şi trăgându-l în umbra unui copac din apropierea porţii, îi spuse în şoaptă şi cu glasul şuierând de nerăbdare:

— Io-te ce-aş avea eu de spus, căpitane. E mai bine să nu ai nimic de-a face cu femeia asta. Are un chip de vulpe şi ochi de

vulpe, ori ştiut este că femeile care sunt ca ea, nu sunt decât jumătate oameni, iar cealaltă jumătate este vulpe şi au o putere vrăjită de a face oamenilor rău, fără ca ei să li se poată împotrivi. Lasă-mă să bag cuţitul adânc în trupul ei şi astfel să te scap de ea.

Wang auzise până acuma de multe ori poveşti despre ce sunt în stare să facă femeile acestea care sunt pe jumătate vulpi, dar era atât de îndrăzneţ şi de neînfricat, încât de astă dată începu să râdă cu hohote, după ce ascultă vorbele omului său de încredere, şi răspunse:

— Eu nu mă tem nici de oameni şi nici de duhuri, iar aceasta nu este altceva decât femeie.

Apoi îl dădu la o parte şi apucă din nou în fruntea oamenilor săi. Dar credinciosul cel cu buza de iepure se luă după el murmurând şi iată ce spunea:

— Bine, dar să ştii de la mine că femeia aceasta este mult mai rea decât un bărbat; afară de asta este vulpe şi prin urmare mai rea decât o femeie.

Capitolul XIV

După ce Wang Tigrul intră din nou în curţile unde noaptea trecută săvârşise fapta aceea sângeroasă, cu oamenii care veneau după el fără să mai ţină cadenţa, căci erau din cale afară osteniţi, găsi curţile curăţate de toate urmele luptei şi în aceeaşi stare în care fuseseră înainte de venirea lui. Morţii îi ridicaseră şi sângele era şters şi spălat. Fiecare străjer şi slujitor era la locul lui şi rămaseră înspăimântaţi, când îl văzură că intră pe poartă şi trece mândru ca un rege, aşa că toţi se grăbiră să se prosterneze în faţa lui.

Dar el mergea cu capul sus, privind drept înainte şi trecu în lungul curţilor cu obrazul strălucind de mândrie. Acuma ştia că toată regiunea aceasta o ţine în căuşul palmelor lui. Se întoarse spre un străjer care era în apropiere şi strigă:

— Ia femeia aceasta pe care am adus-o legată şi bag-o undeva în închisoarea tribunalului. Păzeşte-o şi ai grijă să i se dea de mâncare şi să fie bine tratată, căci este prinsă de mine şi va veni ziua când voi hotărî ce pedeapsă să i se dea.

Se opri şi se uită după oamenii care o duceau legată pe prăjină. Era sfârşită de puteri şi obrazul îi era alb ca varul, chiar şi buzele, până acuma atât de roşii, i se făcuseră pământii şi se lupta de

fiecare dată, ca să poată răsufla. Dar cu toate acestea ochii ei negri se întorceau şi acuma la fiecare mişcare ce o făcea Wang Tigrul şi când îl văzu că se uită după ea, rânji, dar nu avu putere să scoată niciun cuvânt, căci limba i se uscase în gură. Wang Tigrul rămase mirat, căci până acuma nu văzuse încă o astfel de femeie şi începu să se gândească ce va face cu ea, căci nu putea să o lase slobodă cu sufletul clocotind de atâta ură şi răzbunare.

Dar încercă să nu se mai gândească acuma la ea şi se duse să vorbească cu judecătorul. Acesta îl aştepta de cum răsăriseră zorile şi poruncise să aducă mâncărurile cele mai bune, cu care să-l poate ospăta. Când îl văzu că intră, se simţi atât de zăpăcit şi de speriat, încât nu mai ştia ce să zică, deoarece deşi îi era recunoscător pentru ceea ce făcuse, ar fi fost peste putinţă să-şi închipuie că, un astfel de om ar putea să slujească pe cineva, fără să fie plătit şi se gândea că ar putea să-i ceară o răsplată atât de mare, încât aceasta să fie mult mai grea decât fusese haraciul plătit Leopardului.

Astfel aşteptă ceasuri întregi, chinuit de îndoieli şi când îi dădură de ştire că Wang Tigrul s-a întors şi-l văzu că intră cu paşi largi şi măsuraţi, cum e obiceiul să umble un viteaz, se simţi atât de zăpăcit, încât nu mai ştia ce să facă cu mâinile şi cu picioarele, şi fără să-şi dea seama, picioarele începură să-i tremure şi mâinile să se mişte ca şi când ar fi avut o viaţă a lor aparte, în afară de voinţa lui. Dar pofti pe Wang Tigrul să ia loc şi după ce acesta îi răspunse cu obişnuitele cuvinte de politeţe, prosternându-se în faţa lui, dar nu prea adânc, şi după ce bătrânul judecător porunci, să aducă ceai şi vin şi de mâncare, se aşezară împreună la masă şi începură să vorbească despre lucruri care n-aveau nicio legătură cu gândurile lor de acum.

Dar veni şi clipa când pricina despre care trebuiau să vorbească nu mai fu amânată şi după ce se uită în stânga şi în dreapta şi în toate părţile, afară de partea unde era Wang Tigrul, bătrânul judecător deschise gura să vorbească. În timpul acesta Wang Tigrul nu făcu nicio mişcare pentru a-i uşura sarcina, deoarece ştia că acuma puterea este în mâinile lui, deşi presimţea zbuciumul din sufletul bătrânului; prin urmare rămase cu privirea îndreptată spre el, căci presimţea că această atitudine îl înspăimântă şi tocmai de aceea se simţea mulţumit şi făcea haz pe ascuns de spaima lui. Într-un târziu bătrânul judecător începu să vorbească repede şi cu glasul stins, mai mult în şoaptă decât articulat:

— Fii încredinţat că nu voi uita niciodată ce ai făcut noaptea trecută şi nici nu-ţi voi putea mulţumi niciodată de ajuns, pentru că m-ai scăpat de plaga ce m-a chinuit până acuma, aşa că bătrâneţile mele vor putea fi de aci înainte tihnite. Ce aş putea să-ţi spun acum, după ce m-ai scăpat şi cum să te răsplătesc, căci pentru mine eşti mai mult decât un fecior adevărat? Cum să răsplătesc pe vitejii tăi? Poţi să-mi ceri orice vrei, chiar scaunul meu de judecător şi sunt gata să ţi-l dau.

Tăcu şi aşteptă tremurând şi muşcându-şi unghia arătătorului.

Wang Tigrul îl ascultă liniştit, până când sfârşi ce avea de spus, apoi îi răspunse cu toată cuviinţa:

— Eu nu cer nimic. Din tinereţea mea am fost întotdeauna împotriva fărădelegilor săvârşite de oameni netrebnici, iar ceea ce am făcut a fost numai pentru a scăpa poporul de plaga de care suferă.

Spunând aceste cuvinte, Wang Tigrul tăcu şi aşteptă liniştit, căci era rândul judecătorului să vorbească.

— Ai inimă viteză, continuă judecătorul, şi nu mi-aş fi închipuit că în vremurile acestea să se mai găsească astfel de oameni. Dar chiar în ceasul morţii mi-ar fi peste putinţă să închid ochii împăcat, dacă nu ţi-aş dovedi acuma recunoştinţa mea, într-un fel oarecare, de aceea rogu-te spune-mi ce ţi-ar plăcea mai mult.

Începură să vorbească în toate chipurile, alegând vorbele cu grijă şi meşteşug, dar cu fiecare vorbă se apropiau tot mai mult de ceea ce era în gândul lui Wang Tigrul şi în cele din urmă acesta îi mărturisi, că ar vrea să primească în rândurile soldaţilor lui pe toţi cei din banda Leopardului care ar fi gata să slujească sub steagul său. Auzindu-l ce spune, bătrânul judecător se înspăimântă şi sprijinindu-se cu amândouă mâinile de braţele sculptate ale jeţului său, se ridică în picioare:

— Care va să zică ai de gând să te faci comandant de tâlhari în această regiune?

Iar în sufletul lui îşi zicea că dacă acesta este scopul pe care-l urmăreşte străinul acesta venit din toată lumea, atunci cu el s-a terminat, deoarece tânărul acesta din faţa lui părea mult mai crud decât Leopardul şi era mult mai deştept decât fusese el. La urma urmelor pe Leopard îl cunoştea toată lumea şi ştia dinainte ce le va cere, şi gândindu-se la toate acestea bătrânul judecător începu să geamă, fără să-şi dea seama de ceea ce face. Dar Wang Tigrul se grăbi să-i răspundă limpede şi fără niciun fel de înconjur:

— N-avea nicio grijă. Eu nu am de gând să devin căpetenia unei bande de tâlhari. Părintele meu a fost om de omenie care îşi avea ţarina lui şi mi-a lăsat şi mie moştenire. Nu sunt nici om sărac, pentru ca să am nevoie să trăiesc din jaf. Afară de asta cei doi fraţi ai mei sunt oameni bogaţi şi fruntaşi. Dacă voi vrea să-mi croiesc drumul spre mărire, mi-l voi croi numai cu priceperea şi meşteşugul armelor mele, fără să întrebuinţez mijloacele întrebuinţate de tâlhari. Prin urmare iată răsplata ce ţi-o cer. Îngăduie ca să vin cu oamenii mei aici în curţile acestea şi numeşte-mă general al armatei pe care o ai aici. Eu şi oamenii mei vom face parte din suita care te va urma în toate părţile pentru a te apăra împotriva tâlharilor şi voi apăra şi poporul. Vei putea să ne hrăneşti şi să ne laşi în seamă o parte din veniturile ce le ai, căci acestea ni se cuvin ca răsplată pentru osteneala noastră, şi mă vei ocroti în numele Statului.

Bătrânul judecător îl ascultă înspăimântat şi-i răspunse cu sfială:

— Dar ce să fac cu generalul pe care-l am demult în slujba mea? Voi fi pus într-o mare încurcătură, căci el nu va renunţa atât de uşor la slujba pe care o are.

Wang Tigrul îi răspunse cu îndrăzneală:

— Lasă-ne să ne luptăm împreună, cum se cade să facă doi bărbaţi viteji, iar dacă se va întâmpla să câştige el, îi voi lăsa oamenii mei cu toate armele pe care le am şi voi pleca. Dar dacă se va întâmpla să câştig eu, atunci va pleca el şi-mi va lăsa toate ale lui.

Judecătorul începu să geamă şi să ofteze, căci el era cărturar şi ascultător al învăţăturilor date de cei înţelepţi, om căruia îi plăcea să trăiască în bună înţelegere cu toată lumea, aşa că trimise vorbă generalului său să vină cât mai degrabă. Nu trecu mult şi acesta intră în sală; era un bărbat mic de statură şi înţepat, cu un pântec enorm şi era îmbrăcat într-o uniformă după moda străină; purta o barbă rară şi sprâncenele şi le pieptăna în sus, ca să-i dea o înfăţişare mai războinică şi mai bărbătească. Era încins cu o sabie lungă şi călca îndesat. Când se opri să se încline în faţa judecătorului, se înclină numai din mijloc şi încercă să pară feroce.

Cu mare sfială şi asudând din greu, bătrânul judecător îi spuse despre ce este vorba, iar în timpul acesta Wang Tigrul sta nepăsător şi se uita în altă parte, ca şi când s-ar fi gândit la altceva. După ce termină, bătrânul judecător plecă fruntea şi se gândi că ar fi mai bine să fi murit demult, de vreme ce între aceştia doi şi aşa

va trebui să moară, căci despre generalul său care se supăra foarte repede îşi închipuise întotdeauna că este un om fioros, dar Wang Tigrul era o fire care se supăra mult mai repede şi supărarea lui era mult mai vajnică, ceea ce se putea vedea foarte uşor numai uitându-te la chipul lui.

Ascultând vorbele judecătorului, generalul cel pântecos se supără numaidecât şi făcu o mişcare, ca şi când ar fi vrut să scoată sabia şi să se repeadă la Wang Tigrul. Dar acesta văzu mişcarea lui, aproape înainte de a o face, deşi în clipa aceea părea că se uită spre terasa pe care se plimbau păunii, şi după ce rânji o dată de i se văzură dinţii albi şi ascuţiţi, se încruntă şi încrucişându-şi braţele pe piept se uită la micul general atât de întărâtat, încât acesta rămase încremenit, aşa că îşi schimbă gândul cât ai clipi şi încercă să-şi stăpânească nemulţumirea. De fapt, pântecosul acesta nu era om prost. Îşi dădu seama numaidecât că vremea lui a trecut, deoarece nu se simţea în stare să se măsoare cu Wang Tigrul. Prin urmare răspunse bătrânului judecător:

— Mă gândeam de multă vreme că ar trebui să mă întorc la bătrânul meu părinte, căci sunt singurul lui fecior şi acuma e înaintat în vârstă. Dar n-am putut pleca până acuma, fiind mereu reţinut la datoria ce trebuia să mi-o îndeplinesc în curţile acestea. Dar afară de obligaţiunile ce le am faţă de părintele meu, trebuie să mă gândesc şi la boala care-mi taie măruntaiele şi mă chinuieşte din când în când. Dumneata, stăpâne, ştii despre această boală care m-a împiedicat mereu şi ani de-a rândul să ies împotriva bandei de tâlhari cum aş fi dorit, şi a trebuit să mă îngrijesc numai de această plagă pe care cerul a trimis-o asupra mea. Prin urmare sunt mulţumit că a sosit vremea să mă retrag în vechiul orăşel al copilăriei mele, unde îmi voi putea face datoria faţă de părintele meu şi voi putea îngriji şi de boala de care sufăr.

După ce spuse aceste cuvinte, se ridică şi se înclină rigid, iar bătrânul judecător se ridică şi el şi se înclină, spunându-i:

— Fii încredinţat că vei fi răsplătit pentru anii cât m-ai slujit cu credinţă.

Judecătorul se uită cu părere de rău după micul general care ieşi din odaie şi se gândi că la urma urmelor generalul acesta era un om cu care te puteai înţelege destul de uşor şi chiar dacă nu stârpise banda tâlharilor, puteai trăi destul de liniştit alături de el în curţile acestea, deoarece numai arareori se întâmpla să se supere, dar şi atunci pentru amănunte în legătură cu hrana şi băutura

oamenilor; dar acestea erau nimicuri foarte uşor de împăcat. Pe urmă bătrânul judecător aruncă o privire furişă lui Wang Tigrul şi trupul i se cutremură de un fior, deoarece acesta era foarte tânăr, iute la mânie şi crud în toată înfăţişarea lui. Dar se mulţumi să-i spună cu glasul domolit:

— Acum ţi-ai primit răsplata pe care ai dorit-o. Vei putea ocupa curţile acestea îndată ce va pleca vechiul general şi vei putea lua şi soldaţii. Dar ce voi spune mai marilor mei, când vor afla că am schimbat generalul pe care-l aveam şi ce se va întâmpla mai ales dacă acest general se va duce să se plângă împotriva mea?

Dar Wang Tigrul era om deştept, aşa că-i răspunse numaidecât:

— Toate acestea vor contribui la gloria dumitale. Spune-le că ai luat în solda dumitale un om brav care a stârpit banda tâlharilor şi că pe acesta l-ai reţinut în garda dumitale personală. Pe urmă sileşte pe generalul care pleacă – şi voi sta lângă dumneata, ca să-l poţi sili mai uşor – să trimită o jalbă în care să i se dea voie să se retragă din slujba ce a avut-o şi să mă numească pe mine urmaş al său, aşa că toată cinstea va fi numai a dumitale, că te-ai gândit să mă primeşti şi că ai reuşit să stârpeşti banda tâlharilor.

Mai mult de nevoie decât de voie, bătrânul judecător trebui să admită şi el că planul acesta nu este tocmai prost, aşa că se înseninã puţin la faţă, dar cu toate acestea se temea de Wang Tigrul, şi mai ales se temea ca nu cumva într-o bună zi omul acesta să se întoarcă împotriva lui. Dar Wang Tigrul vedea că bătrânul se teme de el, şi-i convenea situaţia aceasta, aşa că se mulţumi să zâmbească, uitându-se la el cu acelaşi zâmbet de gheaţă ca întotdeauna.

Wang Tigrul se aşeză cu oamenii lui în curţile judecătorului, căci gerul iernii începu să coboare din părţile de la miazănoapte. Era foarte mulţumit de reuşita lui, deoarece acuma oamenii săi erau hrăniţi şi îmbrăcaţi, iar veniturile lui începură să vină de bună voie, aşa că le putu cumpăra îmbrăcăminte de iarnă şi puteau sta la căldură, mulţumiţi.

După ce toate fură puse la cale şi iarna se aşternu cu temei, iar zilele începură să treacă una după alta, fără să aducă nimic nou, într-o după amiază Wang Tigrul îşi aduse aminte cu totul pe neaşteptate de femeia pe care o băgase la închisoare. Începu să zâmbească fioros şi strigă străjerul care sta în faţa uşii lui:

— Du-te şi adu-mi femeia pe care am băgat-o la închisoare mai acuma două luni! Am uitat cu totul de ea şi nu am poruncit ce fel

de pedeapsă să i se dea, pentru că a încercat să mă omoare. Pe urma începu să râdă stăpânit şi adăugă: Aş fi în stare să jur că acuma s-a mai îmblânzit!

Aşteptă mulţumit şi nerăbdător s-o vadă cât este de îmblânzită. Era singur în sala cea mare a apartamentului său şi în apropierea lui ardea un ceaun mare de cărbuni. Afară ningea din greu şi curtea era aşternută cu omăt, iar pe crengile copacilor se prinsese zăpadă groasă, căci în ziua aceea nu bătea vântul, ci era un ger cumplit, la care se mai adăuga şi umezeala zăpezii care-ţi încremenea trupul. Dar Wang Tigrul aştepta liniştit, căci lângă el era ceaunul cu cărbunii aprinşi şi el însuşi se îmbrăcase într-o ghebă de oaie, iar pe spătarul jeţului său era întinsă o piele de tigru, ca să-l ferească de răcoare.

Trecu aproape un ceas până când auzi o mişcare în curte, aşa că se întoarse spre uşă. Străjerul aducea femeia, dar cu el mai erau şi alţi doi soldaţi, care veniseră să-l ajute. Cu toate acestea femeia se zbătea cu deznădejde în mâinile lor şi întindea de frânghiile cu care o legaseră. Dar cei trei soldaţi o siliră să intre pe uşă şi în timpul luptei, zăpada purtată de vânt fu spulberată prin odaie.

După ce se opriră cu ea în faţa lui Wang Tigrul, ţinând-o strâns, străjerul îi spuse:

— Generale, iartă-mă că a trebuit să treacă vreme atât de lungă până să-ţi pot îndeplini porunca. Dar pe netrebnica asta tânără a trebuit să o târâm cu sila fiecare palmă de drum, ca s-o putem aduce aici. Era goală în aşternutul ei din închisoare, aşa că n-am putut intra la ea, deoarece noi suntem oameni cumsecade şi avem soţiile noastre, aşa că a trebuit să fie îmbrăcată cu sila de către celelalte femei din închisoare. Le-a muşcat şi le-a zgâriat ca o sălbatică, dar în cele din urmă au reuşit s-o îmbrace şi după ce am intrat şi noi, am legat-o şi am scos-o afară. N-am văzut până acuma o femeie ca aceasta. E nebună... nu se poate să nu fie nebună! În închisoare sunt şi oameni care spun că nu se poate să fie femeie, ci o vulpe care s-a prefăcut femeie, pentru a pune la cale vreo uneltire de-a diavolului.

Auzind vorbele lor, femeia îşi scutură părul, ridicându-şi-l de pe frunte. Înainte de asta părul ei fusese retezat scurt, dar acuma îi crescuse până pe umeri. Apoi începu să zbiere ca ieşită din minţi:

— Nu sunt nebună, decât cel mult înnebunită de ura împotriva *lui!* Şi începu să blesteme, apoi repezindu-şi bărbia spre Wang Tigrul, scuipă şi cu siguranţă l-ar fi scuipat în obraz, dacă nu s-ar fi

ferit din calea ei şi soldaţii n-ar fi tras-o repede înapoi, aşa că scuipatul se auzi sfârâind în cărbunii aprinşi din ceaunul de lângă el. Văzând-o ce face, străjerul adăugă:

— Vezi bine, generale, că este nebună!

Dar Wang Tigrul nu răspunse nimic. Rămase cu privirile îndreptate spre femeia aceasta ciudată şi sălbatică şi ascultă vorbele ei, deoarece chiar atunci când vărsa potop de înjurături asupra lui, se vedea că vorbele ei nu pot să fie ale unei femei de jos şi nici ale unei femei proaste. Se uită la ea cu băgare de seamă şi văzu că deşi acuma era zveltă şi slăbită, rămăsese tot frumoasă şi mândră, aşa că nu arăta deloc a ţărancă grosolană. Cu toate acestea avea picioarele mari şi nu păreau să fi fost niciodată legate, ori în părţile acestea ar fi fost peste putinţă ca o femeie de familie bună să aibă astfel de picioare. Prin urmare nu putea înţelege cine este, văzând atâtea contradicţii în firea ei, aşa că se mulţumi să se uite la ea şi să-i vadă tremurul sprâncenelor fine şi negre, buzele ţuguiate care descopereau dinţii mărunţi şi albi, şi uitându-se aşa la ea, se gândi că aceasta este cea mai frumoasă femeie pe care a văzut-o până acuma în viaţa lui. Chiar aşa cum era acuma, cu obrazul palid şi tremurând de ură, era o femeie foarte frumoasă. Într-un târziu îi răspunse:

— Eu nu te-am întâlnit niciodată până acuma. Prin urmare de ce mă urăşti?

Femeia îi răspunse cutremurată de patimă şi cu glasul ascuţit:

— Ai omorât pe stăpânul meu şi nu voi mai avea linişte până când nu-l voi răzbuna. Chiar dacă mă vei omorî, voi rămâne şi moartă cu ochii deschişi, până în ziua când voi simţi că a fost răzbunat!

Soldatul rămase îngrozit când auzi cuvintele ei şi scoţând sabia, strigă revoltat:

— Cu cine crezi că vorbeşti, scorpio!

Era gata s-o lovească peste gură cu latul sabiei, dar Wang Tigrul îi făcu semn să nu se atingă de ea. Pe urmă Wang Tigrul o întrebă liniştit:

— Leopardul a fost stăpânul tău?

Femeia îi răspunse cu aceeaşi patimă şi tot atât de ascuţit:

— Da!

Wang Tigrul se plecă în jeţ şi cu glasul liniştit, dar plin de ură, adăugă:

— Pe acesta eu l-am ucis. Prin urmare acuma ai un nou stăpân şi

acesta sunt eu.

La aceste cuvinte femeia dădu să se repeadă spre el, ca şi când ar fi fost gata să-l omoare dacă ar fi putut, iar cei doi soldaţi se luptau cu ea, ca s-o stăpânească şi Wang Tigrul se uita la ei. După ce reuşiră să o liniştească, văzu că sudoarea curge gârlă de pe obrazul ei. Privirile li se întâlniră, dar femeia se uita la el trufaşă, ca şi când ar fi avut de gând să-l facă să plece ochii, înainte de a se uita ea însăşi în altă parte. Dar Wang Tigrul se uita la ea fără niciun fel de milă şi în aparenţă fără nicio supărare, cu răbdare neînfrântă, căci deşi supărarea lui era adâncă, avea totuşi puterea nestrămutată a îndelungii răbdări, chiar atunci când era supărat.

Femeia se uită la el multă vreme, dar în cele din urmă, deşi continua să se uite la el fără să se mişte, pleoapele ochilor îi tremurară şi scoţând un ţipăt, se întoarse spre soldaţi şi le spuse:

— Ooo, duceţi-mă înapoi la închisoare!

Wang Tigrul zâmbi cu indiferenţă şi adăugă:

— Vezi, ţi-am spus că acuma ai un nou stăpân.

Femeia însă nu vru să-i răspundă nimic. Trupul ei păru că se frânge pe neaşteptate şi deschizând gura, începu să gâfâie, aşa că într-un târziu porunci soldaţilor să o ducă la închisoare, iar ea plecă de astă dată fără să se mai zbată în mâinile lor, fiind mulţumită că poate pleca din faţa lui. După plecarea ei, Wang Tigrul se simţi şi mai neastâmpărat ca să afle cine este femeia aceasta şi cum a putut ajunge în culcuşul tâlharilor, aşa că se hotărî să ştiricească tot ce ar putea afla în legătură cu ea. Când se întoarse străjerul, ca să-i spună clătinând din cap: „În viaţa mea am avut de-a face şi cu fiare sălbatice, dar niciuna nu era ca tigroaica aceasta”, Wang Tigrul îi răspunse:

— Spune chelarului închisorii că aş vrea să aflu cine este femeia aceasta şi cum a ajuns în culcuşul tâlharilor.

— Femeia aceasta nu va răspunde la nicio întrebare, declară străjerul. Nu scoate nicio vorbă. Singura schimbare în purtarea ei a fost că la început nu voia să mănânce nimic. Acuma mănâncă cu lăcomie, dar nu ca atunci când ţi-e foame, ci ca omul care mănâncă pentru ca să aibă putere pentru un anumit scop ascuns. Dar de spus nu vrea să spună nimănui cine este ea. Femeile sunt din fire curioase şi au întrebuinţat toate vicleşugurile pentru a afla ceva în legătură cu ea, dar ea nu vrea să le spună nimic. Poate dacă am supune-o la cazne, dar nici aşa nu cred că am putea scoate ceva din ea, căci este o femeie cruntă şi încăpăţânată. Vrei s-o supunem

la cazne, generale?

Wang Tigrul se gândi îndelung, pe urmă încleştă din fălci şi răspunse:

— Dacă nu există alt mijloc, atunci o veţi supune la cazne. Trebuie să asculte de mine. Dar să băgaţi de seamă, nu cumva să moară în timpul caznelor la care o veţi supune. După câteva clipe de gândire, adăugă: Să nu-i rupeţi oasele şi nici să nu sfâşiaţi pielea de pe ea.

În timpul zilei străjerul mai veni odată la el, ca să-i raporteze şi-i spuse îngrozit:

— Generale, cel care eşti stăpân al vieţii mele, e peste putinţă să scoatem ceva din femeia aceea, câtă vreme o supunem la torturi atât de blânde şi nu ne laşi să-i rupem oasele şi nici să-i jupuim o bucăţică de piele. Îşi bate joc de noi.

Wang Tigrul se uita la el întunecat şi-i porunci:

— Atunci lăsaţi-o în pace. Daţi-i o friptură şi puţin vin, ca să mănânce şi să bea. Spunând aceste cuvinte, încercă să nu se mai gândească la ea, până în ziua când poate va găsi un alt mijloc pentru a o descoase şi a lua o hotărâre de ceea ce va face cu ea.

În timpul cât el însuşi aşteptă să poată lua hotărârea, pe omul său de credinţă, cel cu buza de iepure, îl trimise spre miazăzi, la el acasă şi-i porunci să spună fraţilor lui tot ce s-a întâmplat, ce bine a reuşit în întreprinderea lui şi cum a câştigat lupta împotriva tâlharilor, fără să piardă decât foarte puţini oameni şi cum a reuşit să se statornicească în această regiune. Dar îi atrase atenţia să fie cu băgare de seamă şi-i spuse:

— Nu trebuie să te mândreşti prea din cale afară cu ceea ce am făcut aici, căci regiunea aceasta mică şi scaunul de reşedinţă nu sunt decât prima treaptă spre culmea faimei mele şi nici nu trebuie să laşi pe fraţii mei să-şi închipuie că am ajuns atât de sus, încât să nu mai fie nevoie să mă mai urc, căci astfel vor veni la mine şi-mi vor cere să iau lângă mine pe cutare sau cutare dintre feciorii lor, dar eu nu mai vreau să iau pe niciunul lângă mine, căci sunt sătul de ei, deşi nu am încă un fecior al meu, aşa cum aş fi dorit. Vorbeşte-le cu cumpăt despre ceea ce am făcut şi vorbeşte-le aşa fel, ca ei să se îndemne cu uşurinţă să-mi trimită banii de care mai am nevoie, căci astăzi am cinci mii de oameni care trebuie îmbrăcaţi şi hrăniţi, ori oamenii aceştia mănâncă de parcă sunt lupi. Mai spune-le că acuma după ce am început, nu mă voi mai opri, până când toată provincia aceasta nu va fi în stăpânirea mea şi

după aceea voi cuceri şi alte provincii, căci în drumul meu nu este nicio piedică.

Omul său de încredere îi făgădui să facă aşa cum i-a poruncit şi plecă spre miazăzi, travestit în haine de pelerin care se îndreaptă spre un templu depărtat, ca să se închine zeilor.

După plecarea acestuia, Wang Tigrul începu să facă ordine între oamenii săi şi avea temeiuri să se mândrească de tot ce făcuse până acuma. Se statornicise în oraşul acesta de reşedinţă ca un om de cinste şi nu ca şef de bandiţi: oameni lui erau găzduiţi în curţile judecătorului şi era recunoscut ca putere executivă a guvernului din regiunea aceea. Faima lui începu să se răspândească, mergând pe apa râurilor şi a lacurilor din toată regiunea şi populaţia află în toate părţile despre faima Tigrului, aşa că după ce deschise listele pentru înscrierea oamenilor care ar fi vrut să slujească sub steagul lui, grupurile începură să sosească din toate părţile. Dar alese numai pe cei mai buni şi respinse pe cei care erau bătrâni şi inapţi sau cu vederea slabă, pe cei slabi şi cei năuci, iar soldaţii din armata Statului care se dovediră nevrednici şi nevolnici fură lichidaţi, căci mulţi dintre ei se înrolaseră în armată numai pentru a avea de mâncare. Astfel Wang Tigrul reuşi să adune sub steagul său o armată de aproape opt mii de oameni, toţi tineri şi voinici, care ar fi putut lua parte la lupte.

Pe cei o sută de oameni de la început, afară de puţinii care muriseră în timpul încăierării cu bandiţii şi cei care pieriseră în flăcări, după ce dăduseră foc culcuşului, îi numi căpetenii şi mai-mari peste oamenii cei noi, iar după ce îndeplini toate acestea, Wang Tigrul nu făcu ce ar fi făcut un altul în locul lui, anume să se aştearnă pe odihnă, pe mâncare şi pe băutură. Se scula foarte de dimineaţă, chiar în timpul iernii şi-şi scotea oamenii pe câmpul de instrucţie, unde-i învăţa toate apucăturile meşteşugului ostăşesc, aşa cum le învăţase el însuşi: cum să se lupte, cum să atace, cum să atragă duşmanul în cursă şi cum să se retragă fără pierderi din faţa unui duşman mai puternic. Hotărâse ca tot ce ştia el, să-i înveţe şi pe ei, căci nu avea de gând să-şi petreacă toată viaţa în curţile neîncăpătoare ale unui judecător de provincie. Simţea că visurile lui încep să crească într-însul şi le lăsă drum slobod, ca să se urce cât de sus se vor putea urca.

Capitolul XV

Cei doi fraţi mai în vârstă ai lui Wang Tigrul aşteptau cu nerăbdare să le trimită veste despre felul în care a reuşit în întreprinderea lui, dar fiecare dintre ei îşi manifesta această nerăbdare în felul său. Wang cel mai în vârstă, după ce feciorul său se spânzurase, parcă ar fi vrut să spună că nu-l mai interesează ce face fratele său şi se jeluia după feciorul pe care-l pierduse de câte ori se întâmpla să-şi aducă aminte de el. Soţia lui făcea la fel, dar mâhnirea ei îşi găsea alinare în înfruntările ce le făcea soţului ei, căci îi spunea deseori:

— Ţi-am spus chiar de la început că feciorul nostru nu trebuie să plece. Am spus de la început că pentru o familie ca a noastră, nu se cade să-şi trimită feciorul să se facă soldat. Ţi-am spus că viaţa pe care trebuie să o ducă, va fi grosolană şi fără demnitate, acestea sunt vorbele pe care ţi le-am spus.

La început Wang cel mai în vârstă fusese destul de neprevăzător ca să-i răspundă:

— Ascultă nevastă, eu n-am ştiut că tu nu te învoieşti, căci mi se părea că eşti foarte bucuroasă, mai ales că era vorba ca el să nu devină un simplu soldat, deoarece fratele meu l-ar fi ridicat în rang, cum s-a ridicat el însuşi.

Dar soţia lui îşi făcuse demult planul pentru a-i putea răspunde, aşa că se sborşi la el:

— După cât văd, tu nu ştii niciodată ce spun eu, căci gândurile îţi aleargă în altă parte – când la o femeie, când la alta! Ţi-am spus limpede şi destul de des, că feciorul nostru nu trebuie să plece – dar ce crezi că fratele tău este ceva mai mult decât un simplu soldat? Dacă ai fi ascultat de mine, astăzi feciorul nostru ar mai fi în viaţă şi s-ar simţi foarte bine, căci era cel mai bun copil pe care l-am avut şi era anume menit să devină cărturar. Dar în casa aceasta nimeni nu ascultă de ceea ce spun eu.

Începu să ofteze şi să facă o mutră nenorocită, iar Wang cel mai în vârstă se uita în toate părţile şi se simţea foarte stânjenit din pricină că provocase el însuşi furtuna aceasta, aşa că nu mai zise nimic, în nădejdea că supărarea îi va trece mai uşor. Adevărul era că feciorul acesta al ei era demult mort şi se jeluia că acesta a fost cel mai bun copil al ei, deşi cât fusese în viaţă, îl certa mereu şi-i găsea tot felul de cusururi, spunând despre cel mai mare că este mult mai bun decât el. Dar acuma cel mai mare i se părea că nu mai este bun de nimic şi cel care murise, i se părea că a fost mai bun decât toţi. Mai avea şi pe al treilea, băiatul cel cocoşat, dar nu

se mai interesase niciodată de el, din ziua când aflase că trăieşte în aceeaşi casă cu Floare de Păr, unde acuma se mutase cu totul şi dacă se întâmpla ca cineva să pomenească despre el, îi spunea:

— Este şubred şi aerul de la ţară îi prieşte foarte mult.

În loc de mulţumiri, trimitea Floarei de Păr din când în când câte un mic dar, lucruri fără nicio valoare, cum ar fi câte o ceaşcă de teracotă zugrăvită cu flori sau o bucată de stofă care nu era pe de-a-ntregul de mătase, dar arătoasă, pe care Floare de Păr nu o întrebuinţa. Nu uita însă niciodată să-i mulţumească, indiferent de darul pe care i-l trimitea, şi avea grijă să-i trimită şi ea ouă proaspete sau alte lucruri de la ţară, ca să nu-i rămână datoare. Pe urmă stofa o da fetei celei slabe de minte, sau îi făcea o rochie şi încălţăminte, ca să se bucure, iar oala o dădea cocoşatului, dacă se întâmpla să-i placă sau soţiei argatului care sta cu ei în casa de lut, dacă prefera să aibă oale înflorite de la oraş, alături de oalele ei albastre şi albe de la ţară.

Cât despre Wang al doilea, aştepta şi el în felul lui să audă ce face fratele său mai mic şi asculta să prindă fel de fel de zvonuri ce soseau în oraş. Astfel află că cel care stăpânea banda de tâlhari din partea de miazănoapte ar fi fost omorât de un tânăr viteaz, dar nu ştia dacă tânărul acesta este cu adevărat fratele său, sau altcineva. Prin urmare aşteptă şi păstră banii, până când veni omul de încredere al fratelui său; pământul lui Wang Tigrul îl vându destul de bine şi banii îi dădu cu dobândă, iar dacă se întâmpla să învârtească banii aceştia de câteva ori la rând, el nu spunea nimănui şi nici nu interesa pe nimeni, căci zicea că i se cuvine şi lui un câştig pentru toate grijile ce şi le face din pricina fratelui său, pe care în orice caz nu-l păgubeşte cu nimic, mai ales că nimeni nu ar fi fost în stare să facă pentru Wang Tigrul ceea ce făcuse el însuşi.

Dar în ziua când crainicul cu buza de iepure se arătă în pragul casei lui, Wang al doilea abia-şi mai putea stăpâni nerăbdarea să afle cât mai curând ştirile ce i le aducea. Se grăbi să poftească pe cel trimis de fratele său mai mic, chiar în odaia sa şi după ce turnă ceaiul, omul începu să-i povestească, iar el ascultă cu toată atenţia până la sfârşit.

După ce-i spuse ce avea de spus şi în toate amănuntele, sfârşi întocmai cum îi poruncise Wang Tigrul:

— Fratele vostru şi generalul meu vă trimite vorbă, nu cumva să vă închipuiţi că el a ajuns în culmea gloriei ce o visează, deoarece aceasta este numai prima treaptă şi stăpâneşte deocamdată o

mică regiune, dar el visează o întreagă provincie şi chiar mai multe.

Wang al doilea respiră uşurat şi îndrăzni să-l întrebe:

— Dar crezi că este omul pentru care aş putea să-mi risc averea fără nicio primejdie?

Omul de încredere îi răspunse fără codeală:

— Fratele tău este un om foarte cuminte şi mulţi alţii în locul lui ar fi preferat să ia în stăpânire culcuşul tâlharilor şi să hărăciuiască regiunea pentru a face avere. Fratele tău însă este prea înţelept pentru ca să facă aşa ceva, deoarece el ştie că un tâlhar trebuie înainte de toate să fie om cinstit, pentru ca să poată ajunge rege, aşa că acuma în dosul lui stă puterea Statului care-l ocroteşte. Da, căci deşi este vorba despre mica reşedinţă a unui judecător, aci el a venit în numele Statului şi este general al Statului, iar când se va întâmpla să iasă la război cu alţi comandanţi de oşti, sau va căuta cuiva pricină de gâlceavă, cum se va şi întâmpla îndată ce va începe primăvara, el poate pleca la război învestit de toată autoritatea Statului şi nu în calitate de răsculat.

Prevederea aceasta făcu multă plăcere lui Wang al doilea, aşa că adăugă cu mai multă curtenie decât de obicei, mai ales că se apropia timpul mesei:

— Vino să mănânci împreună cu noi, dacă îţi vor plăcea bucatele simple pe care le avem, şi luându-l cu el, îl pofti să se aşeze la masă cu familia lui.

Când soţia lui văzu pe omul de încredere al cumnatului ei, îl salută cu obişnuita ei bunăvoinţă şi întrebă:

— Ce ştiri îmi aduci de la feciorul meu cel ciupit de vărsat?

Trimisul se ridică în picioare şi-i spuse că feciorul lor se simte foarte bine, că îşi face datoria şi că fără îndoială generalul îl va ridica, deoarece îl ţine mereu lângă el. Dar înainte de a putea scoate un singur cuvânt, femeia îi porunci să nu stea în picioare în faţa ei, căci nu are nevoie de o astfel de politeţe. După ce se aşează din nou pe scaun, se gândi că poate ar fi bine să le spună cum feciorul lor intrase în culcuşul tâlharilor, cât de viclean fusese şi ce făcuse, dar se opri la timp, aducându-şi aminte că femeile sunt făpturi ciudate, iar mamele şi mai ciudate, aşa că văd primejdii pentru copiii lor, chiar acolo unde nu se pomeneşte de aşa ceva. Prin urmare după ce văzu că este mulţumită de ce i-a spus, nu mai zise nimic.

Peste câteva minute femeia îşi uită de tot ce-l întrebase, căci avea o mulţime de treabă şi alerga mereu, aducând castroane şi

aşezându-le pe masă, iar în timp ce alerga de colo până colo, ţinea un copil în braţe şi-l alăpta. Copilul sugea foarte liniştit, iar ea cu mâna pe care o avea slobodă, scotea mâncare la strachina oaspetelui şi a soţului ei şi a copiilor care nu se aşezară la masă, ci stăteau îngrămădiţi lângă uşă sau în curte şi după ce goleau străchinile ce le aveau în mâini, veneau fuga să le mai dea orez, legume şi câte o bucată de carne.

După ce terminară cu masa şi băură cupele de ceai, Wang al doilea conduse pe credinciosul fratelui său până la intrarea casei lui Wang cel mai în vârstă, unde-i spuse să aştepte până când va chema pe fratele său, ca apoi să plece împreună la o ceainărie unde să poată sta liniştiţi de vorbă. Dar îi spuse să nu se arate, ca nu cumva să-l vadă cumnată-sa, căci în cazul acesta vor trebui să intre şi să asculte o vreme scâncelile ei. Spunând aceste cuvinte Wang al doilea intră şi după ce trecu prin câteva curţi, ajunse la apartamentul său, unde-l găsi jumătate adormit, în apropierea ceaunului de cărbuni pe care-i aprinseseră după terminarea mesei, ca el să se poată întinde puţin.

Dar Wang cel mai în vârstă se trezi numaidecât când simţi atingerea uşoară a mâinii fratelui său şi după ce se uită câteva clipe buimăcit de somn, se ridică şi îmbrăcându-şi blana pe care o aşezase în apropiere, ieşiră din casă pe vârful picioarelor, ca să nu-i simtă nimeni. Nu-i văzu nimeni că pleacă, afară de ibovnica lui cea tânără care scoase capul din dosul draperiei de la uşă, ca să vadă cine trece. Wang cel mai în vârstă îi făcu semn ca să nu spună nimic, aşa că femeia îl lăsă să treacă nesupărat, căci deşi se temea de stăpâna ei, avea totuşi un suflet bun şi ar fi fost gata să spună o minciună de dragul lui, aşa că dacă ar fi întrebat-o cine a trecut, ea ar fi răspuns că n-a fost nimeni.

Plecară împreună la ceainărie şi aici trimisul mai repetă o dată tot ce spusese, iar Wang cel mai în vârstă se jeluia pe ascuns, că el nu are un fecior pe care să-l trimită fratelui său mai tânăr şi pizmuia pe fratele său al doilea, din cauză că feciorul său reuşise atât de bine în ceea ce făcea. Dar nu zise deocamdată nimic, ci se strădui să vorbească foarte curtenitor cu trimisul lui Wang Tigrul şi aprobă tot ce spunea fratele său al doilea în privinţa sumelor de bani ce trebuia trimise şi încercă să-şi păstreze cumpătul, până se va întoarce acasă.

Dar după ce ajunse în apartamentul său, îşi simţi sufletul atât de încărcat de pizmă, încât se duse numaidecât la feciorul său mai

mare, ca să vorbească cu el. Tânărul sta întins în patul său, cu perdelele lăsate şi în mână cu o carte lubrică despre *Cele trei femei frumoase*, dar când văzu pe tatăl său că intră, ascunse cartea în haină. El nici nu băgă de seamă, atât era de preocupat de ce avea să-i spună, aşa că începu numaidecât:

— Ascultă fiule, te mai gândeşti şi astăzi să pleci la unchiul tău şi să ajungi om mare, împreună cu el?

Dar tânărul trecuse demult peste epoca aceasta a tinereţii lui, aşa că încercă să-şi ascundă un căscat; gura lui era rumenă şi delicată ca a unei femei şi întorcându-se spre tatăl său, încercă să zâmbească şi răspunse:

— Am fost eu vreodată atât de prost încât să doresc să mă fac soldat?

— Asta nu înseamnă că ai vrea să te faci soldat, se grăbi tatăl său să adauge, vei fi chiar de la început, mai mult decât un soldat şi vei sta în apropierea unchiului tău. Pe urmă domoli glasul şi ca să-l ispitească şi se plecă spre el: Unchiul tău a ajuns general şi are o reşedinţă a lui datorită unei lovituri cum n-am mai pomenit, şi ce a fost mai greu a trecut demult.

Dar tânărul clătină din cap cu încăpăţânare, aşa că Wang cel mai în vârstă se uită la el supărat şi fără să ştie ce să facă. În clipa aceasta se făcu lumină în mintea lui şi văzu pe feciorul său aşa cum era cu adevărat, un tânăr pretenţios şi trândav, care nu avea alte ambiţii decât plăcerile lui şi singura grijă, nu cumva să fie mai prost îmbrăcat şi mai demodat decât alţi tineri pe care-i cunoştea. Se uită la feciorul său cum stă întins pe învelitorile de mătase ale patului; era îmbrăcat numai în mătase şi parfumat cu mirodenii, şi avea părul netezit ca al unei femei; era încălţat în pantofi de satin, iar trupul lui era dat cu un ulei bine mirositor care venea din ţări străine. Toată grija lui era să arate cât mai bine îngrijit şi ca trupul să-i fie catifelat, iar pentru toată osteneala aceasta era apreciat de cei cu care îşi petrecea nopţile în casele de joc şi în casele de spectacole. Era feciorul unei case de oameni bogaţi şi nimănui nu i-ar fi putut trece prin minte că bunicul său a fost plugarul Wang Lung care şi-a petrecut toată viaţa lucrând în ţarină. De astă dată însă Wang cel mai în vârstă văzu ce este în realitate feciorul său, deşi era preocupat de o mulţime de nimicuri, apoi gândindu-se la soarta care-l aştepta pe acest fecior al său, strigă pe un ton cu totul deosebit de cel pe care-l întrebuinţase până acum:

— Începe să-mi fie teamă de soarta ta, fiule. Cred că pe tine nu

te poate aştepta decât un sfârşit prost. Pe urmă începu să strige mult mai năprasnic decât i se întâmplase până acum, de faţă cu feciorul său: Ascultă ce-ţi spun, du-te şi creează-ţi un fel de existenţă şi nu-ţi petrece timpul acasă, până în ziua când vei îmbătrâni şi te vei moleşi din pricina trândăviei şi a plăcerilor fără niciun folos.

În aceeaşi clipă se simţi înspăimântat de ceva neînţeles şi îşi zise că ar fi fost mult mai bine să-l fi lăsat să plece, chiar din ziua când se ceruse el însuşi. Dar acuma era prea târziu; clipa aceea trecuse pentru totdeauna.

Când tânărul auzi tonul neaşteptat cu care-i vorbea părintele său, se ridică în aşternut şi-i răspunse pe jumătate înspăimântat, pe jumătate linguşitor:

— Unde este mama? Mă voi duce s-o întreb dacă mă lasă să plec sau nu, căci vreau să mă încredinţez, dacă şi ea este tot atât de nerăbdătoare să scape de mine!

Când Wang cel mai în vârstă îl auzi ce spune, se reculese numaidecât şi se grăbi să adauge cu glasul împăciuitor:

— Bine... atunci te las... să faci cum vei crede tu de cuviinţă, de vreme ce tu eşti feciorul meu cel mai mare.

Starea de zăpăceală îl luă din nou în stăpânire şi luciditatea care nu durase mai mult de o clipă, trecu. Oftă şi îşi zise că tinerii din familiile mari nu se poate să fie la fel cu ceilalţi tineri şi-şi aduse aminte că soţia fratelui său era o femeie de jos şi fără îndoială nici feciorul ei nu este altceva decât slujitorul unchiului său. În felul acesta Wang cel mai în vârstă încercă să se liniştească şi ieşi tiptil din odaia feciorului său. Tânărul se întinse din nou pe perna de mătase şi-şi încrucişă mâinile sub cap apoi zâmbi cu indiferenţă. Pe urmă îşi aduse aminte de cartea pe care o ascunsese şi începu din nou să citească lacom, căci era o carte plină de peripeţii pe care i-o recomandase un prieten al său.

Wang cel mai în vârstă însă nu fu în stare să uite atât de uşor nelinişstea tulbure care-l înfiorase, şi pentru prima oară i se păru că viaţa lui nu este tocmai atât de uşoară, cum îşi închipuise el până acuma. Îi veni foarte greu când văzu că omul de încredere al fratelui său plecă din nou la drum, cu legăturica de pelerin plină de arginţi şi cu chimirul doldora, iar legăturica era atât de plină, încât abia o putuse ridica în spinare. Îi veni şi mai greu când îşi aduse aminte că Wang Tigrul nu poate deocamdată să facă nimic pentru el şi i se păru dureros că nu are niciun băiat al lui care să-i poată

aduce cinstea la care râvnea, căci el nu avea altceva decât ţarina moştenită de la părintele său, ţarina pe care nu o putea suferi, dar cu toate acestea nu îndrăznea să se despartă cu totul de ea. Soţia lui băgă de seamă că el şi-a pierdut curajul şi ca să se mai liniştească, îi mărturisi o parte din preocupările lui, căci femeia aceasta îl obişnuise ca în intimitatea sufletului său să o creadă mai pricepută decât el, deşi dacă l-ar fi întrebat cineva de-a dreptul, n-ar fi admis aşa ceva. De astă dată însă soţia lui nu-i fu de niciun folos, deoarece când începu să-i spună cât de sus a ajuns fratele său mai tânăr, ea începu să râdă ascuţit şi în bătaie de joc, apoi îi răspunse:

— Un general într-o mică reşedinţă regională nu înseamnă că este un mare comandant de armate, dragul meu, ci înseamnă că tu eşti un caraghios când încerci să-l pizmuieşti. După ce va ajunge stăpân al unei provincii, cred că îţi va mai rămâne vreme destulă ca să-i trimiţi pe feciorul nostru cel mai mic şi probabil vei putea să-i trimiţi chiar pe cel care este acum la sânul celeilalte femei.

Prin urmare Wang cel mai în vârstă se feri să mai spună ceva şi din ziua aceea nu mai plecă de acasă la obişnuitele lui petreceri cu aceeaşi plăcere, cum pleca de obicei şi nici plăcerea de a sta de vorbă cu prietenii lui nu-i mai aducea uşurare. Sta singur, deşi el nu era omul care să-şi poată petrece viaţa în felul acesta, căci îi plăcea întotdeauna să vadă oameni împrejurul său, să-i audă alergând forfota, chiar dacă ar fi fost vorba numai de ciorovăielile slugilor săi cu vânzătorii, sau ţipetele copiilor şi frământarea obişnuită a vieţii de toate zilele. Chiar această gălăgie i se părea mai plăcută decât să stea singur.

Dar acuma sta toată ziua singur şi se simţea abătut, fără să ştie de ce anume, doar că acum i se întâmpla pentru întâia dată să-şi aducă aminte că nu mai este tânăr ca altădată şi bătrâneţea începuse să pună stăpânire pe el, fără să-şi dea seama, şi i se părea că viaţa lui n-a fost atât de frumoasă cum şi-o închipuise el şi că nici n-a ajuns atât de mare cât ar fi trebuit să ajungă. Cea mai mare dintre mâhnirile lui era una singură care-l preocupa fără încetare, şi aceasta era grija ţarinei moştenite de la părintele său. Ţarina aceasta era un blestem care apăsa asupra lui, fiind singurul său mijloc de existenţă; prin urmare era obligat să se ocupe de ea, căci altfel n-ar fi avut cu ce trăi, nici el nici copiii lui, nici soţiile şi nici slujitoarele, aşa că de multe ori i se părea că ţarina aceasta ar avea putere fermecată şi nu-l lăsa să trăiască liniştit; când nu era

vremea semănatului, ca el să se ducă împreună cu lucrătorii, era vremea răsăditului sau a secerişului şi trebuia să stea toată ziua şi să se prăjească la soare, măsurând recolta; altădată era vremea încasărilor arendei şi trebuia să alerge de colo până colo pe la dijmaşi şi să muncească din greu, când era făcut anume pentru a duce viaţă uşoară şi fără griji, cum se cade să ducă un stăpân. Avea şi un ispravnic, dar omul acesta i se părea viclean şi chiar împotriva voinţei sale, se gândea cu spaimă că ispravnicul s-ar putea îmbogăţi, furându-l pe el, aşa că de voie de nevoie trebuia să se ducă de fiecare dată în părţile unde trebuia supravegheate lucrările.

Sta singur, când în odaia lui, când sub câte un copac din curtea casei, dacă se întâmpla ca soarele să fie destul de cald, şi se gândea cu părere de rău, că în fiecare an va trebui să iasă la timp să vadă ce se întâmplă, căci altfel tâlharii de dijmaşi nu-i vor da nimic pentru pământul său. Oamenii se plângeau necontenit: „Anul acesta am avut ape mari” sau „A fost o secetă cum nu s-a mai pomenit”, altădată spuneau: „Anul acesta vom avea lăcuste” şi atât dijmaşii cât şi ispravnicul său întrebuinţau tot felul de tertipuri pentru a-l trage pe sfoară, tocmai pe el care era stăpânul, şi pentru toate nemulţumirile ce le avea cu ei, vina o purta numai ţarina. Aştepta cu nerăbdare vremea când Wang Tigrul va fi destul de puternic, pentru ca fratele său mai mare să nu aibă nevoie să iasă la câmp, în arşiţă şi vânt; aştepta cu nerăbdare ziua când va putea spune şi el: „Eu sunt fratele lui Wang Tigrul” şi atât să fie de ajuns. Înainte de asta i se păruse că este de ajuns ca oamenii care-l cunoşteau, să-i spună Wang Proprietarul şi până în clipa din urmă numele acesta i se păruse de mare cinste.

Adevărul era că viaţa pe care o ducea acuma i se părea neobişnuit de grea – deoarece câtă vreme Wang Lung trăise, el primea de la părintele său bani din larg, pentru a-şi acoperi toate trebuinţele – aşa că trebuia să lucreze mai mult decât lucrase toată viaţa lui, şi cu toată strădania aceasta neobişnuită, nu reuşea totuşi să aibă atâţia bani câţi i-ar fi trebuit, iar feciorii şi soţiile lui păreau că nu se sinchisesc deloc de nemulţumirile acestea ale lui.

Nu se sinchiseau deloc, deoarece aceşti feciori ai lui trebuia să aibă întotdeauna hainele cele mai frumoase, iarna cutare piei de blană, primăvara şi toamna blănuri uşoare cu care să-şi tivească hainele de mătase şi tot felul de mătăsuri, după anotimpuri; pentru ei ar fi fost un mare neajuns, dacă ar fi fost obligaţi să poarte o

haină ceva mai îndelung sau ceva mai largă decât au fost cele de anul trecut, căci se temeau grozav să nu fie luaţi în bătaie de joc de feciorii de bani gata din oraş care erau prietenii lor.

Cam aceasta era purtarea feciorului său mai mare şi după el, începuse să se ia şi feciorul său al patrulea, deşi nu avea mai mult de cincisprezece ani, cerea ca hainele lui să fie făcute aşa şi aşa, în deget să aibă un inel, părul tăiat scurt şi netezit cu uleiuri parfumate, o slujitoare care să-l slujească numai pe el şi un slujitor care să-l însoţească în oraş; dar pentru că era dragul mamei şi ea se temea ca nu cumva duhurile rele să aibă vreo putere asupra lui, în ureche purta un cerceluş de aur, ca să facă zeii să-şi închipuie despre el că ar fi fată şi prin urmare nevrednică de mânia lor.

Cât despre soţia lui, Wang Proprietarul nu reuşi niciodată să o facă să înţeleagă adevărul, că acuma aveau mai puţini arginţi decât înainte de asta, iar dacă se întâmpla să-i răspundă, când îi cerea o sumă de bani: „Nu am atâţia bani în casă şi nu pot să-ţi dau acuma mai mult de cincizeci de arginţi”, ea începea să se vaiete: „Am făgăduit templului această sumă, ca să facă o învelitoare pentru un anumit zeu, iar dacă se va întâmpla să nu pot da banii, ar însemna să mă fac de râs; ştiu că prin mâna ta banii trec ca apa, când este vorba să joci sau să cheltuieşti cu femeile acelea vulgare cu care te întâlneşti, iar în toată casa aceasta eu sunt singura care se mai gândeşte şi la suflet şi la îndeplinirea datoriilor faţă de zei. Într-o bună zi va trebui să mă rog pentru sufletul tău, ca să fie mântuit de chinurile iadului şi atunci îţi va părea rău că nu mi-ai dat banii pe care ţi i-am cerut”.

Astfel Wang Proprietarul trebuia să scoată banii de undeva, deşi îi era silă să se gândească la banii aceştia ai lui, care vor intra în mâinile catifelate ale preoţilor perfizi, pe care el nu-i putea suferi şi despre care auzise o mulţime de lucruri urâte. Dar cu toate acestea n-ar fi putut spune că preoţii nu pot să aibă anumite cunoştinţe vrăjitoreşti; tot aşa, deşi susţinea că el nu crede în zei, treburile acestea fiind făcute numai pentru femei, nu putea spune că ei n-ar avea nicio putere şi toate aceste amănunte erau pricini statornice de nemulţumire pentru el.

Adevărul era că soţia lui devenise foarte evlavioasă şi-şi petrecea multă vreme în faţa zeilor din temple, ducându-se când la unul, când la altul, căci cea mai mare plăcere a ei era să poată intra într-un templu ca o doamnă din lumea bună, sprijinită pe braţele a două roabe, iar după ce intra, preoţii începeau să se

prosterne în faţa ei, uneori chiar stareţul, şi îi spuneau vorbe pline de linguşire, numind-o călugăriţă între mireni, care a găsit har în faţa zeilor şi este foarte aproape de drumul cel drept.

Când îi auzea vorbind în felul acesta, pleca ochii în pământ cu sfială şi zâmbea, dar de cele mai multe ori, fără să-şi dea seama, sfârşea prin a le făgădui o sumă de bani mult mai mare decât avea de gând la început să le dea. Dar preoţii îşi dădeau toată osteneala pentru a o îndemna la astfel de fapte şi-i scriau numele pe numeroase suluri din temple, pentru a sluji de pildă şi celorlalţi credincioşi. Unul dintre temple făcuse chiar o placardă mare roşie pe care era scris cu litere de aur, cum această femeie urmează căile zeilor şi o lăudau pentru viaţa cuvioasă ce o ducea. Placarda aceasta era atârnată într-o sală mai mică a templului unde putea fi văzută de foarte multă lume. După întâmplarea aceasta, deveni şi mai mândră şi mai smerită în înfăţişare, aşa că în templu îşi împreuna mâinile şi uneori începea să ţăcănească din mătănii şi să-şi spună rugăciunile, în timp ce alte femei alături de ea stăteau de vorbă. Tocmai din pricina acestei cuvioşii, faţă de soţul ei se purta fără cruţare şi-i cerea mereu arginţii de care avea nevoie, pentru a-şi putea păstra numele ce şi-l făcuse acuma.

Când a doua soţie a lui Wang Proprietarul văzu ce face stăpâna ei, îşi zise că tot aşa va trebui să-şi aibă şi ea partea ei, nu pentru zei, căci deşi începuse şi ea sa facă pe cuvioasa, ca să fie pe placul stăpânei, ci mai mult pentru a avea şi ea bani. Wang Proprietarul era incapabil să înţeleagă ce face femeia aceasta cu banii, deoarece ea nu se îmbrăca în mătăsuri fine şi înflorite, nici nu-şi cumpăra odoare şi obiecte de aur pentru a-şi împodobi îmbrăcămintea sau părul. Totuşi cheltuia şi ea banii destul de repede, dar el nu îndrăznea să-i spună nimic, deoarece s-ar fi dus plângând la soţia lui, iar aceasta i-ar fi reproşat că de vreme ce şi-a luat în casă o astfel de femeie, trebuie să o şi plătească. Femeile acestea două se simţeau legate una de alta într-un mod straniu şi neînţeles, iar când aveau nevoie de ceva, porneau împreună la atac împotriva bărbatului lor.

Într-una din zile Wang Proprietarul reuşi să afle adevărul, căci văzu pe soţia lui a doua cum se furişează pe o portiţă lăturalnică şi scoţând o legăturică din sân, o da unui om care aştepta; uitându-se cu băgare de seamă, văzu că omul era chiar bătrânul ei tată. Faptul acesta nemulţumi adânc pe Wang Proprietarul:

„Care va să zică eu trebuie să hrănesc şi pe pungaşul acesta

bătrân şi toată familia lui!”

Se întoarse în odaia lui şi după ce se aşeză pe un scaun, începu să geamă şi să murmure de amărăciune. Dar toate acestea nu-i foloseau la nimic şi nici nu se putea împotrivi, căci dacă femeia era mai bucuroasă să dea părintelui ei ceea ce avea, în loc să-şi cheltuiască banii pe dulciuri, pe haine şi alte nimicuri, cum făceau celelalte femei, era în dreptul ei şi nu avea altă obligaţie, decât să ţină la casa bărbatului ei. Wang Proprietarul înţelegea că ar fi peste putinţă să o împiedece, prin urmare se prefăcea că nu ştie nimic.

Wang Proprietarul se simţea cu atât mai zbuciumat sufleteşte, cu cât el nu era în stare să-şi stăpânească pornirile, deşi vorbind adevărul, acuma când împlinise cincizeci de ani, încerca din toate puterile să cheltuiască mai puţin pentru plăcerea de a fi între femei. Dar îşi avea şi el slăbiciunile lui şi i-ar fi fost peste putinţă să suporte gândul ca femeile acestea să-şi închipuie despre el că ar fi o găgăuţă când era împreună cu ele, şi se întâmpla să prefere pe câte una. În afară de cele două soţii din casă, mai avea şi pe cântăreaţa pe care prin bună înţelegere o ţinea într-o casă din cealaltă parte a oraşului. Dar cântăreaţa aceasta era o lipitoare drăguţă, şi cu toate că el îşi făcuse datoria faţă de fiul ei, ea îl ţinea strâns, ameninţându-l că se va sinucide, sau îi spunea că-l iubeşte mai mult decât orice pe lume şi plângea la pieptul lui, ţinându-se strâns cu mâinile mici de gâtul lui, astfel că nu mai ştia nici el ce să facă cu ea.

În aceeaşi casă cu fata trăia şi mama ei, o scoabă bătrână care scrâşnea la el:

— Cum se poate să te lepezi de fiică-mea care ţi-a dat totul? Cum va putea trăi de aici înainte, după ce atâţia ani n-a mai fost la un teatru şi de când trăieşte cu dumneata şi-a pierdut glasul, iar locul ei a fost ocupat de alte fete? Nu, dragul meu, eu o voi apăra şi dacă te lepezi de ea, mă voi duce să mă plâng judecătorului!

Ameninţările acestea înspăimântară din cale afară pe Wang Proprietarul, căci se temea să nu se facă de râs în oraş, când vor auzi prostiile ce le spunea bătrâna care-l ameninţa că se va duce să se plângă judecătorului, aşa că băga mâna în chimir şi scotea numaidecât arginţii pe care-i avea. Când cele două femei băgară de seamă că el se teme de ele, se înţeleseră să-l plictisească mereu cu plânsul şi stăruinţele lor, căci ştiau că în felul acesta vor scoate numaidecât banii de care au nevoie. Dar partea stranie era, că deşi omul acesta uriaş şi gras, avea atâtea griji, nu reuşea totuşi să

scape de slăbiciunile lui, aşa că se ducea mereu la câte o petrecere şi plătea câte o cântăreaţă pe care o vedea, cu toate că a doua zi după ce se întorcea acasă şi-şi venea din nou în fire, începea să-şi facă singur reproşuri pentru prostia lui.

În timpul săptămânilor de zbucium, gândindu-se îndelung la toate aceste întâmplări, se înspăimântă de lipsa de plăcere a vieţii ce-l aştepta de aici înainte, aşa că nu mai putea mânca atât de mult ca până acum şi după ce constată că a pierdut pofta de mâncare, se simţi cuprins de spaimă că va fi osândit să moară înainte de vreme şi-şi zise că va trebui să facă totul pentru a scăpa de o parte dintre grijile acestea ale lui. Se hotărî să vândă o mare parte din pământul ce-l avea şi să trăiască din venitul banilor, şi-şi propuse să cheltuiască tot ce era partea lui, iar feciorii săi vor trebui să-şi câştige singuri existenţa, dacă se va întâmpla ca ceea ce le va rămâne, să nu le fie de ajuns pentru a trăi. I se părea că ar fi prostie din partea unui bărbat să-şi tragă de la gură, pentru ca să mai rămână ceva şi celor care vor trăi după moartea lui. Prin urmare nu mai întârzie nicio clipă, ci plecă hotărât la fratele său al doilea şi-i spuse:

— Eu nu sunt omul potrivit să ducă viaţă de proprietar rural, căci eu sunt om de la oraş şi-mi place viaţa liniştită. Cu greutatea mea şi vârsta la care am ajuns, nu mai pot ieşi în ţarină pe vremea semănatului şi a secerişului, căci într-o bună zi ar însemna să mor din cauza arşiţei sau a frigului. Nu sunt obişnuit nici să trăiesc între oameni de jos, ori oamenii aceştia mă înşală, fără să pot prinde de veste, jefuindu-mă în felul acesta de ceea ce-mi se cuvine pentru pământul şi munca mea. Uite ce te rog: Să porţi de grijă pentru mine, ca să vinzi cel puţin jumătate din pământul pe care-l am şi să-mi dai banii de care am nevoie, iar ceea ce va mai rămâne, dă-l cu dobândă, ca în felul acesta să pot scăpa de afurisita de ţarină. Cealaltă jumătate o voi păstra pentru feciorii mei. Dar astăzi nu se găseşte nimeni care să mă ajute la administrarea ei, iar când se întâmplă să spun feciorului meu cel mai mare să iasă el în ţarină în locul meu, îmi răspunde că are o întâlnire grabnică cu un prieten sau că l-a apucat durerea de cap. Dacă vom continua în felul acesta, vom fi osândiţi să pierim de foame, căci de pe urma pământului meu nu se îmbogăţesc decât dijmaşii.

Wang al doilea se uită la fratele acesta al său şi în adâncul sufletului simţi un dispreţ nemăsurat faţă de el, dar îşi dădu silinţa să-i răspundă liniştit:

— Eu sunt fratele tău şi nu-ţi voi lua niciun fel de zeciuială pentru vânzarea pământului; prin urmare voi încerca să ţi-l vând celui care va fi gata să dea mai mult. Dar va trebui să-mi spui care este ultimul preţ cu care vrei să vinzi fiecare partal în parte.

Wang Proprietarul era nerăbdător să termine cât mai curând cu afacerea asta şi se grăbi să-i răspundă:

— Tu eşti fratele meu, prin urmare vei vinde pământul la preţul pe care-l vei găsi tu de cuviinţă. Cum s-ar putea să nu am încredere în propriul meu frate?

Plecă uşurat şi mulţumit, căci scăpase de jumătate din povara ce-l apăsa, prin urmare va putea să-şi vadă de treburile lui, aşteptând să-i vină banii, ca pe urmă să înceapă viaţa aşa cum îi plăcea. Soţiei sale însă nu-i spuse ce a făcut, căci se temea nu cumva să protesteze din cauză că a însărcinat pe fratele său să facă vânzarea, căci ea i-ar fi spus că dacă vrea să vândă pământul, atunci să-l vândă el însuşi unuia dintre prietenii lui bogaţi cu care se ospăta când era plecat de acasă; dar Wang Proprietarul n-ar fi vrut să facă aşa ceva, căci cu toată mândria lui prefăcută, în adâncul sufletului era încredinţat că fratele său este mult mai priceput decât el însuşi. Acuma după ce sfârşi cu grija aceasta, simţi că poate să mănânce iarăşi şi viaţa i se păru din nou plăcută, căci îşi dădea seama că sunt şi alţii care au mai multe griji decât el, aşa că deveni din nou bine dispus.

Wang al doilea se simţea mult mai mulţumit decât înainte de asta, căci acuma totul trecea prin mâna lui. Îşi făcuse planul să cumpere el însuşi partalele cele mai bune din ţarina fratelui său. Adevărat este că-i plăti un preţ destul de bun, căci el nu era om necinstit, cum erau cei mai mulţi dintre semenii lui şi nu se sfii să spună fratelui său că o parte dintre holdele cele mai bune le va cumpăra el însuşi, pentru a rămâne în familie. Dar Wang Proprietarul nu ştia cât a cumpărat, căci Wang al doilea îi prezenta contractele de vânzare la semnat tocmai atunci când se întâmpla ca el să fie ameţit de băutură, aşa că nu se mai uitase la numele cumpărătorului, şi cum era bine dispus, purtarea fratelui său i se păru foarte bună şi vrednică de toată încrederea. Poate nu s-ar fi învoit să semneze, dacă ar fi văzut cât de mult pământ păstrase fratele său pentru el, aşa că Wang al doilea ţinu la preţul holdelor pe care le cumpărase dijmaşii sau ceilalţi care veniseră anume pentru asta. Este de asemenea adevărat că Wang al doilea vându mult pământ de felul acesta, căci în vremea lui Wang Lung fusese

om deştept şi cumpărase pământ bun, mai mult decât holde slabe, aşa că Wang al doilea avea acuma în stăpânirea lui şi pentru feciorii săi partea cea mai bună şi mai aleasă a ţarinei părintelui său, căci din moştenirea fratelui său cumpărase tot ce fusese mai bun. Cu recolta ce ar fi putut-o avea de pe holdele acestea îşi închipuia că va putea acoperi o mare parte din trebuinţele negoţului său şi-şi va putea mări agonisita de aur şi argint, aşa că în curând deveni un om cu mare vază în oraş şi în toată regiunea aceea, iar lumea când vorbea despre el, îi spunea Wang Negustorul.

Dar în afară de el nimeni nu ştia că omul acesta mic de statură şi slab ar putea să fie atât de bogat, căci Wang Negustorul mânca şi astăzi foarte simplu şi cumpătat, aşa cum era obişnuit şi nu-şi luă în casă nicio ibovnică, cum fac cei mai mulţi bărbaţi după ce se îmbogăţesc, numai pentru a se mândri, şi purta şi astăzi aceeaşi haină de mătase cu flori mărunte, de culoarea gresiei, cum purtase întotdeauna. În casa lor nu aduseră nici mobilă nouă şi nici în curţile lor nu erau flori şi nimic ce ar fi putut să fie risipă, iar ceea ce fusese înainte de asta în curţile acestea, se părăduise demult, căci soţia lui avea obiceiul să crească păsări cu nemiluita şi acestea intrau prin casă, ca să ciugulească fărâmiturile de mâncare căzute pe jos, iar în curte ciuguleau orice firicel de iarbă şi frunze verzi, aşa că toate curţile lui erau acuma pustii şi nu se mai vedea într-însele nimic decât nişte pini bătrâni şi ogârjiţi, iar pământul era bătucit şi plesnit.

Tot aşa Wang Negustorul nu-şi obişnui copiii nici la cheltuieli lipsite de cumpăt şi nici la trândăvie. Avea planurile lui cu fiecare dintre ei şi toţi feciorii lui învăţaseră carte câţiva ani la rând, aşa că ştiau scrie şi citi şi se pricepeau la socoteli. Dar nu-i lăsa nici prea multă vreme la şcoală, ca pe urmă să aibă fumuri de cărturari, căci astfel de oameni nu prea găseau plăcere în muncă, prin urmare plănuia să-i dea ucenici şi să-i ia la el în prăvălie. La cel ciupit de vărsat se gândea acum ca la unul care aparţine fratelui său mai mic, iar pe ceilalţi care urmau după el, plănuia să-i ia la prăvălie, când va veni vremea şi fiecare dintre ei va avea câte doisprezece ani.

Floare de Păr trăia în casa de lut, împreună cu cei doi copii, şi fiecare zi din viaţa ei se asemăna întru toate cu zilele care trecuseră, dar ea nici nu cerea mai mult, decât ca totul să poată continua aşa cum a fost până acuma. Nu-şi mai făcea gânduri nici

din pricina ţarinei, căci dacă acuma nu mai vedea pe cel mai în vârstă, avea totuşi parte să vadă pe feciorul al doilea al stăpânului ei, care venea întotdeauna înainte de seceriş, ca să vadă recolta, să cântărească sămânţa şi să facă cele trebuitoare. Mai aflase de asemenea că Wang Negustorul, deşi era om de la oraş, era un proprietar rural mult mai priceput decât fratele său, căci el cunoştea până la cea din urmă dimirlie ce poate produce recolta unui partal, chiar înainte de a secera şi ochii lui mici vedeau întotdeauna când se întâmpla ca un dijmaş să pună piciorul pe cântar, ca recolta să pară mai grea, sau când turna apă în grămada de orez sau de grâu, ca să se îngreuneze. Anii petrecuţi în negoţul de cereale, îl învăţaseră toate tertipurile întrebuinţate de oamenii de la ţară, pentru a înşela un negustor sau un om de la oraş, căci aceştia sunt potrivnici, chiar prin firea lor însăşi! Când Floare de Păr întrebă oamenii dacă l-au văzut vreodată supărat, când se întâmpla să vadă că încearcă să-l înşele, aceştia îi răspunseră admirându-l chiar împotriva voinţei lor, că el nu se supăra niciodată. Era neîndurat în liniştea lui şi mult mai deştept decât oricare dintre ei, aşa că în toată regiunea aceea oamenii îl porecliseră: „Cel care câştigă întotdeauna la orice afacere”.

Era un nume de batjocură, plin de ură stăpânită, căci toată lumea din părţile acestea ura pe Wang Negustorul din toată inima. Dar el nu se sinchisea, ci dimpotrivă, rămase mulţumit când află de porecla ce i-o dăduseră, căci o auzise într-un rând de la femeia unui plugar care aruncase un pietroi în coşul cu grâul ce tocmai îl puseseră pe cântar şi tocmai atunci când îşi închipuia că el n-o vede, fiind întors cu spatele spre ea.

Femeile plugarilor îl afuriseau de multe ori căci femeia rea de gură e mult mai îndrăzneaţă decât orice bărbat, iar când se întâmpla să constate că un bărbat încearcă să-l înşele, omul se întuneca la faţă sau sta îmbufnat, după cum îi era firea, dar femeile începeau să ocărască şi să strige după el:

— Cum se poate să uiţi atât de curând că tatăl tău şi maică-ta au robit în ţarină, cum facem şi noi acuma, că au răbdat de foame, cum va trebui să răbdăm şi noi astăzi, când încerci să ne storci sângele şi măduva din oase.

Wang Proprietarul se speria uneori, când vedea că oamenii încep să murmure, căci el ştia de mult că bogatul trebuie să se teamă de cei săraci care sunt atât de răbdători şi umili, dar care pot deveni îndrăzneţi şi cruzi, când se întorc împotriva celui pe care-l urăsc.

Dar Wang Negustorul nu se temea de nimic şi nu se sinchisi nici de Floare de Păr care, văzându-l că trece prin apropierea casei, îi ieşi în cale, ca să-i spună:

— Aş fi foarte mulţumită, fecior al stăpânului meu, dacă te-ai învoi să fii mai îngăduitor cu oamenii. Sunt săraci şi muncesc din greu şi de multe ori sunt neştiutori de ce se întâmplă împrejurul lor, ca nişte copii. Mă doare în suflet să-i aud spunând vorbe urâte despre feciorii stăpânului meu!

Wang Negustorul se mulţumi să zâmbească şi-şi văzu de drumul său. Pe el nu-l interesa ce spune şi ce face lumea, câtă vreme el îşi putea scoate partea lui de câştig. Puterea era în mâna lui şi nu se temea de nimic, deoarece cu bogăţia lui de acum era ferit de orice primejdie.

Capitolul XVI

Iarna se aşezase cu temei în părţile din miazănoapte, aşa că fu foarte lungă şi grea, iar în timpul crivăţului năprasnic care purta vârtejurile de zăpadă, Wang Tigrul trebui să stea nemişcat în curţile judecătorului, care erau acuma ale lui, şi să aştepte până când se va desprimăvăra. Se întărise în localitatea aceasta şi ceru judecătorului cu toată stăruinţa birul şi tot ce i se cuvenea pentru cei opt mii de oameni ai lui. Se pusese un bir asupra întregii proprietăţi rurale, căruia i se zicea birul pentru apărarea populaţiei, de către armata Statului, dar armata aceasta era de fapt armata lui Wang Tigrul pe care el o instruise şi o îngrijea pentru a fi gata să înceapă oricând lupta pentru întinderea autorităţii lui când va constata că a sosit clipa potrivită. Fiecare plugar din regiunea aceea plătea un anumit bir pentru holdele ce le avea, iar birul acesta intra în mâinile lui Wang Tigrul; dar de vreme ce tâlharii plecaseră şi culcuşul lor fusese pârjolit, aşa că nu mai aveau nicio pricină să se teamă de Leopard, poporul de jos spunea vorbe foarte bune despre Wang Tigrul şi-i plăteau bucuros, deşi ei nu ştiau ce anume din birul acesta era partea lui şi cât lua Statul.

Mai erau şi alte biruri pe care Wang Tigrul le ceruse judecătorului, unele asupra magazinelor şi târgurilor, altele pe care le plăteau călătorii ce treceau prin oraşul acesta care era un fel de trecătoare între provinciile de la miazănoapte şi miazăzi; tot aşa plăteau o taxă toţi negustorii care treceau sau veneau cu mărfuri de vânzare sau de schimb, astfel banii se adunau mereu şi fără să

bănuiască nimeni în mâna lui Wang Tigrul. Avea de asemenea cea mai mare grijă ca birurile acestea să nu treacă prin multe mâini, înainte de a ajunge la el, deoarece ştia că nu se poate să fie în lumea aceasta prea multe mâini care să dea drumul la tot ceea ce s-au încleştat. Însărcina pe oamenii lui de încredere cu adunarea acestor biruri şi cu toate că vorbeau foarte blând oamenilor, aşa cum le poruncise el însuşi, le dăduse putere nemăsurată asupra celor despre care vor afla că încasează mai mult decât li se cuvine şi spuse fiecăruia că pe cel care nu-l va asculta, îl va pedepsi el însuşi. În felul acesta era mai ferit de a fi înşelat, căci toată lumea se temea de el, ştiindu-l că este om crud şi fără milă. În acelaşi timp însă, ştiau despre el că este om drept care nu omoară pe nimeni fără vină şi numai din plăcerea de a omorî.

Dar în timp ce Wang Tigrul aştepta să se sfârşească iarna, deşi era mândru de reuşita lui, începu să se plictisească, deoarece viaţa tihnită pe care o ducea în curţile acestea nu era pe placul lui. Aşa ceva ar fi fost peste putinţă, dar afară de asta nu avea nici prieteni, căci nu se apropia de nimeni, deoarece ştia că atâta vreme cât lumea se teme de el, îşi va putea păstra cu atât mai uşor locul pe care-l are; de asemenea fiind din fire împotriva petrecerilor şi a veseliei, aşa că trăia singur, sau cel mult în tovărăşia nepotului său cel ciupit, pe care-l ţinea mereu lângă el, pentru cazul când ar avea nevoie de cineva, şi în tovărăşia omului cu buza de iepure care era căpetenia gărzii lui personale.

Afară de asta judecătorul era acuma foarte bătrân şi robit de patima opiului, aşa că totul în casa lui mergea la întâmplare şi curţile erau pline de tot felul de zavistii şi de nenumărate rude mai mărunte de ale lui, care toate căutau să ducă viaţă uşoară şi din belşug. Oamenii se ridicau unul împotriva altuia şi certurile, supărările şi răzbunările se ţineau lanţ. Dar când se duceau cu pricinile acestea la judecător, el îşi lua luleaua lui de opiu sau se prefăcea că nu-i aude, căci ştia bine că nu este în stare să se ocupe de tot ce se întâmplă. Astfel el trăia singur împreună cu soţia lui care era femeie în vârstă în curtea cea mai interioară, de unde nu ieşea niciodată, decât atunci când trebuia. Dar cu toate acestea îşi da toată silinţa să-şi facă datoria pentru care era plătit de Stat şi în zilele de judecată se scula în zori, îşi îmbrăca hainele oficiale şi se ducea în sala de şedinţe, se urca pe estradă şi se aşeza în jeţ, ca să asculte pricinile pentru care veneau la el.

Îşi dădea toată silinţa să facă dreptate, căci era om bun şi blând,

despre care se spunea că se străduieşte să înţeleagă pe cei care vin la el. Dar el nu ştia că fiecare pricinaş care venea la el, trebuise să-şi deschidă drumul, începând de la străjerul din faţa porţii, aşa că cei care nu aveau arginţi de-ajuns, ca să-i împartă la mari şi la mici, nu puteau ajunge niciodată în sala de judecată, unde până şi sfetnicii care stătuseră în faţa judecătorului, îşi primiseră partea lor de mită. Tot aşa nu bănuia câtuşi de puţin că acuma, în anii lui de bătrâneţe, ar putea să ceară sfatul unor netrebnici pe care el îi credea oameni de omenie. Era foarte bătrân şi se zăpăcea uşor, aşa că de multe ori se întâmpla să nu înţeleagă destul de bine câte o pricină, dar îi era ruşine să mărturisească adevărul, sau se întâmpla ca pe la sfârşitul unei şedinţe să aţipească, aşa că nu auzea ce spune pricinaşul, dar se temea să-i ceară să mai spună o dată, nu cumva oamenii să-şi închipuie despre el că ar fi incapabil. Prin urmare se întorcea spre sfetnicii săi, care nu uitau niciodată să-l linguşească şi când aceştia îi spuneau: „Omul acesta este un netrebnic şi dreptatea este de partea celuilalt”, aşa că bătrânul se grăbea să încuviinţeze: „Este întocmai ceea ce mi-am închipuit şi eu... întocmai ceea ce mi-am închipuit şi eu”. Iar când sfetnicii spuneau: „Cutare trebuie biciuit din pricină că este un nelegiuit”, bătrânul judecător îngâna: „Da, da... să se dea porunci, ca să fie biciuit!”

În timpul acestei ierni, când nu avea ce face, Wang Tigrul intra de multe ori în sala de şedinţe, să vadă, să asculte şi să-şi treacă vremea, iar când intra în sală se aşeza mai la o parte, iar oamenii lui de încredere şi nepotul cel ciupit stăteau în apropierea lui, făcând de gardă. În felul acesta putea vedea şi auzi toate nedreptăţile ce se făceau oamenilor. La început îşi zise că nu se va ocupa de lucrurile acestea, căci el era comandant de armată şi afacerile civile nu făceau parte dintre atribuţiunile lui; prin urmare el trebuia să se îngrijească de soldaţii săi, ca să nu-şi piardă vremea trândăvind prin curţile acestea; de multe ori când vedea nedreptăţile, ieşea din sală furios şi se ducea la soldaţii săi şi pleca în marşuri sau făcea cu ei instrucţie, oricât ar fi fost vânturile de aspre în ziua aceea şi astfel reuşea să-şi potolească supărarea ce clocotea într-însul.

Dar în sufletul său era om drept şi după ce văzu că nedreptăţile continuă de fiecare dată, începu să nu le mai poată suferi şi supărarea lui începu să se ridice împotriva unor sfetnici al căror glas era ascultat de judecător şi mai ales împotriva sfetnicului

principal. Totuşi îşi zicea că ar fi fără folos să se ducă şi să stea de vorbă cu judecătorul. Cu toate acestea după ce sta uneori îndelung şi asculta pricinile celor veniţi la judecată şi vedea nedreptăţile ce se repetau de sute de ori, simţea că sângele într-însul începe să se învolbureze şi după ce se ridica, ieşea din sală murmurând:

„Dacă nu se desprimăvărează mai repede, voi fi silit să ucid pe cineva chiar împotriva voinţei mele!”

Cât despre sfetnici, aceştia nu-l puteau suferi, din pricină că el câştiga atât de mult, şi-şi băteau joc de el, spunând că este un bădăran care este mult mai prejos decât ei, în ceea ce priveşte educaţia şi cultura.

Supărarea lui Wang Tigrul izbucni într-o zi cu totul pe neaşteptate, cum nu prevăzuse nici el însuşi şi dintr-o pricină fără însemnătate, cum se întâmplă de multe ori să se dezlănţuie furtuna, după o învălurare uşoară de vânt şi nişte nori rătăciţi.

Într-una din zilele dinaintea Anului Nou, când toţi erau plecaţi după încasarea birului, iar cei care erau datori cu astfel de biruri, se ascundeau în secrete locuri, pentru a nu putea fi găsiţi până în ziua Anului Nou, când nu se puteau aduna biruri, bătrânul judecător ţinea ultima şedinţă a anului pe sfârşite şi tocmai se urcase pe estradă şi se aşezase în jeţul său. În ziua aceea Wang Tigrul se simţea neobişnuit de frământat din pricina trândăviei neîntrerupte la care era osândit. De jucat nu voia să joace, deoarece n-ar fi vrut să-l vadă soldaţii la joc şi astfel să se considere mai slobozi ei înşişi de a juca; de citit nu putea nici să citească prea mult, deoarece cititul slăbeşte voinţa unui bărbat, cărţile fiind pline de visuri şi poveşti de dragoste, iar pentru a ceti cărţile filosofilor, el nu era destul de priceput în ale cărturăriei. Cum nu putea nici să mai doarmă, se ridică din aşternut şi intră împreună cu garda sa, în sala de şedinţe, ca să vadă cine va veni în ziua aceea. Dar se simţea neliniştit şi chinuit de dorul primăverii care nu mai venea, mai ales că ultimele zece zile fusese un frig neobişnuit şi bătea o ploaie măruntă care nu mai contenea, aşa că oamenii lui începuseră să cârtească, din pricină că erau scoşi la instrucţie pe o astfel de vreme, în loc să fie lăsaţi să stea la adăpost.

După ce intră în sală şi se aşeză pe scaunul său, începu să se gândească la viaţa lui care era atât de pustie şi că nimeni nu se mai gândeşte la el, dacă mai trăieşte sau a murit, aşa că rămase cu privirile pierdute şi fără să asculte la ce se petrece în apropierea lui. Puţin după aceea văzu că intră un om bogat pe care-l cunoştea,

căci îl văzuse şi altădată intrând în sala de şedinţe. Omul acesta era cămătarul oraşului şi avea un obraz neted şi gras, nişte mâini mici, prelungi şi galbene pe care le agita cu o graţie prevestitoare de rele, în timp ce vorbea şi-şi sumeca mereu mânecile hainei. De nenumărate ori până acuma urmărise mâinile acestea îngrijite şi pline, cu vârfurile degetelor ascuţite şi unghiile lungi şi-i urmărise jocul mâinilor, chiar atunci când nici nu-l asculta ce spune.

De astă dată cămătarul intrase împreună cu un biet plugar care părea grozav de speriat şi de sfios, şi de cum intră în sală, căzu cu faţa la pământ înaintea judecătorului şi începu să se roage să-i fie milă de el. Cămătarul povesti pricina pe care o avea, anume că împrumutase acelui plugar o sumă de bani pentru care omul îşi zălogise ţarina. Aceasta se întâmplase cu doi ani în urmă, aşa că banii împrumutaţi, cu dobânda lor, întrecuseră cu mult ceea ce preţuia pământul.

— Dar cu toate acestea, ţipă cămătarul, sumecându-şi mânecile de mătase ale hainei şi gesticulând cu mâinile frumoase în timp ce încerca să vorbească limpede şi cât mai înflorit, cu toate acestea, prea cinstite judecător, omul din faţa dumitale nu vrea să părăsească ţarina, pe care mi-a zălogit-o! şi întoarse ochii mici şi plini de indignare spre netrebnicul de plugar care sta cu fruntea la pământ.

Acesta însă nu zise nimic, ci sta îngenunchiat şi fără să ridice ochii, sprijinit pe amândouă braţele. Într-un târziu, bătrânul judecător îl întrebă:

— De ce ai împrumutat bani şi de ce nu plăteşti?

Plugarul ridică puţin fruntea şi se uită la picioarele scaunului pe care sta judecătorul, dar rămase în genunchi şi îngână speriat:

— Stăpâne, eu sunt un netrebnic şi foarte sărac, aşa că nu ştiu cum se cade să vorbesc în faţa unui obraz atât de ales. Sunt om de jos şi în viaţa mea nu am vorbit niciodată cu cineva care să fi fost mai mare decât pârgarul din satul nostru, aşa că nu ştiu cum aş putea vorbi aici, deşi nu am pe nimeni care să vorbească în locul meu, căci sunt atât de sărac.

Bătrânul judecător se uită la el şi-i spuse cu toată blândeţea:

— Nu trebuie să te temi de nimic… haide povesteşte-ţi păsul!

După ce deschise gura de câteva ori, fără să reuşească să scoată niciun sunet, plugarul începu să vorbească, fără să ridice nici de astă dată privirea, dar se vedea că trupul firav îi tremură vargă în hainele pline de petece şi rupte, din care atârnau ghemotoacele de

bumbac întocmai ca lâna de pe oaia netunsă la vreme. Picioarele goale erau băgate în sandale de papură, dar acestea erau atât de rupte, încât degetele lui osoase şi răsucite se vedeau țepene pe lespezile umezi ale sălii. Dar pesemne el nu simţea răcoarea lespezilor şi începu să povestească cu glas sfios:

— Stăpâne, am o bucată de pământ, rămasă de la părintele meu. Este pământ sărac şi n-a rodit niciodată de ajuns ca să ne poată hrăni pe toţi. Părinţii mei însă au murit devreme, aşa că am rămas numai eu şi soţia, şi dacă s-a întâmplat să flămânzim, am tăcut şi am răbdat. Dar mi-a născut un copil, un fecior, şi după ce au mai trecut câţiva ani, a născut pe al doilea, de astă dată o fată. Câtă vreme au fost mici, nu era tocmai greu. Dar au crescut şi ei, şi pe feciorul meu a trebuit să-l însurăm şi nevasta i-a făcut un copil. Gândeşte-te, stăpâne, pământul ce-l aveam nu era de ajuns să mă hrănească pe mine şi nevasta, iar acuma îi aveam şi pe aceştia. Fata era de vârstă când ar fi trebuit demult măritată şi trebuia să o hrănesc şi pe ea. Acum doi ani am avut norocul s-o pot logodi cu un om mai în vârstă dintr-un sat vecin cu al nostru, căci îi murise nevasta şi avea nevoie de cineva care să aibă grijă de gospodăria lui. Dar trebuia să-i dau o rochie de nuntă. Stăpâne, nu aveam nimic la sufletul meu şi a trebuit să mă duc să împrumut bani – numai zece arginţi, ceea ce pentru multă lume ar fi un lucru de nimica, dar pentru mine însemna foarte mult, căci eu nu-i aveam. I-am împrumutat de la cămătarul acesta. În mai puţin de un an de zile cei zece arginţi au crescut la douăzeci, fără să mai întrebe de nimeni, deşi eu n-am primit în palmă mai mult de zece. În doi ani de zile au sporit la patruzeci. Spune-mi, stăpâne, cum se poate ca argintul fiind mort, să sporească totuşi în felul acesta? Nu am altceva decât petecul de pământ. Omul acesta vine şi-mi spune: Pleacă, dar unde să plec? Să vină să mă alunge, am răspuns eu. Altceva nu mai rămâne de făcut.

După ce sfârşi ce avea de spus, omul tăcu. Wang Tigrul se uită la el şi i se păru foarte ciudat că nu-şi poate desprinde privirile de pe picioarele lui. Chipul omului era tras şi gălbejit, ca un fel de mărturie că, din ziua când se născuse, n-a avut niciodată cu ce se sătura. Dar picioarele lui îşi aveau povestea lor. Picioarele lui goale şi cu degetele noduroase şi răsucite aveau într-însele o elocvenţă nebănuită, iar tălpile lui erau întocmai ca pielea scorojită de rinocer, după ce ai întins-o la soare. Uitându-se la picioarele omului acestuia, Wang Tigrul simţi că ceva a început să se înalţe în toată

fiinţa lui. Totuşi aşteptă să vadă ce va zice bătrânul magistrat.

Cămătarul era un om din oraş, cunoscut de toată lumea, care se ospătase de multe ori împreună cu judecătorul şi reuşise să-şi asigure bunăvoinţa sfetnicilor, datorită arginţilor ce-i plătea la mic şi la mare, de fiecare pricină cu care venea, ori pricinile lui erau destul de numeroase. Judecătorul ezită, deşi se putea vedea limpede că este impresionat de ceea ce spusese omul. În cele din urmă, se întoarse spre sfetnicul său principal, un bărbat cam de aceeaşi vârstă cu el, dar care se ţinea drept şi părea destul de voinic pentru anii lui; obrazul lui era plin şi neted, deşi mustăţile şi barba rară care-i răsărise din trei părţi pe obraz, începuseră să-i încărunţească. Judecătorul îl întrebă:

— Ce zici de asta, frate al meu?

Sfetnicul îşi netezi barba şi răspunse domolit, ca şi când s-ar fi gândit să facă dreptate, dar amintirea arginţilor ce-i trecuseră prin mână era încă proaspătă:

— Nu se poate tăgădui că omul acesta a împrumutat bani pe care nu i-a mai dat înapoi, iar banul împrumutat creşte cu dobândă şi treaba asta este legiuită. Cămătarul trăieşte din venitul banilor împrumutaţi, întocmai ca şi plugarul care trăieşte din venitul pământului său. Dacă plugarul şi-ar fi arendat pământul şi arendaşul nu i-ar fi plătit arenda, ar fi venit să se plângă în faţa legii şi plângerea lui ar fi fost dreaptă. Cămătarul a făcut exact acelaşi lucru. Prin urmare cu dreptate este să i se plătească ce i se datorează.

Bătrânul judecător îl ascultă cu băgare de seamă, dând din cap din când în când şi se vedea limpede că este de aceeaşi părere. Dar în clipa aceasta plugarul ridică privirea cu totul pe neaşteptate şi se uită la cei din faţa lui, de parcă i-ar fi văzut printr-un fel de ceaţă. Cu toate acestea Wang Tigrul nu-i văzu obrazul cum arată şi nici ochii. Nu vedea decât cele două picioare chinuite ale acestui om necăjit şi simţi că i-ar fi peste putinţă să mai rabde. Furia lui fără hotar îl făcu să se ridice în picioare şi după ce bătu din palme, glasul lui se auzi clocotind ca un urlet de furtună:

— Eu zic ca acestui nenorocit să i se lase pământul pe care-l are!

Când cei adunaţi în sala de judecată auziră strigătul lui, întoarseră cu toţii privirea spre el, dar oamenii lui de încredere făcură un pas şi se apropiară de Wang Tigrul, apoi întinseră armele, aşa că văzându-i, se speriară şi nu mai îndrăzniră să zică nimic. Dar furia lui Wang Tigrul era acuma dezlănţuită, şi n-ar mai fi putut-o

opri, chiar dacă ar fi vrut, de aceea ridicând degetul şi străpungând de nenumărate ori aerul în faţa lui, începu să strige din toată puterea, iar sprâncenele negre îi fugeau când în sus, când în jos pe frunte:

— Am văzut în nenumărate rânduri insecta aceasta otrăvită intrând în sala de judecată cu câte o poveste asemănătoare cu cea de acuma, căci el îşi unge drumul cu arginţii pe care-i împarte la cei mici şi la cei mari. M-am săturat de el. Afară! apoi întorcându-se spre oamenii săi le porunci: Luaţi-vă după el cu armele în mână!

Când cei de faţă auziră aceste cuvinte îşi închipuiră că Wang Tigrul şi-a pierdut mintea şi începură să alerge bezmetici, ca să poată scăpa. Dar cel care alerga mai repede, fu cămătarul care ajunse la porţile de ieşire înaintea tuturor şi când se văzu în uliţă, i se pierdu urma, întocmai ca a unui şobolan pe care l-a înghiţit pământul. Fugea atât de repede şi cunoştea atât de bine toate hudiţele, încât cei care-l urmăreau îi pierdură urma şi după ce alergară o bucată după el, fără să-l găsească, se opriră gâfâind şi se uitară unul la altul. Pe urmă se întoarseră trecând prin mijlocul mulţimii de oameni care se frământa acuma pe străzi.

După ce se întoarseră din nou la curţile judecătorului, văzură că aci a început învălmăşeala, căci după ce Wang Tigrul îşi dăduse seama de ceea ce a început, nu se mai putuse stăpâni şi chemându-şi soldaţii, strigă:

— Curăţiţi-mi curţile acestea de toată lumea – alungaţi toate lipitorile acestea afurisite, împreună cu femeile lor infecte şi cu copiii.

Soldaţii se repeziră numaidecât să ducă porunca la îndeplinire şi lumea începu să fugă din curte, repezindu-se în toate părţile, întocmai ca şobolanii dintr-o casă cuprinsă de flăcări. În mai puţin de un ceas în tot cuprinsul curţilor acestora nu se mai găsea nimeni, afară de Wang Tigrul şi de oamenii lui, iar în curtea interioară judecătorul împreună cu bătrâna lui soţie şi câţiva slujitori. În privinţa acestora Wang Tigrul dăduse porunci ca nimeni să nu se atingă de ei.

După ce sfârşi treaba aceasta de care se apucase, mânat de o furie oarbă şi atât de cumplită cum nu cunoscuse încă în viaţa lui de până acuma, deşi i se întâmpla destul de des să-şi piardă cumpătul, se întoarse în odaia lui şi aşezându-se la masă, se sprijini cu coatele pe ea şi începu să răsufle din greu. Pe urmă îşi turnă o cupă de ceai şi începu să soarbă încetişor, apoi se gândi că a

început un plan pe care va trebui într-un fel sau altul să-l ducă până la capăt. Dar din ce se gândea mai îndelung la ceea ce făcuse, vedea că nu-i pare rău deloc, căci îşi simţea sufletul uşurat de toată amărăciunea şi trupul clocotind de energie şi îndrăzneală, iar când veni cel cu buza de iepure, să vadă nu cumva are nevoie de ceva şi intră nepotul său cel ciupit cu un ulcior de vin, se uită la ei şi începu să râdă stăpânit, apoi le spuse:

— În sfârşit, bine că am reuşit să stârpesc un cuibar de năpârci!

Când oamenii din oraş auziră despre răscoala întâmplată în curţile judecătorului, mulţi rămaseră foarte mulţumiţi, deoarece ştiau de corupţia cuibărită acolo, şi în timp ce unii aşteptau înspăimântaţi să vadă ce va mai face de aci înainte Wang Tigrul, alţii veniră în grupuri la porţile curţilor şi începură să strige că a sosit timpul să se dea un ospăţ şi că cei ţinuţi la opreală în temniţe să fie liberaţi, ca toată lumea să se poată bucura.

Dar bietul plugar, cel care folosise mai mult decât toţi de pe urma acestei răscoale, nu era între manifestanţi. Deşi de astă dată scăpase de la mare ananghie, îi era peste putinţă să creadă că pe el l-ar mai putea aştepta vreun bine de aci înainte, iar când află că a scăpat cămătarul, se întoarse acasă şi se întinse în aşternut, iar dacă se întâmpla să vină cineva să întrebe de el, soţia şi copiii lui spuneau că a plecat de acasă şi că nu ştiu nici ei încotro s-a dus.

Când Wang Tigrul auzi ce vrea lumea adunată în faţa porţilor, îşi aduse aminte că în închisoare se găsesc câteva zeci de oameni pe care-i văzuse în faţa judecăţii şi pe care îi închiseseră pentru felurite pricini nedrepte. Cei mai mulţi dintre ei, fiind săraci şi neavând bani pentru a-şi plăti libertatea, pierduseră orice nădejde de a mai scăpa. Prin urmare se învoi şi porunci oamenilor lui de încredere să-i scoată din închisoare, pe urmă porunci să pregătească un ospăţ, care să ţină trei zile, apoi trimise vorbă bucătarilor din curtea judecătorului şi după ce veniră, le spuse cu glas poruncitor:

— Pregătiţi cele mai bune mâncări obişnuite în părţile acestea, mâncări fierbinţi şi pipărate şi mâncări de peşte care se potrivesc cu vinul şi tot ce ar putea înveseli inima oamenilor.

Porunci să aducă vin bun şi rachete şi pârâitori şi tot felul de lucruri care plac mulţimii, aşa că toţi rămaseră mulţumiţi.

Dar în clipa când oamenii lui de încredere se pregăteau să-i îndeplinească porunca privitoare la liberarea celor din închisoare, Wang Tigrul îşi aduse aminte de ceva şi acest ceva era femeia care

zăcea şi ea la închisoare. În timpul acestei ierni se gândise de nenumărate ori să-i dea drumul, dar de fiecare dată se întrebase ce va face cu ea, aşa că se mulţumise să poruncească oamenilor să-i dea bine de mâncare şi să nu o pună în lanţuri, ca pe ceilalţi deţinuţi. Acuma, când se gândi să elibereze deţinuţii, îşi aduse aminte de ea şi-şi zise:

— Bine, dar putea-voi s-o eliberez?

Ar fi vrut s-o elibereze, dar ar fi vrut şi s-o reţină, ca să nu poată pleca; în acelaşi timp se miră singur, când văzu că pe el îl interesează dacă rămâne sau pleacă din curţile acestea. Se simţi mirat de sentimentele lui de-acum, dar se sperie, aşa că chemă omul său de încredere în odaia lui şi-i spuse:

— Ce facem cu femeia aceea pe care am ridicat-o din culcuşul tâlharilor?

Cel cu buza de iepure îi răspunse grav:

— Aşa este, o mai avem şi pe aceasta. De ce nu mă laşi să chem pe Înjunghie Porc, ca să-i pună cuţitul în beregată, aşa cum ştie el, ca să nu piardă prea mult sânge.

Dar Wang Tigrul se întoarse în altă parte şi-i răspunse cu glasul domolit:

— Nu uita că e femeie. Apoi după ce mai trecu o bucată de vreme, adăugă: cred că va fi mai bine s-o mai văd o dată, şi pe urmă voi vedea ce am de făcut cu ea.

Omul lui de încredere rămase foarte abătut auzind răspunsul acesta, iar după ce ieşi din odaie, Wang Tigrul strigă după el, să aducă femeia numaidecât în sala de şedinţe a judecătorului, unde el însuşi se va duce să o aştepte.

Se duse deci în sala de şedinţe şi îndemnat de cine ştie ce vanitate neobişnuită, se urcă pe estradă şi se aşeză în jeţul judecătorului, gândindu-se că e mai bine ca femeia să-l vadă în jeţul acesta sculptat, care era mai sus decât toate celelalte scaune din sală, mai ales că nu era nimeni care să-i stea împotrivă, căci judecătorul spusese că nu poate încă părăsi apartamentul său, deoarece nu se simte destul de bine. Wang Tigrul se aşeză deci foarte rigid şi mândru, luând o atitudine cum se cuvine unui erou.

Într-un târziu aduseră femeia între doi străjeri; era îmbrăcată într-o haină simplă de pânză şi pantaloni albaştri grosolani. Dar schimbarea ce se vedea în atitudinea ei, nu se datora hainelor cu care era îmbrăcată. În închisoare fusese hrănită bine şi trupul ei se rotunjise, dar era destul de zvelt. Frumoasă nu putea să fie

niciodată din pricină că obrazul ei prea avea trăsături caracteristice, dar avea înfăţişarea unei femei îndrăzneţe şi pline de farmec. Intră cu paşi siguri şi fără sfială şi se opri în faţa lui Wang Tigrul liniştită şi aşteptând să-i spună pricina pentru care a chemat-o.

El se uită la ea foarte mirat, căci nu se aşteptase să vadă la ea o astfel de schimbare, şi întrebă străjerii:

— Cum se poate ca astăzi să fie atât de liniştită, când rândul trecut părea că este ca o ieşită din minţi?

Cei doi soldaţi clătinară din cap şi ridicară din umeri:

— Noi n-avem de unde şti; ştim doar atâta că în ziua când a ieşit din odaia generalului nostru, era frântă şi fără putere, ca şi când un duh rău ar fi ieşit din trupul ei, iar din ziua aceea a fost mereu aşa.

— De ce nu mi-aţi spus? întrebă Wang Tigrul cu glasul stăpânit. I-aş fi dat drumul din închisoare, dacă aş fi aflat că s-a liniştit.

Străjerii rămaseră miraţi de vorbele lui şi-i răspunseră ca pentru a se scuza:

— Stăpâne, noi nu puteam şti că generalul nostru se interesează de ce se întâmplă cu ea. Am aşteptat să îndeplinim poruncile ce ni le vei da.

Simţi că vorbele încep să i se repeadă pe buze, împotriva voinţei lui şi era cât pe aci să zbiere la ei:

„Sigur că mă interesează!”

Cu mare greutate reuşi să se oprească la vreme, căci cum ar fi putut să spună astfel de vorbe de faţă cu străjerii aceştia şi de faţă cu femeia.

— Dezlegaţi-i cujbele! strigă el oamenilor.

Fără să zică nimic, oamenii o dezlegară şi aşteptară cu toţii să vadă ce va face, iar Wang Tigrul aştepta şi el. Femeia rămase nemişcată, ca şi când ar fi fost tot legată şi se uită la ei. Pe urmă Wang Tigrul se răsti la ea:

— Acum eşti slobodă... poţi pleca unde te duc ochii!

— Unde să plec, de vreme ce eu nu am pe nimeni şi nu am unde mă duce?

Spunând aceste cuvinte, ridică fruntea şi se uită la Wang Tigrul cu o neaşteptată şi neprefăcută simplitate.

La această privire, cât ai clipi, izvoarele patimilor care stăteau pecetluite în sufletul lui Wang Tigrul se repeziră cu iureş sălbatic şi începură să-i clocotească în sânge, iar trupul începu să-i tremure ca o vargă în uniforma lui de ostaş. De astă dată fu el cel care plecă

ochii în faţa ei. De astă dată femeia era mai tare decât el. Toată odaia părea că a început să tremure de clocotul acestei patimi stăpânite atât de îndelung şi soldaţii tresăriră şi se uitară unul la altul. Apoi dintr-odată Wang Tigrul îşi aduse aminte că sunt şi ei aci în odaie şi răcni sălbatic:

— Ieşiţi din sală, plecaţi cu toţii… şi aşteptaţi în faţa intrării!

Oamenii se bulucirăpe uşă, căci înţeleseră numaidecât ce s-a întâmplat cu generalul lor, cum de altfel se poate întâmpla cu orice bărbat, fie mic fie mare. Ieşiră cu toţii şi se opriră în faţa uşii.

După ce în sală nu mai rămase nimeni decât ei doi, Wang Tigrul se plecă în jeţul său plin de sculpturi şi vorbi cu glasul aspru şi răguşit:

— Femeie, eşti slobodă! Spune-mi unde vrei să te duci, alegeţi locul şi voi trimite pe cineva să te însoţească.

Femeia îi răspunse cu sfială, ca şi când toată îndrăzneala de până acuma ar fi pierit din glasul ei, doar ce putu să se uite în ochii lui, când îngână:

— Eu am ales demult. Sunt roaba ta!

Capitolul XVII

Dacă Wang Tigrul ar fi fost un om grosolan şi de jos şi n-ar fi ştiut dinainte ce înseamnă o faptă legiuită şi cuviincioasă, poate ar fi luat pe femeia aceasta, mai ales că n-avea părinţi, nici fraţi şi nici alte neamuri care s-o ocrotească, şi şi-ar fi făcut pofta cu ea. Dar amintirea acelei clipe din tinereţea lui, din pricina căreia inima îi mai sângera şi astăzi, îl făcea să procedeze cu încetineală şi-i intensifica şi mai mult plăcerea, când se gândea că mai poate aştepta şi-şi va stăpâni pornirea patimilor, până în ziua când femeia va putea deveni soţia lui. Dar în afară de asta, dorea ca ea să-i devină soţie, căci dincolo de patima ce clocotea tot mai adâncă, pe măsură ce trecea vremea, mai trăia dorinţa arzătoare, de a avea un copil cu ea, un fecior al său, primul său fecior, ori numai o femeie legiuită poate naşte unui bărbat un adevărat fecior. Această dorinţă făcea şi ea parte din pornirea lui ascunsă pentru această femeie, căci se gândea la feciorul pe care îl vor putea zămisli ei doi, el cu puterea lui de voinţă şi trupul plin de vigoare, ea cu frumuseţea ei felină şi îndrăzneala pe care nimic nu o putea înfrânge. Când Wang Tigrul se gândea la toate acestea, i se părea de multe ori că fiul său s-a şi născut.

Chemă deci în mare grabă pe credinciosul său cel cu buza de iepure şi-i porunci:

— Du-te la fraţii mei şi spune-le că vreau să-mi dea partea de arginţi ce mi-a fost păstrată până în ziua când voi hotărî să mă căsătoresc. Am nevoie de banii aceştia pentru nuntă, căci am hotărât să mă căsătoresc eu femeia aceasta. Spune-le să-mi trimită o mie de arginţi, căci va trebui să-i fac daruri şi oamenilor mei va trebui să le dau un ospăţ cum se cade într-o astfel de împrejurare şi va trebui să-mi cumpăr şi o haină nouă pentru nuntă. Dacă se va întâmpla să-ţi dea numai opt sute, ia-i şi pe aceştia şi vino cu ei, fără să mai pierzi vremea, până când să-ţi dea ce a mai rămas. Pofteşte pe fraţii mei să vină şi ei la nuntă, împreună cu toţi prietenii lor care ar vrea şi vină.

Credinciosul lui Wang Tigrul ascultă înspăimântat vorbele acestea ale stăpânului său şi rămase cu gura căscată hidos, apoi începu să bâlbâie cu greutate.

— Ooo, generale... comandantul meu... cu vulpea asta! Ia-o în aşternutul tău... primeşte-o pentru o zi... chiar pentru vreme mai îndelungată... dar nu te căsători cu ea...

— Taci, prostule! răcni Wang Tigrul şi se ridică în picioare. Ţi-a cerut cineva sfatul? Voi porunci să fii biciuit ca un criminal!

Omul plecă fruntea în piept şi tăcu, dar lacrimile începură să-i curgă şiroaie pe obraz şi cu mare greutate plecă să îndeplinească porunca ce i se dăduse, căci presimţea că femeia aceasta nu va aduce decât nenorocire pe capul stăpânului său, iar pe drum murmură de nenumărate ori:

„Eu cunosc felul acesta de femei cu chip de vulpe! Totuşi generalul nu vrea să mă asculte când îi spun că-l paşte o nenorocire! Femeile acestea cu chip de vulpe se lipesc întotdeauna de cei mai vrednici dintre bărbaţi... şi nu-i slăbesc până când nu-i duc la pierzanie!”

Mergea aşa în lungul drumului, răscolind colbul cu picioarele, căci era zi de arşiţă, iar oamenii se uitau la el, auzindu-l că vorbeşte singur; lacrimile îi curgeau şiroaie în lungul obrazului, fără să-şi mai dea seamă de ele, dar el nu se uita la cei pe care-i întâlnea, ci se gândea numai la furtuna din sufletul său, aşa că toţi îşi închipuiau că trebuie să fie nebun şi se fereau din calea lui, trecând pe cealaltă margine a drumului.

Dar când omul de încredere al lui Wang Tigrul duse ştirea primită de la stăpânul său lui Wang Negustorul, acesta tresări pe

neaşteptate şi se trezi din liniştea lui obişnuită. Îl găsi stând la o masă într-un colţ din dosul contorului, controlând nişte socoteli, căci îl căutase şi pe acasă şi negăsindu-l, venise la prăvălia din oraş. Auzindu-l ce spune, tresări şi rămase cu penelul în mână, apoi se uită la el speriat:

— Cum voi putea aduna atâta bănet dintr-odată de la cei care ţin banii cu dobândă? Fratele meu va trebui să-mi spună când se va logodi şi să-mi dea răgaz de un an sau doi, căci astfel de grabă nu se obişnuieşte în cazuri de căsătorii!

Wang Tigrul însă îşi cunoştea fratele destul de bine şi ştia cât îi vine de greu să se despartă de bani, tocmai de aceea spusese credinciosului său înainte de a pleca la drum:

— Dacă se va întâmpla ca fratele meu să te amâne va trebui să stăruieşti şi să-i spui limpede că am nevoie de banii aceştia, chiar dacă ar fi să vin eu şi să-i ridic cu sila. Mă voi duce la el şi-i voi lua banii în cel mult trei zile după întoarcerea ta de la drum, dar tu nu trebuie să întârzii mai mult de cinci zile cu totul. Va trebui să te grăbeşti, căci nu se ştie cât mai am până când va porni o armată împotriva mea, trimisă de cei mai mari, căci ar fi peste putinţă să mă treacă cu vederea, după ce guvernatorul provincial va afla ce-am făcut în curţile judecătorului. Se poate foarte uşor să trimită o armată împotriva mea, ori în cazul acesta nu se poate să te ospătezi şi să te căsătoreşti pe un câmp de bătaie.

Wang Tigrul avea dreptate când spunea că după faptele silnice întâmplate în curţile judecătorului, nu se putea ca mai marii lui să nu afle ceva şi că prin urmare se putea aştepta la pedeapsă. Dar dincolo de acest adevăr mai era un altul, mai puternic, şi acesta era dorinţa lui de a pune stăpânire pe femeia aceasta, dorinţă pe care nu voia să o amâne mai mult decât ar fi trebuit, şi ştia că nu e bun de nimic în calitate de războinic, până în ziua când va şti că-i aparţine lui şi astfel va putea să-şi mute gândurile de la ea şi să se ocupe de altceva. Tocmai din pricina asta, stăruise din toate puterile pe lângă omul său de încredere şi se răstise la el, spunându-i:

— Ştiu bine că negustorul care este fratele meu, va începe să se vaite că are banii daţi pe unde nu-i poate scoate atât de repede, dar să nu-l asculţi ce spune. Spune-i că umblu şi astăzi cu sabia încinsă şi că port aceeaşi sabie uşoară şi ascuţită pe care am luat-o de la Leopard, în ziua când l-am ucis!

Dar omul lui de încredere păstră această ameninţare până la

urmă, fără să pomenească de ea şi fără să zică nimic, până când Wang Negustorul încercă o nouă amânare, spunând că este ruşinos pentru familia lor, ca el să se căsătorească cu o femeie care nu are nici familie nici cămin şi care poate a fost o desfrânată, cum sunt toate femeile acestea. Dar deşi credinciosul se simţea ispitit să înlăture femeia aceasta cu toate mijloacele ce le avea la îndemână, cunoştea destul de bine pe Wang Tigrul şi ştia despre el, că atunci când hotărăşte ceva, nimic nu-l împiedică să ducă ceea ce a hotărât până la sfârşit, aşa că-i pomeni despre ameninţarea fratelui său.

Astfel, Wang Negustorul începu să dea din colţ în colţ, pentru a aduna banii trebuitori, deşi era chinuit de gândul că trebuie să retragă banii atât de repede de la cei la care erau împrumutaţi şi astfel să piardă dobânda, aşa că se duse nemulţumit la fratele său mai în vârstă şi-i spuse:

— Fratele nostru cere banii pe care i-i datorăm pentru cununie şi are de gând să se căsătorească cu nu ştiu ce femeie dezmăţată de care niciunul dintre noi n-a auzit până acuma. Văd că seamănă mai mult cu tine decât cu mine.

La aceste cuvinte, Wang Proprietarul se scărpină în creştetul capului şi se gândi ce să-i răspundă, dar în cele din urmă îşi zise că e mai bine să nu se supere:

— Mi se pare straniu, zise el, mai ales că eu îmi închipuiam că va veni la noi să ne ceară sfatul, când se va hotărî să se căsătorească, după ce se va statornici definitiv; în cazul acesta l-am fi logodit aşa cum se cuvine, de vreme ce părintele nostru este mort şi nu are cine să se îngrijească de căsătoria lui. Chiar m-am gândit la câteva fete care s-ar potrivi pentru el. Se gândi în acelaşi timp că el s-ar fi priceput mai bine decât oricare să-i aleagă o fată, căci era priceput la femei şi cunoştea toate fetele din oraş, dacă nu altfel, cel puţin din auzite.

Dar Wang Negustorul se simţea foarte strâmtorat din pricina cererii fratelui său şi adăugă nemulţumit:

— Fără îndoială că nu te-ai gândit mai demult la câteva fete cu care să-l logodeşti. Dar pe mine nu mă interesează treaba asta. Vorba este cu cât ai putea tu să contribui la mia aceasta de arginţi pe care ne-o cere, căci eu nu am atâta bănet gheaţă, ca şi când aş băga mâna în chimir, să i-i dau şi pe aci ţi-e drumul!

Auzind vorbele lui, Wang cel mai în vârstă se uită îndelung la fratele său, apoi se sprijini cu palmele în genunchi şi-i răspunse cu

glasul stins:

— Tu ştii de toţi banii pe care-i am în casă. Mai ştii că nu am niciodată bani grămadă. Vinde un partal din pământul meu!

Wang Negustorul gemu adânc, deoarece înainte de Anul Nou timpul pentru vânzare nu era deloc potrivit şi se gândise la recolta pe care ar fi putut-o da holdele care erau acuma semănate. Dar după ce se întoarse la prăvălia lui şi după ce făcu socoteala pierderii şi a câştigului ce l-ar putea avea, îşi zise că va fi mult mai bine să vândă o parte din ţarină, decât să scoată banii pe care-i avea daţi cu dobândă mare; astfel dădu zvon că vrea să vândă un partal de pământ şi când se află despre asta, veniră la el o mulţime de oameni ca să-l cumpere. Vându partalul cu ceva mai bine de o mie de arginţi, dar omului de încredere nu-i dădu mai mult de nouă sute, iar restul îl reţinu pentru cazul când Wang Tigrul ar fi cerut mai mult.

Dar credinciosul fratelui său era om simplu şi-şi aduse aminte că stăpânul său îi poruncise să nu-şi mai piardă vremea pentru o sută sau chiar mai mult decât atâta, aşa că luă banii şi plecă. Wang Negustorul se grăbi să dea cu dobândă ceea ce nu-i ceruse fratele său şi se simţi destul de mulţumit că putuse scăpa cel puţin atâta.

Dar în afacerea pe care o încheiase el acuma era şi un amănunt neplăcut, anume între partalele ce avea de gând să le vândă, erau câteva şi dintre cele din apropierea casei de lut şi tocmai atunci se întâmplă ca Floare de Păr să se găsească la aria din faţa casei. Când văzu grupul de oameni adunaţi pe holde, îşi făcu mâna streaşină deasupra ochilor şi încearcă să vadă mai limpede prin tremurul de lumină al soarelui, aşa că înţelese ce se întâmplă. Se apropie deci cu paşi repezi de Wang Negustorul şi apoi uitându-se la el îi spuse cu glas încărcat de reproşuri:

— Iară ai început să vinzi pământul?

Dar Wang Negustorul nu era dispus să-şi mai bată capul şi cu ea, mai ales acum, când avea atâtea griji de ale lui, aşa că-i răspunse răstit:

— Fratele meu mai mic vrea să se căsătorească, ori pentru această afacere nu avem alţi bani la îndemână care să fie pe bună dreptate ai lui, aşa că trebuie să vindem holdele acestea.

Floare de Păr tresări şi se sperie într-un fel cu totul neînţeles, aşa că nu mai zise nimic. Se întoarse încet spre casa de lut şi din ziua aceea viaţa ei luă cu totul altă înfăţişare, mult mai restrânsă decât până acuma, iar timpul ce-i mai rămânea liber, după îngrijirea celor

doi copii, cum îi numea ea, şi-l petrecea în întregime în tovărăşia călugăriţelor care veneau la ea şi pe care le rugase să o viziteze în fiecare zi. Chiar în timpul dimineţii, când se spune că ar fi nenorocire să întâlneşti călugăriţe, şi multă lume are obiceiul să scuipe când întâlneşte o călugăriţă în drum, deoarece se spune că a vedea o călugăriţă înainte de amiază e semn rău, ea totuşi le primea mulţumită. Făcu legământ ca toată viaţa de aci înainte să nu mai mănânce niciun fel de mâncare de carne, dar legământul acesta nu-i veni deloc greu, deoarece ea se îngrozea întotdeauna, când era vorba să ucidă o vietate. Era o fire care chiar în timpul verii închidea grătarele de la ferestre ca nu cumva să intre moliile în odaie şi să-şi ardă aripile la flacăra făcliilor, iar fapta aceasta o credea menită să-i slujească la mântuirea sufletului. Cea mai fierbinte rugăciune a ei era ca fata cea slabă de minte să moară înainte de a muri ea, şi astfel să fie cruţată de ispita de a întrebuinţa pachetul de otravă ce i-l lăsase Wang Lung, cu menire să-l întrebuinţeze în caz de nevoie.

Învăţă cu toată tragerea de inimă tot ce-i spuneau călugăriţele şi în timpul nopţilor stătea până foarte târziu şi se închina, iar şiragul ei de mătănii făcut din mărgele de lemn aromatic era nedespărţit de ea. Acesta era felul de viaţă pe care-l ducea acum.

După plecarea credinciosului lui Wang Tigrul, Wang Negustorul şi Wang Proprietarul se sfătuise între ei, dacă vor merge sau nu vor merge şi ei la nunta fratelui lor. Fiecare dintre ei era nerăbdător să se împărtăşească de reuşita fratelui lor, dar credinciosul venit la ei le spusese că este foarte grăbit, deoarece se aştepta ca mai marii lui Wang Tigrul să pornească război împotriva lor, ori cei doi fraţi se temeau, neştiind de câtă armată putea dispune fratele lor, iar în cazul când ar fi fost înfrânt, se putea ca el să fie supus unei pedepse cumplite şi tot aşa puteau să fie pedepsiţi şi ei, fiind fraţi ai lui, în cazul când ar fi fost prinşi odată cu el. Wang Proprietarul mai ales ar fi vrut să meargă la nuntă, ca să vadă cu ce fel de femeie se căsătoreşte fratele său, deoarece credinciosul îi spusese tocmai de ajuns, pentru a-l face curios. Dar când soţia lui află despre această afacere, îi spuse foarte serios:

— Mi se pare foarte ciudat ca cineva să caute anume să pricinuiască o învălmăşeală ca cea despre care am aflat. E foarte firesc că, în cazul când va fi pedepsit de mai marii lui din provincia aceea, atunci noi cu toţii vom fi pedepsiţi, deoarece am auzit de

multe ori spunându-se, că atunci când cineva face o fărădelege şi se ridică împotriva Statului, familia lui ar putea să fie stârpită, până la al nouălea neam.

E adevărat că în trecut se întâmplaseră şi astfel de represiuni, când regii şi împăraţii se străduiau să cureţe ţara de fărădelegi, iar Wang Proprietarul auzise despre astfel de întâmplări în piesele de teatru pe care le văzuse şi în baladele ce le cântau rapsozii, căci îi plăcea ca uneori să-şi treacă vremea ascultând cântecele lor; dar astăzi deşi trecuse demult vremea când un om cu situaţia lui îşi mai putea permite să-şi piardă timpul cu astfel de nimicuri, totuşi asculta cu plăcere baladele câte unui rapsod, când se întâmpla să intre în localul ceainăriei unde era şi el. Aducându-şi aminte de aceste amănunte, se îngălbeni de frică şi ducându-se la Wang Negustorul, îi spuse:

— Cred că ar fi mult mai bine dacă noi am face un fel de hârtie, în care să spunem că fratele nostru a fost un fecior lipsit de respectul datorat părinţilor, aşa că a trebuit să fie alungat din casa noastră; în felul acesta dacă s-ar întâmpla să piardă o bătălie sau să fie pedepsit, noi am putea opri năpasta ce s-ar abate asupra noastră şi a copiilor noştri. În aceeaşi clipă se gândi la el însuşi şi se simţi mulţumit că feciorul său renunţase în cele din urmă să se mai ducă la unchiul său, aşa că se uită cu milă la fratele său al doilea şi adăugă: Înţeleg starea ta sufletească, mai ales acum, când propriul tău fecior se găseşte într-o primejdie ca aceasta.

Deşi Wang Negustorul îl ascultase zâmbind, după ce se mai gândi o vreme, constată şi el că această măsură de prevedere este foarte bună. Prin urmare scrise un act în care povesti cât de neascultător a fost Wang al Treilea, supranumit Tigrul, şi că prin urmare nu mai face parte din familia lor, iar după ce puse pe fratele său mai mare să o semneze el întâi şi apoi o semnă şi el, luă hârtia şi o duse judecătorului din oraş, care pentru o sumă de bani i-o semnă şi o pecetlui, fără ca să ştie nimeni. După ce o ridică de la judecător, o duse şi o ascunse unde să nu poată da nimeni de urma ei, până în ziua când vor avea nevoie de ea. Astfel cei doi fraţi se credeau în siguranţă şi într-o dimineaţă, când se întâlniră la ceainărie, Wang Proprietarul întrebă:

— Adică de ce să nu ne ducem acum, când suntem în siguranţă, şi să ne veselim la nunta fratelui nostru?

Dar înainte de a mai avea vreme să se gândească la aşa ceva, căci acum niciunul dintre ei nu mai era la vârsta când ar fi putut

face cu uşurinţă un drum atât de lung, în părţile acelea sosi vestea care se răspândi ca pârjolul, că dregătorul acelei provincii ar fi aflat cu mirare despre un răsculat, pe jumătate tâlhar pe jumătate soldat fugar din armata unui general din partea de miazăzi, care ar fi luat cu sila locul dregătorului din regiunea de miazănoapte şi că a fost trimisă o armată împotriva lui. Dregătorul provinciei era şi el răspunzător faţă de mai marii lui, prin urmare dacă nu ieşea să limpezească această afacere, însemna că va fi el osândit în locul răsculatului.

Când vestea aceasta începu să se împrăştie, trecând de la hanurile din marginea drumurilor şi făcându-şi loc tot mai aproape de oraş, ca să pătrundă şi prin ceainării, fără îndoială că se găsiseră şi cei cărora le făcuse plăcere să o aducă şi celor doi fraţi, aşa că Wang Proprietarul şi Wang Negustorul renunţară numaidecât la planul de a se duce la nuntă şi stătură câteva zile închişi în casele lor simţindu-se mulţumiţi că nu începuseră până acuma să se laude că au un frate care a ajuns om puternic, şi în taină se gândeau la hârtia pe care o făcuseră şi care fusese întărită de judecător. Dacă se întâmpla ca cineva să vorbească despre Wang al Treilea de faţă cu ei, Wang Proprietarul declară numaidecât:

— Toată viaţa lui a fost un sălbatic şi un fugar!

Iar Wang Negustorul îşi ţuguia buzele şi adăuga:

— Lasă-l să facă ce pofteşte, căci pe noi nu ne interesează ce face, deoarece nici nu ne mai gândim la el, cum s-ar cădea să te gândeşti la un frate.

Când ştirile acestea ajunseră şi la Wang Tigrul, acesta era tocmai la ospăţul lui de nuntă, iar în curţile judecătorului petrecerile se ţineau lanţ, de trei zile încheiate. Poruncise să taie boi şi porci şi păsări şi să plătească pentru tot ce vor întrebuinţa în timpul ospăţului său. Deşi acuma era atât de puternic, încât ar fi putut lua toate cele de trebuinţă, fără să plătească nimic, deoarece nimeni nu i-ar fi putut sta împotrivă, el totuşi plăti tot ce luară oamenii lui, căci era om drept.

Purtarea aceasta făcu oamenii din împrejurimi să-l vorbească de bine şi toţi spuneau despre el:

„Sunt comandanţi de armate mult mai răi decât acesta care stăpâneşte acuma asupra noastră. Este destul de puternic, pentru a ne apăra de tâlhari, iar el nu ne jefuieşte de ceea ce avem, dar îşi cere birul ce i se cuvine, şi nu cred că s-ar putea să cerem cerului

să ne trimită ceva mai bun decât ce avem acum”.

Dar cu toate acestea nimeni nu îndrăznea deocamdată să treacă făţiş de partea lui, deoarece aflaseră şi ei despre veştile ce umblau din gură în gură şi aşteptau să vadă dacă va reuşi să izbândească sau nu, căci dacă s-ar fi întâmplat să piardă lupta, atunci pe ei îi aştepta pedeapsa, din pricină că i-au fost credincioşi. Dacă se întâmpla însă ca el să iasă biruitor, asta însemna că vor putea trece făţiş de partea lui.

Totuşi se învoiră să dea lui Wang Tigrul toate câte avea nevoie pentru ospăţul lui, deşi le venea greu să întreţină dintr-odată o armată atât de mare, căci afară de asta răsculatului acestuia îi trebuiau mâncările cele mai alese pentru nuntă, dar mai ales îi trebuia tot ce poate fi mai bun, pentru el, pentru mireasa lui, pentru femeile care o îngrijeau şi pentru oamenii lui de încredere. Femeile acestea erau vreo şase la număr şi făcuseră parte şi până acum dintre slujitoarele curţilor; între ele era soţia temnicerului şi alte câteva care se întorseseră tiptil a doua zi după învălmăşeală, gata să jure credinţă noului lor stăpân care le va hrăni. Pe femeile acestea Wang Tigrul le primi ca să îngrijească de mireasa lui aşa cum se cuvine, căci el se purta faţă de ea cu toată atenţia şi nu vru să se apropie de ea în timpul zilelor ce mai rămăseseră până la nuntă; nu se apropia de ea, cu toate că noaptea stătea de multe ori de veghe, zvârcolindu-se în aşternut, ars de dorinţe şi întrebându-se din ce parte de lume o fi venit şi cine ar putea să fie. Dar mult mai puternic decât toate aceste dorinţe ale lui, era gândul că va face dintr-însa mama feciorului său, şi considera drept datorie faţă de acest fecior al lui, să se poarte cu toată cuviinţa faţă de ea.

E adevărat că se deosebea foarte mult de Floare de Păr şi din pricina imaginii pe care şi-o făcuse el despre felul cum ar trebui să fie o femeie, căci amintirea acesteia trăia mereu vie în sufletul său, se gândea întotdeauna – când i se întâmpla să se gândească la aşa ceva – că lui i-ar plăcea o femeie blândă şi cu obrazul palid ca al ei. De astă dată însă nu-i mai păsa ce fel de femeie va fi soţia lui şi nu-i păsa nici cine este, nici de unde vine, ci se mulţumea cu gândul că va fi a lui şi vor fi pentru veşnicie legaţi unul de altul datorită feciorului lor.

În vremea aceasta nimeni nu se apropie de el şi nici nu-i ceru nimic, deoarece oamenii lui de încredere îşi dădură seama că este cu totul în stăpânirea patimii lui. Dar cu toate acestea se sfătuiră în taină, căci aflaseră şi ei de veştile ce alergau din loc în loc, şi-şi

dădură toată silința să grăbească ospățul, ca astfel comandantul lor să se poată liniști și să devină din nou el însuși, ca la nevoie să iasă în fruntea lor și să-i conducă.

Prin urmare pregătirile nunții se desfășurară mult mai repede decât și-ar fi putut închipui însuși Wang Tigrul; ospățul fu gata, soția temnicerului pregăti mireasa și deschiseră larg porțile curților, ca să poată intra toți cei care ar fi dorit să se veselească. Dar din oraș nu veniră decât foarte puțini nuntași și mai puține femei, deoarece toată lumea era speriată. Nu veniră decât oamenii fără căpătâi, cei care nu aveau niciun rost, cum ar veni orice trecător la masă întinsă și toți aceștia mâncară și se veseliră, uitându-se la mireasa aceasta neobișnuită. Dar când trimiseră după bătrânul judecător, care trebuia poftit la locul de cinste, în fruntea mesei, așa cum poruncise Wang Tigrul, acesta răspunse că-i pare foarte rău, dar nu poate veni, din pricină că este răcit și nu se poate ridica din așternut.

Cât despre Wang Tigrul, în vremea acestei zile de nuntă, părea că umblă ca prin vis și nu-și dă seama de nimic ce se întâmplă împrejurul său, decât cel mult că ceasurile trec atât de încet, încât nu mai știa ce să facă de nerăbdare. I se părea că fiecare răsuflare a lui durează ceasuri întregi și că soarele nu vrea să urce pe cer, ca să ajungă în amiezi, iar după ce se urcase, i se păru că va rămâne o veșnicie, fără să se mai miște. Nu se putea veseli, cum e obiceiul bărbaților în ziua nunții, căci el nu era fire de om vesel, ci stătea serios ca întotdeauna și nimenea nu îndrăzni să facă glume pe socoteala lui, cum se obișnuiește față de un mire. Toată ziua se simțise însetat și băuse mult vin, dar de mâncat nu mâncase nimica, deoarece era atât de sătul, de părea că abia atunci s-a ridicat de la o masă îmbelșugată.

În curțile judecătorului însă bărbații și femeile, sărăcimea și câinii de pripas intrau cu grămada și se săturau din bunătățile ospățului și rămășițele acestuia, în timpul cât Wang Tigrul sta tăcut și cu zâmbetul încremenit pe buze în odaia lui, până când într-un târziu se făcu noapte.

După ce femeia temnicerului pregăti mireasa de culcare, el se duse în odaia ei și o găsi în așternut. Aceasta fu cea dintâi femeie pe care o cunoscu în viața lui. Oricât de ciudat și neauzit ar părea acest amănunt, ca un bărbat trecut de treizeci de ani, care era oștean și fugar din casa părintelui său de la vârstă de optsprezece ani, el totuși nu se apropiase niciodată de o femeie, căci porțile

sufletului său fuseseră pecetluite.

Dar în clipa aceasta, izvoarele dragostei lui se revărsară îmbelşugate şi nimic nu le-ar mai fi putut pune stavilă de aci înainte; văzând-o aşezată pe marginea patului, începu să răsufle şuierător, iar când femeia îl auzi, ridică ochii şi se uită la el, din plin.

Se apropie de ea şi în patul acesta de nuntă o găsi supusă, pătimaşă şi sinceră, aşa că din clipa aceasta o iubi năvalnic şi din pricină că nu cunoscuse altă femeie înaintea ei, i se păru că femeia lui este fără nicio prihană.

În timpul nopţii se întoarse spre ea şi-i spuse cu glasul stăpânit:

— Despre tine nu ştiu nici cel puţin cine eşti.

— Ce însemnătate mai poate avea aşa ceva, de vreme ce eu sunt aci, lângă tine, răspunse femeia cu glasul liniştit. Va veni şi vremea când îţi voi spune cine sunt.

El nu mai zise nimic, ci rămase mulţumit, mai ales că niciunul dintre ei nu era ca ceilalţi, şi nici viaţa lor nu putea fi ca a muritorilor de toate zilele.

Dar oamenii lui de încredere nu-i dădură mai mult răgaz, decât noaptea aceasta, iar în zorii zilei următoare îl aşteptară şi când îl văzură că iese din odaia lui de nuntă, liniştit şi refăcut, cel cu buza de iepure se înclină în faţa lui şi începu:

— Preacinstite stăpâne, nu puteam să-ţi spunem ieri, căci ziua aceea a fost zi de veselie, dar am primit veşti că dregătorul din partea de miazănoapte ar fi aflat de răsturnarea întâmplată aici şi că ar fi pornit cu oastea împotriva ta.

Eretele adăugă la rândul său:

— Eu am aflat de la un cerşetor care venea din partea de miazănoapte şi spunea că a întâlnit în drum o armată cam de zece mii de oameni care se îndreaptă împotriva noastră.

Înjunghie Porc adăugă şi el partea lui, grăbindu-se să spună cât mai repede ce a aflat şi îngăimând:

— Eu... eu... am aflat despre asta în piaţă, unde mă dusesem să văd cum se înjunghie porcii pe aici şi mi-a spus un măcelar.

Dar Wang Tigrul se simţea prea mulţumit de sine şi moleşit, aşa că pentru întâia oară în viaţa lui nu fu în stare să se gândească la război, şi le răspunse liniştit:

— Cred că mă pot încrede în oamenii mei, prin urmare lasă-i să vină.

Ceru să-i dea o cupă de ceai, înainte de a mânca ceva şi se aşeză la o masă din apropierea ferestrei. Afară strălucea lumina

zilei şi prin minte îi trecu un gând neaşteptat, anume că după fiecare sfârşit de zi, urmează noaptea, dar i se păru că gândul acesta îi trece prin minte pentru întâia dată, atât de fără însemnătate i se păruseră nopţile de până acuma, toată viaţa lui, afară de noaptea ce trecuse.

Dar în afară de ei, mai era cineva în odaie şi printr-o deschizătură a draperiei coborâte peste uşă se uită înăuntru şi acest cineva era femeia care văzu pe oamenii lui de încredere dezamăgiţi din pricină că vedeau pe stăpânul lor atât de moleşit de gândurile lui plăcute. După ce Wang Tigrul se ridică de la masă şi trecu în odaia unde se servea mâncarea, femeia se apropie de cel cu buza de iepure şi-i zise:

— Spune-mi tot ce ai auzit!

Credinciosul însă nu era omul care să stea de vorbă cu o femeie, mai ales că treburile acestea nu erau fapte care s-o intereseze pe ea, aşa că îngăimă ceva, ca şi când ar fi vrut să-i răspundă că n-a auzit nimic, până când femeia strigă la el:

— Nu face pe caraghiosul cu mine, căci în cei cinci ani din urmă eu am văzut sânge, bătălii şi retrageri mai multe decât am văzut toată viaţa mea până atunci! Haide, vorbeşte!

Rămase mirat şi ruşinat în faţa privirilor ei îndrăzneţe, îndreptate spre el, în loc să fie plecate cu sfială, cum se cade să fie privirile unei femei după nuntă; începu deci să vorbească cu ea, cum ar fi vorbit cu un bărbat şi-i povesti toate temerile lui, spunându-i că sunt în mare primejdie, deoarece armata pornită împotriva lor este mult mai mare decât cea pe care o au ei, mai ales că o parte dintre oameni încă nu fuseseră încercaţi în credinţa faţă de comandantul lor în cazul când vor trebui să se bată cu armata potrivnică. După ce-i spuse tot ce avea de spus, femeia îi porunci să plece şi să trimită cât mai neîntârziat pe Wang Tigrul la ea.

Wang Tigrul veni atât de grăbit cum nu i se întâmplase până acuma să vină la chemarea nimănui, şi zâmbea mult mai blând decât îl văzuse cineva până acuma zâmbind. Femeia se aşeză pe marginea patului şi el se aşeză alături de ea şi apucând-o cu degetele de mâneca hainei, se simţi mult mai sfios în faţa ei decât se simţea ea însăşi în faţa lui, şi rămase cu privirile plecate în pământ şi zâmbind.

Femeia începu să vorbească numaidecât, repede şi cu glasul puţin cam ascuţit:

— Eu nu sunt femeie dintre acelea care să stea în drumul tău,

atunci când trebuie să înceapă o bătălie şi tu să ieşi în fruntea oastei tale. Oamenii tăi de încredere îmi spun că o armată este pe drum, pornită împotriva ta.

— Cine ţi-a spus? întrebă el. Nu vreau să mă gândesc la aşa ceva, vreme de trei zile. Acestea trei zile sunt răgazul de care vreau să mă bucur.

— Dar dacă în vreme de trei zile armata aceasta se va apropia de tine?

— O armată nu poate face trei sute de kilometri în trei zile.

— De unde ştii tu în ce zi au plecat la drum?

— Ar fi fost peste putinţă ca vestea celor întâmplate să fi ajuns atât de repede în scaunul de reşedinţă a provinciei.

— Dar dacă totuşi a ajuns! răspunse ea repede.

Ce amănunt straniu în viaţa unui om, să vezi pe aceştia doi, bărbat şi soţie, stând alături şi vorbind împreună cu totul despre altceva decât despre dragoste, şi cu toate acestea Wang Tigrul se simţea tot atât de stăpânit de vraja soţiei lui, ca şi noaptea ce trecuse. Rămase foarte mirat văzând că o femeie este în stare să vorbească în felul acesta, căci pentru el până acuma toate femeile nu fuseseră altceva decât copii drăguţi, cu înfăţişare de oameni mari şi unul dintre motivele pentru care se temea de ele era tocmai faptul că nu ştia ce gândesc ele şi nu ştia ce să le spună. Era bărbatul care chiar şi faţă de femeile plătite, nu ar fi îndrăznit să se poarte cum se poartă soldaţii şi neîncrederea lui faţă de ele se datora şi faptului că nu ştia cum ar trebui să înceapă vorba cu ele. Dar iată că acuma sta aci alături de această femeie şi vorbea cu ea, cum ar fi vorbit cu orice bărbat, şi o auzi spunându-i:

— Ai mai puţini oameni decât armata trimisă de dregătorul provinciei, iar când se întâmplă ca un războinic să afle despre potrivnicul său că are o armată mai puternică, atunci trebuie să întrebuinţeze vicleşugul.

Auzind-o ce spune, începu să râdă încetişor şi-i răspunse întunecat:

— Toate acestea eu le ştiu, căci dacă nu le-aş şti, astăzi n-ai fi soţia mea.

Auzind vorbele lui, femeia coborî numaidecât ochii la pământ, ca şi când s-ar fi temut, nu cumva să vadă un tremur de umbră în privirile ei, şi muşcându-şi buzele adăugă:

— Cel mai simplu vicleşug este să-ţi omori potrivnicul, dar ca să poţi face aşa ceva, trebuie înainte de toate să-l prinzi. Ori

vicleşugul acesta nu se poate să-ţi fie de folos în împrejurarea aceasta de acum.

Wang Tigrul îi răspunse cu mândrie:

— Aş fi în stare să pun oamenii mei să se măsoare cu o armată de trei ori mai mare decât armata aceasta a Statului. Cât a fost iarna de lungă m-am ocupat de instrucţia oamenilor mei, i-am învăţat să se lupte, să fugă, să atace şi să se apere aşa cum se obişnuieşte în timp de război, aşa că niciunul dintre ei nu se teme de moarte. Afară de asta se ştie ce fel de soldaţi sunt în armata Statului, căci întotdeauna trec de partea celui mai tare, ori nici soldaţii din provincia aceasta nu se poate să fie plătiţi mai bine decât cei din alte părţi.

Femeia îşi smulse mâneca hainei dintre degetele lui şi-i răspunse cu oarecare nelinişte:

— Cu toate acestea nu ai încă niciun plan de luptă! Ascultă ce-ţi spun eu acum... În timpul cât am stat aci de vorbă, eu mi-am făcut un plan al meu. Ai în curţile acestea pe bătrânul judecător. Ar fi bine ca în împrejurarea aceasta să-l ţii zălog.

Femeia vorbea foarte serios şi destul de limpede, iar Wang asculta vorbele ei şi se simţea foarte mirat din pricină că el nu era omul care să se sfătuiască cu alţii, deoarece se considera pe sine destul de deştept pentru a lua o hotărâre. Dar cu toate acestea o ascultă cu răbdare, în timp ce femeia îi spunea:

— Pregăteşte-ţi armata şi ia-l şi pe el şi spune-i ce va trebui să răspundă, când îi vei porunci. Trimite-l întru întâmpinarea armatei generalului pornit împotriva ta şi cu el să se ducă şi doi oameni de încredere, ca să audă ce va spune generalului, iar dacă se va întâmpla să spună altceva decât i-ai poruncit, atunci oamenii tăi care vor avea săbiile scoase, îl vor spârcui numaidecât şi acesta va fi semnalul pentru începerea bătăliei. Dar judecătorul acesta nu are inima mai mare decât a unei găini. Va spune tot ce-i vei porunci, şi să spună că tot ce s-a întâmplat a fost din porunca lui, că zvonul răscoalei se datoreşte numai faptului că fostul său general s-a răsculat şi că dacă n-ai fi fost tu care să-l scapi de năpastă, pecetea Statului ar îi fost furată şi el însuşi omorât.

Vicleşugul acesta i se păru foarte iscusit şi Wang Tigrul se întoarce şi se uită la ea, fără să clipească, tot timpul cât vorbi. I se păru că vede limpede în faţa ochilor săi planul de atac şi începu să râdă încetişor, gândindu-se la iscusinţa ei şi ieşi, ca să îndeplinească ceea ce-i spusese ea, dar femeia nu se despărţi de

el, ci ieşiră împreună.

Chemă pe unul dintre oamenii lui de încredere şi-i porunci să aducă pe bătrânul judecător în sala de şedinţe. Femeia se gândi că ar fi mai bine ca ei doi să intre în sala de şedinţe împreună şi judecătorul să fie adus în faţa lor, iar Wang Tigrul se învoi, căci îşi zicea că vor trebui să înspăimânte pe judecător. Prin urmare se aşezară amândoi pe estradă, el – într-un jeţ sculptat, iar ea – într-un jeţ mai mic, alături de el.

Puţin după aceea apăru şi bătrânul judecător, clătinându-se pe picioare între doi soldaţi şi se vedea că tremură şi că hainele fuseseră aruncate pe el în pripă. Se uită cu ochii împăienjeniţi în largul sălii, dar nu văzu niciun obraz cunoscut. Până şi slugile lui care se întorseseră după răsturnarea întâmplată, găsiră un pretext ca să iasă din sală, când îl văzură că apare. În lungul pereţilor sălii nu se vedeau decât soldaţii înşiraţi şi fiecare dintre aceştia era înarmat şi toţi erau credincioşi de ai lui Wang Tigrul. Pe urmă ridică privirea şi buzele subţiri şi vinete începură să-i tremure; rămase cu gura căscată când văzu pe Wang Tigrul cu sprâncenele încruntate şi cu înfăţişarea de fiară gata să sară, iar alături de el femeia aceasta stranie despre care el nu auzise niciodată, nici n-o văzuse şi nici nu ştia cine este şi de unde vine. Se opri în loc şi începu să tremure, văzând ce sfârşit i-a fost hărăzit, tocmai lui care a fost un om paşnic şi adept al învăţăturilor lui Confucius.

Wang Tigrul strigă la el cu glasul fioros şi fără să ţină seamă de curtenirea ce i s-ar fi cuvenit:

— Acum eşti în mâinile mele şi dacă vrei să mai trăieşti în curţile acestea, va trebui să asculţi de poruncile ce ţi le voi da. Mâine vom pleca împotriva armatei Statului şi va trebui să pleci împreună cu noi; după ce ne vom întâlni cu armata trimisă împotriva noastră, te vei duce însoţit de doi dintre oamenii mei de încredere, pentru a sta de vorbă cu generalul care comandă această armată. Îi vei spune că m-ai numit comandant al armatei şi că te-am scăpat de o răscoală ce s-ar fi putut întâmpla în curţile acestea şi că eu mi-am ales această reşedinţă la cererea dumitale. Oamenii mei de încredere vor fi alături de dumneata şi vor auzi fiecare vorbă ce o vei spune; dacă se va întâmpla să scapi o singură vorbă greşită, să ştii că acesta va fi sfârşitul dumitale şi vorba din urmă ce o vei scoate. Dar dacă vei vorbi cum trebuie şi aşa cum îţi poruncesc eu, te vei putea întoarce în curţile acestea şi-ţi vei relua locul pe această estradă, iar eu te voi apăra şi nu va şti nimeni cine este

adevăratul judecător, căci eu nu am de gând să devin un mic judecător de regiune şi nici nu voi aduce pe altul să-ţi ia locul, atâta vreme cât vei face aşa cum îţi poruncesc.

Ce putea face moşneagul acesta înspăimântat şi slab, decât să-i făgăduiască ascultare? Prin urmare răspunse gemând:

— M-ai prins în arealul sabiei tale. Fie, prin urmare, aşa cum spui. Sunt om înaintat în vârstă şi nu am niciun fecior, aşa că viaţa mea nu mai are preţ pentru mine.

Se întoarse şi ieşi din sală, târându-şi papucii, apoi intră în curtea lui unde-l aştepta soţia care nu ieşea niciodată din casă. Era adevărat că el nu avea niciun fecior, deoarece copiii cei doi născuţi de soţia lui muriseră înainte de vreme.

Nimeni nu ar fi putut spune dacă planul lui Wang Tigrul ar fi reuşit aşa cum îşi închipuise el, sau ar fi dat greş, dar destinul îl ajută şi de astă dată. Era plină primăvară şi sălciile începuseră să dea mugur, piersicii erau grei de floare şi oamenii îşi scoseseră hainele de iarnă şi lucrau în ţarină pe jumătate goi, bucurându-se de vânturile aromite şi căldura binefăcătoare a soarelui care le încălzea trupul; se treziră din somnolenţă şi comandanţii armatelor şi toată regiunea fu cuprinsă de fiorii primăverii. Comandanţii aceştia de armate erau porniţi pe gâlceavă şi gata să sară unul asupra altuia; vechile zavistii se stinseseră, dar căutară pricini pentru altele noi şi fiecare se gândea să cucerească o regiune nouă, pentru a-şi lărgi puterea, înainte de sfârşitul primăverii.

Tocmai în vremea aceasta cel care era dregătorul poporului în această provincie, era un om slab şi nehotărât, aşa că se găsiră o mulţime de comandanţi de armate care se gândeau cu lăcomie, cum ar putea smulge mai uşor scaunul de sub el. Unii se gândeau şi la cei care le-ar putea sta în cale şi se însoţiră cu ei şi se sfătuiră, cum să pună mâna pe putere şi să înlăture pe guvernatorul nehotărât şi ignorant pe care alţii îl puseseră acolo unde era, iar în locul lui să pună un om pe care îl vor alege ei înşişi şi care să le servească propriile lor interese.

Între aceşti comandanţi de armate, Wang Tigrul era socotit ca cel din urmă, care aproape nu era cunoscut de nimeni dintre cei mari decât cel mult din vorbele pe care le schimbau ostaşii între ei, când se întâlneau la câte un ospăţ sau o serbare, şi se întâmpla ca vreunul dintre ei să spună:

— Ai auzit de căpitanul acela care s-a despărţit de generalul său şi s-a aşezat în cutare sau cutare provincie? Se spune despre el că

ar fi un om brav şi a fost numit Tigrul, din cauză că e iute de fire, om crunt şi are nişte sprâncene negre şi groase.

Aşa se întâmplă ca cel mai de seamă comandant de armată din provincia unde era şi Wang Tigrul acuma, să afle despre el şi despre felul în care reuşise să ucidă pe Leopard, dar rămase încântat de fapta lui. Comandantul acesta era unul dintre cei mai de seamă războinici ai Statului şi în acelaşi timp unul dintre cei care-şi pusese de gând să răstoarne din scaunul său pe dregătorul cel slăbănog, iar dacă nu va reuşi să-i ia el însuşi locul, atunci să aşeze în scaunul lui pe unul dintre oamenii săi, aşa că veniturile poporului să treacă prin mâinile lui.

Prin urmare, odată cu fiorii acestei primăveri, când neliniştea începu să se întindă în toate părţile, începură să înflorească şi ambiţii neaşteptate în sufletele oamenilor. Pe zidurile oraşului, pe porţile cetăţii şi în toate părţile pe unde circulaţia era mai animată, începură să apară proclamaţiile trimise de comandantul armatei din această provincie. Spunea că de vreme ce dregătorul este un netrebnic şi împilează poporul, el nu mai poate să rămână nepăsător în faţa unei astfel de nedreptăţi. Deşi puterile lui sunt slabe şi este neajutorat, va trebui totuşi să se mişte şi să scape poporul de sub jugul în care fusese supus. Aşa că începu să se pregătească de război.

Poporul însă neştiind nici să scrie, nici să citească, ar fi fost peste putinţă să creadă că acesta ar putea deveni mântuitorul lor, prin urmare începură să cârtească din pricina noilor biruri puse asupra pământului, asupra recoltelor, a jugurilor şi a mărfurilor şi prăvăliilor din oraş. Când se întâmpla ca glasurile lor să se ridice mai întărâtate, se găseau întotdeauna cei mai mici dintre credincioşii comandantului care-i auzeau şi le răspundeau:

— Ce oameni nerecunoscători sunteţi când spuneţi că nu vreţi să plătiţi biruri, chiar pentru mântuirea voastră! Dar cine credeţi că va putea plăti soldaţii care trebuie să vă apere avutul şi viaţa?

Astfel poporul de voie de nevoie, trebuia să plătească, fie că se temeau de răzbunarea generalului, fie că se temeau că în locul lui ar putea veni altul care să fie mult mai lacom şi va jecmăni fără milă, după ce va înlătura pe potrivnicul său.

Fiind deci hotărât să înceapă războiul, comandantul acestei provincii era nerăbdător să atragă de partea lui pe toţi comandanţii mai mici, şi astfel, când auzi despre răscoala lui Wang Tigrul, se duse la comandantul civil al provinciei şi-i spuse:

— Să nu pleci cu putere prea mare împotriva micului general cu numele Wang Tigrul, deoarece am auzit despre el că ar fi bărbat vrednic şi curajos, iar eu aş fi bucuros să am astfel de oameni sub steagul meu. Naţiunea întreagă se va fărâmiţa, probabil chiar în primăvara aceasta, iar dacă nu în aceasta, atunci anul viitor sau peste doi ani, aşa că noi care comandăm armatele din miazănoapte, vom porni împotriva celor din miazăzi. Prin urmare caută de te poartă faţă de omul acesta cu toată blândeţea.

Dar deşi se spunea că toţi comandanţii de armate sunt sub ordinele dregătorilor civili ai Statului, e lucru ştiut şi dovedit de toată lumea că puterea este întotdeauna de partea celui mai tare şi înarmat, prin urmare cum s-ar putea ca un om fără arme, deşi dreptatea este cu el, să se împotrivească unui războinic din aceeaşi regiune cu el şi care ar avea toată armata la îndemâna lui.

Astfel se întâmplă ca în primăvara aceea Wang Tigrul să fie ajutat de chiar destinul său. Când armata Statului, porniră împotriva lui, începu să se apropie, Wang Tigrul îşi scoase oamenii în larg şi trimise pe bătrânul judecător cu litiera, ca să întâmpine pe cei care veneau, dar avu grijă ca să deghizeze câţiva oameni de încredere, care să stea gata, în cazul când s-ar întâmpla ceva. După ce ajunseră la locul de întâlnire, judecătorul coborî din litieră şi făcu drumul pe jos prin colb, îmbrăcat în hainele de judecător şi sprijinit de cei doi credincioşi. Generalul armatei trimise de Stat, ieşi să-l întâmpine şi după obişnuitele cuvinte curtenitoare, judecătorul începu să-i spună cu glasul slăbit:

— Ai fost greşit informat, generale. Acest comandant căruia i se zice Wang Tigrul nu este căpetenie de tâlhari, ci chiar căpitanul meu şi noul meu general care apără curţile tribunalului şi m-a scăpat de o răscoală ce era să izbucnească în reşedinţa regiunii.

Deşi generalul nu credea cuvintele lui, deoarece iscoadele trimise de el îi spuseseră adevărul şi cu toate că nimeni nu ar fi crezut afirmaţiile judecătorului, el îşi avea totuşi ordinele lui precise, ca să nu jignească pe Wang Tigrul şi să nu piardă niciun om într-o încăierare atât de neînsemnată, când fiecare puşcă era necesară pentru un război mult mai mare ce trebuia să înceapă. După ce ascultă cuvintele bătrânului judecător, se mulţumi să-i facă un uşor reproş:

— Despre toate acestea ar fi trebuit să trimiţi vorbă mai demult, deoarece am făcut cheltuieli mari, aducând o armată care să pedepsească pe unul despre care credeam că este răsculat. Vei fi

amendat să plăteşti zece mii de arginţi care vor servi la acoperirea cheltuielilor pentru această expediţie de prisos.

Când Wang Tigrul află că aceasta îi va fi toată pedeapsa, rămase foarte mulţumit şi se întoarse acasă, împreună cu armata sa. La rândul său puse şi el un bir, peste ceea ce i se cuvenea, asupra sării din părţile acelea şi în mai puţin de şaizeci de zile adună mai bine de zece mii de arginţi, deoarece regiunea era bogată în sarea ce se transporta şi în alte regiuni şi se spunea că se trimite chiar în ţări străine.

După ce se sfârşi cu această nemulţumire, Wang Tigrul rămase mult mai puternic în reşedinţa sa decât până acum, dar în acelaşi timp nu pierduse niciun soldat. Era încredinţat că pentru cele întâmplate i se datora cinstire soţiei lui şi-i mulţumi pentru înţelepciunea de care dăduse dovadă în această împrejurare.

Cu toate acestea el nu ştia nici astăzi cine este şi de unde a venit femeia aceasta. Pornirile patimii era preocuparea lui de căpetenie când se întâmpla să fie împreună, deşi uneori se întreba ce poate să fie în viaţa ei. Dar totuşi dacă se întâmpla să o întrebe uneori, ea se mulţumea să amâne lămurirea dintre ei, spunându-i:

— Este o poveste lungă şi s-ar putea să ţi-o spun într-o zi de iarnă, când vei avea mai mult răgaz şi nu va trebui să te duci la război. Dar acum e primăvară şi prin urmare vreme potrivită pentru lupte, când trebuie să-ţi lărgeşti puterea, nu să-ţi pierzi vremea trândăvind.

În felul acesta căuta să amâne cât mai mult lămurirea situaţiei dintre ei, privindu-l cu ochii aprinşi şi fără să clipească.

Astfel Wang Tigrul îşi dădu seama că soţia lui avea dreptate, căci din toate părţile veneau ştiri, parcă le-ar fi purtat vântul, despre un război ce trebuia să izbucnească în primăvara aceea între comandanţii armatelor din miazănoapte, un război atât de crâncen, cum nu se mai pomenise în ultimii zece ani, iar lumea era foarte înspăimântată din pricina acestor veşti ce soseau din toate părţile, fără ca cineva să fi putut şti limpede, din ce parte va izbucni războiul. Deocamdată însă ei trebuiau să-şi vadă de ţarina lor, aşa că lucrau de zor, iar magazinele din oraş îşi făceau negoţul, căci trebuiau cu toţii să se gândească la traiul lor şi al copiilor pe care-i aveau. Astfel oamenii încercară să-şi vadă de treburile lor şi dacă totuşi se întâmpla să ofteze din pricina groazei ce se apropia, lucrau din răsputeri şi aşteptau cu sufletul la gură, să vadă ce se va întâmpla.

În regiunea aceasta ochii tuturora erau îndreptaţi spre Wang Tigrul, deoarece populaţia ştia că stăpânirea lui asupra lor era pe deplin statornicită şi că toate birurile ce le plăteau treceau prin mâna lui. Deşi bătrânul judecător era tot în curţile lui, pentru a reprezenta puterea Statului, el nu mai era astăzi decât o veche amintire, căci totul era pus la cale şi hotărât de Wang Tigrul. Chiar în zilele de judecată Wang Tigrul sta în dreapta judecătorului şi când era să dea sentinţa bătrânul se uita la el, iar banii care până acuma îi încasau sfetnicii tribunalului, astăzi erau încasaţi de el şi de oamenii lui de încredere. Dar Wang Tigrul rămăsese tot cel de mai înainte, căci chiar dacă se întâmpla să ia de la bogaţi, când venea la judecată un om sărac îl lăsa întotdeauna să-şi spună păsul, fără pricină de a se teme de cineva. În mijlocul sărăcimii erau foarte mulţi care spuneau vorbe bune despre el. În primăvara aceasta însă privirile tuturora erau aţintite asupra lui, deoarece ştiau că dacă se va întâmpla să intre şi el în marele război ce se pregătea, atunci tot ei vor trebui să scoată banii trebuitori pentru solda soldaţilor lui şi pentru armele ce-i lipseau.

Wang Tigrul însuşi se gândise îndelung la acest război şi se sfătuise cu soţia lui şi deosebit de asta cu oamenii săi de încredere, dar încă nu luase nicio hotărâre în privinţa celor ce va face. Comandantul marilor oşti din provincia aceasta trimisese porunci fiecărui general şi comandant mai mic din părţile acelea, spunându-le:

— Vino cu toţi oamenii pe care-i ai sub steagul meu, căci acesta este ceasul când fiecare dintre noi se va putea ridica cel puţin cu o treaptă.

Wang Tigrul însă nu ştia în ce parte să se îndrepte, căci ar fi fost peste putinţă să prevadă care dintre ei va câştiga în lupta ce se va da. Dacă se întâmpla să treacă de partea celui care ar fi pierdut războiul asta însemna să piardă rangul ce-l avea şi probabil să piardă şi regiunea pe care o stăpânea, mai ales că el era general nou venit. Tocmai din pricina asta stătu la îndelungă gândire şi trimise în toate părţile iscoade, ca să-i dea de ştire care dintre potrivnici este mai mare şi care ar putea să câştige; în timpul acesta el aştepta, fără să se hotărască, pentru nicio parte, iar în ziua când războiul va fi aproape terminat şi izbânda se va vedea limpede în ce parte ar putea să fie, se va repezi şi el, ca împreună cu ultimul val de furtună, să poată ajunge în culme, odată cu ceilalţi şi fără să pună în primejdie nici viaţa oamenilor săi şi nici

armele ce le avea. Prin urmare aşteptă liniştit întoarcerea iscoadelor trimise de el.

În timpul nopţii vorbea despre toate acestea cu soţia lui, căci atât dragostea cât şi planurile lor se potriveau de minune între ele, aşa că de fiecare dată, după ce-şi domolea pornirile, stătea cu ea de vorbă, cum nu i se întâmplase până acuma să stea cu nimeni de vorbă despre grijile lui. Îi destăinuia toate planurile lui şi pe toate le sfârşea spunându-i:

— Aşa voi face şi după ce-mi vei naşte un fecior, el va fi pentru noi chezăşia legăturii noastre de acuma şi a tot ce se va întâmpla de aci înainte.

Dar ea nu-i dădea niciodată răspuns în legătură cu aceste nădejdi ale lui, iar când îl vedea că începe să stăruiască, aducea vorba despre o întâmplare de toate zilele şi-i repeta mereu şi pe acelaşi ton:

— Pregăteşte-ţi toate planurile şi fii gata ca să intri în ultima bătălie. Altădată îi spunea: Cel mai bun mijloc pentru a purta războiul este vicleşugul şi cea mai bună bătălie este cea din urmă, când izbânda poate fi repede şi sigură.

Dar Wang Tigrul nu băgă de seamă că pornirile femeii lui s-ar fi răcit întru nimic, deoarece el însuşi ardea vâlvătaie, când erau împreună.

Prin urmare, cât fu primăvara de lungă, aşteptă fără să facă nimic, deşi altădată aşteptarea aceasta l-ar fi plictisit, dar chiar acum i-ar fi fost peste putinţă să o suporte, dacă nu se întâmpla să aibă pe femeia aceasta care i se părea atât de nouă şi după care putea întinde braţul în orice clipă. Veni şi vara şi ajunse pe sfârşite; secera trecu şi în toată regiunea acestor văi se auzea răbufneala îndesată a îmblăcirilor. În holdele unde până acuma fuseseră semănăturile de grâu, începu să crească trestia de sorghum, dar Wang Tigrul aştepta şi împrejurul său războiul izbucnea azi ici mâine colo, întocmai ca flăcările incendiilor, iar generalii din miazăzi se însoţeau ca şi cei din miazănoapte, pentru a fi gata în clipa când războiul va încinge hotarul de la un capăt la altul. Dar cu toate acestea Wang Tigrul mai aştepta şi acuma. Trăgea toată nădejdea că armata din miazăzi nu va câştiga războiul, deoarece i-ar fi venit foarte greu să se întoarcă din nou la oamenii aceia mici de statură şi negri. Era atât de nemulţumit de gândul acesta, încât sta zile întregi şi se frământa, ca apoi să hotărască definitiv, ca în cazul când cei din miazăzi vor câştiga războiul, el să se retragă şi

să stea o vreme ascuns în munţii din apropiere, până când soarta războiului se va întoarce aşa cum ar fi vrut el.

Dar aşteptarea aceasta nu şi-o petrecea în trândăvie ci-şi scotea oamenii în fiecare zi la instrucţie şi înrolă o mulţime de tineri care veniră la el, iar peste noii veniţi puse pe cei mai vechi şi mai încercaţi, aşa că armata lui ajunse acuma la zece mii de oameni, iar pentru a-i putea plăti, mai adăugă un bir asupra vinului, a sării şi a negustorilor care trebuiau să treacă prin oraş în drumul spre miazăzi.

Singura lui grijă de acuma era că nu are arme de ajuns, prin urmare nu-i rămânea altceva de făcut decât fie că-şi va procura arme datorită cine ştie cărui vicleşug, fie că va călca pe neaşteptate un comandant de oaste mai mică, de la care va lua armele şi muniţia ce o va găsi. Armele erau marfa care se găsea cu mare greutate, căci erau fabricate în străinătate şi le aduceau cu mari primejdii, iar el când îşi alesese ca reşedinţă această regiune interioară, nu se gândise să aibă sub poruncile lui un port de pe coasta mării, ori porturile ce se găseau prin apropiere erau păzite, aşa că nu se putea să aducă un transport de arme prin contrabandă. Afară de asta el nu cunoştea nicio limbă străină şi nici nu avea în solda lui pe nimeni care ar fi ştiut, prin urmare n-avea niciun mijloc de a se pune în legătură cu negustorii străini. În cele din urmă îşi zise că tot va trebui să se bată cu cineva, deoarece o mare parte dintre oamenii lui nu aveau arme.

Într-o noapte, vorbi cu soţia lui despre afacerea asta şi femeia îl ascultă cu mult interes şi se întoarse spre el, deşi i se întâmpla de multe ori să n-audă nimic din ce-i spune. Dar acum după ce stătu o vreme şi se gândi, femeia nu întârzie să-i răspundă:

— Mi se pare că îmi spuneai că ai un frate care este negustor!

— Am unul, răspunse Wang Tigrul mirat, dar acesta este negustor de cereale, nu de arme.

— Da, dar văd că nu te prea ajută mintea! strigă ea nerăbdătoare şi cu glasul ascuţit, cum avea obiceiul. Dacă este negustor şi face afaceri cu oamenii din porturi, ar putea cumpăra şi arme pe care să le ascundă între mărfurile ce le vinde el. Eu nu ştiu cum ar trebui să procedeze, dar fără îndoială se va găsi un mijloc şi pentru asta.

Wang Tigrul stătu şi se gândi o vreme şi trebui să recunoască şi de astă dată că soţia lui este o femeie foarte deşteaptă, aşa că începu să-şi facă un plan anume în legătură cu ceea ce-i spusese

ea. A doua zi chemă pe nepotul său cel ciupit care acum devenise un flăcău cât toate zilele şi-l ţinea mereu în apropierea lui, pentru micile însărcinări menite anume pentru el şi-i spuse:

— Întoarce-te acasă la părintele tău şi te vei preface că ai venit numai în permisie, dar după ce vei rămâne singur cu el, îi vei spune că am nevoie de trei mii de puşti şi că sunt la mare strâmtoare, din pricină că nu le pot găsi nicăieri. Oamenii răsar din toate părţile, dar nu am cu ce-i înarma, aşa că nu-mi pot fi de niciun folos, câtă vreme nu are fiecare dintre ei puşca lui. Adu-i aminte că el este negustor care face afaceri şi cu cei din porturi, aşa că poate ar găsi un mijloc, ca să-mi cumpăr armele de trebuinţă. Te trimit pe tine, căci însărcinarea aceasta trebuie păstrată în cea mai mare taină, ori tu eşti sânge din sângele meu.

Tânărul fu foarte bucuros că va putea pleca şi-i făgădui să nu sufle nimănui nimic, dar era foarte mândru de însărcinarea pe care o primise. Prin urmare pentru Wang Tigrul începu acuma o nouă aşteptare şi oamenii se scurgeau mereu sub steagul său, dar astăzi îi alegea cu multă grijă şi încerca pe fiecare pentru a se convinge dacă se teme sau nu se teme de moarte.

Capitolul XVIII

Ciupitul plecă acasă, îndreptându-se pe drumurile cotite dintre răzoare. Uniforma de soldat o schimbase cu hainele simple de plugar; aşa că îmbrăcat în hainele acestea grosolane, şi ciupit cum era, nimeni nu l-ar fi luat altceva, decât un flăcău de la ţară, demn nepot al plugarului Wang Lung. Încălecase acelaşi măgăruş alb pe care-l avea de multă vreme şi după ce păturise o haină veche, în loc de şa, ca să-l îndemne la drum, îi mai trăgea din când în când câte o pereche de călcâie fiind în picioarele goale. Nimeni dintre cei care l-ar fi văzut trecând în felul acesta călare pe măgăruşul lui şi uneori toropit de somn şi moleşit de căldura soarelui, nu şi-ar fi putut închipui despre el că duce o însărcinare anume, de pe urma căreia vor trebui să-i vină trei mii de arme, tocmai în această regiune paşnică. Dar când se întâmpla să nu doarmă, începea să cânte cântece soldăţeşti şi de război, aşa că de multe ori oamenii din ţarină se opreau din lucru şi se uitau miraţi după el, iar într-un rând un plugar strigă:

— Fire-ai afurisit să fii! cum se poate să cânţi astfel de cântece… poate ai de gând să abaţi din nou asupra noastră stolurile de corbi?

Dar ciupitul părea vesel şi nepăsător şi scuipa în colbul drumului, ca să le arate că lui nu-i pasă de nimic, iar dacă îi veni poftă să cânte, pe el nimic nu-l poate împiedica. Adevărul era că el nu cunoştea alte cântece decât pe cele soldăţeşti, căci de ani de zile trăia între ostaşii unchiului său şi ar fi peste putinţă să ceri acestor oameni să cânte aceleaşi cântece patriarhale pe care le cântă plugarii în largul ţarinei lor.

A treia zi pe la amiază ajunse acasă şi descălecă de pe măgăruşul său în colţul unde strada lăturalnică se desprindea din strada mare; dar vărul său tocmai atunci se întâmplă să iasă de acasă şi când îl văzu, îl întrebă, stăpânindu-şi un căscat:

— Ei, ia spune, ai ajuns general?

Ciupitul îi răspunse numaidecât, cu o vorbă de haz:

— N-am ajuns încă, dar mi-am luat primele trese.

Răspunsul acesta i-l dădu mai mult în bătaie de joc, deoarece toată lumea ştia că Wang Proprietarul şi soţia lui se lăudau faţă de toată lumea că din feciorul lor cel mai mare vor face un cărturar şi că anul viitor se va duce să-şi dea examenele la cutare şi cutare şcoală, pentru a deveni un om cu vază. Dar vremea trecea şi treceau anii unul după altul, fără ca feciorul lor să mai facă ceva. Ciupitul ştia foarte bine că vărul său nu se ducea acum la nicio şcoală, ci era în drum spre cine ştie ce ceainărie căci fără îndoială abia se ridicase din aşternut şi era încă ameţit de petrecerea ce o avusese noaptea trecută. Feciorul lui Wang Proprietarul însă era mândru şi dispreţuitor, aşa că, după ce se uită la vărul său, adăugă:

— Deşi spui că ţi-ai luat primele trese de general, bag de seamă că asta nu ţi-a pus încă o haină de mătase pe spinare!

Plecă fără să mai aştepte răspunsul, legănându-se în mers şi hainele de mătase de culoarea frunzelor de salcie se auziră fâşâind. Ciupitul însă începu să râdă şi scoase limba la vărul său, fără ca acesta să-l vadă, apoi se întoarse şi intră în curte.

După ce intră în curtea casei părinteşti, văzu că aci totul era ca şi înainte de asta. Era tocmai vremea amiezii şi uşa casei fiind deschisă, văzu pe tatăl său stând singur la masă, iar copiii alergau de colo până colo, cum aveau obiceiul şi mâncau; maică-sa sta în faţa uşii, cu castronul ridicat la gură şi în mână cu beţişoarele, iar în timpul acesta vorbea cu o femeie din vecini care venise după ceva, şi-i spunea că noaptea trecută o pisică i-a furat din cămară un peşte uscat, deşi acesta fusese agăţat de o grindă destul de sus. Când îl recunoscu cine este, strigă de departe:

— Ai sosit tocmai bine, la masă întinsă; nici că se putea s-o potriveşti mai bine! şi continuă să vorbească cu vecina.

Feciorul începu să râdă, dar nu zise nimic, ci se mulţumi cu o exclamaţie scurtă şi intră în odaie unde era părintele său; acesta se uită la el mirat şi tânărul repetă aceeași exclamaţie faţă de el, apoi se duse şi luând un castron şi o pereche de beţişoare, îşi scoase din mâncarea de pe masă şi se aşeză pe o margine de scaun, cum se cade să facă un fecior când se aşază pe scaun, de faţă cu părinţii săi.

După ce sfârşiră de mâncat, părintele său îşi turnă puţin ceai în castronul în care avusese orezul, dar foarte puţin, căci el proceda cu cruţare întotdeauna şi după ce sorbi conţinutul, în înghiţituri lungi, întrebă pe feciorul său:

— Ai adus vreo ştire de la unchiul tău?

— Da, am adus, răspunse feciorul, dar nu se poate să-ţi spun despre ce este vorba, şi se uită la fraţii şi surorile lui care se adunaseră împrejurul lor şi se uitau la el, fără să zică nimic, deoarece pentru ei el era om străin, aşa că ascultau cu cea mai mare atenţie la tot ce spunea.

În timpul acesta intră şi maică-sa ca să-şi umple castronul, deoarece ea mânca lacomă şi nu termina decât după ce bărbatul ei era demult plecat, aşa că se uită şi ea la el şi întrebă:

— Mi se pare că ai mai crescut cel puţin cu un lat de mână? Dar cum se poate să umbli într-o haină atât de zdrenţuită ca asta? Unchiul tău nu te îmbracă în haine mai bune? Ce-ţi dă de mâncare de creşti atât de repede? Fără îndoială te hrăneşte numai cu carne şi cu vin.

Tânărul începu din nou să râdă şi-i răspunse:

— Am haine foarte bune, dar de astă dată nu le-am îmbrăcat; cât despre mâncare, noi mâncăm în fiecare zi carne.

Wang Negustorul rămase foarte mirat de vorbele feciorului său şi-l întrebă curios:

— Cum se poate... vasăzică fratele meu îşi hrăneşte soldaţii în fiecare zi cu carne?

Feciorul se grăbi să răspundă:

— Asta nu... dar acuma se pregăteşte de război şi vrea ca soldaţii lui să fie îndrăzneţi şi voinici. Eu însă mănânc în fiecare zi carne, din pricină că nu mă hrănesc de la cazan, ca ceilalţi soldaţi... eu şi credincioşii unchiului meu mâncăm resturile de la masa unchiului şi a soţiei sale.

— Ia spune-mi ceva despre soţia aceasta a lui! Mi se pare foarte ciudat că pe noi nu ne-a poftit la nuntă, zise maică-sa curioasă.

— Dimpotrivă, ne-a poftit, se amestecă Wang Negustorul care se temea că dacă vor începe să vorbească despre aşa ceva, ar fi peste putinţă să sfârşească în curând. Ne-a poftit, dar i-am răspuns că nu ne putem duce. Ne-ar fi costat o grămadă de arginţi, dar afară de asta tu ai fi avut nevoie de haine noi şi de o mulţime de lucruri, dacă te-ai fi dus.

— Fireşte… cu un zgârcit ca tine eu nu mai ies din casă niciodată… răspunse femeia, aprinsă şi nemulţumită.

Wang Negustorul îşi drese glasul şi se întoarse spre feciorul sau:

— Haide să plecăm, deoarece nu se poate ca în casa asta să stăm de vorbă în linişte, zise el şi ridicându-se de la masă.

Feri copiii din calea lui şi ieşi, împreună cu feciorul său care-l urma de aproape.

Wang Negustorul apucă înainte, în josul unei străzi înguste, spre o mică ceainărie unde nu se ducea prea adeseori şi se aşeză la o masă într-un colţ mai liniştit. Dar localul era aproape gol, deoarece era tocmai ceasul când consumatorii nu veniseră încă, din pricină că oamenii de la ţară, care-şi aduseseră marfa la târg, o vânduseră şi se întorseseră acasă, iar cei din oraş nu veniseră încă la obişnuitul sfat de după amiază. Prin urmare aci fu locul unde feciorul lui Wang Negustorul spuse tatălui său însărcinarea cu care venise.

Îl ascultă cu toată băgarea de seamă, fără să zică nimic până când sfârşi ce avea de spus şi, după ce sfârşi, se uită la el, fără ca pe obrazul său să se vadă vreo schimbare. Într-o împrejurare când Wang Proprietarul ar fi rămas mirat, ar fi dat ochii peste cap şi s-ar fi jurat în toate chipurile că aşa ceva nu se poate, Wang Negustorul, care fără să fi bănuit nimeni, devenise atât de bogat încât nimic nu i se părea peste putinţă, dacă se întâmpla să stea pe gânduri, stătea numai pentru a-şi face socoteala ce câştig ar putea să-i aducă o astfel de afacere, dacă s-ar hotărî s-o facă. Banii lui erau daţi cu dobândă acolo unde nici cu gândul n-ai fi gândit şi oamenii veneau la el cu tot felul de treburi. Avea bani daţi cu dobândă chiar la templele budiste ai căror preoţi zălogiseră pământul pe care-l aveau, căci acuma poporul nu mai era atât de cuvios cum fusese înainte de asta şi numai femeile, mai ales cele bătrâne, îşi mai aduceau aminte şi de zei, aşa că toate casele de rugăciune începuseră să sărăcească şi nu mai erau în aceeaşi stare de

înflorire ca în vremurile vechi. Wang Negustorul avea bani băgaţi în întreprinderile de navigaţie pe fluvii şi pe mări, avea sume însemnate la căile ferate şi o mare sumă de bani o avea investită într-un lupanar din oraş, deşi el nu se ducea niciodată în acest local, iar fratele său, chiar dacă nu se ducea şi se aşeza la mesele de joc, nici n-ar fi visat că localul acesta elegant care se deschisese abia de un an şi ceva ar putea să fie proprietatea fratelui său. În orice caz aceasta era o afacere care producea destul de bine şi Wang Negustorul cunoştea firea risipitoare şi slabă a oamenilor.

Astfel banii lui se scurgeau spre el prin sute de canale ascunse şi dacă s-ar fi gândit să-i adune pe neaşteptate, sute de oameni ar fi suferit din pricina asta. Cu toate acestea nici astăzi nu mânca nici mai mult, nici mai bine decât înainte de asta; nu se aşeza nici la mesele de joc, cum fac cei care au mai mult decât le trebuie pentru a se îmbrăca şi a se sătura, şi nici feciorii lui nu umblau îmbrăcaţi în mătăsuri, aşa că dacă-l vedeai, şi ştiai cum trăieşte, ar fi fost peste putinţă să bănuieşti că este atât de bogat. Tocmai din pricina asta el se putea gândi la trei mii de puşti străine, fără să se mire deloc, cum ar fi făcut Wang Proprietarul. Dacă s-ar fi întâmplat ca pe aceşti fraţi să-i întâlneşti pe stradă, ţi-ai fi închipuit că Wang Proprietarul este cel mai bogat, din cauză că el cheltuia banul fără nicio milă şi era gras de abia se purta; umbla întotdeauna îmbrăcat în haine de mătase şi satinuri îmblănite şi tot aşa şi copiii săi, afară de cocoşatul care trăia în casa de lut, împreună cu Floare de Păr, şi ajunsese o vârstă de liniştită bărbăţie, în timp ce ai lui îl uitau tot mai mult, cu fiecare zi ce trecea.

Astfel Wang Negustorul se gândi o vreme, fără să zică nimic, pe urmă se întoarse spre feciorul său şi întrebă:

— Fratele meu nu ţi-a pomenit de chezăşia pe care ar putea să mi-o dea, pentru banii de care voi avea nevoie ca să cumpăr puştile acestea? Va trebui să-mi dea o bună chezăşie, mai ales că negoţul cu arme este o faptă oprită de lege.

Tânărul se grăbi să răspundă:

— Uite ce-a zis unchiul: „Spune fratelui meu să ţină zălog tot pământul ce a mai rămas nevândut din partea mea de moştenire, dacă se va întâmpla să nu aibă încredere în mine că-i voi plăti îndată ce voi începe să adun birurile ce mi se cuvin. Toate veniturile acestei regiuni sunt astăzi în mâna mea, dar nu se poate să cheltuiesc dintr-odată o sumă atât de mare de bani, fără ca oamenii mei să sufere.”

— Eu nu mai am nevoie de pământ, declară Wang Negustorul îngândurat. Afară de asta anul acesta a fost foarte greu, aş putea spune că a fost aproape un an de foamete, şi pământul e foarte ieftin.

Tânărul se uită la părintele său cu ochii aprinşi şi-i răspunse foarte serios:

— Tată, trebuie să ştii că unchiul meu este un om cu adevărat foarte mare. Ar trebui să vezi cum se teme toată lumea de el. Dar în acelaşi timp este un om foarte cumsecade şi niciodată nu ucide numai din plăcerea de a ucide. Până şi dregătorul provinciei se teme de el. Dar el nu se teme de nimeni şi de nimic... aşa să ştii, căci cine altul afară de el ar fi îndrăznit să se căsătorească cu o femeie despre care toată lumea spune că este vulpe. Dacă vei hotărî să-i trimiţi puştile acestea, atunci fapta ta va fi pentru el putere mai mare decât a avut înainte de asta.

Cuvintele spuse de un fecior nu pot mişca prea din cale afară pe un părinte, dar cu toate acestea în ceea ce spunea era şi un sâmbure de adevăr, iar amănuntul care făcu pe Wang Negustorul să încline în partea fratelui său, fu tocmai faptul că-şi făcu socoteala profitului ce ar însemna pentru el, dacă ar avea un frate, care să fie un puternic comandant de armate. Dacă s-ar întâmpla să izbucnească un mare război, cum ar fi cel despre care s-a vorbit mereu în anii din urmă şi dacă războiul s-ar apropia de regiunea aceasta – căci cine ţi-ar putea spune în ce parte apucă pârjolul unui război – averea lui şi bunurile ce le avea, puteau fi confiscate şi prădate, dacă nu de soldaţii duşmani, atunci de populaţia săracă şi nelegiuită. Toate gândurile acestea şi le făcea din pricină că averea lui Wang Negustorul nu mai era reprezentată acuma de proprietăţile lui rurale, deoarece ţarina pe care o avea, nu însemna nimic alături de casele şi prăvăliile ce le avea în oraş şi în afacerea lui de împrumuturi. Ori astfel de avere poate fi prădată cât ai bate din palme, într-o vreme când lumea este pornită pe jaf, şi nimic nu-i mai poate sta împotrivă, aşa că un om bogat poate sărăci în câteva zile, dacă se întâmplă să nu aibă vreo putere ascunsă care să-l ocrotească şi să-l apere la un caz de mare ananghie ce ar putea cădea asupra lui, când nici cu gândul nu gândeşte.

Astfel îşi dădu cu socoteala că puştile acestea ar putea să fie şi pentru el un fel de apărare la nevoie, şi stătu de se mai gândi o vreme cum le-ar putea cumpăra şi cum le-ar putea trece hotarul, fără să prindă nimeni de veste. Negoţul acesta se putea face destul

de uşor, căci acum avea două corăbii ale lui cu care transporta orez într-o ţară vecină. Legea oprea exportul de orez pe astfel de căi, tocmai din pricina asta transportul se făcea în mare taină, dar aducea câştiguri bune, aşa că putea plăti mită, deoarece funcţionarii se lăsau uşor năimiţi şi dacă le plăteai, treceau cu vederea aceste două corăbii pe care le alesese anume să fie cât mai mici. În schimb, slujbaşii aceştia se răcoreau, aplicând legea cu toată severitatea când era vorba de corăbii străine sau de corăbii mai mari care lor nu le aduceau niciun fel de câştig.

Wang Negustorul se gândi la aceste două corăbii ale lui care se întorceau uneori goale din ţara aceea străină, sau numai pe jumătate încărcate cu bumbac şi tot felul de mărfuri străine şi-şi zise că-i va fi destul de uşor ca armele cu pricina să le ascundă printre mărfurile acestea, iar dacă se va întâmpla să fie prins, va plăti mită în dreapta şi în stânga, iar comandanţilor care conduceau vasele le va da şi lor ceva, ca să nu sufle nimic, aşa că în orice caz dintr-o astfel de afacere nu se putea decât să câştige. Prin urmare afacerea se putea face. Se uită împrejur şi constată că nu se găseşte nimeni prin apropierea lor şi niciun funcţionar de-al Statului, apoi se adresă feciorului său, vorbindu-i cu dinţii încleştaţi, fără să mişte buzele şi în şoaptă:

— Cred că aş putea aduce puştile trebuincioase, transportându-le până la ţărmul mării şi de aci chiar până la staţia de cale ferată cea mai apropiată de fratele meu, dar cum aş putea să i le dau în primire la o depărtare de o zi şi mai bine, într-o regiune unde nu se găseşte decât drum de răzoare şi niciun fel de mijloc de transport decât cu spinarea sau cel mult călare?

În această privinţă Wang Tigrul nu spusese nepotului său nicio vorbă, aşa că acesta începu să se scarpine în cap şi să se uite prosteşte la părintele său, ca apoi să-i răspundă:

— Va trebui să plec şi să-l întreb şi despre asta.

Wang Negustorul adăugă:

— Spune-i că voi ascunde puştile între alte mărfuri, şi toate baloturile vor fi însemnate şi i le voi lăsa într-un loc anume, de unde va trebui să vină să şi le ridice singur.

Cu vorbele acestea tânărul se întoarse la unchiul său şi se urni la drum, chiar de a doua zi. În noaptea aceea însă dormi în casa părintească şi maică-sa îi pregăti o mâncare bună care-i plăcea: o lipie de grâu, cu carne de porc pe dinăuntru şi o căciulie de usturoi. Mâncă până se sătură, iar ce mai rămase băgă în sân, ca să aibă şi

pentru drum. În zorii zilei încălecă pe măgăruşul său şi făcu calea întoarsă, îndreptându-se din nou spre curţile lui Wang Tigrul.

Capitolul XIX

Luna următoare însă se întâmplă ceva atât de neaşteptat, încât Wang Tigrul în cerbicia lui n-ar fi crezut că se poate, dacă s-ar fi întâmplat să vină cineva să-i spună. Când se răspândi vestea că ţara este despărţită în două şi comandanţii armatelor se pregătesc de luptă, frigurile războiului cuprinseră toată regiunea. În mijlocul acestei atmosfere de nelinişte zvâcniră în toate părţile spiritele nemulţumirii, aşa că oamenii care nu aveau ce face sau cei cărora nu le plăcea să lucreze şi cei care erau dornici de aventură, feciori care nu se înţelegeau cu părinţii, cei din speluncile de joc care nu mai aveau ce juca şi toţi nemulţumiţii îşi făcură apariţia, încercând să se folosească de acest prilej, încredinţaţi că vor reuşi să facă şi ei ceva.

Chiar în regiunea pe care Wang Tigrul o stăpânea acuma în numele bătrânului judecător, nemulţumiţii aceştia se adunară în bande şi-şi luară numele Turbanele Galbene, din pricină că în jurul capului purtau o fâşie de pânză galbenă, ca pe urmă să înceapă să prade. La început prădăciunile acestea fură neînsemnate, căci tâlharii se mulţumiseră să ceară de mâncare câte unui ţăran, când se întâmpla să fie în trecere prin partea locului, sau intrau în câte un han unde mâncau şi beau fără să plătească, sau plăteau numai o parte din ce consumaseră, dar erau atât de fioroşi şi de porniţi, încât hangiul nu îndrăznea să spună nimic şi încerca din toate puterile să se împace cu paguba avută.

Dar banda Turbanelor Galbene devenea tot mai îndrăzneaţă, pe măsură ce creştea numărul membrilor ei care începură să râvnească arme, deoarece banda lor nu avea decât armele soldaţilor fugari care se găseau printre ei. Prin urmare îndrăzneala lor deveni şi mai mare, căci trăiau în mijlocul populaţiei de la ţară, ascunşi prin sate şi cătune, fără să îndrăznească să se apropie de oraşele mai mari sau de cetăţi. În cele din urmă câţiva plugari mai îndrăzneţi veniră cu jalba la Wang Tigrul şi-i spuseră că tâlharii au început să devină din ce în ce tot mai neînfrânaţi, de vreme ce nu se găseşte nimeni ca să-i împiedece în fărădelegile lor; uneori se întâmplă să cadă în casa câte unui biet om în prag de noapte şi dacă nu găsesc ceea ce caută, omoară pe toţi cei din casă şi

pleacă, fără să se teamă de urmarea nelegiuirii lor. Dar lui Wang Tigrul nu-i venea să creadă ceea ce spuneau oamenii aceştia, deoarece după ce trimise iscoade ca să vadă ce este, aceştia nimeriră la oameni slabi de înger care tăgăduiră tot ce ştiau, prin urmare nu luă nicio măsură de prevedere, judecând toată afacerea asta cu uşurinţă, mai ales că acuma se pregătea pentru marele război la care trebuia să ia parte şi el în ziua când va hotărî de ce parte va trece.

Dar veniră căldurile verii care erau acum în toi şi multe armate începură să coboare spre miazăzi, iar dintre soldaţii acestor armate trecură destui fugari care se însoţiră cu bandele tâlharilor, aşa că aceştia sporiră nu numai în număr ci şi în îndrăzneală. În acest anotimp trestia de sorghum din regiune era foarte înaltă, aşa că tâlharii se puteau ascunde prin holde fără nicio teamă şi oamenii nu mai îndrăzneau să facă drumuri mai lungi, decât atunci când se adunau în grupuri destul de mari.

Acum fie că Wang Tigrul ar fi crezut sau n-ar fi crezut ce se întâmplă în apropierea lui, căci în oarecare măsură hotărârile ce le lua depindeau şi de oamenii lui şi trebuia să creadă ce spun iscoadele şi credincioşii săi, care la rândul lor, îl lăudau şi spuneau despre el că nu se găseşte nimeni care să-i stea împotrivă, destul că într-o bună zi, de la ţară veniră doi plugari, doi fraţi şi aduseră cu ei o desagă de pânză de cânepă. Nu vrură s-o deschidă în faţa nimănui, ca să vadă ce este într-însa, ci spuneau sus şi tare:

— Aceasta este pentru general!

Crezând că au adus vreun dar pentru Wang Tigrul, străjerii îi lăsară să intre în curte şi de aci se duseră în sala de judecată, unde găsiră pe Wang Tigrul, căci era tocmai ceasul când el se găsea în şedinţă. Când se arătară în faţa lui, cei doi fraţi se bătură cu frunţile de pământ, aşa cum se cuvenea, şi fără să mai zică nimic, deschiseră desaga de cânepă şi scoaseră dintr-însa două perechi de mâini; o pereche erau mâinile unei femei foarte bătrâne, uscate şi bătucite de muncă, cu pielea scorojită şi uscată; cealaltă pereche erau mâinile unui moşneag, cu palmele bătucite de coarnele plugului. Mâinile acestea fraţii le scoaseră din desagă, ţinându-le de ciompeiele pe care sângele era negru şi închegat. Pe urmă cel mai în vârstă dintre ei, un bărbat foarte serios şi întunecat, cam de vârstă mijlocie, cu obrazul colţuros dar deschis, declară:

— Acestea sunt mâinile bătrânilor noştri părinţi care au murit. Acum două zile, tâlharii s-au arătat în cătunul nostru şi când

părintele meu a strigat că nu are nimic să le dea, i-au tăiat mâinile, iar când maica noastră care era femeie cumsecade a început să-i blesteme, i le-au tăiat şi pe ale ei. Noi, fraţii amândoi, eram la lucru în ţarină dar femeile noastre au reuşit să scape cu fuga şi au venit, strigând înspăimântate, aşa că ne-am repezit cu furcile în mână. Dar tâlharii plecaseră, căci nu era o bandă prea mare, ci vreo opt sau zece inşi, iar părinţii noştri prea bătrâni ca să se poată apăra. Cu toate acestea oamenii din sat n-au îndrăznit să sară într-ajutorul lor, de teamă să nu sufere şi ei mai târziu din pricina răzbunării tâlharilor. Stăpâne, noi ţi-am plătit dreptul dumitale şi-ţi plătim un bir destul de greu peste ceea ce se cuvine să plătim Statului; plătim biruri pentru holde, pentru sare şi pentru toate mărfurile ce le vindem şi cumpărăm, ca să ne aperi de nelegiuiţii aceştia. Ce ai de gând să faci cu noi?

Şi amândoi ridicară în faţa lui mâinile însângerate şi înţepenite ale părinţilor lor schingiuiţi.

Wang Tigrul nu se supără, cum s-ar fi supărat oricare altul în locul lui când auzi vorbele lor pline de îndrăzneală. Nu, ci rămase mirat şi se supără adânc, nu pentru că oamenii aceştia îndrăzniseră să vină la el, ci pentru că aşa ceva se putea întâmpla tocmai într-o regiune stăpânită de el. Strigă să vină căpeteniile oastei şi oamenii veniră unul câte unul, aşa cum îi puteau găsi cei trimişi după ei, până când se adunară în sala de şedinţe, aproape vreo cincizeci de inşi.

Wang Tigrul se ridică el însuşi în picioare şi luând mâinile care stăteau înţepenite pe lespezile reci, le ţinu în faţa lor şi le spuse

— Acestea sunt mâinile unor plugari de omenie care au fost călcaţi şi jefuiţi de tâlhari în timpul zilei, pe când feciorii lor lucrau în ţarină. Care dintre voi va pleca cel dintâi împotriva lor?

Căpeteniile se uitară la mâinile din faţa lor şi vederea acestora le răscoli sângele şi se simţiră şi mai porniţi, gândindu-se că tâlharii îndrăznesc să hărăciuiască tocmai regiunile pe care le stăpâneau ei, aşa că începură să murmure unul după altul:

— Cum se poate aşa ceva să se întâmple într-o regiune unde noi suntem stăpâni? Cum se poate ca nelegiuiţii aceştia să îndrăznească tocmai în pământul stăpânit de noi să facă astfel de crime? Pe urmă strigară cu toţii într-un glas: Să pornim numaidecât împotriva lor!

Wang Tigrul se întoarse spre cei doi fraţi şi le spuse:

— Întoarceţi-vă în pace şi cu toată încrederea la căminele

voastre. Mâine toţi oamenii aceştia ai mei vor ieşi de aici şi nu mă voi odihni până în ziua când voi afla cine este căpetenia tâlharilor, aşa că voi face lui ceea ce am făcut şi Leopardului.

Cel mai tânăr dintre fraţi se uită la el şi răspunse:

— Prea milostive, eu cred că tâlharii nu au niciun fel de căpetenie, căci rătăcesc în bande mici, despărţite una de alta şi între ei nu este altă legătură decât de nume, deoarece sunt în căutarea unui bărbat care să fie destul de puternic, pentru a-i aduna într-o singură bandă.

— Dacă acesta este adevărul, răspunse Wang Tigrul, atunci va fi cu atât mai uşor să-i risipim.

— Dar nu va fi uşor să-i puteţi stârpi, adăugă fratele cel mai vârstă, cu îndrăzneală.

Cei doi fraţi rămaseră nemişcaţi în faţa lui, ca şi când ar mai fi avut ceva de spus, dar nu ştiau cum să înceapă, iar după ce se supără în sinea lui, din pricină că-i vedea că nu pleacă, Wang Tigrul înţelese că oamenii aceştia nu aveau încredere în el, aşa că se răsti la ei:

— Poate vă îndoiţi de mine că aş fi destul de puternic, dar aduceţi-vă aminte că eu am ucis Leopardul, care a fost om vestit în vremea lui şi a trăit douăzeci de ani pe spinarea voastră!

Cei doi fraţi se uitară unul la altul, pe urmă cel mai bătrân înghiţi în sec şi suflă cu sfială:

— Prea milostive, nu este vorba de aşa ceva. Dar am avea să-ţi spunem ceva între patru ochi.

Wang Tigrul se întoarse spre căpeteniile care erau tot în sală şi le porunci să plece şi să pregătească oamenii. După ce ieşiră cu toţii, afară de unul sau doi pe care Wang Tigrul îi ţinea întotdeauna în apropierea sa, cel mai mare dintre fraţi căzu cu faţa la pământ şi se bătu cu fruntea de lespezi, apoi adăugă:

— Prea milostive, te rugăm să nu te superi din cale afară. Noi suntem oameni săraci şi când se întâmplă să-ţi cerem ajutorul înseamnă că n-avem încotro, dar de plătit noi n-avem ce-ţi plăti pentru că ne-ai ajutat.

Wang Tigrul îi răspunse mirat:

— Ce fel de vorbă este aceasta? Eu nu cer răsplată, când se întâmplă să-mi cereţi ceva ce sunt în stare să fac.

Omul răspunse cu sfială:

— Astăzi, când am plecat din sat, toţi fraţii noştri de acolo au încercat să ne oprească, deoarece spuneau că dacă vom aduce

soldaţi, aceştia vor fi şi mai răi decât tâlharii, căci ei cer de toate celea, ori noi suntem oameni săraci care trebuie să muncească, pentru ca să aibă ce mânca. Tâlharii vin şi pleacă, dar soldaţii întârzie, trăiesc în casele noastre şi se leagă de fetele din casă şi ne prăpădesc toate proviziile adunate pentru iarnă, dar nimeni nu le poate sta împotrivă, deoarece sunt oameni înarmaţi. Prea milostive, dacă şi soldaţii ce vor veni, se vor purta tot aşa, atunci e mai bine să nu trimiţi pe nimeni, căci vom suferi fără cârtire ceea ce ne va fi dat să suferim.

Wang Tigrul era om de omenie în sufletul lui şi când auzi vorbele acestea se înfurie şi se ridică în picioare, apoi chemă căpeteniile să intre din nou în sală, şi după ce se adunară, intrând în grupuri de câte doi şi trei inşi, se întunecă la faţă şi se încruntă, apoi răcni la ei din toate puterile:

— Regiunea aceasta pe care o stăpânesc eu, este destul de mică, aşa că oamenii ce vor pleca acuma, se pot întoarce cel mult peste trei zile, prin urmare aşa vor face! Fiecare om care va pleca, se va întoarce peste trei zile în tabără, iar dacă se va întâmpla ca vreunul dintre ei să intre în casa vreunui ţăran şi să ceară găzduire, pe acesta îl voi ucide! Dacă vor reuşi să prindă tâlharii şi să-i stârpească, pe toţi îi voi răsplăti cu arginţi, cu mâncare şi băutură, căci eu nu sunt căpetenie de tâlhari şi nici nu ocrotesc tâlhari în arealul curţilor mele!

Spunând aceste cuvinte se uită la căpeteniile adunate împrejurul său atât de crunt, încât toţi se grăbiră să-i răspundă că aşa vor face.

După această înţelegere Wang Tigrul spuse celor doi fraţi să se întoarcă acasă şi aceştia luară mâinile şi le băgară din nou în desaga de pânză de cânepă, ca să le ducă şi să le îngroape împreună cu trupul părinţilor lor, apoi se întoarseră în satul lor, ducând făgăduiala pe care le-o făcuse Wang Tigrul.

Dar după ce plecară oamenii, Wang Tigrul stătu şi se gândi şi-i păru rău de făgăduiala făcută într-o clipă de înduioşare, căci începu să-şi dea seama că el nu are nici oameni, nici arme de pierdut într-o încăierare cu bandele de tâlhari. Bănuia de asemenea că şi în armata lui, ca în orice armată, trebuie să fie şi unii care tânjesc să-şi găsească un comandant mai bun, ori toţi aceştia ar putea să se simtă ispitiţi să treacă de partea tâlharilor şi odată trecuţi, vor lua şi armele cu ei. Prin urmare stătu şi se gândi, ca apoi să recunoască fără înconjur, că prea s-a lăsat înduioşat de vorbele celor doi fraţi.

Stând aşa în odaie, veni un crainic care aducea o scrisoare de la fratele său Wang Negustorul. Wang Tigrul rupse plicul scrisorii şi începu s-o citească. Fratele său îi spunea pe departe şi cu vorbe meşteşugite că armele pe care le-a cerut au sosit şi că le va duce într-un loc anume, într-o anumită zi şi că sunt ascunse în sacii cu grâul pe care-l va aduce să-l macine în morile din partea de miazănoapte.

Wang Tigrul se găsea acuma în mare încurcătură; deoarece armele trebuiau aduse numaidecât, fie într-un fel fie într-altul, iar acuma oamenii lui începuseră să se împrăştie în toată regiunea, pentru a căuta bandele de tâlhari. Stătu câtăva vreme şi începu să se frământe, dar puţin după aceea văzu că intră femeia care lui îi era dragă. Părea neobişnuit de blândă şi de moleşită în timpul mersului, căci era tocmai miezul unei zile de vară şi nu era îmbrăcată decât într-o tunică albă de mătase şi pantaloni. Gulerul tunicii şi-l descheiase, aşa că i se vedea gâtul rotund şi catifelat, mult mai palid decât obrazul.

Cu toată supărarea şi necazurile lui, Wang Tigrul rămase cu privirea îndreptată spre ea, fără să facă nicio mişcare, apoi încercă să-şi stăpânească toate gândurile şi se simţi îndemnat să întindă braţul spre gâtul ei alb şi s-o mângâie, aşa că aşteptă să se apropie. Femeia se apropie şi proptindu-se de masă, se uită la scrisoarea pe care el o ţinea în mână şi întrebă:

— Ai primit vreo veste rea de arăţi atât de negru şi întunecat? Pe urmă tăcu şi începu să râdă încetişor şi cu glasul ascuţit: Cred că nu eşti supărat din pricina mea, căci mi-ar fi teamă că mă vei ucide, când te văd că te uiţi atât de întunecat, ca acuma.

Wang Tigrul îi întinse scrisoarea, fără să răspundă nimic şi rămase cu privirile îndreptate spre gâtul palid şi linia şerpuită a bustului ei acoperit de tunică. Ajunsese atât de departe în legăturile dintre el şi femeia aceasta, încât deşi trecuse puţină vreme de la căsătoria lor, astăzi îi spunea toate păsurile lui. Luă scrisoarea şi începu să o citească, mişcând puţin buzele, iar el se simţi foarte mândru, văzând-o cum stă plecată şi că poate s-o descifreze. Părul femeii era acuma pieptănat şi netezit, iar la spate era prins într-o plasă subţire de panglică de mătase, iar în urechi purta cercei de aur.

După ce citi scrisoarea, o băgă în plic şi o puse pe marginea mesei, iar Wang Tigrul se uită la mişcările mâinilor ei mici şi îndemânatice, apoi declară:

— Nu ştiu cum voi putea aduce sacii aceia de grâne? Dar va trebui să-i aduc, fie cu sila, fie cu vicleşugul.

— N-ar fi o treabă prea grea, răspunse femeia cu glasul liniştit. Atât cu vicleşugul cât şi cu sila e foarte uşor. Eu mi-am şi făcut un plan, în vremea cât am citit scrisoarea. Va trebui să trimiţi un grup de soldaţi, ca şi când ar fi o bandă de tâlhari dintre cei despre care astăzi vorbeşte toată lumea; trimişii tăi vor fura sacii de grâu, ca şi când i-ar fura pentru ei, aşa că nimeni nu va bănui că tu ai vreo legătură cu afacerea asta.

Wang Tigrul începu să râdă domolit, căci planul i se păru foarte înţelept, şi o trase spre el, căci erau numai singuri în odaie, deoarece străjerii ieşeau întotdeauna, când se întâmpla să vină femeia, şi simţindu-i trupul fraged în mâinile lui voinice, îi spuse mulţumit:

— Nu se poate să fi existat până acuma vreo femeie atât de înţeleaptă ca tine! Binecuvântată fie ziua aceea când am ucis pe Leopard!

După ce se sătură de ea, ieşi din odaie şi chemă Eretele la sine şi-i spuse:

— Puştile de care am nevoie au sosit şi se găsesc într-un loc cam la patruzeci şi cinci de kilometri departe de aici, acolo unde se încrucişează drumurile spre miazănoapte. Sunt ascunse în saci de grâu, ca şi când ar trebui transportaţi la morile ce se găsesc mai sus de noi. Ia cu tine cinci sute de oameni înarmaţi, dar vă veţi îmbrăca în haine de care poartă bandele de tâlhari şi după ce vă veţi apropia, puneţi mâna pe saci şi prefaceţi-vă că vă retrageţi spre vreo ascunzătoare. Ia cu tine cotige şi catâri care să aştepte gata şi să-mi aduci sacii cu grâu cu tot şi ce se mai găseşte aci, în curte.

Eretele era om deştept şi avea mare încredere în vicleşugul şi priceperea sa, dar Înjunghie Porc avea încredere în cei doi pumni ai lui, mari cât maiele şi în îndemânarea mâinilor sale, aşa că rămase încântat de ceea ce se pregătea şi se ploconi adânc în faţa comandantului. Wang Tigrul adăugă:

— După ce armele vor ajunge aci la mine, fiţi încredinţaţi că fiecare dintre voi îşi va primi răsplata şi fiecare ostaş va fi răsplătit după fapta pe care a făcut-o.

Oamenii lui plecară şi Wang Tigrul se întoarse în odaia să. Femeia plecase, dar el se aşeză în jeţul sculptat care în partea de jos era făcut din trestie împletită, ca să ţină răcoare şi după ce-şi

desfăcu brâul şi se descheie la gât, căci era o căldură cumplită, începu să se gândească la gâtul soţiei sale şi la linia şerpuită a sânilor ei, mirându-se cum se poate ca trupul ei să fie atât de catifelat şi cu pielea atât de fină.

Dar nu băgă de seamă că scrisoarea trimisă de fratele său, dispăruse de pe masă, căci soţia lui o luase numaidecât şi o băgase atât de adânc în sân, încât nici mâna lui însăşi nu ar mai fi putut ajunge la ea.

În aceeaşi seară, după ce Eretele plecase de câteva ceasuri, Wang Tigrul începu să se plimbe înainte de a se duce la culcare şi trecând prin curte, se apropie de o poartă lăturalnică ce da într-o stradă, dar strada aceasta era mică şi numai rareori se întâmpla să treacă cineva pe acolo, dar şi atunci în timpul zilei. Trecând prin faţa porţii auzi ţârâitul unui greiere. La început nu-i dădu nicio atenţie, căci se gândea la altceva. Greierele însă ţârâia mereu şi în cele din urmă îşi dădu seama că nu este anotimpul când ar putea să cânte greieri, aşa că mai mult din curiozitate se uită să-l vadă unde stă ascuns. Sunetul se auzea de la poartă şi când se uită mai de aproape, băgă de seamă o mogâldeaţă care sta ghemuită în mijlocul întunericului. Scoase sabia şi cât ai clipi răsări lângă cel care sta ascuns, dar văzu că spre el se ridică chipul palid şi ciupit de vărsat al nepotului său care suflă cu mare sfială:

— Să nu faci niciun zgomot, unchiule şi nici să nu spui soţiei tale că eu sunt aici. Când vei putea ieşi din curte, vino până în uliţă, căci eu te voi aştepta la prima încrucişare a drumurilor. Vreau să-ţi spun ceva ce nu suferă niciun fel de întârziere.

Tânărul dispăru ca o umbră, dar Wang Tigrul nu vru să mai aştepte şi cum era singur, se luă numaidecât după el, aşa că ajunse cel dintâi la locul de întâlnire. Văzu pe nepotul său că se furişează în lungul pereţilor şi-l întrebă cuprins de mirare:

— Ce-i cu tine, de te târăşti ca un câine bătut?

Ciupitul îi răspunse în şoaptă:

— Sâât... am fost trimis într-un loc care este departe de aici – s-ar putea ca soţia ta să afle că sunt prin apropiere, căci e femeie deşteaptă şi nu se ştie pe cine a pus ca să mă urmărească – mi-a spus că mă va ucide, dacă voi sufla ceva despre afacerea asta şi nu e întâia oară, când se întâmplă să mă ameninţe.

Auzind vorbele lui, Wang Tigrul rămase atât de mirat, încât nu fu în stare să răspundă nimic. Întinse mâna după nepotul său şi-l ridică la o palmă de la pământ, apoi intră cu el pe o hudiţă

întunecoasă şi-i porunci să vorbească. Ciupitul se apropie de urechea unchiului său şi începu să-i spună:

— Soţia ta m-a trimis cu scrisoarea asta la cineva, dar nu ştiu la cine, căci n-am deschis-o. M-a întrebat dacă ştiu carte şi i-am răspuns că nu ştiu, cum aş putea eu să ştiu, fiind născut la ţară, aşa că mi-a dat această scrisoare s-o duc unui om care mă va aştepta noaptea aceasta într-o ceainărie din partea de miazănoapte a oraşului şi mi-a mai dat şi un ban de argint pentru osteneală.

Băgă mâna în sân şi scoase scrisoarea, iar Wang Tigrul întinse mâna după ea şi i-o luă, fără să scoată o vorbă. Nu zise nimic, ci apucă în josul hudiţei spre prăvălia unui moşneag care vindea apă fierbinte şi aci la lumina tremurată a unui opaiţ ce atârna din perete, rupse plicul şi o citi. Wang Tigrul îşi dădu numaidecât seamă că aci era vorba de o uneltire. Femeia – însăşi soţia lui – dăduse cuiva de ştire despre sosirea armelor lui. Se vedea limpede că ea se întâlnise cu cineva şi stătuse cu el de vorbă, iar scrisoarea aceasta era ultima ei poruncă.

Iată ce scria:

„După ce veţi fi în stăpânirea armelor şi vă veţi aduna cu toţii, voi veni şi eu”.

Citind cuvintele acestea, lui Wang Tigrul i se păru ca cineva i-a smuls pământul de sub picioare şi cerul se prăvale asupra lui ca să-l strivească. Pe femeia aceasta el o iubise din tot sufletul şi nici prin minte nu i-ar fi trecut că ar fi în stare să-l vândă. Îşi uitase cu totul de vorbele credinciosului său cel cu buza de iepure şi nici nu băgase de seama că zilele din urmă umblase cu privirile plecate în pământ, căci pe soţia lui o iubea atât de mult, încât nu mai avea decât o singură preocupare şi aceasta era ca femeia sa să-i nască un fecior. O întreba mereu, în fiecare zi, cu ardoare nemolcomită, nu cumva a rămas însărcinată. Îi era atât de dragă, încât ar fi fost peste putinţă să-şi închipuie că sufletul soţiei sale este înveninat de ură. Chiar în clipa aceasta el aştepta ca pe pirostrii noaptea lor de dragoste ce trebuie să urmeze.

Acum însă rămase încredinţat că femeia aceasta nu l-a iubit niciodată. Era în stare să unelteasc㠎mpotriva lui, tocmai acuma când el aştepta întoarcerea sorţilor războiului pentru a face un uriaş pas înainte. Femeia aceasta uneltea şi totuşi sta întinsă toată noaptea alături de el în aşternut şi răspundea mâhnită la întrebările

ce i le punea în legătură cu viitorul lor fiu. Se simţi cuprins de o furie atât de năprasnică, încât i se păru că nu mai poate nici să răsufle. Furia oarbă şi neagră îi cutremura fiinţa atât de cumplit, încât nu se mai putea stăpâni. Bătăile inimii şi le auzea vâjâindu-i în urechi, ochii i se injectară de sânge şi sprâncenele îi erau atât de încruntate, încât simţi o durere în frunte.

Nepotul său îl urmase şi se oprise în umbra din faţa uşii. Dar Wang Tigrul îl dădu la o parte, fără să-i spună nimic şi fără să-şi dea seama că pe nepotul său îl trântise fără nicio milă pe pietrele ascuţite ale pavajului.

Intră în curte parcă ar fi alergat gonit de vânturi turbate, şi în mers scoase sabia din teacă, sabia fină de oţel a Leopardului, apoi o şterse de pulpana hainei.

Se duse de-a dreptul în odaia unde femeia sta întinsă pe patul împrejurul căruia nu trăsese perdelele din pricina căldurii. Luna plină trecuse streaşina zidurilor curţii şi o lumina din plin. Era complet despuiată şi cum dormea cu mâinile întinse, o mână îi atârna pe marginea patului, cu degetele pe jumătate strânse.

Wang Tigrul însă nu mai avea vreme de pierdut. Deşi o văzu cât este de frumoasă şi albă ca o statuie de alabastru în lumina lunii, şi simţea că în adâncul fiinţei lui în această clipă scurmă o durere mai cumplită decât chinurile morţii, totuşi nu mai întârzie nicio clipă. Aducându-şi aminte cum îl înşelase şi cum era gata să-l vândă, ridică sabia şi i-o înfipse în gâtul alb, întins pe pernă, fără să-i tremure mâna. O răsuci o dată în rană, pe urmă o scoase şi o şterse de păturile de mătase ale aşternutului.

Femeii îi scăpă de pe buze un singur horcăit, care se stinse înecat în sânge, aşa că nu o înţelese ce vrea să-i spună; nu făcu nicio mişcare, decât în clipa când tăişul sabiei îi pătrunse în gât, braţele şi picioarele îi tresăriră şi se întinseră, apoi deschise ochii şi muri.

Dar Wang Tigrul nu avea vreme să stea şi să se gândească la fapta lui. Ieşi în curte şi strigă oamenii care se adunară grămadă împrejurul său ca să-i asculte poruncile răstite ce i se repezeau din adâncul clocotind de ură al fiinţei lui. Trebuia să plece fără întârziere într-ajutorul Eretelui şi să încerce să pună mâna pe arme înainte de a ajunge tâlharii la ele. Luă cu el toţi oamenii ce mai rămăseseră în curţi, afară de două sute de inşi pe care-i lăsă în seama credinciosului său cu buza de iepure, iar pe ceilalţi îi luă cu el.

Când să iasă pe poartă, văzu pe bătrânul străjer care tocmai atunci se ridicase din aşternut şi începuse să caşte, uitându-se mirat la învălmăşeala ce o vedea prin curte. Wang Tigrul strânse dârlogii calului şi strigă, întorcându-se spre el:

— În odaia mea de dormit a rămas ceva! Du-te şi curăţă ce vei găsi; stârvul aruncă-l în vreun şanţ sau într-o baltă. Ai grijă să fie totul în ordine, înainte de întoarcerea mea!

Pe urmă dădu drumul calului şi apucă în faţa oamenilor, ţinându-se drept şi mândru în şa, dar cu sufletul sfâşiat de durere. I se părea că simte cum îi sângeră inima, fără să vadă nimeni şi auzea sângele picurând încet şi umplându-i pieptul, dar oricât s-ar fi străduit să-şi domolească para supărării ce-l ardea, auzea totuşi sângele cum picura încet şi stăruitor, scurmând dureros în adâncul fiinţei lui. Se zbuciuma şi gemea, dar nu-l auzea nimeni, deoarece gemetele lui erau acoperite de ropotul copitelor în colbul drumului. Dar nici Wang Tigrul nu-şi dădea seama că geme de durerea ce rodea într-însul, atât era de copleşit de amărăciunea celor întâmplate.

Toată noaptea şi ziua următoare Wang Tigrul bătători regiunea, împreună cu oamenii lui, căutând Eretele, şi soarele dogorea fără milă deasupra lor, căci ziua era liniştită şi nu se simţea nicio adiere de vânt. Dar nu se putea să-şi oprească oamenii în popas, căci focul ce ardea într-însul nu-i da nici lui răgaz, şi pe înserate, după ce ajunse aproape de drumul care făcea legătura între provincia din miazănoapte şi cea din miazăzi, întâlni Eretele care mergea în fruntea pedestraşilor săi. La început nu fu tocmai sigur că cei pe care îi vedea sunt oamenii trimişi de el, deoarece Eretele făcuse aşa cum îi poruncise şi îmbrăcase pe toţi ai lui în haine sărăcăcioase şi în jurul capului îşi legaseră câte o fâşie de pânză, aşa că trebui să aştepte să se mai apropie, pentru a-i recunoaşte.

Dar numaidecât după aceea văzu că sunt oamenii săi şi descălecând de pe cal, se opri la umbra unui curmal din marginea drumului, căci se simţea sfârşit de lupta ce se da într-însul şi aşteptă ca Eretele să se apropie. Dar din ce se apropia, din ce se temea tot mai mult ca nu cumva supărarea lui să se molcomească şi încerca să-şi aducă aminte cu toată durerea, de felul în care fusese înşelat. Dar marea taină a zbuciumului său era faptul că deşi femeia era demult moartă, el totuşi o mai iubea şi acum; deşi se simţea mulţumit că o ucisese, el totuşi o mai dorea din toată puterea fiinţei lui.

Nemulţumirea pricinuită de durerea aceasta îl făcu să devină pământiu la faţă şi după ce Eretele se apropie, Wang Tigrul răcni la el, fără să ridice privirea şi cu ochii ascunşi în dosul sprâncenelor încruntate:

— Haide spune, sunt gata să jur că nu ai ridicat armele!

Dar Eretele era bun de gură şi chipul lui prelung nici nu tresări la vorbele comandantului său, căci era om mândru şi mândria aceasta îl făcea să fie îndrăzneţ, aşa că răspunse, fără obişnuitele vorbe de curtenire:

— De unde era să ştiu eu că tâlharii au aflat înaintea mea despre armele acestea? Se vede că au primit ştirea de la vreo iscoadă, aşa că au plecat după ele înaintea noastră. Ce sunt eu vinovat că ei au aflat despre ele, înainte de a afla eu?

După ce spuse aceste cuvinte, aruncă arma din mână şi încrucişându-şi braţele pe piept, se uită încruntat la generalul său, ca pentru a-i da de ştire că el nu poate fi mazilit, fără să aibă vreo vină.

Wang Tigrul văzu că omul său are dreptate şi se ridică încet din iarba unde se întinsese, apoi se sprijini cu spatele de trunchiul curmalului şi după ce-şi desfăcu centironul, se încinse mai strâns, înainte de a începe să vorbească. Într-un târziu îi răspunse obosit şi cu glasul plin de amărăciune.

— Care va să zică toate armele mele bune s-au pierdut. Va trebui să mă ridic împotriva tâlharilor, ca să le iau înapoi. În sfârşit, dacă trebuie să ne luptăm, ne vom lupta! Spunând aceste cuvinte, se scutură de toropeala ce părea că a pus stăpânire pe el şi continuă mai întărâtat; să plecăm după ei şi să-i strângem cu putere şi de aproape, iar dacă se va întâmpla ca jumătate din voi să moară în lupta aceasta, atunci, veţi fi morţi şi nu vă mai pot ajuta cu nimic! Trebuie să pun cu orice preţ mâna pe puştile mele şi dacă se va întâmpla ca fiecare puşcă să mă coste zece oameni, voi găsi alţi zece pentru fiecare dintre ele şi cred că o puşcă face acest sacrificiu!

După ce spuse aceste cuvinte, încălecă din nou şi strânse dârlogii calului care începu să joace nemulţumit, din pricină că-l lua de la iarba grasă pe care începuse să o pască. Eretele se uita la el şi sta întunecat, fără să se mişte, iar într-un târziu adăugă:

— Ştiu foarte bine unde se ascund tâlharii. S-au adunat în vechiul culcuş, şi pun jurământ că armele noastre sunt la ei. Nu ştiu cine este căpetenia lor, dar ştiu că de câteva zile se frământă fără

încetare şi regiunea n-a mai fost călcată de niciunul dintre ei, căci pesemne pun la cale ceva şi după ce se vor strânge cu toţii, or avea de gând să aleagă pe cineva care să-i conducă.

Wang Tigrul ştia destul de bine cine ar fi trebuit să devină conducătorul lor, dar nu mai zise nimic, ci se mulţumi să poruncească oamenilor săi să se îndrepte spre culcuşul tâlharilor, apoi le spuse:

— Ne vom duce împotriva lor şi veţi începe să trageţi. După ce veţi trage primele focuri asupra lor, voi trimite un om care să stea cu ei de vorbă şi fiecare bărbat care va aduce o puşcă, va putea să intre în rândurile oastei mele. De fiecare puşcă ce veţi găsi şi mi-o veţi aduce, vă voi da câte un ban de argint. Spunând aceste cuvinte, îşi struni din nou calul.

Wang Tigrul se îndreptă a doua oară, trecând potecile cotite din văi şi poalele dealurilor, spre muntele cu două creste, iar oamenii veneau răzleţi pe urma lui. Plugarii ieşiţi la lucrul ţarinei, îşi îndreptau mijlocul şi se uitau după ei, când îi auzeau strigând:

— Am pornit împotriva tâlharilor!

Uneori se întâmpla să le răspundă câte un plugar şi să se lumineze la faţă:

— Bună ispravă!

Dar cei mai mulţi nu răspundeau nimic, ci se uitau nemulţumiţi după soldaţii care călcau în picioare semănăturile, răsadurile de varză şi vrejurile de pepeni, căci ştiau că de la soldaţi nu se pot aştepta la niciun bine şi erau sătui de ei.

Trecu din nou dealurile de la picioarele muntelui cu două creste şi după ce Wang Tigrul ajunse la trecătoarea dintre stânci, descălecă împreună cu toţi ceilalţi care aveau cai. Dar nu se uită la ei şi nu zise nimic, ci începu să urce, cu trupul plecat asupra muntelui, gândindu-se la femeia pe care o omorâse, pe care ajunsese s-o iubească şi o mai iubea chiar acuma, când urca muntele, cu ochii împăienjeniţi de lacrimi, fără să vadă muşchiul stâncilor pe care călca. Dar nu-i părea rău că o ucisese. Deşi o iubea, înţelegea că o femeie care primise zâmbind şi cu chipul luminat pornirea dragostei lui nu se poate să fie credincioasă unui bărbat, decât atunci când e moartă, şi începu să murmure:

„La urma urmei, cred că tot vulpe trebuia să fie!”

În felul acesta urcă muntele cu oamenii după el şi când ajunse aproape de intrarea trecătorii, trimise Eretele împreună cu cincizeci de oameni înainte, ca să vadă ce se întâmplă în ascunzătoare, iar el

se opri sub o streaşină de brazi, căci soarele începuse să dogorească din calea afară de fierbinte. Nu trecu nici vreme de un ceas şi Eretele se întoarse ca să-i dea de ştire, că a înconjurat ascunzătoarea şi a văzut ce-i înăuntru:

— Încă nu sunt gata, căci au început din nou să clădească culcuşul.

— N-ai băgat de seamă, este cineva care să fie mai mare peste ei? întrebă Wang Tigrul.

— N-am văzut pe nimeni, răspunse Eretele. M-am apropiat de ei atât de mult, încât îi puteam auzi ce vorbesc. Sunt oameni noi şi nepricepuţi în tâlhării, căci trecătoarea nici nu este păzită şi oamenii se ceartă între ei, pentru casele care sunt mai puţin dărăpănate.

Ştirile acestea erau destul de bune, aşa că Wang Tigrul ieşi numaidecât în faţa oamenilor şi urcară în fugă drumul până la trecătoare, dar înainte de a ajunge, le porunci să se repeadă cu toţii în culcuşul tâlharilor şi să ucidă cel puţin câte unul de fiecare om, iar după ce-i vor ucide, se vor opri şi vor începe tratativele.

Oamenii se supuseră şi după ce Wang Tigrul se dădu la o parte, trecură în goană pe lângă el şi începură să tragă. Tâlharii cădeau cu grămada, zbătându-se în chinurile morţii, iar alţii rămaseră nemişcaţi, de cum căzură. După toate semnele, ei nu erau încă pregătiţi şi se gândeau numai la casele din culcuş şi la felul în care se vor statornici în ascunzătoarea aceasta, unde se adunaseră între trei până la cinci mii de oameni şi alergau în toate părţile, întocmai ca furnicile într-un muşuroi, aducând bârne, paie pentru acoperişurile caselor şi ridicând ziduri de pământ împrejurul culcuşului. Singurul lor gând de acuma era faima ce şi-o vor crea, după ce toate vor fi gata. Când oamenii lui Wang Tigrul se repeziră asupra lor, scăpară din mâini lucrurile pe care le duceau şi începură să alerge buimaci, aşa că Wang Tigrul îşi dădu seama numaidecât că nu au pe nimeni, care să le spună ce ar trebui să facă şi că nu şi-au ales încă niciun conducător. Pentru prima oară Wang Tigrul simţi o slabă rază de mângâiere încălzindu-i sufletul, căci prevedea cine ar fi trebuit să fie căpetenia acestor oameni şi-şi dădu seama că mai curând sau mai târziu ar fi trebuit să lupte chiar împotriva femeii pe care o iubea, prin urmare era mai bine că o ucisese la vreme.

La gândul acesta simţi cum tresare din nou în sufletul său credinţa în destinul ce-i fusese hărăzit şi întorcându-se spre

oamenii săi, le porunci să se oprească apoi strigă spre grupul tâlharilor care nu fuseseră încă împuşcaţi:

— Eu sunt Wang Tigrul, cel care stăpâneşte această regiune şi nu îngădui bande de tâlhari în apropierea mea! Sunt omul care nu se teme să ucidă şi nu se sperie nici de moarte! Voi ucide pe toţi aceia dintre voi care vor îndrăzni să se însoţească cu alţii împotriva mea! Cu toate acestea veţi şti că sunt şi om milostiv şi voi deschide drum fiecăruia dintre voi care este om cinstit. Mă întorc acuma în lagărul din oraşul meu de reşedinţă. Vreme de trei zile voi primi să slujească sub steagul meu pe oricare dintre voi care va veni cu o puşcă, iar cel care va aduce două puşti va primi şi o răsplată în argint pentru puşca a doua pe care o aduce.

După ce sfârşi ce avea de spus, Wang Tigrul se întoarse spre oamenii săi şi începură să coboare priporul de stânci, dar înainte de a coborî, lăsă câţiva oameni în trecătoare care stătură cu armele gata pentru cazul când vreunul mai îndrăzneţ dintre tâlhari ar începe să tragă după ei. Dar oamenii aceştia erau în realitate foarte neîndemânatici. Căzuseră la înţelegere cu femeia Leopardului şi se duseseră să pună mâna pe armele Tigrului, cu toate că numai foarte puţini dintre ei ştiau cum se mânuieşte o armă, dar şi aceştia nu erau altceva decât soldaţi fugari care nu îndrăzniră să tragă asupra lui Wang Tigrul, căci ştiau că o astfel de faptă ar însemna să tragă tigrul de mustăţi şi să-l facă să se întoarcă asupra lor, ca să-i prăpădească pe toţi.

Muntele fu învăluit de tăcere şi din culcuşul tâlharilor nu se auzea nicio mişcare, aşa că în drumul de întoarcere Wang Tigrul nu auzi decât bătaia vântului sub streaşina de brazi sau câte un ciripit de pasăre între ramuri. Lăsară în urma lor trecătoarea şi ajunseră iarăşi în largul ţarinei, unde oamenii erau ocupaţi cu lucrul. Soldaţii strigau veseli şi mulţumiţi tuturor pe care-i întâlneau în drumul lor:

— Fiţi încredinţaţi că peste trei zile tâlharii din părţile acestea se vor risipi!

Unii dintre oameni erau mulţumiţi şi recunoscători pentru ceea ce se întâmplase, dar cei mai mulţi se stăpâniră şi nu ziseră nimic, deoarece nu puteau şti ce le va cere de aci înainte Wang Tigrul, căci nu li se întâmplase niciodată să audă despre un comandant de oşti care să fi făcut ceva pentru o regiune, fără să ceară oamenilor o răsplată şi asta să preţuiască mai mult decât ceea ce le-a făcut.

După ce Wang Tigrul se întoarse în curţile lui, porunci să se dea fiecărui ostaş o răsplată în bani şi să aducă vin de calitate bună şi

să dea fiecăruia de ajuns, pentru a se putea răcori, fără să se îmbete. Mai porunci pentru ei şi câteva feluri de mâncări cu carne. Pe urmă aşteptă să treacă cele trei zile hotărâte.

Tâlharii începură să apară din toate părţile, scurgându-se unul după altul în oraş, în grupuri de câte doi, cinci, opt şi chiar zece dintr-odată şi fiecare aducea câte o armă. Numai rareori, se întâmpla ca acelaşi om să aducă două puşti, căci dacă reuşise să pună mâna pe mai multe puşti dintr-odată, aducea întotdeauna cu el pe câte un frate mai tânăr, un prieten sau pe câte un cunoscut, deoarece oamenii aceştia duceau mare lipsă, nu aveau nici mâncare de ajuns şi erau foarte mulţumiţi să poată intra în slujba cuiva, ca să fie la adăpost.

Wang Tigrul poruncise ca fiecare om sănătos, dar nu prea bătrân, să fie primit în rândurile armatei, iar pe cei care nu-i primea, îi răsplătea cu o sumă de bani, după ce le lua armele. Dar pe cei primiţi îi îmbrăca şi le dădea destul de bine de mâncare.

După ce trecură cele trei zile hotărâte, mai dădu un soroc de trei zile, pe urmă alte trei zile de milostivire şi oamenii soseau în fiecare zi, până când curţile tribunalului nu-i mai puteau încăpea şi nici cantonamentele de soldaţi, aşa că Wang Tigrul trebui să-i găzduiască şi în casele din oraş. Se întâmpla ca uneori să vină capul câte unei familii care se jeluia că toată casa lui e plină de ostaşi şi familia trebuie să stea înghesuită într-o singură odaie sau cel mult două. Dar când se întâmpla ca cel care venea să fie om tânăr sau trufaş, Wang Tigrul se răstea la el, spunându-i:

— Crezi că ai putea schimba starea în care te găseşti? Mai bine taci şi rabdă. Sau preferi să vină tâlharii, ca să te jefuiască?

Dar dacă cel care venea cu jalba, era om în vârstă, sau dacă se întâmpla să vorbească sfios şi cu bunăcuviinţă, Wang Tigrul îl îmbuna spunându-i şi el câteva vorbe curtenitoare, dăruindu-i câţiva arginţi sau altceva, şi-i spunea:

— Nemulţumirea aceasta nu va fi de lungă durată, căci foarte curând voi pleca la război, împreună cu oamenii mei. Nu se poate ca eu să stau toată viaţa într-o reşedinţă a unei regiuni atât de mici fără să mă mai mişc.

Spunea pretutindeni şi tuturora, dar le spunea cu adâncă amărăciune, când se gândea că el nu mai are soţie şi îşi închipuia că între soldaţii lui sunt şi din cei care au.

— Dacă se va întâmpla ca un ostaş de-al meu să se uite la o femeie oprită pentru el, să ştiţi că acela va muri!

Pe noii veniţi îi găzdui în casele din vecinătate şi se purta foarte sever faţă de ei, dacă întâmpla numai să se uite la o femeie străină, chiar fără să întindă mâna după ea.

Plăti de asemenea fiecărui soldat ceea ce-i făgăduise, deşi era în mare strâmtoare de bani, deoarece intraseră în armata lui aproape patru mii de oameni din banda tâlharilor, iar din cele trei mii de puşti trimise de fratele său, nu reuşise să găsească decât vreo două mii şi ceva, dar cu toate acestea plăti tuturora, ca să fie mulţumiţi. Totuşi prevedea că i-ar fi peste putinţă să continue lungă vreme în felul acesta, decât cel mult dacă va pune un nou bir, căci începuse să ridice şi din rezervele de bani ce le avea, ori asta însemna că într-o bună zi când va fi înfrânt şi va trebui să se retragă şi să stea o vreme ascuns, nu va avea cu ce să-şi hrănească oamenii. Prin urmare Wang Tigrul trebuia să se gândească la un nou bir.

În timpul acesta iscoadele trimise de el, începură să se întoarcă una câte una, căci vara era pe sfârşit şi toţi spuneau acelaşi lucru, anume că generalii din miazăzi au fost respinşi din nou şi că cei din miazănoapte au câştigat şi de astă dată războiul. Wang Tigrul crezu veştile aduse, mai ales că în săptămânile ce trecuseră generalul care comanda armata provincială nu stăruise atât de mult ca înainte de aceea să-şi trimită forţele şi să treacă la lupta de partea lui.

Prin urmare se grăbi să trimită pe nepotul său şi credinciosul cel cu buza de iepure în oraşul de reşedinţă al provinciei, cu o scrisoare foarte curtenitoare, în care spunea că-i pare rău din pricină că a fost reţinut atât de îndelung cu lupta pe care a trebuit să o ducă pentru stârpirea tâlharilor din regiune, dar acuma este gata să plece împreună cu toată armata sa în ajutorul oştilor de la miazănoapte care se băteau cu cei din miazăzi, şi că oamenii trimişi de el duc şi darurile cuvenite mai-marilor săi.

Dar destinul îl ajută şi de astă dată într-un fel cu totul neaşteptat, căci în aceeaşi zi când trimişii lui ajunseră cu scrisoarea sa în oraşul de reşedinţă, luptele încetaseră şi răsculaţii se retraseră spre miazăzi pentru a se întări, iar oştile din miazănoapte fură îngăduite să aibă o zi de pradă, ca răsplată pentru izbânda lor. Astfel, când generalul provinciei primi scrisoarea lui Wang Tigru, îi trimise un răspuns foarte curtenitor, spunându-i că-i mulţumeşte pentru ajutorul făgăduit, dar acuma războiul s-a sfârşit şi toamna este aproape. Fără îndoială primăvara viitoare vor izbucni alte

războaie, prin urmare să stea gata pentru cazul când va fi nevoie.

Acesta fu răspunsul pe care trimişii lui i-l aduseră şi rămase foarte mulţumit, din pricină că ştia că numele lui va fi trecut printre cele ale generalilor victorioşi, cu toate că nu pierduse nici oameni nici arme şi uriaşa lui armată rămăsese neatinsă.

Capitolul XX

Vânturile domolite ale toamnei începură să adie iarăşi în lungul şi latul regiunii, coborând din partea de apus; oamenii îşi adunară recoltele şi luna plină se ridică din nou, luminând nopţile senine, iar lumea se bucura de apropierea serbărilor secerişului şi se pregătea să dea har zeilor pentru toate bunătăţile de care-i împărtăşise, deoarece lipsurile nu fuseseră prea mari şi nici recoltele prea slabe; bandele de tâlhari fuseseră înfrânte din nou şi plaga războiului nu se apropiase prea mult de pământurile lor.

Wang Tigrul îşi făcu şi el socotelile faptelor îndeplinite şi văzu că stă mult mai bine decât anul trecut. Acum avea sub poruncile lui douăzeci de mii de soldaţi pe care-i găzduise în oraş şi în cartierele mărginaşe, şi aproape douăsprezece mii de puşti. Dar afară de asta acuma numele său era cunoscut şi trecut între numele celorlalţi comandanţi de armate, deoarece dregătorul cel slăbănog care rămăsese tot în scaunul său, trimisese o proclamaţie de mulţumire tuturor generalilor care-l ajutaseră să rămână nemişcat, împotriva generalilor din miazăzi, care voiau să-l răstoarne, şi numele lui Wang Tigrul era trecut printre numele celor cărora le trimitea mulţumiri şi le împărţea ranguri. Adevărat este că titlul ce-l dăduse lui Wang Tigrul nu reprezenta un rang tocmai mare şi că suna mult mai bine şi era mai lung decât se părea, dar cu toate acestea era un titlu, şi pentru cinstea aceasta nu se străduise întru nimic, nici nu se luptase şi nici arme nu pierduse.

Îi mai rămânea o singură mare grijă, anume ca în ziua serbărilor secerişului, zi menită pentru limpezirea socotelilor între cei care dau şi cei care iau împrumuturi, Wang Negustorul îi trimise vorbă să-i plătească banii ce-i datora pentru armele cumpărate, deoarece negustorii încep să-l strângă pentru plată. Wang Tigrul începu să-şi piardă firea şi trimise fratelui său vorbă, spunându-i că de astă dată nu-i va plăti toate armele din care o parte fusese pierdută şi spuse crainicului care plecă să dea fratelui său de ştire:

— Ar fi trebuit să porunceşti oamenilor tăi să nu predea armele

primului venit care le va cere.

La vorbele acestea Wang Negustorul răspunse, nu fără temei:

— Cum era să ştiu eu că cei care au venit după ele şi mi-au adus dovadă chiar scrisoarea mea către tine, întrebuinţând numele tău ca chezăşie, ar putea să nu fie oamenii tăi?

Nu găsea ce să mai răspundă la astfel de vorbe, dar avea la îndemâna lui puterea armatei pe care ar fi putut-o întrebuinţa la nevoie, de aceea porunci crainicului să spună fratelui său:

— Voi plăti jumătate din armele pierdute, dar nimic mai mult, iar dacă nu primeşti, atunci nu-ţi voi plăti nimic, deoarece astăzi nu mai este vremea să fac ceea ce ar fi împotriva dorinţei mele de a face.

Wang Negustorul era om prevăzător şi dacă se întâmpla să nu poată face ceva aşa cum ar fi vrut, făcea aşa cum se putea; prin urmare primi să piardă el jumătate preţul din ceea ce furase, căci paguba o putea trece în socoteala unor anumite venituri, urcând dobândă acolo unde ştia că cei interesaţi nu vor zice nimic, aşa că el n-avea nimic de pierdut.

Dar la început Wang Tigrul nu prea ştia nici el de unde-i va putea plăti această datorie, deoarece avea cheltuieli atât de mari cu întreţinerea oamenilor săi, încât deşi banii treceau gârlă în fiecare lună prin mâinile lui şi chiar aproape în fiecare zi, aceşti bani plecau tot aşa. Chemă deci oamenii de încredere în odaia lui şi-i întrebă în mare taină:

— Mai este vreun venit al acestei regiuni pe care noi nu l-am ridicat încă?

Credincioşii lui începură să se scarpine în creştet, căznindu-se să-şi aducă aminte de ceva şi se uitară unul la altul, dar nu găsiră nimic. Cel cu buza de iepure declară:

— Dacă vom pune biruri prea mari pe hrana şi mărfurile de care poporul are nevoie în fiecare zi, atunci să ştii că ar putea să se întoarcă împotriva noastră.

Wang Tigrul ştia foarte bine că are dreptate, deoarece poporul aşa proceda întotdeauna, când se întâmpla să fie prea apăsat de biruri, căci trebuia sau să se răscoale, sau să moară de foame şi cu toate că Wang Tigrul se statornicise destul de bine în această regiune, nu era totuşi destul de tare, ca să nu trebuiască să ţină seamă de nevoile poporului. Prin urmare se gândi care ar fi principala ocupaţie a oamenilor din această regiune, ca să pună un bir pe aceasta şi hotărî să pună o taxă de unul sau doi bani de

aramă pe fiecare ulcior de vin întrebuinţat de negustorii din această regiune.

Ulcioarele ce se făceau în această regiune, pentru păstrarea vinului, erau cunoscute de toată lumea şi olarii le făceau dintr-un lut anume, iar după ce le ardeau, le smălţuiau cu albastru şi când turnau vinul în ele, le puneau un dop din acelaşi lut, pe care-l pecetluiau şi semnul acesta era cunoscut în toate părţile ca o chezăşie că vinul e bun şi păstrat într-un ulcior tot atât de bun. Când îşi aduse aminte de acest amănunt, Wang Tigrul se bătu cu palmele peste pulpele picioarelor şi exclamă mulţumit:

— Olarii din această regiune se îmbogăţesc în fiecare an, prin urmare de ce să nu plătească şi ei un bir, cum plătesc toţi ceilalţi?

Oamenii lui de încredere încuviinţară că planul acesta este foarte bun, prin urmare birul asupra olarilor fu pus chiar în ziua aceea. Procedă însă cu băgare de seamă şi trimise vorbă curtenitoare starostelui breslei olarilor, spunându-i că el îi apără, căci armata lui trebuie să apere semănăturile de sorghum pentru vinul ce se face din această trestie, căci dacă semănăturile n-ar fi apărate, n-ar avea din ce face vinul pentru ulcioarele lor, ori pentru apărarea recoltelor are nevoie de bani, ca să poată hrăni şi înarma ostaşii care îşi cer şi ei solda ce li se cuvine. Dar dincolo de vorbele acestea curtenitoare aşteptau săbiile ascuţite ale miilor de ostaşi, aşa că deşi olarii se întruniră pe ascuns şi începură să protesteze pe toate tonurile, plănuind să se răscoale împotriva lui Wang Tigrul, îşi dădeau totuşi seama că la urma urmelor tot vor trebui să plătească, deoarece el putea face tot ce pofteşte şi ştiau destul de bine că sunt alţii mult mai lacomi şi mai răi decât el.

De voie de nevoie trebuia deci să primească birul şi Wang Tigrul îşi trimise oamenii de încredere ca să vadă ce sumă ar putea aduce haraciul olarilor, aşa că în fiecare lună primea o sumă destul de însemnată şi după trei luni putu plăti datoria către Wang Negustorul. Dar de vreme ce olarii se obişnuiseră acum cu plata birului, Wang Tigrul nu-l opri şi nici nu le spuse că nu mai are atâta nevoie de el câtă avusese înainte de asta. De fapt el avea nevoie mereu de toate veniturile ce şi le putea crea, deoarece îi rămăsese drum foarte lung de făcut înainte de a ajunge la ţinta pe care o visa şi tocmai din cauza asta nu mai avea nicio clipă de linişte şi făcea fel de fel planuri.

După ce se gândi că i-ar fi peste putinţă să mai poată încasa ceva de la poporul din această regiune fără să-l facă să se ridice

împotriva sa, îşi zise că oastea lui este prea mare pentru o reşedinţă atât de mică şi că toamna viitoare va trebui să-şi întindă puterea dincolo de hotarele acestei regiuni, căci dacă s-ar întâmpla să vină un an de foamete, ceea ce era foarte uşor, în regiunea aceasta atât de mică ar însemna ca toată oastea lui să se risipească şi el să dispară. Până acum soarta îi fusese prielnică, deoarece din ziua când se statornicise în părţile acestea, încă nu bântuise nicio foamete, decât rareori ici-colo se întâmplase ca ţarinile să nu rodească, dar fără ca oamenii să sufere prea mult.

Puţin după aceea veni iarna şi cum pe o astfel de vreme nu se putea purta război, Wang Tigrul se retrase în sălaşuri. Dar câtă vreme ploile şi vânturile nu fură prea aspre şi nici zăpada prea mare, îşi scotea oamenii la instrucţie în fiecare zi. El însuşi se ocupa de ostaşii mai buni şi mai deştepţi, iar aceştia trebuiau să instruiască pe ceilalţi. Avu cea mai mare grijă de armele ostaşilor lui şi în fiecare lună le număra şi le confrunta cu situaţia ce era în păstrarea sa, atât în ce priveşte numărul cât şi forma lor şi de fiecare dată spunea oamenilor săi că dacă se va întâmpla să lipsească vreo armă şi să nu se potrivească socoteala pe care o avea, va trebui să împuşte câţiva dintre oameni lui, pentru a păstra proporţia între oameni şi arme.

Nimeni nu îndrăznea să i se împotrivească. Toţi se temeau de el, deoarece aflaseră că-şi ucisese chiar femeia pe care o iubise; furia lui nu cunoştea hotar şi toţi se fereau să-l supere şi se ascundeau din calea lui, îndată ce-l vedeau că începe să încrunte din sprâncene.

Puţin după aceea iarna coborî grea din regiunile întunecate de la miazănoapte şi Wang Tigrul nu mai putu ieşi din casă şi nici nu mai putu sili oamenii să iasă la instrucţie, aşa că începu să se gândească la ceea ce-l aştepta de aci înainte şi pentru ce se pregătise până acuma. Sta toată ziua şi nu avea nimic de făcut decât, cel mult, să se gândească.

Îşi zicea de multe ori că poate ar fi mai bine să fie şi el ca ceilalţi bărbaţi; să se poată apuca de jocuri, de băutură, pe petreceri sau să-şi ia o femeie cu care să-şi treacă vremea, când nu are ce face. Dar Wang Tigrul, nu era ca ceilalţi oameni de seama lui. Era obişnuit să mănânce mâncări simple care-i priau mai mult decât ospeţele îmbelşugate şi chiar gândul că ar putea să se apropie de vreo femeie îl făcea să-i fie silă de el însuşi. În câteva rânduri încercă şi el să joace, dar pentru aşa ceva nu avea răbdare. Era

stângaci la aruncatul zarurilor şi nici nu se pricepea să profite, când se întâmpla ca norocul să fie de partea lui, iar când pierdea, se supăra şi pipăia mânerul sabiei, aşa că cei care jucau împreună cu el la aceeaşi masă, încremeneau de spaimă, când îl vedeau că începe să se încrunte, sau că mâna începe să-i tremure pe mânerul sabiei, şi-l lăsau să câştige mereu. Dar şi felul acesta de a juca începuse să-l plictisească şi Wang Tigrul nu se sfii să le spună:

— Acesta este un joc pentru proşti, cum v-am spus întotdeauna! şi se ridica de la masă furios din pricină că jocul nu-i putea face nicio plăcere şi nici nu-l putea linişti.

Mai grele decât zilele erau însă nopţile a căror monotonie îl chinuia mai cumplit decât trândăvia zilelor, din pricină că trebuia să doarmă singur în odaie, deoarece acuma nu mai avea pe nimeni. Singurătatea aceasta care dura zilele şi nopţile, nu putea fi prielnică unui om ca Wang Tigrul, căci era o fire neliniştită şi frământată, şi nu se putea domoli cum se domolesc alţi oameni care poate au de suferit mai mult decât avea el şi tot aşa nici somnul nu putea să-i priască singur în aşternut, deoarece trupul lui era vânjos şi clocotea de bărbăţie. Cu toate acestea în apropierea lui nu era nimeni despre care ar fi putut spune că i-ar fi prieten.

Era adevărat că bătrânul judecător mai trăia şi astăzi într-una din curţile interioare, împreună cu soţia lui care era femeie în vârstă şi se mistuia de o boală neînţeleasă, iar moşneagul acesta era om cumsecade şi cu multă învăţătură. Dar nu era obişnuit cu oameni de seama lui Wang Tigrul şi se înspăimânta atât de cumplit când îl vedea, încât îşi împreuna mâinile pe piept şi la tot ce zicea, credea că va trebui să-i răspundă:

— Da, prea cinstite… da, generale!

Wang Tigrul însă începuse să se plictisească de felul acesta al lui de a vorbi şi zbiera la bătrânul cărturar atât de întărâtat, încât bietul de el se făcea pământiu la faţă şi încerca să plece cât mai repede din odaia în care era, strângându-şi hainele ponosite împrejurul trupului firav şi slăbit.

Totuşi Wang Tigrul încerca de multe ori să-şi stăpânească furia, căci era om drept în sufletul său şi ştia că bătrânul judecător îşi da toată silinţa ca să fie bine, şi tocmai de aceea îl poftea uneori să se întoarcă acasă, înainte ca furia să pună stăpânire deplină pe el, căci se temea nu cumva să se repeadă la bietul moşneag, fără să-şi dea seama de ceea ce face, şi astfel să provoace o nenorocire pe care n-ar fi dorit-o.

Mai avea şi pe cei trei credincioşi ai lui, trei războinici viteji şi vrednici, iar între ei mai ales Eretele, un războinic mult mai priceput în vicleşuguri şi tertipuri decât chiar o mie de ostaşi de rând. Cu toate acestea era om simplu care nu ştia să vorbească despre altceva, decât despre felul în care trebuie mânuită o armă, felul în care să-ţi întrebuinţezi pumnii şi picioarele, înainte ca duşmanul să-şi poată veni în fire la încăierare, şi după ce povestea toate apucăturile pe care le-a întrebuinţat el însuşi în cutare şi cutare împrejurare, cu cutare sau cutare potrivnic, nu mai avea nimic de povestit, aşa că Wang Tigrul începea din nou să se plictisească şi-l poftea să plece din odaia lui, cu toate că ţinea la el.

Mai avea pe Înjunghie Porc care era om îndemânatic şi se pricepea să-şi întrebuinţeze pumnii zdraveni şi trupul de matahala atât de greu, încât dacă se repezea cu umărul într-o poartă zăvorâtă, o făcea numaidecât să sară din ţâţâni, dar şi el era un om încet la minte şi încet la gândire, aşa că tovărăşia lui nu putea fi prea plăcută în timpul unei nopţi de iarnă. Pe urmă cel cu buza de iepure, cel mai credincios dintre oamenii lui, deşi nu era şi cel mai bun războinic, dar era singurul căruia puteai să-i încredinţezi o însărcinare tainică. Totuşi felul lui de a şuiera printre dinţi, când vorbea, nu putea să fie câtuşi de puţin plăcut unui om singuratic. Tot aşa Wang Tigrul nu putea să stea de vorbă nici cu nepotul său care era mult mai tânăr decât el, nici să se ospăteze sau să ia parte la jocurile soldaţilor săi, deoarece ştia că dacă un comandant face aşa ceva şi oamenii săi îl văd beat sau slab, atunci nu-l mai pot respecta şi nici nu-i mai ascultă poruncile în timpul bătăliilor. Prin urmare Wang Tigrul avea cea mai mare grijă ca în faţa soldaţilor săi să nu se arate niciodată decât îmbrăcat în hainele lui de general şi încins cu sabia cea ascuţită, pe care o întrebuinţase mereu de când o avea şi chiar în noaptea aceea de pomină, aşa că ţinea la sabia aceasta de care nu se mai putea despărţi, dar îi era şi silă de ea. Totuşi sabia aceasta a lui avea un tăiş atât de ager, încât ar fi fost peste putinţă să-i găsească asemănare în lume şi de multe ori, când era singur, o scotea din teacă şi se uita la ea, gândindu-se că dacă ar repezi-o asupra unui fulger ce pluteşte în aer, l-ar tăia şi pe acesta în două. În noaptea aceea gâtul femeii lui fusese tot atât de alb şi de moale ca şi fulgerul, dar cu toate acestea sabia îl tăiase.

Dar chiar dacă Wang Tigrul ar fi avut câţiva prieteni cu care să poată sta de vorbă în timpul zilei, fiecare zi trebuia să sfârşească în noapte, ori noaptea rămânea din nou singur şi nopţile de iarnă sunt

atât de lungi şi de întunecoase.

În timpul acestor nopţi lungi şi negre, Wang Tigrul trebuia să stea singur; uneori aprindea câte o făclie şi începea să citească vechile lui cărţi care în tinereţe îi fuseseră dragi şi care-l făcuseră să se gândească la viaţa de ostaş, poveştile despre cele Trei Domnii şi despre bandele de tâlhari care-şi aveau sălaşurile pe marginea unui lac. Astfel citi o mulţime de cărţi de poveşti de acestea romantice, dar ar fi fost peste putinţă să citească toată viaţa. Făclia ardea până în buza sfeşnicului de trestie şi după ce pâlpâia de câteva ori, se stingea; în odaie se făcea întuneric şi-şi simţea trupul îngheţat de frig, aşa că trebuia să se întindă singur în aşternut, învelit de noaptea îngheţată şi neagră.

Tot aşa, în fiecare noapte, încerca din toate puterile să amâne cât mai mult ceasul în care îşi aducea aminte de femeia pe care o iubise, şi începea s-o jelească. Dar cu toate că o jelea, nu se gândea niciodată că ar fi bine ca soţia lui să mai fie în viaţă, deoarece era încredinţat că femeia aceasta nu putea să fie femeia în care el să aibă încredere şi că dragostea faţă de ea nu i-ar fi folosit la altceva, decât cel mult pentru a-şi deşerta sufletul în faţa ei. Nu, era mai bine aşa, deoarece fiind moartă putea să aibă încredere în ea, fiind însă în viaţă şi dacă s-ar fi întâmplat s-o ierte pentru fapta săvârşită, ar fi trebuit să se teamă de ea mereu. Teama aceasta neîncetată ar fi pus stăpânire pe el, aşa că s-ar fi gândit fără încetare la ea şi gândurile lui nu s-ar fi putut statornici cu toată puterea asupra ţelurilor pe care le urmărea şi prin urmare n-ar fi putut ajunge la nimic în cariera lui.

Acestea erau gândurile care-l zbuciumau în timpul nopţilor. Totuşi nu putea să înţeleagă cum de Leopardul care era un om de jos şi reuşise să se ridice numai foarte puţin deasupra celorlalţi bandiţi ai lui, putuse totuşi să câştige dragostea acestei femei, care nu era o femeie de rând, aşa că deşi el era demult mort, ea totuşi se simţea legată de el şi dragostea ei plină de viaţă, trecea chiar dincolo de moarte ca să-l ajungă.

Wang Tigrul nu era în stare să-şi închipuie că femeia aceasta nu l-ar fi iubit şi pe el. Îşi aducea aminte în toate amănuntele de patima dragostei acestei femei, chiar în aşternutul acesta pe care se zbuciuma el acuma. Ar fi fost peste putinţă ca o astfel de patimă să nu izvorască din dragoste. Rămânea abătut şi întristat, căci se gândea că poate totuşi este mai puţin bărbat decât a fost Leopardul pe care el îl ucisese, deoarece cât fusese în viaţă,

puterea lui asupra dragostei acestei femei nu reuşise să înlăture dragostea ce o lega de el, care era mort. Nu era în stare să înţeleagă aşa ceva, dar îşi da totuşi seama că acesta trebuie să fie adevărul.

Presimţind că el trebuie să fie mai puţin bărbat decât îşi închipuise până acum, viaţa lui de aci înainte se desfăşura fără să aibă nicio adâncime, aşa că începea să se îndoiască de el însuşi că va putea să ajungă vreodată om cu faimă, dar chiar dacă, ar fi ajuns, el nu avea niciun folos de această măreţie, de vreme ce nu avea un fecior al său, căruia să-i treacă această măreţie şi tot ce va rămâne după moartea lui, va trebui să treacă în stăpânirea altuia. Pe fraţii săi sau pe feciorii acestora el nu-i iubea atât de mult, încât să se străduiască să câştige războaie pentru ei. Prin urmare se zbuciuma în fundul întunericului odăii lui şi gemea îndurerat:

„Când am ucis-o pe femeia aceasta, am ucis doi dintr-odată şi al doilea era însuşi feciorul pe care mi l-ar fi născut!”

Pe urmă-şi aducea din nou aminte şi o vedea în faţa sa, cum o vedea mereu de o vreme încoace, cu rana adâncă în gâtul alb, din care gâlgâia sângele. Când o vedea astfel în faţa lui, sărea în picioare şi se gândea că i-ar fi peste putinţă să mai doarmă în aşternutul acesta, deşi fusese spălat şi odaia spoită, iar perna era nouă şi nimeni nu-i pomenise niciodată ceea ce s-a întâmplat şi nici el nu întrebase ce au făcut cu trupul ei. Se ridica din pat şi după ce se înfăşura în pături, se aşeza abătut şi tremurând într-un jeţ unde sta până când lumina tulbure a zorilor îngheţate începea să tremure la ferestre.

Astfel nopţile acestei ierni treceau, fără să se deosebească una de alta, cu acelaşi zbucium în fiecare noapte, până când Wang Tigrul îşi zise că nu se poate să meargă înainte în felul acesta, deoarece tristeţea şi singurătatea acestor nopţi vor stoarce toată vlaga dintr-însul şi-i vor lua orice putere de voinţă. Începu să se sperie, când îşi aduse aminte că acuma nimic nu-i mai era pe plac şi că nu mai putea suferi pe nimeni în apropierea lui, dar mai ales începuse să se simtă pornit împotriva nepotului său, căci se gândea cu amărăciune:

„Acesta este tot ce mi-a rămas bun din viaţă, maimuţoiul acesta ciupit, fecior al unui negustor... acesta este cel mai apropiat de mine, în loc să am un fecior al meu!”

Într-un târziu, când îşi dădu seama că dacă va continua în felul acesta, va trebui să înnebunească, în sufletul său se făcu o lumină

neaşteptată şi se gândi că femeia aceasta chiar aşa moartă, va reuşi totuşi să-l distrugă tot atât de sigur, pe cât de sigur l-ar fi distrus dacă ar fi rămas în viaţă şi dacă ar fi putut să-şi ducă uneltirea până la capăt. Îşi împietri deci inima şi îşi zise, ca şi când ar fi vrut să înfrunte fantoma acestei femei care nu voia să-l părăsească:

„Orice femeie este în stare să nască feciori, iar eu îmi doresc un fecior mai mult decât aş dori orice femeie din lume. Vreau să am un fecior al meu! Voi lua în casa mea o femeie, sau două sau trei, până când una dintre ele îmi va naşte un fecior. Cum se poate să fiu atât de prost, încât să mă gândesc mereu la o singură femeie – la început m-am gândit la o femeie pe care nici n-o cunoşteam, şi nici nu vorbisem cu ea mai mult de câteva cuvinte, cum ar vorbi oricine cu o roabă din casa părintelui său – şi cu toate acestea sufletul mi-a sângerat din pricina ei vreme de aproape zece ani; după aceasta a venit cea pe care am ucis-o. Nu s-ar putea oare să scap şi de ea, sau va trebui s-o jelesc şi pe aceasta alţi zece ani, până când voi deveni prea bătrân ca să mai pot avea un fecior? Nu, dar voi încerca să fac şi eu cum fac toţi ceilalţi bărbaţi şi poate voi reuşi să scap din puterea ei, cum scapă toţi bărbaţii, luându-mi o femeie pe care apoi o voi lăsa să-şi vadă de drumul ei, după ce mă voi sătura de ea.”

În aceeaşi zi trimise vorbă credinciosului său cu buza de iepure şi-l pofti să vină în odaia lui, unde-i spuse:

— Am nevoie de o femeie, orice femeie, numai să fie cumsecade; du-te şi spune fraţilor mei că mi-a murit soţia şi să-mi caute alta, căci eu sunt ocupat cu războiul ce trebuie să înceapă primăvara viitoare şi nu pot să mă gândesc la altceva, tocmai acuma, decât la războiul ce-l pregătesc.

Credinciosul cu buza de iepure plecă foarte mulţumit să ducă la îndeplinire această însărcinare, deoarece el văzuse cu multă părere de rău cel puţin o parte din suferinţele prin care trecea generalul său şi bănuise care este pricina, aşa că însărcinarea de acum i se părea că va fi cel mai bun leac pentru vindecare lui.

Wang Tigrul trebuia acum să aştepte ca să vadă ce-i va aduce ziua de mâine şi ce vor face fraţii săi pentru el, iar în timpul acestei aşteptări începu să-şi facă planul războiului pe care-l va începe şi felul în care-şi va putea lărgi puterea. În timpul zilei îşi da toată silinţa ca seara să-l găsească frânt de oboseală şi noaptea să se poată bucura de somnul odihnei.

Capitolul XXI

Credinciosul cu buza de iepure se apropie de oraş, umblând pe drumuri cotite, ca nu cumva să fie recunoscut de oamenii care s-ar fi putut întreba ce caută atât de des prin părţile acestea, şi după ce trecu poarta oraşului, se apropie de casa cea mare în care trăiau fraţii Wang. După ce se plimbă printre oamenii curţii, află că la ceasul acesta – care era aproape de amiază – Wang Negustorul se găseşte în prăvălia lui din piaţa cerealelor, aşa că se duse numaidecât acolo. Wang Negustorul era tocmai în contorul său, o odăiţă întunecoasă care da în cealaltă parte a pieţei şi începuse să facă socoteala câştigului pe care-l avusese de pe urma unei corăbii încărcate cu cereale. Ridică privirea şi ascultă cu băgare de seamă la ceea ce-i spunea credinciosul fratelui său, iar după ce sfârşi ce avea de spus, se uită la el mirat şi-i răspunse ţuguind buzele subţiri:

— Cred că mi-ar fi mult mai uşor să-i găsesc chiar arginţi decât să-i găsesc o femeie. Cum ar putea să ştie un om ca mine unde se găseşte o soţie pentru el? E destul de rău că a trebuit să piardă pe cea care a avut-o.

Credinciosul care se aşezase pe colţul unui scăunel scund, ca dovadă că-şi cunoaşte locul ce i se cuvine, îi răspunse cu sfială:

— Tot ceea ce-ţi cer eu, frate al stăpânului meu, este să-i găseşti o femeie care să nu supere prea mult pe generalul nostru şi nici să nu-i ceară s-o iubească. El este un om cu sufletul închis şi simţiri adânci, iar când îl apuca vârtejul pornirilor, e ca şi nebun. Pe femeia aceasta, care a murit, el a iubit-o şi n-a putut s-o uite nici astăzi; au trecut luni întregi de atunci şi el nu s-a putut încă linişti, nici împăca, ori această statornicie nu se poate să facă bine unui bărbat de felul lui.

— Cum a murit? întrebă Wang Negustorul pe neaşteptate.

Trimisul era om credincios şi prevăzător, aşa că se opri la vreme, căci era gata să-i spună, dar îşi zise că oamenii care nu fac parte dintre ostaşi, deci nu sunt obişnuiţi cu cruzimile vieţii de război, sunt moleşiţi şi nu pot suporta omoruri, nici nu sunt obişnuiţi să primească moartea cu aceeaşi uşurinţă cu care trebuie s-o primească soldaţii, a căror datorie este să ucidă şi să fie ucişi, dacă se întâmplă să nu poată scăpa cu ajutorul vicleşugurilor. Aşa că-i răspunse numai atâta:

— A murit din pricina unei scurgeri neaşteptate de sânge! aşa că Wang Negustorul nu mai stărui.

După acest răspuns Wang Negustorul chemă un funcţionar de al său şi porunci să-l ducă la un han mai mic unde să-l ospăteze cu orez şi friptură de porc, iar după plecarea lor stătu şi se gândi, zicându-şi:

„Iată c-a sosit şi vremea când fratele meu mai în vârstă va putea dovedi că este mai priceput decât mine, căci dacă se întâmplă să se priceapă şi el la ceva, atunci acest ceva nu se poate să fie decât în legătură cu femeile, căci eu nu cunosc nicio femeie, decât pe cea care-mi este soţie”.

Pe urmă Wang Negustorul se ridică de la masă şi-şi desprinse din cui haina de mătase pe care şi-o scotea întotdeauna când lucra în prăvălie, ca să nu se tocească, apoi ieşi să caute pe fratele său, Wang Proprietarul. Se duse până la el acasă şi întrebă străjerul de la poartă, unde l-ar putea găsi. Străjerul vru să-l poftească înăuntru, dar Wang Negustorul îi răspunse că preferă să aştepte în stradă, aşa că se duse el însuşi să întrebe o roabă despre stăpânul său, iar aceasta îi răspunse că-l poate găsi la o anumită casă de joc. Wang Negustorul se îndreptă deci numaidecât spre localul acela, umblând pe vârfurile picioarelor şi alegându-şi drumul cu băgare de seamă, ca o pisică pe mijlocul străzii pietruite, deoarece noaptea trecută ninsese şi fiind frig, zăpada nu se topise, aşa că nu era decât o singură potecă, tăiată de vânzătorii care trebuia să iasă din casă după treburi sau cei care se duceau la casele de petreceri, cum făcuse şi fratele său.

După ce ajunse la destinaţie, întrebă pe unul dintre slujitori dacă fratele său este aci, şi după ce acesta îi arătă uşa unei odăi, intră înăuntru şi găsi pe Wang Proprietarul jucând împreună cu alţi prieteni ai lui, la o masă în apropierea unui ceaun de cărbuni aprinşi, ca să domolească frigul dinăuntru.

Când Wang Proprietarul văzu pe fratele său intrând pe uşă, se simţi mulţumit de apariţia lui neaşteptată, din pricină că el nu prea se pricepea la jocurile acestea pe care le învăţase foarte târziu, după ce se căsătorise. Wang Lung nu s-ar fi învoit pentru nimic în lume ca atâta vreme cât el mai este în viaţă, feciorii lui să intre la casele de joc din oraş. Dar feciorul lui Wang Proprietarul era foarte îndemânatic la treaba asta, din pricină că el se obişnuise cu jocul de pe vremea când era mic, şi până şi feciorul său al doilea era destul de îndemânatic, pentru a câştiga un pumn de arginţi la orice fel de joc s-ar fi aşezat.

Astfel, când văzu capul fratelui său apărând prin deschizătura

uşii, Wang Proprietarul se ridică numaidecât în picioare şi spuse prietenilor săi:

— Trebuie să renunţ la joc, deoarece văd că fratele meu are nevoie de mine.

Apoi luându-şi haina îmblănită de pe scaunul din apropierea focului, ieşi din odaie şi se duse în colţul unde-l aştepta fratele său. Dar se feri să-i spună că-i pare bine de venirea lui, deoarece era prea mândru pentru a mărturisi că el pierde la joc – un bărbat deştept trebuie să câştige întotdeauna – ci se mulţumi să-l întrebe:

— Vrei să-mi spui ceva?

Wang Negustorul îi răspunse prevăzător, cum avea obiceiul:

— Haide sa intrăm undeva, unde să putem vorbi în linişte, dacă se găseşte în casa asta un astfel de loc.

Wang Proprietarul, apucă înainte spre un colţ unde erau întinse mese de ceai şi după ce alese o masă mai ferită, se aşezară împreună. Wang Negustorul aşteptă până când fratele său porunci să-i aducă ceaiul şi vinul, iar el aducându-şi aminte că e ceasul mesei, porunci să-i aducă mâncare şi o friptură. După ce slujitorul se depărtă de masa lor, începu fără să mai stea la gânduri:

— Fratele nostru mai mic are nevoie de o soţie, căci femeia pe care a avut-o a murit şi de astă dată ne-a trimis nouă vorbă să-i găsim pe cineva. M-am gândit că la treaba aceasta tu te pricepi mult mai bine decât mine.

Spunând aceste cuvinte, Wang Negustorul zâmbi pe ascuns dar fratele său nu băgă de seamă. Începu să râdă zgomotos şi fălcile lui uriaşe se cutremurau de mulţumire, când îi răspunse:

— De, ai dreptate, căci dacă mă pricep şi eu la ceva, atunci să ştii că la femei mă pricep destul de bine, dar te poftesc să nu pomeneşti despre aşa ceva, de faţă cu soţia mea!

Continuă să râdă, uitându-se la fratele său cu coada ochiului, cum e obiceiul când un bărbat vorbeşte despre astfel de lucruri. Dar lui Wang Negustorul nu-i ardea tocmai acuma de glume şi aşteptă în tăcere să vadă ce va zice fratele său. Wang Proprietarul se linişti numaidecât şi adăugă:

— Cererea lui vine tocmai la vreme, căci de curând am început să mă interesez de toate fetele din oraş, pentru a găsi fiului meu o soţie, aşa că le ştiu pe toate. M-am gândit să logodesc pe feciorul meu cel mai mare cu o fată de nouăsprezece ani, fiica fratelui mai mic al judecătorului – o fată bună şi cumsecade, iar mama feciorilor mei a văzut câteva broderii şi lucruri de mână făcute de fata

aceasta. Nu este fată frumoasă, dar e foarte cuminte. Singurul neajuns este că feciorul meu ar vrea să-şi aleagă el însuşi soţia, căci a auzit că astfel de ciudăţenii se întâmplă acuma şi în oraşele din miazăzi. Eu însă i-am răspuns că pe aici nu se obişnuieşte aşa ceva, deşi ar putea să-şi aleagă el singur pe celelalte ce vor urma primei soţii. Va trebui să mă gândesc de asemenea şi la al doilea fecior al meu cât de curând. În ce priveşte cocoşatul, maică-sa vrea ca în familie să avem un preot şi cum ar fi păcat ca pentru aşa ceva să jertfim unul dintre feciorii noştri teferi…

Dar pe Wang Negustorul nu-l interesau preocupările familiei fratelui său, fiind lucru de la sine înţeles că mai curând sau mai târziu fiecare fecior trebuie căsătorit şi tot aşa vor trebui căsătoriţi şi ai lui; dar el n-avea vreme de pierdut cu astfel de nimicuri de care trebuia să se ocupe femeile, aşa că grija aceasta o lăsase în sarcina soţiei sale, spunându-i doar atâta, că femeia ce i-o va aduce în casă, va trebui să fie o fată cumsecade, voinică şi să-i placă să muncească. Prin urmare îl întrerupse nerăbdător:

— Spune-mi frate, între fetele pe care le cunoşti, se găseşte vreuna care să se potrivească pentru fratele nostru şi ai cărei părinţi să se învoiască s-o trimită în casa unui bărbat, care a mai fost căsătorit o dată, cum este cazul cu el?

Wang Proprietarul însă nu ar fi vrut să se zorească prea mult într-o afacere atât de delicată ca aceasta şi începu să se gândească pe rând la toate fetele pe care le cunoştea, încercând să-şi aducă aminte de tot ce auzise despre fiecare în parte, aşa că-i răspunse:

— Este o fată care nu e tocmai tânără, fiică a unui cărturar care a crescut-o pentru a deveni şi ea un fel de cărturar, deoarece omul acesta n-a avut feciori şi trebuia să înveţe pe cineva ceea ce ştia el însuşi. Este ceea ce astăzi se numeşte femeie modernă, cum sunt cele care au învăţătură şi nu şi-au legat picioarele, tocmai din pricină că este o fată atât de stranie, căsătoria ei a intimat, căci părinţii n-au îndrăznit să o ia de soţie pentru feciorii lor, deoarece s-au temut că ar putea să nu iasă bine. Am aflat însă că în partea de miazăzi se găsesc foarte multe fete care au fost crescute în felul acesta, dar cred că oamenii din oraşul nostru care este atât de mic, nu îndrăznesc să se apropie de ea, tocmai din pricina asta. Fata iese pe stradă singură, am văzut-o şi eu trecând foarte mândră şi fără să se uite nici în dreapta nici în stânga. Dar cu toată învăţătura ei, trebuie să ştii că nu este tocmai tânără; nu cred totuşi că ar putea să aibă mai mult de douăzeci şi cinci sau douăzeci şi şase de

ani. Crezi că fratelui nostru ar putea să-i placă o femeie ca aceasta care nu este cum sunt femeile de toate zilele?

La vorbele acestea Wang Negustorul îi răspunse prevăzător:

— Crezi că fata aceasta ar putea să fie o femeie de casă şi o bună soţie pentru el? Fratele nostru citeşte şi scrie tot atât de bine ca foarte mulţi bărbaţi, iar dacă s-ar fi întâmplat ca el să nu ştie, atunci treaba aceasta o putea îndeplini orice cărturar în numele lui. Nu văd ce rost are atâta învăţătură la o femeie.

Wang Proprietarul care începuse să-şi scoată de mâncare în strachină, după ce slujitorul veni de câteva ori cu mâncările comandate, se opri cu lingura de porţelan plină de supă, ridicată în aer şi se grăbi să-i răspundă:

— Tot aşa poate şi ea să-şi ia o slujnică sau o femeie în casă, căci o bună soţie nu se judecă numai după treburile ce le ştie face în casa bărbatului. Totul este dacă ea se va dovedi în stare să lege de ea pe soţul ei, mai ales când este vorba de un bărbat cum e şi fratele nostru care nu aleargă după femei. Cred că oricărui bărbat i-ar face din când în când plăcere ca soţia lui să-i poată ceti poezii şi basme sau poveşti de dragoste, când se întinde în aşternut ca să se odihnească.

Vorbele acestea nu puteau fi pe placul lui Wang Negustorul care începu să caute cu beţişoarele în friptura de porumbel ce i-o aduseseră, pentru a găsi bucăţica lui preferată; după ce şi-o alese, ridică privirea spre fratele său:

— Pentru mine ar fi mult mai bună o soţie care să aibă grijă de casă, care să facă copii şi să nu fie cheltuitoare.

Wang Proprietarul se supără numaidecât, cum se supăra din senin chiar pe vremea când era mic, şi se făcu roşu la obraz ca sfecla. Negustorul îşi zise că din acest punct de vedere ar fi peste putinţă ca ei să se poată înţelege vreodată, prin urmare la ce să-şi mai piardă vremea, căci femeia tot femeie rămâne, oriunde ai aşeza-o, şi fiecare dintre ele poate sluji pentru mulţumirea bărbatului, aşa că se grăbi să adauge:

— La urma urmei, fie şi cum zici tu. Dar fratele acesta al nostru nu e om sărac, prin urmare i-am putea alege două soţii. Tu vei alege pe cea despre care vei crede, că va fi bună pentru el şi cu aceasta îl vom căsători mai întâi; după ce va mai trece o bucată de vreme, îi vom trimite şi pe cea pe care am ales-o eu; dacă se va întâmpla ca una dintre ele să-i fie mai dragă decât cealaltă, asta e treaba lui, dar eu cred că două femei nu vor fi prea mult pentru un

bărbat cu averea lui.

Astfel reuşiră să se înţeleagă şi Wang Proprietarul rămase mulţumit că femeia aleasă de el, va fi soţia legiuită, deşi, când sta să se gândească, vedea că el are dreptate, deoarece niciun bărbat nu ar putea să se culce cu două femei în noaptea nunţii şi la urma urmei trebuia să fie aşa cum spunea el, căci era cel mai în vârstă dintre fraţi şi prin urmare cap al familiei. După această înţelegere, se despărţiră şi Wang Proprietarul plecă numaidecât să-şi îndeplinească însărcinarea lui, iar Wang Negustorul se întoarse acasă, ca să vorbească şi cu soţia sa despre ceea ce puseseră la cale.

Când ajunse în faţa casei, o văzu că stă în mijlocul străzii troienite, cu mâinile înfăşurate în şorţ, ca să se încălzească, dar le scotea mereu ca să pipăie nişte găini cu care se oprise un vânător în faţa porţii lor. Din pricina ninsorii păsările se ieftiniseră puţin, deoarece acuma nu-şi mai puteau căuta singure hrana şi femeia îşi zisese că nu strică să mai cumpere câteva găini, pe lângă cele pe care le avea în curte, astfel când Wang Negustorul se apropie, femeia nu se uită la el, ci continuă să cerceteze păsările negustorului. Când trecu pe lângă ea, bărbatul ei îi spuse:

— După ce isprăveşti, femeie, vino să stăm de vorbă!

Se grăbi deci să aleagă două găini şi certându-se cu vânzătorul care le atârnase de picioarele legate pe cârligul balanţei, se învoiră din preţ şi intră în casă. După ce puse găinile sub scaun, se aşeză pe marginea lui şi aşteptă ca bărbatul ei să-i spună ce are de spus. Wang Negustorul începu numaidecât, fără prea multe întortochieri, cum avea obiceiul întotdeauna:

— Fratele meu mai tânăr ar vrea o soţie, căci cea pe care a avut-o a murit pe neaşteptate. Eu nu mă pricep la femei, dar tu care de doi ani încoace ştiriceşti în toate părţile ca să găseşti o fată cu care să căsătorim feciorii noştri, poate ai auzit de cineva. Crezi că ar fi vreo fată pe care i-am putea-o trimite?

Soţia lui îi răspunse numaidecât, căci marea ei plăcere era întotdeauna să vorbească despre afaceri în legătură cu naşterile, cu moartea şi căsătoriile şi nu se sătura niciodată de astfel de clevetiri:

— Cunosc o fată foarte cumsecade, chiar în casa vecină din satul nostru; o fată atât de bună încât de multe ori m-am gândit că dacă ar fi destul de tânără ar fi potrivită pentru feciorul nostru cel mai mare. E o fată liniştită şi foarte cruţătoare. Nu are decât un singur

cusur, anume că dinţii s-au înnegrit chiar din copilărie, din pricina unor viermişori care i-au ros şi se spune că dinţii au început să-i cadă. Dar fata se simte ruşinată din pricina asta şi stă mereu cu gura închisă, ca să nu se vadă că e ştirbă, şi nu prea vorbeşte mult şi nici nu râde, iar când vorbeşte, glasul abia i se poate auzi. Nici părintele ei nu este sărac, deoarece are pământ şi sunt încredinţată că ar fi foarte bucuros s-o poată mărita, atât de bine, mai ales că fata nu mai este nici prea tânără.

Wang Negustorul încuviinţă:

— Dacă nu vorbeşte prea mult, atunci asta înseamnă ceva. Vezi de afacerea asta, ca după căsătorie să i-o putem trimite.

Pe urmă spuse soţiei lui că pentru fratele său vor trebui să aleagă două femei, iar aceasta se grăbi să adauge:

— Îmi pare rău de el, când mă gândesc că pe una dintre soţiile lui va trebui să i-o aleagă fratele tău, căci el nu se pricepe decât la femei destrăbălate, iar dacă va fi să se amestece şi soţia lui în afacerea asta, atunci ar fi peste putinţă să-şi aleagă altceva decât o femeie cuvioasă, căci după cât aud se prăpădeşte atât de mult cu firea după preoţi şi călugăriţe, încât ar vrea ca toată casa să nu facă altceva decât să bată mătănii şi să murmure rugăciuni. Sunt şi eu de părere că omul trebuie să meargă din când în când şi la templu, mai ales când se întâmplă ca cineva din casă să bolească de friguri sau o femeie să fie stearpă, dar cu toate acestea cred că zeii sunt şi ei la fel ca noi oamenii, căci nici nouă nu ne place din cale afară să vedem mereu pe cei care ne bat capul în fiecare zi, cerându-ne mai una mai alta, fără să ne lase nicio clipă să răsuflăm tihniţi.

Scuipă o dată pe lespezile casei şi şterse cu piciorul, dar uitându-şi de găinile de sub scaun, le lovi cu călcâiul piciorului şi speriindu-le, acestea începură să cotcodăcească, de părea că vor să răscoale toată casa. Wang Negustorul se ridică de pe scaun nemulţumit şi strigă:

— În viaţa mea n-am mai văzut aşa casă. Cum se poate ca la noi găinile să fie în toate părţile?

Dar când femeia se întinse sub scaun şi scoase găinile, ca să-i spună că acuma sunt mai ieftine ca de obicei, el îi tăie numaidecât vorba:

— Te rog, lasă vorba asta, căci n-am vreme de pierdut... trebuie să mă întorc la treburile mele. Ai grijă de ce ţi-am spus şi pune toate la cale, ca de astăzi cel mult în două luni, să-i putem trimite

vorbă. Dar ai grijă, nu uita de tot ce vei cheltui, căci legea nu ne obligă să plătim mereu cheltuielile de nuntă ale fratelui meu.

Astfel se limpezi şi afacerea asta şi cele două fete fură logodite, iar după ce semnară hârtiile, Wang Negustorul trecu toate cheltuielile în registrul său şi din ziua aceea într-o lună, hotărâră să facă nunta.

Ziua hotărâtă pentru cununie era tocmai pe sfârşitul anului şi Wang Tigrul făcu toate pregătirile, aşa cum i se spusese, pentru a se duce la casa fraţilor lui unde trebuia să se căsătorească încă o dată. Nu prea-l îndemna inima să facă pasul acesta, dar era hotărât să renunţe la orice slăbiciune, şi-şi pregăti cei trei credincioşi ai lui să-i ţină locul până se va întoarce, iar nepotului său îi dădu însărcinarea să vină numaidecât să-i dea de veste, dacă se va întâmpla ceva în vreme cât el va fi plecat.

După ce termină cu treaba asta, se prefăcu că cere bătrânului judecător o învoire de cinci zile pentru plecare şi alte şase pentru întoarcere, dar acesta se grăbi să-i încuviinţeze plecarea. Wang Tigrul nu uită să-i spună în acelaşi timp că armata şi oamenii săi de încredere vor rămâne în curţile tribunalului, pentru a-l apăra în cazul când s-ar întâmpla ca cineva să se răscoale împotriva lui. Pe urmă se îmbrăcă în hainele mai bune pe care le avea, iar pe cele de sărbătoare le împachetă şi le legă în oblâcul şeii, apoi se îndreptă spre miazăzi, luând cu el o mică gardă de cincizeci de oameni înarmaţi, căci el avea destul curaj şi nu pleca niciodată la drum ca alţi comandanţi de armată care luau cu ei sute de oameni care să-i apere.

Wang Tigrul făcu drumul spre miazăzi, traversând regiunea oblojită în albul zăpezilor iernii, oprindu-se noaptea la hanurile din marginea satelor, ca a doua zi de dimineaţă să încalece şi să-şi continue drumul în lungul câmpurilor îngheţate de ger. Nu se simţea încă niciun semn de apropiere a primăverii şi pământul cenuşiu şi îngheţat părea pustiit, iar casele cenuşii de pământ bătut, cu acoperişurile cenuşii de papură, păreau că fac şi ele parte din pământul acesta încremenit ce se aşternea în faţa lor. Până şi oamenii cu chipurile bătute de vânturi şi furtuna de praf pornită din miazănoapte, păreau tot atât de cenuşii, aşa că în timpul celor trei zile cât făcu drumul călare până la casa lui părintească, Wang Tigrul nu simţi trezindu-se în sufletul său nicio plăcere care ar fi putut să alunge monotonia acestor peisagii.

După ce ajunse la destinaţie, se duse de-a dreptul la casa fratelui său mai în vârstă, căci acolo trebuia să se ţină cununia, şi după obişnuitul ceremonial al saluturilor, îi spuse fără înconjur, că înainte de căsătorie ar vrea să se ducă să-şi facă datoria de respect filial la mormântul părintelui său. Toţi ai casei fură de acord, mai ales soţia lui Wang Proprietarul care era de părere că fapta aceasta este foarte la locul ei, deoarece Wang Tigrul lipsise vreme atât de îndelungată şi din pricina asta nu putuse lua parte la ceremonialul obişnuit al familiei, pentru pomenirea morţilor lor.

Dar deşi Wang Tigrul îşi cunoştea datoria ce o avea faţă de părintele său şi nu uita niciodată să îndeplinească ritualul respectului ce i-l datora, când nu era împiedicat de alte griji, de astă dată îl îndeplinea din pricină că se simţea neliniştit şi nu înţelegea nici el care este motivul. Dar în acelaşi timp simţea nevoia să plece din casă, din pricină că nu era în stare să-şi piardă vremea, fără să facă nimic, şi i-ar fi fost peste putinţă să îndure fără să zică nimic, purtarea plină de superioritate a fratelui său care se simţea neobişnuit de mândru de apropiatul ceremonial al căsătoriei lui. Purtarea aceasta îl făcea să nu se simtă la îndemână, aşa că trebuia să găsească un pretext oarecare, pentru a putea pleca, deoarece i se părea că această casă nu poate avea nicio legătură cu el şi cei pe care îi vedea în apropierea lui, îl scoteau din fire.

Trimise deci un ostaş să-i cumpere banii de hârtie, tămâia şi tot ce se mai obişnuieşte pentru pomenirea morţilor, apoi ieşi din oraş, călare şi cu garda după el. Se simţi înfiorat de o uşoară mulţumire, când văzu oamenii care se uită după el, dar deşi trecu mândru şi se uita drept înainte, nu se putea să nu audă pe urma lui soldaţii strigând cu glasurile răstite:

— Faceţi loc, să treacă generalul, loc pentru stăpânul nostru!

Şi vedea poporul ferindu-se speriat în lungul pereţilor şi retrăgându-se pe sub streaşina porţilor, aşa că se simţea mulţumit şi mândru de respectul cu care se uitau la el.

Astfel ajunse la mormintele din apropierea curmalului, care acuma era bătrân şi ciotoros, deşi pe vremea când Wang Lung îşi alesese locul acesta pentru mormintele familiei lui, pomul era tânăr şi cu scoarţa netedă. Împrejurul lui răsăriseră şi alţi pomi, iar Wang Tigrul care descălecase la depărtare destul de respectabilă, se apropie pe jos de pomii aceştia, în timp ce unul dintre soldaţi rămase să ţină calul. Se apropie încet şi plin de respect, până când

ajunse la mormântul părintelui său, apoi se prosternă de trei ori la rând şi soldaţii care aduseseră lucrurile de jertfă, împărţiră tămâia la mormântul lui Wang Lung, apoi la mormântul părintelui lui Wang Lung, după aceea la cel al fratelui acestuia şi la urmă de tot la mormântul lui O-lan despre care Wang Tigrul nu-şi putea aduce aminte decât foarte tulbure că i-a fost mamă.

După ce toate astea se terminară, Wang Tigrul se apropie cu paşi măsuraţi de morminte şi aprinse tămâia şi toate celelalte lucruri de jertfă, apoi îngenunche şi se lovi cu fruntea de fiecare mormânt, aşa cum era prescris. După îndeplinirea acestui ceremonial, se ridică şi rămase nemişcat şi adâncit în gânduri, în timp ce tămâia ardea şi fâşiile de hârtie de argint şi aur se răsuceau cuprinse de flăcări, umplând aerul acestei zile de iarnă cu mirosul pişcăcios de fum. Se întâmplase să fie o zi mohorâtă şi fără soare, o zi rece şi umedă, ca atunci când se pregăteşte de ninsoare şi fumul de tămâie se destrăma, răsucindu-se prin aerul tulbure şi nemişcat. Soldaţii aşteptară tăcuţi, până când comandantul lor termină cu ritualul de respect datorat părintelui său, iar într-un târziu Wang Tigrul se desprinse dintre morminte şi apropiindu-se de calul pe care-l ţinea soldatul, încălecă şi se îndreptă spre oraş, pe aceeaşi potecă pe unde venise.

Dar în timpul cât stătuse în faţa mormintelor, el nu se gândise deloc la părintele său Wang Lung. Se gândea la el însuşi şi-şi zicea că atunci când el va fi mort, nu se va găsi nimeni care să vină şi să îndeplinească acest ritual pe care-l datoreşte fiul părintelui său, şi în timp ce se gândea la asta, i se păru că e foarte bine ca acuma să se căsătorească, aşa că putu să ducă mai uşor adânca amărăciune care-i scurma în suflet, încredinţat că în curând va avea şi el un fecior al său.

Poteca pe care se întorcea acuma Wang Tigrul, şerpuia prin apropierea casei de lut şi tăia un colţ de arie ce era chiar în partea din faţă a casei, aşa că la răsunetul paşilor pe pământul îngheţat, micul cocoşat care trăia aci împreună cu Floare de Păr, ieşi din casă şi se apropie cât putu de repede, ca să vadă soldaţii. El nu văzuse niciodată pe Wang Tigrul şi nu bănuia că acesta ar fi unchiul său, aşa că se opri în marginea ariei şi se uită la ei cum trec. Deşi împlinise şaisprezece ani şi se apropia de vârstă bărbăţiei, totuşi nu era mai mult decât un copil de şase-şapte ani, iar spinarea îi sta încârligată în ceafă, ca un muşuroi, aşa că Wang Tigrul se uită la el mirat şi oprind calul, îl întrebă:

— Cine eşti tu, cel care trăieşti în casa mea de lut?

În clipa aceasta băiatul îl recunoscu, deoarece ştia că el are un unchi general, pe care-l visa de multe ori şi se întreba cam cum arată, aşa că-l întrebă cu ochii aprinşi:

— Dumneata eşti unchiul meu?

Wang Tigrul îşi dădu seama numaidecât cine poate să fie şi-i răspunse cu glasul domol, uitându-se mereu la tânărul acesta care sta cu faţa ridicată spre el:

— Da, am auzit odată că fratele meu ar avea un băiat care seamănă cu tine. Ce stranie întâmplare, când stau şi mă gândesc că noi toţi suntem voinici şi drepţi şi tot aşa părintele meu care chiar la vârstă înaintată, era un bărbat cât se poate de voinic.

Tânărul îi răspunse fără înconjur, ca şi când ar fi vorbit despre ceva, cu care era demult obişnuit, şi ochii lui lacomi nu se desprinseră de pe obrazul unchiului său şi nici de pe calul roib pe care era încălecat:

— Pe mine m-au scăpat din braţe când eram mic!

Pe urmă întinse mâna spre arma lui Wang Tigrul, şi chipul lui îmbătrânit se întoarse spre unchiul său, iar în fundul ochilor trişti i se aprinseră două luminiţe, când adăugă rugător:

— Niciodată n-am ţinut în mână o armă de aceasta străină şi aş vrea să mi-o dai să pun mâna pe ea, numai o clipită.

Când întinse mâna după ea, o mână uscată şi zbârcită, ca mâna unui moşneag, Wang Tigrul îşi simţi sufletul cuprins de milă pentru nenorocitul acesta infirm, desprinse puşca din oblânc şi i-o întinse, s-o vadă şi s-o pipăie. În timp ce aştepta ca să se sature de vederea el, cineva ieşi în pragul uşii. Era Floare de Păr. Wang Tigrul o recunoscu îndată, căci nu se schimbase prea mult, doar că era ceva mai slabă decât înainte, iar obrazul ei palid şi frumos era vărgat de creţişoare fine care se întindeau pe tot obrazul ei de formă prelungă. Părul însă îl avea tot lucios şi negru, ca înainte de asta. Wang Tigrul se prosternă rigid în faţa ei, fără să descalece, iar Floare de Păr îi răspunse la salut şi era gata să intre în casă, când auzi pe Wang Tigrul că strigă după ea:

— Fata cea slabă de minte mai trăieşte şi acuma?

Floare de Păr îi răspunse cu glasul blând:

— Trăieşte şi e sănătoasă.

Wang Tigrul întrebă din nou:

— Ţi se plăteşte în fiecare lună ceea ce ţi se cuvine?

Femeia îi răspunse pe acelaşi ton plin de blândeţe:

— Mulţumesc de întrebare, mi se plăteşte tot ce mi se cuvine! şi rămase cu fruntea plecată în pământ, uitându-se la cuprinsul bătătorit al ariei, apoi se întoarse repede şi plecă, lăsându-l cu privirile îndreptate spre uşă în pragul căreia nu se mai vedea nimeni.

Dar privirile lui coborâră numaidecât spre băiatul care sta lângă el şi-l întrebă:

— De ce umblă îmbrăcată în haine de care poartă călugăriţele? căci fără să-şi dea seamă de ce face, văzuse că haina cenuşie cu care era îmbrăcată Floare de Păr, era încrucişată la piept, cum sunt hainele călugăriţelor.

Tânărul îi răspunse numaidecât, fără să-şi dea limpede seamă de vorbele sale, căci era preocupat numai de arma pe care o ţinea în mână şi se uita la ea cu jind, mângâindu-i patul lucios de lemn:

— După ce va muri fata cea slabă de minte, ea se va duce la mănăstirea care este aci în apropiere şi se va face călugăriţă. Acuma nu mai mănâncă deloc mâncări cu carne şi ştie o mulţime de rugăciuni pe care le recită, aşa că este chiar de acuma un fel de călugăriţă mireană. Dar nu vrea să părăsească lumea aceasta şi nici să-şi taie părul, câtă vreme fata cea slabă de minte mai este în viaţă, deoarece bunicul i-a dat-o ei în seamă.

Auzind vorbele lui, Wang Tigrul tăcu o clipă, simţindu-şi sufletul cutremurat de o durere neînţeleasă, apoi se uită la nepotul său şi glasul îi tremură de milă:

— Dar tu ce vei face atunci, maimuţă cocoşată?

Tânărul se uită la el şi-i răspunse liniştit:

— După ce ea se va face călugăriţă, eu va trebui să devin preot la templu, din pricină că eu sunt tânăr şi va trebui să trăiesc vreme mai îndelungată, aşa că ea nu va putea să mă aştepte şi pe mine, până când voi muri. Dar dacă voi deveni preot, voi avea cu ce să mă hrănesc şi dacă se va întâmpla să mă îmbolnăvesc, căci eu sunt foarte adeseori bolnav din pricina gheomotocului pe care-l port în ceafă, ea va putea veni să mă îngrijească, noi fiind amândoi din aceeaşi tagmă.

Toate acestea tânărul i le spuse cu un fel de indiferenţă, apoi dintr-o dată păru că glasul i s-a schimbat şi când ridică ochii spre Wang Tigrul, vorbele lui parcă ar fi fost un hohot de suspine:

— Da, eu mă voi face preot... dar, ooo, cât aş fi dorit să fiu şi eu drept şi teafăr, ca să mă pot face ostaş... dacă m-ai fi primit, unchiule!

În ochii lui căzuţi în fundul capului, ardea o flacără atât de adâncă, încât Wang Tigrul se simţi mişcat şi-i răspunse cu glasul cutremurat de mâhnire, căci în sufletul său era bun şi milostiv:

— Te-aş fi primit bucuros, săracul de tine, dar aşa cum eşti astăzi, ce altceva ai putea să te faci, decât cel mult preot!

Tânărul îşi plecă fruntea sub uriaşa cocoaşă din ceafă şi-i răspunse cu glasul stins şi resemnat:

— Ştiu, unchiule, altceva nu se poate!

Fără să mai adauge nimic, întinse lui Wang Tigrul arma pe care o ţinuse în mână, apoi se întoarse şi apucă şchiopătând în lungul ariei, iar Wang Tigrul plecă spre oraş, unde-l aşteptau pentru ceremonialul căsătoriei sale.

Lui Wang Tigrul această căsătorie i se părea foarte stranie. De astă dată nu mai simţea clocotind în adâncul fiinţei lui pojarul arzător al nerăbdării şi zilele i se păreau acum la fel cu nopţile. Ascultă ceremonialul foarte liniştit şi demn, cum făcea întotdeauna şi la orice, când se întâmpla să nu fie furios. Dar în sufletul lui mort, dragostea şi ura păreau demult uitate, iar silueta îmbrăcată în haine roşii a miresei i se părea o fiinţă foarte depărtată cu care ar fi fost peste putinţă ca el să aibă vreo legătură. Tot aşa i se păreau şi oaspeţii, fraţii lui cu soţiile şi copiii lor şi monstruos de grasa Lotus care venise sprijinită de Cucu. Totuşi trebui să se uite odată şi la ea, căci o auzi gemând din cauza grăsimii când trebuia să răsufle şi Wang Tigrul îi auzi şuierul răsuflării, în timpul cât trebui să se prosterneze în faţa fraţilor săi mai în vârstă, a femeilor care îngrijeau mireasa, a oaspeţilor şi a tuturora în faţa cărora trebuia să se prosterneze, cum prevedea ceremonialul cununiei.

Dar după ce se aşezară la masa de nuntă, el aproape nici nu gustă din mâncărurile ce i le aduseră şi când Wang Proprietarul începu să facă glume, căci se cade să fie veselie chiar şi la ospăţul unui bărbat care se căsătoreşte pentru a doua oară, şi vreunul dintre nuntaşi începea să râdă, râsul acesta i se stingea numaidecât pe buze, în faţa privirilor grave ale lui Wang Tigrul. În tot timpul ospăţului său, el nu scoase nicio vorbă, iar când aduseră vinul, întinse repede mâna după cupă şi o ridică la gură, ca şi când ar fi fost însetat. Dar după ce-l gustă, lăsă cupa din mâna şi declară fără înconjur:

— Dacă aş fi ştiut dinainte că vinul pe care-l aveţi nu este mai bun decât acesta, aş fi adus un ulcior de vin, din regiunea de unde

am venit eu.

După ce zilele anume hotărâte pentru ospăţ trecură, Wang Tigrul îşi încalecă roibul şi plecă, fără să se uite o singură dată în urmă la mireasa şi slujitoarea ei care plecară odată cu el, într-un car cu perdelele lăsate, tras de catâri. Mergea în aparenţă tot atât de sigur ca atunci când venise, cu soldaţii după el şi cu carul care se legăna în lungul drumului îngheţat. Astfel Wang Tigrul îşi aduse soţia în oraşul său de reşedinţă, şi peste două luni şi ceva veni şi a doua soţie, însoţită de părintele ei, aşa că o primi şi pe aceasta, deoarece acum pentru el era totuna, fie că avea o soţie, fie că avea două.

Pe urmă veniră serbările obişnuite de Anul Nou şi trecură, iar în adâncul pământului tresăriră primele semne de redeşteptare, aduse de primăvara apropiată, cu toate că aceste semne ar fi fost peste putinţă să le vezi în ierburi şi în copaci. Totuşi semnele acestea nu puteau fi tăgăduite, deoarece, dacă în timpul unei zile mohorâte se întâmpla să ningă, zăpada se topea numaidecât sub adierea vânturilor calde pornite din miazăzi, iar semănăturile din ţarină, cu toate că nu creşteau, deveniră de un verde întunecat şi în toate părţile plugarii începură să se mişte, dezmorţiţi de trândăveala iernii şi începură să vadă de sape şi acareturile de plugărie, hrănindu-şi vitele mai cu nădejde, ca să prindă putere şi să fie gata pentru ziua când va începe lucrul. Pe marginea răzoarelor buruienile şi ierburile începură să răsară şi în toate părţile vedeai copiii cu cuţitele şi custurile în mâini, dezgropând rădăcinile care puteau sluji de hrană.

Tot aşa începură să se mişte şi comandanţii armatelor în sălaşurile lor de iarnă, iar soldaţii îşi întinseră trupurile odihnite, sătui de jocuri şi de trândăvia la care fuseseră osândiţi o iarnă întreagă, şi cu toţii începură să se gândească la soarta războaielor ce trebuiau să înceapă în această primăvară. Fiecare dintre aceştia nădăjduia că cel care era mai mare decât el ar putea să moară, ca apoi să-i ocupe locul rămas fără stăpân.

La rândul său Wang Tigrul visa şi el la ce se va face de aci înainte. Avea un plan al său care i se părea destul de bun, mai ales că acuma frământarea lui neadormită se potolise şi vechea dragoste nu-l mai putea supăra, aşa că se putea ocupa de aproape de tot ce plănuise. Chiar dacă dragostea aceasta n-ar fi fost moartă, era totuşi îngropată undeva foarte adânc şi când se simţea neliniştit, se ducea la una dintre cele două soţii ale lui, iar dacă

dorinţele lui erau adormite, se ducea şi bea vin, ca să le trezească.

Fiind om drept din fire, se feri să arate vreo preferinţă anume uneia dintre soţiile lui, deşi se deosebeau foarte mult una de alta, una fiind femeie cu carte, liniştită din fire şi plăcută în tot ce făcea, iar cealaltă era cam grosolană, dar cu toate acestea femeie virtuoasă şi cu suflet bun. Cel mai mare cusur al ei erau dinţii negri şi răsuflarea neplăcută pe care o simţeai în apropierea ei. Dar cu toate acestea Wang Tigrul avusese mare noroc, deoarece femeile acestea două nu se certau niciodată între ele. Dar fără îndoială această situaţie era mult ajutată de simţul lui de dreptate, căci se ducea la fiecare dintre ele atunci când îi venea rândul, căci de fapt el nu făcea între ele niciun fel de deosebire, fiindu-i cu totul indiferente.

Acum însă nu mai trebuia să-şi petreacă nopţile în singurătate, decât cel mult atunci când prefera să rămână singur. Totuşi între el şi soţiile lui de acuma nu exista niciun fel de intimitate; se ducea întotdeauna la ele plin de demnitate, cu un anume scop, nu sta de vorbă cu ele şi nu-şi deşerta niciodată sufletul în faţa lor, cum făcuse faţă de soţia lui moartă şi niciodată nu le spunea gândurile care-l răscoleau.

Se gândea de multe ori la deosebirile dintre sentimentele ce le poate avea un bărbat faţă de o femeie şi de fiecare dată îşi zicea cu amărăciune, că cea care murise, n-a fost niciodată sinceră faţă de el, nici chiar atunci când îşi dădea drumul pornirilor, tot atât de nestânjenită, ca orice desfrânată, căci toată vremea cât fusese în casa lui, ea uneltise fără încetare şi pe ascuns împotriva sa. Când îşi aducea aminte de toate acestea, Wang Tigrul încerca să-şi pecetluiască din nou amintirile şi-şi astâmpăra pornirile trupului cu cele două soţii ale lui. Gândurile lui erau luminate acuma de o nădejde nouă, că într-o bună zi una dintre aceste două femei va trebui să-i nască şi feciorul pe care şi-l dorea. Îndemnat de această nădejde, Wang Tigrul prindea nouă încredere în planurile lui de măreţie viitoare şi făcu legământ, ca chiar în primăvara aceasta să pornească un mare război cu ajutorul căruia să-şi lărgească puterea şi să câştige noi teritorii, aşa că gândindu-se mereu la aceasta, i se părea că războiul e ca şi câştigat şi izbânda este de partea lui.

Capitolul XXII

După ce se desprimăvără şi florile albe de cireş şi cele însângerate ale piersicilor începură să se scuture ca nişte nouraşi uşori de spumă în largul ţarinei verzi, Wang Tigrul îşi chemă credincioşii la sfat, ca să vorbească despre viitorul război ce-l vor porni, căci trebuia să se gândească la două amănunte. Primul era, să vadă cum va izbucni războiul cel nou între cei din miazăzi şi cei din miazănoapte, deoarece răspunsul la care se învoiseră toamna trecută, nu putea să ţină prea îndelung, fiind o înţelegere care se încheiase în vederea iernii apropiate, când ar fi peste putinţă să te lupţi în vânt şi zăpadă, frământând în picioare noroiul drumurilor desfundate. Afară de asta cei din miazăzi şi cei din miazănoapte se deosebeau unii de alţii chiar prin însăşi firea lor, unii dintre ei fiind înalţi şi voinici, înceţi în mişcări şi iuţi în mânie, ceilalţi mici de statură, şireţi din fire, pricepuţi la vicleşuguri şi curse, aşa că având astfel de deosebiri nu numai de porniri, ci chiar de sânge şi limbă, nu se putea ca înţelegerea dintre ei să fie de lungă durată. Wang Tigrul şi credincioşii lui mai aşteptau şi întoarcerea numeroaselor iscoade pe care le porniseră la drum, cu mult înainte de asta. Până să se întoarcă, Wang Tigrul ţinu sfat cu credincioşii lui, pentru a se înţelege ce teritorii ar putea adăuga la regiunea care acuma era în stăpânirea lor şi cum şi-ar putea lărgi puterea.

Se adunaseră cu toţii în sala de şedinţe unde se ţinea judecata tribunalului, sală pe care Wang Tigrul o întrebuinţa acuma pentru el însuşi şi fiecare dintre ei se aşezase după rangul pe care-l avea în armată, iar Eretele spunea:

— Spre miazănoapte nu ne putem duce, deoarece cu generalul din partea aceea am făcut un legământ.

Înjunghie Porc luă şi el cuvântul, căci dacă se întâmpla ca Eretele să spună ceva, glasul lui se auzea numaidecât, întocmai ca un ecou, deoarece nu voia să rămână mai prejos şi nici să fie considerat mai prost decât Eretele, deşi îi venea foarte greu să se gândească singur la ceva nou şi neobişnuit:

— Da, dar chiar dacă n-ai vrea să ţii socoteală de asta, regiunea din miazănoapte este foarte săracă şi porcii din părţile acelea sunt atât de slabi şi de sfrijiţi, încât nu face să-i mai tai. Eu am văzut porcii aceştia şi credeţi-mă, au spinările ascuţite şi încârligate ca nişte seceri şi sunt atât de slabi, încât poţi număra purceii unei scroafe înainte de a-i făta. Pentru regiunea asta nu cred că s-ar găsi cineva care să înceapă un război, ca s-o poată stăpâni.

Wang Tigrul le răspunse cu glasul domolit:

— Cu toate acestea ar fi peste putinţă să ne îndreptăm spre miazăzi, căci dacă am face aşa ceva, ar însemna să lovesc în oamenii mei şi ai părintelui meu, ori ştiut este că nu poţi lua biruri fără nicio sfială de la neamurile tale, fără să-ţi pară rău.

Credinciosul cel cu buza de iepure avea obiceiul să vorbească foarte puţin şi întotdeauna numai după ce tovarăşii lui sfârşeau cu ceea ce aveau de spus, aşa că acuma veni şi rândul lui:

— Este o regiune care odinioară mi-a fost dragă, deoarece în părţile acelea am văzut lumina zilei, dar astăzi nu mă mai leagă nimic de ea. Este în partea de miazăzi-răsărit, dacă porneşti de aci de unde suntem noi acuma, între regiunea aceasta şi mare. Este o provincie foarte bogată şi pe o parte se hotărniceşte cu marea. Pe cealaltă parte din coastă e un fluviu care se varsă în apele mării şi e pământ mănos, cu holde căţărate pe costişe de dealuri mărunte şi apele fluviului sunt pline de peşte. Singurul oraş mai mare este cel în care e scaunul de reşedinţă al provinciei, dar mai sunt o mulţime de sate şi târguri, iar poporul e muncitor şi bun gospodar.

Auzind vorbele lui, Wang Tigrul îi răspunse:

— Da, dar dacă provincia aceasta este atât de bogată, cred că nu se poate ca acolo să nu fie un comandant de armată. Cine este acesta?

Credinciosul îi spuse numele unuia care puţin înainte de asta fusese căpetenie de tâlhari şi abia anul trecut se însoţise cu cei din miazăzi. Când auzi cum îl cheamă, Wang Tigrul hotărî numaidecât să pornească împotriva acestei căpetenii de tâlhari şi-şi aduse aminte de ziua când simţise ridicându-se într-însul toată ura şi dispreţul ce i-l pricinuiseră aceşti oameni din miazăzi, de orezul lor sălciu şi de anii nenumăraţi pe care-i trăise între ei şi se hrănise cu mâncările lor pipărate, pe care nu le putea înghiţi decât cu scârbă, şi toată tinereţea plină de amărăciuni se ridică în faţa ochilor lui, aşa că declară fără să stea la gânduri:

— Iată provincia şi iată omul anume menit să lărgească puterea mea, căci lupta ce voi porni împotriva lui, va fi socotită în războiul general din primăvara aceasta.

Astfel, hotărârea fu luată numaidecât şi Wang Tigrul porunci unui slujitor să aducă vin şi băură cu toţii, iar după aceea porunci ca soldaţii să fie pregătiţi de plecare, pentru a putea ocupa această regiune, îndată ce se vor întoarce primele iscoade care trebuia să aducă ştiri despre întorsătura ce o va lua marele război din primăvara aceasta. Pe urmă, credincioşii lui se ridicară ca să-i

îndeplinească poruncile, dar Eretele rămase cel din urmă şi după plecarea celorlalţi, se apropie de Wang Tigrul care-i simţi respiraţia fierbinte pe obraz şi auzi glasul răguşit murmurându-i la ureche:

— După terminarea luptei va trebui să dai soldaţilor obişnuitele zile de jaf, căci oamenii au început să murmure şi sunt nemulţumiţi din pricină că-i ţii prea strâns şi că sub steagul tău nu se pot bucura de drepturile ce le sunt recunoscute sub steagurile altor comandanţi de armate. Oamenii tăi nu vor lupta dacă nu-i laşi să-i jefuiască după terminarea luptei.

Wang Tigrul începu să-şi frământe îngândurat sfârcul de mustaţă care începuse să-i crească în timpul din urmă, căci înţelegea că Eretele are dreptate, de aceea îi răspunse împotriva propriei sale dorinţi:

— Bine, du-te şi le spune că le voi îngădui trei zile de jaf, dar nu mai mult, după ce izbânda va fi de partea noastră.

Eretele plecă mulţumit, dar Wang Tigrul stătu o vreme întunecat şi se gândi la vorbele lui, căci el nu putea să se împace cu gândul acesta de a jefui oameni nevinovaţi, dar n-avea ce face, căci soldaţii nu se învoiau să-şi pună viaţa în joc, fără să primească vreo răsplată. Prin urmare cu toate că se învoise, se frământă vreme îndelungată, căci i-ar fi fost peste putinţă să nu-şi dea seama de suferinţele celor înfrânţi şi tocmai din pricina asta îşi blestema ursita care-i dăduse un suflet prea simţitor pentru meseria pe care şi-o alesese. Încercă să-şi întărească inima zicându-şi că la urma urmelor nu vor avea de suferit decât bogaţii, deoarece sărăcimea nu are nimic la ce s-ar putea lăcomi cineva de jaf. Dar îi era ruşine de slăbiciunea lui şi pentru nimic în lume nu s-ar fi învoit ca oamenii săi să-l vadă că-i e silă să audă de suferinţele altora, ca nu cumva să-l dispreţuiască pentru această slăbiciune a lui.

Puţin după aceea iscoadele începură să se întoarcă una după alta şi fiecare dintre cei trimişi se prezentă generalului ca să-i dea de ştire că, deşi până acuma n-a izbucnit încă niciun război, comandanţii din miazănoapte şi cei din miazăzi cumpără pe capete arme, aşa că războiul va trebui să se declare, deoarece în toate părţile armatele se întăresc şi fac pregătiri. Ascultând rapoartele lor, Wang Tigrul hotărî să-şi înceapă fără întârziere războiul său şi porunci oamenilor să se adune pe câmpul din faţa oraşului, căci acuma erau atât de mulţi încât nu mai putea să-i adune pe toţi la un loc în oraş, iar el încălecă pe roibul său şi plecă cu garda după el, având în dreapta pe nepotul său cel ciupit, care acuma nu mai

călărea pe măgăruşul de altădată, ci avea un cal destul de bun, deoarece unchiul său îl înaintase în grad. Wang Tigrul ieşi în faţa oamenilor, mândru şi stăpân pe sine, iar ostaşii se uitară la el miraţi, căci vedeau că este un oştean cum nu se găseşte altul atât de impunător şi de crunt la vedere, iar mustaţa pe care şi-o lăsase să-i crească, îl făcea să pară mai bătrân de patruzeci de ani cât avea cu adevărat. Se opri în faţa lor, fără să facă nicio mişcare şi-i lăsă să se uite la el tihniţi, apoi cu totul pe neaşteptate ridică glasul şi începu să vorbească:

— Ostaşi şi eroi! De mâine în şase zile, vom pleca spre miazăzi-răsărit şi vom cuprinde pământul acelei regiuni. Este un pământ bogat şi rodnic, hotărnicit de apele unui fluviu şi de apele mării, iar ceea ce voi câştiga eu cuprinzând această regiune voi împărţi cu voi. Vă veţi împărţi în două, sub porunca celor doi credincioşi ai mei aşa că Eretele să pornească împreună cu voi şi să-i lovească din răsărit, iar Înjunghie Porc din apus. Eu voi aştepta împreună cu cinci mii de oameni în partea de miazănoapte şi după ce-i veţi lovi din două părţi şi veţi strânge cu putere oraşul care este centrul acestei regiuni, eu mă voi repezi şi-i voi împresura, zdrobind ultima împotrivire. În oraşul de acolo este un comandant de armată, dar acesta e numai căpetenie de tâlhari, ori aţi învăţat de la mine, camarazi ai mei, cum trebuie să vă purtaţi faţă de tâlhari.

Pe urmă adăugă, deşi fără voie, dar fiind pregătit dinainte pentru ce avea să le spună:

— Dacă veţi izbândi, vă dau îngăduire ca vreme de trei zile să faceţi tot ce vreţi în oraşul pe care l-aţi supus. Dar în zorii zilei a patra, îngăduirea voastră sfârşeşte. Cel care nu va răspunde chemării trompetelor ce voi porunci să sune, acela să ştie că va fi ucis de mâna mea. Eu sunt omul care nu se teme de moarte şi nu se teme nici să ucidă pe altul. Acestea sunt poruncile mele! Acum le cunoaşteţi şi pe acestea le veţi urma.

Oamenii începură să aclame şi să se frământe, iar după ce Wang Tigrul se întoarse în oraş, ostaşii îşi cercetară armele şi începură să le frece şi să le ascută, apoi îşi numărară cartuşele pe care le aveau şi tremurau de nerăbdare să se vadă cât mai curând plecaţi. În astfel de împrejurări se găseau foarte mulţi ostaşi care cumpărau cartuşe de la tovarăşii lor, iar cei care erau robiţi de patima băuturii sau a femeilor, şi le vindeau tovarăşilor, dar numai atâtea de câte îndrăzneau să se lipsească, pentru ca să-şi poată astâmpăra pornirile.

În zorii zilei a şasea Wang Tigrul îşi scoase uriaşa armată din oraş. Deşi armata cu care pleca era mare, totuşi lăsă în oraş ceva mai puţin de jumătate şi se duse la bătrânul judecător care din pricina slăbiciunii nu se mai putea da jos din pat, şi-i spuse că îi lasă armată, pentru a-l apăra atât pe el cât şi curţile lui. Judecătorul îi mulţumi cu glasul slăbit şi politicos, cum avea obiceiul, dar înţelese că armata pe care o lăsa în oraş avea însărcinarea mai mult să-l păzească, decât să-l apere. În fruntea acestei armate puse pe credinciosul său cu buza de iepure, dar slujba aceasta era destul de grea, deoarece ostaşii erau nemulţumiţi, că ei trebuie să rămână în oraş. Wang Tigrul, ca să-i liniştească, le spuse că la întoarcere, dacă îşi vor face datoria cu credinţă, va da fiecăruia o mână de arginţi, drept răsplată peste ceea ce li se cuvine, şi că viitorul război va fi al lor. Astfel oamenii rămaseră mulţumiţi, sau mai bine zis, mai puţin nemulţumiţi decât fuseseră la început.

Wang Tigrul plecă în fruntea armatei sale, dar avu grijă ca printre oamenii din oraş să se răspândească vestea, că el pleacă la război pentru ei, împotriva unui comandant care-i ameninţă din partea de miazăzi, aşa că populaţia se înspăimântă şi-şi dădu toată silinţa ca să-i facă pe plac; breasla negustorilor adună o sumă de bani pe care i-o dărui şi o mulţime foarte mare de oameni ieşi după el până departe din oraş ca să-l vadă când îşi va desfăşura steagurile şi să fie de faţă la ceremonialul de jertfă, când înjunghiară un porc şi aprinseră vase cu tămâie, pentru buna reuşită a războiului.

După terminarea acestui ceremonial Wang Tigrul îşi continuă drumul, iar la acest război ducea cu el nu numai pe oamenii săi şi armele acestora, ci şi o însemnată sumă de bani, deoarece el era un general destul de deştept, pentru a nu începe o luptă numaidecât, căci era mai bine să trimită oameni care să stea de vorbă cu cei din tabăra potrivnică şi să aştepte, pentru a se încredinţa ce putere avea banul asupra lor; dacă se întâmpla ca la început să nu poată face nimic, asta totuşi nu însemna că nu va putea face nici mai târziu, căci la urma urmelor ar fi putut cumpăra pe vreun fruntaş care să le deschidă porţile oraşului fără luptă.

Era pe la mijlocul primăverii şi grânele ajunseseră aproape de brâu; lanurile verzi se legănau cât vedeai cu ochii, gata să dea în spic, aşa că Wang Tigrul îşi rotea privirea în toate părţile pe deasupra mării de verdeaţă din jurul său. Se simţea mândru de frumuseţea şi rodnicia acestei regiuni care era sub stăpânirea lui şi-

i era dragă întocmai cum îi este drag unui rege regatul său. Dar cu toate că vedea frumuseţile din apropierea sa, era totuşi destul de deştept, ca să se gândească mereu la o regiune nouă asupra căreia ar putea pune un bir care să-i servească la întreţinerea uriaşei lui armate, dar în acelaşi timp şi la sporirea propriei sale vistierii.

Astfel, ieşi din regiunea de sub stăpânirea sa, şi după ce ajunse între livezile de rodii ale căror frunze mici ca nişte flăcări se vedeau pe ramuri, căci pomii aceştia înfrunzesc mult mai târziu decât toţi ceilalţi, începu să-şi dea seama că se găseşte într-o regiune nouă. Deschise ochii bine şi se uită cu băgare de seamă la tot ce vedea în drumul său, dar constată că pământul era mănos şi bine lucrat, vitele bine hrănite şi copiii graşi, aşa că îi făcu plăcere tot ce vedea. Dar când trecu împreună cu ostaşii săi, oamenii care ieşiseră în ţarină la muncă, începură să se bocească, iar femeile care abia câteva clipe înainte de asta stătuseră de vorbă, râzând vesele, păliră la faţă şi multe mame îşi trecură podul palmei prin faţa ochilor copiilor lor, ca să nu-i vadă. Iar dacă se întâmpla ca ostaşii să înceapă să cânte, cum făceau de multe ori când erau în marş, oamenii îi blestemau, din pricină că le tulburau liniştea în felul acesta. Câinii din marginea satelor pe unde treceau, se repezeau înfuriaţi din ogrăzi, dar când vedeau o adunare de oameni atât de mare, se speriau şi-şi făceau coada cârlig sub pântece, ca apoi să dispară prin cotloane şi să nu mai iasă la drum. Ici-colo câte un bou îşi rupea funia cu care era priponit la umbră şi începea să alerge speriat de ropotul paşilor pe care-i auzea, iar dacă se întâmpla să fie înjugat, alerga cu plug cu tot şi cu omul după el. Soldaţii începeau să facă haz, dar Wang Tigrul, dacă se întâmpla să vadă pricina pentru care râd, se oprea politicos, până când ţăranul reuşea să-şi stăpânească vitele.

În târguri şi sate oamenii rămaseră înspăimântaţi, când văzură că apar soldaţii gălăgioşi pe ulițe, râzând şi flămânzi, cerând ceai, pâine şi mâncare, aşa că negustorii începură să se bocească de spaimă că mărfurile lor se vor pierde, iar unii dintre ei traseră obloanele, ca în timp de noapte. Dar Wang Tigrul dăduse dinainte poruncă oamenilor săi să plătească tot ce vor lua şi le împărţise bani pentru tot ce le trebuia de mâncare şi băutură. Cu toate acestea ştia dinainte că nici cel mai bun general nu poate stăpâni atâtea mii de oameni, gata să facă orice nelegiuire, şi dăduse porunci căpeteniilor că îi va face răspunzători pentru tot ce se va întâmpla, deşi prevedea că ar fi peste putinţă să nu se întâmple

nimic, aşa că se mulţumea să răcnească la ei: „Dacă voi afla ceva, să ştiţi că vă voi ucide!” Prin urmare avea toată nădejdea că oamenii săi îi vor da ascultare cel puţin în parte, şi tocmai din pricina asta se ferea şi el să afle tot ce se întâmplă.

În felul acesta Wang Tigrul plănuia să-şi ţină oamenii în respect, iar când se apropia de un târg mai mare, îşi lăsa armata în marginea oraşului şi intra numai el şi câteva sute de inşi, ca să stea de vorbă cu cel mai bogat dintre negustori. După ce-l găsea, îi poruncea să adune pe toţi ceilalţi negustori în prăvălia lui şi când îi vedea că sosesc înspăimântaţi şi respectuoşi, le vorbea şi el cu tot respectul cuvenit:

— Să nu vă temeţi că mă voi lacomi şi că vă voi lua mai mult decât mi se cuvine. Adevărat este că am câteva mii de oameni care aşteaptă în marginea oraşului, dar vă poftesc să-mi daţi o sumă de bani care să acopere o parte din cheltuielile marşului acestuia şi vă făgăduiesc că voi pleca de aci împreună cu oamenii mei, fără să întârzii mai mult de o noapte.

Negustorii livizi la faţă şi înspăimântaţi, făceau semn celui pe care-l aleseseră să vorbească în numele lor, iar acesta oferea o sumă: dar Wang Tigrul ştia dinainte că ceea ce-i oferă ei, nu poate fi decât cea mai redusă sumă posibilă şi începea să zâmbească rece, dar în timp ce zâmbea, sprâncenele negre îi jucau pe frunte şi răspundea:

— Am văzut cât sunt de frumoase prăvăliile ce le aveţi; negoţul de uleiuri, de cereale, de mătăsuri şi pânzărie este înfloritor; oamenii din partea locului sunt bine hrăniţi şi bine îmbrăcaţi, iar străzile oraşului par îngrijite. Cum se poate să spuneţi că oraşul acesta este atât de mic şi de sărac? Vă faceţi singuri de ruşine cu suma pe care mi-o oferiţi!

Astfel reuşea cu vorbe bune să-i facă să ridice oferta, fără să-i ameninţe grosolan, cum făceau alţi comandanţi de armate care spuneau că vor da drumul soldaţilor să prade oraşul, dacă nu-i vor da cutare sau cutare sumă. Wang Tigrul întrebuinţa în toate părţile mijloace pline de omenie, căci îşi zicea că şi lumea aceasta trebuie să trăiască, aşa că nu trebuie să le ceri niciodată mai mult decât ar fi în stare să-ţi dea după puterile lor. În cele din urmă, cu vorbe bune reuşea întotdeauna să obţină suma pe care o cerea el însuşi, iar negustorii erau foarte mulţumiţi că pot scăpa atât de uşor nu numai de el, ci şi de hoarda lui.

Astfel Wang Tigrul îşi conduse oamenii spre miazăzi-răsărit, în

regiunea unde era marea, şi de câte ori se oprea în câte o margine de oraş, negustorii îi ofereau câte o sumă de bani, iar a doua zi în zori pleca, lăsându-i mulţumiţi. Dar prin sate şi târguri mai mici Wang Tigrul nu lua niciodată haraciu decât cel mult lucruri de hrană şi ceea ce erau în stare să-i dea oamenii de bunăvoie.

Vreme de şapte zile şi şapte nopţi Wang Tigrul coborî în felul acesta împreună cu oamenii săi, iar în a şaptea zi, când se opri în popas, văzu că este mai bogat cu sumele de arginţi pe care le încasase, iar oamenii lui erau bine hrăniţi, veseli şi nerăbdători. În a şaptea zi ajunse la depărtare de cel mult o zi de oraşul pe care-şi pusese de gând să-l cuprindă, fiind reşedinţa regiunii, aşa că se urcă pe vârful unui deal de unde-l putea vedea destul de bine. Oraşul se aşternea în faţa lui, întocmai ca o podoabă prinsă în cercul zidurilor ce-l încingeau din toate părţile, în mijlocul regiunilor de verdeaţă aşternute până departe, aşa că Wang Tigrul îşi simţi inima tresărind de mulţumire, când constată că este atât de frumos şi cerul întins deasupra lui atât de senin. Văzu şi fluviul despre care-i vorbise omul său de încredere, iar poarta de intrare din partea de miazăzi era spre fluviu, aşa că oraşul părea întocmai ca o podoabă preţioasă, atârnată de un lanţ de argint. În mare grabă Wang Tigrul trimise crainici în oraşul acesta care era apărat de o mie de oameni, ca să spună comandantului că el este Wang Tigrul care a coborât din partea de miazănoapte, ca să scape populaţia de bandiţi, iar dacă această căpetenie de bandiţi nu va părăsi oraşul fără să facă nicio tulburare, primind o sumă de bani ce va fi dinainte hotărâtă, atunci el Wang Tigrul va trebui să lovească oraşul cu câteva mii de bravi care sunt înarmaţi până în dinţi.

Comandantul armatei din oraşul acesta era un fost tâlhar, bătrân şi foarte viclean care era atât de negru şi de urât, încât poporul îl poreclise Liu Zeul Porţilor, după numele zeului hidos şi urât care stă în incinta templelor, ca să păzească intrarea. Când auzi îndrăzneala vorbelor trimise de Wang Tigrul cu crainicii săi, se înfurie peste măsură şi începu să răcnească, înainte de a putea să dea vreun răspuns, iar după ce se mai linişti, iată ce vorbă îi trimise:

— Mergeţi şi spuneţi stăpânului vostru, că dacă poftеşte, n-are decât să înceapă lupta. Crede că se teme cineva de el? Eu n-am auzit încă de javra care îşi zice Wang Tigrul.

Crainicii se întoarseră şi spuseră lui Wang Tigrul tot ce li s-a răspuns, iar la rândul său se înfurie şi el, simţindu-se jignit în inima lui, din pricină că omul acesta îi spunea că n-a auzit până acuma de

numele lui Wang Tigrul şi se întrebă nu cumva el este mult mai puţin decât îşi închipuise până acuma. Dar cu toate acestea începu să scrâşnească din dinţi şi chemându-şi oamenii, porniră numaidecât împotriva cetăţii şi în aceeaşi zi o înconjurară şi tăbărâră din toate părţile împrejurul ei. Dar porţile oraşului le găsiră zăvorâte, aşa că nu putură intra şi Wang Tigrul porunci oamenilor săi să poposească până în zorii zilei următoare şi ridicară câteva rânduri de corturi în apropierea mlaştinilor din faţa oraşului, aşa că oamenii săi puteau vedea ce mişcări fac cei dinăuntru şi puteau să-i dea numaidecât de ştire.

A doua zi dimineaţa Wang Tigrul se sculă foarte devreme şi după ce trezi garda, porunci să sune trompetele şi să bată tobele, ca să adune oamenii. Când se adunară cu toţii împrejurul său, le dădu porunci să fie gata de bătălie în clipa când îi va chema, căci s-ar putea să aştepte vreme de o lună sau chiar două. Pe urmă plecă împreună cu câţiva oameni şi se urcă pe vârful unui deal care era în partea de răsărit a oraşului. Pe dealul acesta era o pagodă veche, aşa că intră înăuntru, iar garda sa o lăsă afară ca să stea de pază şi să nu sperie preoţii templului. Văzu că deşi oraşul nu putea să aibă mai mult de cincizeci de mii de suflete, casele erau foarte mari şi bine clădite, iar acoperişurile erau făcute din gresie de culoare întunecată, aşezate una peste alta ca solzii pe spinarea peştilor. Coborî deci din nou între oamenii lui şi trecu dincolo de mlaştină, dar când se apropie, de pe zidurile oraşului porni o răpăială de gloanţe împotriva lui, aşa că trebui să se retragă în mare grabă.

Wang Tigrul ţinu sfat cu căpeteniile oastei sale, căci vedea că aci vor trebui să întârzie, iar aceştia fură de părere să ţină oraşul împresurat, deoarece o împresurare este mai sigură decât o bătălie, de vreme ce oamenii dinăuntru trebuie să se hrănească. Sfatul acesta i se păru şi lui destul de cuminte, căci fără îndoială oamenii lui ar fi trebuit să moară ca muştele, dacă ar fi atacat zidurile ale căror porţi erau foarte puternice şi bârnele groase erau încheiate cu cercuri de fier, încât ei nu ştiau ce ar fi trebuit să facă, pentru a le putea dărâma. Dacă vor sta de pază în faţa porţilor şi nu vor putea să intre proviziile de care aveau nevoie cei dinăuntru, ar fi fost peste putinţă ca duşmanul să nu slăbească şi să se predea după o lună sau două de împotrivire; în cazul când ar fi început lupta acuma, duşmanul său era destul de puternic şi bine hrănit, aşa că n-ar fi putut spune dinainte cine va ieşi biruitor. Gândindu-se

la toate acestea, Wang Tigrul îşi zise că va fi mult mai bine să nu înceapă bătălia decât în ziua când va şti că izbânda va fi de partea lui.

Prin urmare porunci oamenilor săi să păzească tot zidul care împresura oraşul, dar să nu se apropie prea mult, ca să nu fie atinşi de gloanţele pornite de pe creasta zidurilor, ci să le lase să cadă în mlaştină. Prin urmare ostaşii făcură întocmai cum li se porunci, aşa că nimeni nu mai putea nici să intre nici să iasă din oraş, iar armata trăi din ceea ce producea regiunea, aşa că mâncară toate păsările, grânele, legumele şi fructele ce le aveau oamenii din împrejurimi, dar de vreme ce le plăteau întotdeauna pentru tot ce luau, fie cât de puţin, oamenii nu se ridicară împotriva lor şi armata lui Wang Tigrul era destul de mulţumită. Vara ajunse în pârgă şi recoltele ieşiră bune, căci anul acesta timpul nu fu nici prea umed nici prea uscat, deşi se spunea că mai spre apus, în partea de dincolo de munţi, nu plouase deloc, aşa că oamenii vor fi loviţi de foamete. Când ştirile ajunseră la Wang Tigrul, el îşi zise numaidecât că destinul său i-a stat şi de astă dată într-ajutor, deoarece în această regiune armata sa va avea tot ce-i lipseşte.

Astfel trecu o lună încheiată şi Wang Tigrul aştepta în cortul său, în fiecare zi, dar din cetatea zăvorâtă nu se arăta nimeni. Mai aşteptă alte douăzeci de zile şi începu să se frământe, căci oamenii săi păreau că şi-au pierdut răbdarea, dar cu toate acestea duşmanul era cerbicos şi de câte ori încercau să treacă dincolo de şanţul de la poalele zidului, erau primiţi cu împuşcături. Wang Tigrul rămase foarte mirat şi murmură plin de supărare:

— Cu ce se hrănesc oare de mai pot ţine şi astăzi armele în mâini?

Eretele care era în apropierea lui, scuipă într-o parte, în semn de admiraţie pentru un duşman atât de năsărâmb şi după ce-şi şterse gura cu dosul palmei, îi răspunse:

— Cred că până acuma trebuie să fi mâncat toţi câinii şi toate pisicile şi toate dobitoacele, până şi guzganii care s-au găsit în beciurile caselor lor.

Astfel zilele treceau una după alta şi din oraşul împresurat nu se vedea niciun semn şi nici nu se arătă nimeni până pe la sfârşitul lunii a doua din vara aceasta. Într-o dimineaţă, când ieşi din cortul său şi începu să se plimbe prin faţa zidurilor pentru a se încredinţa dacă nu este vreo schimbare, văzu un steag alb, că se leagănă pe

deasupra porţii de la miazănoapte, în faţa căreia era şi cortul său. În mare grabă porunci unui om al său să ridice şi el un steag alb şi rămase încântat, închipuindu-şi că sfârşitul împresurării se apropie. Numaidecât după aceea poarta se deschise puţin, doar atât cât să poată trece un om, apoi se închise la loc şi putură auzi scârţâitul zăvoarelor grele de fier. Wang Tigrul aştepta cu răsuflarea întreruptă, de cealaltă parte a şanţului unde era tabăra lui şi văzu un bărbat tânăr venind încet spre el, în mână cu un steag alb, spânzurat în vârful unei prăjini de bambus. Porunci oamenilor săi să se aşeze în front, iar el se postă în dosul lor şi aşteptară să se apropie omul care după ce veni destul de aproape, ca să fie auzit, strigă celor din faţa lui:

— Am venit că să facem pace şi vă vom plăti o sumă de bani, după cât ne ajung puterile, dacă vă învoiţi să plecaţi de aici şi să ne lăsaţi pe noi în ale noastre.

Când îl auzi, Wang Tigrul începu să râdă stăpânit şi se răsti la el:

— Poate v-aţi închipuit că eu am făcut drum atât de lung numai pentru bani? Bani găsesc destui şi la mine acasă. Nu dragul meu! Comandantul vostru trebuie să se supună mâinilor mele, căci am nevoie de oraşul acesta şi de toată regiunea, pentru a o adăuga pământurilor care sunt în stăpânirea mea.

Tânărul se sprijini pe prăjina steagului şi se uită la Wang Tigrul, de parcă ar fi vrut să-l ucidă şi îi spuse cu glasul rugător:

— Fii milostiv, ia-ţi oamenii şi pleacă de aici! apoi căzu cu faţa la pământ.

Dar Wang Tigrul simţi cum furia începe să pună stăpânire pe el, cum i se întâmpla întotdeauna când vedea că cineva încerca să i se pună împotrivă, aşa că strigă:

— Nu voi pleca de aici decât în ziua când regiunea aceasta va intra în stăpânirea mea, cu tot ce este într-însa!

La răspunsul acesta tânărul se ridică în picioare şi ridicând fruntea cu mândrie, îi spuse fără să clipească:

— Atunci stai, căci aci poţi să stai toată viaţa, deoarece noi putem aştepta! şi fără să mai adauge nimic, îi întoarse spatele şi se îndreptă spre poartă.

Wang Tigrul se simţi din nou copleşit de furie oarbă şi se miră cum se poate ca un potrivnic împresurat să trimită un crainic atât de lipsit de curtenire, căci acesta nu îndeplinise nici cele mai simple formule ale ritualului de politeţe, şi-şi zise că tânărul acesta a fost cel mai neruşinat om pe care l-a văzut în viaţa lui. Din ce se gândea

mai îndelung, se înfuria tot mai mult, apoi dintr-odată, înainte de a-şi putea da seamă de fapta sa, se întoarse spre un soldat şi-i porunci:

— Ridică arma la ochi şi trage!

Soldatul ridică arma şi trase, căci era bun ţintaş şi crainicul căzu cu faţa în jos pe podeţul care trecea peste şanţ. Steagul îi scăpă din mână şi fu luat de apă şi dus la vale, iar pânza albă a steagului se pătă de şuvoiul apei murdare. Wang Tigrul porunci oamenilor săi să-i aducă mortul, iar soldaţii se repeziră într-un suflet, de teamă să nu pornească împuşcăturile de pe coama zidului. Dar nu se auzi niciun pocnet de armă, aşa că Wang Tigrul se întrebă ce poate să însemneze asta. Se miră şi mai mult când văzu că tânărul pe care-l întinseră mort în faţa lui nu părea să fi suferit deloc din pricina foamei, căci, după ce porunci oamenilor săi să smulgă hainele de pe el, văzu că tânărul, deşi nu era gras, părea destul de plin, prin urmare trebuie să se fi hrănit cu ceva.

Câteva clipe rămase dezamăgit şi părea că şi-a pierdut orice curaj, căci îl auziră strigând:

— Dacă omul acesta este atât de bine hrănit, ce pot să aibă de mâncare ca să mi se împotrivească atâta vreme? Începu să arunce o ploaie de înjurături, pe urmă adăugă: La urma urmelor tot aşa pot să-mi petrec şi eu toată viaţa aici, dacă vor ei să şi-o petreacă pe a lor, căci mie puţin îmi pasă!

Din pricină că era supărat, porunci chiar în ziua aceea ostaşilor săi să facă tot ce-i trage inima, pentru a-şi uşura aşteptarea, iar dacă se întâmpla să-i vadă că ridică alimente de la oamenii din mahalalele ce erau împrejurul oraşului sau de la ţărani, nu-i mai pedepsea, cum ar fi făcut înainte de asta, şi când cei păgubiţi îndrăzneau să vină la el să se plângă, spunând că soldaţii au intrat în cutare casă şi că au făcut ce n-ar fi trebuit, Wang Tigrul le răspundea întunecat:

— Mi se pare că voi sunteţi nişte ticăloşi, căci vă bănuiesc că trimiteţi provizii pe ascuns celor care sunt împresuraţi în oraş, deoarece altfel nu s-ar putea hrăni.

Dar ţăranii se jurau în fel şi chip, spunând că ei nu duc niciun fel de mâncare oamenilor din oraş, iar câte unul îi spunea umilit:

— Ce ne interesează pe noi cine este cel care stăpâneşte asupra noastră, sau poate îţi închipui despre noi că ar putea să ne fie drag acest bătrân tâlhar care aproape ne-a omorât cu birurile lui? Stăpâne, dacă vei fi milostiv faţă de noi şi vei porunci oamenilor să

nu facă nelegiuiri, noi vom fi foarte mulţumiţi să te vedem înscăunat în locul lui.

Dar pe măsură ce înainta vara, Wang Tigrul devenea tot mai nemulţumit şi blestema căldura şi miriadele de muşte ce bâzâiau în jurul grămezilor de murdărie pe care le făceau soldaţii, căci ar fi fost peste putinţă ca atâţia oameni adunaţi laolaltă să poată păstra curăţenia; blestema roiurile de ţânţari ce se ridicau din marginea şanţului cu apă moartă şi se gândea cu jind la curţile lui unde îl aşteptau cele două soţii ale sale. Toate aceste nemulţumiri îl făceau să fie mult mai puţin blând decât fusese până acuma, iar soldaţii lui făceau o mulţime de fărădelegi pe care el le trecea cu vederea.

În timpul unei nopţi fierbinţi ca de cuptor, Wang Tigrul nu putu adormi şi ieşi din cort ca să se răcorească şi începu să se plimbe, căci era noapte luminată de lună. Se plimba singur, însoţit numai de câţiva paznici care se ţineau căscând şi pe jumătate buimăciţi de somn pe urmele lui. Pe urmă se opri şi se uită la zidurile înalte ale oraşului care se ridicau negre şi uriaşe, bătute de tremurul lunii, şi i se păru că nu va fi niciodată în stare să le poată trece. Uitându-se la zidurile acestea furia lui începu să clocotească din nou într-însul şi-şi jură că va face pe toţi bărbaţii, femeile şi copiii din oraşul acesta să sufere urmările nemulţumirilor acestui război pe care trebuia să-l poarte împotriva lor. În aceeaşi clipă i se păru că pe zid începe să se mişte încet o pată mai întunecată decât întunerecul pereţilor şi că pata aceasta coboară. Rămase mirat şi se opri fără să se mai mişte. La început nu-i venea să creadă, dar din ce se uita mai îndelung, vedea tot mai limpede că o pată întunecată coboară încet spre poala zidului, întocmai ca un rac care-şi face loc printre vrejurile de viţă şi ramurile chircite ale copacilor din apropierea zidului. În cele din urmă îşi dădu seama că trebuie să fie un bărbat. Când atinse pământul, omul se ridică numaidecât şi ieşi în lumina lunii, fluturând o bucată de pânză albă.

Wang Tigrul porunci să-i iasă cineva în cale şi să-l întâmpine tot cu un steag alb, ca apoi să-l aducă în faţa lui. Aşteaptă cu nerăbdare şi-şi dădu toată silinţa să vadă prin întuneric, ce fel de om este cel care venea. Când îl văzu, omul se lăsă la picioarele lui Wang Tigrul, apoi se bătu cu fruntea de pământ, cerând îndurare. Dar Wang Tigrul răcni întărâtat:

— Ridicaţi-l în picioare, ca să-i pot vedea!

Doi soldaţi se apropiară numaidecât şi-l ridică în picioare. Iar

Wang Tigrul se uită la el cu băgare de seamă, dar pe măsură ce se uita mai îndelung, furia începea să-l sugrume, căci vedea că deşi omul acesta era mic şi subţirel, totuşi nu părea să fi răbdat de foame, aşa că se răsti la el:

— Ai venit ca să-mi predai oraşul?

— N-am venit pentru asta, răspunse omul. Comandantul nostru nu vrea să predea oraşul, deoarece are hrană destulă, iar noi ostaşii primim în fiecare zi câte ceva de mâncat. E adevărat că poporul moare de foame, dar noi mai putem aştepta o vreme, căci aşteptăm să ne vină ajutor şi din partea de miazăzi, deoarece în mare taină am coborât un om peste zid şi acesta a plecat să ducă ştire despre ce se întâmplă.

Wang Tigrul se simţi înfiorat de o adâncă nelinişte şi întrebă cu îndoială, încercând din toate puterile să-şi stăpânească mânia:

— Atunci dacă n-ai venit să predai oraşul, ce te-a făcut să vii la mine?

Omul îi răspunse întunecat:

— Am venit numai în numele meu. Generalul sub steagul căruia slujesc şi-a bătut joc de mine în mod ruşinos. Este o fire de bădăran nesuferit, sălbatic şi lipsit de cumpăt, iar eu sunt un om cu educaţie mai aleasă. Părintele meu a fost cărturar şi sunt obişnuit să fiu tratat omeneşte. M-a făcu de râs de faţă cu proprii mei soldaţi. Omul poate trece multe cu vederea, dar o astfel de purtare înseamnă că m-a jignit nu numai pe mine ci şi pe strămunii mei pe care eu am încercat să-i cinstesc în toate zilele vieţii mele; ori strămunii omului acestuia, dacă s-ar întâmpla ca în general el să aibă ştire de ei au fost oameni pe care strămunii mei i-ar fi primit cel mult argaţi în curţile lor.

— Cum a putut să te facă de râs în faţa soldaţilor? întrebă Wang Tigrul care la rândul său se simţi foarte mirat de vorbele ce le spunea străinul.

Omul din faţa lui îi răspunse cu pornire sălbatică:

— Şi-a bătut joc de felul în care ţin arma în mână, deşi am cea mai mare îndemânare în mânuirea armelor şi nu mi se întâmplă niciodată să iau ceva la ochi fără să lovesc în plin.

Wang Tigrul începu să se lumineze, căci ştia că nimic nu poate trezi mai uşor ura cuiva decât batjocura nemeritată, chiar a celui mai bun dintre prieteni, şi cel jignit ar fi în stare să recurgă la orice uneltire, pentru a se răzbuna, mai ales când se întâmplă să fie un om mândru, cum părea acesta din faţa lui. Îl întrebă deci fără

niciun înconjur:

— Spune-mi care este preţul ce mi-l ceri?

Omul se uită împrejurul său şi văzu soldaţii din gardă, ascultând cu gura căscată la ce vorbesc ei, aşa că se plecă spre Wang Tigrul şi-i răspunse în şoaptă:

— Să intrăm împreună în cort, ca să-ţi pot spune limpede ce am pe suflet.

Wang Tigrul se întoarse şi intră în cort, după ce porunci să aducă şi pe omul acesta străin, iar lângă el nu luă decât vreo patru-cinci ostaşi, ca să-l păzească pentru cazul când omul ar încerca să pună la cale vreun vicleşug. Dar străinul acesta nu venise la el cu gânduri viclene, căci iată ce-i spuse:

— Mi-e sufletul atât de încărcat de ură şi revoltă, încât sunt gata să trec din nou zidul şi să intru în oraş, ca să-ţi deschid porţile. Pentru asta nu-ţi cer altceva decât să mă primeşti să slujesc sub steagul tău, împreună cu oamenii care mi-au rămas credincioşi şi sunt gata să mă urmeze. Va trebui de asemenea să ne iei sub ocrotirea ta, dacă se va întâmplă ca tâlharul să nu fie ucis, căci s-ar putea ca el să mă caute pentru a mă răpune, deoarece ura lui nu cunoaşte alinare, până în ziua când se va putea răzbuna.

Wang Tigrul însă n-ar fi vrut să primească aceasta slujbă în schimbul unei răsplate atât de mici, aşa că răspunse uitându-se drept în ochii omului care sta între cei doi soldaţi:

— Văd că eşti om cumsecade care nu poate trece jignirile cu vederea, cum nu le-ar putea trece niciun bărbat vrednic. Sunt mulţumit că voi putea avea sub steagul meu un bărbat atât de vrednic şi de brav. Întoarce-te prin urmare la oamenii tăi şi spune-le că-i voi primi sub steagul meu, împreună cu toţi cei care vor să se predea şi-şi vor aduce armele cu ei, aşa că niciunul dintre ei nu va fi ucis. Te voi numi căpitan în oastea mea. Îţi voi da o răsplată de două sute de arginţi şi fiecărui ostaş care va veni cu arma sa, îi voi da câte cinci arginţi.

Chipul îndurerat al omului se lumină numaidecât, şi răspunse mulţumit:

— Toată viaţa mea am căutat să intru în slujba unui astfel de general; fii încredinţat că-ţi voi deschide porţile oraşului, când soarele va ajunge în straja cerului, chiar în ziua ai cărei zori încep să răsară acum.

Omul se întoarse în loc şi plecă, iar Wang Tigrul se ridică şi ieşi din cort. Îl văzu cum se caţără pe zid, sprijinindu-se de ramurile

răsucite şi vrejurile de viţă, parcă ar fi fost o maimuţă, apoi se opri pe coamă şi dispăru în mijlocul întunericului de dincolo.

Discul soarelui începu să se ridice din fundul zării, lucind întocmai ca marginea unui uriaş ban de aramă pe deasupra holdelor; Wang Tigrul porunci ca oamenii să fie treziţi, dar cu cea mai mare băgare de seamă, ca nu cumva duşmanul să bănuiască ceva în legătură cu atacul ce-l pregăteau. O mare parte dintre ostaşi însă aflaseră că în timpul nopţii un om din oraş se arătase în tabăra lor, aşa că se sculaseră şi se îmbrăcaseră, fără să aprindă torţele. Lumina lunii fusese în noaptea aceasta atât de limpede, încât puteau fără nicio greutate să vadă cele mai mici amănunte împrejurul lor, cum ar fi de pildă trăgaciul armelor sau găurile prin care trebuia să-şi înşire curelele încălţămintei. Când soarele se urcă pe cer, fiecare era la postul său şi Wang Tigrul porunci ca fiecăruia să i se împartă o bucată de carne şi o gură de vin, ca să prindă puţină inimă, astfel că oamenii sătui aşteptau primul semnal al tobelor, ca să pornească la atac.

După ce soarele se urcă sus pe cer şi dogoarea razelor lui începu să tremure pe deasupra câmpiei în mijlocul căreia era oraşul, Wang Tigrul dădu comanda, oamenii se aşezară în şase coloane, aşa cum li se spusese, iar când auziră glasul generalului lor, fiecare dădu un chiot şi freamătul de glasuri tremură pe deasupra taberei ca un glas de tunet. După cel dintâi chiot fiecare puse mâna pe armă ş-i potrivi baioneta, ca apoi să se repeadă înainte. Unii trecură şanţul pe pod, alţii de-a dreptul prin apă şi ajunseră pe malul de sub meterezele zidurilor, înghesuindu-se grămadă spre poarta din partea de la miazănoapte. Căpeteniile însă nu lăsară pe Wang Tigrul să se apropie prea mult de primele rânduri, căci chiar în clipa aceasta se gândeau că străinul care venise ar putea să-i vândă. Totuşi Wang Tigrul avea toată încrederea, deoarece ştia că setea de răzbunare este singura ură pe care poţi pune temei.

Se opriră cu toţii şi aşteptară, dar din oraş nu se auzea niciun zgomot şi nici de pe coama zidurilor nu porni nicio împuşcătură. Când soarele se opri în straja cerului, Wang Tigrul simţi un fior care-i încremeni trupul şi se uită spre poartă. În aceeaşi clipă aripile ferecate şi grele părură că se deschid puţin şi cineva se uită afară. Numaidecât dădu un chiot şi oamenii se repeziră înainte, iar el în fruntea lor şi proptindu-se în poartă se opintiră odată din toate puterile şi o deschiseră larg, aşa că toată armata se scurse înăuntru, întocmai ca apa când rupe stăvilarele şi cu asta

împrejurarea oraşului se sfârşi.

Dar Wang Tigrul nu se opri în drum, ci porunci să fie condus numaidecât la locul unde putea găsi pe căpetenia tâlharilor şi strigă oamenilor săi că nu sunt încă slobozi şi de capul lor, până când nu vor găsi pe cel căutat. Ostaşii plecară în toată graba, căci erau nerăbdători să termine şi opriră în cale pe fiecare trecător ce-l întâlneau, târându-l fără nicio milă cu ei. Dar când Wang Tigrul, petrecut de sunetul tobelor şi al trâmbiţelor intră în curţile unde era reşedinţa tâlharului, le găsi goale, deoarece acesta plecase. Nu se ştie cum reuşise să afle despre trădarea săvârşită, dar când oamenii lui Wang Tigrul se scurseră în oraş pe poarta de la miazănoapte, el şi cu credincioşii lui ieşi în goană pe poarta din partea de miazăzi. Când auzi toate acestea de la soldaţii care nu plecaseră cu el, Wang Tigrul se repezi numaidecât spre partea de miazăzi a zidului şi oprindu-se în poarta larg deschisă, la mari depărtări mai putu vedea un nor de praf pe care îl lăsau fugarii în urma lor. Stătu câteva clipe în cumpănă, dacă n-ar fi bine să se repeadă după ei, dar pe urmă-şi zise că ceea ce a urmărit, este acum în stăpânirea lui. Ori acest ceva era însuşi oraşul, cheia de trecere şi stăpânire a acestei regiuni, prin urmare o căpetenie de tâlhari şi oamenii care au plecat împreună cu el, nu înseamnă nimic.

Se întoarse deci înapoi în palatul deşert al fugarului şi aci găsi o mulţime de ostaşi duşmani care nu plecaseră, ci-l aşteptau să i se supună şi să-i ceară ocrotire. Rămase plăcut impresionat de vederea lor, căci îi aştepta în sala cea mare a palatului şi oamenii intrau în grupuri de câte zece şi douăzeci; i se părea însă, că sunt cei mai subţiri oameni şi cu privirile atât de rătăcite, cum nu avusese parte să vadă decât în anii de foamete. Dar toţi îşi aveau armele intacte şi îngenunchează în faţa lui, cu mâinile întinse în semn de supunere, aşa că Wang Tigrul îi primi sub ocrotirea lui şi porunci să le dea de mâncare tot ce poftesc şi fiecăruia să i se dea câte cinci arginţi. Dar când veni străinul cel care trădase pe căpetenia bandiţilor, în fruntea companiei oamenilor lui, Wang Tigrul îi numără el însuşi cele două sute de arginţi şi porunci ca omului acestuia să i se dea uniformă de căpitan. Astfel Wang Tigrul îl răsplăti pentru ajutorul ce i-l dăduse în această împrejurare şi îl primi în rândurile propriei sale armate.

După ce sfârşi cu toate acestea, îşi aduse aminte că a sosit clipa când va trebui să-şi îndeplinească şi făgăduiala dată oamenilor săi,

căci îi stăpânise fără cruţare până acuma, dar vedea şi el că de aci înainte îi va fi peste putinţă să-i mai stăpânească. Dădu prin urmare porunci ca soldaţii să fie lăsaţi slobozi, şi imediat după aceea se gândi ca ar fi fost mai bine să nu le fi făgăduit această libertate. I se păru ciudat că acuma după ce reuşise în planurile lui, toată supărarea îi trecuse şi-i părea rău de populaţia aceasta care va trebui să sufere. Totuşi trebuia să se ţină de vorbă şi după ce dădu soldaţilor libertate, vreme de trei zile, se închise în palat şi zăvorî toate intrările, fără să primească pe nimeni în apropierea lui, afară de garda care-l păzea. Dar până şi suta aceasta de ostaşi începu să se neliniştească şi să-şi ceară drepturile ce i se cuveneau, aşa că Wang Tigrul trebui să le dea şi lor drumul şi să cheme pe alţii în locul lor. Când îi văzu că se frământă şi ochii le sunt aprinşi de pofte animalice pe are nu şi le puteau stăpâni, Wang Tigrul se feri să se uite mai de aproape la ei, ca să nu vadă ce se petrece în oraş. Când nepotul său pe care îl ţinea întotdeauna în apropierea sa, începu să-şi manifesteze şi el curiozitatea de a vedea ce se întâmplă, Wang Tigrul se întoarse spre el şi începu să zbiere, mulţumit că are asupra cui să-şi reverse supărarea:

— Cum adică, până şi cei din sângele meu să se ducă să prade, cum fac oamenii aceştia bădărani şi netrebnici?

Nu-l lăsa să se mişte nicio clipă de lângă el şi-l trimitea mereu, când în colo când încoace, ca să-i aducă de mâncat sau de băut, ori haine de schimb, iar când ţipetele îngrozite răzbeau chiar prin uşile închise ale palatului, Wang Tigrul se înfuria şi zbiera la nepotul său, cum nu făcuse până acuma niciodată, aşa că pe bietul ciupit îl treceau sudori când calde când reci şi nu îndrăznea să răspundă unchiului său nicio vorbă.

Adevărul era ca Wang Tigrul nu era om crud, decât atunci când se înfuria, ori pentru un comandant de oşti, faptul că nu poate să ucidă decât atunci când este supărat, e mare slăbiciune, căci asta însemna că măreţia lui este de aproape înrudită cu moartea şi îşi dădea seama că marea lui slăbiciune era tocmai faptul că nu putea ucide pe nimeni fără părere de rău sau cu indiferenţă, chiar atunci când ar fi trebuit să ucidă pentru un scop dinainte hotărât. Tot slăbiciune era pentru el şi faptul că nu putea să păstreze supărare faţă de această populaţie, deşi îşi zicea că trebuie să-i urască din pricina încăpăţânării lor şi a nepăsării cu care-l făcuseră să-şi piardă atâta vreme în faţa porţilor oraşului, în loc să fi găsit un mijloc pentru a i le deschide. Totuşi, când soldaţii veniră să-i ceară

să le dea de mâncare, el se răsti la ei cuprins de furie şi de păreri de rău:

— Cum adică, tot eu să vă hrănesc şi când aţi început jaful?

Oamenii săi îi răspunseră numaidecât:

— În tot oraşul acesta nu se găseşte o mână de făină, iar aurul, argintul şi mătăsurile nu se pot mânca. În toate părţile găsim numai de acestea, dar nimic de mâncare, deoarece plugarii din împrejurimi sunt speriaţi şi nu îndrăznesc să vină cu de ale mâncării în oraş.

Wang Tigrul rămase întunecat şi nemulţumit de vorbele lor, căci vedea că au dreptate, prin urmare trebui să dea porunci ca să le împartă de mâncare, deşi zbiera la toată lumea şi părea nemulţumit. Pe unul dintre soldaţii săi îl auzi spunând cu dispreţ:

— Până şi femeile din oraşul acesta sunt atât de slabe, de par nişte găini jumulite, aşa că n-ai nicio plăcere de ele.

Wang Tigrul simţi că nu mai este în stare să asculte vorbele lor şi nici să rabde chinurile remuşcărilor prin care trebuia să treacă, aşa că se duse şi se închise singur într-o odaie, până să-şi mai poată veni în fire. Dar reuşi să se liniştească şi de astă dată, căci se gândi la regiunea aceasta mănoasă şi la felul în care reuşise să-şi întindă puterea, astfel că, datorită acestui război, avea o regiune de două ori atât de mare ca cea de până acuma sub stăpânirea sa şi-şi zise că acesta era câştigul şi mijlocul cel mai sigur pentru a ajunge la glorie, iar la urmă de tot îşi aduse aminte de cele două soţii ale lui dintre care una cu siguranţă va naşte pe feciorul său, prin urmare încercă să-şi împietrească inima, zicând:

„Nu se poate oare să mă împac cel puţin o singură dată cu gândul, că oamenii aceştia vor trebui să sufere câteva nemulţumiri, timp de trei zile, nu mai mult?

Astfel reuşi să-şi stăpânească nelinişte timp de trei zile şi-şi ţinu făgăduiala dată ostaşilor săi.

Dar în zorii zilei a patra se ridică din aşternutul în care se zvârcolise toată noaptea şi porunci să se dea semnalele şi să sune trompetele, în semn că cele trei zile de jaf învoite ostaşilor săi s-au terminat şi că trebuie să se întoarcă numaidecât la unităţile lor. Dar din pricină că în dimineaţa aceea ieşi din odaia lui mai întunecat şi mai nemulţumit ca de obicei şi sprâncenele se repezeau pe frunte în sus şi în jos, cutremurate de furia ce clocotea într-însul, nimeni nu îndrăzni să i se împotrivească.

Nimeni, afară de unul singur. După ce Wang Tigrul trecu pragul

porţilor palatului care vreme de trei zile stătuseră zăvorâte, auzi un ţipăt stins care venea dintr-o ulicioară lăturalnică, iar din pricină că ţipetele acestea îl chinuiseră neîncetat până acuma, se repezi într-un suflet să vadă ce este. Văzu un ostaş al său care tocmai se întorcea la tovarăşii lui, dar în cale se întâlnise cu o femeie bătrână în degetul căreia văzuse un ineluş subţire de aur care nu putea să aibă niciun preţ, căci femeia părea o lucrătoare şi ar fi fost peste putinţă să aibă ceva care să te ispitească. Ostaşul încă fusese cuprins de dorinţa de a pune mâna pe ultima bucăţică de aur ce o putea jefui şi smucea pe biata femeie de mână, răsucindu-i degetele, ca să-i scoată inelul, iar ea se zbătea în mâinile lui, bocindu-se:

— Îl port în deget de mai bine de treizeci de ani, prin urmare cum să-l mai pot scoate acuma?

Dar ostaşul era atât de grăbit, căci trompetele sunau necontenit, încât scoase numaidecât baioneta şi reteză degetul bătrânei din încheietură, de faţă cu Wang Tigrul care văzu sângele ţâşnind într-o dâră subţire şi împrăştiindu-se pe jos. Wang Tigrul scoase un muget sălbatic şi sări ca o fiară, scoţând sabia pe care o înfipse în trupul soldatului. Deşi era chiar soldatul său, totuşi nu putea să stea nepăsător şi să se uite la felul în care se purtase cu această biată bătrână, chiar de faţă cu el. Soldatul căzu grămadă, fără să scoată niciun ţipăt şi se întinse în balta de sânge scursă din trupul său. Bătrâna rămase îngrozită de aceasta cruzime, cu toate că venise în ajutorul ei, şi învelindu-şi repede mâna în colţul şorţului o rupse la fugă şi se ascunse undeva, aşa că Wang Tigrul nu o mai văzu.

După ce-şi şterse tăişul sabiei de tunica soldatului, plecă cu paşi grăbiţi, ca nu cumva să-i pară rău de fapta lui, căci vedea că soldatul murise, prin urmare orice părere de rău ar fi fost fără folos. Opri unul dintre oamenii lui şi-i porunci să ia arma tovarăşului său mort.

Plecă din partea aceasta şi cutreieră străzile oraşului, dar rămase foarte mirat văzând puţinii oameni care-i ieşeau în cale, târându-şi paşii cu mare greutate şi aşezându-se în pragul caselor sau pe laviţele din faţa intrărilor, prea slabi pentru a-şi mai putea ridica frunţile, ca să-l vadă trecând cu oamenii săi ale căror arme luceau în lumina soarelui de toamnă şi răbufneau cu încălţămintea în colbul răscolit al drumului. Niciunul nu se mişca, ci stăteau nepăsători şi încremeniţi ca nişte morţi, aşa că Wang Tigrul îşi simţi sufletul copleşit de o neînţeleasă sfială şi nu îndrăznea să stea de

vorbă cu niciunul dintre ei. Umbla cu fruntea ridicată în sus şi se prefăcea că nu vede oamenii de pe marginea drumului, ci numai prăvăliile pe lângă care trece. În toate aceste prăvălii vedea îngrămădite mărfuri cum nu văzuse în niciun oraş până acum, dar îşi aduse aminte că oraşul acesta era pe malul unui fluviu care se vărsa în mare şi astfel mărfurile acestea putea fi aduse cu uşurinţă. Văzu o mulţime de ciudăţenii străine dintre acelea cum nu văzuse niciodată, dar toate aceste mărfuri păreau aruncate grămadă şi cu nepăsare, sub stratul de praf ce se aşternuse peste ele, căci acuma nu mai venea nimeni să le cumpere.

În tot oraşul acesta însă nu văzu două lucruri: nicăieri nu se vedeau alimente de vânzare; piaţa era deşartă şi adormită, iar pe străzi nu se vedeau negustorii ambulanţi şi nici vânzătorii de mărunţişuri care reprezintă furnicarul fiecărui oraş de negustori, şi nu văzu nici copii mici. La început nici nu băgă de seamă cât de pustii sunt străzile, dar se trezi numaidecât la realitate şi se miră de liniştea dimprejurul său. Pe urmă i se păru că simte lipsa veseliei gălăgioase a copiilor şi a râsului lor care de obicei se aude în toate casele, lipsa goanei lor nevinovate în lungul străzilor. Apoi simţi dintr-odată că nu mai este în stare să se uite la chipurile împietrite şi slăbite ale femeilor şi bărbaţilor pe lângă care trecea şi care se mai vedeau prin oraş. Fapta lui nu se deosebea cu nimic de fapta altor comandanţi de oşti, nici nu putea fi considerată drept o fărădelege, deoarece acesta era singurul mijloc pentru a se putea ridica.

Wang Tigrul însă avea o inimă prea simţitoare pentru cariera pe care şi-o alesese, aşa că se întoarse în curţile lui abătut şi mâhnit, căci ar fi fost peste putinţă să mai suporte înfăţişarea mohorâtă a acestui oraş care era acum al său. Începu să strige la soldaţi să i se ferească din cale, căci nu era în stare să le suporte glumele şi râsetele dezmăţate, nici privirile mulţumite. Nu era în stare să se uite la inelele de aur pe care le aveau în degete şi nici la ceasornicele străine şi celelalte obiecte pe care le jefuiseră. Văzu inele de aur chiar la oamenii lui de încredere; un inel de aur în degetele ciotoroase ale Eretelui şi unul de jad pe arătătorul lui Înjunghie Porc, dar degetul lui era atât de grosolan, încât inelul nu intrase decât până la jumătate. Cu toate acestea îl purta şi aşa, căci nu putea renunţa la el. Văzând toate aceste mărturii ale faptelor lor, Wang Tigrul îşi zise că de oamenii aceştia îl desparte o adâncă prăpastie, căci erau grosolani şi cu instincte de fiare, aşa că

se simţi deznădăjduit şi singur în sufletul său şi după ce intră în odaia lui, rămase îngândurat şi răcnea la oricine care încerca să se apropie de el.

Dar după ce petrecu două-trei zile în felul acesta, văzându-l cât este de furios, soldaţii se mai liniştiră căci se temeau de el, iar Wang Tigrul îşi împietri sufletul a doua oară şi-şi zise că acesta este felul de viaţă pe care trebuie să-l ducă un oştean şi pe el cerul îl sortise să aibă firea pe care o avea. Prin urmare trebuia să ducă până la capăt ceea ce a început. Se ridică deci de la locul lui şi se spălă, căci stătuse trei zile la rând nespălat şi nebărbierit, atât fusese de supărat, şi după ce se îmbrăcă în alte haine, trimise vorbă judecătorului să vină şi să i se supună, cum era obiceiul. Ieşi apoi de se aşeză în sala unde se primeau oaspeţii, când veneau în palatul acesta, şi aşteptă sosirea lui.

Ca la două ceasuri după aceea veni judecătorul oraşului, cu toată graba de care se simţea în stare, dar veni sprijinit de doi slujitori, căci era slab ca o surcea şi arăta mai mult a umbră decât a om. Se prosternă în faţa lui Wang Tigrul, şi aşteptă, iar el băgă de seamă că judecătorul din faţa lui trebuie să fie un cărturar şi de bună familie. Se ridică deci şi el în picioare şi se prosternă în faţa judecătorului, făcându-i semn să stea pe un scaun. După ce se aşeză şi el, rămase cu ochii îndreptaţi spre judecător, fără să scoată o vorbă, deoarece obrazul şi mâinile omului acestuia i se păreau ceva cu totul nemaivăzut. Erau de culoarea ficatului pe care l-ai aşezat vreme de două-trei zile la soare şi pielea trupului său părea lipită pe oase.

În cele din urmă Wang Tigrul întrebă îngrozit:

— Cum se poate… vasăzică şi dumneata ai răbdat de foame?

Bătrânul îi răspunse fără înconjur:

— Da, am răbdat împreună cu populaţia oraşului şi nu e pentru prima dată.

— Bine, dar omul pe care mi l-au trimis la început, ca să facem pace părea destul de bine hrănit, declară Wang Tigrul.

— Da, dar pe acesta l-au hrănit anume, chiar din ziua când a început împresurarea, răspunse judecătorul, aşa că în cazul când n-ai fi vrut să faci pace, să te încredinţezi că au destulă mâncare, pentru a putea întinde împotrivirea.

Ar fi fost peste putinţă că Wang Tigrul să nu recunoască isteţimea unei astfel de apucături, aşa că nu se sfii să-şi dea pe faţă mirarea şi adăugă:

— Chiar căpitanul care a venit la mine mi se părea că e destul de bine hrănit!

Judecătorul îi explică şi această împrejurare:

— Pe ostaşi îi hrăneau mai bine, în măsura în care se putea. Populaţia însă răbda de foame şi sute de oameni au murit de mult. Toţi cei slabi, cei în vârstă şi copiii au murit.

Wang Tigrul îşi stăpâni un oftat şi întrebă:

— Vasăzică asta este pricina că nicăieri n-am văzut copii? Apoi se uită câteva clipe la judecător şi-şi dădu toată silinţa să-i spună ce trebuie spus: Supune-te mie, deoarece acuma am câştigat lupta şi am tot dreptul să iau locul celuilalt comandant de oaste, aşa că eşti în mâinile mele împreună cu toată regiunea pe care a stăpânit-o el. Astăzi eu sunt stăpânul acestor pământuri pe care le adaug la provincia pe care o am în partea de miazănoapte. De aci înainte veniturile vor trece prin mâinile mele şi va trebui să-mi plăteşti o anumită despăgubire şi în afară de asta un bir în fiecare lună.

Wang Tigrul îi spuse vorbele acestea, petrecute de câteva cuvinte curtenitoare, cum se cădea într-o astfel de împrejurare. Bătrânul judecător îi răspunse cu glasul dogit, arătându-şi dinţii care păreau prea mari şi prea albi pentru gura lui cu buzele uscate:

— Suntem în puterea dumitale. Dar rogu-te să ne laşi o lună-două de răgaz, până ne vom putea reculege. După ce făcu o pauză, adăugă cu mare amărăciune: Ce ne pasă nouă cine stăpâneşte asupra noastră, dacă vom putea trăi în pace şi vom putea să ne vedem de treburile noastre ca să ne câştigăm viaţa de toate zilele şi să ne putem hrăni copiii? Îţi jur că eu şi populaţia oraşului îţi vom plăti pe bună dreptate birul pe care ni-l ceri, dacă vei reuşi să ne fereşti de atacul altor comandanţi de armate, ca să putem trăi liniştiţi împreună cu familiile noastre.

Wang Tigrul nici nu dorea altceva, iar acum când auzi glasul slăbit al judecătorului, se simţi înduioşat şi porunci ostaşilor săi:

— Aduceţi mâncare şi vin şi ospătaţi-l împreună cu oamenii săi. Iar după ce văzu că porunca i-a fost împlinită, chemă oamenii lui de încredere şi le porunci: Plecaţi în împrejurimi, împreună cu ostaşii de care aveţi nevoie şi spuneţi oamenilor să aducă în oraş grânele, şi tot ce au de vânzare, ca populaţia să poată cumpăra hrana de care va avea nevoie pentru a-şi veni în fire după războiul acesta prin care a trecut.

Astfel Wang Tigrul dovedi populaţiei că el este om drept şi judecătorul îi mulţumi plin de recunoştinţă. În timpul acesta îşi

dădu seama cât de politicos şi de bine crescut era bătrânul acesta, căci deşi îi străluceau ochii văzând mâncarea din faţa lui, totuşi nu se atinse de ea, ci-şi împreună mâinile slăbite şi aşteptă până când se termină ritualul obişnuit al cuvintelor de politeţe şi Wang Tigrul se aşeză la masă în jeţul cuvenit stăpânului casei. Numaidecât după aceea bătrânul judecător apropie strachina de el şi începu să mănânce, dar şi de astă dată căutând să se stăpânească din toate puterile, aşa că Wang Tigrul se simţi cuprins de milă şi se ridică de la masă, spunându-i să-l ierte, că trebuie să plece în altă parte. Plecă şi-l lăsă la masă singur, deoarece oamenii veniţi cu el mâncau în altă odaie, iar după plecarea lor auzi pe ostaşii săi spunând miraţi că străchinile şi castroanele nici nu mai trebuie spălate, deoarece oamenii aceştia hămesiţi de foame le linseseră de parcă ar fi fost poleite.

Fu mare plăcere pentru el să vadă că pieţele oraşului sunt din nou pline şi coşurile vânzătorilor înşirate pe marginea străzilor încărcate de alimentele ce nu mai încăpeau în prăvălii, aşa că în fiecare zi i se părea că oamenii se îngraşă văzând cu ochii şi că lividitatea obrajilor lor revine la rumeneala sănătoasă şi aurie a celor care sunt bine hrăniţi. Îşi petrecu toată iarna în oraşul acesta, făcând socotelile veniturilor ce le avea şi punând la cale afacerile care stagnaseră; rămase încântat când văzu că în casele oamenilor naşterile au început din nou şi femeile îşi alăptează copiii; spectacolul acesta trezi o adâncă emoţie în sufletul său pe care nu era în stare s-o înţeleagă, decât cel mult că simţea o neaşteptată dorinţă de a se întoarce la reşedinţa lui din miazănoapte şi i se întâmplă pentru întâia dată de la plecare, să se întrebe ce vor fi făcând cele două soţii ale lui. Îşi făcu planul ca chiar la sfârşitul aceluiaşi an să se întoarcă acasă.

După ce sfârşi cucerirea acestui oraş, iscoadele trimise de el în alte părţi se întoarseră cu ştirea că în primăvara aceasta se încinsese un mare război între cei din miazănoapte şi cei din miazăzi şi că războiul fusese câştigat şi de astă dată de cei din miazănoapte. Wang Tigrul se grăbi să trimită câţiva dintre oamenii săi cu o scrisoare şi daruri de argint şi mătăsuri generalului provincial. Scrisoarea aceasta o scrise el însuşi, căci era mândru de cunoştinţele lui, deoarece foarte puţini comandanţi de oşti erau ştiutori de carte şi în josul ei îşi puse pecetea pe care şi-o făcuse, din ziua când ajunsese om vestit. În scrisoarea aceasta îi povesti despre lupta pe care o avusese el însuşi cu un general din miazăzi,

cum îl alungase şi pusese stăpânire pe această regiune de pe malul fluviului ce cobora din miazănoapte.

Generalul îi răspunse foarte măgulitor şi-l lăudă pentru izbânda lui, acordându-i un titlu mai mare decât până acuma, fără să-i ceară altceva decât o sumă de arginţi pe care să i-o trimită în fiecare an pentru întreţinerea propriei sale armate. Wang Tigrul ştiind că nu este încă destul de puternic pentru a putea refuza, îi făgădui această sumă, aşa că reuşi să fie recunoscut de Stat după toate formele cerute de lege.

Anul fiind pe sfârşite şi făcându-şi socotelile obişnuite în astfel de împrejurări, Wang Tigrul văzu că teritoriile ce le avea în stăpânire erau de două ori mai mari decât până acuma, şi afară de regiunea muntoasă care era stearpă, pământul era bun şi rodnic, căci producea grâu şi orez pe o formă, sare şi uleiuri de fistic, anis şi mei. Dar afară de asta acuma reuşise să-şi deschidă şi un drum spre mare, şi pe drumul acesta îşi putea aduce multe lucruri de trebuinţă şi dacă se va întâmpla să aibă nevoie de arme, nu trebuia să mai ceară nici ajutorul lui Wang Negustorul.

Wang Tigrul ar fi dorit foarte mult să aibă arme uriaşe dintre acelea cum au străinii, iar această dorinţă puse stăpânire pe el mai ales după ce între lucrurile rămase de la bătrânul tâlhar, găsi şi două tunuri cum el nu mai văzuse încă în viaţa lui. Erau făcute din fier de cea mai bună calitate, lustruite şi poleite de vreun meşter priceput, căci nu păreau să aibă niciun cusur. Tunurile erau foarte grele, căci trebuiau să se opintească cel puţin douăzeci de oameni din toate puterile, ca să le ridice de la pământ.

Era foarte curios să vadă cum trebuie să tragă cu ele, dar nimeni nu se pricepea la aşa ceva şi nici nu aveau ghiulele. Dar nu mult după aceea într-o veche magazie descoperiră două ghiulele de fier şi Wang Tigrul îşi zise că acestea trebuie să fie încărcătura pentru tunurile lui, aşa că porunci să scoată unul dintre ele în mijlocul unui teren liber, la capătul căruia era un templu vechi şi căzut în ruină. La început nu vru nimeni să se apropie şi să încerce tunurile, dar Wang Tigrul le făgădui o răsplată destul de mare în arginţi şi în cele din urmă căpitanul care le deschisese porţile oraşului se apropie, dornic să câştige răsplata făgăduită şi încrederea noului stăpân, mai ales că el văzuse într-un rând cum trăseseră cu aceste tunuri. Pregăti deci totul şi pentru a se feri de orice primejdie, legă o faclă în vârful unei prăjini şi-i dădu foc. Când văzură că tunul începe să fumege, toţi fugiră, la mare depărtare, iar aci aşteptară să vadă ce

se întâmplă. Numaidecât după aceea se auzi un muget ca de tunet şi pământul se tremură sub picioare, iar din ţeava tunului se repezi un snop de flacără şi fum. Însuşi Wang Tigrul îşi simţi inima că o clipă a încetat să mai bată. După ce fumul se împrăştie şi oamenii se dezmeticiră, văzură că din templu n-a mai rămas decât un morman de dărâmături, pe deasupra cărora tremura un nor de praf. Wang Tigrul începu să râdă liniştit, aşa cum avea obiceiul şi rămase mulţumit de jucăria aceasta care părea să fie o unealtă neîntrecută, aşa că declară:

— Dacă aş fi avut un astfel de tun, n-ar fi trebuit să-mi pierd vremea cu împresurarea oraşului, căci porţile ar fi fost făcute ţăndări cât ai clipi. Apoi îşi aduse aminte de căpitanul cel nou şi-l întrebă: De ce fostul dumitale comandant nu le-a întors asupra noastră?

— Nu ne-am adus aminte de ele, răspunde căpitanul. Aceste două tunuri el le-a cucerit de la un alt comandant pe care l-am slujit şi eu; le-au adus aci în oraş, dar nu le-au întrebuinţat niciodată; nu ştiam nici de aceste două ghiulele şi nici nu ne-am gândit la ele.

Lui Wang Tigrul însă îi plăceau foarte multe aceste tunuri şi se gândi să mai cumpere câteva ghiulele pentru ele, şi porunci soldaţilor să le aducă în curte şi să le aşeze, într-un loc unde le putea vedea mereu.

După ce sfârşi cu tot ce avea de făcut, Wang Tigrul rămase foarte mulţumit de sine însuşi şi începu să-şi facă pregătirile pentru a se întoarce acasă. În oraş lăsă o armată destul de mare sub comanda oamenilor săi mai vechi; iar pe cei nou înrolaţi şi căpitanul lor îi luă cu el. După ce stătu o vreme pe gânduri, lăsă la comanda oraşului pe doi dintre oamenii săi în care avea cea mai mare încredere; pe Eretele şi nepotul său, care acuma crescuse şi era un bărbat voinic, nu prea înalt, dar bine legat şi destul de făţos, afară de urmele de vărsat, pe care trebuia să le poarte până la adânci bătrâneţe şi chiar în ziua morţii. Wang Tigrul îşi zise că va fi bine să-i lase pe amândoi, deoarece nepotul său era prea tânăr ca să ia comanda armatei numai singur, iar Eretele nu era omul în care ar fi putut să aibă toată încrederea. Astfel îi lăsă împreună, după ce chemă pe nepotul lui şi-i spuse în taină:

— Dacă vei băga de seamă că pune la cale vreo ticăloşie, să-mi trimiţi un crainic care să alerge zi şi noapte fără oprire şi să-mi dea de ştire de ce se întâmplă.

Tânărul îi făgădui şi se uită la el cu ochii aprinşi de mulţumire că

a fost ridicat la o treaptă atât de înaltă, aşa că Wang Tigrul putu pleca liniştit şi încredinţat că va putea avea toată încrederea în sângele său. După ce puse toate la cale şi rămase încredinţat că nimic nu se poate întâmpla în lipsa lui, se întoarse acasă victorios.

Populaţia oraşului se aşternu din nou pe muncă, pentru a reclădi ceea ce fusese distrus. Umplură din nou magazinele cu mărfuri şi chemară meşterii să ţească haine de mătase şi pânză; vânzările şi cumpărările începură, dar nu vorbeau niciodată despre altceva decât despre refacerea oraşului, căci ceea ce se întâmplase era bun trecut şi cerul hotărăşte întotdeauna de soarta oamenilor.

Capitolul XXIII

Wang Tigrul se grăbi să ajungă cât mai curând acasă, căci se gândea că poate armata pe care a lăsat-o în urma lui nu va fi fost atât de liniştită, cum crezuse el. Îşi închipuia de-a binelea că aceasta este adevărata pricină a grabei lui, căci ar fi fost peste putinţă să bănuiască despre el însuşi că se grăbeşte pentru a vedea nu cumva în lipsa lui vreuna dintre cele două soţii i-a născut un fecior. Lipsise de acasă aproape zece luni încheiate, dar deşi în timpul acesta primise două scrisori de la soţia lui cea care ştia carte, scrisorile acestea erau pline de vorbe curtenitoare şi de respectul ce-l avea faţă de el, aşa că nu prea rămânea loc să-i scrie şi altceva, decât cel mult că acasă sunt toate în cea mai bună rânduială.

Dar în clipa când intră în fruntea armatei sale în vechile lui curţi, simţi că cerul l-a ocrotit din nou şi că soarta i-a fost prielnică, deoarece în fundul curţii, la lumina blândă a soarelui de amiază, cele două soţii ale lui îl aşteptau, fiecare cu câte un copil în braţe, îmbrăcaţi în roşu din tălpi şi până în creştet, iar în cap aveau comanace mici şi fără gardini. Femeia cea de la ţară cususe un rând de imagini mărunte în jurul comanacului copilului ei, dar cea învăţată – din pricină că ea nu credea că astfel de semne ar putea să poarte noroc – cususe o cununiţă de flori împrejurul comanacului copilului ei. Aceasta era toată deosebirea dintre cei doi copii, iar Wang Tigrul se uită la ei mirat, căci nu se aşteptase să găsească doi dintr-odată, şi încercă să îngâne:

— Cum… cum adică…

Soţia lui care ştia carte se apropie, căci era femeie care putea vorbi pe ales şi cu vorbe frumoase, luate dintr-o frază sau un vers

al vreunui scriitor clasic şi zâmbea întotdeauna când vorbea, arătându-şi dinţii albi:

— Aceştia sunt copiii pe care i-am născut în lipsa ta de acasă; sunt amândoi voinici şi sănătoşi din creştet până în tălpi, apoi îi întinse pe al ei, ca Wang Tigrul să-l poată vedea.

Dar cealaltă soţie nu se putu stăpâni să nu-i spună şi ea că a născut un fecior, deoarece al celeilalte era fetiţă; se apropie deci în mare grabă, deşi ea nu vorbea niciodată, din pricina dinţilor negri care o făceau să nu caşte gura, aşa că îngână cu buzele încleştate:

— Al meu, stăpâne, e fecior, iar celălalt e fetiţă.

Wang Tigrul însă nu răspunse nimic. De fapt i-ar fi fost peste putinţă să spună ceva, căci nu fusese dinainte prevenit de prezenţa acestor doi copii despre care nu ştiuse nimic şi care totuşi erau ai lui. Rămase câteva clipe nemişcat şi se uită la aceste două fiinţe minuscule care păreau că nici nu-l văd. Se uitau la el ca şi când ar fi fost întotdeauna lângă ele, cu aceleaşi priviri indiferente cu care s-ar fi uitat la ramura unui copac sau la un perete al odăii. Se strâmbau şi clipeau din ochii prea slabi pentru lumina soarelui, iar băiatul ţipa atât de tare, încât însuşi Wang Tigrul se miră că o fărâmă de om atât de mică este în stare să ţipe cu atâta putere. Fetiţa însă mişca din gură întocmai ca o pisicuţă şi căsca fără întrerupere, iar el se uita minunat la ea. Până acuma nu ţinuse în braţe niciun copil mic, aşa că nu îndrăzni să se atingă nici de aceştia doi. Tot aşa nu ştia nici ce ar fi trebuit să spună acestor două femei, într-o astfel de împrejurare, căci el nu vorbea niciodată despre altceva decât despre lucruri ostăşeşti. Prin urmare se mulţumi să stea şi să zâmbească, deşi oamenii dimprejurul său îşi exprimau mulţumirea şi admiraţia, faţă de feciorul generalului lor, dar auzind vorbele lor, îngână cu glasul tremurat de mulţumirea adâncă ce o simţea într-însul:

— De, femeile cred că sunt făcute anume ca să nască copii! apoi se grăbi să intre în apartamentul său, ca să poată gusta în linişte mulţumirea ce o simţea în sufletul său.

Aci se spală şi mâncă, pe urmă îşi schimbă uniforma de ostaş, îmbrăcând o haină de mătase albastru închis, iar când termină cu toate acestea, văzu că s-a făcut seară. Se aşeză în apropierea ceaunului cu cărbuni aprinşi, căci noaptea se apropia liniştită şi rece, şi în mijlocul liniştii odăii sale, Wang Tigrul începu să se gândească la tot ce s-a întâmplat în timpul din urmă.

I se părea că soarta i-a fost prielnică din toate punctele de

vedere, aşa că ar fi fost peste putinţă să nu reuşească în tot ce şi-ar fi dorit. Acuma după ce avea un fecior, ambiţia lui începea să aibă o semnificaţie şi tot ce va face de aci înainte va fi determinat de un scop anume. Gândindu-se în felul acesta, îşi simţi sufletul uşurat şi îşi uită de toate amărăciunile şi singurătatea în mijlocul cărora trăise până acuma şi exclamă mulţumit şi cu glasul ridicat, de tremură tăcerea dimprejurul său:

„Din feciorul acesta al meu voi face un războinic adevărat!” şi ridicându-se în picioare începu să dea din mâini mulţumit.

Se plimbă un timp prin odaie şi începu să zâmbească, fără să-şi dea seama că zâmbeşte, gândindu-se câtă plăcere poate să-ţi pricinuiască gândul că ai un fecior al tău, căci de aci înainte nu va mai fi legat de feciorii fraţilor lui, şi după moartea sa va rămâne feciorul acesta care să-i ducă numele înainte şi să-i mărească faima de războinic prin noi fapte de arme. Pe urmă îşi aduse aminte că mai are şi o fată. Se opri în faţa grătarului de la fereastră şi începu să se gândească ce va face cu fata aceasta a lui, dar gândurile îi alergau sfioase, căci de astă dată era vorba de o fată şi în cele din urmă îşi zise:

„Cred că o voi putea căsători cu vreun oştean vrednic, când îi va veni vremea, şi atât este tot ce aş putea face eu pentru ea”.

Începând din ziua aceasta Wang Tigrul se gândea cu totul altfel la cele două femei care puteau să-i nască feciori, dar feciori adevăraţi şi credincioşi care nu-l vor trăda niciodată, cum l-ar fi putut trăda oameni de sânge străin. De aci înainte nu va mai întrebuinţa aceste două femei numai pentru a-şi linişti pornirile trupului. Inima lui era acum slobodă, din clipa când îşi văzuse primul său fecior şi avea toată nădejdea că din coapsele lui se vor desprinde şi alţi feciori, care-i vor fi soldaţi credincioşi şi nu-l vor părăsi, ci-i vor da tot sprijinul lor în ziua când el va fi copleşit de povara bătrâneţilor. Astfel se ducea în mod regulat la cele două soţii ale lui, dar niciodată mai des la una decât la cealaltă, deşi fiecare dintre ele îşi dădea silinţa, pe ascuns, să pună stăpânire pe el; dar era mulţumit de fiecare dintre ele, căci nu le cerea decât un singur lucru, fără să-l mărturisească în vorbe anume, aşa că nu-şi putea închipui despre una că ar putea să fie mai vrednică decât cealaltă. Acuma, după ce avea un fecior, nu se mai frământa din pricină că nu mai poate iubi o femeie, aşa cum o iubise pe cea dintâi.

Astfel iarna trecu în deplină mulţumire. Veni Anul Nou cu serbările obişnuite, dar trecură şi ele, şi Wang Tigrul făcu mai multe petreceri decât de obicei, din pricină că anul acesta fusese atât de îmbelşugat, iar pe oamenii săi îi ospătă cu mâncăruri de carne şi băutură şi răsplăti cu o sumă de arginţi pe fiecare dintre ei. Mai dădu fiecăruia şi câte un mic dar, cum ar fi de pildă: un pachet de tutun, un prosop, o pereche de ciorapi sau alte lucruri neînsemnate pe care şi le doreau. Soţiile lui le făcu daruri şi toată casa răsuna de veselie. Un singur amănunt ieşi aşa cum n-ar fi trebuit, pentru a dovedi că fiecare mulţumire îşi are şi nemulţumirile ei. Aceasta se întâmplă în zorii zilei de după ospăţ, când pe bătrânul judecător îl găsiră mort în aşternutul său. Ar fi fost greu să spui dacă a murit din pricină că în ajun fumase prea mult opiu, sau a murit din cauză că gerul nopţii îl surprinsese buimăcit de această plăcere a lui, aşa că nu şi-a mai dat seama. Dar după ce dăduseră de ştire lui Wang Tigrul, acesta porunci un sicriu frumos şi toate cele de cuviinţă pentru bătrânul acesta cumsecade, că a doua zi după terminarea ritualului să-l poată trimite în regiunea de unde venise, căci judecătorul nu se născuse în părţile acestea; dar înainte de a începe pregătirile de plecare, veni un slujitor şi-i spuse că soţia judecătorului luase tot opiul rămas de la bărbatul ei, aşa că-l urmase de bună voie în moarte. De jelit nu se putea s-o jelească nimeni, deoarece era femeie înaintată în vârstă şi bolnăvicioasă, aşa că nu ieşea niciodată din apartamentul ei şi Wang Tigrul n-o văzuse încă niciodată în viaţa lui. Porunci deci să mai aducă un sicriu şi când totul fu gata, trimise amândouă sicriele, însoţite de trei slujitori, în scaunul de reşedinţă al provinciei vecine. Pe urmă făcu un raport către mai-marii săi, care trebuiau să afle despre întâmplarea aceasta şi scrisoarea pe care o scrise el însuşi o dădu credinciosului cu buza de iepure care trebuia s-o ducă la destinaţie, însoţit de câţiva ostaşi. Acestuia Wang Tigrul îi spuse în taină:

— Sunt şi lucruri care nu pot fi scrise pe hârtie, căci acestea se spun cu viu grai, la urechea celui care vrea să te asculte, aşa că n-am pomenit în scrisoare despre ceea ce-ţi voi spune. Dar dacă se va întâmplă să vină prilejul, spune-le că la alegerea judecătorului va trebui să mi se ceară şi părerea mea.

Credinciosul dădu din cap în semn că a înţeles şi Wang Tigrul rămase mulţumit. În vremuri atât de tulburi ca acestea, nu se gândea câtuşi de puţin că ar putea veni în grabă un judecător, deoarece el putea stăpâni şi singur această regiune. Astfel uită

foarte curând de întâmplarea asta şi curţile interioare în care stătuse judecătorul şi soţia acestuia, le dădu celor două soţii ale lui şi nu-şi mai aduse aminte că altădată în casele acestea a mai trăit şi altcineva, afară de el şi de ai lui.

Zilele treceau liniştite şi se apropia din nou primăvara, iar Wang Tigrul – după ce anul trecut îi mersese atât de bine şi ştirile ce le primea din regiunea stăpânită de el erau prielnice, soldaţii îşi primeau hrana şi solda şi se simţeau mulţumiţi, iar veniturile lui soseau din toate părţile la vremea lor – hotărî ca de serbările primăverii să se întoarcă în casa părintească şi să se ospăteze împreună cu fraţii săi. Fapta aceasta era binevenită pentru cei dintr-o familie atât de mare şi se cădea ca feciorii să se îngrijească în fiecare primăvară de mormântul părintelui lor. Dar afară de asta Wang Tigrul mai avea o mică socoteală pe care ar fi vrut s-o limpezească cu fratele său al doilea şi ar fi fost bucuros să poată scăpa de ea cât mai curând. Astfel Wang Tigrul trimise câţiva soldaţi, ca să ducă ştire fraţilor săi şi să le spună cu toată politeţea cuvenită, că va veni cu soţiile, cu copiii şi slujitoarele lor, ca să petreacă sărbătorile împreună. Wang Proprietarul şi Wang Negustorul îi răspunseră tot atât de curtenitori, dându-i de ştire că este bine venit împreună cu toţi ai lui.

Când pregătirile de plecare se terminară, Wang Tigrul încălecă pe roibul său şi apucă în fruntea gărzii care-l însoţea. De astă dată însă trebuia să meargă foarte încet, deoarece pe urma lor veneau cele două care trase de catâri, cu soţiile, şi alte care trase tot de catâri, care aduceau slujitoarele. Dar deşi înainta încet, Wang Tigrul se simţea destul de mulţumit, că trebuia să întârzie pentru o astfel de pricină. Marşul acesta în fruntea convoiului de căruţe în care erau soţiile şi copiii lui, avea pentru el o însemnătate simbolică de perpetuare a generaţiilor. Holdele ce se aşterneau în faţa lui nu i se păruseră niciodată atât de frumoase şi de rodnice ca în această primăvară când sălciile erau cu mugurul plesnit şi piersicii încărcaţi de floare. Văzând verdele crud şi florile ce tremurau în fundul fiecărei văi şi pe fiecare costişă de deal, brazdele pământului reavăn sub dogoarea razelor de soare, îşi aduse aminte de părintele său căruia în fiecare primăvară îi plăcea să rupă câte o rămurea de salcie încărcată de muguri şi câte una de piersic înflorit pe care le aducea acasă şi le aşeza deasupra uşii casei de lut şi cum se gândea aşa la părintele său şi la feciorul pe care-l avea acum, Wang Tigrul începu să înţeleagă că regiunea aceasta va fi

leagănul neamului său şi că de aci înainte nu se va mai simţi niciodată străin şi nici singur, când va trece prin părţile acestea. Pentru întâia dată iertă pe părintele său în mod desăvârşit, pentru adânca supărare ce i-o pricinuise în anii tinereţii lui. Dar nu-şi dădu seama de această iertare ce licărea acuma în sufletul său. Simţi doar atât că o adâncă amărăciune pe care o purta în suflet din vremea copilăriei sale, se desprinde din adâncul fiinţei lui şi începe să se destrame, de parcă ar fi luat-o un vânt binefăcător şi în sfârşit se simţi împăcat cu sine însuşi.

Astfel Wang Tigrul se întoarse în casa părintească, dar de astă dată în plin succes şi mândru de ceea ce făcuse şi de feciorul pe care-l avea, prin urmare nu în calitate de frate mai tânăr şi fecior mai mic în casa părintească, ci ca bărbat în plinătatea drepturilor sale. Toţi îşi dădeau seama de ceea ce este el acuma şi fraţii lui ieşiră să-l întâmpine şi-l salutară aproape cu aceeaşi politeţe ca pe un oaspete străin, iar cele două soţii ale lor se împăcară între ele, pentru a-l putea primi aşa cum se cuvine.

Adevărul era că soţia lui Wang Proprietarul şi cea a lui Wang Negustorul se ciorovăiseră între ele pentru cinstea de a găzdui în casa lor pe Wang Tigrul şi familia acestuia. Soţia fratelui mai în vârstă considera ca de la sine înţeles şi un drept ce i se cuvine, ca el să vină în casa lor, mai ales că acuma, după ce faima lui Wang Tigrul ajunsese până la ei, ea ar fi considerat drept mare cinste, ca el să fie oaspetele casei lor, aşa că declară:

— S-ar cădea să vină la noi, deoarece noi i-am ales soţia care este o femeie plăcută şi cu învăţătură, aşa că nu s-ar simţi bine alături de soţia fratelui tău care este femeie simplă. Dacă vrea, atunci să ia la ea pe a doua soţie, iar fratele tău şi prima soţie vor fi găzduiţi în casa noastră. S-ar putea ca să le placă unul dintre feciorii noştri sau cine ştie, ar putea să ne facă vreun serviciu preţios, în orice caz în felul acesta va fi ferit de aluziile şi dorinţele cumnatei tale.

Dar nici soţia lui Wang Negustorul nu voia să se lase mai prejos şi stăruia mereu, spunând bărbatului ei:

— Cum va putea soţia fratelui tău să hrănească atâţia oameni, când ea este obişnuită să dea de mâncare călugăriţelor şi preoţilor care mănâncă numai legume?

Discuţiile acestea dădură loc la certuri şi cele două femei schimbau între ele vorbe înveninate, oricum serbările se apropiau cu fiecare zi ce trecea şi alergăturile şi certurile din casă deveniră

tot mai violente, fără să poată lua nicio hotărâre, deoarece niciuna dintre cele două femei nu voia să lase dintr-ale ei; cei doi fraţi îşi dădură întâlnire la ceainăria unde stăteau întotdeauna de vorbă, deoarece acuma erau mai apropiaţi şi mai legaţi unul de altul, tocmai din pricina certurilor dintre soţiile lor. Aci stătură la sfat şi Wang Negustorul care-şi făcuse dinainte un plan, spuse fratelui său:

— Haide, să fie aşa cum spui tu, dar ce ai zice dacă am găzdui pe fratele nostru în casele şi curţile pe care le-a folosit părintele nostru cât timp a fost în viaţă? E adevărat că acestea sunt ale soţiei sale, Lotus, dar ea acuma este femeie înaintată în vârstă şi din ziua când a încetat să mai joace cu prietenele ei nu le întrebuinţează aproape deloc; prin urmare dacă-l vom găzdui în casele acestea, vom putea împărţi cheltuielile pe din două şi procedeul acesta l-am putea întrebuinţa şi ca pretext faţă de soţiile noastre, aşa că vom avea din nou linişte în casă.

Wang Proprietarul ar fi preferat să întrebuinţeze un procedeu născocit de ei însuşi, dar acuma când îmbătrânise şi se îngreunase, umbla mai toată ziua ameţit, aşa că era foarte mulţumit că nu trebuie să-şi bată capul cu nimic. Planul fratelui său i se păru foarte bun, şi cu toate că dorea să fie în harul fratelui său mai mic, ar fi fost gata să renunţe, văzând că nici fratele său al doilea nu va putea avea parte de mai mult. Pentru el trecuse de mult vremea când îi plăcea să vadă oaspeţi în casă, cum îi plăceau altădată, prin urmare era mulţumit că nu va trebui să aibă în casă oameni de care să se ocupe toată ziua şi să se ostenească pentru ei. Prin urmare se învoi foarte bucuros, aşa că se întoarseră acasă împreună şi spuseră soţilor lor ce au hotărât. Planul era destul de bun, aşa că niciuna dintre ele nu putea spune că şi-a călcat pe inimă, şi în taină fiecare dintre ele îşi zicea că ea va purta răspunderea pentru ca oaspeţii să se simtă bine, dar în acelaşi timp erau foarte mulţumite că cheltuielile mâncărilor, ale băuturilor şi simbria slugilor şi slujitorilor ce-i vor avea vor fi împărţite pe din două, prin urmare pentru amândouă hotărârea luată de bărbaţii lor păru cât se poate de cuminte.

Începură în mare grabă să scuture şi să cureţe casa în care Wang Lung îşi petrecuse anii din urmă ai vieţii. Era adevărat că Lotus nu întrebuinţa casa aceasta niciodată şi numai rareori se întâmpla ca slujitoarele să intre prin odăi. Lotus se îngrăşase peste măsură şi îmbătrânise, iar Cucu era singura femeie care trăia în

apropierea ei, afară de roabele pe care le avea. În ultimii ani vederea i se tulburase, aşa că nu mai era în stare să arunce zarurile şi nici să recunoască numerele jocurilor de noroc care îi plăceau. Una după alta femeile care erau prietene cu ea muriră sau se aşternură la pat, aşa că rămăsese ea singură cu slujitoarele ei. Faţă de roabe se purta foarte sever şi pe măsură ce-i slăbea vederea, limba ei devenea tot mai otrăvită; aşa că cei doi fraţi trebuia să plătească slujitoarelor simbrie foarte mare, căci altfel niciuna nu stătea la ea. Roabele care fuseseră cumpărate şi nu puteau pleca atunci când vedeau că nu mai au încotro, trebuiau să sufere şi să tacă; două dintre ele se smuciseră, una înghiţindu-şi cercei de sticlă, iar a doua preferase să se spânzure de grinda bucătăriei unde lucra, decât să mai îndure cruzimile ei. Lotus nu numai că ţipa la ele şi le spunea tot felul de vorbe pe care fetele nu se cădea să le audă, dar le şi bătea fără milă. Degetele ei care cu toată frumuseţea lor stranie nu-i mai puteau folosi acum la nimic, deoarece din toată frumuseţea ei de altădată, nu-i mai rămăsese decât frumuseţea mâinilor, se pricepeau să ciupească şi să răsucească braţele fetelor, până când le apăreau băşici de sânge sub piele, iar când nici aceasta nu o mulţumea, scotea ochiul de jar din lulea şi-l apăsa pe braţele firave ale fetelor. Nu era niciuna care să fi putut scăpa de această purtare a ei, afară de Cucu de care se temea şi de care avea nevoie în tot ce făcea.

Cucu era tot aşa cum fusese întotdeauna. Deşi era bătrână, căci acuma fiind femeie înaintată în vârstă, trupul i se uscase şi se scorojise, dar cu toate acestea părea că păstrează mereu vigoarea avută în tinereţe. Vederea o avea ageră, limba ascuţită şi obrazul deşi plin de creţuri, rămăsese tot rumen ca altădată. Era tot atât de lacomă cum fusese şi înainte de asta, iar dacă ferea pe stăpâna ei să fie jefuită de celelalte slugi, ea însăşi o jefuia cu toată neruşinarea. Acum, când Lotus nu mai vedea, Cucu putea să ia din casă tot ce poftea şi în felul acesta îşi aduna lucrurile trebuitoare, fără să o simtă cineva. Fiind atât de bătrână, Lotus nu mai putea ţine socoteala hainelor pe are le avea, nici a odoarelor, nu ştia niciodată unde sunt blănurile, nici câte haine de satin sau de mătase a avut, aşa că Cucu putea lua tot ce pofteşte. Dacă din întâmplare îşi aducea aminte de ceva şi începea să strige, Cucu schimba numaidecât vorba, iar dacă Lotus nu voia să se lase, atunci trebuia să se ducă şi să scoată din ascunzătoare haina pe care-o luase. Dar după ce o lua în mână şi o pipăia câteva clipe,

Lotus îşi uita din nou de ea, aşa că Cucu o lua şi o ascundea iarăşi.

Tot aşa roabele şi slujitoarele nu îndrăzneau să se plângă, căci în casă adevărata stăpână era Cucu faţă de care până şi cei doi fraţi se purtau foarte respectuos, deoarece ştiau că dacă ea va pleca, nu vor mai putea să găsească altă femeie care să-i ia locul. Prin urmare, când Cucu spunea că Lotus i-a dat cutare sau cutare, fetele nu îndrăzneau să spună nimic, deoarece ştiau că dacă ar fi scos vreo vorbă, Cucu era o femeie atât de rea, încât ar fi fost în stare să le pună otravă în mâncare, şi uneori ca să le înspăimânte, le spunea ea însăşi că se pricepe ca nimeni alta la otrăvuri. Lotus nu se putea lipsi de Cucu nicio clipă, mai ales de când îi slăbise vederea, şi din pricină că era atât de grasă, nu mai era în stare nici să umble, decât cel mult să se dea jos din pat şi în timpul după-amiezii să se aşeze în uriaşul jeţ sculptat din faţa mesei, ca pe urmă să se întindă din nou în aşternut. Dar chiar aşa, trebuia să se sprijine pe braţele a patru roabe, din pricina trupului ei monstruos de gras, iar picioarele ei mici care odinioară făcuseră atâta plăcere lui Wang Lung, acuma nu erau altceva decât două ciompeie, sub greutatea trupului ei uriaş, odinioară mlădios ca o trestie de bambus, şi adorat cu atâta patimă de Wang Lung.

Când într-una din zile Lotus auzi forfotul de glasuri din curtea vecină şi întrebând ce este, află că Wang Tigrul va veni împreună cu soţiile şi copiii lui, ca să petreacă sărbătorile şi împreună cu fraţii lui să se ducă la mormântul părintelui său, declară cu neruşinare:

— Nu se poate să-mi aducă copiii aici. Eu nu pot suferi copiii!

Spunea adevărul, căci ea fusese femeie stearpă şi de câte ori i se întâmpla să vadă copii mici, se simţea înfiorată de mânie împotriva lor, mai ales după ce trecu vremea când ar mai fi putut să nască şi ea copii. Dar Wang Proprietarul care venise împreună cu fratele său, încercă s-o îmbuneze spunându-i:

— Nu avea nicio grijă, căci vom deschide poarta cealaltă, aşa că nici nu se vor apropia de casa aceasta.

Pe urmă Lotus adăugă pe un ton nemulţumit:

— Nu-mi mai aduc aminte ce fel de fecior al bătrânului meu soţ este acesta. Nu cumva este cel care se zgâia la roaba aceea cu obrazul palid pe care am avut-o odinioară şi care a plecat de acasă din pricină că prostul de bătrânul meu a luat-o în odaia lui?

Cei doi fraţi se uitară unul la altul năuciţi, căci auzeau pentru întâia dată vorbele acestea, iar Wang Negustorul se grăbi să-i răspundă, deoarece Lotus devenise de o vreme încoace foarte

slobodă la gură şi pomenea vorbind despre viaţa pe care a dus-o înainte de asta. Aşa că niciunul dintre fraţi nu da voie copiilor să se apropie de ea, căci nu mai era în stare să facă deosebire între ce se cade şi ce nu se cade, aşa că înşira tot felul de obscenităţi, fără să-şi dea seama:

— Noi nu ştim şi nici n-am auzit până acuma despre afacerea asta. Fratele nostru este acuma un vestit comandant de oşti şi nu va primi bucuros astfel de vorbe îndreptate împotriva cinstei lui.

Auzind vorbele lui, Lotus începu să râdă şi după ce scuipă cu dispreţ pe lespezile odăii, îi răspunse:

— O, voi bărbaţii faceţi atâta caz de cinstea voastră, dar noi femeile ştim foarte bine până unde merge cinstea aceasta, şi se întoarse să audă râsul de aprobare al lui Cucu, apoi strigă: Ce zici de asta, Cucu? iar femeia care nu era niciodată prea departe, începu să râdă ascuţit, căci era mulţumită să poată pune în încurcătură pe aceşti doi fraţi care erau acum de mult trecuţi de vârstă mijlocie şi fiecare dintre ei încerca să-şi dea aere în felul lui. Cei doi fraţi însă plecară numaidecât ca să dea porunci slujitorilor pentru tot ce aveau de făcut.

După ce se sfârşiră pregătirile de primire, sosi şi Wang Tigru cu toţi oamenii săi şi se mută în casa aceasta în care locuise părintele său cât timp fusese în viaţă. Casa era curată şi scuturată, aşa că nu mai rămăsese într-însa nici urmă din trecut şi putea să nu-şi mai aducă aminte că aici a mai stat cineva, afară de el şi de fiul său.

Puţin după aceea începură serbările primăverii pentru toată casa aceasta mare şi toţi îşi uitară pentru câteva zile nemulţumirile din trecut: până şi cele două femei ale fraţilor lui părură că şi-au uitat de duşmănia dintre ele şi când se întruniră în sala cea mare la ospăţ, se purtară curtenitoare una faţă de alta şi-şi vorbiră foarte politicos. Totul fusese pregătit aşa cum se cuvenea şi cum era obiceiul, căci la această epocă feciorii lui Wang Lung, aveau anumite obligaţii faţă de părintele lor pe care trebuia să şi le îndeplinească.

Două zile înainte de începerea serbărilor primăverii se întâmplă să fie ziua naşterii lui Wang Lung. Indiferent de locul unde se găsea el acuma, însemna că a împlinit vârsta de nouăzeci de ani şi de vreme ce toţi feciorii lui se găseau acum împreună, hotărâră să-şi îndeplinească faţă de el datoriile filiale, iar Wang Tigrul declară că este gata să facă totul, căci acuma nemulţumirea faţă de părintele său trecuse, fără ca el să-şi dea seama de ceea ce s-a întâmplat,

din ziua când avea şi el un fecior, aşa că era nerăbdător să-şi facă datoria de fecior faţă de înaintaşii săi.

De ziua părintelui lui pregătiră deci un mare ospăţ la care poftiră pe toţi cunoscuţii lor şi aduseră la masă toate mâncărurile obişnuite de ziua naşterii, ca şi când părintele lor ar fi fost şi el de faţă, şi lumea se veseli şi îşi făcu tot felul de urări. Tableta lui Wang Lung fu desprinsă de pe peretele din sala strămoşilor şi se prosternară în faţa ei, cinstind-o cum se cuvine să cinsteşti un înaintaş, când îşi serbează ziua naşterii.

În aceeaşi zi, Wang Proprietarul chemă preoţi, fără să ţină socoteală de cheltuieli şi fiecare dintre fraţi îşi plăti partea lui, iar preoţii cântară toate ecteniile pentru odihna sufletului lui Wang Lung, ca bine şi mulţumit să se simtă în curţile unde se găseşte acuma. Sala cea mare fu acoperită de insignele şi emblemele lor rituale, iar curţile răsunară vreme de jumătate zi de cântecele lor monotone şi răbufnitul stins al tobelor lor de lemn.

Toate acestea le îndepliniră feciorii lui Wang Lung pentru pomenirea părintelui lor. Dar afară de asta se duseră împreună cu soţiile şi copiii lor la cimitirul părinţilor lor şi avură grijă ca movila mormintelor să fie netezită şi acoperită cu pământ proaspăt. Fiecare mormânt avea movila ascuţită şi pe vârful ei era un bulgăre mare de pământ, în jurul căruia legaseră fâşii lungi de hârtie care fluturau bătute de vântul uşor al primăverii. Feciorii lui Wang Lung se prosternară în faţa mormântului său şi aprinseră tămâie. Pe urmă porunciră şi copiilor să se prosterneze şi ei în faţa mormântului, dar dintre toţi cel mai mândru era Wang Tigrul, când îşi luă copilul şi-l făcu să se închine în faţa mormântului, căci înţelegea că datorită acestui copil care era feciorul său, va fi de aci înainte în veci legat de înaintaşii şi fraţii aceştia ai lui.

În drumul de întoarcere spre casă, văzură că în toate părţile unde erau mormintele părinţilor şi ale înaintaşilor, feciorii îndeplineau acelaşi ritual pe care-l îndepliniseră şi ei astăzi pentru Wang Lung, căci era ziua pomenirii. Wang Proprietarul se simţi mai mişcat decât alte dăţi şi declară:

— Ar fi bine să îndeplinim acest ritual mai des decât am făcut până acum, căci mai avem zece ani, până când părintele nostru va împlini o sută de ani de la naşterea lui, aşa că se va renaşte, întrupându-se din nou în lumea aceasta şi astfel nu vom putea serba ziua naşterii lui, căci odată renăscut noi nu-l vom mai putea cunoaşte cine este.

Pătruns de obligaţiunile ce le avea faţă de părintele său, Wang Tigrul răspunse:

— Da, să facem totul pentru el, aşa ca să putem nădăjdui că şi feciorii noştri vor face pentru noi așijderea, după ce vom ajunge acolo unde este el acuma.

Se întoarseră apoi acasă tăcuţi şi gravi, dar fiecare dintre ei se simţea mai strâns legat de ai lui, decât fusese până acuma.

După ce-şi îndepliniră această datorie, se aşezară cu toţii să se veselească, dar în seara ospăţului serbării, vremea li se păru neobişnuit de caldă şi liniştită, iar în fundul cerului albastru apăru un colţ de lună limpede şi aurie, ca o picătură de chihlimbar. În seara aceasta se duseră cu toţii în curţile lui Lotus, deoarece cu totul pe neaşteptate în timpul zilei ea începuse să se bocească:

— Eu sunt femeie bătrână şi singură, iar cei de dincolo nu se apropie de mine niciodată şi nici nu mă consideră că aş face şi eu parte din casa aceasta.

Auzind-o cum se boceşte şi văzând-o că-şi şterge lacrimile care-i curgeau din ochii fără lumină, Cucu se dusese la cei doi fraţi, ca să le spună ce s-a întâmplat. Fraţii se învoiră să se ducă la ea, deoarece în ziua aceasta îşi simţeau sufletul înduioşat de amintirea părintelui lor şi toate câte fuseseră ale lui. Prin urmare în loc să întindă mesele în curtea lui Wang Proprietarul, unde soţia lui ar fi vrut să adune toată familia, se duseră în curţile lui Lotus. Curtea în care întinseseră mesele era foarte frumoasă: într-un colţ avea un boschet de pomi de rodii pe care-i aduseseră din miazăzi, iar la mijloc o dulbină de formă octogonală în apele căreia se oglindea luna. La masă aduseră prăjituri şi vin, iar copiii se bucurară adânc de lumina nopţii limpezi şi alergau în toate părţile, ascunzându-se în umbra copacilor, ca apoi să iasă din nou şi să ia câte o prăjitură sau o picătură de vin. Toţi mâncară din belşug obişnuitele mâncări la astfel de ocazii, iar unele dintre prăjituri erau umplute cu carne de porc tocată mărunt, altele cu zahăr negru, toate foarte plăcute la gust. Era atâta mâncare, încât până şi roabele putură să se sature de toate bunătăţile, iar slugile mâncau în dosul uşilor sau când se prefăceau că se duc să mai aducă câte un ulcior de vin. Dar lipsa mâncărilor întrebuinţate de ei nu se băga de seamă şi chiar dacă ochii ageri ai stăpânei ar fi văzut ceva, nu zicea nimic, deoarece nu se cădea să tulbure liniştea acestei seri cu astfel de nimicuri. În timpul mesei, feciorul cel mai mare al lui Wang Proprietarul, care era un foarte bun muzicant, începu să cânte din

flaut, iar fratele său mai mic, un tânăr cu degete lungi şi delicate, îl acompanie la harpa ale cărei coarde le ciupea foarte delicat, cu două beţişoare de bambus. Cântară romanţe bătrâneşti şi câteva cântece de nostalgie despre fetele moarte sub tremurul luminii de lună. Mama lor era foarte mândră de ei, văzându-i că sunt atât de buni muzicanţi, aşa că de fiecare dată când terminau un cântec, îi lăuda şi le spunea:

— Mai cântaţi ceva, feciorii mamei, căci e frumos să cântaţi în felul acesta, când pe cer e lună nouă.

Dar soţia lui Wang Negustorul ai cărui copii nu avuseseră parte de astfel de învăţătură şi nici nu se pricepeau la muzică, tot timpul căsca sau vorbi în gura mare cu cei de la masă, dar mai ales cu soţia pe care o alesese ea însăşi lui Wang Tigrul. Îi da foarte multă atenţie, iar pe cealaltă soţie se prefăcea anume că nici nu o bagă în seamă; pe fetiţa acesteia o ignora cu totul, dar zâmbea şi se juca mereu cu băieţaşul de parcă ea singură ar fi avut tot meritul că acest copil s-a întâmplat să fie băiat.

Dar cu toate acestea nimeni nu scoase nicio vorbă, deşi cumnata ei îi aruncă priviri pline de înţeles, iar ea vedea bine că este nemulţumită, dar totuşi se prefăcea că nu înţelege. Ceilalţi însă păreau că nu înţeleg ce se întâmplă şi Wang Proprietarul porunci slugilor să întindă mesele în cealaltă curte, pentru ospăţul ce trebuia să urmeze în timpul nopţii. Puţin după aceea toată lumea se aşeză din nou la mâncare şi slujitorii începură să aducă la masă unul după altul cele mai delicate feluri de mâncare, căci ospăţul acesta fusese rânduit de Wang Proprietarul care îşi dăduse toată silinţa să fie cât mai ales. La masă se aduseră multe feluri de mâncăruri de care Wang Negustorul şi Wang Tigrul nici nu auziseră încă: limbi de raţă gătite cu tot felul de mirodenii şi picioare de raţă – jupuite de pielea neagră – în sosuri şi tot felul de bucate care aţâţau pofta de mâncare.

Dintre toţi cei care se ospătară în seara aceea, nu era nimenea care să fi mâncat cu atâta poftă ca Lotus, dar din ce mânca mai mult, din ce se simţea tot mai pornită pe veselie. Se aşezase în uriaşul ei jeţ sculptat şi alături de ea sta o roabă care-i scotea mâncarea în strachină, din toate felurile de bucate ce se aduceau, dar uneori se întâmpla să-şi scoată ea însăşi de mâncare şi în cazul acesta roaba îi conducea mâna până la castron, de unde scotea lingura de porţelan încărcată şi sorbea cu zgomot, ţuguindu-şi gura tremurând. Mânca orice fel de mâncare cu uşurinţă, chiar şi carnea,

deoarece avea dinţii buni şi sănătoşi.

După ce se mai încălzi în mijlocul veseliei generale, începu să facă din când în când câte o pauză şi să povestească glume pline de haz, de care tineretul râdea, dar cu multă stăpânire, deoarece nu îndrăznea să-şi dea drumui faţă de cei mai în vârstă. Auzindu-le hohotele de râs, se simţea îndemnată să continue. Wang Proprietarul se stăpânea cu multă greutate şi reuşea să rămână grav şi serios numai datorită faptului că vedea pe soţia sa care sta înţepenită în jeţ şi se prefăcea că n-aude nimic. Soţia lui Wang Negustorul însă râdea din toată inima şi râdea cu atât mai bucuroasă, cu cât vedea că cumnata-sa se străduieşte să nu râdă. Până şi soţia a doua a lui Wang Proprietarul îşi muşca buzele şi cu toate că nu îndrăznea să râdă, văzând că stăpâna ei stă serioasă, îşi ridica din când în când mâneca hainei, ca să-şi ascundă câte un zâmbet.

Dar pe măsură ce hohotele bărbaţilor se ridicau tot mai puternice împrejurul ei, Lotus devenea tot mai îndrăzneaţă, aşa că cei doi fraţi încercară s-o liniştească, dându-i să bea, ca să se ameţească, deoarece se temeau să nu facă o glumă grosolană pe socoteala lui Wang Tigrul şi acesta să se supere, căci amândoi se temeau de supărarea lui. De frica lui Lotus nu îndrăzniseră nici să stăruiască pe lângă Floare de Păr ca să vină şi ea la ospăţ, iar când răspunse oamenilor trimişi s-o poftească, că ei i-ar fi peste putinţă să-şi părăsească obligaţiile ce le are acasă, îşi ziseră că va fi mult mai bine aşa, deoarece prezenţa ei n-ar fi folosit la altceva decât să trezească amintirile lui Lotus.

Astfel seara trecu liniştită şi după miezul nopţii luna se ridică sus pe cer, iar aşternutul norilor călători părea că o leagănă în depărtarea înălţimilor. Copiii cei mai mici adormiseră de mult la sânul mamei lor, căci cu toţii supseră şi se liniştiseră, iar fata cea mai mică a lui Wang Proprietarul, împlinise acum treisprezece ani şi era foarte serioasă, căci o logodiseră de curând. Soţia a doua a lui Wang Proprietarul însă era o mamă vrednică şi ţinea în braţe doi deodată, un băieţaş de vreun an de zile, iar al doilea n-avea mai mult de o lună, căci stăpânul ei o dorea şi astăzi tot atât de mult ca şi în anii tinereţii. Cele două soţii ale lui Wang Tigrul erau şi ele cu copiii în braţe, iar băieţaşul său dormea cu capul prăvălit peste braţul mamei lui şi razele lunii îi jucau pe obraz, aşa că Wang Tigrul se întorcea mereu spre el şi-i privea obrazul adormit.

După miezul nopţii veselia ospăţului se mai domoli şi feciorii lui

Wang Proprietarul dispărură unul câte unul, căci pe ei îi aşteptau şi alte plăceri, iar veselia aceasta între oameni mai în vârstă decât ei îi obosea. Plecară nepăsători şi mulţumiţi, iar al doilea fecior al lui Wang Negustorul se uita după ei cu jind, dar nu îndrăznea să se ridice de la masă, de teama părintelui său. Până şi slujitorii păreau osteniţi şi abia aşteptau ceasul odihnei, aşa că se strecurară prin colţuri sau rămaseră cu umerii sprijiniţi de pervazurile uşilor, unde căscau zgomotos şi-şi spuneau în şoaptă:

— Copiii se trezesc cu noaptea în cap şi trebuie să avem grijă de ei, iar cei mai în vârstă se ospătează până după miezul nopţii şi tot noi trebuie să-i îngrijim şi pe ei! Se vede că au uitat că şi noi trebuie să ne odihnim!

Oaspeţii începură într-un târziu să se ridice de la masă, dar numai în clipa când Wang Proprietarul rămase ameţit de băutură şi soţia lui chemă slujitorii să-l ridice şi să-l ducă la culcare. Până şi Wang Tigrul era mai ameţit decât fusese vreodată până acuma, dar cu toate acestea se ţinea destul de drept, şi se putu duce singur în curţile lui. Numai Wang Negustorul era tot atât de treaz şi de limpede, ca întotdeauna, iar chipul său galben şi plin de creţuri nu părea schimbat aproape deloc; nu era nici aprins la faţă, deoarece era un fel de om care devenea şi mai pământiu şi mai liniştit pe măsură ce bea mai mult.

Dar dintre toţi mesenii, nimeni nu mâncase şi nici nu băuse atât de mult ca Lotus, care deşi avea şaptezeci şi opt de ani mâncase şi băuse la rând cu toată lumea. Când începu să se lumineze de ziuă, o văzură că e neliniştită şi începu să geamă, căci băutura începuse să i se urce la cap, iar mâncarea prea îmbelşugată îi rămăsese nemistuită în stomac, şi apăsa ca un pietroi. După ce o întinseră în pat, începu să se zbată frământându-şi capul pe pernă, căci nu se simţea bine şi cerea tot felul de leacuri liniştitoare, dar nimic nu-i putea fi de folos. Apoi dintr-odată scoase un horcăit răguşit şi Cucu se repezi spre ea când îşi auzi slujitoarea ţipând, murmură ceva neînţeles şi deschise mari ochii împăinjeniţi, apoi întinzându-şi braţele şi picioarele, rămase nemişcată. Chipul ei bucălat şi bătucit de bătrâneţe se făcu roşu întunecat, membrele îi înţepeniră şi începu să respire şuierător şi cu greutate, dar destul de tare ca să poată fi auzită din curtea vecină. Poate ar fi auzit-o şi Wang Tigrul, dacă n-ar fi fost ameţit de băutură, aşa că acuma dormea ceva mai greu decât avea obiceiul.

Soţia lui cea ştiutoare de carte însă dormea foarte uşor, aşa că

auzi gemetele din casa de alături şi ridicându-se din aşternut, se duse să vadă ce s-a întâmplat. De la părintele ei care era medic învăţase câte ceva în legătură cu leacurile trebuincioase în felurite împrejurări, aşa că după ce intră în odaie, dădu la o parte perdelele dimprejurul patului şi în lumina tulbure a zorilor, văzu chipul îngrozitor al lui Lotus. După ce se uită la ea, strigă numaidecât:

— Femeia aceasta va muri, dacă nu găsim un mijloc să poată vărsa băutura şi toate mâncărurile grele din timpul ospăţului!

Porunci să i se aducă apă fierbinte, ienibahar şi toate buruienile pe care le ştia şi le încercă pe toate. Dar toate străduinţele ei fură zadarnice, deoarece Lotus nu mai auzea îndemnurile ei, iar fălcile îi erau atât de încleştate, încât chiar după ce-i deschiseră buzele înnegrite de bătrâneţe, le fu peste putinţă să-i descleşteze gura. Partea cea mai stranie era tocmai amănuntul că la vârsta ei mai avea şi acuma dinţii albi şi puternici, dar tocmai dinţii aceştia o făceau acuma să piară, deoarece dacă s-ar fi întâmplat ca vreun dinte să fi fost putred sau să-i fi căzut mai demult, prin strungăreaţa aceasta i-ar fi putut strecura medicamentul pe gât. Cucu luase chiar o gură din ulcica ce i-o pregătiseră şi încerca să treacă medicamentul picătură cu picătură în gura bolnavei. Dar dinţii sănătoşi şi albi ai lui Lotus păreau încuiaţi ca nişte lacăte.

Astfel se zbătu până a doua zi la amiază, gemând şi icnind înăbuşit, apoi cu totul pe neaşteptate şi fără ca cineva să bănuiască sfârşitul ei apropiat, muri. Rumeneala îi pieri din obraz şi se gălbeji şi se tulbură întocmai ca un bulgăre de ceară prăfuită de vreme. Astfel, ospăţul din ajun sfârşi a doua zi cu o moarte.

Cei doi fraţi se duseră să-i cumpere sicriul pentru îngropare, dar trebuiră să aştepte cam două zile, deoarece sicriul trebuia făcut de două ori mai mare decât un sicriu obişnuit, iar cele pe care le găsiră gata de vânzare nu erau destul de mari ca s-o poată cuprinde.

În timpul acestei aşteptări Cucu îşi jeli stăpâna din toată durerea sufletului, căci o îngrijise ani de-a rândul, dar deşi o jeli, nu se sfii să adune toate lucrurile de preţ ce le avea în casă. Tot ce luase de la ea, scosese în mare taină pe poarta din dos a casei, fără să prindă cineva de veste, aşa că după ce-i aduseră sicriul, slujitoarele văzură mirate că între lucrurile ce mai rămăseseră aproape nu se găsea o haină mai ca lumea în care s-o înmormânteze. Se întrebară mai ales ce o fi făcut cu banii pe care-i primea în calitate de văduvă a lui Wang Lung, deoarece în anii din urmă se lăsase cu desăvârşire

de joc. Dar cu toate că furase tot ce-i căzuse în mână, Cucu o jeli şi plânse câteva lacrimi pentru ea, deşi acestea erau cele dintâi lacrimi ce le vărsa pentru cineva. După ce umplură sicriul cu var – căci trupul lui Lotus începuse numaidecât să se descompună – şi-i puseră capacul, ea îl urmă tot lungul drumului până la templu, silindu-se din toate puterile să nu rămână în urmă, căci în cortegiul de îngropare nu era nimeni, afară de ea. Sicriul fu aşezat într-o cameră goală a templului, între alte sicrie asemănătoare, unde trebuia să aştepte ziua sorocită pentru înmormântare. După ce ieşi din templu se duse la casa ei pe care o avea undeva în oraş şi nu se mai întoarse niciodată la casa familiei Wang. În singurătatea acestei case tăinuite jeli pe Lotus cu toată sinceritatea de care era în stare o femeie ca ea.

Dar înainte de a se împlini cele zece zile dinainte hotărâte, Wang Tigrul se simţi plictisit de fraţii lui şi de feciorii acestora, căci legătura strânsă dintre ei, pe care o simţise în ziua pomenirii părintelui său, se destrămase cu desăvârşire. Cu toate acestea aşteptă să treacă vremea, aşa cum fusese dinainte hotărât, şi urmărea plecările dese ale feciorilor fraţilor săi, când se întâmplă să se ducă la ei, şi-şi zicea că tinerii aceştia nu sunt altceva decât nişte slăbănogi, aşa că ar fi peste putinţă să iasă ceva bun din ei. Cei doi feciori mai tineri ai lui Wang Negustorul n-aveau alte vise decât să ajungă şi ei slujbaşi în prăvălia tatălui lor şi să-şi piardă vremea râzând şi făcând glume cu ceilalţi funcţionari din dosul contorului, când se întâmpla ca părintele lor să nu fie de faţă; până şi cel mai mic care abia împlinise doisprezece ani era ucenic într-o prăvălie şi-şi trecea vremea jucând rişca împreună cu alţi copii de seama lui care-l aşteptau în faţa intrării. Dar din pricină că el era feciorul stăpânului lor, nimeni nu îndrăznea să zică nimic şi nici să-i refuze câţiva gologani, când le cerea, dar stăteau cu toţii la pândă, ca să-i dea de ştire de fiecare dată când se apropia tatăl său. Wang Tigrul băgă de seamă că fratele său este atât de lacom să adune cât mai multă avere, încât nu vedea ce fac feciorii săi şi nici nu se gândea că ei abia aşteaptă ca să poată cheltui ceea ce el aduna cu atâta râvnă, şi că nu au tragere de inimă, pentru negustoria pe care au învăţat-o, aşa că abia aştepta ca el să moară pentru ca ei să poată duce viaţă de trândăvie.

Wang Tigrul văzu şi pe feciorii fratelui său mai mare şi-şi dădu seama cât sunt de înfumuraţi şi de răsfăţaţi, căci vara cereau să aibă haine răcoroase de mătase, iar în timp de iarnă blănuri

călduroase şi fine. Nici de mâncat nu mâncau aşa cum s-ar fi cuvenit să mănânce nişte tineri de seama lor, ci la masă mai mult îmbălau mâncările, plângându-se că cutare bucate sunt prea dulci, iar cutare prea sărate şi prea acre, aşa că lăsau castroanele neatinse şi slujitorii trebuiau să alerge forfota, ca să le poată face pe plac.

Toate acestea erau pricini de adâncă nemulţumire pentru Wang Tigrul. Într-o noapte i se întâmplă să iasă în curtea care odinioară fusese a părintelui său şi să se plimbe, când auzi râsul stăpânit al unei femei. Apoi cu totul pe neaşteptate, în faţa lui apăru o fetiţă care trebuie să fi fost a unei servitoare din curte, şi când dădu să treacă pe lângă el, o apucă de braţ şi o opri. Fetiţa părea speriată şi gâfâia din pricina alergăturii:

— Cine este femeia pe care am auzit-o râzând? întrebă Wang Tigrul.

Fetiţa tresări şi văzându-i ochii care străluceau ca două flăcări, se sperie, dar văzu că nu poate scăpa din mâna lui, aşa că plecă ochii în pământ şi îngână:

— Tânărul stăpân a luat pe sora mea şi a dus-o în întuneric.

— Unde? întrebă Wang Tigrul furios.

Fata îi făcu semn spre fundul curţii vecine unde era o cameră pe care Lotus o întrebuinţase drept magazie, dar care acuma era goală şi cu uşile slobode. Wang Tigrul dădu drumul fetei şi se apropie de camera ale cărei uşi erau deschise destul de larg, pentru ca un om subţirel să poată intra. Se opri în mijlocul întunericului şi după ce ascultă o vreme, auzi râsul stăpânit al unei femei şi vorbele fierbinţi şi repezite ale unui bărbat. La auzul acestor şoapte pornite din fundul întunericului, simţi cum se ridică într-însul toată revolta de altădată împotriva acestor porniri animalice şi ridică braţul, dar se opri cu el în aer şi-şi zise cutremurat de scârbă:

„Ce mă interesează pe mine că în casa aceasta se mai întâmplă şi astăzi astfel de lucruri.”

Se întoarse deci în curtea lui, abătut şi scârbit. Dar o pornire neînţeleasă îl făcea să se frământe, cu tot dezgustul ce pusese stăpânire pe el, şi continuă să se plimbe prin curte, până când luna se ridică sus pe cer. Puţin după aceea văzu o roabă tânără că se strecoare prin deschizătura uşii, apoi se opreşte zâmbind şi-şi netezeşte părul. După ce aruncă o privire grăbită în largul curţii pustii, se topi în fundul întunericului, cu paşi uşori ca de pisică, fără

să se oprească decât după ce ajunse sub crengile încărcate de rodii, ca să-şi strângă brâul în jurul mijlocului.

După ce mai trecu o vreme, fără ca Wang Tigrul să se fi mişcat din loc, frământat de dezgustul care putea fi şi silă şi pornire duioasă faţă de tinereţea lui trecută, văzu un tânăr care se apropie indiferent, ca şi cum ar fi ieşit din casă numai pentru a gusta plăcerea seninului nopţii liniştite şi nimic altceva. Wang Tigrul strigă pe neaşteptate din fundul întunericului:

— Cine-i acolo?

Un glas plăcut şi uşor se auzi răspunzându-i cu indiferenţă:

— Eu sunt, unchiule!

Wang Tigrul băgă de seamă că este feciorul cel mai mare al fratelui său şi simţi o pornire năvalnică în suflet, aşa că era gata să sară asupra lui, căci simţea o scârbă atât de adâncă faţă de dezmăţ şi neruşinare, mai ales atunci când acest dezmăţ îl vedea dezlănţuindu-se, chiar la cei care erau de un sânge cu el. Îşi încleştă mâinile cu putere în coapse, căci ştia că nu se cade să ucidă pe feciorul fratelui său şi ştia de asemenea că ar fi peste putinţă să se mai oprească la vreme, după ce odată şi-ar da drumul. Se mulţumi deci să geamă de se cutremură curtea şi se repezi orbeşte în apartamentul său unde murmură, fără să-l poată auzi nimeni:

„Trebuie să plec cât mai repede din curţile acestea unde unul dintre fraţii mei este un netrebnic, iar celălalt un desfrânat! Nu mai pot respira aerul acesta, căci nu pot zăvorî pornirile în suflet, cum fac bărbaţii obişnuiţi să trăiască în curţile acestea pline de femei!”

În aceeaşi clipă îşi dădu seama de o dorinţă neaşteptată şi neînţeleasă ce creştea într-însul, pentru a ucide pe cineva, spre a-şi putea descărca sufletul de o povară neînţeleasă.

Ca să se liniştească, începu să se gândească la feciorul său şi intră tiptil în odaia unde băieţaşul dormea alături de mama lui. Se aplecă şi se uită la el. Soţia lui dormea greu, ca orice femeie de la ţară, dar dormea cu gura deschisă, aşa că-i simţi mirosul greu al dinţilor şi trebui să-şi astupe nările. Copilul însă dormea senin şi liniştit, şi uitându-se la chipul lui grav, Wang Tigrul îşi jură că feciorul său nu va deveni niciodată ceea ce sunt nepoţii săi. Nu, băiatul acesta va fi crescut anume, din cea mai fragedă copilărie, pentru a deveni oştean de vază; îl va învăţa toate meşteşugurile armelor şi tot ce se cade să ştie un bărbat întreg.

A doua zi Wang Tigrul îşi luă cele două soţii şi copiii, împreună cu

toţi cei care veniseră cu el, şi după ospăţul obişnuit între rude, îşi luară rămas bun. Dar chiar în timpul acestui ospăţ de despărţire, lui Wang Tigrul i se păru că sufleteşte este foarte departe de aceşti doi fraţi ai săi, şi uitându-se la fratele său mai mare care sta indiferent şi mulţumit, îngropat în grăsimea lui, fără ca ochii să i se aprindă atunci când auzea câte o vorbă cu două înţelesuri; sau când se uita la fratele său al doilea care se smochinea pe măsură ce înainta în vârstă şi ochii îi deveneau tot mai mici şi mai vicleni, îşi zise că fraţii aceştia ai lui trebuie să fie orbi şi surzi şi nevolnici, aşa că nu văd cum sunt cu adevărat, nici ei înşişi şi nici copiii lor.

Cu toate acestea nu le spuse nicio vorbă, ci rămase nemişcat, uitându-se la ei şi simţindu-şi pieptul plin de mândrie, când se gândea la propriul său fecior şi la ceea ce va face dintr-însul.

Astfel se despărţiră, iar la suprafaţă purtarea lor părea calmă şi plină de curtenire, aşa că se prosternară adânc unul în faţa altuia, iar cei doi fraţi cu soţiile şi slujitorii lor îi petrecură până în stradă şi le urară toate bunătăţile. Totuşi Wang Tigrul îşi zise că va trebui să treacă multă vreme până când el se va mai întoarce în casa părintească.

Wang Tigrul se întoarse prin urmare foarte mulţumit la casa lui, iar pământul regiunii stăpânite de el i se părea cel mai bun pământ pe care l-a văzut în viaţă şi oamenii cei mai cumsecade, iar casa lui cea mai frumoasă şi mai liniştită casă; armata lui îi ură bună-venire şi-l primi cu focuri de artificii. Chipul celor din apropierea lui erau luminate de zâmbete şi când descălecă de pe cal, văzu soldaţii care se reped să ia frâul şi rămase mulţumit de primirea pe care i-o făcură.

Îndată după sfârşitul primăverii începu să-şi scoată oamenii în fiecare zi la instrucţie şi exerciţii ostăşeşti. Trimise iscoade în toate părţile şi oameni care să-i aducă ştiri din regiunile cele noi pe care le cucerise; tot aşa trimise şi pe cei trei credincioşi ai lui în toate părţile, însoţiţi de gărzi înarmate, pentru a-i aduna birurile, căci astăzi acestea erau mult mai mari şi nu puteau fi aduse de un singur om într-un sac pe care să-l ia în spate, prin urmare argintul trebuia adus sub pază.

Dar după ce se lăsa seara şi munca zilei era pe sfârşite, când ieşea singur în curte, învăluit de întunericul nopţii blânde de primăvară, când sufletul altor bărbaţi tânjeşte după dragostele moarte sau planurile ce nu s-au înfăptuit niciodată, Wang Tigrul se gândea la feciorul său. În astfel de împrejurări poruncea

întotdeauna să-i aducă copilul, cu toate că el nu ştia cum trebuie să se poarte faţă de copii, nici chiar faţă de propriul său fecior. Poruncea să vină dădaca şi să se aşeze cu el într-un loc unde-l putea vedea, aşa că sta ceasuri întregi şi-i urmărea fiecare mişcare şi orice lumină trecătoare ce-i tresărea în priviri. După ce văzu că băiatul a început să se ridice în picioare, nu mai ştia ce să facă de mulţumire. Seara, când rămânea singur împreună cu dădaca şi copilul, apuca de capătul faşei pe care femeia o lega împrejurul copilului şi începea să se plimbe cu el prin curte, uitându-se cum se leagănă şi se opinteşte pe picioruşele nesigure.

Dacă s-ar fi întâmplat să-l întrebe cineva la ce se gândeşte în timp ce se uită la feciorul său, Wang Tigrul s-ar fi găsit în mare încurcătură, deoarece nici el nu ştia la ce anume se gândeşte. Simţea cum se învrăjbează în sufletul său tot felul de planuri de putere şi mărire, iar uneori se gândea cum ar putea, în vremurile acestea tulburi, să ajungă la putere un bărbat care ar avea destulă voinţă şi ar şti să se facă respectat de oamenii săi, deoarece în ţară nu se mai găsea acuma nici împărat nici dinastie, aşa că oricine ar fi putut să îndrepte mersul vremilor după voinţa lui, dacă s-ar fi întâmplat să fie destul de hotărât şi de vrednic pentru o astfel de întreprindere. Când se gândea la toate acestea, se pomenea că murmură cu glasul stins:

„Un astfel de bărbat sunt şi eu!”

Datorită dragostei lui faţă de feciorul său, se întâmplă ceva cu totul neaşteptat. Anume soţia lui cea învăţată, aflând că în fiecare zi cere băiatul să fie adus în faţa lui, într-o bună zi îşi îmbrăcă fetiţa în haine frumoase, roşii, îi puse brăţări de argint şi îi legă părul cu o panglică de mătase şi o aduse în faţa lui. Când văzu că Wang Tigrul întoarce obrazul în altă parte şi începe să se frământe, din pricină că nu ştie ce ar trebui să spună într-o astfel de împrejurare, soţia lui i se adresă cu vorbe plăcute:

— Fetiţa aceasta a noastră s-a cerut să vină la tine, dar să ştii că nu este cu nimic mai puţin inteligentă şi mai puţin frumoasă decât fiul tău.

Wang Tigrul rămase speriat de curajul soţiei sale pe care el nu o cunoştea decât cel mult din timpul întâlnirilor lor de noapte, când venea rândul să intre la ea, aşa că îi răspunse mai mult din politeţe:

— Pentru o fată este destul de frumoasă.

Femeia însă nu se putea împăca numai cu atâta, căci băgase de seamă că el aproape nici nu se uitase la fetiţă, aşa că stărui:

— Nu, bărbate, rogu-te uită-te mai de aproape la ea, căci nu este un copil de toate zilele. A început să umble în picioare cu trei luni mai devreme decât băiatul, iar astăzi vorbeşte ca un copil de patru ani, deşi nu a împlinit nici doi. Am venit să te rog s-o dai şi pe ea la învăţătură şi să împărţi şi cu ea darul dragostei tale, aşa cum faci cu fiul tău.

La aceste cuvinte Wang Tigrul îi răspunse mirat:

— Cum crezi că aş putea să fac un ostaş din această fată?

Femeia îi răspunse liniştită şi cu glasul plin de atenţie:

— Dacă nu poţi s-o faci ostaş, atunci o vei da la şcoală, ca să înveţe ceva, căci trebuie să ştii, soţul meu, că în vremurile acestea sunt foarte multe astfel de fete.

Cât ai clipi, Wang Tigrul îşi dădu seama că femeia aceasta îi vorbeşte întrebuinţând un nume pe care nu l-a mai auzit întrebuinţat de nicio altă femeie, căci nu-i spunea „stăpâne”, cum i-ar fi spus altcineva şi ridicând privirea, se uită stânjenit la fetiţă, căci nu ştia ce ar trebui să răspundă. În aceeaşi clipă îşi dădu seama că fetiţa din faţa lui era foarte drăguţă; era plină şi rotundă, avea o gură mică şi roşie care zâmbea mereu, mâinile frumoase, cu degete lungi şi unghii desăvârşite. Băgă de seamă ce fel de mâini are, din pricină că maică-sa îi vopsise unghiile cu lac roşu, aşa cum se obişnuieşte cu copiii care sunt iubiţi de părinţii lor. În picioare avea papuci mici roşii, de mătase, iar maică-sa îi ţinea amândouă picioruşele în palmă, iar celălalt braţ i-l trecuse peste mijloc. Când femeia băgă de seamă că el se uită la picioarele fetei, se grăbi să-i spună:

— Nu-i voi lega picioarele, cum se obişnuia altădată, ci te rog să te învoieşti s-o trimitem la şcoală şi să facem dintr-însa o femeie de acelea cum se găsesc acum într-unele dintre oraşele noastre.

— Dar cine crezi că se va căsători cu o astfel de fată? întrebă Wang Tigrul mirat.

— Cred că o astfel de fată se poate căsători cu bărbatul pe care şi-l alege ea singură, răspunse femeia cu glasul liniştit.

Auzind vorbele acestea Wang Tigrul rămase câteva clipe adâncit în gânduri şi se uită la soţia lui. Până acuma nu se uitase niciodată la ea, închipuindu-şi că este tocmai de ajuns dacă femeia aceasta corespunde scopului pe care-l urmărise el, dar acuma când se uită la ea pentru prima dată, vedea că chipul ei pare să fie chipul unei femei bune, cu trăsături destul de energice, pentru a putea duce până la capăt ceea ce şi-a pus de gând, iar când se uita în ochii lui,

nu părea să se teamă de el şi nici nu pleca ochii în jos şi nici nu zâmbea, cum ar fi făcut altă femeie. Rămase deci puţin mirat şi-şi zise:

„Femeia aceasta este mai deşteaptă decât mi-am închipuit eu şi constat că până acuma eu nu am văzut-o niciodată cu adevărat”, pe urmă adăugă cu glas tare şi se ridică în picioare:

— Când va veni vremea, eu nu mă voi împotrivi, dacă ţi se va părea că această hotărâre va fi înţeleaptă.

I se părea curios că femeia aceasta care până acuma fusese atât de stăpânită şi după cât ştia el, trăise mulţumită, de astă dată i se păru mişcată de vorbele lui curtenitoare. Obrazul i se rumeni şi îndreptând privirile serioase spre el, i se păru că în ochii ei începe să se aprindă o dorinţă calmă şi stăpânită. Dar văzându-i privirea aceasta, Wang Tigrul simţi că vechea lui silă faţă de femei s-a trezit din nou în sufletul său. Aşa că nu se mai simţi în stare să zică nimic, ci îi întoarse spatele, murmurând că are ceva de lucru, aşa că plecă grăbit şi cutremurat până în adâncul fiinţei, din pricină că femeia se uitare la el în felul acesta.

Dar după această convorbire dintre ei, dacă se întâmpla ca uneori soţia lui să-i trimită o roabă cu fetiţa, tocmai atunci când era şi băiatul la el, Wang Tigrul nu o mai trimitea înapoi, în apartamentul maică-sii. La început se temuse că mama fetei ar putea să vină din nou şi să-şi facă un obicei din a vorbi cu el, dar după ce văzu că femeia nu mai vine, reţinu fetiţa şi se uita cu multă sfială la ea, deşi era abia un copil care se ţinea cu multă greutate pe picioare. Totuşi se vedea ca este încăpăţânată şi-i venea să râdă pe ascuns, când o auzea gângurind cuvinte neînţelese. Feciorul său era voinic şi grav, aşa că nu prea râdea, dar fetiţa era neastâmpărată şi vioaie, iar privirile ei şirete căutau mereu ochii tatălui ei, şi când se întâmpla să nu fie supravegheată, se repezea la fratele ei şi-i smulgea jucăriile din mână, căci era iute ca o veveriţă. Pe nesimţite Wang Tigrul începu să-şi dea seama de existenţa ei într-un fel anume şi o recunoştea dintre ceilalţi copii, dacă se întâmpla să o vadă în faţa porţii, în braţele dădacei, când ieşeau să vadă lumea de pe stradă. Uneori se oprea şi o apuca de mână, ca s-o vadă cum întoarce ochii spre el şi începe să zâmbească.

După un astfel de zâmbet, când intra în casă, se simţea mulţumit şi i se părea că nu mai este atât de singur, ci trăieşte printre ai săi, între soţiile şi copiii acestora.

Capitolul XXIV

Wang Tigrul se gândise mereu că va trebui să-şi întindă puterea şi stăpânirea asupra unor teritorii mai mari, chiar în interesul feciorului său şi gândurile acestea nu-i lăsau o clipă de răgaz, aşa că făcea fel de fel de planuri, cum să se amestece într-un război când va fi aproape de sfârşit, cum să iasă biruitor şi la nevoie să treacă dincolo de hotarul fluviului provinciei sale, ca să ocupe regiunea, în timpul unui an de foamete, când oamenii vor fi strâmtoraţi din pricina secetei sau a revărsării apelor. Se întâmplă însă ca tocmai acuma să nu izbucnească niciun război, câţiva ani la rând, iar în scaunul de reşedinţă al guvernatorului provincial se perindau oameni slabi şi fără voinţă unul după altul, aşa că deşi nu s-ar fi putut spune că în ţară e linişte totuşi nu se iscară războaie mai mari şi nici nu se ivi vreme prielnică pentru ca un comandant de oşti să poată ieşi împotriva cuiva, cu prea multă îndrăzneală.

Afară de asta, Wang Tigrul presimţea că astăzi nu se poate gândi numai la lărgirea stăpânirii lui, aşa cum făcuse odinioară, căci acum trebuia să aibă grijă de feciorul său şi să-i pregătească viitorul, dar afară de el mai era armata de sub comanda lui şi toate grijile provinciei rămase numai în sarcina lui, deoarece nu fusese trimis nimeni care să ocupe locul rămas liber după moartea bătrânului judecător. O dată sau de două ori guvernatorul central al provinciei îi trimisese propuneri pentru numirea unui judecător nou, dar Wang Tigrul le respinsese de fiecare dată, căci se simţea mult mai bine să rămână singur în această reşedinţă, iar acuma după ce feciorul său nu mai era copil mic, începuse să se gândească serios că va fi mult mai bine, dacă va reuşi să amâne numirea, încă vreo câţiva ani de aci înainte, aşa ca el să rămână definitiv în scaunul de judecător, după ce va îmbătrâni şi nu va mai fi bun de ostaş, iar feciorul său va fi destul de mare, ca să-i poată lua locul în fruntea armatei pe care o avea. Feciorul său abia împlinise şase ani, dar Wang Tigrul era grăbit să-l vadă ajuns la vârsta bărbăţiei, iar dacă se întâmpla ca uneori vremea să treacă mai repede decât de obicei, altădată anii păreau că nu se mişcă din loc; pe feciorul său nu-l mai vedea ceea ce era cu adevărat, ci îl vedea tânăr voinic şi oştean, aşa cum plănuia să-l facă şi fără să-şi dea seamă de realitate, îl hărţuia mai mult decât s-ar fi cuvenit pentru vârsta lui.

După ce împlini şase ani, Wang Tigrul îl despărţi de mama lui şi-l

scoase din curţile unde trăiau femeile, ca să-l ducă în curţile lui şi să trăiască alături de el în apartamentele hotărâte pentru bărbaţi. Hotărârea aceasta o luă ca nu cumva băiatul să devină răsfăţat şi să se obişnuiască cu traiul de trândăvie din apartamentele femeilor cu mângâierile şi vorbele lor, dar în acelaşi timp şi pentru că dorea să se ştie mereu în tovărăşia şi apropierea feciorului său. La început băiatul părea foarte sfios şi umbla de colo până colo prin casă, uitându-se înspăimântat, aşa că Wang Tigrul îşi da toată silinţa să se apropie sufleteşte de el, iar când era aproape întindea braţul după el, deşi vedea că se simte înspăimântat şi încerca să fugă de el, dar cu toate acestea, când erau împreună, el nu era în stare să scoată nicio vorbă şi nu ştia ce să-i spună, aşa că trebuia să-l lase din nou să plece. La început Wang Tigrul se gândise să-l despartă definitiv de mama lui şi de contactul cu orice femeie, deoarece în curţile lui toţi slujitorii erau soldaţi, dar o astfel de hotărâre era mai presus de puterile unui copil atât de crud. Băiatul însă nu se plânse niciodată. Sta grav şi tăcut, făcând tot ce i se poruncea să facă, dar acum nu era niciodată vesel. Sta lângă părintele său când îl poftea în odaia lui, şi se ridica în picioare când îl vedea că intră, îşi făcea lecţiile cu bătrânul profesor pe care i-l aduseseră şi care venea în fiecare zi, dar niciodată nu vorbea mai mult decât trebuia.

Într-o seară Wang Tigrul îl urmări cu privirea în timpul mesei şi băiatul simţi numaidecât că este urmărit, aşa că plecă fruntea adânc spre masă, prefăcându-se că mănâncă, dar în realitate nu era în stare să înghită niciun dumicat. Wang Tigrul se înfurie văzând purtarea lui, căci făcuse pentru feciorul acesta al său tot ce fusese în stare să facă şi chiar în ziua aceea îl luase cu el, când trecuse armata în revistă; îl aşezase în faţa lui în şa şi simţise o adâncă mulţumire, auzind soldaţii că aclamă pe micul general, cum îi spuneau ei. Băiatul zâmbise şi întorsese capul în altă parte, până când Wang Tigrul îi poruncise:

— Ţine capul sus – aceştia sunt oamenii tăi, fiule, soldaţii tăi! Într-o bună zi pe toţi aceştia va trebui ca tu să-i conduci la lupte!

Băiatul ridică fruntea în sus, dar obrajii îi ardeau ca para, şi când Wang Tigrul se plecă în şa, văzu că feciorul nu se uită la soldaţii care defilau, ci departe spre holdele care erau dincolo de câmpul de exerciţiu, iar când întrebă la ce se uită, băiatul întinse degetul şi-i arătă un alt băiat în holda cea mai apropiată, cu trupul despuiat şi ars de soare, încălecat în spatele unui bivol şi uitându-se cu ochii

aprinşi la soldaţii care treceau, aşa că-i răspunse:

— Aş vrea să fiu eu în locul băiatului acela care a încălecat pe bivol.

Wang Tigrul nu putea să se simtă încântat de o dorinţă atât de neînsemnată, aşa că se răsti la el:

— De, eu credeam că feciorul meu ar putea râvni să devină ceva mai mult decât un păstor de vite!

Pe urmă îi porunci să se uite la soldaţii care făceau instrucţie cu armele, se despărţeau în grupuri şi aşteptau cu armele gata de atac, aşa că băiatul făcu aşa cum îi porunci părintele său, fără să se mai uite la cel care-şi păzea turma, încălecat pe bivol.

Toată ziua Wang Tigrul fusese nemulţumit din pricina purtării feciorului său, iar acum când îl văzu că stă cu capul plecat în piept, băgă de seama că el se căzneşte zadarnic să înghită mâncarea şi că lacrimile îi picură în strachină. În primul moment se sperie, gândindu-se că poate i s-a întâmplat ceva, şi apropiindu-se de el, îl luă de mână şi-l întrebă:

— Nu cumva ai fierbinţeli sau ţi s-a întâmplat ceva?

Mâna băiatului însă era rece şi umedă. De răspuns însă nu răspunse la întrebarea tatălui său, ci se mulţumi să clatine din cap, deşi Wang Tigrul stărui în toate chipurile să-i spună ce s-a întâmplat, dar văzând că nu reuşeşte s-o scoată la capăt cu el, chemă pe credinciosul cel cu buza de iepure, să-i ceară sfatul. După ce omul intră în odaie, Wang Tigrul era atât de chinuit de griji şi de temeri, dar în acelaşi timp şi revoltat din pricina încăpăţânării copilului, încât zbieră la el:

— Ia pe caraghiosul acesta, şi vezi de el, ce are!

Copilul începuse să plângă cu hohote şi-şi culcase capul pe masă, ca părintele său să nu-i poată vedea obrazul, iar Wang Tigrul sta şi se uita la el, clocotind de supărare şi gata să înceapă şi el să plângă. Credinciosul cel cu buza de iepure ridică băiatul în braţe şi ieşi cu el din odaie, lăsând pe Wang Tigrul să se zbuciume, uitându-se încremenit la strachina cu mâncarea pe care copilul nici n-o atinsese. Când omul apăru din nou în odaie, dar de astă dată fără copil, Wang Tigrul răcni la el:

— Haide, spune limpede ce s-a întâmplat!

— Băiatul nu suferă de nicio boală, dar nu poate mânca din pricină că e singur. Până acuma n-a fost niciodată singur şi nici fără să aibă în apropiere pe cineva de seama lui, aşa că acuma tânjeşte după maică-sa şi după soră-sa.

— Bine, dar la vârsta asta nu se mai poate ca el să-şi piardă vremea cu jocuri de copii şi cu femeile, răspunse Wang Tigrul supărat, în timp ce se frământa pe scaun şi-şi întindea firele de barbă.

— Aşa este, răspunse omul, cu glasul liniştit, căci el îşi cunoştea stăpânul şi nu se temea de el, dar din când în când cred că s-ar putea să-i îngădui să se ducă la maică-sa, sau ar putea veni soră-sa ca să se joace aci împreună, căci amândoi sunt copii şi despărţindu-i cu încetul le va veni mai puţin greu, altfel băiatul ar putea să se îmbolnăvească.

Wang Tigrul stătu o vreme fără să zică nimic, dar îşi simţea sufletul chinuit de atâta venin, cum nu i se mai întâmplase din zilele când îşi aducea aminte de soţia lui pe care o ucisese şi care iubise pe ibovnicul ei, Leopardul, mai mult decât pe el. Acum suferea din pricină că feciorul său nu se mulţumea să-l iubească numai pe el care-i era părinte, ci tânjea şi după altă dragoste, dar în acelaşi timp suferea şi din pricină că el era mulţumit şi mândru de prezenţa feciorului său, iar acesta nu numai că nu era mulţumit de dragostea lui, dar nici nu o preţuia aşa cum s-ar fi cuvenit şi cu toate că aci era înconjurat de toate atenţiile, ar fi vrut totuşi să vadă o femeie în apropierea lui. În clipa aceasta îşi zise că urăşte din adâncul sufletului său pe toate femeile şi ridicându-se năvalnic din jeţ, strigă din toată puterea:

— Dacă-i atât de slăbănog, atunci lasă-l să plece! La urma urmelor puţin mă interesează ce va deveni, de vreme ce este un fecior tot atât de netrebnic ca şi cei ai fraţilor mei.

Credinciosul său însă îi răspunse cu blândeţe:

— Generale, mi se pare că uiţi că el nu este altceva decât un copil fraged.

Wang Tigrul se aşeză din nou în jeţ şi începu să geamă, apoi după o vreme adăugă:

— La urma urmei, cred că ţi-am spus să-l laşi să se ducă unde-i place?

După întâmplarea aceasta băiatul trecea tot la cinci zile dincolo, în curţile mamei lui, dar de fiecare dată Wang Tigrul se frământa ca pe jar şi-şi întindea firele de mustaţă, aşteptându-l să se întoarcă, ca după aceea să-l ispitească în toate chipurile, ce-a făcut, ce-a văzut şi ce-a auzit:

— Ce făceau acolo în curţile maică-tii?

Băiatul îi răspundea întotdeauna speriat de lucirile ce le vedea

aprinzându-se în ochii părintelui său:

— Nu făceau nimica, tată!

Dar el stăruia cu întrebările:

— Spune, ce făceau femeile, jucau sau începuseră să coasă ceva? Femeile nu stau niciodată fără să facă ceva, decât atunci când clevetesc, ori şi asta este un fel de îndeletnicire!

Băiatul începea să se gândească mai adânc şi după ce încrunta din sprâncene ca să-şi aducă aminte, răspundea cu glasul domolit:

— Mama începuse să croiască o tunică pentru sora mea, dintr-o bucată de stofă înflorită, iar sora mea mai mare a cărei mamă nu este şi mama mea, tocmai citea o carte, ca să ne arate cât este de pricepută. Asta îmi place mai mult decât celelalte surori ale mele, deoarece mă înţeleg foarte uşor cu ea şi nu râde la tot ce-i spun, cum fac celelalte. Are ochii foarte mari şi când îi despletesc părul ca să i-l piepten, îi ajunge până la brâu. Dar de citit nu citeşte niciodată prea mult, căci este fire neliniştită şi-i place să stea de vorbă.

Vorbele acestea plăcură lui Wang Tigrul şi răspunse fiului său mulţumit:

— Aşa sunt făcute toate femeile, căci ele sunt în stare să-şi piardă ziua întreagă vorbind, fără să aibă ceva anume de vorbit!

Pornirea aceasta stranie care începuse să roadă sufletul lui Wang Tigrul, îl despărţea tot mai mult de cei cu care trăia sub acoperişul aceleaşi case, aşa că şi la soţiile lui începu să se ducă din ce în ce tot mai rar. Pe măsură ce trecea timpul, se încredinţa tot mai mult că băiatul acesta va fi singurul său fecior, deoarece soţia lui cea învăţată nu-i mai născu niciun copil, după prima fetiţă, iar cea de la ţară îi născu pe rând două fete între care deosebirea de vârstă era foarte mică; prin urmare fie că pornirile lui de a-şi vedea soţiile se domoliseră, fie că feciorul acesta pe care-l avea devenise acum grija lui de căpetenie, destul că încetă cu desăvârşire să mai treacă dincolo, în curţile soţiilor lui. În parte, după ce fiul său începu să doarmă în aceeaşi odaie cu el, s-ar fi simţit ruşinat să se ridice din aşternut şi să treacă în cealaltă curte, la o femeie. Prin urmare se întâmplă tocmai dimpotrivă şi Wang Tigrul nu procedă ca ceilalţi comandanţi de oşti, ale căror curţi după ce se îmbogăţesc sunt pline de tot felul de femei. Averea lui şi-o învestea în arme, din ce în ce mai multe, şi în ostaşi, dar nu uita niciodată să-şi mărească şi rezervele de bani pe care le aduna pentru cazul când ar fi fost lovit de soarta potrivnică, aşa că trăia foarte sever şi întotdeauna singur,

sau cel mult în tovărăşia feciorului său.

Uneori Wang Tigrul chema pe fata lui cea mai mare să se joace cu feciorul său, fratele ei, aşa că aceasta era singura femeie care mai putea intra în curţile lui. La început o aduse chiar mama ei, care întârzie câteva clipe, stând cu el de vorbă. Dar Wang Tigrul nu se simţea deloc la îndemână în apropierea acestei femei, mai ales că presimţea o înfruntare ascunsă ce ar vrea să i-o facă şi o dorinţă nemărturisită faţă de el, ca un fel de pierdere pe care a suferit-o din pricina lui; tocmai de aceea se ridica îndată după sosirea ei şi spunându-i câteva cuvinte pline de curtenie, ieşea din odaie. La urmă de tot i se păru că femeia aceasta nu mai are nimic de aşteptat de la el, aşa că nu se mai arătă deloc. Iar când se întâmpla să vină fata, era adusă întotdeauna de o roabă.

Dar după ce mai trecu un an sau doi, nu mai veni nici fata, iar mama ei îi trimise vorbă că a dus-o undeva la învăţătură. Wang Tigrul rămase foarte mulţumit de ştirea aceasta, deoarece de câte ori se întâmpla ca fata să vină în curţile acestea sumbre în care trăia el, ar fi fost peste putinţă să se simtă la îndemână când o vedea îmbrăcată în rochiile ei luminoase şi înflorite. Mai avea obiceiul ca în păr să poarte o floare de rodie sau de iasomie, care mirosea foarte puternic; de cele mai multe ori însă venea cu o ciorchină de floare de salcâm împletită în coade, şi mirosul acesta dulceag i se părea nesuferit, căci îi aducea aminte de serile tinereţii lui, când simţise pentru întâia oară mirosul acesta în nări. Afară de asta era prea veselă şi încăpăţânată şi avea toate calităţile pe care el nu le putea suferi la o femeie; dar mai presus de orice nu putea suferi lumina ce vedea că se aprinde în privirile feciorului său şi zâmbetul cu care-i ieşea în cale, când o vedea că apare. Numai ea era în stare să-l facă să fie vesel şi să alerge prin curte, jucându-se în toate chipurile.

Wang Tigrul se simţea tot mai strâns legat de feciorul său şi tot mai înstrăinat de fata aceasta, căci fiorul de dragoste pe care-l simţise în ziua cea dintâi când o văzuse că se uită la el zâmbind, îl uitase demult. Astăzi, când devenise o fată zveltă şi făgăduia să devină femeie frumoasă, se simţi foarte mulţumit când primi ştirea că maică-sa face pregătiri s-o trimită de acasă la şcoală, aşa că-i dădu arginţi din belşug şi fără nicio părere de rău, căci îşi zicea că de aci înainte feciorul său îi va aparţine în întregime, numai lui.

Se grăbi deci ca înainte de a se simţi singur să umple viaţa feciorului său cu tot felul de preocupări care să nu-i dea răgaz să se

gândească la singurătate şi-i spuse:

— Fiule, noi doi suntem bărbaţi, prin urmare încetează de a-ţi mai pierde vremea în zadar şi nu mai trece nici în curţile mamei tale, decât cel mult atunci când se cade să te duci şi să-ţi manifeşti respectul faţă de ea, căci e foarte uşor să-ţi pierzi cea mai frumoasă parte din viaţă alături de femei, chiar dacă acestea sunt mama sau sora ta, ştiut fiind că femeile sunt fiinţe nepricepute şi proaste. Te voi învăţa toate meşteşugurile armelor, atât cele din vremea veche cât şi cele din vremea de azi. Oamenii mei de încredere te pot învăţa tot ce trebuie să ştii din meşteşugul vechi al armelor; Înjunghie Porc te va învăţa cum să-ţi întrebuinţezi pumnii şi picioarele, iar cel cu buza de iepure te va învăţa meşteşugul sabiei şi apărarea cu măciuca. Cât despre meşteşugul cel nou al armelor, am auzit despre el, dar de văzut nu l-am văzut încă; am trimis însă vorbă pe litoralul mării şi-ţi voi aduce un profesor nou care a învăţat meşteşugul acesta în ţări străine, aşa că el cunoaşte tot felul de arme şi felul de a purta războaie. Tu vei fi dat în grija lui şi el te va învăţa tot ce ştie, iar timpul ce-i va mai rămâne, îl va întrebuinţa la instruirea armatei mele.

Băiatul nu-i răspunse nimic, ci ascultă în tăcere, cum făcea întotdeauna când îi vorbea părintele său. Wang Tigrul se uită înduioşat la chipul feciorului său, fără să poată înţelege ce se petrece în sufletul lui, iar când îl auzi întrebându-l:

— Dacă n-ai nimic împotrivă, îmi dai voie să părăsesc odaia aceasta?

Wang Tigrul dădu din cap, în semn de încuviinţare şi oftă, fără să ştie nici el de ce se învoieşte ca feciorul său să plece şi fără să ştie că a oftat.

Astfel Wang Tigrul îşi da toată silinţa ca feciorul său să fie supravegheat de aproape şi ca fiecare ceas din zi, afară de timpul întrebuinţat pentru mâncare şi somn, să-i fie ocupat cu ceva. Îl scula de dimineaţă şi-l scotea ca să deprindă lupta cu armele, împreună cu oamenii lui de încredere, iar după ce termina şi prânzea, începea să citească. După amiază era luat în primire de instructorul său, care-l învăţa tot felul de meşteşuguri.

Instructorul acesta era un fel de tânăr de care Wang Tigrul nu mai văzuse niciodată până acuma. Umbla îmbrăcat în uniformă străină şi purta ochelari, dar afară de asta era foarte zvelt şi iute în toate mişcările ce le făcea. Era în stare să alerge, să sară obstacole, să se bată cu sabia şi să tragă cu tot felul de arme de

foc. Pe unele le ţinea în mână şi după ce le arunca, începeau să verse limbi de flacără şi să bubuie; altele le descărca întocmai ca o armă, trăgând de nişte cocoaşe, dar afară de asta mai erau şi alte neamuri de arme de foc. Wang Tigrul era întotdeauna de faţă, când începea instrucţia feciorului său şi cu toate că pentru nimic în lume n-ar fi admis aşa ceva, trebuia totuşi să recunoască faţă de el însuşi, că de la omul acesta poate învăţa o mulţime de amănunte, pe care nici nu le-a văzut şi nici n-a auzit de ele până acuma, aşa că de astă dată i se păru deşartă mândria lui din ziua când intrase în stăpânirea celor două tunuri vechi care erau singurele ce le avea. Văzu că chiar din meşteşugul războiului el nu ştie decât foarte puţin, de vreme ce mai avea atâtea de învăţat din cele despre care până acuma nici nu visase, aşa că de multe ori sta de vorbă până târziu noaptea cu instructorul fiului său, de la care afla tot felul de metode pentru distrugerea duşmanului – despre moartea care cade din aer asupra oamenilor, despre moartea care stă ascunsă în adâncul mărilor şi iese la suprafaţă ca să ucidă şi despre moartea care trece prin aer la depărtare mult mai mare decât poate vedea omul şi cade făcând explozie în mijlocul rândurilor duşmanului. Wang Tigrul asculta la toate aceste minunăţii şi spunea:

— După cât văd, oamenii aceia din ţări străine sunt foarte pricepuţi în meşteşugul de a se ucide unul pe altul, dar eu n-am bănuit până acuma că s-ar putea aşa ceva.

Gândindu-se la toate aceste amănunte, într-una din zile se adresă instructorului, cu următoarele cuvinte:

— Am în stăpânirea mea un teritoriu mare şi bogat care nu este lovit de foamete decât o singură dată în timp de zece sau cincisprezece ani, aşa că am adunat ceva arginţi. Până acuma eu am fost foarte mulţumit de oamenii mei, aşa cum sunt, dar îmi dau seama că dacă feciorul meu va învăţa toate aceste metode noi de a purta războiul, va trebui să aibă şi o armată anume pregătită în scopul acesta. Voi cumpăra deci câteva maşini de război dintre acelea întrebuinţate în străinătate, aşa că va trebui să-mi instruieşti oamenii în felul cum trebuie să le întrebuinţeze şi să formezi o armată care să fie gata în ziua când feciorul meu va putea să o conducă.

Obrazul tânărului se lumină de un zâmbet fugar; părea că e gata să-i asculte cererea şi de aceea îi răspunse:

— Am încercat să instruiesc pe oamenii dumitale, dar durerosul

adevăr este că oamenii aceştia sunt o adunătură de zdrenţăroşi neascultători, care se mulţumesc să aibă de mâncare şi de băut. Dacă vrei să cumperi câteva maşini noi de război şi să hotărăşti anumite ceasuri pe zi, când vor fi obligaţi să facă marşuri şi instrucţie, eu îmi voi da silinţa să-i învăţ şi voi vedea ce voi putea scoate dintr-înşii.

Wang Tigrul rămase adânc nemulţumit de această declaraţie fără înconjur, dar încercă să-şi ascundă nemulţumirea, căci îşi petrecuse multe zile din viaţa lui, căutând să-i înveţe meşteşugul războiului, de aceea îi răspunse înţepat:

— Înainte de toate va trebui să instruieşti pe fiul meu!

— Eu îl voi învăţa tot ce trebuie să ştie, până în ziua când va împlini cincisprezece ani, răspunse tânărul instructor, şi dacă nu te superi să primeşti un sfat de la mine, tocmai dumneata care eşti un bărbat atât de vestit, atunci eu aş fi de părere să-l trimiţi la o şcoală de război din miazăzi.

— Cum se poate ca un bărbat să înveţe meşteşugul războiului la o şcoală? întrebă Wang Tigrul mirat.

— Este şi o astfel de şcoală, răspunse tânărul instructor, şi cei care învaţă la această şcoală ies cu gradul de căpitan şi sunt angajaţi în armata Statului.

Wang Tigrul se uită la el cu dispreţ şi adăugă:

— Feciorul meu nu va avea nevoie să-şi caute o slujbă de căpitan într-o armată a Statului, ca unul care nu ar avea o armată a lui proprie, – pe urmă făcu o pauză şi continuă: Afară de asta eu mă îndoiesc că la oamenii din miazăzi s-ar putea găsi ceva de seamă. În tinereţea mea am slujit sub steagul unui general din miazăzi, dar era un trândav şi un desfrânat, iar soldaţii lui erau ca nişte maimuţe mărunte.

Văzând că vorbele sale nu sunt pe placul lui Wang Tigrul, instructorul zâmbi şi înclinându-se în faţa lui, ieşi din odaie. După ce rămase singur, Wang Tigrul începu să se gândească la feciorul său şi-şi zise, că până acuma s-a străduit din toate puterile să facă tot ce i-a fost cu putinţă pentru educaţia lui. Pe urmă încercă să-şi aducă aminte de propriile lui dorinţe din vremea copilăriei şi se gândi că pe vremea aceea mai mult decât orice, îşi dorise un cal. Prin urmare chiar a doua zi cumpără fiului său un cal mic şi negru, pe care-l adusese un geambaş cunoscut tocmai din fundul Mongoliei.

Dar când chemă pe fiul său în curtea unde aştepta calul, cu şaua

nouă de piele roşie şi frâul bătut în alămuri, iar alături de el grăjdarul care ţinea în mână o biciuşcă de piele roşie, împletită, şi a cărui însărcinare era să îngrijească de calul acesta, Wang Tigrul îşi zise cu mândrie că un astfel de cal a visat şi el toată tinereţea sa, dar că visul acesta al lui a fost prea îndrăzneţ pentru ca să poată deveni realitate; se întoarse deci repede spre feciorul său, încredinţat că ar fi peste putinţă să nu-l vadă că i se aprind luminile ochilor de mulţumire şi să nu zâmbească.

Feciorul său însă rămase foarte serios, cum era în totdeauna. Se uită la cal şi întorcându-se spre părintele său, îi spuse liniştit:

— Îţi mulţumesc, tată!

Wang Tigrul se uită atent la feciorul său, dar nu văzu nicio strălucire de mulţumire în ochii lui şi nici nu se repezi să apuce calul de frâu, sau să încerce şaua, ci părea că aşteptă nerăbdător să poată pleca.

Părintele său se întoarse în loc şi plecă furios şi dezamăgit. După ce intră în odaia lui, se aşeză la masă şi plecându-şi capul în palme, se gândi la feciorul său, furios şi cutremurat de amărăciunea ce i-o pricinuia dragostea aceasta nerăsplătită. Dar după ce se zbuciumă o vreme, îşi întări inima, cum făcea de obicei şi se întrebă întunecat:

— Ce ar putea să mai dorească! Are tot ce am visat eu pe vremea când eram de vârsta lui şi poate chiar mai mult decât atâta! Ce n-aş fi dat eu să pot avea un instructor atât de priceput, ca cel pe care-l are el, o armă străină ca cea pe care i-am dat-o şi un căluţ cu părul lucios şi negru, cu şaua şi frâul de piele roşie şi o biciuşca cu mânerul de argint!

În felul acesta încercă să se liniştească şi porunci instructorului să se ocupe de feciorul său cu toată atenţia, fără să ţină seamă de toanele obişnuite la tinerii de seama lui, căci aşa ceva se întâmplă tuturor tinerilor înainte de vârsta bărbăţiei, dar nu înseamnă că trebuie să ţii socoteală de ele.

În aceeaşi noapte, când Wang Tigrul se trezi din somnul zbuciumat şi auzi respiraţia uşoară a feciorului său în odaia de alături, îşi simţi sufletul înecat de duioşie faţă de el, aşa că-şi zise de mai multe ori la rând:

— Va trebui să fac pentru el mai mult decât am făcut până acuma… Va trebui să mă gândesc cu dinadinsul la ce aş mai putea face de aci înainte în interesul lui!

În felul acesta Wang Tigrul îşi petrecea anii vieţii, preocupat

numai de gândul grijii ce o purta feciorului său şi poate ar fi îmbătrânit fără să bage de seamă, dacă n-ar fi intervenit ceva care să-l trezească din adâncul acestei nepăsări şi să-l îndemne să pornească din nou la război, ca să pună la încercare soarta ce-i fusese hărăzită.

Afacerea asta se întâmplă într-o zi de primăvară, când feciorul său împlinise aproape zece ani, căci acum Wang Tigrul făcea socoteala anilor după vârsta feciorului său, şi tocmai se aşezaseră împreună sub ramurile încărcate de boboci ale unui pom de rodie. Băiatul se uita încântat la frunzele crude şi roşii ca para ale pomului şi întorcându-se spre părintele său, îi spuse dintr-o răsuflare:

— Aş fi gata să jur că pentru mine frunzele acestea ca para sunt mai frumoase decât florile ce se vor deschide în curând pe ramuri.

Wang Tigrul întoarse privirea spre pomul de rodie şi încercă să înţeleagă ce vedea feciorul său atât de frumos la frunzele acestea, dar în clipa aceea se auzi învălmăşeală mare de la poartă şi un slujitor sosi în goană să-i dea de ştire că a sosit cineva. Dar înainte ca slujitorul să poată sfârşi ce avea de spus, Wang Tigrul văzu că se apropie de el nepotul său cel ciupit; venea legănându-se pe picioare şi şchiopătând, din pricina drumului lung ce-l făcuse călare. Ochii tânărului erau tulburi şi părea istovit de drumul făcut fără întrerupere, ziua şi noaptea, iar praful se prinsese în adânciturile urmelor de vărsat ce le avea pe obraz, aşa că avea o înfăţişare foarte stranie. Wang Tigrul era bărbat încet la vorbire când se întâmpla să nu fie supărat, aşa că şi de astă dată se uită la nepotul său, fără să fie în stare să zică nimic, ci-l ascultă cum gâfâie, în timp ce-i spune pricina pentru care a venit:

— Am venit ca vântul, călărind zi şi noapte, ca să-ţi spun că Eretele unelteşte împotriva ta; vrea să se despartă de tine şi armata pe care i-ai lăsat-o este acuma în puterea lui şi şi-a ales scaun de reşedinţă, chiar oraşul pe care l-ai împresurat tu şi a căzut la învoială cu tâlharul cel bătrân care a fugit şi a aşteptat ascuns ceasul ca să se răzbune împotriva ta. În timpul lunilor din urmă eu am băgat de seamă că el reţine o parte din birurile ridicate de la oameni şi am bănuit numaidecât ce va urma, dar am aşteptat să mă încredinţez, ca nu cumva să ridic bănuială fără temei împotriva Eretelui şi să mă omoare pe ascuns.

Vorbele i se buluceau grăbite, gâlgâind pe gât, în timp ce-i povestea, iar Wang Tigrul se uita la el cu ochii scăpărând şi căzuţi în fundul orbitelor peste care coborâseră sprâncenele negre şi

groase; din adâncul fiinţei sale simţea cum se ridică furia lui nestăpânită care-l ajutase în atâtea rânduri, pentru a lua o hotărâre, aşa ca răcni:

— Câine ticălos şi tâlhar fără ruşine... pe care l-am ridicat din rândurile soldaţilor de jos. Tot ce este el astăzi, mie are să-mi mulţumească, dar în loc de asta se ridică împotriva mea, ca orice javră ticăloasă!

Simţi cum se urcă într-însul setea de sânge şi omor, aşa că ieşi în curţile exterioare, unde erau căpeteniile oastei, oamenii lui de încredere şi câţiva soldaţi, şi le porunci ca cinci mii de oameni să stea gata de plecare, chiar înainte de masă, împreună cu el şi porunci să-i aducă sabia şi calul, fără să se mai gândească la feciorul său, pe care acuma îl uitase cu totul. Numaidecât curţile acestea care până acuma păreau adormite în mijlocul liniştii blânde a primăverii, începură să se învolbureze ca apele când rotesc în vârtejuri. Din curţile de alături femeile speriate şi copiii se arătară la uluci, ca să vadă ce înseamnă larma aceasta neaşteptată, zăngănitul de arme şi nechezatul cailor care băteau nerăbdători din copite pe lespezile curţii.

După ce Wang Tigrul văzu că toată lumea s-a pus în mişcare, aşa cum poruncise, se întoarse spre nepotul său şi strigă:

— Du-te de mănâncă şi bea şi te odihneşte. Bună faptă ai făcut şi pentru asta vei fi răsplătit. Ştiu foarte bine că mulţi tineri ar fi fost gata să se întovărăşească cu răsculaţii, căci duhul revoltei este în firea tineretului, dar tu ţi-ai adus totuşi aminte de legătura de sânge dintre noi şi nu m-ai părăsit. Fii încredinţat că pentru fapta ta voi avea grijă să fii ridicat în rang.

Nepotul său se uită cu băgare de seamă împrejur şi întrebă cu sfială:

— Da, unchiule, dar uite ce, ai de gând să ucizi Eretele? Va bănui numaidecât ceva, când te va vedea că te apropii, deoarece eu i-am spus că sunt bolnav şi trebuie să mă întorc pentru câteva zile în casa părintească.

Wang Tigrul se grăbi să-i răspundă, cutremurat de furie:

— Nu e nevoie să-mi spui aşa ceva, căci va trebui să-mi moi sabia în sângele lui.

Tânărul se întoarse şi plecă mulţumit.

Wang Tigrul îşi conduse oamenii, făcând marş forţat vreme de trei zile, până în noua provincie. Luă cu el vechile lui căpetenii şi pe cei doi credincioşi, lăsând în oraş pe toţi soldaţii care intraseră în

armata lui, dintre cei pe care-i adusese în oraşul împresurat, împreună cu căpitanul când vânduse pe căpetenia tâlharilor, căci se temea ca nu cumva să-l vândă de astă dată şi pe el. Făgădui oamenilor că le va îngădui să prade oraşul şi le va da şi simbria pe o lună, dacă se vor purta vitejeşte, aşa că toţi îl urmară bucuroşi.

Înaintară atât de repede, încât Eretele nici nu bănui că Wang Tigrul a căzut asupra lui. Adevărul era că el nu bănuise nici pe departe cât de iscusit şi de viclean era nepotul pe care Wang Tigrul îl lăsase la oraş, deoarece era priceput la giumbuşlucuri de tot felul şi nu făcea altceva decât se veselea cu soldaţii şi ar fi jurat că încolo e un prost, care habar n-are de ce se întâmplă împrejurul lui, aşa că nu se gândise că toată purtarea aceasta a lui ar putea să fie prefăcătorie. Tocmai din pricina asta fu foarte mulţumit când tânărul i se plânse că are nişte dureri de ficat şi trebuie să se ducă pentru câteva zile acasă, ca să-l îngrijească mama lui. Îşi zicea că acesta va fi cel mai bun prilej, pentru a da proclamaţia de revoltă şi va putea alege pe cei care vor merge cu el, iar pe ceilalţi îi va condamna la moarte. Credincioşilor lui le făgădui să le dea oraşul în seamă pentru a fi prădat.

Numaidecât după aceea porunci să fie aduse provizii în oraş, căci ştia dinainte că Wang Tigrul nu se va împăca atât de uşor, ci va veni împotriva lui, aşa că populaţia cuprinsă de spaimă începu pregătirile pentru o nouă împresurare. Chiar în ziua când armata lui Wang Tigrul se arătă la porţile oraşului, întâlni oameni care aduceau lemne de foc, coşuri cu găini, legate de cobiliţe şi caravane de catâri cu saci de cereale; alţii aduceau cirezi de vite şi alţii porci legaţi de picioare, care guiţau de-ţi luau auzul. Wang Tigrul scrâşni din dinţi şi se gândi că dacă nu i s-ar fi dat la vreme de ştire despre ce se întâmplă, ar fi trebuit să ţină oraşul vreme îndelungată împresurat, căci având la îndemână proviziile acestea şi cum Eretele era mult mai priceput în meşteşugul războiului decât bătrânul tâlhar care fugise, ar fi putut să i se împotrivească. Afară de asta mai avea şi cele două tunuri pe care ar fi putut să le urce pe zidul cetăţii şi să le întoarcă împotriva lor. Gândindu-se la toate acestea, furia lui năprasnică începu să-i tulbure ochii şi-şi frământa fără încetare mustaţa între dinţi. Dar nu încercă să se stăpânească, ci dădu pinteni calului şi porunci oamenilor, să se repeadă întins spre curţile unde îşi avea Eretele reşedinţa.

În timpul acesta însă Eretele fusese vestit că i-a sosit ceasul, deoarece Wang Tigrul a intrat cu oastea în oraş, şi înţelesese că

cerul este împotriva lui. Stătu câteva clipe şi se gândi, nu cumva ar putea amâna ceasul ispăşirii cu vreo viclenie, sau să încerce să scape cu fuga, căci i-ar fi fost peste putinţă să-şi închipuie că oamenii săi îl vor apăra, mai ales acuma după ce Wang Tigrul sosise cu o armată atât de numeroasă. Înţelese ca a rămas numai el singur în faţa primejdiei. Dar clipa aceasta de întârziere fu pierzania lui, căci Wang Tigrul intră în galop pe poarta curţii şi dădu porunci ca Eretele să fie prins cu orice preţ şi să fie adus în faţa lui pentru a-l ucide. Numaidecât după aceea descălecă şi oamenii lui se împrăştiară în largul curţilor, ca o revărsare de ape.

Văzând că i se apropie sfârşitul, Eretele o rupse la fugă şi se ascunse. Deşi era un oştean brav, totuşi se ascunse într-un morman de paie îngrămădit în fundul unei bucătării. Dar ce nădejde de scăpare mai putea avea el în faţa hoardelor de soldaţi care alergau în toate părţile după el, mânaţi de dorinţa de a câştiga răsplata ce li se făgăduise, dacă-l vor găsi? Tot aşa nu putea aştepta nimic de la credincioşii săi, doar cel mult că dacă-l vor descoperi unde este, nu vor spune nimic. Aşteptă deci chitic sub mormanul de paie, dar chiar aci în ascunzătoare nu tremura de frică, deoarece era bărbat curajos.

Dar ar fi fost peste putinţă să nu dea de urma lui, deoarece soldaţii adulmecau prin toate colţurile, ca să pună mâna pe el, căci ştiau răsplata ce-i aşteaptă, iar porţile cetăţii erau păzite şi tot aşa poarta cea mică a împăcării pe unde s-ar fi putut strecura în caz de primejdie, iar zidurile dimprejurul oraşului erau foarte înalte, aşa că nu le-ar fi putut trece. Astfel Eretele fu descoperit de câţiva soldaţi care, intrând în bucătărie, îi văzură un colţ din clinul hainei albastre între paiele îngrămădite pentru foc, şi după ce închiseră uşa, chemară pe ceilalţi tovarăşi într-ajutor. Veniră numaidecât vreo cinzeci de inşi, căci nu ştiau ce arme are Eretele asupra lui, deşi nenorocitul era dezarmat, căci alarma îl găsise tocmai în timpul prânzului şi fugise fără să-şi dea seama că nu are la el decât un pumnal care ar fi fost armă fără folos împotriva atâtor oameni repeziţi asupra lui. După ce intrară în bucătărie, soldaţii săriră asupra lui şi-l legară fedeleş, apoi îl duseră în faţa generalului lor. Eretele era încruntat şi ochii îi ardeau ca două flăcări, dar în păr şi pe haine îi rămăseseră aninate câteva fire de paie. Astfel îl conduseră în sala cea mare unde Wang Tigrul aştepta, cu sabia subţire întinsă pe genunchi, întocmai ca un şarpe de argint. Când îl văzu, se uită la el pe sub sprâncene şi răcni:

— Care va să zică te-ai răsculat împotriva mea şi aveai de gând să mă vinzi tocmai pe mine, care te-am ridicat din rândurile soldaţilor şi te-am făcut ceea ce eşti acuma!

Eretele îi răspunse întunecat şi fără să-şi desprindă privirea de pe sabia lucioasă, întinsă pe genunchii lui Wang Tigrul:

— Tu eşti cel care m-a învăţat cum trebuie să mă răscol împotriva unui general, căci nici tu n-ai fost altceva decât un fecior fugar pe care l-a ridicat bătrânul general, împotriva căruia te-ai răsculat!

Auzind răspunsul acesta neruşinat, Wang Tigrul începu să clocotească şi strigă soldaţilor care se adunaseră, să vadă ce se va întâmpla:

— M-am gândit să bag sabia în el, dar moartea aceasta este prea uşoară. Luaţi-l de aici şi sfâşiaţi-i trupul în bucăţi, cum se face cu criminalii şi cu cei care sunt prea netrebnici pentru a-i lăsa să mai trăiască, cu feciorii care nu îngrijesc de părinţii lor şi cu trădătorii ţării…

Dar Eretele, înţelegând că acesta va fi sfârşitul său, băgă mâna în sân şi înainte de a-l putea împiedeca cineva, coase pumnalul şi şi-l înfipse în pântece, apoi trase o dată cu nădejde, ca să-şi facă rana cât mai largă, şi-l lăsă aşa înfipt în trupul său. O clipă se legănă pe picioare şi ridică spre Wang Tigrul privirile tulburate de suflul morţii, apoi strigă fioros şi fără să se teamă:

— Eu nu mă tem de moarte! Peste douăzeci de ani de aci înainte, mă voi naşte din nou, luând altă înfăţişare, în alt trup… dar voi fi tot erou! Apoi căzu cu faţa în jos, pe mânerul pumnalului înfipt în pântece.

Wang Tigrul se uita cu ochii mari la ceea ce se întâmplase de faţă cu el, mai repede decât ar fi fost scăpărarea trecătoare a unui fulger, şi în timp ce se uita la cadavrul de la picioarele lui, simţi cum toată furia lui de până acuma începe să i se topească din fiinţă. Omul acesta îl înşelase până în clipa din urmă, căci nu se putuse răzbuna împotriva lui aşa că, deşi era furios, simţea totuşi un fel de remuşcare pentru pierderea unui bărbat atât de brav cum fusese acesta, deşi era un răsculat. Tăcu o vreme, apoi spuse oamenilor cu glasul domolit:

— Voi cei care sunteţi în dreapta şi stânga mea, luaţi trupul omului acestuia şi îngropaţi-l undeva, căci nu are pe nimeni. Nu ştiu dacă are părinţi sau dacă are vreun fecior şi nu ştiu nici din ce parte este. Pe urmă tăcu şi după un timp adăugă:

— Ştiam despre el că este un om brav, dar nu puteam bănui că este atât de brav. Aşezaţi-l într-un sicriu bun.

Wang Tigrul rămase o vreme cuprins de mâhnire şi gândindu-se la omul acesta, se înduioşă, aşa că opri soldaţii de la prada oraşului, pe care li-o făgăduise înainte de plecare. În timpul acesta sosiră negustorii din oraş şi cerură să vorbească cu el, iar după ce intrară în sală, îi dădură de ştire că populaţia este cuprinsă de groază şi-l rugară să nu dea drumul oamenilor săi asupra oraşului, iar în schimbul prăzilor ce le-ar fi putut lua, îi oferiră o sumă mare de bani. Simţindu-se mişcat de spaima lor, Wang Tigrul primi banii şi le spuse că-i va împărţi soldaţilor în schimbul prăzilor făgăduite, aşa că negustorii plecară mulţumiţi şi lăudându-l pentru inima lui bună.

Dar cu toate acestea întâmpină mari greutăţi cu împăcarea soldaţilor săi şi trebui să dea fiecăruia o sumă destul de mare de arginţi şi să poruncească mâncare şi băutură pentru toţi, înainte de a putea să-i vadă mai înseninaţi la faţă. Trebui să le aducă aminte de credinţa pe care i-o juraseră şi să le făgăduiască prăzi cu prilejul primului război ce-l vor avea după întoarcerea acasă. Totuşi trebui să trimită în două rânduri la breasla negustorilor, după alte pungi de arginţi pentru a-i putea mulţumi pe toţi.

Pe urmă Wang Tigrul se pregăti din nou de plecare, căci era nerăbdător să-şi revadă feciorul, deoarece la plecare fusese atât de grăbit încât îşi uitase cu totul să se îngrijească de ceea ce va trebui să facă, în vremea cât el va lipsi de acasă. De astă dată lăsă oraşul în stăpânirea credinciosului său cu buza de iepure, până când nepotul său se va putea întoarce, iar pe oamenii Eretelui îi luă cu el şi în locul lor lăsă soldaţi vechi şi încercaţi, pe care-i adusese cu el. Ca măsură de prevedere luă şi cele două tunuri cu el, deoarece Eretele găsise în oraş un fierar care-i făcuse ghiulele şi avea iarbă de puşcă de ajuns pentru a le întrebuinţa, aşa că de aci înainte nu mai avea pricină să se teamă că cineva ar putea întoarce tunurile împotriva lui.

Când trecu în fruntea armatei pe străzile oraşului oamenii se uitară după el întunecaţi, deoarece erau nemulţumiţi din pricina birurilor ce fuseseră puse asupra fiecărei case, pentru răsplătirea soldaţilor şi plata cheltuielilor de expediţie pe care le avusese cu armata pe care o adusese. Dar Wang Tigrul nu ţinu seama de privirile lor întunecate ci-şi împietri sufletul şi-şi zise, că ar trebui să-i fie recunoscători şi să plătească de bună voie birurile care le

asigurau liniştea, căci dacă n-ar fi sosit el la vreme, ar fi avut mult mai mult de suferit de pe urma Eretelui şi a oamenilor lui. Eretele era om crunt, pentru care bărbat sau femeie era tot una, când era vorba să ucidă, căci el fusese obişnuit din copilărie cu grozăviile războaielor. De fapt Wang Tigrul vedea că oamenii aceştia sunt nedrepţi faţă de el, care venise într-un suflet ca să-i apere şi nu erau în stare să înţeleagă din ce năpastă îi scăpase, aşa că-şi zise nemulţumit:

— Oamenii aceştia nu cunosc niciun fel de recunoştinţă, iar eu sunt un bărbat care se înduioşează prea uşor.

Astfel încerca să-şi împietrească sufletul şi din ziua aceea nu se mai lăsă niciodată înduioşat de grijile oamenilor. Tot din pricina asta încercă să se ferească de oameni şi nu-şi mai luă alt credincios în locul celui cu buza de iepure, căci îşi zicea că ar fi peste putinţă să ai încredere în cineva care să nu fie de un sânge cu tine, aşa că se apropie şi mai mult de feciorul său pe care nu-l lăsa niciodată lângă el, căci îşi zicea:

„Am lângă mine pe feciorul acesta al meu, care niciodată nu se va întoarce împotriva mea.”

Îndemnă calul la drum şi porunci oamenilor să grăbească pasul, pentru a putea ajunge cât mai repede acasă, unde-l aştepta feciorul.

Nepotul lui Wang Tigrul aşteptă până când află despre moartea Eretelui, iar când ştirea aceasta ajunse până la el, rămase foarte mulţumit şi înviorat, aşa că se duse pentru câteva zile acasă, unde povesti tuturor cât de îndrăzneţ şi de îndemânatic a fost în afacerea de răzvrătire a Eretelui, care deşi era un războinic priceput şi vrednic şi mult mai în vârstă decât el însuşi, totuşi nu bănuise vicleşugul pus la cale pentru a vesti pe unchiul său. Astfel se lăuda de faţă cu toţi, iar fraţii şi surorile lui mai mici se adunaseră roată împrejurul lui ca să-l poată auzi, iar maică-sa spunea încântată:

— Am bănuit chiar de pe vremea când îl purtam la sân că nu se poate să fie un copil ca ceilalţi, căci prea mă întindea cu putere când sugea.

Dar deşi Wang Negustorul asculta ce povesteşte feciorul său şi se uita la el cu chipul slăbit şi luminat de un zâmbet, nu zicea nimic şi chiar dacă se simţea mândru de isprăvile lui, nu-i spunea niciun cuvânt de laudă:

— Totuşi eu cred că e bine să-ţi aduci aminte că din cele treizeci şi şase de căi ce te pot scoate dintr-o primejdie, cea mai bună este fuga. Pe urmă adăugă: Vicleşugul născocit la vreme este mai bun decât cea mai bună armă.

Din ceea ce-i povestise feciorul său, mai mult decât orice altceva, îi plăcuse vicleşugul născocit de el.

Dar când tânărul cel ciupit trecu în curtea de alături ca să dovedească respectul ce-l purta unchiului său, Wang Proprietarul şi soţiei acestuia, şi începu să-şi povestească isprăvile, Wang Proprietarul se simţi stăpânit de o uşoară pizmă. Îl pizmuia din pricina feciorului său care murise şi a celorlalţi doi feciori, pe care-i avea, căci deşi îi admira pentru înfăţişarea lor boierească şi pentru purtările lor, totuşi presimţea că sunt pândiţi de o nenorocire. Astfel, deşi asculta foarte curtenitor la ce povestea feciorul cel ciupit al fratelui său, totuşi gândurile lui erau în altă parte, şi prefăcându-se că-l ascultă, porunci să-i aducă ceai şi haina de blană uşoară pe care o purta primăvara, căci începuse să se răcorească. În timpul acesta soţia lui înclina din cap exact atât cât cerea bună-cuviinţa, şi luând broderia ce o avea la îndemână, începu să potrivească firele de mătase în cusături şi să caşte din când în când destul de zgomotos, sau să întrebe pe soţul ei despre diferite treburi ale casei sau despre dijmaşii ce-i aveau în pământul pe care nu-l vânduseră încă. În cele din urma tânărul băgă de seamă că nu este bine văzut şi încetă să le mai povestească, apoi se întoarse acasă dezamăgit. Dar înainte de a ieşi pe poartă, auzi pe soţia unchiului său, declarând destul de tare, ca să fie auzită:

— Sunt foarte mulţumită că niciunul dintre feciorii noştri nu s-a făcut ostaş. Ce viaţă josnică trebuie să ducă, pentru ca un tânăr să poată deveni atât de grosolan şi de vulgar, datorită oamenilor cu care se întovărăşeşte.

Wang Proprietarul căscă zgomotos şi răspunse:

— Îhî… cred că va fi mai bine să mă duc puţin până la ceainărie.

Ciupitul nu putea bănui că aceştia doi se gândeau la feciorul lor mort şi se simţi adânc jignit de vorbele lor, înainte de a ajunge la poarta care da în uliţă. Aci însă îl aştepta a doua soţie a lui Wang Proprietarul, cu copilul cel mai mic în braţe. Femeia auzise tot ce vorbiseră şi văzându-l că se pregăteşte de plecare, se repezise la poartă ca să-i iasă în cale şi să-i spună:

— Povestea pe care le-ai spus-o, mi s-a părut faptă îndrăzneaţă şi plină de eroism.

Aşa că tânărul se putu întoarce acasă liniştit.

Nepotul cel ciupit al lui Wang Tigrul petrecu în casa părintească de trei ori câte zece zile, căci mama lui se folosi de acest prilej pentru a-l căsători cu fata pe care i-o alesese ea însăşi, cu câţiva ani în urmă. Fata aceasta era a unui vecin, un ţesător de mătase, dar nu unul dintre cei mai săraci şi nici de teapa celor care lucrează cu ziua la alţii. Omul acesta avea războaiele lui şi douăzeci de lucrători cu care făcea valuri întregi de satinuri şi mătăsuri înflorite, iar în oraş nefiind mulţi negustori de felul acesta, afacerile lui erau înfloritoare. Fata însăşi era pricepută şi când primăvara era rece, purta ouăle viermilor de mătase în sân, până când viermii ieşeau din ele; apoi îi hrănea cu frunza de dud pe care o adunau ucenicii şi depăna firul de mătase de pe gogoşi. Îndemânarea aceasta a fetei era lucru rar în oraşul acesta unde familia ei trăia de câteva generaţii şi adusese meşteşugul acesta din alte părţi. Adevărat este că logodnicul ei de acuma nu avea nevoie de o astfel de îndemânare din partea ei, dar cu toate acestea soţia lui Wang Negustorul era de părere că nu strică unei femei să aibă cu ce se ocupa în timpul zilelor.

Ciupitului însă puţin îi păsa de ce ştie face viitoarea lui soţie, mai ales că era bucuros să se poată căsători, deoarece împlinise douăzeci şi patru de ani şi de multe ori nu-şi mai putea găsi astâmpăr din pricina pornirilor trupului; afară de asta, fata era curăţică şi destul de drăguţă, dar fără să fie iute de fire, prin urmare cum era mai bine.

După ce serbară nunta, care fu destul de mare, dar fără pompă, Ciupitul se întoarse în oraşul unde trebuia să ţină locul unchiului său, şi-şi luă şi soţia cu el.

Capitolul XXV

În fiecare primăvară ce urma după iernile grele, Wang Tigrul simţea că se trezeşte într-însul vechea dorinţă de a purta războaie şi de a-şi întinde puterea. Îşi trimitea iscoadele în toate părţile, ca să-i dea de ştire ce întorsătură luau războaiele generalilor din miazănoapte, căutând să vadă cum ar putea să se alăture unui război de mai puţină însemnătate pentru cauza comună, şi-şi zicea că va trebui să aştepte până când se vor întoarce iscoadele şi vremea se va încălzi de ajuns şi ceasul destinului său va suna. Dar adevărul era că Wang Tigrul trecuse de prima tinereţe şi astăzi mai

avea şi pe feciorul său la care trebuia să se gândească, şi nici nu mai simţea într-însul aceeaşi nelinişte ca până acuma. În fiecare primăvară îşi zicea că va trebui, chiar în interesul propriului său fecior, să iasă din curţile sale şi să ducă la îndeplinire ceea ce-şi pusese de gând în tinereţe, dar de fiecare dată găsea pricină temeinică de a amâna plecarea până anul viitor. Afară de asta în timpul educaţiei feciorului său nu izbucni niciun război mai de seamă. În teritoriile acestea se găseau o mulţime de comandanţi de armate mai mici şi fiecare stăpânea teritoriul său, dar niciunul dintre ei nu se gândea să pornească împotriva celuilalt, ca să se ridice deasupra tuturora. Tocmai din pricina asta Wang Tigrul îşi zicea că va fi mult mai bine să mai aştepte un an, iar după ce se făcea primăvară şi ajungea pe sfârşite, amâna din nou, încredinţat că atunci când îi va fi hărăzit de soartă să pornească la drum, va fi peste putinţă să se găsească ceva ce l-ar putea opri în drumul său spre izbândă.

Într-una dintre primăverile acestea, tocmai când feciorul său era să împlinească treisprezece ani, veni un crainic trimis de cei doi fraţi ai săi, ca să-i aducă o ştire neplăcută care nu era nici mai mult nici mai puţin decât că feciorul cel mai mare al lui Wang Proprietarul fusese pus la opreală în închisoarea oraşului. Cei doi fraţi îl rugau ca el să intervină pe lângă autoritatea provincială pentru a i se da drumul din închisoare. Wang Tigrul ascultă ce-i spunea crainicul şi se gândi că acesta va fi un prilej neaşteptat pentru a-şi pune la încercare trecerea ce o avea pe lângă generalul din oraşul de reşedinţă al provinciei. Prin urmare amână din nou până anul viitor războiul pe care-l plănuise şi hotărî să înceapă intervenţia cerută de fraţii săi, simţindu-se mândru că ei care erau mai în vârstă decât el veniseră să ceară hatârul unui frate mai tânăr; în acelaşi timp se simţea şi nemulţumit împotriva lor, din pricină că un fecior al lor putuse fi băgat la închisoare, ceea ce fără îndoială, nu s-ar fi putut întâmpla feciorului său.

Iată anume ce se întâmplase şi cum ajunsese feciorul cel mai mare al lui Wang Proprietarul la închisoare. Feciorul acesta împlinise douăzeci şi opt de ani, dar nu era încă nici căsătorit şi nici logodit. Motivul acestei întâmplări neobişnuite se datora faptului că în tinereţea lui fusese dat pe vreme de un an sau doi, la o şcoală ciudată din oraş unde învăţase multe lucruri şi între altele şi revolta faţă de vechiul obicei de a te lăsa căsătorit împotriva voinţei tale,

de către părinţi, cu fata pe care ţi-o aleg ei, când ai tot dreptul să te căsătoreşti cu fata pe care ai cunoscut-o, cu care ai stat de vorbă şi pe care simţi că o vei putea iubi. Prin urmare după ce Wang Proprietarul îşi făcu socoteala tuturor fetelor de măritat care erau în oraş, pentru a alege soţie feciorului său mai mare, acesta protestă şi nu vru să audă de nimic, spunând că-şi va alege singur soţia pe care o doreşte.

Wang Proprietarul şi soţia lui se simţiră jigniţi de purtarea feciorului lor, mai ales după ce ei luaseră hotărârea de a-l căsători, iar mama lui declară revoltată:

— Cum îţi închipui că vei putea să vezi de aproape o fată cumsecade şi să vorbeşti cu ea, pentru a te convinge dacă-ţi place sau nu? Cine altul crezi că-ţi va putea alege o soţie mai potrivită, afară de părinţii tăi care te-au crescut şi care-ţi cunosc cele mai ascunse colţuri ale sufletului şi toate pornirile?

Tânărul însă nu voia să audă de nimic şi sumecându-şi mânecile hainei de mătase, îşi feri părul de pe fruntea palidă şi le răspunse tot atât de întărâtat:

— Nici dumneata, nici tatăl meu nu ştiţi nimic altceva, în afară de vechile obiceiuri; tot aşa nu ştiţi că în miazăzi părinţii bogaţi şi familiile de seamă îşi lasă feciorii să-şi aleagă singuri fetele cu care vor să se căsătorească. Dar după ce văzu că tatăl său îşi şterge sudoarea de pe frunte, iar maică-sa se uită la el, ţuguindu-şi buzele, adăugă: La urma urmelor, dacă vă face plăcere, n-aveţi decât să mă logodiţi, iar eu voi pleca de acasă şi nu ne vom mai vedea niciodată.

Vorbele acestea înspăimântară pe părinţii lui şi Wang Proprietarul se grăbi să-i spună, pentru a-l linişti:

— În cazul acesta spune-ne ce fată ţi-ar plăcea şi vom încerca să ne înţelegem cu părinţii ei, pentru a face nunta.

Dar adevărul era că tânărul acesta nu văzuse şi nu cunoscuse încă nicio fată pe care ar fi dorit s-o ia de soţie, căci femeile pe care le cunoştea el erau dintre acelea pe care le puteai cumpăra fără nicio greutate, dar cu toate acestea n-ar fi vrut să le spună că nu cunoaşte pe nicio fată pe care ar dori-o, aşa că nu mai zise nimic, ci plecă privirea şi începu să-şi examineze unghiile. Dar părea atât de încăpăţânat şi de pornit, de fiecare dată, când părinţii lui pomeneau despre căsătoria lui, încât sfârşeau întotdeauna spunându-i:

— Bine, atunci să mai lăsăm nunta aceasta pentru altădată.

În două rânduri Wang Proprietarul trebui să întrerupă tratativele

începute cu părinţii a două fete pe care le cunoştea din pricină că feciorul său începuse să zbiere, ameninţând că se va spânzura de o grindă, cum a făcut şi fratele său, aşa că părinţii lui se speriaseră şi îl lăsaseră de capul lui.

Dar pe măsură ce trecea timpul, atât Wang Proprietarul cât şi soţia sa deveneau tot mai nerăbdători să-şi vadă feciorul căsătorit, deoarece fiind feciorul cel mai mare din casă, era principalul moştenitor al familiei şi feciorii lui trebuiau să fie cei mai cu vază între nepoţii ce-i vor avea. Wang Proprietarul ştia de asemenea că feciorul său cercetează tot felul de localuri şi ceainării, unde îşi pierd vremea şi ceilalţi tineri care nu trebuie să muncească, pentru a se putea hrăni şi îmbrăca, totuşi după ce el însuşi îmbătrâni şi se mai linişti, începu să se îngrijească şi să se teamă de ceea ce va aştepta de aci înainte pe acest fecior al său, căci atât el cât şi soţia lui ştiau că dacă nu se va căsători în curând, ar putea ca într-o bună zi să le aducă în casă cine ştie ce fată din vreo ceainărie, care ar fi bună de ibovnică, dar ar fi mai mare ruşinea s-o aducă în casă în calitate de soţie. Dar de câte ori încercau să vorbească despre aşa ceva cu el, tânărul se repezea cu gura şi le spunea că acum tineretul nu mai este sub jugul părinţilor şi că toţi sunt egali, atât femeile cât şi bărbaţii, şi le înşira tot felul de nebunii de soiul acesta, aşa că nu mai ştiau ce să-i răspundă şi ar fi fost peste putinţă ca ei, doi oameni în vârstă să ţină piept atacurilor lui, căci în orice clipă era gata de harţă şi-şi netezea părul lung, cu mâinile palide şi îngrijite, plimbându-şi ochii când la unul când la altul, gata să se repeadă cu gura la ei, căci la aşa ceva nimeni nu-l putea întrece. Dar după fiecare discuţie de soiul acesta, când el pleca de acasă, căci era fire neastâmpărată şi niciodată nu întârzia prea mult, soţia lui Wang Proprietarul se uita la bărbatul ei şi-i spunea cu glasul încărcat de reproşuri:

— Tu l-ai obişnuit să se poarte în felul acesta, cu atitudinea ta destrăbălată şi a luat pildă de la tine să se mulţumească cu fetele acestea din localuri în loc să-şi fi ales o femeie cumsecade!

În timp ce vorbea cu el îşi ridica mânecile hainei la ochi şi-şi ştergea lacrimile, încredinţată că ea este o victimă a familiei. Wang Proprietarul se simţea înspăimântat, ştiind dinainte că reproşurile acestea blânde prevestesc o furtună apropiată, căci soţia lui devenea tot mai încăpăţânată şi mai cicălitoare pe măsură ce îmbătrânea, aşa că se ridica repede şi îngâna cu sfială:

— Ştii foarte bine că din ziua când am început să îmbătrânesc,

nu mă mai port ca înainte de asta, ci caut să nu-ţi ies din voie, iar dacă se va întâmpla să găseşti un drum de ieşire şi din această încurcătură, poţi fi încredinţată că eu te voi urma întru toate.

Dar soţia lui nu era în stare să găsească ea singură mijlocul de a-şi stăpâni feciorul, prin urmare trebuia să-şi dea drumul pentru a se răcori, iar Wang Proprietarul vedea numaidecât că a început să clocotească şi părăsea casa în toată graba. Dar după ce ieşea în curte, vedea pe cealaltă soţie a lui, stând la soare şi alăptându-şi copilul, aşa că-i spunea:

— Du-te şi stai cu stăpâna ta, căci am băgat de seamă că e supărată. Du-i ceaiul sau o carte de rugăciuni, sau ce vrei, dar nu uita să începi s-o lauzi şi să-i spui că cutare sau cutare preot a spus cutare şi cutare vorbă bună despre ea, sau spune-i ce pofteşti, numai s-o poţi împăca.

Femeia se ridica numaidecât, supusă şi cu copilul în braţe, ca să-i asculte porunca, iar Wang Proprietarul se oprea în faţa porţii şi se gândea încotro s-o apuce, apoi binecuvânta ceasul în care-şi adusese în casă pe femeia aceasta, căci dacă ar fi fost condamnat să trăiască în casă numai singur cu soţia lui, şi-ar fi pierdut mintea. Dar femeia aceasta devenise tot mai liniştită, pe măsură ce treceau anii şi tocmai aci era marele noroc al lui Wang Proprietarul, căci două femei în casa unui singur bărbat se ciorovăiesc foarte adeseori şi îţi fac viaţa iad, mai ales când una dintre ele, sau chiar amândouă, îşi iubesc bărbatul cu adevărat.

Femeia aceasta însă era o mare mângâiere pentru Wang Proprietarul şi făcea de multe ori lucruri pe care slugile ar fi refuzat să le facă. Slujitorii ştiau destul de bine cine porunceşte în casa lui Wang Proprietarul şi când se întâmpla să cheme pe câte cineva, îi auzea răspunzând: „Ooo, numaidecât, numaidecât!” dar de venit nu venea nimeni să-l servească şi când se supăra şi începea să zbiere la ei, îi răspundeau: „Stăpâna mi-a poruncit să fac cutare sau cutare” aşa că el nu mai putea zice nimic.

A doua soţie însă îl slujea, fără să ştie nimeni ce face şi era o mare mângâiere pentru el. Când se întâmpla să se întoarcă ostenit din ţarină, unde avea de lucru cu dijmaşii, ea avea grijă să-i aducă ceai fierbinte, sau dacă era cald, să se găsească întotdeauna un pepene rece în găleata de la fântână; apoi se aşeza lângă el şi-i făcea vânt cu evantaiul, până când mânca. Îi aducea apă rece să se spele pe picioare şi pantaloni curaţi şi papuci. Tot ei îi spunea toate necazurile pe care le avea şi nemulţumirile ce i le pricinuiau

dijmaşii, când ieşea în ţarină:

— Scorpia aceea de bătrână, care este mama dijmaşului holdei din partea de apus, a turnat o găleată de apă în coşul cu grâu când ispravnicul l-a pus pe cântar – căci omul acesta fie că este prost, fie că este un pungaş – dar sunt încredinţat că mă fură în înţelegere cu ei, căci am văzut cântarul cum s-a înclinat.

La astfel de vorbe femeia îi răspundea împăciuitoare:

— Nu cred că sunt în stare să te înşele cu prea mult, căci tu eşti destul de deştept, poate cel mai deştept bărbat pe care l-am cunoscut până acuma.

Tot aşa se ducea la ea şi-i spunea şi nemulţumirile pricinuite de feciorul său, dar ea găsea întotdeauna vorbele potrivite pentru a-l linişti. Chiar astăzi, în timp ce se ducea spre oraş, se gândea să se ducă la ea şi să-i spună cum îl ocărâse soţia lui, şi se gândea cu plăcere la răspunsul ei obişnuit:

— Pentru mine eşti cel mai desăvârşit bărbat şi ar fi peste putinţă să-mi doresc altul mai bun; sunt gata să jur că stăpâna mea nu ştie cum sunt ceilalţi bărbaţi şi că tu eşti cel mai bun dintre ei.

Cu toate nemulţumirile ce i le pricinuia feciorul şi soţia sa, precum şi cu toate grijile ce le avea cu ţarina pe care nu îndrăznea s-o vândă, se ducea la femeia aceasta, şi-şi zicea că dintre toate femeile pe care le-a cunoscut în viaţa lui, aceasta a fost singura femeie care l-a ajutat şi se gândea de multe ori:

„Dintre toţi cei pe care i-am hrănit în casa mea, femeia aceasta este singura care mă cunoaşte cu adevărat şi ştie ce se ascunde în sufletul meu.”

Dar de astă dată se simţea cuprins de mare amărăciune, din pricina noii nemulţumiri ce i-o aducea feciorul său în casă.

În timp ce Wang Proprietarul cobora îngândurat drumul ce ducea spre centrul oraşului, feciorul său era în drum spre casa unui prieten al său şi tocmai acuma se întâmplă să întâlnească în cale fata despre care-şi închipuia că ar putea să-i placă. Tânărul la care se ducea era feciorul prefectului de poliţie din oraş şi cu acesta feciorul lui Wang Proprietarul prefera întotdeauna să se aşeze la joc, deoarece jocurile de noroc erau oprite de o nouă ordonanţă a poliţiei, iar dacă se întâmpla să fie surprinşi asupra faptului, feciorul prefectului îi scăpa întotdeauna din încurcătură, deoarece părintele său se bucura de mare trecere în oraş. Pentru a-şi alunga nemulţumirea pe care părinţii săi i-o pricinuiseră în timpul discuţiei ce o avusese cu ei, feciorul lui Wang Proprietarul se gândi că va fi

mult mai bine să se ducă la prietenul său şi să se aşeze la joc.

După ce veni un slujitor şi-i deschise uşa de la intrare, îi spuse cine este şi se aşeză în sala musafirilor ca să aştepte, gândindu-se enervat la toate nemulţumirile lui de până acuma. Numaidecât după aceea văzu că se deschide o altă uşa şi intră o femeie foarte drăguţă şi tânără. Dacă femeia aceasta ar fi fost o fată de toate zilele, ar fi trebuit să-şi acopere obrazul cu mâneca hainei, şi să se întoarcă în mare grabă, ca să nu fie văzută. Totuşi fata nu se feri din calea lui. Se uită foarte liniştită la feciorul lui Wang Proprietarul şi-l examină îndelung, dar fără niciun fel de cochetărie şi fără sfială, aşa că întâlnindu-i privirile limpezi, tânărul fu cel dintâi care plecă ochii în pământ. Băgă de seamă că fata aceasta, cu toată îndrăzneala ei, era o fată cumsecade şi că făcea parte din generaţia felelor moderne. Purta părul retezat scurt şi picioarele nu-i erau legate; era îmbrăcată într-o rochie uşoară de mătase, dreaptă şi simplă cum poartă fetele studente, şi fiind primăvară, rochia aceasta a ei era de culoare albăstrie ca fulgul bobocilor de gâscă.

Dar cu toate pretenţiile lui, adevărul era că feciorul lui Wang Proprietarul nu prea avusese ocazie să cunoască fete dintre acelea cu care ar fi fost dispus să se căsătorească. Când se întâmpla să nu fie la masa de joc, la petreceri sau distracţii împreună cu prietenii săi, el îşi petrecea vremea citind povestiri de dragoste. Dar nu citea vechile balade, ci scrierile romantice moderne, în care se vorbea despre dragostea liberă dintre fete şi bărbaţi şi visa fete de familie bună care să nu fie sfioase şi stângace în faţa bărbaţilor; fete ale căror purtări să fie tot atât de libere, ca şi când ar fi vorba de bărbaţi între ei, doar că ele să fie fete, şi cu o astfel de fată ar fi vrut el să se căsătorească. Totuşi nu cunoştea încă niciuna, deoarece o astfel de libertate între sexe exista mai curând în cărţi decât în realitate. De astă dată însă i se păru că a găsit fata pe care o căuta şi inima lui începu să ardă vâlvătaie, căci era întocmai ca surcelele aşezate în vatră şi nu aştepta decât scăpărătoarea pentru a lua flacără.

Din prima clipă se îndrăgosti de fata aceasta, dar cu toate că nu scoase nicio vorba şi fata îşi văzu liniştită de drumul ei, el rămase nemişcat şi năucit de această apariţie, iar când apăru prietenul său, îşi simţi gura uscată ca o iască şi încercă să îngâne, simţindu-şi inima bătând furioasă:

— Cine este femeia aceasta care a ieşit?

Prietenul său îi răspunse indiferent:

— Este sora mea care urmează cursurile unei şcoli dintr-un oraş de pe litoral. A venit acasă ca să-şi petreacă vacanţele de primăvară.

Feciorul lui Wang Proprietarul nu se putu stăpâni să nu întrebe din nou:

— În cazul acesta nu este măritată?

— Nu este, răspunse prietenul său şi începu să râdă. E cea mai încăpăţânată fată şi tocmai din pricina asta are discuţii cu părinţii mei, deoarece nu vrea să se mărite cu niciunul dintre bărbaţii pe care i-au ales.

Cuvintele acestea fură pentru feciorul lui Wang Proprietarul întocmai ca o cupă de vin binefăcător pentru un om însetat; nu mai zise deci nimic, ci se aşeză la masa de joc. Dar tot timpul stătu cu gândurile pribege şi i se părea ca simte flăcările cum încep să pâlpâie împrejurul inimii sale, ridicându-se tot mai puternice din pojarul ce ardea într-însul. Îşi ceru iertare şi se întoarse acasă, fără să mai întârzie, iar aci se închise în camera lui şi după ce rămase singur, îşi dădu seama că fiinţa lui este definitiv legată de fata aceasta. Se gândi că este ruşinos ca ea să sufere din pricina cicălelilor părinţilor ei, întocmai cum suferea şi el, aşa că hotărî să nu se apropie de ea decât cu ajutorul mijloacelor obişnuite între bărbaţi şi femei libere, în timpurile acestea de libertate. Nu va întrebuinţa nici mijlocitor, nici rude şi nici chiar pe prietenul său. În mare grabă îşi scoase cărţile şi începu să le răsfoiască, pentru a vedea ce fel de scrisori trimiteau eroii acestor povestiri, fetelor pe care le iubeau şi făcu şi el o astfel de scrisoare.

Nu se sfii să adreseze fetei această scrisoare pe care o iscăli, după ce întrebuinţă cuvintele şi formulele cele mai curtenitoare, obişnuite într-o astfel de împrejurare. Nu uită însă să-i spună că el este un tânăr animat de principii liberale, aşa cum crede că este şi ea, şi că pentru el reprezintă adevărata lumină de soare, roua florilor şi melodiile flautelor, aşa că în câteva rânduri îşi aşternu tot sufletul în faţa ei. După ce închise scrisoarea, o trimise la adresă cu slujitorul său, pe urmă stătu nemişcat în casă şi aşteptă înfrigurat de nerăbdare, aşa că părinţii lui nu ştiau ce s-a întâmplat cu el. După ce se întoarse slujitorul şi-i spuse că răspunsul la scrisoarea lui îi va fi trimis mai târziu, nu-i mai rămase altceva de făcut decât să aştepte liniştit, deşi aşteptarea aceasta îl scotea din minţi şi nu putea suferi în apropierea lui pe nimeni dintre oamenii casei. Dacă

se întâmpla ca fraţii sau surorile lui mai mici să se apropie de el şi să se plângă împotriva slugilor, îi pălmuia fără milă, aşa că până şi ibovnica tatălui său începu să ţipe revoltată:

— Te porţi ca un câine turbat! şi-şi aduna copiii lângă ea, ca nu cumva să-i bată şi pe ei.

Dar după trei zile sosi un slujitor care-i aduse răspunsul. În timpul acesta el aştepta, plimbându-se prin faţa porţii şi când îl văzu, îi smulse scrisoarea din mână şi se repezi în casă, unde din pricina nerăbdării, rupse scrisoarea în două, înainte de a o deschide. Cu mare greutate potrivi cele două bucăţi de hârtie una lângă alta şi începu să le citească. Scrisul fetei era plin de îndrăzneală şi frumos, iar după introducerea plină de politeţe cu care încerca să-şi justifice îndrăzneala purtării ei, adăugă: „Şi eu sunt animată de principiile liberale şi nu admit ca părinţii să mă silească să fac ceea ce nu vreau.”

Cu întorsături delicate încerca apoi să-l facă să înţeleagă că-l preferă pe el, aşa că tânărul nu-şi mai găsea locul de fericire.

Astfel începură legăturile dintre ei, dar niciunul nu se putea simţi mulţumit, oricâte scrisori şi-ar fi trimis, aşa că trebuia să găsească un mijloc, pentru a se întâlni şi de două ori se întâlniră în faţa porţii dosnice a casei în care locuia fata. Amândoi erau speriaţi de ceea ce făceau, cu toate că-şi dădeau toată silinţa să nu se arate, şi după multe întâlniri grăbite şi scrisori schimbate cu ajutorul slugilor, dragostea dintre ei începu să devină tot mai adâncă şi de vreme ce niciunul dintre ei nu făcuse până acuma decât ceea ce îl tăia capul, tot aşa nici de astă dată nu se putea să procedeze altfel. La a treia întâlnire dintre ei, tânărul îi spuse în extaz:

— Mi-e peste putinţă să mai aştept, aşa că mă voi căsători cu tine şi va trebui să vorbesc despre asta cu părintele meu.

Fata îi răspunse categoric:

— Tot aşa voi spune şi eu tatălui meu despre dragostea noastră şi dacă nu mă va lăsa să mă căsătoresc cu tine, prefer să mă otrăvesc.

Astfel fiecare dintre ei se duse şi povesti părinţilor ce s-a întâmplat, dar deşi Wang Proprietarul rămase încântat, când văzu că feciorul său s-a hotărât în sfârşit să se căsătorească cu o fată care aparţinea unei familii atât de alese, tatăl fetei se supără şi nu vru să audă de tânărul pe care şi-l alesese fiica lui. În calitate de prefect de poliţie el îşi avea iscoadele lui în toate părţile, aşa că ştia mai mult decât puteau să ştie alţii despre tânărul acesta, prin

urmare se răsti la fiica lui:

— Cum, netrebnicul acesta care îşi pierde vremea prin casele de desfrâu şi de plăceri, cheltuindu-şi averea fără niciun rost?

Porunci apoi slujitorilor s-o închidă în curţile ei, de unde să nu-i mai dea drumul pe stradă, decât ziua când va trebui să plece din nou la şcoală, iar când fata veni într-un suflet să vorbească cu el, bătrânul nici nu vru să stea de vorbă cu ea şi nici s-o asculte. Din fire era om foarte liniştit şi în timp ce fata încerca să-l facă să înţeleagă, el murmura un cântec vechi şi răsfoia o carte, iar după ce fata îşi pierdu firea şi începu să-i spună vorbe ce nu s-ar fi căzut să le spună o fată de seama ei, se întoarse spre ea şi-i răspunse liniştit:

— Am fost mereu de părere că ar fi mult mai bine să te ţin închisă între zidurile casei, fără să te trimit la vreo şcoală. Învăţătura din şcolile de astăzi face ca fetele să-şi piardă mintea, aşa că dacă ar fi să mai iau o dată aceeaşi hotărâre pe care am luat-o înainte de asta, atunci aş prefera ca tu să rămâi fată modestă şi ignorantă, aşa cum a fost mama ta, ca să te pot căsători la vreme, cu un om cumsecade. Prin urmare tot aşa voi face şi acuma! sfârşi el răstindu-se la ea cu atâta putere, încât fata tresări înspăimântată.

Cei doi tineri continuară să-şi scrie scrisori deznădăjduite, aşa că slugile care le aduceau, adunară sume frumoase de bani, de pe urma acestor alergături. Tânărul nu se mai ducea la jocuri şi petreceri, ci sta toată ziua în casă şi tânjea de dragul fetei, iar părinţii lui se uitau la el şi nu ştiau ce să facă. În mare taină Wang Proprietarul trimise prefectului de poliţie o sumă de bani, ca să-l năimească, dar deşi dregătorul acesta ar fi primit bucuros mita în alte împrejurări, de astă dată nici nu vru să audă, aşa că Wang Proprietarul pierdu orice nădejde.

Într-o seară, când tânărul tocmai trecea prin apropierea porţii dosnice de la casa în care trăia aleasa inimii sale, văzu că poarta este deschisă şi slujitoarea care-i aducea scrisorile, îi făcu semn să se apropie. Se întoarse sfios şi se apropie cu teamă de poartă, căci nu era în stare să-şi stăpânească dorinţa ce ardea într-însul. Când se opri în faţa porţii, văzu că în întunericul curţii îl aşteaptă fata care luase o hotărâre anume şi-şi avea planurile ei. Dar când se pomeniră faţă în faţă, băgară de seamă că vorbele lor nu se înşirau în scrisori, mai ales din pricină că tânărul se temea să nu fie descoperiţi de cineva, tocmai în locul acesta unde el nu avea nimic

de căutat. Fata însă era încăpăţânată şi din pricină că învăţase carte, ţinea ca toate să se întâmple aşa cum hotărâse ea:

— Nu vreau să ştiu ce spun bătrânii, zicea ea. Să fugim undeva împreună, căci după ce vor vedea că am plecat, de ruşinea lumii se vor învoi la căsătoria noastră. Ştiu că tatăl meu mă iubeşte, deoarece sunt singura lui fiică, iar mama a murit, şi tu eşti feciorul cel mai mare al părintelui tău.

Dar înainte ca tânărul să fi avut vreme să răspundă propunerii ei, prefectul poliţiei apăru în pragul casei ce da în curtea aceasta – se vede că vreun slujitor care pizmuia slujnica fetei pentru cine ştie ce pricină îi dăduse de ştire, ca să se răzbune împotrivă ei – şi-l auzi strigând oamenilor săi:

— Legaţi-l şi băgaţi-l la închisoare, căci omul acesta a necinstit pe fiica mea!

Era o nenorocire că părintele fetei pe care o iubea feciorul lui Wang Proprietarul se întâmplase să fie tocmai prefectul poliţiei, deoarece acesta putea băga la închisoare pe oricine poftea câtă vreme un altul n-ar fi putut obţine arestarea cuiva, decât în schimbul unei însemnate sume de bani. Astfel slugile îl înconjurară din toate părţile şi-l târâră cu ei, deşi fata se atârnase de braţul lui şi striga în gura mare că nu se va căsători cu nimeni decât cu el şi că dacă nu o vor lăsa, îşi va înghiţi cerceii.

Bătrânul ei părinte însă se întoarse foarte liniştit spre slujitoarele care erau de faţă şi le porunci:

— Luaţi-o şi aveţi grijă de ea, căci dacă se va întâmpla să facă ceea ce a spus că va face, veţi răspunde de moartea ei.

Pe urmă îşi văzu de drum, ca şi când nici n-ar fi auzit ţipetele şi gemetele ei, iar slujitoarele nu se mai mişcară de lângă ea, temându-se de pedeapsa ce le-ar fi putut aştepta, aşa că fetei nu-i mai rămase altceva de ales decât să trăiască şi de aci înainte.

Prefectul poliţiei trimise ştire lui Wang Proprietarul, că feciorul său este la închisoare din cauză că a atentat la cinstea fetei lui, şi după ce plecă omul care trebuia să-l vestească, intră în sala cea mare a casei şi aşteptă. Ştirea aceasta umplu de spaimă pe toţi cei din casa lui Wang Proprietarul şi el însuşi nu ştia ce ar putea face într-o astfel de împrejurare. Trimise numaidecât o sumă de bani ca mită pentru prefectul poliţiei, adunând toţi banii pe care-i avea la îndemână, pe urmă se îmbrăcă în hainele cele mai bune pe care le avea şi se duse să-i ceară iertare. Prefectul însă nu era deloc dispus să se împace atât de uşor, aşa că trimise vorbă la poartă că nu se

simte bine din cauza neajunsurilor pe care le-a avut, şi că nu poate primi pe nimeni, iar după ce sosi mita trimisă de Wang Proprietarul, o trimise şi pe aceasta înapoi, spunându-i că probabil s-a înşelat în privinţa caracterului lui, căci el nu este omul care ar putea fi ispitit de aşa ceva.

Wang Proprietarul se întoarse acasă deznădăjduit, deoarece înţelegea că mita pe care a trimis-o este prea mică, dar fiind tocmai înaintea secerişului, nu avea alţi bani în casă şi prevedea că va trebui să ceară ajutorul fratelui său. În acelaşi timp feciorul său era la închisoare şi trebuia să-i trimită un aşternut şi de mâncare, căci altfel pedeapsa la care era supus i se va părea şi mai îngrozitoare. După ce-i trimise lucrurile trebuitoare, veni Wang Negustorul şi găsi pe fratele său aşteptându-l. De astă dată soţia lui îşi uită de fumurile ei obişnuite şi intrând în camera soţului ei, începu să se tânguie pe toate glasurile şi să cheme mărturia zeilor pentru toate suferinţele, la care a fost condamnată în casa aceasta. Bărbatul ei sta cu capul plecat în palme, dar de astă dată nu părea deloc mai impresionat decât era cu adevărat şi nici bocetele ei nu puteau să-l mişte, deoarece se simţea înspăimântat până în adâncul sufletului, ştiind pe feciorul său cel mai mare în mâna prefectului poliţiei.

Totuşi Wang Negustorul intră în odaie foarte liniştit, ca şi când habar n-ar fi avut de cele întâmplate, deşi această ştire se răspândise ca pârjolul, mai ales printre slugile din casă care ştiau ce s-a întâmplat, iar soţia lui îi povestise chiar mai mult decât ar fi trebuit, repetându-i mulţumită de câteva ori la rând:

— Am ştiut dinainte că ar fi peste putinţă ca feciorii acestei femei să iasă oameni cumsecade, mai ales când şi tatăl lor este un desfrânat!

De astă dată Wang Negustorul află întâmplarea chiar din gura fratelui său şi a soţiei acestuia care îşi dădeau toată silinţa să facă vina feciorului lor cât mai neînsemnată, aşa că-i ascultă în linişte, prefăcându-se că este încredinţat de nevinovăţia nepotului său şi de faptul că arestarea lui este volnică, prin urmare nu va fi greu să fie liberat. Ştia însă dinainte că fratele său urmărea să-i ceară împrumut, o mare sumă de bani şi se gândea cum ar putea să refuze împrumutul. După ce-i spuseră tot ce aveau de spus şi cumnata lui începu să plângă nestânjenită, el declară:

— Adevărat este că arginţii sunt mijlocul cel mai sigur pentru a-ţi deschide drumul, când se întâmplă să ai de-a face cu dregătorii Statului, dar cu toate acestea se găseşte un mijloc şi mai bun şi

acesta este puterea armelor. Înainte de a cheltui ceea ce avem, cred că ar fi mai bine să ne plângem fratelui nostru care este un mare general şi ar putea să intervină pe lângă judecătorul din scaunul de reşedinţă al provinciei care să trimită poruncă prefectului de poliţie de aci ca să dea drumul feciorului tău. În orice caz nu va strica să mai ungi pe ici pe colo şi cu puţin argint, ca lucrurile să meargă mai repede.

Planul acesta i se păru foarte bun şi Wang Proprietarul se miră cum de lui nu i-a putut trece aşa ceva prin minte, aşa că fără să mai întârzie nicio clipă, trimise chiar în ziua aceea un crainic la Wang Tigrul, ca să-i dea de ştire despre tot ce s-a întâmplat.

În afară de datoria pe care o avea faţă de fraţii săi, pe care trebuia să-i ajute, Wang Tigrul îşi zise că acesta va fi cel mai bun prilej pentru a pune la încercare puterea şi trecerea pe care o avea. Făcu deci o scrisoare reverenţioasă generalului din scaunul de reşedinţă al provinciei şi-i trimise daruri, însoţite de o gardă condusă de oamenii săi de încredere, pentru a le feri de atacurile tâlharilor. După ce primi scrisoarea şi o citi, generalul îşi zise că acesta este un mijloc binevenit pentru a face un hatâr lui Wang Tigrul, căci în felul acesta el îi va rămâne obligat şi în cazul unui război, va putea pune temei pe ajutorul lui; i se părea că e un lucru de nimic, să libereze un tânăr din închisoare, mai ales când era vorba de un mic prefect de poliţie, dintr-un oraş atât de neînsemnat. Prin urmare răspunse lui Wang Tigrul aşa cum se aşteptase şi vorbi judecătorului provinciei, care la rândul său dădu mandat subalternului regiunii şi acesta trimise porunca judecătorului care trăia în oraşul unde familia Wang îşi avea reşedinţa.

De astă dată Wang Negustorul, care era om şiret, procedă cu mai multă băgare de seamă decât până acuma şi netezi drumul ordinului primit de sus, cu arginţi de ajuns, aşa că fiecare slujbaş prin mâna căruia trecuse afacerea asta se credea destul de îmbelşugat răsplătit pentru osteneala lui, dar totuşi nu atât cât ar fi trebuit, dacă ar fi cercetat mai de aproape locul de unde veneau banii. La rândul său, prefectul poliţiei primi şi el mandatul cu pricina, dar Wang Proprietarul şi Wang Negustorul pândiseră dinainte momentul acesta, căci ştiau limpede că un dregător ar fi peste putinţă să se facă de ruşine în faţa lumii; prin urmare în ziua când aflară că ordinul este în mâna lui, se duseră la el cu daruri şi o mită destul de mare, ca să-i ceară iertare şi vorbiră cu el ca şi când

n-ar fi ştiut nimic despre ce s-a petrecut până acum. Se prosternară în faţa lui ca în faţa unui om plin de milă. Aşa că în cele din urmă prefectul poliţiei primi banii oferiţi, ca pe ceva ce i se cuvine pentru hatârul făcut celor doi fraţi. Porunci ca tânărul să fie scos din închisoare şi după ce-l aduseră în faţa lui, îl ocărî şi-l trimise acasă.

Cei doi fraţi dădură un mare ospăţ în cinstea prefectului de poliţie, aşa că totul se termină cu bine, acum, după ce tânărul era în libertate şi pojarul dragostei lui se mai domolise după zilele petrecute la răcoare.

Fata însă nu se lăsă deloc şi începu să cicălească pe tatăl ei mai mult decât până acuma. De astă dată bătrânul părea mai uşor de convins, mai ales după ce văzuse câtă trecere are această familie Wang, şi aflase că unul dintre fraţi este un general atât de puternic şi că Wang Negustorul are atâta bănet, aşa că trimise un mijlocitor la Wang Proprietarul ca să-i spună:

— Ar fi bine să căsătorim aceşti doi tineri şi astfel să pecetluim noua noastră prietenie.

În felul acesta nemulţumirea lor fu înlăturată şi după ce făcură logodna, hotărâră ziua nunţii, aşa că Wang Proprietarul şi soţia lui răsuflară uşuraţi şi mulţumiţi. Cât despre mire, deşi se simţea puţin zăpăcit de întorsătura aceasta neaşteptată a situaţiei, totuşi fu cuprins din nou de vechea lui ardoare, cel puţin în parte, aşa că rămase mulţumit, iar fata era încântată.

Pentru Wang Tigrul însă toată afacerea asta nu avea decât o singură însemnătate, anume că se ştia pe sine om puternic în provincia lui şi era încredinţat că generalul ţine la el ca la unul a cărui prietenie îi poate fi de folos, aşa că se simţea foarte mândru de sine. Când se termină încurcătura aceasta, vara era pe sfârşite, aşa că-şi zise şi de astă dată, că războiul pe care-l plănuise va fi mai bine să-l amâne până anul viitor. Amânarea aceasta i se părea cu atât mai potrivită, cu cât pe la sfârşitul verii iscoadele lui începură să se întoarcă şi-i aduseră de ştire că se aude ceva despre un război pornit între cei din miazăzi, dar nimeni nu ştia ce fel de război este şi nici cine l-a pornit. Când află despre toate acestea, Wang Tigrul înţelese numaidecât ce preţ punea generalul din scaunul de reşedinţă al provinciei pe armata lui şi pentru ce căutase să-i îndeplinească cererea cu atâta grabă. Fiind deci cu atât mai sigur de situaţia sa de acum, hotărî să amâne războiul plănuit până primăvara viitoare, ca să vadă ce-i va aduce.

Timpul şi-l petrecea ca întotdeauna, alături de fiul său. Tânărul

îşi îndeplinea obligaţiunile cu toată seriozitatea şi pentru Wang Tigrul era adevărată plăcere să-l vadă că-şi face datoria fără să protesteze niciodată. Uneori privirile lui întârziau pe chipul feciorului său, cu trăsăturile pe jumătate copilăreşti, pe jumătate de tânăr adult. Altădată, când se uita cu atenţie la feciorul său şi-l vedea plecat asupra câte unei cărţi sau îndeplinind cine ştie ce lucru, Wang Tigrul descoperea câte o trăsătură cunoscută în obrazul lui cu oasele repezite în afară, sau în linia energică a gurii lui. Feciorul său nu avea gura frumoasă, iar linia buzelor i se părea severă pentru vârstă lui.

Gândindu-se într-o noapte la feciorul său, îşi dădu seama că el seamănă cu bunică-sa, cu mama lui Wang Tigrul. Vedea bine că expresia de pe obrazul feciorului său, era aceeaşi expresie pe care o văzuse întipărită pe obrazul mamei sale, deşi nu-şi aducea aminte de ea decât din vremea când ea trăgea să moară, iar obrazul ars de soare al fiului său se deosebea foarte mult de obrazul umbrit de aripa morţii mamei sale. Dar adânc, în sufletul lui Wang Tigrul, stăruia încredinţarea că feciorul său are aceleaşi mişcări liniştite şi domoale ca şi bunica lui şi că trăsăturile obrazului şi privirile ochilor lui aveau aceeaşi caracteristică de adâncă seriozitate. Când se gândea la toate aceste însuşiri ce le descoperea la feciorul său, simţea că o pornire caldă îi furnică în jurul inimii şi dragostea pentru el i se părea mai adâncă decât până acuma, şi fără să ştie de ce anume, se simţea şi mai strâns legat de el.

Capitolul XXVI

Feciorul lui Wang Tigrul era din fire menit să îndeplinească cu cea mai mare stricteţe tot ce i se poruncea, învăţa toate apucăturile artei războiului pe care i le arătau instructorii lui, şi călărea destul de bine, deşi nu cu aceeaşi uşurinţă ca Wang Tigrul. Dar tot ce făcea, era făcut fără niciun fel de entuziasm, ca şi când şi-ar fi dat silinţa să facă chiar împotriva voinţei lui tot ce i se spunea că trebuie făcut. Când se întâmpla ca Wang Tigrul să întrebe instructorul cum este mulţumit de elevul său, acesta îi răspundea:

— N-aş putea afirma că nu-şi îndeplineşte datoria până la un anumit punct, căci face totul exact şi rezolvă orice temă, dar nu trece niciodată din proprie iniţiativă dincolo de ce i-ai spus să facă.

Pare că în ceea ce face nu caută niciodată să pună şi puţină inimă.

Răspunsul instructorului tulbură adânc pe Wang Tigrul, deoarece până acuma îşi închipuise că feciorul său nu este în stare de niciun fel de pornire şi că în sufletul său nu se găseşte nici ură nici dorinţe pentru ceva anume, ci-şi îndeplineşte datoria cu gravitate şi răbdare, de câte ori se întâmplă să i se poruncească ceva. Wang Tigrul ştia că un oştean nu se poate să fie în felul acesta; un oştean adevărat, trebuie să aibă iniţiativă, porniri nestăpânite de furie şi încăpăţânare, patimi vajnice care să-l pună în mişcare, aşa că începu să se gândească la felul în care ar putea schimba firea feciorului său.

Într-una din zile tocmai ieşise în curte şi se uita la feciorul său care ieşise împreună cu instructorul şi trăgea cu arma la ţintă, dar deşi vedea că stă foarte liniştit şi ridică repede arma la ochi, apoi apasă trăgaciul, când aude comanda, lui Wang Tigrul i se păru că se mişcă împotriva voinţei şi că îşi dă toată silinţa să facă ceea ce i se porunceşte, deşi îndeletnicirea aceasta nu-i este pe plac. Îl chemă deci la sine şi-i spuse:

— Fiule, pune mai multă inimă în ceea ce faci, ca să-mi faci mie plăcere!

Tânărul ridică repede ochii spre tatăl său, cu revolverul fumegând în mână, iar în priviri i se aprinse o lucire stranie în timp ce deschise gura, parcă ar fi vrut să răspundă ceva. În faţa lui însă era Wang Tigrul, ori el nu era în stare să se uite la el cu blândeţe, chiar dacă ar fi încercat anume, căci sprâncenele lui groase şi negre erau coborâte adânc peste luminile ochilor, iar gura încleştată părea că zăgăzuieşte vorbe de ocară, pe care n-ar fi vrut să le lase slobode, aşa că întoarse privirea şi după ce oftă uşor, îi răspunse:

— Da, tată!

Wang Tigrul se uită îndurerat la feciorul său şi cu toate că privirile îi erau întunecate, în suflet îi fremăta o adâncă duioşie pe care nu era în stare şi nu ştia cum să şi-o exprime. Stătu nemişcat şi oftă şi el, apoi aşteptă în linişte până ce termină lecţia. Tânărul se întoarse cu sfială spre tatăl său şi întrebă:

— Tată, îmi dai voie să plec?

În clipa aceasta Wang Tigrul se gândi că feciorul său pleacă adeseori singur şi uneori dispare din curte, fără ca el să ştie de urma lui decât cel mult că este urmărit de aproape de gardianul care trebuia să-l păzească şi că acesta fără îndoială nu-l slăbeşte

din ochi nicio clipită. Astăzi însă Wang Tigrul se uită la fiul său şi în minte îi tresări o întrebare neformulată, nu cumva se duce unde n-ar trebui să se ducă; dar uitându-se la el, văzu că nu mai este copilul de odinioară şi în suflet îi tresări o gelozie neaşteptată, totuşi încercă să pună în glas toată duioşia de care este în stare, când îl întrebă:

— Unde vrei să te duci, fiul meu?

Tânărul ezită, apoi plecându-şi fruntea în pământ, îi răspunse cu sfială:

— Tată, nu mă duc nicăieri anume. Dar îmi place să ies dintre zidurile oraşului şi să mă plimb în largul ţarinei.

Dacă feciorul său i-ar fi răspuns că se duce într-un local de desfrâu, poate nici atunci n-ar fi rămas atât de mirat de vorbele lui, aşa că adăugă:

— Ce ar putea să fie în ţarină vrednic de a fi văzut de un ostaş?

Băiatul rămase cu privirile îndreptate în jos şi frământându-şi centironul între degete, îi răspunse cu glasul scăzut, cum avea obiceiul:

— Nu este nimic... dar e linişte şi atât de frumos, mai ales acuma când pomii sunt plini de floare, şi uneori îmi place să stau de vorbă cu plugarii şi să-i ascult când încep să-mi povestească despre felul în care-şi lucrează holdele.

Wang Tigrul rămase zăpăcit de răspunsul lui şi nu mai ştia ce să-i spună; în orice caz feciorul său i se părea foarte straniu, pentru a fi urmaşul unui comandant de oşti cum era el însuşi care din cea mai fragedă copilărie nu putuse suferi viaţa de plugar, apoi dintr-odată se pomeni strigând mult mai supărat decât ar fi avut intenţia să fie, căci se simţea dezamăgit, fără să înţeleagă pricina:

— Fă ce-ţi place, căci pe mine nu mă mai interesează!

Pe urmă stătu o vreme întunecat şi fără să se mişte, căci feciorul său se strecurase nesimţit, întocmai ca o pasăre speriată. Wang Tigrul se gândea îndurerat şi se mira care poate fi pricina că simte o rană atât de cumplită în adâncul sufletului. Dar după ce se gândi mai îndelung, încercă să-şi întărească inima zicându-şi că ar trebui să fie mulţumit că are un astfel de fecior, care nu e un destrăbălat, ci-şi face întotdeauna datoria, aşa cum i se porunceşte; prin urmare Wang Tigrul reuşi din nou să-şi alunge gândurile negre ce clocoteau în sufletul său.

În timpul anilor ce urmară după aceea, veniră ştiri despre mari

nemulţumiri ce încercau să-şi găsească drum de ieşire într-un război, dezlănţuit undeva în alte părţi; iscoadele lui îi aduseră vestea că tineretul, băieţi şi fete de la şcolile din miazăzi, au început să se mişte şi că se pregătesc de război. Afară de asta îi mai spuseră că oamenii de rând, care lucrau ţarinile, se pregătesc şi ei de război, ceea ce era nemaiauzit, deoarece războiul fusese până acuma treabă de care se ocupau numai comandanţii de oşti. Wang Tigrul îi ascultă mirat de ceea ce-i spuneau, dar când îi întrebă de ce se bat între ei, iscoadele nu fură în stare să-i dea nicio lămurire, aşa că-şi închipui că acest război trebuie să se fi iscat între şcolile la care profesorii făcuseră vreo fărădelege, sau dacă războiul s-a iscat între oamenii din prostime, atunci fără îndoială e vorba despre vreun judecător netrebnic ale cărui împilări poporul nu le-a mai putut îndura, aşa că răsculându-se împotriva lui, îl vor fi omorât şi astfel au stârpit răul din rădăcină.

În orice caz înainte de a afla cu dinadinsul ce fel de războaie sunt acelea ce se purtau acum şi în ce parte va înclina izbânda, Wang Tigrul hotărî să nu se mişte din reşedinţa sa. Începu să-şi adune birurile în vistierie şi-şi cumpără toate armele de război pe care le dorea. Nu mai avea nevoie nici de ajutorul fratelui său, Wang Negustorul, deoarece acum îşi avea portul său la gurile fluviului din noua provincie pe care o stăpânea, aşa că putea să-şi aducă din străinătate, prin contrabandă, tot felul de arme, cu ajutorul corăbiilor. Dar deşi mai-marii lui ştiau ce face, totuşi nu ziceau nimic, deoarece ştiau că el este un general care va fi de partea lor şi fiecare armă pe care o vor avea la îndemână, într-o bună zi când lupta va trebui să înceapă, deoarece ar fi peste putinţă ca pacea să dureze o veşnicie.

Vreme de cincisprezece ani Wang Tigrul fu un mare general de oşti şi avusese noroc în multe privinţe, dar mai ales din pricină că regiunile lui nu fuseseră lovite încă de nicio foamete mai mare. Ici-colo se semnalase cazuri de foamete mai puţin grave, căci aşa se întâmplă întotdeauna când cerul dogorăşte pământul fără milă, dar nu se întâmplase până acuma ca regiunea să fie bântuită de foamete toată dintr-odată, aşa că dacă se întâmpla ca o regiune să rabde de foame, birurile primejduite le putea încasa din altă parte unde era belşug sau lipsa nu se simţea atât de cumplit. În astfel de împrejurări el era destul de mulţumit că nu trebuie să ia săracilor puţinul ce le-a rămas, cum făceau alţi comandanţi de oşti, iar

poporul la rândul său îi era recunoscător şi în toate părţile auzeai spunându-se despre el:

— De, noi am văzut comandanţi de oşti mult mai răi decât Tigrul, iar dacă ne-a fost scris să fim stăpâniţi şi noi de unul, atunci să fim mulţumiţi cu cel pe care-l avem, deoarece acesta ne încasează birurile pentru întreţinerea armatei, dar nu ne jupoaie, ca să poată cheltui ospătându-se cu femeile şi desfrânându-se, cum fac cei mai mulţi bărbaţi.

Adevărat era că Wang Tigrul se silea din toate puterile să fie drept faţă de oamenii de jos. În curţile lui nu venise până acum niciun judecător care să ia locul celui care murise. Guvernatorul numise pe unul, dar acesta, auzind ce om iute de mânie este Tigrul, amânase sosirea, sub pretext că părintele său este om înaintat în vârstă şi că trebuia să stea lângă el până în ziua când va muri, aşa că nu va putea să-şi ia slujba în primire decât după ce-l va înmormânta. Astfel, până la sosirea noului judecător, Wang Tigrul făcea singur dreptate în sala tribunalului şi asculta pricinaşii care veneau la el cu ponoasele lor, aşa că apărase mulţi oameni săraci împotriva lăcomiei bogaţilor şi a cămătarilor. În realitate, Wang Tigrul nu avea motiv să se teamă de răzbunarea celor bogaţi, prin urmare îi băga şi pe aceştia fără teamă la închisoare, dacă se întâmpla să nu plătească amenzile. Era deci firesc ca toţi proprietarii, cămătarii şi cei osândiţi de el în oraş, să-l urască din toată inima şi numai rareori se întâmpla să vină în faţa lui cu pricinile ce le aveau. Dar lui puţin îi păsa de ura lor, de vreme ce era destul de puternic pentru a nu se teme de ei. Soldaţii îşi primeau simbria lor în mod regulat şi dacă se întâmpla ca uneori să fie prea sever cu câte unul care îşi făcea de cap, nu uita totuşi să-i plătească ceea ce avea de primit, ori acest procedeu era mai mult decât ceea ce şi-ar fi putut permite alt comandant de oşti, a cărui soartă depinde de jafurile ce le poate face, acesta fiind singurul mijloc pentru a-şi putea păstra armata adunată în jurul lor. Wang Tigrul însă nu avea nevoie să înceapă un război pentru a-şi plăti oamenii, ci puteau să aştepte cât îl trăgea inima; iar situaţia lui în această provincie, în mijlocul populaţiei şi al ostaşilor, era acuma trainică şi destul de bună.

Dar oricât ar fi oamenii de prevăzători, se întâmplă mereu ca pronia cerească să se întoarcă uneori împotriva lor şi tot aşa se întâmplă şi cu Wang Tigrul. Când feciorul său împlini vârstă de paisprezece ani şi el începu să se pregătească pentru ca anul

următor să-l trimită la şcoala de război, regiunea stăpânită de el fu lovită de o foamete groaznică şi seceta începu să se întindă ca un pârjol, în toate părţile provinciei.

Ploile de vară veniră la vremea lor, dar după ce plouă de ajuns şi ar fi trebuit să înceapă lucrul ţarinei, ploile continuară zile şi săptămâni de-a rândul, de părea că se dărâmă cerul şi merseră aşa până târziu în vară, astfel că sămânţa îngropată în brazde începu să putrezească şi holdele deveniră un fel de mlaştini. Râuleţul care de obicei era o şuviţă subţire de apă, acum trecea vâjâind prin albie, măcinând argila malurilor şi revărsându-se furios în largul câmpului, ca să se repeadă împotriva digurilor şi să le dărâme, şi să-şi facă drum spre mare, murdărind apele verzi cu mâlul pe care-l aducea, până la câţiva kilometri depărtare. Oamenii nu-şi părăsiseră încă locuinţele ce le aveau, ci ridicaseră mesele şi paturile pe scânduri, ca să nu le poată ajunge apa revărsată. Dar după ce apele începură să crească şi ajunseră până la streaşina caselor, aşa că pereţii se prăbuşiră, cea mai mare parte dintre locuitori se mutară cu lucrurile în bărci şi pe plute; unii îşi încărcaseră avutul în albii, alţii se refugiaseră pe coama digurilor încă neacoperite de ape sau trăiau prin copaci. Dar în copaci nu se urcaseră numai oamenii ci şi fiarele mărunte ale câmpului şi şerpii care se încolăceau în jurul tulpinilor şi se căţărau pe crengi, fără să se mai teamă de apropierea oamenilor care nici ei nu ştiau de ce ar trebui să se ferească mai întâi, de furia apelor sau de aceste reptile. După ce văzură că zilele trec una după alta şi apele nu vor să scadă, la spaima lor se adăugă încă una, a foametei.

Aceasta era o grea lovitură pentru Wang Tigrul şi una dintre acelea pe care nu le cunoscuse până acum. Situaţia lui era mult mai grea decât a altora, deoarece oamenii năpăstuiţi nu aveau de hrănit decât familiile lor şi pe ei înşişi, dar el avea o întreagă armată care depindea de el şi toţi aceştia erau oameni simpli şi gata să se revolte în orice clipă, căci nu erau mulţumiţi decât atunci când erau bine hrăniţi şi bine plătiţi, iar ascultare şi supunere nu dădeau decât celui care le da ceea ce ei îşi închipuiau că este un drept al lor. Birurile încetară unul după altul să mai sosească din regiunile de sub stăpânirea lui. Spre sfârşitul verii apele nu se retraseseră încă, aşa că în toamna aceea nu fu niciun fel de recoltă şi iarna ce urmă după aceea nu mai putu încasa niciun fel de bir, decât birul pus asupra opiului pe care-l aduceau prin contrabandă, dar şi birul acesta era foarte redus, deoarece oamenii nu aveau

bani şi nu puteau cumpăra, aşa că şi contrabandiştii plecară cu marfa lor în alte părţi. Până şi veniturile sării scăzuseră, deoarece apa înecase ocnele de sare, iar olarii nu mai fabricară ulcioare, deoarece în toamna aceea teascurile nu mai aveau din ce să stoarcă vin nou.

Wang Tigrul se găsea în mare încurcătură şi pentru întâia oară în anii cât fusese comandant de oşti şi stăpânitor al acestei regiuni, nu fu în stare să plătească solda oamenilor săi pe ultima lună a anului. Când îşi dădu seama care este adevărata situaţie, îşi zise că din această ananghie nu va putea scăpa decât cu ajutorul severităţii, căci altfel purtarea lui va fi considerată drept slăbiciune. Îşi chemă deci căpeteniile oastei şi începu să răcnească la ei, ca şi când ar fi fost vinovaţi de ceva şi l-ar fi supărat cu purtările lor:

— În timpul lunilor care au trecut voi, care aţi fost oamenii mei, aţi fost hrăniţi din belşug, cu toate că ceilalţi oameni mureau de foame, şi aţi primit şi soldele ce vi se cuveneau. De astăzi înainte, în loc de soldă veţi primi numai hrană, deoarece am terminat rezervele de bani pe care le-am avut şi niciun fel de bir nu va putea fi încasat înainte de a trece vremea aceasta de cumpănă. Peste o lună sau cel mult două nu voi mai avea bani nici pentru a vă putea hrăni, aşa că va trebui să mă împrumut de undeva ca să nu muriţi de foame şi feciorul meu şi eu să nu trebuiască să murim împreună cu voi.

În timp ce le vorbea în felul acesta Wang Tigrul sta întunecat şi-i fulgera cu ochii pe sub sprâncenele încruntate, frământându-şi mustaţa, dar în acelaşi timp pândind să vadă ce vor răspunde oamenii săi. Între căpeteniile oastei erau mulţi şi de cei nemulţumiţi, aşa că după ce ieşiră din odaia lui fără să zică nimic, cei pe care-i ţinea în apropierea sa ca iscoade, se întoarseră să-i spună:

— Căpeteniile tale au declarat că de aci înainte nu vor mai ieşi la luptă, până când nu le vei plăti ceea ce li se cuvine.

Când auzi vorbele spuse în şoaptă de omul său, Wang Tigrul rămase întunecat şi se gândi mâhnit la netrebnicia din sufletul oamenilor acestora nerecunoscători, pe care-i hrănise bine şi din belşug, cum făcea întotdeauna, în timp ce populaţia dimprejurul lor flămânzea şi murea. Dar cu toate acestea niciunul dintre oamenii lui nu ţinea la el. De câteva ori se gândise să întrebuinţeze rezervele de argint pe care le adunase pentru cazul când va fi înfrânt în vreun război şi va trebui să stea ascuns până îşi va putea

reface armata; de astă dată însă jură că mai curând îi va lăsa pe toţi să moară decât să se despoaie pe sine însuşi şi pe feciorul său de ceea ce adunase.

Foametea însă bântuia fără milă. În toate părţile acestei regiuni pământul era acoperit de ape şi oamenii mureau de foame; dar nefiind pământ slobod în care să-i poată îngropa, stârvurile erau aruncate în apă şi pluteau în voia valurilor. Erau foarte mulţi copii care coborau pe oglinda apelor îndreptate spre miazăzi, deoarece părinţii lor nu mai putea îndura plânsul lor neîncetat, căci copiii aceştia nu puteau înţelege de ce nu este de mâncare, aşa că în timpul nopţii, fie de milă pentru suferinţa lor, fie pentru că nu mai erau în stare să le asculte plânsul, îi aruncau în apă. Mulţi făceau fapta asta încredinţaţi că îi condamnă la o moarte mai uşoară, dar alţii îi aruncau în apă şi din pricină că se gândeau că vor scăpa de o gură care mistuia puţinul ce le mai rămăsese. Când se întâmpla ca dintr-o familie să nu mai rămână decât două persoane, până şi aceştia se pândeau unul pe altul, pentru a se convinge care este mai slab şi prin urmare va putea fi răpus mai uşor.

De Anul Nou, când nimeni nu-şi mai aducea aminte că altădată erau şi serbări, Wang nu putu împărţi oamenilor săi decât jumătate din raţia obişnuită; el însuşi nu mâncă în ziua aceea bucate cu carne, ci numai cir de făină şi alte bucate simple ce se putea găsi. Într-una din zilele următoare, când tocmai se gândea la marea strâmtoare în care se găseşte şi întreba nu cumva zodia lui cea fericită l-a părăsit, intră un soldat din garda lui care sta zi şi noapte în faţa uşii ca să-l păzească, şi-i spuse:

— Afară aşteaptă şase oameni care vor să-ţi vorbească şi au venit în numele celorlalţi oameni din armata ta. Cer să-i primeşti în faţa ta.

Wang Tigrul se trezi din fundul gândurilor sale negre şi se uită bănuitor la omul din faţa sa, apoi întrebă:

— Sunt înarmaţi?

— Eu n-am văzut niciun fel de armă la ei, dar cine ar putea să-ţi spună ce se ascunde în inima omului? răspunse soldatul.

Wang Tigrul se uită la feciorul său care era în aceeaşi odaie, la un pupitru, şi citea cu capul plecat asupra cărţii deschise. Se gândi să-l poftească să iasă din odaie. În aceeaşi clipă tânărul se ridică de la pupitru şi făcu o mişcare, ca şi când ar fi vrut să plece. Văzându-l că este atât de supus, Wang Tigrul îşi întări inima şi se gândi că feciorul său va trebui să înveţe cum să se poarte faţă de soldaţii

care se revoltă sau care sunt nesupuşi, aşa că-i porunci:

— Stai aci şi nu te mişca din odaie!

Tânărul se aşează încet la pupitru, ca şi când n-ar fi înţeles ce mai are de făcut în odaia aceasta.

Wang Tigrul se întoarse spre gardian şi-i porunci:

— Cheamă toată garda şi spune-i să se aşeze împrejurul meu, cu armele gata de atac, pe urmă cheamă şi pe cei şase oameni înăuntru.

După aceea se aşeză într-un jeţ uriaş care odinioară fusese al bătrânului magistrat şi pe spătarul căruia era întinsă o piele de tigru, ca să-i ţină căldură la spate. Garda lui sosi numaidecât şi după ce se înşiră pe partea dreaptă şi stângă a jeţului în care se aşezase Wang Tigrul, începu să-şi netezească barba.

Cei şase oameni intrară în odaie şi văzându-i, constată că toţi sunt oameni tineri, uşor impresionabili şi îndrăzneţi, ca toţi tinerii. Intrară foarte politicoşi când văzură că generalul lor este înconjurat de garda care sta cu armele întinse pe deasupra lui, iar cel care fusese ales să vorbească în numele lor, se prosternă în faţa lui şi începu:

— Prea milostive, am fost aleşi de tovarăşii noştri să venim să te rugăm să ne dai ceva mai multă hrană, căci am început să răbdăm de foame. Nu cerem simbria ce ni se cuvine, căci vedem că timpurile sunt grele pentru toţi, şi nici nu ne gândim să cerem ceea ce nu ne-a fost încă plătit, dar flămânzim şi pe măsură ce trec zilele, noi slăbim tot mai mult, ori ştiut este că noi suntem soldaţi şi toată puterea noastră este grija trupului pe care-l avem. Nu ni se dă decât o felie subţire de pâine pe zi. Tocmai de aceea am venit să-ţi supunem plânsoarea noastră şi să hotărăşti, ca să ni se facă dreptate.

Wang Tigrul ştia ce sunt în stare să facă oamenii proşti şi ştia că trebuie ţinuţi din scurt, căci altfel se vor ridica împotriva conducătorilor lor. Începu să-şi răsucească mustaţa, în vreme ce furia clocotea adânc în sufletul său. Îşi aduse aminte de toată bunătatea pe care a arătat-o acestor oameni, de felul în care i-a lăsat, împotriva voinţei sale, să jefuiască oraşul împresurat, îşi aduse aminte că i-a plătit întotdeauna la vreme şi a avut grijă să fie bine îmbrăcaţi; se gândi că faţă de ei a fost milostiv şi că el nu a fost un desfrânat, cum sunt alţi bărbaţi de seama lui, dar totuşi oamenii aceştia nu sunt în stare să îndure împreună cu el loviturile sorţii potrivnice, pentru care el nu purta nicio vină. Dar din ce se

gândea mai îndelung, simţea cum furia lui creştea tot mai puternică într-însul, aşa că se gândi să-şi dea drumul, căci ştia cum trebuie să procedeze faţă de astfel de oameni:

— Aţi venit aci la mine ca să trageţi tigrul de mustăţi? Cum adică, eu vă las să flămânziţi? V-am lăsat eu vreodată fără hrană? Eu am pus la cale demult ce am de făcut şi aştept din zi în zi să-mi sosească provizii de hrană din alte părţi. Dar voi sunteţi nişte răsculaţi care nu aveţi încredere în mine. Apoi se întoarse spre oamenii din gardă şi strigă din toate puterile: ”Omorâţi-i pe toţi şase!”

Cei şase soldaţi căzură cu frunţile la pământ şi-l rugară să le cruţe viaţa, dar Wang Tigrul nu îndrăzni să-i scape de soarta ce şi-o aleseseră singuri. Nu se putea să-i ierte, căci dacă i-ar fi iertat, se puteau întoarce împotriva lui şi a feciorului său, şi împotriva întregii regiuni pe care vor începe s-o hărăciuiască, dacă el îşi pierde autoritatea în faţa lor. De aceea nu putea să-i ierte şi nici nu se putea gândi la milă şi strigă celor din gardă:

— Voi cei din stânga şi dreapta mea, luaţi-i la ochi şi trageţi asupra lor!

Soldaţii descărcară armele şi cât ai clipi odaia se cutremură de vuiet şi se umplu de fum, iar după ce fumul se destrămă, văzură că cei şase soldaţi erau morţi.

Wang Tigrul se ridică în picioare şi porunci oamenilor săi:

— Ridicaţi-i de aci şi duceţi-i la cei care i-au trimis, ca să ştie că acesta este răspunsul meu!

Dar înainte de a se pleca să ridice cadavrele întinse pe lespezi, se întâmplă ceva cu totul neaşteptat: Feciorul lui Wang Tigrul care părea întotdeauna atât de liniştit şi indiferent faţă de ceea ce se întâmplă împrejurul său, sări de pe scaun atât de grăbit, cum părintele său nu-l văzuse încă niciodată, şi plecându-se peste cadavrul primului soldat, se uită la el. Pe urmă trecu la celălalt şi-i examina pe rând, pipăindu-i cu de-amănuntul şi uitându-se la ei cu ochii speriaţi, apoi se întoarse spre tatăl său şi strigă, fără să-şi dea seama de ceea ce face:

— I-ai omorât pe toţi… sunt morţi! Cel de colo este un prieten al meu!…

Ochii lui plini de deznădejde erau îndreptaţi spre ochii tatălui său şi Wang Tigrul se simţi cuprins de o spaimă neînţeleasă, aşa că plecă privirile în pământ şi încercă să-i explice:

— Trebuia să-i ucid, căci altfel s-ar fi întors la cei care i-au trimis

şi după ce s-ar fi ridicat împotriva mea, ne-ar fi ucis pe toţi.

Tânărul începu să plângă înecat de suspine şi-i răspunse:

— Au venit numai să-ţi ceară pâine...

Dar cât ai clipi lacrimile începură să-i curgă şiroaie pe obraz şi ieşi din odaie mai mult în fugă, iar Wang Tigrul se uită după el îngrozit.

Garda ridică morţii din odaie şi după ce plecă, Wang Tigrul porunci şi celor doi oameni care erau zi şi noapte nedespărţiţi de ei, să plece din odaie şi să-l lase singur. După plecarea lor îşi propti capul în palme şi se zbuciumă vreme de câteva ceasuri, gemând îndurerat şi zicându-şi că poate ar fi fost mai bine să nu omoare pe cei şase tineri. După ce nu mai avu putere să se zbuciume, se ridică şi porunci să-i aducă pe fiul său care intră în odaie cu capul plecat şi ferindu-se să se uite în ochii tatălui său. Wang Tigrul îi porunci să se apropie, pe urmă îl apucă de mână şi după ce i-o scutură, cum nu făcuse niciodată până acuma, începu să-i spună cu glasul domolit:

— Fapta asta am făcut-o pentru tine!

Tânărul însă nu răspunse nimic, ci suportă în tăcere mărturisirea tatălui său, iar Wang Tigrul oftă şi-l lăsă să plece, deoarece nu ştia ce ar putea spune feciorului său şi cum l-ar putea face să înţeleagă dragostea sa faţă de el. Din pricina asta îşi simţea sufletul adânc rănit şi se zbuciumă câteva zile la rând, zicându-şi că dintre toţi bărbaţii din lume, el este cel mai singur şi mai părăsit.

Pe urmă îşi întări şi de astă dată inima, lăsând ca mâhnirea ce-l chinuia să treacă singură, de vreme ce nu putea face altceva şi se gândi îndelung la ce ar putea întreprinde pentru a ajuta şi feciorul său să uite întâmplarea care trecuse. Îi va cumpăra un ceasornic străin frumos, sau o puşcă sau ce-i va plăcea lui, ca astfel să se poată apropia din nou sufleteşte unul de altul. Gândindu-se în felul acesta, Wang Tigrul încerca să-şi molcomească mâhnirea şi să-şi întărească sufletul.

Cu toate acestea faptul că cei şase oameni fuseseră trimişi de armată în faţa lui era o dovadă despre greaua situaţie în care ajunsese, din pricina vremurilor vitrege şi Wang Tigrul îşi dădu seama că va trebui să-şi procure cu orice preţ proviziile de care va avea nevoie, dacă voia să-şi păstreze şi de aci înainte oamenii strânşi împrejurul său. Afirmase un neadevăr când spusese că a poruncit să-i vină hrană din alte regiuni dar în clipa aceasta înţelese că a sosit momentul să se gândească şi la acest amănunt, îşi aduse

din nou aminte de fratele său, Wang Negustorul, şi-şi zise că pe o astfel de vreme de cumpănă fraţii trebuie să se ajute unul pe altul, aşa că hotărî să se ducă să vadă ce mai este în casa lui părintească şi ce ajutor ar putea să-i vină din partea aceea.

Trimise deci vorbă căpeteniilor armatei că va pleca de acasă, pentru a găsi hrană şi bani pentru oameni, aşa ca fiecare să-şi poată primi din belşug partea ce i se cuvine, iar după ce văzu că oamenii s-au mai înviorat şi se uită cu toată încrederea la el, alese o gardă specială căreia îi dădu în primire paza curţilor lui şi porunci gărzii sale personale să se pregătească de drum. În ziua hotărâtă pentru plecare, porunci să i se aducă bărcile pregătite dinainte şi se îmbarcă împreună cu feciorul său, cu toată garda şi caii şi se îndreptară spre partea aceea de drum care rămăsese apărată de diguri şi nu era acoperită de vâltoarea apelor. Aci coborâră din bărci şi după ce încălecară pe cai, se îndreptară cu toţii spre oraşul în care trăiau fraţii lui Wang Tigrul.

Pe coama acestor diguri caii nu puteau să înainteze decât la pas, deoarece pe ambele părţi ale digurilor vâjâia vâltoarea de ape, ca potopul mărilor, şi digurile erau înţesate de furnicarul oamenilor refugiaţi din calea apelor revărsate. Dar pe diguri se refugiaseră nu numai oamenii înspăimântaţi, ci şi guzganii, şerpii şi tot felul de jivine care încercau să împartă locul acesta strâmt; toate aceste jivine îşi uitaseră de frica ce li-o pricinuia prezenţa şi apropierea oamenilor şi se luptau din toate puterile lor puţine ca să-şi găsească un loc cât de strâmt, pentru a scăpa cu viaţă. Dar singurul semn de viaţă pe care-l dădeau oamenii aceştia deznădăjduiţi erau accesele de furie împotriva jivinelor, când vedeau că prea sunt multe, şi începeau să le lovească pentru a-şi face loc. Cu toate acestea pe distanţe destul de lungi nu se vedea nici cel puţin această mişcare, căci oamenii stăteau încremeniţi şi se uitau fără să se mişte la muşuroaiele de şerpi ce se încolăceau împrejurul lor.

Wang Tigrul îşi croi drumul pe mijlocul acestei adunări ca de umbre din altă lume, dar dacă n-ar fi fost înarmat şi garda nu ar fi fost cu el, fără îndoială s-ar fi expus să fie atacat. Chiar aşa înarmat, se întâmpla ca din loc în loc să se ridice câte un bărbat sau femeie care se împleticea printre picioarele cailor, icnind stins şi mânaţi de cea din urmă nădejde că vor putea scăpa cu viaţă. Wang Tigrul însă era om cu inima bună şi strângea frâul calului ca să nu-i calce în picioare, până când venea câte un om din gardă şi

dădea la o parte pe cel care-i sta în drum, aşa că putea să treacă înainte. Uneori cel care se ridicase în picioare, rămânea nemişcat în locul unde-l aruncase gardianul, dar se întâmpla altădată să se ridice din nou în picioare şi după ce scotea un urlet sălbatic, se lăsa să lunece pe marginea digului în apă, unde sfârşea nu numai cu viaţa, dar şi cu deznădejdea ce-l chinuia.

Cât dură drumul, tânărul călări alături de tatăl său, dar nu scoase nicio vorbă şi nici Wang Tigrul nu încercă să vorbească cu el, căci între ei mai stăruia şi acum amintirea celor şase soldaţi morţi, aşa că se temea să-i pună întrebări. Călărea cu capul plecat în piept şi numai rareori arunca priviri furişe spre oamenii chinuiţi de foame printre care treceau, dar numaidecât după aceea pe obrazul lui tresărea o expresie de groază atât de cumplită, încât Wang Tigrul nu mai era în stare să se stăpânească şi în cele din urmă îi spuse:

— Aceştia sunt oameni de jos şi sunt obişnuiţi cu foametea, căci prin părţile acestea se întâmplă să vină tot la câţiva ani; sunt sute de mii care suferă de plaga aceasta, iar peste câţiva ani lipsa celor care mor nici nu se mai cunoaşte, căci în părţile acestea oameni răsar cum răsare orezul tânăr din pământ.

Feciorul se întoarse spre părintele său, dar când îi răspunse, glasul îi era schimbat, întocmai ca ciripitul unei păsări speriate şi părea sugrumat de mâhnirea adâncă ce se ridica într-însul şi de teama că nu va putea să-şi stăpânească lacrimile de faţă cu tatăl său:

— Totuşi cred că şi pentru ei moartea este tot atât de grea ca şi pentru guvernatori şi pentru oameni de seama noastră.

În timpul cât vorbi, încercă să-şi stăpânească tremurul buzelor, dar spectacolul din faţa lui era atât de dureros încât ar fi fost peste putinţă să nu tremure când se uita la cei care se târau la picioarele lor.

Wang Tigrul ar fi vrut să-i spună o vorbă de mângâiere, dar se simţea zăpăcit de purtarea feciorului său şi de emoţia prin care trecea şi abia acuma începu să se dumirească şi să înţeleagă că oamenii aceştia de jos sufereau tot atât de dureros, pe cât ar fi suferit el însuşi, dacă ar fi fost în locul lor, căci oamenii se nasc aşa cum sunt, cu toate slăbiciunile şi durerile lor, iar dacă se întâmplă ca unul dintre ei să moară, nimeni nu poate să-i ia locul. Nu putea spune nici că i-au plăcut în întregime vorbele feciorului său, deoarece nu se cădea ca un comandant de oşti să se înduioşeze în

felul acesta, căci nu se putea ca un om ca el să se oprească în drumul său, pentru a mângâia pe cei care sunt în suferinţă. Prin urmare nu era în stare nici să se gândească tocmai acuma la ei, când nimeni nu găsea niciun fel de hrană, decât cel mult corbii care se roteau în stoluri negre, croncănind pe deasupra apelor, aşa că se mulţumi să răspundă:

— În faţa urgiei cerului, toţi muritorii sunt pe o formă.

După aceste cuvinte Wang Tigrul nu se mai ocupă de feciorul său şi văzând ce gânduri îl preocupă, nici nu-l mai întrebă nimic.

Capitolul XXVII

În timpul drumului acestuia Wang Tigrul se gândi de nenumărate ori că ar fi fost mult mai bine ca pe feciorul său să nu-l ia cu el. Adevărul era însă, că el nu îndrăznise să-l lase acasă, deoarece între soldaţii pe care nu-i luase cu el, puteau fi şi de aceia care erau nemulţumiţi de executarea celor şase tovarăşi ai lor. Dar se temea să ia pe feciorul său şi să-l ducă în curţile fraţilor săi tot atât de mult pe cât de mult se temea să nu-l expună unei morţi năprasnice. Se temea de trândăvia în care trăiau nepoţii lui de acolo şi se temea de lăcomia grosolană a fratelui său negustorul, care nu se gândea decât la bani. Prin urmare, porunci instructorului care era cu ei, şi tot aşa credinciosului cu buza de iepure, să nu slăbească nicio clipă din ochi pe tânărul lor stăpân. Afară de asta porunci ca zece ostaşi vechi şi încercaţi să-l păzească zi şi noapte fără încetare, şi mai spuse feciorului său că în timpul acesta el va trebui să se ocupe de cărţile lui, ca şi când n-ar fi plecat de acasă. Dar cu toate acestea nu îndrăzni să-i spună: „Fiule, nu trebuie să intri în curţile unde sunt femei”, căci nu ştia anume dacă feciorul său s-a gândit sau nu s-a gândit până acuma la astfel de treburi. În anii cât Wang Tigrul ţinuse pe feciorul acesta al său în curţile lui şi-l supraveghease din scurt, în apropierea lui nu fusese nicio femeie, nici slujitoare, nici roabă, nici desfrânată şi nici nu cunoscuse alte femei decât pe mama şi surorile lui. Chiar mai târziu nu-l lăsase niciodată să iasă singur din curţile lui, nici chiar în timpul scurtelor vizite de politeţe ce le făcea mamei sale, ci era întotdeauna însoţit de un gardian. În felul acesta Wang Tigrul reuşise să-şi obişnuiască feciorul cu felul său de viaţă austeră şi era mai gelos pe feciorul acesta al său, decât ar fi putut să fie un bărbat pe o femeie pe care o iubeşte.

Dar cu toate temerile lui ascunse, fu adevărată plăcere pentru Wang Tigrul să se oprească cu calul în faţa porţii fraţilor săi, cu feciorul său alături. Înainte de plecare, poruncise croitorilor săi să-i facă o uniformă întru toate asemănătoare cu cea pe care o purta el însuşi, aşa că tânărul era îmbrăcat într-o tunică de postav adus din străinătate, cu nasturi auriţi, cu epoleţii de fir şi o capelă cu insignă ca cea a lui Wang Tigrul. După ce feciorul împlinise paisprezece ani, Wang Tigrul trimisese un om al său tocmai în Mongolia, ca să cumpere doi cai şi caii aceştia erau întru toate asemănători, doar că unul era ceva mai mic, dar deopotrivă de puternici, aşa că şi caii cu care veniseră, se asemănau nu numai la păr ci şi la ochii care vărsau flăcări de neastâmpăr. Fu cea mai mare plăcere pentru el să vadă oamenii oprindu-se în loc, când trecea însoţit de garda lui pe străzile oraşului, şi să audă lumea spunând:

— Ia uită-te la bătrânul comandant de oşti şi la tânărul de lângă el; seamănă unul cu altul ca cei doi dinţi pe care fiecare om îi are la îmbucătura gurii.

Astfel se opriră în faţa porţilor lui Wang Proprietarul şi tânărul descălecă, aşa cum văzu că face şi părintele său, apoi îşi duse mâna la mânerul sabiei, cum făcea şi el şi înaintă grav alături de părintele său, fără să-şi dea seama că mişcările pe care le făcea erau întru toate asemănătoare mişcărilor făcute de tatăl său. După ce intră în casa fratelui său şi veniră amândoi fraţii unul lupă altul, împreună cu feciorii lor, ca să-i ureze bună-venire, Wang Tigrul se uită la ei şi sorbi privirile pline de admiraţie cu care se uitau la feciorul său, întocmai cum ar sorbi un însetat gura de apă ce i-o întinzi. Zilele ce le petrecu după aceea în casa fratelui său, nu încetă să urmărească pe nepoţii săi cu toată atenţia, dar totuşi fără să-şi dea seama că-i urmăreşte, pentru a se încredinţa pe sine că feciorul său este mult mai bun decât ei, şi gusta lacom mulţumirea ce i-o pricinuia această constatare.

Wang Tigrul avea nenumărate prilejuri pentru a se simţi mulţumit. Feciorul cel mai mare al lui Wang Proprietarul era acuma căsătorit destul de bine, deşi n-avea încă niciun copil şi trăia în aceeaşi casă cu părinţii săi. Nepotul acesta al său începuse să semene cu tatăl său, căci se rotunjise în pântec şi trupul începuse să i se căptuşească cu grăsime. Dar privirile ochilor săi păreau tulburate, deoarece îşi avea şi el supărările lui din cauză că soţia lui nu se prea înţelegea cu soacră-sa. Femeia aceasta era foarte mândră de învăţătura ei şi spunea bărbatului ei, când se întâmpla

să fie singuri şi el încerca s-o convingă:

— Cum adică… vrei ca eu să fiu slujnică la femeia aceasta bătrână şi înfumurată? Cum se poate ca ea să nu ştie că noi femeile tinere de astăzi suntem libere şi nu mai suntem obligate să slujim pe soacrele noastre?

Soţia lui nu se sperias câtuşi de puţin de soacra ei şi când aceasta încerca să-i spună cu obişnuita ei mândrie, „Pe vremea când eram şi eu tânără, îmi slugăream soacra şi-i duceam ceaiul la pat, căci aceasta era datoria mea, şi mă prosternam în faţa ei cu toată cuviinţa, căci eu aşa am fost crescută”, nora ei scutura din părul tăiat scurt şi bătea din picior, răspunzându-i cu toată îndrăzneala: „Femeile din ziua de astăzi nu se mai prosternează în faţa nimănui!”

Din pricina acestor certuri continue, bărbatul ei se simţea de multe ori plictisit şi nici nu putea să-şi caută alinare în altă parte, cu vechile lui distracţii, căci soţia lui îl supraveghea de aproape şi cunoştea toate localurile de joc şi de distracţii, aşa că ar fi fost peste putinţă să nu-i dea de urmă. Era destul de îndrăzneaţă şi nu se sfia deloc să iasă după el în stradă şi să-l amenințe că se va duce şi ea cu el, deoarece astăzi, nu mai este obiceiul ca femeile să stea închise în casă; astăzi femeile şi bărbaţii se bucură de aceeaşi libertate, fiind egali unul cu altul; lumea de pe stradă asculta mirată la schimbul de vorbe dintre ei, aşa că bărbatul ei – mai mult de ruşinea lumii – nu îndrăznea să mai iasă din casă şi renunţă cu totul la plăcerile lui obişnuite, căci vedea că soţia aceasta a lui este femeie destul de îndrăzneaţă pentru a-l urma pretutindeni. Gelozia soţiei lui era atât de nemăsurată, încât era în stare să se pună împotriva celor mai fireşti obiceiuri şi dorinţe ale lui, aşa că nu îndrăznea să se uite nici la o roabă mai drăguţă. Nu era chip nici să se apropie de vreun lupanar, împreună cu prietenii lui, deoarece la întoarcerea acasă îi făcea scene atât de cumplite, încât scula pe toţi cu ţipetele şi plânsul ei.

Într-un rând, când se plânse unui prieten de viaţa pe care o duce împreună cu soţia lui, acesta îl sfătui:

— Ameninţ-o că-ţi vei lua o ibovnică… o astfel de purtare este cea mai mare umilinţă pentru orice femeie!

Dar când puse pe soţia lui la încercare cu amenințarea aceasta, femeia se uită la el şi-l fulgeră cu privirile înfuriate, zbierând ca scoasă din minţi:

— Femeile din ziua de azi nu mai tolerează aşa ceva în casa lor!

Apoi, în aceeaşi clipă, înainte de a-şi putea da seama de intenţia ei, femeia se repezi la el cu degetele răşchirate, ca o pisică furioasă, şi-l zgârie cu unghiile pe amândoi obrajii, lăsându-i câte patru dâre roşii şi însângerate, aşa că vreme de cinci zile nu se putu mişca de ruşine, căci se putea vedea destul de limpede de unde le are. Dar cu toate acestea nu îndrăznea nici s-o expună în faţa lumii şi s-o facă de ruşine, deoarece fratele ei îi era prieten, iar părintele ei prefect de poliţie şi bărbat cu mare trecere în oraş.

În timpul nopţilor însă îi era mult mai dragă, deoarece femeia se cuibărea lângă el şi începea să gângurească înduioşată şi pocăită, aşa că se împăca şi o asculta bucuros şi mulţumit că este lângă el.

În astfel de împrejurări, principalul subiect al conversaţiei lor se mărginea la stăruinţele ei de a cere tatălui său o sumă mai mare de bani, cu ajutorul căreia să poată pleca din casa aceasta, pentru a trăi într-un oraş de pe litoralul mării, conform noilor obiceiuri şi între oameni de seama lor. Îi trecea braţele în jurul gâtului şi-l ţinea strâns şi-l legăna la piept, sau se supăra şi începea să plângă, sau refuza să se dea jos din pat şi să mănânce, până când îi va făgădui că-i va face pe voie; astfel îşi cicălea bărbatul în toate chipurile şi în toate felurile, până când în cele din urmă el îi făgădui că o va asculta. Dar după ce-i făgădui şi se duse la tatăl său ca să-i spună despre ce este vorba, Wang Proprietarul ridică pleoapele grele de bătrâneţe şi se uită la el:

— Unde crezi că aş putea găsi suma de bani pe care mi-o ceri? Aşa ceva nu se poate.

Dar după ce mai trecură câteva clipe, fără să zică nimic şi cufundat în indolenţa somnoroasă cu care se obişnuise în timpul din urmă, adăugă:

— Unei femei bărbatul trebuie să-i treacă multe cu vederea, căci femeia are toanele ei şi este mereu nemulţumită. Femeile, fie că sunt ştiutoare de carte, fie că nu sunt, rămân mai rele, căci acestea nu se tem de nimic. Femeia trebuie să-şi vadă de casa ei, aceasta a fost vorba mea întotdeauna, iar dacă am nevoie de linişte, o caut în altă parte. Tot aşa va trebui să faci şi tu.

Tânăra lui soţie însă nu se lăsă convinsă atât de uşor, ci stărui pe lângă bărbatul ei să se ducă din nou şi în repetate rânduri la tatăl său, până când Wang Proprietarul ajunse să-i fie lehamite, aşa că-i făgădui să găsească un mijloc pentru a-i îndeplini cererea, cu toate că ştia dinainte că singurul mijloc pentru a putea ieşi din această încurcătură este vânzarea aproape a întregului pământ ce i-a mai

rămas. Dar femeia începu să facă planuri de plecare, fără să stea să se mai gândească şi toată ziua nu vorbea despre altceva decât despre viaţa şi luxul din oraşele de pe litoral, despre feluritele petreceri ce le vor avea acolo, despre rochiile frumoase ale femeilor şi-i mai spuse că va trebui să-şi facă şi ea câteva rochii şi o haină de blană, deoarece acestea pe care le avea aci erau nişte zdrenţe pe care le putea purta cel mult într-un oraş mic ca acesta. Rezultatul acestei vorbării fu că reuşi să facă şi pe bărbatul ei să devină nerăbdător, aşa că abia aştepta să plece să se împărtăşească şi el din plăcerile vieţii oraşelor despre care pomenea soţia lui.

Al doilea fecior al lui Wang Proprietarul ajunsese şi el la vârsta bărbăţiei şi încerca să fie în toate celea ca şi fratele său mai mare şi avea pretenţia ca şi lui să i se dea tot ce dădeau fratelui său. Pe cumnată-sa o admira din toate punctele de vedere şi era hotărât ca îndată ce va pleca fratele său, să plece şi el după el, în oraşele acelea de pe litoral, unde fără îndoială se vor găsi o mulţime de femei tot atât de frumoase şi de învăţate ca şi cumnata lui. Dar era destul de deştept ca să nu pomenească nimic despre ce-şi pusese de gând, decât după ce el va fi plecat. Îşi petrecea vremea trândăvind şi uitându-se cu dispreţ la tot ce vedea în casă şi prin oraş, căci acum nu era în stare să se mai gândească la altceva decât la oraşul de pe litoral care era plin de lume aleasă şi de lucruri frumoase, aduse din străinătăţi. Tot atât de dispreţuitor se uita şi la feciorul lui Wang Tigrul, ca şi când pentru el n-ar fi însemnat nimic, iar Wang Tigrul, văzându-l în ce fel tratează pe feciorul său, începu să-l urască.

Feciorii lui Wang Negustorul însă erau mult mai sfioşi şi seara, după ce se întorceau de la prăvălie, se aşezau pe marginea scaunelor şi se uitau la unchiul şi vărul lor, aşa că Wang Tigrul se simţea mulţumit văzându-le privirile îndreptate spre feciorul său şi spre sabia cu mânerul aurit pe care uneori o desprindea din cingătoare şi o ţinea pe genunchi, ca verişorii lui cei mai mici să se poată apropia şi să o pipăie cu degetele lor delicate.

În astfel de împrejurări, Wang Tigrul se simţea foarte mândru de feciorul său şi-şi uita cu totul de purtarea lui rece faţă de el. Se bucura văzându-l că se ridică în picioare, aşa cum îl învăţase instructorul său, pentru a saluta pe unchii săi sau pe tatăl său, când îi vedea că intră, ca apoi să se aşeze din nou pe scaun, după ce se aşezau cei mai în vârstă decât el. Wang Tigrul îşi netezea barba

mulţumit şi se uita cu dragoste la feciorul său, simţindu-se atât de încântat, cum nu fusese până acum niciodată în viaţa lui, mai ales când vedea cât de voinic este acest fecior al său pentru anii lui şi cu cât era mai înalt decât ucenicii aceştia de negustor care erau feciorii fratelui său; cât era de priceput şi de voinic, faţă de verişorii lui care erau piperniciţi şi palizi la obraz, cu umerii bleojdiţi.

Tot timpul pe care-l petrecu în casa fraţilor săi, Wang Tigrul îşi supraveghe feciorul de aproape. Când se aşezau la masă, ca să se ospăteze, Wang Tigrul avea grijă de vinul din paharul feciorului său şi după ce vedea că slujitorii i-au turnat de trei ori la rând în pahar, le spunea să nu-i mai aducă alt vin. Când se întâmpla ca tinerii lui verişori să-l poftească să se joace cu ei, în cutare sau cutare loc, Wang Tigrul trimitea instructorul împreună cu credinciosul său cu buza de iepure şi o gardă de zece oameni, care să-l păzească oriunde s-ar fi dus. În fiecare seară Wang Tigrul căuta un pretext oarecare pentru a ieşi din casă şi a se duce în odaia feciorului său, unde-l găsea întins singur în aşternut şi cu omul care sta de pază în faţa uşii. Numai după ce făcea această inspecţie, se ducea şi el la culcare.

În casa aceasta a tatălui său, unde cei doi fraţi ai lui duceau viaţă liniştită şi îmbelşugată, părea că niciodată nu s-a ştiut ce este foametea şi că apele revărsate nu s-ar fi văzut până acuma înecând holdele de semănături, şi nici n-ar fi văzut lumea murind de foame. Cu toate acestea, Wang Proprietarul şi Wang Negustorul ştiau destul de bine ce se petrece dincolo de zidurile casei lor tihnite, aşa că după ce Wang Tigrul le spuse păsul său şi pricina pentru care a venit la ei, zicând: „Este şi în interesul vostru să mă scăpaţi din primejdia în care mă găsesc acuma, deoarece puterea mea vă face să trăiţi şi voi tihniţi şi să vă vedeţi de treburile voastre”, cei doi fraţi înţeleseră numaidecât că el are dreptate.

Împrejurul oraşului era lume care murea de foame şi mulţi nevoiaşi urau pe cei doi fraţi Wang. Pe Wang Proprietarul îl urau din pricină că el avea pământul, iar cei care-l lucrau, trebuiau să împartă recolta cu el, deşi el nu lucra nimic. Toţi aceştia care munceau curmaţi asupra pământului, în timp de vânt şi ploi, în arşiţă şi ape mari, îşi ziceau că rodul acesta pe care îl scot din ţarină cu atâta trudă este numai al lor. Era nedreptate ca în timpul secerişului să vină unul care tot timpul a trăit într-o casă de la oraş şi să le ia mai bine de jumătate din recolta holdelor, dar şi mai

mare nedreptate era ca omul acesta să-şi ceară partea lui şi în vreme de foamete.

Era de asemenea adevărat că în timpul anilor când Wang cel mai în vârstă stăpânise pământul moştenit de la părintele său, şi chiar după ce începuse să vândă o parte din ţarină, el nu fusese niciodată un proprietar milostiv faţă de dijmaşii săi. Ar fi fost peste putinţă să fie milostiv, căci un om molâu şi slăbănog ca el nu putea decât să-şi reverse nemulţumirile în ocări şi certuri cu dijmaşii pentru a-şi domoli ura şi dispreţul faţă de pământul acesta pe care-l lucrau alţii în locul său; dar îi ocăra nu numai din pricina pământului şi-i strângea când erau şi ei la strâmtoare, ci îi ura şi din pricină că foarte adeseori se întâmpla să aibă şi el nevoie de bani, pentru trebuinţele casei şi pentru trebuinţele lui personale, aşa că era îndoit de nemulţumit, căci i se părea că dijmaşii lui caută anume să nu-i plătească ceea ce i se cuvine, ca parte moştenită de la părintele său. Se întâmpla de asemenea ca atunci când îl vedeau că vine, dijmaşii să ridice privirea spre cer şi să murmure:

— Trebuie să avem în curând ploaie, căci diavolul a ieşit din cotlonul său.

De multe ori îndrăzneau să-i spună fără niciun înconjur, când era în apropierea lor:

— Nu eşti fecior vrednic de părintele tău, căci el era milostiv chiar în anii lui de bătrâneţe, după ce se îmbogăţise; el n-a uitat niciodată că a început muncind din greu, cum muncim şi noi astăzi, aşa că nu ne strângea niciodată pentru dijmă şi nici nu ne cerea bucate în vreme de foamete. Tu însă n-ai ştiut niciodată ce înseamnă lipsa şi inima ta nu ştie ce vasăzică mila faţă de cel care suferă!

Prin urmare ura lor era explicabilă şi în anul acesta de cumpănă i-o arătau pe faţă, căci în timp de noapte când se închideau porţile cele mari de la intrare, veneau oamenii şi băteau să li se deschidă, apoi se aşezau pe scările de piatră şi începeau să geamă:

— Noi murim de foame, dar tu ai orez din belşug ca să te hrăneşti şi-ţi mai rămâne şi pentru a face vin dintr-însul.

Alţii strigau pe stradă, chiar în timpul zilei, când treceau prin faţa porţilor:

— Ooo, de-ar veni odată vremea să putem ucide pe bogaţii aceştia, ca să le luăm înapoi tot ce au adunat din sudoarea noastră!

La început cei doi fraţi nu dădură atenţie vorbelor acestora, dar în cele din urmă aduseră câţiva soldaţi din oraş care să stea de

pază în faţa porţilor şi să nu lase pe nimeni să se apropie de intrare, dacă nu avea o treabă anume. În vremea aceasta numeroşi oameni bogaţi din oraş şi din împrejurimi fuseseră jefuiţi de tâlharii care se arătaseră din nou în bande dese şi îndrăzneţe, cum se întâmplă întotdeauna în vremuri de cumpănă. Totuşi cei doi feciori ai lui Wang Lung se simţeau în destulă siguranţă, din pricină că prefectul poliţiei şi comandantul armatei din oraş îşi măritase pe fiică-sa cu unul din casa aceasta, dar mai ales din pricină că Wang Tigrul era un puternic comandant de oşti care erau la mică depărtare. Astfel până acuma nimeni nu îndrăznise încă să supere casa Wang, decât cel mult să murmure şi să cârtească împotriva ei.

Nu se duseră să jefuiască nici casa de lut care aparţinea acestei familii pe care o urau. Nimeni nu se atinse de casa aceasta care era ridicată pe vârful unei coline la picioarele căreia apele clipoceau molcom, retrăgându-se în drumul lor, iar în casa aceasta Floare de Păr putu să-şi petreacă liniştită iarna grea ce trecuse, împreună cu cei doi nevolnici pe care îi avea în seamă. Nu se apropiaseră de casa ei şi pentru că ştiau că ea însuşi trebuie să-şi aştepte hrana de la casa Wang şi de nenumărate ori se întâmplase ca oamenii lipsiţi să vină cu bărcile şi cu albiile în faţa porţii ei ca să-i ajute în nevoile lor, iar ea nu-i lăsa niciodată să plece cu mâna goală. Într-un rând Wang Negustorul venise la ea şi-i spusese:

— Vremurile acestea sunt pline de primejdii şi ar fi mai bine să te muţi şi să trăieşti sub acoperişul casei din oraş.

Dar Floare de Păr îi răspunse liniştită, cum avea obiceiul să vorbească întotdeauna:

— Nu se poate; eu nu pot să părăsesc casa aceasta; nu trebuie să uiţi că eu am şi pe aceştia doi în sarcina mea.

Dar pe măsură ce iarna se aşternu mai cu temei şi gerul încremeni apele din jurul casei de lut, începu să se sperie şi ea, deoarece vedea în apropierea ei oameni chinuiţi de foame care trăiau şi acuma în bărcile lor, bătuţi de ninsoare şi vânt, sau prin copaci, cum apucaseră să scape de furia apelor, şi toţi aceştia erau întărâtaţi, văzând-o că mai hrăneşte pe fata cea slabă de minte şi pe cocoşatul din casă, aşa că începuseră să murmure, chiar după ce le împărţise prisosul ce-l avea în casă:

— Cum se poate să risipeşti şi acum hrana pentru nevolnicii aceştia, când se găsesc oameni zdraveni care au câte doi copii şi care mor de foame?

Astfel de murmure începură să se repete din ce în ce mai des şi

mai întărâtate, aşa că Floare de Păr acum se gândea şi ea că poate ar fi mai bine ca pe aceştia doi să-i ducă în oraş, ca nu cumva să vină cineva să-i omoare pentru ceea ce mâncau, căci însăşi ea era prea slabă pentru ca să-i poată apăra, dar tocmai atunci fata cea slabă de minte, care deşi împlinise cinzeci şi doi de ani, rămăsese tot copilul de altădată care se juca cu bucăţica ei de cârpă colorată, muri cu totul pe neaşteptate. Într-o zi, după ce mâncă şi începu să se joace cu cârpa ei, fata ieşi pe poartă şi intră în apă, fără să-şi dea seama că aici este apă nu pământ. Floare de Păr alergă după ea, dar până s-o poată ajunge şi s-o scoată din apă, fata intrase adânc şi începuse să dârdâie în apa îngheţată, aşa că deşi o îngriji cât se poate de bine, muri peste câteva ceasuri fără durere şi fără greutate, tot aşa cum trăise viaţă fără de voinţă.

Floare de Păr trimise vorbă în oraş lui Wang Proprietarul, ca să se îngrijească de sicriu şi cum se întâmplă ca tocmai atunci să se găsească şi Wang Tigrul în casa lor, veniră toţi trei fraţii, iar Wang Tigrul îşi aduse şi feciorul cu el. Întârziară până când întinseră moarta în şi sicriu, şi o văzură pentru întâia dată în viaţa ei stând liniştită şi pe obraz cu umbra de demnitate ce nu putuse să i-o dea decât moartea. Floare de Păr o plânse din adâncul sufletului şi se simţi mulţumită de înfăţişarea pe care o avea fata, aşa că declară cu glasul tremurând şi blând:

— Moartea a vindecat-o de tot ce-a suferit în viaţă, căci acum arată ca oricare dintre noi.

Dar ţinând seamă de ceea ce fusese fata aceasta în timpul cât trăise, cei trei fraţi nu-i pregătiră niciun fel de cortegiu de înmormântare. Wang Tigrul îşi lăsă feciorul în casa de lut, până când el trecu în barcă, împreună cu fraţii săi, cu Floare de Păr şi soţia unui dijmaş, însoţită de un lucrător, ca să ajungă în poalele celeilalte coline unde erau mormintele familiei. Aci aleseră un loc bun, în interiorul îngrăditurii de pământ, şi după ce aşezară trupul surorii lor în pământ, îi ridicară movila mormântului.

După ce totul se termină şi se adunară din nou în casa de lut unde începură să facă pregătirile pentru a se întoarce în oraş, Wang Tigrul se apropie de Floare de Păr şi pentru întâia dată în viaţa lui începu să-i vorbească, întrebând-o cu glasul liniştit:

— Spune, doamnă, ce vrei să faci de aci înainte?

Floare de Păr ridică ochii spre el şi-l privi pentru întâia dată cu sfială, deşi ştia că părul i-a încărunţit şi obrazul ei nu mai este tânăr şi îmbujorat, şi-i răspunse:

— M-am hotărât mai demult, ca după ce copilul acesta al meu se va muta dintre vii, să mă retrag la mănăstirea de călugăriţe ce se găseşte aci în apropiere şi unde toate călugăriţele mă aşteaptă. Ani de-a rândul am trăit în strânse legături cu ele şi am făcut demult legământul, aşa că aceste călugăriţe mă cunosc şi ştiu că voi putea trăi fericită între ele. Pe urmă se întoarse spre Wang Proprietarul şi adăugă: Dumneata şi soţia dumitale v-aţi făcut de mult planul în legătură cu feciorul acesta al vostru; templul în care va intra el este foarte aproape de mănăstirea în care voi trăi eu, aşa că voi avea grijă de el, căci eu sunt acuma femeie bătrână şi destul de înaintată în vârstă ca să pot fi mama lui, astfel dacă se va întâmpla să cadă bolnav sau să sufere de friguri, cum i se întâmpla şi acuma destul de des, mă voi putea duce să văd de el. Preoţii şi călugăriţele se închină de două ori pe zi împreună, aşa că îl voi putea vedea în fiecare zi de două ori, chiar dacă nu ni se dă voie să vorbim unul cu altul.

Cei trei fraţi se uitară la micul cocoşat care se ţinea de poalele Floarei de Păr şi se simţea cu totul pierdut în mijlocul acestei adunături de oameni, mai ales acum, după ce murise şi fata cea slabă de minte, de care el îngrijise de atâtea ori, împreună cu Floare de Păr. Era acum bărbat în vârstă şi văzându-i că se uită la el, zâmbi îndurerat. Wang Tigrul se simţi oarecum mişcat, văzând pe feciorul său cât este de drept şi de voinic, iar acuma se uita mirat la ceea ce vedea în apropierea sa şi despre care el nu ştiuse până acuma nimic. Văzând pe fiul său că zâmbeşte, uitându-se la micul cocoşat, Wang Tigrul îi spuse cu toată blândeţea de care era în stare:

— Tinere, îţi doresc tot binele, şi dacă s-ar fi întâmplat ca tu să fii un tânăr voinic, mi-ar fi plăcut să te pot lua lângă mine, cum am luat pe vărul tău şi să-ţi fac şi ţie ceea ce i-am făcut lui. Dar aşa cum stau lucrurile, voi încerca să contribui cu ceva la întreţinerea voastră acolo unde vă duceţi, căci banul îţi poate deschide drum în orice parte şi cred că şi în templu trebuie să fie aceleaşi obiceiuri ca şi în lumea din afară.

Dar Floare de Păr îi răspunse categoric, deşi cu toată blândeţea:

— Eu nu voi primi pentru mine nimic şi nici nu am nevoie de nimic, deoarece călugăriţele mă cunosc şi eu le cunosc pe ele, şi tot ce am acuma voi împărţi cu ele după ce mă voi duce să trăim împreună. Dar dacă vei vrea să-mi dai ceva, voi primi pentru tânărul acesta, căruia ar putea să-i fie de folos de aci înainte.

Vorbele acestea le spuse ca un fel de reproş pentru Wang Proprietarul şi soţia acestuia care în ziua când hotărâseră să-şi trimită feciorul la templu, dăruiseră o sumă neînsemnată de bani; dar chiar dacă el înţelese ce vrea să spună ea, se feri să-i arate şi se aşeză pe un scaun, ca să-şi aştepte fraţii, deoarece era bărbat greoi şi nu putea sta prea mult în picioare. Wang Tigrul însă continuă să se uite la tânărul cel cocoşat şi-l întrebă:

— Preferi să te duci la templu în loc să te duci undeva în altă parte?

Îl văzu că-şi desprinde ochii care pipăiau cu lăcomie trupul voinic al vărului său şi plecându-şi capul, se uită la propriul său trup ogârjit de infirmitate, apoi răspunse cu glasul stins:

— Da, căci fiind aşa cum mă vedeţi, va fi mult mai bine. Poate haina de preot îmi va ascunde mogâldeaţa ce o port între umeri.

Apoi ridică ochii din nou spre vărul său, dar numaidecât după aceea – ca şi când nu ar mai fi fost în stare să se uite la trupul lui teafăr şi nici la sabia cu mânerul aurit – se îndreptă şchiopătând spre uşă şi ieşi repede din odaie.

În aceeaşi seară, după ce Wang Tigrul se întoarse în casa fraţilor săi şi se duse la feciorul său, văzu că este treaz şi că-l aşteaptă nerăbdător:

— Tată, spune-mi, casa aceea unde am fost noi astăzi, a fost tot casa bunicului meu?

Wang Tigrul îi răspunse mirat:

— Da, în casa aceea am trăit eu în tinereţea mea, până în ziua când a cumpărat casa aceasta în care a adus pe toţi ai săi.

Băiatul sta întins în aşternut, cu mâinile încrucişate sub cap şi uitându-se lacom la părintele său, îi spuse entuziasmat:

— Mie-mi place casa aceasta. Aş vrea să-mi pot petrece viaţa într-o casă de lut, cum este aceasta, în mijlocul holdelor, cu curtea plină de pomi şi cu boii aproape.

Dar Wang Tigrul îi răspunse cu o nerăbdare pe care nici el nu o putea înţelege, mai ales că feciorul său nu spusese nimic ce nu s-ar fi cuvenit:

— Se vede că tu nu ştii ce vorbeşti. Dar eu ştiu, căci mi-am petrecut tinereţea în casa aceea; viaţa pe care am dus-o însă mi se părea odioasă şi nesuferită, aşa că tânjeam să pot pleca de acolo cât mai repede.

Tânărul adăugă cu o încăpăţânare neînţeleasă:

— Mie mi-ar plăcea să trăiesc acolo… presimt că mi-ar plăcea

foarte mult.

Vorbele acestea i le spuse cu un entuziasm neaşteptat, aşa că treziră o uşoară nemulţumire în sufletul lui Wang Tigrul care se ridică şi ieşi din odaie. Feciorul său însă rămase întins în aşternut, şi în noaptea aceea visă că este în casa de lut şi că trăieşte acolo în mijlocul holdelor de semănături.

Floare de Păr plecă la mănăstirea de călugăriţe şi cocoşatul la templul său, iar casa de lut în care aceştia trei trăiseră împreună ani îndelungaţi rămase pustie. Din familia lui Wang Lung nu mai era nimeni care să trăiască în casa aceasta, afară de bătrânul dijmaş şi soţia lui care rămaseră singuri. Uneori bătrâna se întâmpla să ia câte o căpăţână sfrijită de varză pe care o ascunsese în pământ şi o mână de făină pe care o păstrase cine ştie unde, şi după ce le lega într-un colţ de basma, se ducea cu ele la mănăstire, ca să le dea Floarei de Păr, deoarece în timpul mulţilor ani cât o slujise, se obişnuise să iubească pe femeia aceasta blândă şi tăcută. Da, până şi în anul acesta de grea cumpănă, bătrâna aceasta nu se putea îndura să nu-şi împartă puţinul ce-i rămăsese cu ea, şi aştepta în poarta mănăstirii, s-o vadă ieşind îmbrăcată în rasa ei cenuşie de călugăriţă şi să-i spună în şoaptă:

— Am un ou proaspăt pe care l-a ouat găina ce mi-a mai rămas ascunsă în coşar; pe acesta ţi l-am adus dumitale.

Pe urmă băga mâna în sân şi scotea oul cât o nucă, ascunzându-l în palmă şi căznindu-se să-l treacă în mâna Floarei de Păr, în timp ce îi spunea zâmbind ca s-o facă să-l primească:

— Ia-l stăpână şi mănâncă-l! Îţi jur că multe călugăriţe ar fi bucuroase să-l poată mânca, cu tot legământul pe care l-au făcut, căci în viaţa mea eu am văzut mulţi preoţi care mâncau carne şi beau vin. Stai aci şi soarbe-l, căci nu te vede nimeni; soarbe-l până e proaspăt, nu vezi cât eşti de palidă.

Dar Floare de Păr nu se lăsa ispitită. I-ar fi fost peste putinţă, deoarece ea îşi făcuse legământul din convingere adâncă, aşa că începea să clatine din capul ras şi ascuns în căiţa ei de călugăriţă, pe urmă respingea cu blândeţe mâinile întinse spre ea ale ţărancei şi-i răspundea:

— Nu se poate, mănâncă-l dumneata, căci ai mai multă nevoie de el decât mine. Căci chiar dacă aş fi slobodă, tot nu l-aş primi, deoarece eu sunt destul de bine hrănită pentru nevoile mele trupeşti. Dar chiar dacă n-aş fi hrănită, tot n-aş putea să-l primesc

şi să-l mănânc, din pricina legământului pe care l-am făcut.

Totuşi bătrâna nu se lăsa convinsă atât de uşor, ci-i strecura oul în sân, acolo unde rasa ei de călugăriţă era încrucişată la piept, pe urmă se îndrepta repede spre albia din marginea apei şi o împingea de la mal, aşa că Floare de Păr nu o mai putea ajunge, iar bătrâna se depărta, zâmbind mulţumită. Peste jumătate ceas Floare de Păr dădu oul acesta unei nenorocite care ieşea din apă şi venea să ceară ceva de mâncare la poarta mănăstirii. Femeia ţinea în braţe un copil, uscat ca un schelet care întindea de sânul ei scorojit ca o pungă, odinioară rotund şi plin, apoi făcându-i semn începu să o roage, când o văzu că apare:

— Uită-te la sânii mei; odinioară erau îmbelşugaţi şi copilul acesta era dolofan ca un zeu!

Floare de Păr se uita la copilul în agonie ale cărui buze uscate mai întindeau şi acuma de sfârcul secătuit, pe urmă scoase oul din sân şi-l dădu femeii, simţindu-se încântată că-i poate da ceva atât de preţios.

În mijlocul unei astfel de împăcări îşi petrecu ea de aci înainte zilele ce-i mai rămăseseră de trăit, dar Wang Tigrul nu avu parte s-o mai vadă niciodată.

Wang Negustorul ar fi putut să ajute pe fratele său Wang Tigrul, pentru a scăpa din marea strâmtoare în care se găsea, dar ar fi vrut, căci el avea jigniţele pline de cereale, şi foametea care pentru alţii era o plagă cumplită, pentru el şi cei de seama lui nu era altceva decât izvor de nouă bogăţie. Îndată ce văzu ce fel de timpuri se apropie, el începu să cumpere mari cantităţi de cereale pe care le închise în magazii, dar cu toate că mai vindea din când în când câte ceva bogaţilor care erau în stare să plătească preţurile cerute de el, totuşi cumpăra mereu făină şi orez din regiunile depărtate, iar oamenii lui cutreierau până şi ţările învecinate, pentru a aduna astfel de marfă, aşa că grânarele lui erau încărcate.

Avea şi bani mai mulţi decât avusese până acuma, deoarece pe măsură ce plecau grânele din jigniţele lui spre cutare casă de oameni bogaţi sau spre târguri, în locul lor începeau să curgă arginţii, aşa că anul acesta Wang Negustorul era plin de bani ca stupul şi începuse să se gândească ce ar putea face cu atâta bănet şi cum l-ar putea păstra undeva la loc sigur. Fiind negustor, nu avea nevoie de pământ, dar în astfel de vremuri grele nu se găsea nicio garanţie mai bună pe care să i-o ofere oamenii pentru

împrumuturile de care aveau nevoie, decât cel mult pământul care acuma zăcea în fundul apelor. Prin urmare trebui să încerce în felul acesta şi puse ipoteci grele asupra pământurilor celor nevoiaşi şi asupra recoltelor viitoare, aşa că după ce se vor retrage apele din largul holdelor înecate ar fi însemnat ca toate cerealele din această regiune să ia drumul spre jigniţele lui Wang Negustorul. Dar nimeni nu ştia limpede cât este de bogat, căci până şi pe feciorii săi îi ţinea foarte strâns, când era vorba să cheltuiască banii care aveau nevoie, şi se prefăcea în faţa lor că este sărac, şi-i ţinea în prăvălii şi pieţe, ca să-şi vadă de treburile lor, muncind din greu, aşa că nu era niciunul între feciorii săi – afară de cel pe care-l dăduse lui Wang Tigrul – care să nu-i fi dorit moartea, ca să poată părăsi pentru totdeauna prăvăliile şi să-şi mai petreacă zilele în casele de distracţie şi de joc, îmbrăcaţi în hainele luxoase pe care acuma părintele lor nu voia să le mai cumpere.

Dar nu-l urau numai feciorii lui pentru robia în care-i ţinea înlănţuiţi, ci-l urau şi plugarii din împrejurimi, iar între aceştia era şi unul cu dinţii repeziţi în afară, care cumpărase câteva partale din pământul lui Wang Lung, după ce el murise. Partea cea mai mare a pământului acestuia era acuma sub apă, dar omul prefera să rabde de foame şi să-şi vadă copiii mai curând morţi, decât să se ducă la Wang Negustorul, aşa că aştepta nerăbdător să se retragă apele şi să se poată apuca din nou de lucru. Până atunci îşi luă bocceaua şi plecă spre miazăzi, ca să-şi găsească de lucru, deoarece prefera să cerşească pe drumuri, decât să dea prilej lui Wang Negustorul să pună mâna pe pământul lui.

În sufletul său însă Wang Negustorul se credea om drept şi milos, căci îşi zicea şi nu uita să spună şi altora care veneau la el ca să împrumute ceva, că oamenii nu trebuie să-şi închipuie că în vreme de năpastă pot cumpăra sau pot împrumuta bani tot atât de ieftini ca în alte împrejurări, deoarece în cazul acesta care ar putea să fie câştigul negustorului? Prin urmare el nu făcea nimic altceva decât ceea ce i se părea lui că este faptă dreaptă şi nu lua nimănui decât ceea ce i se cuvenea.

Totuşi, era destul de deştept ca să-şi dea seama că în astfel de împrejurări oamenii nu se mai gândesc la dreptate şi că toată lumea îl urăşte, şi mai ştia că Wang Tigrul îi era de mare folos, chiar numai pentru faptul că el era comandant de oşti. Prin urmare se învoi să-i dea cantităţi foarte mari de provizii şi-i făgădui să-i împrumute şi o sumă mare de bani, fără să-i scoată dobândă prea

mare, în orice caz dobânda să nu treacă de douăzeci la sută de fiecare argint împrumutat. În ziua când încheiară târgul într-o ceainărie din oraş, Wang Proprietarul care era de faţă la târgul acesta, oftă:

— Frate al meu mai mic, aş vrea să fiu şi eu atât de bogat, ca acest frate al nostru, dar adevărul este că eu sărăcesc tot mai mult cu fiecare an ce trece. Eu nu am o afacere atât de bună ca cea pe care o are el şi nu mi-au mai rămas decât foarte puţini bani pe care i-am dat cu împrumut şi câteva holde ce mi-au mai rămas din ţarina moştenită de la părintele nostru. Cred că pentru noi toţi a fost un mare noroc să avem un frate atât de bogat ca fratele acesta al nostru.

La vorbele fratelui său, Wang Negustorul zâmbi acru şi-i răspunse fără niciun fel de înconjur, căci el nu-şi punea niciodată strajă gurii şi nici nu înţelegea să fie politicos:

— Dacă se întâmplă ca eu să am ceva, atunci asta se datoreşte faptului că eu am muncit toată viaţa din greu, iar pe feciorii mei i-am ţinut la prăvălie şi nu i-am lăsat să umble îmbrăcaţi în haine de mătase şi nici acasă nu am decât o singură soţie.

Dar nici Wang Proprietarul nu putea să asculte astfel de vorbe cu nepăsare, deşi în timpul anilor din urmă pornirile lui se mai potoliseră; vorbele fratelui său îl supărau mai ales din pricină că ştia că el nu a fost de acord să vândă partea de pământ ce-i mai rămăsese, pentru a-şi trimite cei doi feciori în oraşul de pe litoral, aşa cum îi ceruseră ei, prin urmare după ce stătu câteva clipe fără să zică nimic, se ridică în picioare şi-i răspunse supărat:

— La urma urmelor, cred eu că un părinte trebuie să-şi hrănească pe ai săi, iar feciorii mei îmi sunt prea dragi ca să-i las să-şi petreacă toată tinereţea în dosul unei tejghele de prăvălie. Crezi că înseamnă să cinstesc pe nepoţii părintelui meu, când îi las să rabde de foame? Cred că este datoria mea să-mi hrănesc copiii, dar probabil nu-mi fac în întregime această datorie crescându-i cum se cuvine să fie crescuţi feciorii dintr-o familie aleasă!

Nu fu în stare să mai spună nimic deoarece în timpul din urmă era chinuit de o tuse înrăită care chiar acuma începu să-l înece. Se aşeză deci pe scaun şi începu să tuşească, cu ochii ieşiţi din orbite şi rumeneala începu să-i aprindă obrajii bucălaţi. Dar Wang Negustorul se uită la fratele său şi pe obrazul lui palid apăru o uşoară rumeneală, din cauză că vedea că fratele său înţelesese şi simţise înţepătura, aşa că nu era nevoie să mai adauge ceva.

După ce făcură târgul şi se înţeleseră în toate amănuntele, Wang Negustorul îşi exprimă dorinţa de a trece înţelegerea aceasta pe hârtie, dar Wang Tigrul protestă:

— Cum adică... noi doi suntem fraţi?

Wang Negustorul îi răspunse ca un fel de explicaţie:

— E numai de formă, ca să nu uit... căci în timpul din urmă memoria a început să-mi slăbească! şi întinse penelul de tuş spre fratele său, ca şi când l-ar fi invitat să-şi semneze numele în josul actului. Pe urmă Wang al doilea se uită la el zâmbind şi adăugă: Pecetea o ai la tine?

Wang Tigrul trebui să-şi scoată pecetea pe care o avea la brâu şi în care era gravat numele său, căci Wang Negustorul nu ridică hârtia de pe masă decât după ce o puse şi pe aceasta în josul hârtiei. Numaidecât după aceea o păturи şi o băgă în punga pe care o purta la brâu. Uitându-se la fratele său, Wang Tigrul se gândi nemulţumit şi-şi zise că va trebui să-şi lărgească stăpânirea asupra unor noi teritorii, fie într-un fel, fie într-altul, şi în această clipă îi păru rău că a lăsat atâţia ani să treacă fără niciun folos, aşa că ajunsese din nou să ceară ajutorul fratelui său.

În orice caz însă oamenii lui scăpaseră acuma de grija foamei, aşa că porunci feciorului său şi oamenilor din gardă să se pregătească de plecare, căci se vor întoarce acasă. Începuse să se desprimăvăreze bine şi pământul în toate părţile se uscă repede, iar oamenii ieşiseră nerăbdători în largul câmpurilor la semănat, fără să-şi mai aducă aminte de iarna ce trecuse şi de morţii lor, căci, o dată cu primăvara, în sufletele lor se trezise nădejdea cea nouă.

Tot aşa Wang Tigrul se simţea nerăbdător să întreprindă şi el ceva şi-şi luă rămas bun de la fraţii săi. Cei doi fraţi îi dădură un ospăţ de despărţire şi după terminarea ospăţului acestuia, Wang Tigrul intră în sala unde erau tabletele strămoşilor lui şi aprinse tămâie. Când o aprinse, feciorul său era alături de el şi în timp ce fumul dulceag se destrăma prin casă, Wang Tigrul se prosternă în faţa tabletei părintelui, a bunicului şi străbunicului său, cerând şi feciorului său să facă aşişderea. Uitându-se la el cât se prosternă de graţios, Wang Tigrul îşi simţi sufletul plin de mândrie şi i se păru că umbrele acestor morţi ai lui s-au adunat împrejurul lor, ca să poată vedea de aproape pe tânărul acesta care era descendentul familiei lor, aşa că rămase cu gândul împăcat, că el şi-a făcut datoria faţă de familia sa.

După ce se sfârşi această ceremonie şi tămâia se prefăcu cenuşă în urna ei, Wang Tigrul încălecă, iar feciorul său încălecă şi el pe calul său şi cu garda după ei se întoarseră, de astă dată pe pământ uscat, spre propriile lor regiuni.

Capitolul XXVIII

În primăvara acestui an, când feciorul lui Wang Tigrul împlini cincisprezece ani, instructorul pe care-l adusese pentru feciorul său, se apropie într-o zi de el, în timp ce se plimba numai singur prin curte, şi-i spuse:

— Generale, am învăţat pe fiul tău, generalul cel tânăr, tot ceea ce puteam să-l învăţ, fiind singur cu el; de aci înainte va trebui să se ducă la o şcoală de război, unde va avea camarazi cu care să facă marşuri şi tot felul de exerciţii de luptă.

Deşi se aştepta ca ziua aceasta să vină, totuşi lui Wang Tigrul i se păru acuma că ultimii doisprezece ani au trecut ca o clipire. Trimise feciorului vorbă să iasă în curte şi să vină la el, apoi dintr-odată se simţi obosit şi îmbătrânit şi se aşeză pe o bancă de piatră, ca să-l aştepte. Când îl văzu că trece pragul porţii în formă de lună, care despărţea curţile, apropiindu-se cu paşi înceţi dar siguri, Wang Tigrul se uită la el de parcă atunci l-ar fi văzut întâia dată. Feciorul său era înalt de statură, aproape ca un bărbat împlinit, iar trăsăturile obrazului nu mai păstrau nimic din frăgezimea copilăriei trecute şi buzele lui arcuite păreau strânse cu toată energia. Chipul acesta era chipul unui bărbat, nu al unui copil. Uitându-se la el care era singurul său fecior, Wang Tigrul îşi aduse aminte că odinioară abia aşteptase să-l vadă bărbat şi i se păruse că anii cât umbla păzit de dădacă durează cât o veşnicie. În clipa aceasta însă i se părea că feciorul său a trecut cu un singur pas din scutece de-a dreptul în anii bărbăţiei. Oftă înduioşat şi-şi zise:

„Aş fi preferat ca şcoala aceasta să nu fie în miazăzi, ca el să nu trebuiască să se ducă să înveţe carte între oamenii de acolo”, apoi adăugă cu glas tare, adresându-se instructorului care sta în faţa lui, şi întinzându-şi cele câteva fire de mustaţă:

— Eşti încredinţat că va fi mult mai bine pentru el dacă se va duce la această şcoală?

Instructorul dădu din cap în semn de încuviinţare, iar Wang Tigrul se uită îndurerat la feciorul său, ca apoi să-l întrebe:

— Dar tu, fiul meu, vrei să te duci?

Numai rareori se întâmpla ca Wang Tigrul să întrebe pe feciorul său ce ar vrea să facă, căci el ştia destul de limpede ce ar prefera el însuşi să facă feciorul său, dar în clipa aceasta se gândea că, dacă se va întâmpla ca feciorul său să se împotrivească, ar putea întrebuinţa răspunsul lui drept un pretext pentru a-l păstra lângă sine. Tânărul însă ridică privirea spre el, căci până acuma se uitase la un strat de crini înfloriţi care erau sub ramurile jneapănului de lângă banca de piatră pe care se aşezase părintele său, şi-i răspunse:

— Dacă e vorba ca eu să merg la învăţătură la altă şcoală, mi-ar face plăcere să pot pleca.

Răspunsul acesta nu putea să fie pe placul lui Wang Tigrul, aşa că încruntă din sprâncene şi mângâindu-şi barba, adăugă cu înţeles:

— Ce şcoală crezi că ar putea fi pe acolo, la care să te poţi duce şi tu decât cel mult o şcoală de război, şi la ce ţi-ar putea folosi ţie învăţătura luată din cărţi, când tu trebuie să devii un comandant de oşti?

Tânărul îi răspunse cu îndrăzneală şi cu glasul domolit:

— Am auzit că pe acolo sunt acum şi şcoli la care se învaţă cum trebuie lucrat pământul şi tot ce este în legătură cu agricultura.

Wang Tigrul rămase mirat de vorbele lui prosteşti, căci până acuma nu auzise de existenţa unor astfel de şcoli, aşa că se răsti la el:

— Dacă e adevărat că sunt şi astfel de şcoli, atunci acestea nu sunt altceva decât prostii. Ştiut este doar că orice plugar trebuie să ştie cum trebuie să are, să-şi semene şi să-şi secere holda. Tot aşa îmi aduc aminte, de vorbele tatălui meu care spunea că un plugar nu trebuie să înveţe meşteşugul de la nimeni, căci este de ajuns să se uite la ceea ce face vecinul său. Pe urmă adăugă nemulţumit: Dar ce legătură poate avea afacerea asta cu tine sau cu mine? Noi suntem comandanţi de oşti, iar tu va trebui să te duci la o şcoală de război, sau nu te vei duce la nicio şcoală, ci vei sta acasă ca să-mi iei locul în fruntea armatei, când eu nu voi mai fi!

Feciorul său tresări şi se frământă puţin pe picioare, cum făcea întotdeauna când auzea pe tatăl său că începe să răcnească, pe urmă îi răspunse liniştit şi cu neînţeleasă îngăduinţă:

— În cazul acesta mă voi duce la o şcoală de război.

Totuşi în glasul lui plin de supunere era ceva care aţâţa supărarea lui Wang Tigrul şi uitându-se la feciorul său, în timp ce-şi

răsucea mustaţa, se gândi că ar fi mai bine ca el să-i spună ce are pe suflet, cu toate că ştia că dacă-i va spune, vorbele lui îl vor supăra şi mai mult, de aceea strigă:

— Pregăteşte-te, căci mâine dimineaţă vei pleca la drum!

Tânărul îl salută, aşa cum fusese învăţat să facă, apoi se întoarse pe călcâie şi plecă fără să mai zică nimic.

Dar în aceeaşi noapte când rămase singur în odaia lui, Wang Tigrul începu să se gândească la feciorul său care trebuia să plece atât de departe de el şi se înspăimântă de primejdiile ce l-ar putea pândi în părţile acelea unde oamenii erau atât de vicleni şi de înşelători, aşa că porunci gărzii să-i trimită pe credinciosul său cel cu buza de iepure. După ce omul intră, Wang Tigrul se întoarse şi se uită la chipul hidos al credinciosului său, apoi începu să-i spună cu glasul rugător, nu pe tonul cu care s-ar adresa un stăpân slujitorului său:

— Feciorul acesta al meu, singurul meu fecior, va pleca mâine la o şcoală de război, dar deşi împreună cu el plecă şi instructorul său, de unde aş putea eu să ştiu ce se ascunde în sufletul unui om care a trăit atâta vreme între oameni străini? Ochii lui sunt ascunşi în dosul ochelarilor şi buzele în dosul mustăţilor, aşa că mi se pare straniu când mă gândesc să-mi las feciorul cu totul în seama lui. Prin urmare vei pleca împreună cu feciorul meu, căci pe tine te cunosc şi nu există nimeni în apropierea mea pe care să-l cunosc aşa cum te cunosc pe tine, care m-ai urmat de pe vremea când eram om sărac şi singur, dar şi pe vremea aceea tu erai tot aşa cum eşti astăzi, când sunt bogat şi puternic. Feciorul meu este tot ce am eu mai de preţ şi va trebui să veghezi asupra lui în locul meu.

Se întâmplă ceva foarte ciudat, căci după ce Wang Tigrul îi spuse vorbele acestea, credinciosul său cu buza de iepure îi răspunse cu atâta pornire, încât vorbele îi şuierau printre dinţi, îndrăzneţe şi limpezi:

— Generale, asta este singura dată când eu nu te voi asculta, deoarece vreau să rămân lângă tine. Dacă tânărul general trebuie să plece numaidecât, atunci voi alege cinzeci de oameni dintre cei mai credincioşi, dar nu dintre cei mai tineri şi pe aceştia îi voi dăscăli, ca să ştie ce însărcinare au pe lângă feciorul tău, dar eu voi sta acolo unde vei fi şi tu. Nici nu-ţi dai seama câtă nevoie ai de un om credincios care să stea neclintit lângă tine, deoarece în mijlocul unei armate atât de mari ca armata ta se găsesc întotdeauna

pricini de nemulţumire şi răzvrătire; unul este supărat, altul începe să vorbească despre un general mult mai bun, dar afară de asta umblă veşti rele despre un nou război ciudat, care a pornit din miazăzi.

La vorbele acestea Wang Tigrul îi răspunse cu cerbicie:

— Văd că te preţuieşti prea mult. Crezi că nu-mi ajunge Înjunghie Porc?

Credinciosul cu buza de iepure se întunecă la faţă şi obrazul începu să-i tremure de supărare, când adăugă:

— Cine… dobitocul acela! Un astfel de om e foarte bun ca să prindă muşte, iar dacă se întâmplă să-i spun să lovească pe cineva, pumnul lui cât maiul cade numaidecât, dar minte nu are nici cât un grăunte şi nu este în stare să vadă nimic, până când îi spui în ce parte să se uite.

Nu se lăsă convins pentru nimic în lume şi Wang Tigrul trebui să-i treacă cu vederea această trufie pe care n-ar fi trecut-o nimănuia într-un caz asemănător, şi în cele din urmă credinciosul său îi repetă de mai multe ori la rând:

— Ce să-ţi mai spun, îmi rămâne sabia pe care o port şi o voi ridica împotriva mea… sabia şi gâtul îmi stau amândouă la îndemână…

Văzând că n-are încotro, Wang Tigrul se învoi să facă aşa cum a hotărât el, iar credinciosul său se lumină la faţă numaidecât, cu toate că abia adineaori vorbise despre moarte. Ieşi din odaie şi chiar în noaptea aceea îşi alese cei cinzeci de oameni, îi trezi din somn şi începu să-i ocărască fără milă, văzându-i că se uită la el năuciţi de somn şi dârdâind în răcoarea zorilor acestei zile de primăvară, pe urmă îi scoase în curte şi le porunci:

— Dacă se va întâmpla ca un singur dinte din gura micului general să înceapă să-l doară, să ştiţi că voi veţi fi răspunzători şi veţi muri pentru el; datoria voastră este să-l urmaţi în toate părţile, să staţi nemişcaţi pe lângă el şi să-l păziţi. În vreme de noapte vă veţi întinde împrejurul patului său, iar în timpul zilei nu vă veţi încrede şi nici nu veţi asculta de nimeni, nici chiar de el însuşi. Dacă se va supăra şi vă va spune că n-are nevoie de voi şi că mai mult îl încurcaţi, îi veţi răspunde: „Noi îndeplinim poruncile bătrânului general, părintele tău, care ne plăteşte şi nu putem asculta decât de el”. Îl veţi păzi deci, chiar împotriva voinţei lui.

Pe urmă începu să-i înjure zdravăn, ca să-i înspăimânte şi să-i facă să înţeleagă cât de importantă este însărcinarea pe care le-o

dă acuma, iar la urmă de tot le spuse:

— Dacă vă veţi face datoria cu credinţă, veţi primi o bună răsplată, căci nu se găseşte om mai milostiv decât bătrânul nostru general şi voi vorbi chiar eu cu el, în numele vostru.

Cei cinzeci de soldaţi îi răspunseră cu un chiot de aprobare, căci ştiau că acest credincios stă mult mai aproape de sufletul generalului decât oricare dintre oamenii ceilalţi, afară doar de feciorul său; dar afară de asta erau mulţumiţi că pot pleca în regiuni pe unde nu mai fuseseră încă şi unde vor putea vedea tot ce este de văzut.

După ce se făcu ziuă, Wang Tigrul se ridică din aşternutul în care se zbătuse fără somn şi spuse feciorului său că poate pleca, apoi îl însoţi şi el o bucată de drum, căci nu se putea despărţi de el aşa dintr-odată. Totuşi asta nu era altceva decât un scurt răstimp al despărţirii, o amânare a clipei cele din urmă, şi după ce călări o vreme alături de feciorul său, strânse dârlogii calului şi-i spuse fără să se mai gândească:

— Fiule, e vorbă veche, rămasă din bătrâni, care spune că chiar de te-ai duce cu prietenul tău până la capătul pământului, clipa despărţirii trebuie să sosească şi aşa se întâmplă acuma cu mine şi cu tine. Umblă sănătos!

Rămase înţepenit în şa şi primi mărturia de respect a feciorului său, pe urmă se uită la el cum încalecă şi pleacă, împreună cu cei cinzeci de oameni din gardă şi cu instructorul său. Apoi îşi întoarse calul în loc şi se duse acasă, unde îl aşteptau odăile pustii în cuprinsul cărora nu încercă să mai găsească pe feciorul său.

Vreme de trei zile Wang Tigrul se zbuciumă de mâhnire şi nu fu în stare să pună mâna pe nimic şi nici să ia vreo hotărâre, până când cel din urmă crainic trimis pe urmele feciorului său se întoarse ca să-i dea de ştire despre drumul ce-l făcea. Crainicii soseau din ceas în ceas, din anumite locuri unde fuseseră trimişi, pentru a veghea asupra trecerii lui, şi fiecare dintre ei îi aducea ştiri. Unul dintre aceştia îi spuse:

— Am băgat de seamă că se simte foarte bine şi părea mai vesel decât îl ştiam de obicei. De două ori a descălecat şi a intrat în câte o holdă unde a stat de vorbă cu plugarul ieşit la muncă.

— Dar ce putea el vorbi cu un astfel de om? întrebă Wang Tigrul, mirat.

Omul îi răspunse cu de-amănuntul, căci îi auzise limpede ce vorbiseră:

— L-a întrebat ce seamănă şi s-a uitat cu băgare de seamă la sămânţă şi la felul în care boul era înjugat la plug; oamenii care-l însoţeau au început să râdă, dar el nu i-a luat în seamă, ci s-a uitat cu de-amănuntul la felul în care era înjugat boul.

Wang Tigrul se miră de ceea ce auzea şi adăugă:

— Nu înţeleg cum se poate ca un comandant de oşti să se intereseze de felul în care este înjugat un bou şi nici de sămânţa pe care o seamănă plugarii. Pe urmă tăcu şi după o pauză, adăugă supărat: Altceva nu ai să-mi mai spui?

Omul stătu câteva clipe şi se gândi, apoi îi răspunse:

— Pe înserate s-a oprit la un han şi a mâncat cu lăcomie o bucată de pâine şi una de carne, apoi orez fiert şi o bucată de peşte, dar n-a băut decât o cupă mică de vin. De la hanul acesta eu m-am întors, ca să-ţi dau de ştire.

Pe urmă veniră şi alţii care-i aduseră ştiri despre feciorul său, spunându-i fiecare ce mănâncă, ce bea şi ce vorbeşte şi aşa unul după altul, până în ziua când s-a îmbarcat pe corabia ce cobora spre largul mării. Din ziua aceea Wang Tigrul trebui să aştepte ca să primească vreo scrisoare, căci dincolo de fluviu oamenii nu-l mai putuseră urma, în drumul în care plecase.

Wang Tigrul nu ştia nici el dacă ar fi fost sau n-ar fi fost în stare să suporte zbuciumul pe care i-l pricinuia plecarea feciorului său, dar în timpul acesta veniră două întâmplări care-l făcură să-şi întoarcă gândurile de la el. Cea dintâi fu întoarcerea iscoadelor sale care îi aduseră ştiri stranii din partea de miazăzi şi care-i spuneau:

— Am aflat că din partea de miazăzi s-a pornit un război foarte ciudat; se zice că ar fi un fel de război de răsturnare şi de revoluţie, nu unul dintre războaiele acelea bune şi obişnuite între comandanţii de oştiri.

Wang Tigrul le răspunse puţin nemulţumit, căci în timpul din urmă era mereu supărat.

— Nu este nimic nou. Pe vremea când eram eu tânăr, am auzit de un astfel de război revoluţionar, la care am luat şi eu parte, încredinţat că fac o faptă nobilă. Cu toate acestea n-a fost altceva decât un război ca toate războaiele, în care comandanţii de oştiri s-au unit împotriva dinastiei, dar după ce au câştigat lupta şi au răsturnat tronul s-au despărţit din nou şi au început să se bată între ei.

Totuşi iscoadele trimise de el se întoarseră pe rând şi fiecare îi

spunea cam aceeaşi poveste:

— Uite ce, acesta e un război nou, căruia i se zice războiul poporului, şi este făcut pentru oamenii de rând.

— Cum se poate ca oamenii de rând să facă război? strigă Wang Tigrul ridicând din sprâncene şi uitându-se la iscoadele lui care vorbeau prostii. De unde au arme, sau poate vor să poarte războiul cu ciomegele, cu îmblăciile şi cu coasa? strigă el uitându-se la oamenii lui atât de încruntat, încât iscoadele începură să se uite unul la altul încurcaţi, dar unul dintre trimişii lui tuşi cu sfială şi încercă să-i spună:

— Noi nu facem altceva decât să îţi spunem ceea ce-am auzit.

Wang Tigrul se prefăcu că le trece cu vederea greşeala pe care au făcut-o şi adăugă:

— Adevărat este că voi v-aţi făcut datoria, dar ceea ce aţi auzit este prostie.

Pe urmă îi lăsă să plece din odaia lui. Cu toate acestea îi fu peste putinţă să uite cu totul ceea ce-i spuseseră oamenii săi, aşa că se hotărî să urmărească desfăşurarea acestui război, pentru a se convinge ce ar putea anume să fie învălmăşeala despre care vorbeau oamenii lui.

Dar înainte de a se putea să se gândească de ajuns la aceste întâmplări, în regiunile stăpânite de el interveni ceva neaşteptat şi-l făcu să-şi uite de toate celelalte griji ale sale.

Vara era în toi şi cum nimic nu este atât de schimbător ca vremea şi cerul boltit deasupra oamenilor, anotimpul acesta fu foarte schimbăcios, amestecându-se când cu ploi când cu lumină de soare, aşa că apele se zvântau, lăsând în urma lor pământul afânat şi rodnic, prin urmare oamenii n-aveau decât să arunce sămânţa în pământ, căci răsărea numaidecât din brazdele ce fumegau sub razele de soare, făgăduind recoltă îmbelşugată.

Dar până să vină vremea secerişului, erau şi oameni care răbdau de foame şi în regiunile stăpânite de Wang Tigrul începură să se arate bandele de tâlhari care jefuiau în toate părţile, mult mai îndrăzneţe decât fuseseră înainte de asta. Până şi în regiunile de unde îşi ridica el hrana şi birurile pentru plata soldei soldaţilor lui, se găseau oameni atât de deznădăjduiţi, încât se adunară în bande şi începură să jefuiască, înfruntându-l cu toată armata lui cea mare, iar când trimitea soldaţii după ei ca să-i prindă, aceştia nu puteau să-i găsească nicăieri. Bandiţii aceştia erau tocmai ca nişte fantome şi iscoadele lui se întorceau şi-i spuneau:

— Tâlharii au fost văzuţi ieri în partea de miazănoapte şi au pârjolit satul familiei Ching. Alţii veneau şi-i spuneau: Acum trei zile o bandă de tâlhari a atacat o caravană de negustori şi după ce i-a omorât pe toţi, le-au luat încărcătura de opiu şi de mătăsuri pe care voiau s-o aducă în oraş.

Wang Tigrul se supără foarte, auzind de astfel de fărădelegi, dar se supără mai ales din pricină că în felul acesta tâlharii îl jefuiau pe el însuşi de veniturile ce le-ar fi putut încasa de la negustori şi de care avea acuma cea mai mare nevoie pentru a putea plăti datoria ce o avea la Wang Negustorul. Supărarea lui era atât de mare, încât simţea că trebuie numaidecât să ucidă pe cineva. Ieşi în largul curţilor şi porunci căpeteniilor de oaste să-şi adune oamenii şi să cerceteze toată regiunea, iar pentru fiecare cap de bandit ce i-l vor aduce, le spuse că le va da câte un ban de argint.

Dar când soldaţii lui, ademeniţi de răsplata făgăduită, se repeziră pe urmele tâlharilor, le fu peste putinţă să găsească pe cineva. Adevărul era că cei mai mulţi dintre aceşti bandiţi erau simpli plugari care nu plecau la atac, decât atunci când ştiau că nu sunt urmăriţi. Când veneau soldaţii, ei ieşeau la lucrul câmpului şi le povesteau tot felul de întâmplări îngrozitoare despre fel de fel de bande de tâlhari, dar fără să pomenească nimic despre banda din care făceau şi ei parte. Despre isprăvile acestei bande nu suflau nimic, iar dacă se întâmpla să pomenească cineva, ceva, se prefăceau că nu ştiu nimic şi răspundeau că ei n-au auzit până acuma pomenindu-se de o astfel de bandă. Dar din pricina răsplăţii făgăduite de Wang Tigrul şi pentru că oamenii lui erau lacomi, începură să ucidă pe toţi care le ieşeau în cale şi când îi aduceau capul tăiat, spuneau că este capul unui bandit şi nimeni nu putea să spună că nu este, aşa că-şi primeau răsplata făgăduită. Între cei ucişi erau şi mulţi de cei care nu aveau nicio vină, dar nimeni nu îndrăznea să se plângă, deoarece ştiau că Wang Tigrul şi-a trimis oamenii pentru o cauză dreaptă şi folositoare, iar dacă s-ar fi plâns, asta ar fi însemnat să atragă atenţia soldaţilor asupra lor şi să le aducă aminte că şi ei au un cap pentru care s-ar putea lua o răsplată.

Dar pe la mijlocul verii, când trestia de sorghum era foarte înaltă şi întrecea cu mult un stat de om, bandele tâlharilor se răspândiră în toate părţile, ca pârjolul şi începură să jefuiască, aşa că Wang Tigrul se supără din cale afară şi hotărî să plece el însuşi împotriva lor, deşi trecuseră mulţi ani de când el nu mai părăsise curţile sale.

Aflase însă de o bandă de tâlhari dintr-un sat din apropiere şi iscoadele lui îi aduseseră ştiri că în timpul zilei oamenii aceştia îşi văd de plugărie, iar nopţile pleacă la jaf. Adevărul era că pământul pe care-l stăpâneau oamenii aceştia era foarte jos, aşa că semănăturile nu putuseră să le facă destul de devreme, din pricină că la ei apele se retrăseseră foarte târziu şi din cauza aceasta cei care scăpaseră cu viaţă de vâltoarea apelor revărsate anul trecut, mai flămânzeau şi astăzi.

După ce Wang Tigrul puse iscoadele să-i supravegheze şi află despre fărădelegile lor, când se duceau în timp de noapte şi jefuiau satele vecine de tot ce aveau, iar pe cei care li se puneau împotrivă îi omorau, se supără peste măsură, şi ieşi cu oamenii lui împotriva satului acestuia, unde porunci să-l înconjure din toate părţile şi să nu lase nicio ieşire pe unde ar putea scăpa cineva. El însuşi în fruntea unui grup de soldaţi intră în galop şi prinse toţi oamenii din sat, o sută şaptezeci şi trei la număr, tineri şi bătrâni. După ce-i adunară pe toţi şi-i legară în cujbe, Wang Tigrul porunci să fie scoşi pe o arie largă din sat, unde era şi primarul şi stând călare pe calul său se uită la oamenii aceştia ticăloşi. Unii dintre ei plângeau şi tremurau, alţii se făcuseră pământii la faţă, dar erau şi de cei care stăteau întunecaţi şi nepăsători, căci în viaţa lor cunoscuseră de multe ori deznădejdea. Numai bătrânii stăteau liniştiţi şi aşteptau cu resemnare ceea ce se va întâmpla cu ei, căci fiind înaintaţi în vârstă fiecare dintre ei se împăcase demult cu moartea ce trebuia să vină şi să-i uşureze.

Dar când văzu că i-a prins pe toţi, Wang Tigrul simţi că setea de sânge s-a stins în sufletul său. El nu era în stare să ucidă cu sânge rece, cum făcea altădată; din ziua când omorâse pe cei şase soldaţi ai săi şi văzuse felul în care se uitase feciorul său la el, voinţa de a ucide părea că i-a slăbit. Ca să-şi ascundă acum această slăbiciune în faţa lor, încruntă din sprâncene şi strâmbându-şi buzele răcni la ei:

— Sunteţi vrednici ca fiecare dintre voi să fie dat morţii. De atâţia ani de când pământurile acestea sunt în stăpânirea mea, nu v-aţi dat seama că eu nu îngădui bandele de tâlhari în regiunile acestea? Totuşi sunt om milostiv şi-mi aduc aminte de bătrânii voştri părinţi şi de copiii voştri, aşa că de astă dată nu vă voi ucide. Dar moartea aceasta vă va lovi mai târziu, când voi vedea că aţi îndrăznit să nu vă supuneţi vorbelor mele şi aţi început din nou să jefuiţi. Pe urmă se întoarse spre oamenii săi care înconjuraseră pe

cei prinşi, şi le porunci: Scoateţi cuţitele din cingătoare şi tăiaţi fiecăruia urechile, ca să-şi aducă aminte de ceea ce le-am spus în ziua de astăzi.

Soldaţii făcură un pas înainte şi după ce scoaseră cuţitele, le trecură de câteva ori pe talpa încălţămintei şi tăiară urechile tuturor bandiţilor, apoi le adunară grămadă în faţa lui Wang Tigrul. Acesta se uită la bandiţi şi văzu că fiecare dintre ei are câte o dâră roşie de sânge pe obraz, apoi le spuse:

— Urechile acestea ale voastre vor fi semnul de care vă veţi aduce întotdeauna aminte.

Pe urmă întoarse calul şi plecă în galop. Dar în drum spre casă se gândi că poate ar fi fost mai bine să-i ucidă pe toţi, până la unul, căci în felul acesta ar fi curăţit regiunea de bandele tâlharilor, deoarece pilda acestora ar fi înspăimântat pe ceilalţi, apoi se gândi nemulţumit, că din pricina bătrâneţii a început să se înduioşeze şi să fie prea milostiv faţă de cei netrebnici. Dar cu toate acestea încercă să se liniştească şi îşi zise:

„Am cruţat viaţa acestor oameni de dragul feciorului meu şi mai târziu, când îi voi spune că am prins o sută şaptezeci şi trei de tâlhari, dar nu i-am ucis, lui îi va face plăcere”.

Capitolul XXIX

Astfel Wang Tigrul încerca să-şi umple golul lunilor ce i se păreau deşarte după plecarea feciorului său care-l lăsase singur în casă. După ce stârpi bandele de tâlhari din regiunile stăpânite de el şi trecu secerişul care-i fu de mare ajutor, deoarece oamenii aveau acum din nou mâncare, pe la începutul toamnei când vânturile nu erau încă prea reci şi nici căldura soarelui prea mare, îşi luă o parte din armată şi cutreieră tot pământul pe care îl avea în puterea lui, căci îşi zicea că va trebui să se încredinţeze că totul este în rânduială, pentru ziua când feciorul său se va întoarce de la şcoală. Se gândise că după ce fiul său se va întoarce acasă, îi va da lui comanda armatei din această provincie, iar el se va retrage şi nu va păstra decât o mică gardă personală. În ziua aceea, el va avea cincizeci şi cinci de ani împliniţi, iar feciorul său douăzeci, prin urmare bărbat întreg.

Călărind în largul câmpurilor, legănat de planurile acestea ale lui, cu ochii sufletului i se părea că-şi vede nepoţii înscăunaţi în această provincie, iar cu ochii adevăraţi examina oamenii şi locurile,

făcându-şi socoteala birurilor ce le va încasa şi a recoltelor ce le va da pământul. Acuma după ce foametea trecuse, ţarina rodise din belşug, cu toate că oamenii mai purtau şi astăzi urmele celor doi ani de foamete ce-i lovise. Pământul însuşi mai purta aceste urme ale năpastei, din pricină că nu toate holdele erau semănate, iar oamenii erau cu obrajii scofâlciţi de chinurile foamei şi între cei pe care-i vedea, numai rareori se întâmpla să fie moşnegi sau bărbaţi tineri de tot. În orice caz însă viaţa începuse să se desfăşoare din nou ca şi înainte de asta şi pentru Wang Tigrul era adevărată plăcere să întâlnească atâtea femei însărcinate, aşa că-şi zise îngândurat:

„Se poate ca foametea aceasta să fi fost trimisă de pronia cerească, pentru a-mi arăta drumul hărăzit de soartă, deoarece în anii care au trecut, m-am odihnit prea mult şi m-am bucurat de toate ale mele. Poate foametea aceasta a fost trimisă anume ca să mă trezească, îndemnându-mă spre şi mai mare mărire, pentru feciorul meu care va moşteni tot ceea ce voi face eu de aci înainte.”

Deşi Wang Tigrul era mai înţelept decât părintele său şi nu credea în zeităţile pământului, totuşi credea în destin şi pronie cerească, aşa că orice i s-ar fi întâmplat în viaţa lui, ar fi spus întotdeauna, fie că era vorba de viaţă, fie că era vorba de moarte, că acestea nu sunt o simplă întâmplare ci viaţa, şi moartea fiecăruia este dinainte hotărâtă şi aşa trebuie să se întâmple, fiind dinainte hotărât aşa, de către pronia cerească.

Astfel împreună cu soldaţii care veneau veseli după el, Wang Tigrul călărea în largul câmpurilor, şi era în a noua lună a anului. În toate părţile oamenii pe care-i întâlnea în cale îl salutau şi încercau să zâmbească, deoarece ştiau despre el că este un puternic comandant de oaste care stăpâneşte de ani îndelungaţi asupra lor, dar mai ales stăpâneşte cu dreptate, fără să asuprească pe nimeni şi dacă se întâmpla să se oprească în vreun sat, fruntaşii dădeau întotdeauna un ospăţ în cinstea lui. Numai plugarii cei mai săraci se purtau nepoliticoşi faţă de el, şi când vedea că se apropie soldaţii se întorceau cu spatele spre drum şi se prefăceau că sapă de zor, iar după ce treceau, începeau să scuipe de mai multe ori la rând, ca să-şi uşureze sufletul de scârbă. Totuşi, dacă s-ar fi întâmplat ca vreunul dintre soldaţi să-l întrebe de ce scuipă, şi-ar fi acoperit obrazul cu palmele şi i-ar fi răspuns cu nevinovăţie:

— Din pricina prafului ce mi s-a îngrămădit în gură, ridicat de

picioarele cailor.

Dar pe Wang Tigrul nu-l interesau oamenii din oraş şi nici cei din împrejurimi.

În timpul acestei călătorii ajunse şi în apropierea oraşului pe care-l împresurase el odinioară şi unde nepotul său cel ciupit stăpânea de atâţia ani în numele său, aşa că Wang Tigrul trimise crainici, pentru a-i da de ştire despre sosirea lui, iar în timpul acesta se uita cu atenţie în toate părţile pentru a se încredinţa de felul cum a prosperat oraşul acesta sub stăpânirea nepotului său.

Ciupitul nu mai era tânăr, ci bărbat în floarea vârstei şi avea doi feciori cu nevasta lui care era fiica ţesătorului de mătase, iar când află de sosirea unchiului său şi că este în apropierea porţilor oraşului, se sperie din cale afară. Adevărul era că el trăise ani de-a rândul în bună pace şi mulţumit, aşa că-şi uitase aproape cu totul că este ostaş. Era mereu vesel şi plăcut la vorbă, lacom de plăceri şi de noutăţi, iar felul de viaţă pe care-l ducea în oraşul acesta îi plăcea, deoarece el era om cu trecere şi toată lumea se purta curtenitoare faţă de el. N-avea nici prea mult de lucru, decât cel mult să adune birurile şi să se îngraşe. În timpul anilor din urmă îşi dezbrăcase şi uniforma de ostaş, şi îmbrăcase haine mai uşoare, aşa că acuma semăna mai mult a negustor înstărit. De fapt era foarte bun prieten cu negustorii din oraş, iar când aceştia veneau să-i plătească birurile ce i se cuveneau, nepotul lui Wang Tigrul nu uita să-şi facă şi lui o mică parte din ele, cum ar face orice negustor, iar uneori întrebuinţa autoritatea unchiului său, pentru a pune un bir pe câte o marfă nouă. Dar chiar dacă se întâmpla ca negustorii să ştie de asta, căci îşi ziceau că tot aşa ar fi făcut şi ei dacă ar fi fost în locul lui, ciupitul acesta le era drag şi de multe ori îi aduceau daruri, căci ştiau că el ar putea să spună unchiului său tot ce pofteşte şi le-ar putea aduce vreo năpastă pe cap.

Astfel nepotul lui Wang Tigrul trăia viaţă liniştită, iar soţia lui căuta să nu-i iasă din voie, căci nu era bărbat excesiv de desfrânat şi nici nu era ispitit să-şi petreacă nopţile în afară de patul lor conjugal, decât cel mult atunci când prietenii lui dădeau câte un ospăţ mare şi la petrecere aduceau şi fete frumoase, care să le cânte după ce începeau să se veselească. La astfel de petreceri îl chemau întotdeauna şi pe el, atât pentru situaţia pe care o avea el însuşi, cât şi pentru faptul că era om vesel şi spunea o mulţime de caraghioslâcuri, iar la vorbă avea mult meşteşug, aşa că făcea oamenii să râdă cu hohote, mai ales atunci când era puţin ameţit

de băutură.

Acum, când află despre sosirea unchiului său, începu să alerge de colo până colo şi porunci soţiei lui să-i caute uniforma, care trebuia să fie undeva în vreo ladă, apoi ieşi să-şi muştruluiască soldaţii care trândăviseră prea mult în timpul din urmă şi fuseseră mai curând slujitorii lui personali decât soldaţi, dar în timp ce-şi îmbrăca uniforma, nu se putea mira de ajuns cum de fusese în stare să poarte odinioară haine atât de grosolane. Pântecele îi crescuse mult mai mare decât îl avusese în anii tinereţii, aşa că trebui să se încingă cu un centiron mult mai larg, pentru a-şi putea aduna tunica împrejurul trupului. După ce se îmbrăcă şi îşi muştrului şi soldaţii, aşteptă să intre Wang Tigrul în oraş.

Lui Wang Tigrul îi fură de ajuns câteva zile ca să-şi poată da seama de ceea ce s-a întâmplat din ziua când el n-a mai fost pe aici şi înţelese şi rostul ospăţului pe care-l dădură negustorii în cinstea lui şi chiar judecătorul.

Vedea destul de limpede că pe nepotul său îl trec şapte rânduri de sudori în uniforma cu care este îmbrăcat, iar într-o zi, când vântul încetă să mai adie şi soarele dogora ca o vâlvătaie de flăcări, nepotul îşi scoase tunica din pricina căldurii, aşa că-l văzu că pantalonii îi stau căscaţi în faţă, fiind prea strâmţi ca să-i poată cuprinde pântecele. Wang Tigrul se uită la el şi-şi zise:

„Sunt foarte mulţumit că feciorul meu este un tânăr cu înfăţişare aleasă şi nu seamănă cu acesta de aci care este feciorul fratelui meu şi care la urma urmelor nu este altceva decât un negustor!”

Faţă de nepotul său se purtă cu nepăsare şi nici nu-l lăudă atât cât s-ar fi aşteptat el însuşi, ci-i spuse:

— Soldaţii pe care-i comanzi în numele meu au uitat cum trebuie să umble cu armele. Fără îndoială simt nevoia unui nou război. De ce nu te gândeşti ca primăvara următoare să-i scoţi la instrucţie, ca să se obişnuiască cu meşteşugul războiului?

Nepotul său începu să se bâlbâie şi să asude, căci deşi el nu era laş din fire şi ar fi putut să devină un bun soldat, dacă viaţa lui ar fi fost îndreptată pe drumurile războiului, nu era totuşi înzestrat de fire să poată conduce o armată şi s-o facă să se teamă de mânia lui, dar afară de asta viaţa pe care o ducea acuma, îi era mult mai plăcută. Când Wang Tigrul băgă de seamă cum se frământă nepotul său, începu să râdă stăpânit, cum avea obiceiul, apoi ducându-şi mâna la mânerul sabiei, strigă:

— De, nepoate, văd că trăieşti foarte bine, iar oraşul acesta este

destul de bogat, aşa că fără îndoială voi putea să măresc birurile ce mi se cuvin. Am cheltuieli foarte mari cu feciorul meu pe care l-am trimis la o şcoală din miazăzi şi m-am gândit că în timpul cât el va fi plecat să încerc să-mi lărgesc pământurile pe care le stăpânesc, aşa că de aici înainte te vei strădui să ridici biruri îndoite pentru mine.

Dar nepotul său se înţelesese pe ascuns cu negustorii din oraş că, dacă unchiul său va vrea să mărească birurile, atunci el să-i răspundă că oamenii sunt sărăciţi şi trec prin vremuri foarte grele, iar dacă va reuşi să convingă pe unchiul său, atunci îi vor da lui o sumă mai mare de bani. Astfel începu să se vaiete în toate chipurile, dar Wang Tigrul nu se lăsă înduplecat de gemetele lui şi la urmă răcni supărat:

— Încep să mă dumiresc despre tot ce s-a întâmplat aici şi-mi dau seama că mai sunt şi alte mijloace de a lucra împotriva mea, nu numai cele întrebuinţate de Erete, dar răspunsul meu va fi tot cel pe care i l-am dat lui.

Cu chipul întunecat de adânca mâhnire pricinuită de pierderea banilor ce i-ar fi putut câştiga în această împrejurare, nepotul dădu de ştire negustorilor şi aceştia veniră ei înşişi să se jălbuiască în faţa lui, spunându-i:

— Noi avem de plătit nu numai birui acesta. Plătim birul către oraş şi birurile către Stat, dar dintre toate cel mai mare este birul ce ţi-l plătim dumitale, aşa că aproape nu mai face să ne ostenim făcând negoţ.

Wang Tigrul înţelese că a sosit vremea să le arate sabia, după ce vorbele curtenitoare schimbate cu ei nu-şi putură face efectul, şi le răspunse întunecat:

— Aşa o fi, dar puterea este în mâna mea, prin urmare voi căuta să iau cu sila ceea ce nu mi se dă de vorbă bună.

Astfel îşi pedepsi Wang Tigrul nepotul, punându-l la locul lui şi asigurându-şi stăpânirea asupra oraşului şi a tuturor regiunilor ce erau acuma în stăpânirea lui.

După ce totul fu pus la cale şi cu temei, se întoarse la casa lui şi aşteptă să se sfârşească iarna, dar în timpul acesta îşi făcu de lucru, trimiţând iscoade în toate părţile şi plănuind mari cuceriri pe care le va începe odată cu primăvara, căci se gândea că poate chiar acuma, când era bărbat înaintat în vârstă, va putea totuşi să cuprindă toată provincia învecinată, pentru a o lăsa moştenire feciorului său.

Cât fu iarna de lungă Wang Tigrul îşi petrecu vremea cu planurile acestea. Iarna aceasta i se păru mai pustie decât toate iernile pe care le trăise până acuma şi se simţea atât de singur, încât ar fi fost gata să treacă în curţile de alături, unde trăiau soţiile lui, căci nu mai era în stare să-şi alunge singur urâtul. Dar nici acolo nu se găsea nimic ce l-ar fi putut face să se liniştească, deoarece soţia lui, ţăranca, trăia singură împreună cu fetele ei, cărora el nu avea ce le spune, aşa că nu se mişcă din apartamentul său şi aproape nici nu-şi mai aducea aminte că ele sunt fetele lui.

Uneori se gândea la soţia lui cea învăţată, dar ea nu se mai întorsese acasă de ani de zile, ci trăia împreună cu fiica ei care era undeva, la şcoală. Într-un rând îi trimisese o fotografie a ei şi a fetei, şi Wang Tigrul examinase îndelung această fotografie. Fata era frumoasă. Avea un obrăjor mic şi insolent, cu nişte ochi care te priveau plini de îndrăzneală, de sub cununa de păr negru ce-i atârna pe frunte, aşa că lui Wang Tigrul i-ar fi fost peste putinţă să-şi închipuie că fata aceasta ar putea să fie a lui. Prevedea că va deveni una dintre fetele acelea vesele şi vorbăreţe, cum se găseau multe în ziua de azi, aşa că rămase mut în faţa fotografiei pe care o ţinea în mână.

Pe urmă se uită la soţia lui cea învăţată pe care el nu o cunoscuse niciodată cu adevărat. Nu o cunoscuse nici pe vremea când noaptea se ducea să şi-o petreacă în apartamentul ei. Se uită la ea mai îndelung decât se uitase la fiică-sa şi o văzu că din fotografie se uită şi ea la el şi se simţi din nou înfiorat de nelinişte pe care o simţise întotdeauna în faţa ei, ca şi când femeia aceasta a lui ar fi vrut să-i spună ceva ce el nu voia să audă, sau să-i ceară ceva ce el n-ar fi vrut să-i dea. Apoi lăsă fotografia din mână şi murmură cu glasul stins:

„În viaţa unui bărbat nu se găseşte vreme de ajuns pentru astfel de lucruri – eu am fost totdeauna prea ocupat cu grijile mele – nu am avut vreme să mă gândesc şi la femei.”

Încercă să-şi întărească firea şi se gândi că e o rară virtute din partea lui că de ani de zile n-a mai intrat nici chiar în casa soţiilor lui.

Ceasurile cele mai grele pentru el erau acelea când în timp de noapte trebuia să stea singur în apropierea grătarului de cărbuni, aprins în odaia lui. În timpul zilei tot îşi mai putea găsi câte ceva de lucru, dar veneau nopţile grele care-l înveleau în vălurile lor cernite

de întuneric şi de tristeţe, cum se întâmplase şi altădată, foarte demult.

În astfel de împrejurări începea să se îndoiască de sine şi se gândea că a îmbătrânit, aşa că era foarte probabil, ca nici primăvara viitoare să nu poată duce până la capăt un război cu folos. De fiecare dată când se gândea la aşa ceva, începea să zâmbească, uitându-se la cărbunii din faţa lui, îşi mângâia barba şi îşi zicea melancolic:

„Se poate prea bine ca niciun bărbat să nu reuşească în tot ce-şi pune de gând.”

Pe urmă iarăşi revenea:

„Mi se pare că un bărbat, după ce i s-a născut primul fecior, începe să facă planuri care au nevoie de trei generaţii, pentru a fi duse la bun sfârşit.”

Dar în apropierea lui se găsea întotdeauna vechiul său credincios cu buza de iepure, şi văzându-l că stă adâncit în gânduri şi se uită noaptea la grătarul de cărbuni, sau nu are nicio poftă în timpul zilei, ci-şi lasă ostaşii să trândăvească, fără să se sinchisească de ei, intra nechemat în odaia lui şi-i aducea un ulcior de vin bun şi ceva sărătură, ca să-i trezească setea şi căuta în toate chipurile să uşureze mâhnirea stăpânului său.

După ce mai trecea o bucată de vreme, Wang Tigrul reuşea să-şi alunge gândurile negre şi întindea mâna după vin şi-l gusta, pe urmă mai bea odată adânc, până când se înveselea şi putea să se culce şi să doarmă. Când se întâmpla să bea în felul acesta, îşi zicea întotdeauna, înainte de a se duce la culcare:

„La urma urmelor am pe feciorul meu şi ceea ce eu nu voi putea duce la bun sfârşit în viaţa aceasta va putea să săvârşească el.”

În timpul acestei ierni grele Wang Tigrul începu, fără să-şi fi dat seama anume, să bea mai adeseori şi mai mult vin decât băuse înainte de asta în toată viaţa lui, ceea ce pentru bătrânul său credincios fu o mare mângâiere. Când se întâmpla ca Wang Tigrul să dea la o parte ulciorul de vin de pe masă, bătrânul încerca să-l ispitească, spunându-i:

— Bea generale, căci tot timpul omul trebuie să aibă parte de puţină mângâiere după ce îmbătrâneşte şi trebuie să se gândească şi la puţină mulţumire, căci văd că prea te canoneşti.

Ca să-i facă plăcere şi să-i dovedească preţuirea, Wang Tigrul ducea ulcica la gură şi sorbea din vin. Astfel reuşi – chiar în mijlocul singurătăţii acestei ierni – să-şi găsească uşurare şi să se poată

odihni şi de fiecare dată când simţea căldura vinului zvâcnindu-i în trup, alunga toate gândurile negre şi îşi uita cu totul că între el şi feciorul său ar putea să fie anumite neînţelegeri. Nu se gândi niciodată în iarna aceasta că visurile feciorului său ar putea să fie cu totul altele decât visurile lui însuşi, şi tocmai de aceea aştepta nerăbdător să se facă primăvară.

Dar într-o seară, puţin înainte de începutul primăverii, Wang Tigrul sta singur în odaia lui, la căldură şi cu ulciorul de vin rece pe măsuţa din apropierea lui. Se simţea buimăcit de somn şi-şi descinsese sabia pe care o aşezase pe masă, alături de ulcior.

Dintr-odată, din fundul tăcerilor iernii îngheţate, i se păru că aude zgomotul pricinuit de copitele cailor şi învălmăşeala soldaţilor care se îngrămădiseră în faţa intrării. Se ridică pe jumătate în picioare sprijinindu-se cu mâna de spătarul scaunului şi întrebându-se ce fel de soldaţi sunt aceştia, fără să-şi dea seama dacă visează sau e treaz. Dar înainte de a mai putea face vreo mişcare, un ostaş se repezi la el în odaie şi strigă mulţumit:

— S-a întors micul general, feciorul tău!

Dar în seara aceea, din pricina frigului care-i încremenise trupul, Wang Tigrul băuse mult vin, aşa că nu putu să-şi vină în fire dintr-odată şi trecându-şi palma peste gură, încercă să îngâne:

— Mi s-a părut că visez apropierea unui duşman!

Numaidecât după aceea se dezmetici şi îndreptându-se pe picioare, ieşi în curte şi se apropie de poarta cea mare de la intrare. În mijlocul luminii torţelor aprinse de soldaţi, văzu pe feciorul său. Tânărul descălecase şi aştepta, iar când văzu pe părintele său, se prosternă în faţa lui, dar în timp ce se prosternă, i se păru că-i aruncă o privire stranie şi duşmănoasă. Wang Tigrul se cutremură din pricina gerului de afară şi adunându-şi mantaua în jurul trupului, se uită uimit la feciorul său şi-l întrebă cu mare greutate:

— Unde este instructorul tău... şi tu de ce te-ai întors acasă, fiul meu?

La întrebarea aceasta tânărul îi răspunse mai mult cu jumătate gură:

— Ne-am înstrăinat unul de altul, aşa că l-am părăsit.

Wang Tigrul se trezi din buimăceala ce pusese stăpânire pe simţurile lui şi-şi dădu seama că aci trebuie să fie ceva, ce nu poate fi povestit de faţă cu soldaţii care se îngrămădiseră împrejurul lor, lacomi să fie faţă şi ei la vreo ceartă, aşa că se întoarse şi porunci

feciorului său să-l urmeze. După ce intrară în odaia sa, Wang Tigrul porunci tuturora să iasă, aşa că rămase numai el şi feciorul său. Dar nu se aşează pe scaun. Rămase în picioare şi tot aşa feciorul său şi Wang Tigrul se uită la el, măsurându-l din creştet până în tălpi, ca şi când n-ar fi mai fi văzut până acuma pe tânărul acesta care era feciorul său. Într-un târziu îl întrebă cu glasul stins:

— Ce sunt hainele acestea stranii cu care te văd îmbrăcat?

La întrebarea aceasta feciorul său ridică privirea şi-i răspunse cu glasul liniştit şi limpede, ca întotdeauna:

— Este uniforma noii armate revoluţionare, apoi îşi umezi buzele şi aşteptă să vadă ce va zice tatăl său.

Cât ai clipi Wang Tigrul înţelese ce-a făcut feciorul său până acuma şi ce a devenit în timpul cât a lipsit de acasă, şi-şi dădu seama că aceasta trebuie să fie uniforma armatei din miazăzi, care pornise războiul despre care auzise de atâtea ori vorbindu-se, aşa că strigă la el:

— Este uniforma armatei duşmanilor mei!

Apoi se aşeză repede pe scaun, căci simţi că se îneacă şi nu mai poate respira. Cum sta pe scaun, i se păru că în toată fiinţa lui începe să se ridice furia ucigaşă pe care nu o mai simţise din ziua când dăduse poruncă să fie ucişi cei şase soldaţi. Întinse mâna după sabia cu lama subţire ca un şarpe şi răcni cutremurat de furie:

— Tu eşti duşmanul meu – şi ar trebui să te ucid, fiule!

Începu să gâfâie din greu, deoarece furia aceasta neaşteptată îl îneca, tăindu-i respiraţia şi înghiţi de câteva ori în sec, fără să-şi dea seama de ceea ce face.

Dar de astă dată feciorul său nu mai tresări în faţa lui, cum făcea pe vremea când era mic. Nu, ci stătu nemişcat şi ridicând braţele îşi despuie pieptul în faţa tatălui său, iar când începu să vorbească, în glasul lui tremura o adâncă amărăciune:

— Ştiam că vei vrea să mă ucizi – acesta este vechiul şi singurul tău mijloc de a te linişti. Pe urmă îşi îndreptă privirile spre obrazul părintelui său şi adăugă fără niciun fel de patimă: Haide, ucide-mă! Apoi aşteptă liniştit, cu obrazul limpede în tremurul luminii de la flacăra făcliei ce ardea în apropierea lor.

Dar Wang Tigrul nu era în stare să-şi ucidă propriul său fecior. Nu-l putea ucide, deşi ştia că este în dreptul său şi cu toate că orice bărbat îşi poate ucide feciorul când vede că l-a trădat, şi fapta lui este primită ca dreaptă judecată, dar cu toate acestea el nu putea face aşa ceva. Simţi că furia lui începe să se domolească şi

vâltoarea ce se învălmăşise într-însul, se linişti. Aruncă sabia pe lespezile odăii şi acoperindu-şi gura cu palma, ca să nu i se vadă tremurul buzelor, îngână:

— Sunt prea slab – sunt întotdeauna prea slab – în sfârşit, trebuie să recunosc acuma că eu sunt un bărbat prea slab pentru a putea fi comandant de oşti…

Când tânărul văzu pe părintele său că-şi aruncă sabia şi se aşază pe scaun, apoi îşi acoperă gura cu latul palmei, îşi încheie haina la piept şi începu să vorbească liniştit şi cumpătat, ca şi când ar fi vorbit ca un om bătrân peste măsură:

— Tată, mi se pare că dumneata nu m-ai înţeles. Ar fi peste putinţă ca vreunul dintre dumneavoastră care sunteţi bătrâni să puteţi înţelege. Voi nu ţineţi seama de naţiunea noastră în întregime şi nu vă gândiţi cât de slabă şi dispreţuită…

Dar Wang Tigrul începu să râdă. Îşi dădu toată silinţa să râdă la început domol, pe urmă din ce în ce mai zgomotos, până când răsună toată odaia de hohotul râsului său, şi-i răspunse cu glasul ridicat, dar fără să-şi ridice palma cu care-şi acoperise gura:

— Poate îţi închipui că înainte de asta nu s-a mai vorbit niciodată despre aşa ceva? Pe vremea când eu eram tânăr… voi tinerii vă închipuiţi că sunteţi singurii…

Şi Wang Tigrul îşi dădu toată silinţa să râdă cu hohotul acela sinistru pe care feciorul său nu-l mai auzise niciodată până acuma. Râsul acesta îl biciuia ca sfârcul unui bici şi-l făcu să se înfurie cum tatăl său nu-l văzuse încă, aşa că se întoarse spre el când îl auzi strigând indignat:

— Noi nu suntem ca voi! Ştii cum vi se zice vouă, acolo în miazăzi? Tu eşti un răsculat… un căpitan de bandiţi! Dacă te-ar cunoaşte camarazii mei, te-ar numi trădător – dar ei nici n-au auzit cel puţin de numele tău – căci tu eşti un mic comandant de oşti într-un mic oraş de provincie!

Astfel vorbea acuma feciorul lui Wang Tigrul care toată viaţa lui fusese un tânăr liniştit şi îndelung răbdător. Pe urmă se uită la tatăl său şi în aceeaşi clipă se simţi ruşinat de vorbele sale. Tăcu şi obrazul i se aprinse ca o flacără, plecă apoi ochii în pământ şi începu să-şi desfacă centironul, lăsându-l să cadă pe lespezile odăii, aşa că se auziră pocnind gloanţele înşirate în alveolele lor. Dar nu mai zise nimic.

Nici Wang Tigrul nu zise nimic. Sta nemişcat în jeţ, cu gura

acoperită de latul palmei. Vorbele spuse de feciorul său începuseră să aprindă lumină în gândurile lui şi simţi că o putere neînţeleasă îl părăseşte în această clipă pentru totdeauna. I se părea că aude clocotind ecoul cuvintelor spuse de feciorul său cum hăuleşte în toată fiinţa lui. Da, el nu era altceva decât un neînsemnat comandant de oşti... un mic comandant de oşti... într-un mic oraş de provincie. Pe urmă îngână din dosul palmei, ca şi când acesta ar fi fost un vechi obicei al său:

— Bine, dar eu n-am fost niciodată căpitan de bandiţi.

Feciorul său se simţi cutremurat de adâncă ruşine şi se grăbi să răspundă:

— Nu... nu... nu... n-ai fost niciodată, apoi ca şi când ar fi încercat să-şi ascundă ruşinea ce-l chinuia, adăugă: Tată, ar fi trebuit să-ţi spun adevărul. Va trebui să mă ascund undeva, când armata din care fac eu parte se va apropia de regiunile acestea pentru ca să te lovească. Instructorul meu m-a învăţat multe în anii pe care i-a petrecut la curtea noastră şi punea temei pe mine. Mi-a fost căpitan şi nu-i va fi uşor să uite că te-am preferat pe tine, tată, în loc să rămân la el...

Glasul tânărului conteni şi aruncă o privire grăbită spre tatăl său. Dar în privirea aceasta era o umbră de adâncă duioşie.

Wang Tigrul însă nu răspunse nimic. Sta în faţa lui, ca şi când nici nu l-ar fi auzit ce spune. Tânărul continuă să vorbească şi din când în când se uita la tatăl său, parcă ar fi vrut să-l implore.

— Mă gândesc la casa aceea veche de lut, unde aş putea să mă duc şi să mă ascund. Dacă se va întâmpla să mă caute şi să mă găsească, ar fi peste putinţă să-şi închipuie că tânărul îmbrăcat în haine de plugar ar putea să fie feciorul unui comandant de oşti.

Tânărul zâmbi ca şi când ar fi încercat să înveselească pe tatăl său cu gluma pe care a făcut-o. Dar Wang Tigrul nu-i răspunse nici de astă dată. Îi era peste putinţă să înţeleagă vorbele feciorului său care-i spunea: „Te-am preferat pe tine, tată...” Sta nemişcat şi pe deasupra lui i se părea că aude uruitul uriaş al amărăciunii întregii lui vieţi. Se trezi din adâncul visurilor lui în această clipă, întocmai ca omul care a rătăcit vreme îndelungată prin ceaţă, şi uitându-se la feciorul său, văzu în faţa lui un bărbat pe care el nu-l cunoştea. Wang Tigrul îşi făurise atâtea visuri în legătură cu feciorul acesta al său şi încercase să-l formeze în armonie cu ele, dar acuma îl vedea în faţa sa şi Wang Tigrul nu era în stare să-l mai recunoască. Un plugar de rând! Wang Tigrul se uită la feciorul său şi uitându-se la

el, simţi cum deznădejdea neagră şi neînţeleasă începe să pună stăpânire pe sufletul său. Era aceeaşi deznădejde grea pe care o simţise şi care-l chinuise când începuse să-şi dea seama că pentru el casa aceea de lut nu poate fi altceva decât un fel de închisoare. Părintele său, bătrânul acela care dormea în mijlocul ţarinei lui întindea încă o dată mâna lui grea de humă spre feciorul său. În clipa aceasta întoarse privirea şi se uită dintr-o parte la propriul său fecior şi murmură, mai mult pentru sine, cu gura acoperită de latul palmei:

„Nu eşti feciorul unui comandant de oşti!”

Apoi dintr-odată Wang Tigrul începu să-şi dea seama ca nici mâna lui nu mai este în stare să-i suporte tremurul buzelor. Trebuia să plângă. Poate ar fi început să plângă cu adevărat, dacă nu se întâmpla ca tocmai în clipa aceea să se deschidă uşa şi să apară bătrânul său credincios cu buza de iepure ca să-i aducă un ulcior de vin proaspăt încălzit, care aburea de mirodenii în răcoarea odăii.

Bătrânul credincios se uită la stăpânul său, cum se uita întotdeauna când intra odaie, dar de astă dată îşi dădu seama ce l-a făcut să vină cu toată graba de care fusese în stare, aşa că începu să-i toarne vinul cald în ulcica de pe masă.

Într-un târziu, Wang Tigrul îşi ridică palma de pe gură şi întinse repede mâna după ulcica din faţa lui, apoi o ridică la gură şi sorbi cu lăcomie. Vinul era bun, cald şi foarte aromat. Întinse din nou ulcica spre credinciosul său şi-i spuse în şoaptă:

— Mai toarnă-mi!

La urma urmelor tot nu va plânge.